El Nuevo Testamento: Cuicateco de Teutila

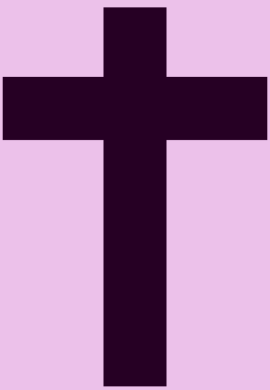

New Testament in Cuicatec, Teutila (MX:cut:Cuicatec, Teutila)

El Nuevo Testamento: Cuicateco de Teutila

New Testament in Cuicatec, Teutila (MX:cut:Cuicatec, Teutila)

copyright © 1972 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cuicatec, Teutila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cuicateco, Teutila [cut], Mexico

Copyright Information

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cuicatec, Teutila

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Aug 2026 from source files dated 29 Jan 2022
6bd8292c-2070-5c2d-8b8b-378bf0f66afe

Contents

SAN MATEO . . . 1
SAN MARCOS . . 85
SAN LUCAS . . . 137
SAN JUAN 220
HECHOS 286
ROMANOS 366
1 CORINTIOS . . 402
2 CORINTIOS . . 440
GALATAS 463
EFESIOS 476
FILIPENSES . . . 488
COLOSENSES . . 497
1 TESALONICENSES 505
2 TESALONICENSES 512
1 TIMOTEO . . . 516
2 TIMOTEO . . . 526
TITO 533
FILEMON 537
HEBREOS 539
SANTIAGO 567
1 PEDRO 577
2 PEDRO 588
1 JUAN 594
2 JUAN 604
3 JUAN 606
JUDAS 608
APOCALIPSIS . . 611

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN MATEO

Ihyan ndico che ndạta yahn Dihvo vo Jesucristo

1 Tuhcạ cochi ndạta yahn Dihvo vo Jesucristo. Ihyan ndico yahn ye ne, David mạn, Abraham mạn.
2 Dạya Abraham ne, Isaac. Dạya Isaac ne, Jacob. Dạya Jacob ne, Judá nduco dihno se.
3 Dạya Judá nduco Tamar ne, Fares mạn, Zara mạn. Dạya Fares ne, Esrom. Dạya Esrom ne, Aram.
4 Dạya Aram ne, Aminadab. Dạya Aminadab ne, Naasón. Dạya Naasón ne, Salmón.
5 Dạya Salmón nduco Rahab ne, Booz. Dạya Booz nduco Rut ne, Obed. Dạya Obed ne, Isaí.
6 Dạya Isaí ne, rey David. Dạya rey David nduco ndạhta yahn Urías ne, Salomón.
7 Dạya Salomón ne, Roboam. Dạya Roboam ne, Abías. Dạya Abías ne, Asa.
8 Dạya Asa ne, Josafat. Dạya Josafat ne, Joram. Dạya Joram ne, Uzías.
9 Dạya Uzías ne, Jotam. Dạya Jotam ne, Acaz. Dạya Acaz ne, Ezequías.
10 Dạya Ezequías ne, Manasés. Dạya Manasés ne, Amón. Dạya Amón ne, Josías.
11 Dạya Josías ne, Jeconías nduco dihno se. Tạhn min che din sandạdo yahn Babilonia preso ihyan nación yahn Israel, quenda se ihyan.
12 Cuahn che chenan ihyan chahn nación yahn Babilonia, chihndeyạn Salatiel, dạya Jeconías. Dạya Salatiel ne, Zorobabel.
13 Dạya Zorobabel ne, Abiud. Dạya Abiud ne, Eliaquim. Dạya Eliaquim ne, Azor.
14 Dạya Azor ne, Sadoc. Dạya Sadoc ne, Aquim. Dạya Aquim ne, Eliud.
15 Dạya Eliud ne, Eleazar. Dạya Eleazar ne, Matán. Dạya Matán ne, Jacob.
16 Dạya Jacob ne, José, ihyan min che chihnevạco nduco María, chaco Dihvo vo Jesucristo. Dihvo vo ne, a ihyan min che a va cạde che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse.
17 Ri ndichecun ihyan ndico che cochi rihco ndạta ye nde cuahn che quenan Abraham iyehnse nde ndạ ro che quenan David. Me nde ro che quenan David ne, te ndichecun ihyan ndico nde ndạ ro che chahtenan ihyan nación yahn Israel preso nación yahn Babilonia. Me nde ro min ne, te ndichecun ihyan ndico nde ndạ ro che chihndeyạn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va cạde che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse.

Nduhcą che chihndeyąn Dihvo vo Jesucristo

18 Tuhcą chi che chihndeyąn Dihvo vo Jesucristo: Chaco ye, María ne, a va ndudo yahn ye che cahnevąco ye nduco José. Numanahn che metah cahnevąco ye ne, nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ndąca dąya ye.

19 Nducote ndah ihyan José ne, cuahn che checadino ye che quenun dąya María ne, hua nahn ye che cora vedecuihno yahn ihyan min. Chemin che chihco dąma ino ye che decuihno ye ndudo yahn ye nduco vih, tin demąn no ye, cąva che hua cadino ihyan.

20 Ate ndihchero ye vąn yąhnde yahn ye ąma ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rąhn ángel me ri ye ihyan:

—José, ndąta yahn David, hua dehve rahque, co cahnevaque nduco María. Hua ndeh ndedecadine, te che quenun dąya ye ne, a nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

21 Cuahn che cuhndeyąn decuąh me ne, cuaconehn che duche JESUS, te a ihyan min che ndedevahn ye ihyan yahn ye, cąva che hua conda ihyan chahn, din nunde yahn ye.

22 Tihcą chi ducuahn chemin cąva che conahn che chihquentiyon Dihvo vo Dendiohs, dirun ihyan profeta tuhcą:

23 Ąma ndąhta ntuhco ne,
conun dąya ye.
Cuahn che cuhndeyąn ne,
conan che duche Emanuel.
Che tihcą duche ne, conahn che Dendiohs nduco ye uvo.

24 Cuahn che ntuche José ne, dinahn ye nduhcą che chihquentiyon ángel me ihyan, ne chihnevąco ye nduco María.

25 Ate metah conan cuma ye ihyan nde chuh ro che chihndeyąn decuąh me. Cuahn che chihndeyąn decuąh me ne, JESUS chaconahn ye che duche.

2

Chahn ihyan devano nevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo

1 Chihndeyąn Dihvo vo Jesucristo yąn Belén, estądo yahn Judea, cuahn che quenan rey Herodes rihquentiyon ye estądo min. Tąhn min ne, o ino ihyan devano che chica ye yąhn yahn cuąhn nąn che riquendąh yąhn ne, ndą ye yąn Jerusalén,

2 ne tumerune ye:

—¿Ti quenan rey yahn ihyan nación yahn Israel che a chihndeyąn ye ne? A devano nuhn che a va ye, te a ndihchero nuhn iyon che rihco ro che a chihndeyąn ye. Chemin che cochi nuhn ndeva nuhn yavenąn ye.

3 Cuahn che checadino rey Herodes che tihcą ne, ąma ndeh ndedecadino se. Namin nducoyąca ihyan yąn

Jerusalén ạma ndeh
ndedecadino ye.
4 Tuhme chihquentiyon
rey me che ndo dạma
chidocuyạn ndinạn mạn,
sạhn devano ley che dirun
Moisés mạn, ne tumerune se
ti va cạde che cuhndeyạn
ihyan che dechuh Dendiohs,
ndedevahn ye ihyan
iyehnse.
5 Ndahconan ihyan chahn,
ne rạhn ye ri ye sạhn:
—Yạn Belén, estạdo yahn
Judea, va cạde che
cuhndeyạn ye, te dirun
ihyan profeta tuhcạ:
6 Yạn Belén, estạdo yahn
Judea ne,
co cuande vạn yạn rahte
yahn estạdo min,
te min va che cuhndeyạn
ihyan ndinạn
che din ye cudạdo ihyan
yahn Dendiohs, ihyan
nación yahn Israel.
7 Chihno min ne, cuạhn
ndeh cah rey me ihyan
devano chahn, ne tumerune
se ihyan deh ro niyon che
chihnde ro iyon me.
8 Tuhme chihquentiyon se
ihyan chahn, ne rạhn se:
—Cuahn nchuhn yạn
Belén, tumerune ndah ne ti
quenan decuạh me, ne
cuahn che a ntạca ne ne,
checu ne ndudo yáhn cạva
che namin cạ́hn ndevá
yavenạn.
9 Chihno chihcovan ihyan
chahn che rạhn rey me ne,
quendi ye cuahn ye. Tuhme
iyon me ne, quendạhnạn
cuahn nde ndạ cuạco nạn
che quendite decuah me, ne
min quendihco.
10 Cuahn che ndihchero
ihyan chahn che quendihco
iyon me min ne, ạma chi
yeno ye.
11 Chendạ ye chete vah, ne
cuahn che ndihchero ye lihn
me nduco chaco Mariá ne,
chehntihya ye ndeva ye
yavenạn. Tuhme nạhne ye
yave nạn che chenun tume
yahn ye, ne tendạh ye
diyạhnguạn mạn, cuhn mạn,
nundedạn che duche mirra
mạn, cạh ye co yahn lihn me.
12 Chihno min ne, cạh
Dendiohs che checadino
ihyan chahn vạn yạhnde
yahn ye che metah
ndaconan ye nạn quenun
Herodes, ne chemin che
chahconan ye yune, conạhn
ye yạn vạco ye.

Chano José, quenda ye Mariá nduco lihn me, cuahn ye nación yahn Egipto

13 Cuahn che a conạhn
ihyan devano chahn ne,
ndihchero José vạn yạhnde
yahn ye ạma ángel yahn
Dihvo vo Dendiohs, ne rạhn
ángel me ri ye ihyan:
—Cuiquenda sạhn dihn
nduco chaco se, ne codin vi,
cuehn cuạhn nación yahn
Egipto. Min conen nde ro
che cạhcantiyón che
ndaconen, te Herodes ne,
nuhn se sạhn dihn me cạva
che cạhno se sạhn.
14 Ndetạhno quenda José
sạhn dihn me nduco chaco
se chete rạhn, cuahn ye
cuạhn nación yahn Egipto.

15 Min chahtenan ye nde
ndạ ro che chih Herodes.
Tihcạ chi cạva che conahn
ndudo che cạh Dendiohs,
dirun ihyan profeta tuhcạ:
“Nde nación yahn Egipto
quendá Dạyá.”

Dechuh Herodes sandạdo,
chahn se chihno se checạhya

16 Cuahn che tumacadino
Herodes che chahcotạhn
ihyan devano chahn yahn se
ne, ạma chi tạn se, ne dechuh
se sandạdo yạn Belén mạn,
yạn che nino min mạn, che
chihno se nducoyạca decuạh
chạhn, nde checạhya che a ri
o nduyo, te a tih va ro che
ndihchero ihyan devano
chahn iyon me.

17 Nduco tihcạ chinahn
ndudo che dirun ihyan
profeta Jeremías tuhcạ:

18 Ạma rah rạn ihyan mạn,
ạma raco ye mạn,
anduhnecạ ndete che mạn
Raquel raco ye cạva
dạya ye.
Hua ndạca ye vedechahtino,
te a chihno chihno se
dạya ye.

19 Cuahn che a chih
Herodes ne, min nación yahn
Egipto ndihchero José vạn
yạhnde yahn ye, ạma ángel
yahn Dihvo vo Dendiohs, ne
rạhn ángel me ri ye ihyan:

20 —Cuendiquenda sạhn
dihn me nduco chaco se, ne
conahn nación yahn Israel,
te a chih sạhn che nahn
cạhno se sạhn.

21 Tuhme ndiquenda José
sạhn dihn me nduco chaco
se, ne ndaconan ye nación
yahn Israel.

22 Ate checadino José che
Arquelao rihquentiyon se
menun chida se estạdo yahn
Judea, ne hua chihquino ye
quenan ye estạdo min.
Tuhme cạh Dendiohs che
checadino ye vạn yạhnde
yahn ye, ne cuahn ye estạdo
yahn Galilea.

23 Min quenan ye ạma yạn
che duche Nazaret. Tihcạ chi
cạva che conahn nduhcạ che
dirun ihyan profeta yahn
Dihvo vo Jesucristo tuhcạ:
“Nazareno cạhma ihyan
yahn ye.”

3

Juạn Bautista ne, rahndudo
ye yạhn nạn che metah duhva

1 Tạhn min ne, ndạ Juan
Bautista estạdo yahn Judea,
yạhn nạn che metah duhva.
Min cahndudo ye

2 ne rạhn ye:

—Cuento ino nchuhn
nunde yahn ne, te Dendiohs,
ihyan min che va ye
vahchetero ne, a nun cuahn
cạhcantiyon ye.

3 A yahn Juạn che dirun
ihyan profeta Isaías tuhcạ:
Cuahndudo ạma ihyan yạhn
nạn che metah duhva,
ne cạhma ye tuhcạ:
“Cuihcoyạn nchuhn chedave
yahn ne cạva che
nevahnecun ne Dihvo
vo.”

4 Tino yahn Juạn ne, ndiya
nduco yudo yahn camello,
ne quenan chete ye ạma ima.
Reh ye ạma nạn yạhcadạhn
mạn, rih ye nedih yahn che
va vạn chano mạn.

5 Ihyan yạn Jerusalén mạn,
ihyan che vate ye tạma te o
yạn estạdo yahn Judea mạn,
chihto ico Jordán mạn ne,
rahn ye rihnevan ye che
rahndudo Juạn.
6 Rentuma ino ye nunde
yahn ye, ne rehdenune Juạn
ihyan, min ico Jordán.
7 Ạma yạhn sạhn fariseo
mạn, sạhn saduceo mạn,
rendạ se cạva che
cuehdenune Juạn sạhn. Ate
rihya ye sạhn:

Nchuhn ne, nduhchan cu
tạn tihchan ne. ¿Duh te
cuande nchuhn che din nun
ino ne cạva che ndevahn ne
yahn castigo yahn Dendiohs
che va che co ne?
8 Cuahtenan nchuhn
nduhcạ che rahtenan ihyan
che rento ino ye nunde yahn
ye numacuahn chedave
yahn ye.
9 Hua ndere ndonan mạn
ne nchuhn che ndạta yahn
Abraham nchuhn, te ndete
che nahn Dendiohs che
ndere co yạhn ndạta yahn
ihyan min ne, nde tu che
tuhchan co din ye che
ndạcondạ ihyan che co
cuande ye nạn ndạta yahn
ye.
10 Mạn ne, anduhnecạ
ndete che a va yạn cu tin
cạva che cạta dihyoduto
yạhn. Nducuahn yạhn che
hua cochihve ndute yahn ne,
cạta, conun vạcoyạhn.
Atihnocạ co nduco nchuhn
che hua cochihve che redin
ne, te va che co ne castigo.
11 'U ne, rehdenuné
nchuhn cạva che co ro che a
nto ino ne nunde yahn ne.
Ate a nun cochi tạma ihyan
che tahque yudo
vederihquentiyon quenan
cuma ye che co u, che nde
hua rigonun chihvé cạva che
co mozo yahn ye. Ihyan min
ne, din ye che conun Vaco
Ndah yahn Dendiohs ihyan
mạn, din ye castigo ihyan
nunde mạn.
12 Nduhcạ che retive yạto
ihyan trigo, rih ndah ye, ne
renedin dạma ye dạche
yạma yahn, rihquiyạhn ye
ne, tihcạ a nun techecạde
ihyan min yahn nducoyạca
ihyan. Ihyan che ndah ihyan
ye nạn Dendiohs ne, quenda
ye ihyan vahchetero, ne
ihyan che duhtuno ihyan ye
ne, dechuh ye ihyan vạn
ruchiyạhn che hua ndạ ro
che ntoh.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

13 Tạhn min ne, chica
Dihvo vo Jesucristo estạdo
yahn Galilea, ndạ ye ico
Jordán nạn quenan Juạn
cạva che cuehdenune ye
ihyan.
14 Ate rạhn Juạn ri ye
ihyan:

—U che rendotenán ndih
cạva che cuehdenune ne u,
¿tạcạ che u cuehdenuné
ndih?
15 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye ihyan:

—Nahn che cuehdenune u,
te redin yahn che dinahn vo
nducuahn vederihquentiyon
yahn Dendiohs.

Tuhme chehdenune Juạn
ihyan.

16 Chihno chedenune
Dihvo vo ne, ndiquendạ ye
vạn nune. Ura min
ndihchero ye Vaco Ndah
yahn Dendiohs che chica
vahchetero. Decạ ro icui
decạ ro, ne chiya, quenun
ihyan.
17 Tuhme chenun ạma
ndudo che chica vahchetero
che rạhn tuhcạ:
—Sạhnguh che Dạyá.
Yahinó sạhn. Ạma yenó che
va se.

4

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

1 Chihno min ne, din Vaco
Ndah yahn Dendiohs che
cuahn Dihvo vo ạma cuạn,
yạhn nạn che metah duhva,
cạva che tumarande
chundah ihyan.
2 Min quenan ye chete che
o raco ro, ne hua cheh ye.
Chihno min ne, chi cuico ye.
3 Tuhme chahn ndạ
chundah, ne rạhn se ri se
ihyan:
—Ndete che Dạya
Dendiohs ndih ne, codin ne
che tu che tuhchan ne,
ndạcondạ pạn.
4 Ate ndahconan Dihvo vo,
ne rạhn ye ri ye sạhn:
—A ndirun nạn Ndudo
yahn Dendiohs tuhcạ:
“Ndiyu demạn pạn che
rendotenan ihyan, te namin
rendotenan ye ndudo yahn
Dendiohs.”
5 Chihno min ne, quenda
se ihyan nde tin yạco yahn
yạn Jerusalén.
6 Rạhn se ri se ihyan:
—Ndete che Dạya
Dendiohs ndih ne, cạva ne
muhn, co ne nde ndiyạhn, te
a ndirun nạn Ndudo yahn
Dendiohs tuhcạ:
Cạhcantiyon Dendiohs ángel
yahn ye che din ye
cudạdo ndih,
cạva che hua dehva co yahn
ne.
7 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye sạhn:
—Namin ndirun nạn
Ndudo yahn Dendiohs
tuhcạ: “Hua tumerende
Dihve Dendiohs.”
8 Chihno min ne, quenda
chundah me ihyan ạma tin
ico yạco, ne nạhma se ihyan
nducuahn vederihquentiyon
che va iyehnse.
9 Rạhn se ri se ihyan:
—Ndete che cahntihya ne
nán, ndeva ne yavenán ne, té
nducuahn vederihquentiyon
che tạhchan ndih.
10 Ate ndahconan ye, ne
rạhn ye ri ye sạhn:
—Cuavi nán, chundah, te a
ndirun nạn Ndudo yahn
Dendiohs tuhcạ: “Cuendeva
yavenạn Dihve Dendiohs. A
ihyan min no codinehn yahn
ye.”
11 Tuhme chihcomạn
chundah me ihyan, ne ndạ
ángel chinduco ye ihyan.

Canạn Dihvo vo Jesucristo ntiyon yahn ye

12 Cuahn che checadino
Dihvo vo che quenun Juạn
vạcoyạhn ne, conạhn ye
estạdo yahn Galilea.
13 Ate hua quenan ye yạn
Nazaret. Tahque ndah ye ne,
cuahn ye quenan ye yạn

Capernaum, yąhn yahn
Zabulón mąn, Neftalí mąn.
14 Tihcą chi cąva che
conahn nduhcą che dirun
ihyan profeta Isaías tuhcą:
15 Yąhn yahn Zabulón mąn,
Neftalí mąn,
chihto yune che rahn nąn
vine mąn, tąma lądo
yahn ico Jordán mąn,
estądo yahn Galilea, yąn
vąco ihyan tąma
nación mąn,
16 min ne, anduhnecą ndete
che man nąn che vate
ihyan.
Ate ndą ro che anduhnecą
ndete che condihco
dave nąn ye.
Ihyan che vate ye min ne,
cąhnda yahn ye
anduhnecą ndete che
a vate ye tąh vederih.
Ate ndą ro che anduhnecą
ndete che co dave
yahn ye.
17 A nde tąhn min canąn
Dihvo vo rahndudo ye, ne
rąhn ye:
—Cuento ino nchuhn
nunde yahn ne, te Dendiohs,
ihyan min che va ye
vahchetero, a nun cuahn
cąhcantiyon ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, yąhve ye cun ihyan che retąh yąhca cąva che conduco ye ihyan

18 Ąma yune ne, quechica
Dihvo vo chihto vine yahn
Galilea. Ndihchero ye o
ihyan retąh yąhca, Simón
Pedro mąn, dihno ye Andrés
mąn. Ura min ne, rentihyon
ihyan chahn yąna chete vine
me cąva che cotąh ye yąhca.
19 Tuhme rąhn ye ri ye
ihyan chahn:
—Cuhn vo conduco
nchuhn u, ne ndotenan che
din dąma ne yąhca ne,
cacuáhn nchuhn cąva che
din dąma ne ihyan, conduco
ye u.
20 Ndetąhno chihcomąn
ihyan chahn yąna yahn ye,
ne cuahn ye nduco Dihvo vo.
21 Tah cuahn cąna nąn me
ne, ndihchero ye o dąya
Zebedeo, Jacobo mąn, Juąn
mąn. Chenun ye chete bąrco
nduco chida ye, rentąhyon
nan ye yąna yahn ye. Namin
yąhve Dihvo vo ihyan,
22 ne ndetąhno chihcomąn
ye chida ye mąn, bąrco me
mąn, cuahn ye nduco Dihvo
vo.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ąma yąhn ihyan

23 Chihno min ne, quechica
Dihvo vo numacuahn yąn
yahn Galilea, ricuahn ye
nduh cuąn yąco yahn ihyan
nación yahn Israel.
Rahndudo ye nduhcą che
rihquentiyon Dendiohs
ihyan yahn ye, ne redin ye
che rendoyahn ihyan cah.
24 Nde numachahte nación
yahn Siria chetuhn ndudo
yahn vederihno che redin
ye, ne ąma chengu ihyan
ihyan cah yahn ye, ihyan che
rih dihca ye mąn, ihyan che
ndi cheche ye mąn, ne din
Dihvo vo che ndoyahn ye.
Namin ihyan che chenun
vaco chihngą ihyan ne,
ndetendąh Dihvo vo vaco
chihngą chahn.

25 Ạma yạhn ihyan chinduco ye ihyan, ihyan estạdo yahn Galilea mạn, ihyan estạdo yahn Judea mạn, ihyan yạn Decápolis mạn, ihyan yạn Jerusalén mạn, ihyan che vate ye tạma lạdo lco Jordán mạn.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, cahndudo ye ạma tingüete

1 Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ạma yạhn ihyan chenun ye min ne, cocha ye ạma tingüete, chihnde ye. Tuhme ndo dạma ihyan che ritahno ye ihyan nạn ye,

2 ne chicuahn ye ihyan chahn tuhcạ:

3 —Ihyan che ri ndạche ye yahn che chendihco ye nunde ne, ndah ro yahn ye, te cuahtenan ye vahchetero nạn che rihquentiyon Dendiohs.

4 'Ihyan che rạn ye ne, ndah ro yahn ye, te necạh Dendiohs vedechahtino ihyan.

5 'Ihyan che necun ye ne, ndah ro yahn ye, te cuahtenan ye iyehnse nduhcạ che necạh Dendiohs ndudo yahn ye.

6 'Ihyan che ạma nahn ye che runecạde cuahtenan ye ne, ndah ro yahn ye, te conan Dendiohs ihyan cạva che conahn nduco ye.

7 'Ihyan che renan vạhino ye ihyan chenạhn ne, ndah ro yahn ye, te conan vạhino Dendiohs ihyan.

8 'Ihyan che hua chendihco ye nunde ne, ndah ro yahn ye, te ndeva Dendiohs ihyan.

9 'Ihyan che riyạhve ye ihyan cạva che ndo yạn ye nduco vih ne, ndah ro yahn ye, te nedin dạya Dendiohs ihyan.

10 'Ihyan che redin tạn ihyan nduco ye yahn che runecạde vatechica ye ne, ndah ro yahn ye, te rihquentiyon Dendiohs ihyan.

11 'Ndah ro yahn nchuhn cuahn che cạhma tạn ihyan nduco ne mạn, din tạn ye nduco ne mạn, ndere cạhma nunde ye yahn ne mạn, yahn che ritahno ne u.

12 Cuahn che tihcạ cuahno co ne ne, co yeno ne, te ndeva Dendiohs nchuhn, cuahtenan ne vahchetero. A devano ne te a tihcạ chahno chi ihyan profeta che chahte ye a rạhn me, din tạn ihyan nduco ye.

Ejemplo yahn ima

13 'Ima ne, ạma richihve, ate ndete che necạn, che metah chihn dihne ne, ametah cochihve. Va che cahtera ihyan, condinun condinạhno ye. Chemin che nahn che din nchuhn cudạdo vederihquentiyon che chenan cuma ne.

Ejemplo yahn yạhn

14 'Nduhcạ che richihve yạhn che ri ro dave nạn ihyan muhn iyehnse ne, tihcạ richihve nchuhn cạva nducoyạca ihyan, te a devano ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Yạn ne,

rihco ihyan a̱ma tin ico, te nahn ye che ndah co ro.

15 Namin cuahn che nahn ya̱hn ihyan a̱ma ya̱hn ne, rihco ye na̱n che ya̱co ca̱va che co ro dave na̱n ihyan che chenun ye chete vah. Hua rihco ndeh ye ma̱n a̱ma cajón.

16 Namin nchuhn ne, nahn che runeca̱de cuahtechica ne ca̱va che cua cuande nducoya̱ca ihyan, ne ndeva ye yavena̱n Chida ne che va ye vahchetero.

Dihvo vo Jesucristo ne, ca̱h cuande ye yahn ley che dirun Moisés

17 'Cuedevano nchuhn che nda̱ ndiyu ca̱va che cuahcota̱hn yahn ley che dirun Moisés ma̱n, ndudo che dirun ihyan profeta ma̱n, te ca̱va che ca̱h cuandé ihyan deh conahn.

18 Cua̱co ráhn rí nchuhn te numanahn che metah cuihno vahchetero ma̱n, iyehnse ma̱n ne, hua condanan nde a̱ma ndudo na̱n ley min. Nde nducuahn che hua nduh rigonun chihve che ra̱hco ihyan ne, va che conahn.

19 Chemin che adecoduhno ihyan che cahnevi ye a̱ma na̱n vederihquentiyon yahn, andahre hua nduh rigonun chihve che ra̱hco ye, ne tihca̱ cacuahn ye ihyan chena̱hn ne, ihyan min ne, hua nduh rigonun chihve ye vahchetero na̱n che rihquentiyon Dendiohs. Ate ihyan che dinahn ye nducuahn, ne tihca̱ cacuahn ye ihyan chena̱hn ne, a̱ma rigonun chihve ye vahchetero na̱n che rihquentiyon Dendiohs.

20 Ráhn rí nchuhn te ndete che hua nde tahque runeca̱de cuahtechica ne che co sa̱hn fariseo ma̱n, sa̱hn devano ley che dirun Moisés ma̱n ne, nde hua co cuahtena̱n ne vahchetero na̱n che rihquentiyon Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua nahn che co ta̱n ihyan

21 'Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndico yahn ne chicuahn ye tuhca̱: "Hua cahne ihyan, te adecoduhno ihyan che ca̱hno ye vih ne, va che co ye castigo."

22 Ate u ne, ráhn rí nchuhn te adecoduhno ihyan che co ta̱n ye nduco ihyan chena̱hn ne, va che co ye castigo. Adecoduhno ihyan che ca̱hva ye nduco ihyan chena̱hn ne, va che ndo da̱ma ihyan ndina̱n, din ye castigo ihyan. Adecoduhno ihyan che ca̱hma ye co ye ta̱ma ca ihyan che nahn dave yahn ne, ca̱hnda yahn ye, te nduco nunde min ne, codin che conun ye va̱n ruchiya̱hn.

23 'Chemin che ráhn rí nchuhn te andahre a nda̱ ne na̱n ta nduco vedino che ca̱h ne Dendiohs, ate ndete che ura min nta̱ tin ne che va nunde yahn ne na̱n ihyan ne,

24 cuihco ndah ne vedino me chihto na̱n ta, ne dinoca ca̱hn ne nda̱ca ne che nchahco nunde ihyan min, cuenedin ndah ne ndudo

nduco ye. Tuhme co cạh ne
vedino yahn ne.
25 'Me ndete che va ihyan
che nahn cạca nunde ye
yahn nchuhn ne, codin nun
ino ne cuenedin ndah ne
ndudo nduco ye numanahn
che metah cạca nunde ye
yahn ne, te ndete che hua ne,
cạhco ye nchuhn tạh
intiyahn. Intiyahn ne,
cạhcantiyon ye policía che
tihyon se nchuhn vạcoyạhn,
26 ne cuạco rạ́hn rí nchuhn
te min cuahtenun ne nde
cuihno nedihve ne
nducuahn.

*Dihvo vo Jesucristo ne,
chicuahn ye che hua ndere
cuahtenan ihyan nduco
ndạhta che hua nihnevạco
nduco ye*

27 'Nchuhn ne, a devano ne
te ihyan ndico yahn ne
chicuahn ye tuhcạ: "Hua
ndere conen nduco ndạhta
che hua nihnevạco ndoque."
28 Ate u ne, rạ́hn rí nchuhn
te adecoduhno ihyan che
ndihchero ye ạma ndạhta,
ne ndedecadino ye che nahn
conan ye nduco te ne, nduco
chemin a quendihco ye
nunde nduco te nạn
Dendiohs, te anduhnecạ
ndete che a quenan ye nduco
te.
29 'Ndete che cạva ạma
ndutinạn nchuhn adeche
denda ne, cuahtendihco ne
nunde ne, hua tumacạh ne
yahn. Codin ne cuande
anduhnecạ ndete che a tico
ne chacondạh ne, te tahque
ndah che conda ạma
ndutinạn ne yodemin ca che
cuahtenun ne vạn
ruchiyạhn.
30 Ndete che cạva ạma tạh
nchuhn adeche denda ne,
cuahtendihco ne nunde ne,
hua tumacạh ne yahn. Codin
ne cuande anduhnecạ ndete
che a chihca ne chacondạh
ne, te tahque ndah che
conda ạma tạh ne yodemin
ca che cuahtenun ne vạn
ruchiyạhn.

*Dihvo vo Jesucristo ne,
chicuahn ye che hua ndạhcạ
che tehche ihyan ndạhta yahn
ye*

31 'Nchuhn ne, a devano ne
te chicuahn ihyan ndico
yahn ne tuhcạ: "Adecoduhno
ihyan che nahn tehche ye
ndạhta yahn ye ne, va che
dirun ye ạma cạca, cạh ye
tạhn nạn che cạhco ro ye che
a ntehche ye tạhn."
32 Ate u ne, rạ́hn rí nchuhn
te co tehche ihyan ndạhta
yahn ye atenạn ndete che
conan te nduco tạma chạhn,
te ndete che ndere tehche ye
tạhn ne, cuahn che cuhnde
te nduco tạma se ne, a mạn
ye quendihco ye nunde.
Namin adecoduhno ihyan
che cahnevạco ye nduco
ạma ndạhta che ntehche
inchạhn te tạhn ne, condihco
ye nunde.

*Dihvo vo Jesucristo ne,
chicuahn ye che hua ntihyon
yạn ihyan Dendiohs cuahn
che cạh ye ndudo yahn ye*

33 'Nchuhn ne, a devano ne
te chicuahn ihyan ndico
yahn ne tuhcạ: "Hua ndere
cah ndudo yehn Dihve
Dendiohs, te va che dinehn

nducuahn ndudo yehn che cah.”
34 Ate u ne, ráhn rí nchuhn te hua cah ne ndudo yahn ne, ntihyon yan ne Dendiohs. Namin hua ntihyon yan ne vahchetero, te min quenan ye rihquentiyon ye.
35 Nde hua ntihyon yan ne muhn iyehnse, te quenan ye numachahte. Nde hua ntihyon yan ne Jerusalén, te yan yahn ye.
36 Nde hua ntihyon yan ne tin ne, te nde ama yudo tin ne ne, metah vederihquentiyon yahn ne che cahcantiyon ne che ndacorun color yahn.
37 Cuahn che cah ne ndudo yahn ne ne, hua ntihyon yan ne nde ama nan dehtenduh. Ama no ndudo cahma ne, a tihca, a o hua tihca, te che rentihdenan ca ne ndudo cava che cotahno ihyan ne, chundah rihquentiyon se chemin.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndahconan ihyan yahn vih nduco vedetan

38 ’Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: “Adecodehno nunde che din ihyan ne, a nunde min no va che nuhnde menun yahn ye.”
39 Ate u ne, ráhn rí nchuhn te hua dama co ne nduco ihyan che din tan ye nduco ne. Ndete che va ihyan che cuahn ye ama lado vaconan ne ne, ndotenan che dama co ne nduco ye ne, cuahnecun ne che cuahn ye tama lado.
40 Ndete che va ihyan che caca nunde ye yahn ne, nahn cahnevi cahteca ne ne, cah ne nde cahteca tu yahn ne ihyan.
41 Ndete che tahn nun sandado nchuhn yune, cahcantiyon se che quendehde ne chede yahn se nduhneva che rihquentiyon ley ne, nde chuhnan ca cuiquendehde ne yahn se.
42 Adecoduhno ihyan che caca ye dehtenduh yahn nchuhn, a nahn yahn ye, o nahn tumanan no ye ne, cah ne ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che din yahino ihyan ihyan che tan ye nduco ye

43 ’Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: “Codin yahine ihyan che yahino ye di, ne codin tan nduco ihyan che redin tan ye ndoque.”
44 Ate u ne, ráhn rí nchuhn: Codin yahino ne ihyan che rendihche tan ye nchuhn man, cuica ne Dendiohs che din ye che ndah nduco ihyan che rahva ye yahn ne man, ihyan che rihya ye nchuhn man, ihyan che redin tan ye nduco ne man.
45 Ndete che tihca din nchuhn ne, dama ri ne nduco Chida ne che va ye vahchetero, te ihyan min ne, redin ye che rendihco dave yahn yahn man, redin ye che ran co man, cava che ndah yahn ihyan che ndah ihyan ye man, ihyan che duhtuno ihyan ye man.

46 Ndete che atenạn ihyan
che yahino ye nchuhn din
yahino ne ne, ¿dehra
cochihve yahn ne?, te nde
sạhn rica tume cạde iyo tihcạ
redin se.
47 Namin ndete che atenạn
combiero yahn ne necạh ne
Dendiohs ihyan ne, ¿dehra
cochihve yahn ne?, te nde
ihyan che hua devano ye che
va Dendiohs tihcạ redin ye.
48 Nchuhn ne, nahn che
runecạde ne nduhcạ che
runecạde Chida ne che va ye
vahchetero.

6

*Dihvo vo Jesucristo ne,
chicuahn ye nduhcạ che redin
yahn che din ihyan
vedevạhino*

1 'Cuihco nchuhn cudạdo
che hua din ne dehtenduh
che ndah atenạn cạva che
ndihchero ihyan, te ndete
che cạva che ndeva ihyan
yavenạn ne che tihcạ din ne
ne, nde hua cochihve yahn
ne nạn Chida ne che va ye
vahchetero.
2 Chemin che cuahn che
din ne vedevạhino ne, co din
ne cuande che hua cadino
nde ạma ihyan. Hua dạma
co ne nduco sạhn che o nạn o
chende se che redin se
vedevạhino nạn nducoyạca
ihyan, chete yạco mạn,
cuạhn yune mạn. Sạhn
chahn ne, tihcạ redin se cạva
che ndonan ihyan sạhn, ate
cuạco rạ́hn rí nchuhn te nde
hua cochihve yahn se nạn
Dendiohs che tihcạ redin se.
3-4 Ndaconan rạ́hn rí
nchuhn te cuahn che din ne
vedevạhino ne, co din ne
cuande che hua cadino nde
ạma ihyan, cạva che Chida
ne che rendihche ye
nducuahn che redin ne ne,
ndạhco menun ye yahn ne.

*Dihvo vo Jesucristo ne,
chicuahn ye ihyan nduhcạ che
covạh ye*

5 'Nchuhn ne, cuahn che
covạh ne ne, hua din ne
nduhcạ che redin sạhn che o
nạn o chende se che renan
ino se rahtendi se revạh se
chete yạco mạn, cuạhn yune
mạn, nạn che co ndihchero
nducoyạca ihyan sạhn.
Cuạco rạ́hn rí nchuhn te nde
hua cochihve yahn se nạn
Dendiohs che tihcạ redin se.
6 Cuahn che covạh nchuhn
ne, codin ne cuande che hua
vạn yạhn ihyan. Tahque
ndah che demạn ne covạh ne
chete vah nạn che demạn
Chida ne cahnevan ye.
Cuedevano ne te
rendihchero ye nchuhn, ne
ndạhco menun ye yahn ne.

7 'Cuahn che covạh
nchuhn ne, hua din ne
nduhcạ che redin ihyan che
hua devano ye che va
Dendiohs. Ạma ndeh revạh
ye nạn dehtenduh che redin
ye dendiohs yahn ye, te
rạhco ye te nduco che ạma
ndeh revạh ye ne, cahnevan
dendiohs yahn ye.
8 Hua dạma co ne nduco ye
nạn che revạh ne, te Chida
ne ne, nde ura che ametah
cạca ne ihyan ne, a devano
ye nducuahn dehtenduh che
rendotenan ne.
9 Chemin che covạh
nchuhn tuhcạ:

Chida nuhn che va ne
vahchetero,
Rica nuhn ndih che din ne
che ndeva nducoyąca
ihyan yavenąn ne, co
devano ye che metah
nde ą̈ma nunde nąn
ne.
10 Rica nuhn ndih che
cuanąn cąhcantiyon
ne nuhn.
Nahn nuhn che dinahn
ihyan iyehnse
vederihquentiyon
yahn ne nduhcą che
redinahn ángel che
vate ye vahchetero.
11 Cuete ne che cheh nuhn
mąn ro cuh.
12 Cuenchahco ne nunde
yahn nuhn nduhcą
che renchahco mąn
nuhn yahn ihyan che
redin tąn ye nduco
nuhn.
13 Cuendedevahn ne nuhn
tąh chundah, hua
cuahnecun ne che
tumarande se nuhn.
Tihcą, te a ndih che
rihquentiyon ne
cuahn dąma. Ą̈ma
yudo
vederihquentiyon
quenan cuma ne.
Tihcą co.

14 'Cuedevano nchuhn te ndete che nchahco ne yahn ihyan che redin tąn ye nduco ne ne, namin Chida ne che va ye vahchetero nchahco ye nunde yahn ne.

15 Ate ndete hua nchahco ne yahn ihyan ne, namin Chida ne che va ye vahchetero ne, hua nchahco ye yahn ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ihyan nduhcą che cuahte ye yąhte

16 'Nchuhn ne, cuahn che cuahte ne yąhte ne, hua din ne nduhcą che redin sąhn che o nąn o chende se. Sąhn chahn ne, ndih rąn vąconąn se cą̈va che cadino ihyan che vate se yąhte. Cuąco ráhn rí nchuhn te nde hua cochihve yahn se nąn Dendiohs che tihcą redin se.

17 Cuahn che cuahte nchuhn yąhte ne, cuąhco nąn ne mąn, cuih ne cąca tin ne mąn,

18 cą̈va che nde hua cadino ihyan che vate ne yąhte. Chida ne a devano ye, te rendihchero ye nchuhn, ne ndąhco menun ye yahn ne.

Ejemplo yahn vedecuihca

19 'Hua cuąhcorąn nchuhn cą̈va vedecuihca che a chemin no din dąma ne. Hua regu, te rine iteduhn mąn, reh dache mąn, rendą sąhn duco, riquenda se mąn.

20 Tahque ndah ne, codin nun ino ne cą̈va che cuahtenan ne vahchetero, te chemin ne, anduhnecą ą̈ma vedecuihca che hua redetoh iteduhn mąn, hua reh dache mąn, hua riquenda sąhn duco mąn.

21 Nahn che tihcą din nchuhn. A devano ne te nąn che va vedecuihca ne, a yahn chemin no che rendedecadino ihyan.

Ejemplo yahn ndutinąn ihyan

22-23 'Ndutinąn nchuhn ne, nduhcą ą̈ma yąhn che richihve yahn ne che ri ro nąn ne. Ndete che ndah

ndutinạn ne ne, ndah ro nạn ne. Ate ndete che hua ne, anduhnecạ ndete che man nạn che vate ne. Atihnocạ vederendededecadino yahn ne, te ndete che cochihve ne, conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ate ndete che cuahcotạhn ne vederihquentiyon yahn ye ne, hua cochihve vederendededecadino yahn ne, ne anduhnecạ ndete che ạma man nạn che vate ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che a Dendiohs va che din yahino ihyan ndiyu vedecuihca

24 'Nde ạma ihyan ne, hua co cuahtenan cuma ye o dihve ye dạmandahn, te din yahino ye ạma, ne cạhcomạn ye tạma, o dinahn ye yahn ạma, ne cuahcotạhn ye yahn tạma. Atihnocạ nchuhn, te hua co din yahino ne Dendiohs ndete che yahino ne vedecuihca.

Dendiohs ne, redin ye cudạdo ihyan yahn ye

25 'Rạhn rí nchuhn: Hua cuạhcorạn ne deh cheh ne mạn, deh cuh ne mạn, ti ndạca ne tino che cuahtenun ne mạn. A Dendiohs che deco ye nchuhn iyehnse, ne te ye che cheh ne mạn, tino che cuahtenun ne mạn.

26 Cua cuande nchuhn. Yạhda ne, andahre hua rendotenan che din te nduhcạ che redin ihyan che rino ye ndạta mạn, rentumanan ye ndute ndạta mạn, rih ndah ye mạn, ate Chida ne che va ye vahchetero ne, redin ye che rendạca te che reh te. Cuedevano ne te tahque redin ye cudạdo nchuhn che co ite chahn.

27 Nde ạma nchuhn, andahre ạma ndedecadino ne, ate hua co din mạn ne che cuihta ne mạhn metro.

28 'Nde hua redin yahn che ndedecadino nchuhn ti ngua ne tino che cuahtenun ne. Cua cuande ne. Nạnda ne, hua rendotenan che din nduhcạ che redin ihyan che redin ye ntiyon mạn, riya ye tino mạn,

29 ne rạhn rí nchuhn te nde rey Salomón andahre ạma chahte vederihquentiyon quenan cuma ye, ate tahque ndah chan ro nạnda che co tino che quenun ye.

30 Nchuhn che ndeh rendededecadino ne cạva ne, nducote redin Dendiohs che ạma ndah chan ro nạnda andahre ạma o ro ra regu, cuedevano ne te tahque redin ye cudạdo nchuhn.

31 Chemin che hua nahn che ạma ndedecadino ne deh cheh ne mạn, deh cuh ne mạn, ti ngua ne tino yahn ne mạn.

32 Ihyan che nde hua devano che va Dendiohs ne, ạma rendededecadino ye yahn dehtenduh chemin chan. Ate nchuhn ne, va Chida ne vahchetero che redin ye cudạdo nchuhn, ne a devano ye yahn dehtenduh che rendotenan ne.

33 Menạn vihca cuahnecun ne che cạhcantiyon ye nchuhn mạn, runecạde cuahtechica ne nduhcạ che

nahn ye mạn, ne te ye nducuahn dehtenduh chemin chan che rendotenan ne.
34 Chemin che hua ndedecadino nchuhn tạcạ cuahno co ne caviyạn deman, te queri ạma ro ne, va vederạhn yahn ne, ne hua redin yahn che cuạhcorạn ne tạcạ cuahno co ne.

7

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndạhchenan ihyan vih

1 'Hua ndạhchenan nchuhn ihyan cạva che hua din Dendiohs castigo nchuhn.
2 Nduhcạ che ndạhchenan ne ihyan ne, tihcạ cua cuande Dendiohs nchuhn, din ye castigo nchuhn.
3 Ndete che ndạhchenan ne ạma ihyan yahn dehtenduh che hua ndạhcạ redin ye, ate nde hua retumacadino ne che va dehtenduh che tahque chihngạ redin mạn ne ne, anduhnecạ ndete che ạma vihto quenun ndutinạn ne nde hua retumacadino ne yahn, ate rendạhchenan ne ihyan che quenun ạma yạca ndutinạn ye.
4 Ndete che yạhve ne ạma ihyan che hua ndạhcạ redin ye cuahn che nde tahque chihngạ redin mạn ne ne, anduhnecạ ndete che cạhma ne co ne ihyan che tendạh ne yạca che quenun ndutinạn ye cuahn che quenun ạma vihto ndutinạn mạn ne.
5 Ndete che tihcạ din nchuhn ne, o nạn o chende ne. Nahn che dinoca cạhcomạn ne dehtenduh che tahque chihngạ redin ne, tuhme conạn yahn ne che yạhve ne ihyan che cạhcomạn ye dehtenduh che hua ndạhcạ redin ye.

Ejemplo yahn yạhna mạn, cuche mạn

6 'Nde hua redin yahn che ndere yạhve nchuhn ihyan che cheche chedave yahn ye cạva che nevahnecun ye ndudo ndah yahn Dendiohs, te denạn co tạn ye nduco ne mạn, duche rino ye ndudo me mạn. Ndete che ndere yạhve ne ihyan chemin chan ne, anduhnecạ ndete che cạh ne dehtenduh che ndah yạhna, ne denạn co tạn te, cua te nchuhn mạn, anduhnecạ ndete che cahnetạve ne tu diyạhn nạn cuche, ne condinun condinạhno te mạn.

Ejemplo nduhcạ che covạh ihyan, cạca ye Dendiohs dehtenduh che nahn ye

7-8 'Cuica nchuhn dehtenduh che nahn ne Dendiohs, ne te ye nchuhn. Tihcạ, te anduhnecạ che redin mạn ne. Cuahn che rica ne dehtenduh combiero yahn ne ne, rete ye. Cuahn che renuhn ne dehtenduh ne, rendạca ne. Cuahn che riyạhve ne chende vạco ihyan ne, renạhne ye.
9 'Nde ạma nchuhn ne, hua rahcotạhn ne yahn dạya ne cuahn che rica che cheh. Ndete che rica pạn ne, hua rihquino ne recạh ne tu.

10 Ndete che rica yute
yạhca ne, hua recạh ne ạma
cu.
11 Nchuhn ne, andahre
duhtuno ihyan ne ne, recạh
ne dehtenduh che ndah daya
ne. Rạ́hn rí nchuhn te Chida
ne che va ye vahchetero ne,
nde tahque nun te ye
dehtenduh che ndah cuahn
che cạca ne ihyan.
12 'Codin nchuhn che ndah
nduco ihyan nduhcạ che
nahn ne che din ye nduco ne,
te tihcạ rihquentiyon nạn ley
che dirun Moisés mạn, libro
che dirun ihyan profeta
mạn.

Ejemplo yahn chendevah che tuhco

13-14 'Andahre ạma vạhche
cuahno nchuhn, ate codin ne
fuerza cạhcomạn ne
vedeyeno yahn mạn ne,
codinahn ne
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, cạva che co tuno
ne vahchetero. Rạ́hn rí
nchuhn te neve ra ihyan che
tuno ye min, ne anduhnecạ
ndete che ạma tuhco
chendevah nạn che condạ ye
mạn, ạma vạhche yune nạn
che chuh ye mạn. Me ihyan
che riquendi ye vedeyeno
yahn mạn ye ne, ạma yạhn
ye. Ihyan chahn ne,
anduhnecạ ndete che ạma
chahte chendevah nạn che
rendạ ye mạn, ạma ndạhcạ
yune nạn che rechuh ye
mạn, ate cuahn che cuhnde
cạde yahn ye ne, co ye
castigo, cuahtenun ye vạn
ruchiyạhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye tạchan ihyan sạhn che redin cạ che Dendiohs dechuh ye sạhn

15 'Rạ́hn rí nchuhn che
cạhco ne cudạdo yahn sạhn
che redin cạ se che Dendiohs
dechuh ye sạhn. Sạhn chahn
ne, redin cạ se che ạma
necun se, ate ạma duhtuno
ihyan se.
16 Nchuhn ne, cạhco ne
cudạdo nducuahn che redin
se, ne tumacadino ne duh
ihyan se. A devano nchuhn
te ndiyu nạn yạhn yạn che ri
uva, nde huane nạn chano
yạn che ri higo.
17-18 Yạhn ndạta che ndah
ne, ndah ndute yahn, ne
yạhn che hua ndah ne, hua
ndah ndute yahn.
19-20 Atihnocạ sạhn chahn,
te nạn ntiyon yahn se ne,
tumacadino nchuhn ndete
che numa cuạco vatechica se
o rihncheh se. Nducuahn
yạhn che hua ndah ndute
yahn ne, rihca ihyan,
rihquiyạhn ye. Atihnocạ
sạhn chahn, te va che co se
castigo, cuahtenun se vạn
ruchiyạhn.

Rạhn Dihvo vo Jesucristo te hua nducoyạca ihyan co cuahtenan ye vahchetero

21 'Hua nducoyạca ihyan
che rạhn ye yáhn che Dihve
ye u, cuahtenan ye
vahchetero, te atenạn ihyan
che dinahn ye
vederihquentiyon yahn
Chidá, ihyan min che va ye
vahchetero.
22 Cuahn che cuhnde cạde
yahn nducoyạca ihyan ne,
ạma yạhn ihyan cạhma ye
yáhn: "Dihve nuhn, nuhn ne,

din nuhn ntiyon yahn ne, ntihyon yạn nuhn ndih, ne nduco chemin ndetendạh nuhn vaco chihngạ mạn, din nuhn ạma ndeh nạn vederihno mạn."

23 Ate cạhmá có sạhn chahn: "Ndiyu ihyan yáhn nchuhn. Cuahn ne ạma lạdo. Nchuhn ne, duhtuno ihyan ne."

Ejemplo yahn name yahn vah

24 'Adecoduhno ihyan che rihcovan ye ndudo che tuhchan che ricuáhn, ne dinahn ye ne, ihyan min ne, nduhcạ ạma ihyan che vivo ye che chihno ye vạco ye, chihco ye nạme yahn nạn yạva.

25 Chihno min ne, ạma chi yudo, chan co nạhn mạn, chihta ico mạn, chano yune mạn. Chuh nune nạn nti vah me, ate hua dehva chi yahn, te chiche nti nạn yạva.

26 Me adecoduhno ihyan che rihnevan ye ndudo che tuhchan che ricuáhn, ne hua dinahn ye ne, ihyan min ne, nduhcạ ạma ihyan tundo che chihno ye vạco ye mạn yạhndute.

27 Chihno min ne, ạma chi yudo, chan co nạhn mạn, chano yune mạn, chihta ico mạn. Chuh nune nạn nti vah me, ne quenda.

28 Cuahn che chihno chicuahn Dihvo vo ne, ạma chahn ino ihyan,

29 te numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs chicuahn ye, ndlyu nduhcạ che ricuahn sạhn devano ley che dlrun Moisés.

8

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ạma sạhn che ndi se cah che rechạ yute

1 Cuahn che ndaconan Dihvo vo che chahn ye tingüete me ne, ạma yạhn ihyan nduco ye.

2 Ura min ndạ ạma sạhn che ndi se cah che rechạ yute, chehntihya se nạn ye, ne rạhn se ri se ihyan:

—Dihvé, ndete che nahn ne ne, co din ne che ndoyáhn.

3 Tuhme nahn tạh ye sạhn, ne rạhn ye:

—Tạcạ hua. Náhn. Mạn ne, a ndoyehn.

Ndetạhno che rạhn ye tihcạ ne, ndoyahn se.

4 Tuhme rạhn ye ri ye sạhn:

—Culhque cudạdo. Hua cahme nduco nde ạma ihyan tạcạ chi che ndoyehn. Tahque ndah ne, cuehn nạn chidocuyạn, ndihchero ye di, ne cah vedino nduhcạ che chihquentiyon Moisés cạva che co devano nducoyạca ihyan che a ndoyehn.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn sạhn decạhya yahn ạma capitán

5 Cuahn che chendạ Dihvo vo yạn Capernaum ne, ạma capitán yahn Roma, chica se favor ihyan,

6 ne rạhn se:

—Dihvé, sạhn decạhya yáhn ne, ndi cheche se, ametah cocha se.

7 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Cuhn vo ndoque, dín che ndoyahn se.

8 Ate rạhn sạhn capitạ́n me
ri se ihyan:

—Dihvé, hua denduh ne
ndih cạva no u, te u ne,
ndiyu ihyan che redin yahn
che cạhn ne ndevạcó. Nduco
ạma ndudo che cạhma ne ne,
ndoyahn sạhn decạhya yáhn.
9 Tihcạ, te namin u ne, va
ihyan che nte ye
vederihquentiyon quenan
cumá, ne vate sandạdo yáhn.
Cuahn che rihquentiyón ạma
se che cạhn se ne, rahn se.
Cuahn che rihquentiyón
tạma che chi se ne, rechi se.
Adecodehno che
rihquentiyón sạhn decạhya
yáhn ne, redinahn se.

10 Ạma cuahn ino Dihvo vo
che tihcạ rạhn se, ne rạhn ye
nduco ihyan che nduco ye:

—Cuạco ráhn rí nchuhn te
nde vạn ihyan nación yahn
Israel ne, hua ndạcá nde
ạma ihyan che ạma ritahno
ye nduhcạ sạhnguh.

11 Ráhn rí nchuhn te ạma
yạhn ihyan numachahte
iyehnse conduco ye
Abraham mạn, Isaac mạn,
Jacob mạn, cuahtenan ye
nduco vih vahchetero nạn
che rihquentiyon Dendiohs.

12 Ate ihyan che tahque
redin yahn che cuahtenan ye
vahchetero nạn che
rihquentiyon Dendiohs ne,
ndotenan che cuahtenan ye
min ne, dechuh Dendiohs
ihyan cuạhn chevah nạn che
man, ne min cuahtenun ye,
cuaco ye mạn, cheh dihyon
ye mạn.

13 Tuhme rạhn ye ri ye
capitạ́n me:

—Conahn ndevaque, ne
nduhcạ che chitehne ne,
tihcạ conahn ndoque.

Me sạhn decạhya me ne, a
ura min no ndoyahn se.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn indạhn Pedro

14 Ạma yune ne, chahn
Dihvo vo Jesucristo ndevạco
Pedro, ne indạhn Pedro ne,
quendite ye, ndi ye cah ihno.
15 Nahn tạh ye tạh ihyan
min, ne ndoyahn ye, chavi
cah ihno me. Tuhme necuan
ye, ne cạh ye, cheh ihyan
chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ạma yạhn ihyan cah

16 Ro min, cuahn che chi
dạh ne, ạma yạhn ihyan ndạ
ye nạn Dihvo vo, nda ye
ihyan cah mạn, ihyan che
chenun vaco chihngạ ihyan
mạn. Dihvo vo ne, nduco
ạma ndudo no ndetendạh ye
vaco chihngạ chahn. Namin
din ye che ndoyahn ihyan
cah chahn.
17 Tihcạ chi cạva che
conahn nduhcạ che dirun
ihyan profeta Isaías tuhcạ:
“Mạn ye cahnevi ye cah
yahn ihyan.”

Sạhn che nahn conduco se Dihvo vo Jesucristo

18 Cuahn che ndihchero
Dihvo vo che ạma yạhn
ihyan nduco ye ne,
chihquentiyon ye ihyan
apóstol yahn ye che
cuahtenun ye chete ạma
bạrco, chuh ye nduco vih
tạma lạdo viche yahn vine
yahn Galilea.

19 Ura min ąma sąhn
devano ley che dirun Moisés
chahn ndą se nąn Dihvo vo,
ne rąhn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, nahn
conducó ndih adecotino che
cąhn ne.

20 Ndahconan ye, ne rąhn
ye ri ye sąhn:

—Yuhne ne, va ive vąco te,
ne yąhda ne, va nąn che
rahte te, ate u che rinducó
nducoyąca ihyan ne, metah
nde nąn che condité.

21 Tuhme tąma sąhn che
rinduco se ihyan ne, rąhn se
ri se ihyan:

—Dihvé, cuahnecun ne
che conán nąn chidá nde ndą
ro che coh ye. Cuhché ihyan,
tuhme conducó ndih.

22 Ate ndahconan Dihvo vo
yahn se:

—Di ne, nahn che
condoque u. Hua
ndedecadine cąva chemin.
Ihyan che anduhnecą ndete
che a ndih ye nąn Dendiohs
ne, ihyan chahn co cuhche
ye tenąhn yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihco dihn ye yuhne tąn

23 Chihno min ne, chendą
Dihvo vo chete bąrco me
nduco ihyan apóstol yahn ye,
cuahn ye nduco vih.

24 Ura min canąn rano
yuhne tąn, ąma
rendedecuan nune nąn vine
me nde a rendą chete bąrco
me. Me Dihvo vo ne, quiyądo
ye.

25 Tuhme ndedetuhche
ihyan apóstol chahn ihyan,
ne rąhn ye:

—Dihve nuhn,
¡cuendedevahn ne nuhn!, te
cuehchenun nuhn vąn nune.

26 Ndahconan Dihvo vo:

—¿Dehco che ąma vąh
nchuhn? ¿Tącą che hua
numa ino ne ritahno ne?

Tuhme necuan ye, chihco
dihn ye yuhne me mąn, vine
me mąn, ne nuhnde dihn.

27 Nduco neve se vąn
ihyan chahn, ne rąhn se:

—¿Duhra ihyan cuh che
nde yuhne mąn, nde vine
mąn, redinahn che
rihquentiyon ye?

O sąhn yąn Gadara che chenun vaco chihngą sąhn

28 Cuahn che ndą Dihvo vo
tąma lądo viche yahn vine
me, yąhn yahn yąn Gadara
ne, ndą o sąhn che chenun
vaco chihngą sąhn, che chica
se vąn yąyan nąn che
chenun tenąhn. Ąma redin
tąn se che nde ąma ihyan
hua rihquino ye chuh ye
yune nino nąn che chenun
se.

29 Ąma yudo nąn se rąhn
se:

—Jesús, Dąya Dendiohs,
¿dehco che renun mendąhn
ne yune yahn nuhn? ¿Tącą
che cochi ne din ne che
chuhrihn nuhn?, te ametah
ndą ro yahn.

30 Nino min ne, redin
ihyan cudądo ąma yąhn
cuche.

31 Vaco chihngą chahn ne,
chica favor Dihvo vo, ne
rąhn ri ihyan:

—Ndete che ndetendąh ne
nuhn ne, cuahnecun ne che
condą nuhn cuche sih.

32 Rąhn Dihvo vo ri ye vaco
chihngą chahn:

—Cuahn nchuhn.

Tuhme ndiquendạh vaco chihngạ chahn sạhn, ne chendạ cuche chahn. Nducoyạca cuche chahn ne, cochahn te rano te nạn ndava, cheranun te chete vine me, chihno chih te.

33 Sạhn che redin cudạdo cuche chahn ne, ạma dihya se chi, ne conạhn se rano se cuạhn viyạn me. Ndạ se min ne, neco se ihyan nduhcạ che chihno chih cuche chahn mạn, deh chi yahn sạhn che chenun vaco chihngạ chahn mạn.

34 Tuhme chahn nducoyạca ihyan yạn nạn che quenun Dihvo vo, ne chica ye favor ihyan che ndạca ye min, nạhn ye.

9

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ạma sạhn che ndi cheche se

1 Chihno me min ne, chendạ Dihvo vo chete bạrco, tuche ye vine me, ntạ yẹ yạn vạco ye.

2 Min ndạ ihyan nạn ye, nda ye ạma sạhn che ndi cheche se quendite se nạn yundo. Cuahn che ndihche Dihvo vo nduhcạ che ritahno ihyan chahn ne, rạhn ye ri ye sạhn che ndi cheche me:

—Dạyá, hua dehve rahque, a ndaque vederenchahco cạva nunde yehn.

3 Min chenun vạn ạma o sạhn devano ley che dirun Moisés, ne rendededecadino se: "Sạhn tih ne, ducherino se Dendiohs che tihcạ rạhn se."

4 Ndetạhno checadino Dihvo vo che tihcạ rendededecadino sạhn chahn, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—¿Dehco che chihngạ rendededecadino nchuhn?

5 Ndete che cạhmá có sạhnguh: "A nchahcó nunde yehn" ne, nde hua co devano ne ndete che va vederihquentiyon yáhn, o hua. Ate ndete che cạhmá có sạhn: "Cuenecuen, ne cuique" ne, co devano ne.

6 Chemin che cạva che cadino ne che u che rinducó nducoyạca ihyan ne, quenan cumá vederihquentiyon che nchahcó nunde yahn ihyan ne, condihche ne.

Tuhme rạhn ye nduco sạhn che ndi cheche me:

—Cuenecuen, cotah yundo yehn, conahn ndevaque.

7 Ndetạhno necuan sạhn min, ne conạhn se ndevạco se.

8 Nducoyạca ihyan che chenun ye min ne, dihya ye chi, ne ndeva ye yavenạn Dendiohs yahn che necạh ye vederihquentiyon min Dihvo vo cạva che ndah yahn ihyan iyehnse.

Dihvo vo Jesucristo ne, yạhve ye Mateo che conduco ye ihyan

9 Cuahn che chica Dihvo vo min, cuahn ye ne, ndihchero ye ạma ihyan che duche ye Mateo. Ihyan min ne, quenan ye ntiyon che rica ye tume cạde iyo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Cuhn vo, condoque u.

Tuhme necuan Mateo, cuahn ye chinduco ye ihyan.

10 Ąma yune ne, reh Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye. Namin nduco ąma yąhn sąhn rica tume cąde iyo mąn, yąhn ca sąhn nunde mąn, vate se reh se nduco ye.
11 Ndihchero ąma o sąhn fariseo, ne rąhn se ri se ihyan apóstol chahn:

—¿Dehco che tihcą redin Ihyan Ricuahn yahn nchuhn che reh ye dąma nduco sąhn rica tume cąde iyo mąn, sąhn nunde chenąhn mąn?

12-13 Chihnevan Dihvo vo che tihcą rąhn se, ne rąhn ye ri ye sąhn:

—Ihyan cah che rendotenan ye sąhn doctor, ndiyu ihyan che hua cah ye. Atihnocą u, te ndą́ cąva che conán ihyan nunde, nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu cąva ihyan metah nunde yahn ye che rąhco ye. Che va che din nchuhn ne, cuahn ne dinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs che tuhcą: "Tahque náhn che cuahtenan cuma nchuhn vedevąhino che co che cąhno ne ite, co te vedino nąn."

Tumerune ihyan Dihvo vo Jesucristo yahn yąhte

14 Ura min ne, ndą ąma o ihyan che rinduco ye Juąn Bautista, ne rąhn ye ri ye Dihvo vo:

—Nuhn nduco sąhn fariseo cuahn dąma rahte nuhn yąhte. ¿Dehco che ihyan che rinduco ye ndih hua rahte ye yąhte ne?

15 Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Ihyan che rinduco ye sąhn rihnevąco ne, hua rahterąn ye. Ate ndete che quenda ihyan sąhn ne, cuahterąn ye. Atihnocą ihyan che rinduco ye u, te mąn ro cuh ne, metah deh cuande che cuahte ye yąhte. Ate cuahn che ndą ro che quenda sąhn nunde u ne, tuhme che cuąco, cuahte ye yąhte.

Ejemplo yahn tino ndico nduco ima ndico

16 'Hua redin yahn che ndahchetąhn vo costumbre ndico nduco vederihquentiyon ra. Nde ąma ihyan hua renecąhnan ye ąma ndi tino ra nąn tino ndico, te ndete che tihcą din ye ne, ndeva doh tino ra me, ne nde tahque co chahte nąn nte yahn tino ndico me.
17 Namin nde ąma ihyan hua rih ye vino ra chete ima ndico, te ndete che tihcą din ye ne, condan ima ndico me, cora vino me, ne conda nduh che o. Chemin che va che cuih ihyan vino ra chete ima ra cąva che hua dehva co yahn.

Tąhn dąya Jairo mąn, tąhn ndąhta che nahn tąh te tino yahn Dihvo vo Jesuscristo mąn

18 Numanahn che rente ca Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, ndą ąma sąhn ndinąn. Chehntihya se nąn ye, ne rąhn se ri se ihyan:

—Tąhn dąyá ne, a chih te cade menąn lihn. Cuhn vo nduco ne, nahn tąh ne tąhn, ne ndaconan conan te.

19 Tuhme necuan ndi
Dihvo vo, ne cuahn ye nduco
se nduco ihyan apóstol yahn
ye.
20 Ura min ndą ąma tąhn
ndąhta che a ri ndichio
nduyo che cah te, rendora te
yun ro ro. Chahn ndą te
cuahn vedąme Dihvo vo, ne
nahn tąh te tino yahn ye.
21 Tihcą din te, te
ndededecadino te: "Mare tino
yahn ye nahn tąh, ne
ndoyáhn."
22 Ndaconan ye ndihchero
ye tąhn, ne rąhn ye:
—Dąyá, hua dehve rahque.
Nducote chitehne ne, a
ndoyehn.
A ura min no ndoyahn te.
23 Cuahn che ndą Dihvo vo
vąco sąhn ndinąn me ne,
ndihchero ye che a chenan
sąhn retive ndo rąn mąn,
ąma ndito ihyan rah rąn ye
mąn.
24 Rąhn ye ri ye ihyan
chahn:
—Conąhn nchuhn, te tąhn
dihn ne, hua dehve ndih te,
quiyądo te.
Ate chihyon nan ihyan
chahn ihyan.
25 Chihquentiyon ye che
ndiquendąh vah ihyan
chahn, tuhme chendą ye nąn
che quendite tąhn dihn me.
Chetąh ye tąh te, ne necuan
te.
26 Nducoyąca ihyan che
vate ye numachahte yąhn
min ne, checadino ye yahn
vederihno min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nąn o sąhn nąn ve

27 Cuahn che conąhn
Dihvo vo ne, cuahn o sąhn
nąn ve cuąhn vedąme ye rah
se:
—Dąya David, ¡conan
vąhino ne nuhn!
28 Cuahn che ntą ye,
ndondą ye chete vah ne,
chendą vah sąhn nąn ve
chahn, chahn ndą se nąn ye,
ne tumerune ye sąhn:
—¿A ritahno nchuhn che
co dín che co ro nąn ne ne?
Ndahconan se yahn ye:
—Dihve nuhn, ritahno
nuhn che co din ne che co ro
nąn nuhn.
29 Tuhme nahn tąh ye
ndutinąn se, ne rąhn ye ri ye
sąhn:
—Conahn nduco nchuhn
nduhcą che ritahno ne.
30 A ndetąhno chi ro nąn
sąhn chahn. Tuhme ąma cąh
ye cudądo sąhn, ne rąhn ye
ri ye sąhn:
—Condi nchuhn cąhma ne
nduco nde ąma ihyan tącą
chi che chi ro nąn ne.
31 Ate cade ndąca se min,
canąn nte se nduco ihyan, ne
chetuhn ndudo yahn
vederihno min vąn ihyan
che vate ye numachahte
yąhn min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndiquendąh cąhn ąma sąhn lihme

32 Cade ndiquendąh sąhn
chahn vah ne, ndą ąma o
ihyan, nda ye ąma sąhn
lihme che quenun ąma vaco
chihngą sąhn.
33 Ndetendąh Dihvo vo
vaco chihngą me, ne
ndetąhno ndiquendąh cąhn
se, canąn rente se. Ąma
cuahn ino ihyan, ne rąhn ye:

—Nde menahn ametah conahn vederihno che tuhchan muhn nación yahn Israel.

34 Ate sạhn fariseo ne, rạhn se:

—Ihyan tih ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, ne nduco chemin rendetendạh ye vaco chihngạ.

Dihvo vo Jesucristo ne, renan vạhino ye ihyan

35 Chihno min ne, quechica Dihvo vo nduh cuạn yạn rahte mạn, yạn cạhya mạn, ricuahn ye chete yạco yahn ihyan nación yahn Israel. Rahndudo ye ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne redin ye che rendoyahn nducoyạca ihyan cah.

36 Nduh cuạn nạn che quechica ye ne, ạma yạhn ihyan. Ạma quenan vạhino ye ihyan, te ametah duh che cacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ihyan. Nduhcạ itecuche che metah ihyan che din ye cudạdo ite, tihchan ihyan chahn.

37 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuạco rạhn rí nchuhn te ạma yạhn ihyan che nahn cahnevan ye ndudo yahn Dendiohs, ate ihyan che rahndudo ye ne, ạma doh ri ye. Anduhnecạ ndete che ạma va ndute ndạta ate ihyan che redin ye ntiyon ne, ạma doh ri ye.

38 Chemin che cuica nchuhn Dendiohs cạva che dechuh ye ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn ye, cahnevan ihyan chahn.

10

Cạh Dihvo vo Jesucristo ntiyon che din ihyan apóstol yahn ye

1 Chihno min ne, nedin dạma Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne cạh ye vederihquentiyon ihyan cạva che ndetendạh ye vaco chihngạ mạn, din ye che ndoyahn ihyan cah, adecodehno cah che ndi ye mạn.

2 Vạn ihyan chahn ne, nduco ạma ihyan che duche ye Simón Pedro, ihyan min che tahque menạn vihca vạn nducoyạca ye. Namin nduco Andrés, dihno Simón mạn, Jacobo nduco dihno ye, Juạn, che dạya Zebedeo mạn,

3 Felipe mạn, Bartolomé mạn, Tomás mạn, Mateo, ihyan min che rica ye tume cạde iyo ro menạn mạn, Jacobo, dạya Alfeo mạn, Lebeo, che namin duche ye Tadeo mạn,

4 tạma Simón, ihyan min che chinduco ye partido yahn sạhn cananista ro menạn mạn, Judas Iscariote, ihyan min che necạh ye Dihvo vo adive mạn.

Dechuh Dihvo vo Jesuscristo ihyan apóstol yahn ye che cuahndudo ye

5 Dechuh Dihvo vo ihyan che ndichio chahn, chihquentiyon ye ihyan tuhcạ:

—Hua cuahndudo nchuhn vạn ihyan tạma nación, nde huane vạn ihyan nación yahn Samaria.

6 Tahque ndah ne, cuahndudo ne vạn ihyan nación yahn Israel, ihyan chahn che a ndihcomạn ye Dendiohs. Ihyan chahn ne, anduhnecạ itecuche che a chinda te.

7 Cuahndudo nchuhn te Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, a nun cạhcantiyon ye ihyan.

8 Codin nchuhn che ndoyahn ihyan che ndi ye cah che rechạ yute mạn, ihyan che ndi ye adecodehno cah mạn, condedetuhche ne ihyan che a ndih ye mạn, cuendetendạh ne vaco chihngạ mạn. Nchuhn ne, dendạca ne vederihquentiyon cuh, ne hua cua ne chihve yahn ihyan che conan ne.

9 'Hua quenda nchuhn tume,

10 nde hua quenda ne dino mạn, ndạco mạn, indạhco mạn, atenạn tino che chenun no ne. Tihcạ, te ihyan redin ntiyon ne, redin yahn che nạn ntiyon che redin ye quendạh nducuahn che rendotenan ye.

11 'Cuahn che ndạ nchuhn ạma yạn ne, cuenuhn ne ạma ihyan che ndah ihyan ye, ne cuahtenan ne ndevạco ye nde ro che ndạca ne yạn min.

12 Cuahn che condạ nchuhn ne, cạhma ne co ne ihyan che vạco min: "Dendiohs din yahino ye nchuhn."

13 Ndete che rihnevạhn che conahn nduco ihyan nduhcạ che cạhma ne, conahn, ate ndete che hua ne, hua.

14 Me ndete che ihyan che vạco min, o ihyan yạn min, hua nevahnecun ye nchuhn, nde hua cạhcovan ye che cạhma ne ne, condạca ne min, condạhde ne yune yạhn che chenan cạh ne cạva che tumacadino ye che hua ndạhcạ din ye.

15 Cuạco ráhn rí nchuhn te ndạ ro che cuhnde cạde yahn nducoyạca ihyan ne, tahque chuhrihn ihyan yạn min che co ihyan che chahte ye yạn Sodoma mạn, yạn Gomorra mạn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che va che chuhrihn ihyan yahn ye

16 'Cuedevano nchuhn te dechúh nchuhn vạn ihyan che ạma duhtuno ye. Anduhnecạ ndete che vạn lobo dechúh itecuche. Nahn che rino nạn nchuhn mạn, necun ne mạn.

17 Cuihco nchuhn cudạdo, te cạca nunde ihyan yahn ne nạn intiyahn mạn, cuahn ye nchuhn chete yạco mạn.

18 Quenda ye nchuhn nạn gobernador mạn, nạn rey mạn, cạca nunde ye yahn ne yahn che ritahno ne u. Min cạh ne ndudo yahn ne nduhcạ che ritahno ne u, ne nduco tihcạ cadino ihyan chahn mạn, ihyan nación chenạhn mạn, yahn vederihquentiyon yáhn.

19 Cuahn che conahn ne,
hua ndedecadino ne tạcạ
cạhmanan ne nchuhn, te
ndạ ura min ne, te Dendiohs
ndudo che cạhma ne.
20 Tihcạ, te ndiyu nchuhn
che ndedecadino ne deh che
va che cạhma ne, te Chida ne
Dendiohs ne, te vaco ye
ndudo che cạhma ne.
21 'Ndạ ro min ne, ạma
cuahte cạhnda ihyan nduco
vih. Nạhn ye ne, cạca ye che
cạhno se dihno ye, nạhn ye
ne, cạca ye che cạhno se
indihte yahn ye, nạhn ye ne,
cạca ye che cạhno se dạya ye.
22 Nducoyạca ihyan co tạn
ye nduco nchuhn yahn che
ritahno ne u. Ate
adecoduhno ihyan che
quendạh ye vedechahtino
nde cuihno vedeyah min ne,
ndevahn ye.
23 Cuahn che din tạn ihyan
nduco nchuhn ạma yạn ne,
cuahn ne tạma yạn. Cuạco
rạ́hn rí nchuhn te u che
rinducó nducoyạca ihyan ne,
ndaconan chí cuahn che nde
metah conan cuahtechica ne
nducuahn yạn yahn ihyan
nación yahn Israel.
24-25 'Ihyan che rahn ne,
hua chenan ino ye che
tahque ndạhcạ cuahno ye
che co ihyan ricuahn yahn
ye. Tahque ndah ne, rihco
dạma ino ye che cuahno ye
nduhcạ che a rahno ihyan
ricuahn yahn ye. Namin
ihyan redin ntiyon ne, hua
chenan ino ye che tahque
ndạhcạ cuahno ye che co
patrón yahn ye. Tahque
ndah ne, rihco dạma ino ye
che cuahno ye nduhcạ che
rahno patrón yahn ye. U che
rihquentiyón nchuhn,
nducote rendạhchenan
ihyan u, rạhn ye te quenan
cumá vederihquentiyon
yahn chundah, tahque ca
nchuhn, nde tahque
ndạhchenan ye nchuhn.

Ihyan ne, va che din vạh ye Dendiohs

26 'Nducote a devano
nchuhn te tihcạ va che
cuahno co ne ne, hua din vạh
ne ihyan. Cuedevano ne te
nducuahn che ri cuahn ndeh
ne, va che cadino ihyan.
27 Nducuahn che rạ́hn
nduco nchuhn cuạhn demạn
vo ne, cuahndudo ne, cạh ne
che cadino ihyan.
28 Hua din vạh ne ihyan
che nahn cạhno ye nchuhn,
te cuihno min ne, ametah
dehva che co din ye. Tahque
ndah ne, codin vạh ne
Dendiohs, te ihyan min ne,
co dechuh ye nchuhn vạn
ruchiyạhn, co ne castigo
cuạhn dạma.
29 'Ihyan ne, rino ye yạhda
cạhya anduhnecạ ndete che
nde hua rigonun chihve te,
te ra ye ạma centạvo no nạn
che o te. Ate nde ạma yạhda
lihn ne, hua coh te ndete che
Chida nchuhn che va ye
vahchetero hua cuahnecun
ye.
30 Me nchuhn ne, tahque
nda cuande ye nchuhn. Nde
yudo tin ne nedin cuande ye.
31 Chemin che hua cua ne
cudạdo. Tahque rigonun
chihve ne che co yạhda
cạhya.

Nahn che hua co cuihnạn ihyan cạva Dihvo vo Jesuscristo

32 'Nducoyạca ihyan che
numa ino ye ritahno ye u
nạn ihyan iyehnse ne,
numacuahn vedeyeno
ndevá ihyan nạn Chidá che
va ye vahchetero.
33 Ate ihyan che
cuạcondạh vedạme ye u ne,
cuạcondạh vedạmé ihyan
nạn Chidá che va ye
vahchetero.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che co tạn ihyan nduco ye

34-35 'Hua ndedecadino
nchuhn che mạn che ndá ne,
hua cuahte cạhnda ihyan, te
ihyan che ritahno ye u ne,
cuahte cạhnda ihyan nduco
ye. Ihyan ne, cuahte cạhnda
ye nduco chida ye mạn, tạhn
cạhya ne, cuahte cạhnda te
nduco chaco te mạn, tạhn
decuno ihyan ne, cuahte
cạhnda te nduco indạhn te
mạn.
36 Tihcạ va che cuahte
cạhnda ihyan vạn ihyan
yahn ye.
37 'Ihyan che hua rihco
dạma ino ye cotahno ye u,
yahn che hua nahn ye che co
tạn indihte yahn ye nduco ye
ne, ihyan chahn ne, nde hua
redin yahn che din cuandé
ihyan vạn ihyan yáhn.
Namin ihyan che hua rihco
dạma ino ye cotahno ye u,
yahn che hua nahn ye che co
tạn dạya ye nduco ye ne, nde
hua redin yahn che din
cuandé ihyan vạn ihyan
yáhn.
38 Adecoduhno ihyan che
rihco dạma ino ye cotahno
ye u andahre nde va che
conan yạh ye nạn cruz,
atenạn ihyan min redin
yahn che din cuandé ihyan
vạn ihyan yáhn.
39 Ihyan che cuacondạh
vedạme ye u, che nahn
ndedevahn mạn ye ihyan ne,
conda ye, ne ihyan che hua
cuacondạh vedạme ye u ne,
andahre cạhno se ihyan, ate
cuahtenan ye vahchetero.

Ihyan che cuahtenan ye vahchetero

40 'Ihyan che
renevahnecun ye nchuhn
ne, a u renevahnecun ye, ne
ihyan che renevahnecun ye
u ne, a Ihyan che dechuh ye
u renevahnecun ye.
41 Ihyan che
renevahnecun ye ạma ihyan
che rahndudo ye ndudo
yahn Dendiohs yahn che
redin ye ntiyon min ne,
ndeva Dendiohs ạma tạma
ye. A namin no tun ihyan
che renevahnecun ye ạma
ihyan che ndah ihyan ye ne,
ndeva Dendiohs ạma tạma
ye nduco vih.
42 Ihyan che ritahno ye u
ne, hua nduh rigonun chihve
ye che lạdo yahn ihyan, ate
adecoduhno ihyan che cạh
ye andahre ạma vạso nune,
cuh ihyan chahn ne, ndạhco
menun Dendiohs yahn ye.

11

Dechuh Juạn Bautista o ihyan te nahn cadino ye yahn Dihvo vo Jesucristo

1 Cuahn che chihno cạh
cuande Dihvo vo nduh che
ndichio ihyan apóstol yahn
ye ne, chica ye min cuahn ye,
cacuahn ye mạn, cuahndudo
ye mạn, nduh cuạn yạn che
nino min.
2 Tạhn min ne, quenun
Juạn Bautista vạcoyạhn, ne
cuahn che checadino ye
yahn dehtenduh che redin
Dihvo vo ne, dechuh ye o
ihyan che rinduco ye ihyan
nạn Dihvo vo,
3 tumerune ye:
—¿A ndih ihyan che a va
cạde chi ye ndedevahn ye
ihyan iyehnse, o comạn va
che chi ihyan min ne?
4 Ndahconan ye, ne rạhn
ye ri ye ihyan chahn:
—Cuahn nchuhn cuengo
ne Juạn nducuahn che
rendihchero ne mạn,
rihnevan ne mạn.
5 Cạh ne che cadino ye
nduhcạ che redín che ri ro
nạn ihyan che ve mạn ye
mạn, redín che rica ihyan
che neneva doh cạh ye mạn,
redín che rendoyahn ihyan
che ndi ye cah che rechạ
yute mạn, redín che ihyan
che chato ye rihnevan mạn,
redín che rentuche ihyan che
a ndih ye mạn, rahndudó
ndudo ndah yahn Dendiohs,
rihnevan ihyan che ri
ndạche ye yahn nunde yahn
ye mạn.
6 Rạhn rí nchuhn te ạma
ndah ro yahn ihyan che
riquendi ye numa ino ye
ritahno ye u.
7 Cuahn che a conạhn
ihyan chahn ne, canạn rente
Dihvo vo nduco ihyan che
chenun ye min yahn Juạn, ne
rạhn ye:
—¿Duh che chahn nchuhn
chendihchero ne min yạhn
ne nạn che metah duhva ne?
A devano ne te ndiyu ạma
ihyan che ran do ye, che
anduhnecạ ạma nduco che a
muhn a min redecuehte
yuhne.
8 ¿Duh chahn nchuhn
chendihchero ne ne? A
devano ne te ndiyu ạma
ihyan che ạma ninevaca tino
ndah, te ihyan chemin chan
ne, ndevạco rey chenun ye.
9 A devano nchuhn te
chahn ne, chendihchero ne
ạma ihyan profeta. Cuạco
rạhn rí nchuhn te ihyan min
che tahque chahte
vederihquentiyon quenan
cuma ye vạn ihyan profeta.
10 A yahn ihyan min che
rạhn Dendiohs, ndirun nạn
Ndudo yahn ye tuhcạ:

Dechúh ạma se numanahn
che metah cahn,
cạhcoyạn se chedave yahn
ihyan cạva che a vate
yạn ye cuahn che nda.

11 Cuạco rạhn rí nchuhn te
vạn nducoyạca ihyan che
chahte ye iyehnse nde a
rạhn me nde meniyon ne,
Juạn Bautista che tahque
chahte vederihquentiyon
quenan cuma ye. Ate vạn
ihyan che renevahnecun ye
vederihquentiyon che
ndạhco cạde Dendiohs ne,
nde ihyan che tahque doh
vederihquentiyon quenan
cuma ye ne, tahque chahte
vederihquentiyon yahn ye

che co vederihquentiyon che quenan cuma Juạn.
12 'Nde ro che canạn Juạn ntiyon yahn ye nde meniyon ne, ạma redin nun ino ihyan cạva che tuno ye vahchetero nạn che rihquentiyon Dendiohs.
13 Moisés mạn, nducoyạca ihyan profeta, nde nạn che canạn, nde ndạ Juạn Bautista mạn, dirun ye yahn vederihquentiyon ra che ndạhco cạde Dendiohs.
14 Cuedevano nchuhn te che ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs che ndaconan chi tun Elías ne, a Juạn Bautista ndạ ye, dinahn vederihquentiyon min, andahre hua nahn cotahno ne.
15 Nducoyạca nchuhn ne, cuihcovan ndah ne che tihcạ ráhn.
16-17 'Nchuhn che vate ne mạn ro cuh ne, nduhchan sạhn cạhya che reduche se ndihve, tihchan ne. Sạhn chahn ne, rạhn se ri se combiero yahn se: "Tive nuhn curetive, ate hua cạh yeno nchuhn, ndeh ne. Chita rạn nuhn, ate hua chaco ne."
18 Nduhchan sạhn chahn, tihchan ne, te ndạ Juạn Bautista, ne ạma vạh nạn cheh nạn chih ye, ne rạhn nchuhn te quenun vaco chihngạ ihyan.
19 A namin no tun cuahn che ndạ u che rinducó nducoyạca ihyan. Réh mạn, ríh mạn, dạma nduco ihyan che rahte vihco ye, ne rạhn ihyan: "Sạhn tih ne, ạma reh se mạn, ạma rih se mạn, rinduco se sạhn rica tume cạde iyo mạn, sạhn nunde chenạhn mạn."
Rendạhchenan ihyan ntiyon che redin nuhn, ate hua dehve din yahn, te ihyan che renahn ye ne, a devano ye che vededevano yahn Dendiohs ne, chemin che tahque ndah.

Ihyan yạn che hua nahn nto ino ye nunde yahn ye

20 Chihno min ne, nte Dihvo vo yahn ihyan yạn nạn che tahque din ye vederihno, te ihyan chahn ne, hua nahn nto ino ye nunde yahn ye. Rạhn ye:
21 —Nchuhn ihyan yạn Corazín mạn, ihyan yạn Betsaida mạn, ¡ạma vedin nchuhn!, te ndete che ihyan yạn Tiro mạn, ihyan yạn Sidón mạn, ndihchero ye vederihno che ndihchero nchuhn ne, a metah ro nto ino ye nunde yahn ye, chahtenun ye tino ndere, chahterạn ye vạn iya.
22 Ráhn ri nchuhn te ndạ ro che cuhnde cạde yahn nducoyạca ihyan ne, nde tahque chahte castigo co nchuhn che co ihyan chahn.
23 Me nchuhn ihyan yạn Capernaum ne, ạma redin yạde ne anduhnecạ ndete che nde vahchetero tuno ne che rạhco ne, ate va che cạhn ne vạn ruchiyạhn, te ndete che yạn Sodoma dín vederihno nduhcạ che dín yạn vạco ne ne, chitahno ihyan chahn, ne vate ca ye nde meniyon.
24 Ráhn rí nchuhn te ro che cuhnde cạde yahn

nducoyąca ihyan ne, tahque chahte castigo co nchuhn che co ihyan chahn.

Rąhn Dihvo vo Jesucristo: "Cochi nchuhn, ne dín che nuhndemąn chedave yahn ne"

25 Tuhme covąh Dihvo vo, ne rąhn ye:

—Chida mán, ndih che rihquentiyon ne vahchetero mąn, iyehnse mąn, rendevá yavenąn ne, te a ihyan che necun ye cąh ne che cadino ye vededevano yahn ne, ndiyu ihyan che ąma devano ye che rąhco ye.

26 Tihcą Chidá, te tihcą nahn mąn ne.

27 Tuhme ráhn Dihvo vo ri ye ihyan che chenun ye min:

—Chidá ne, ndąhco ye vederihquentiyon táh che cąhcantiyón nducuahn dehtenduh. Nde ąma ihyan hua rendihche ye u, te atenąn Chidá che rendihche ye u. Namin nde ąma ihyan hua rendihche ye Chidá, te atenąn u, nduco ihyan che mán ricuáhn ihyan tącą ye, che rendihche nuhn ihyan.

28 Nducoyąca nchuhn che rechuhrihn ne, hua va mąn chedave yahn ne, cochahtino ne u, ne dín che cuahtemąn chedave yahn ne.

29 Codinahn ne vederihquentiyon yáhn, ne cuiquendi ne yune yáhn, te u ne, necún. Tuhme cuahtemąn chedave yahn ne.

30 Tihcą din nchuhn, te hua vąhche cąva ne che dinahn ne vederihquentiyon yáhn.

12

Ihyan apóstol ne, tuhn ye ąma o indo trigo ro che rahtetuhno ihyan

1 Chihno ąma o ro min, ąma ro che rahtetuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nąn va chendąta yahn ihyan, ne ihyan apóstol ne, chi cuico ye, ne tuhn ye indo trigo, cheh ye ndute yahn.

2 Ndihchero ąma o sąhn fariseo, ne rąhn se ri se Dihvo vo:

—Condihche ne ihyan apóstol yahn ne. Hua ndąhcą che tihcą redin ye mąn ro cuh, te mąn ne, ro che rahtetuhno ihyan.

3 Ate ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye ri ye sąhn:

—A ndihchenan nchuhn nąn Ndudo yahn Dendiohs nduhcą che din David ro min cuahn che chi cuico ye nduco combiero yahn ye.

4 Chendą ihyan chahn chete yąco, cheh ye pąn che ndi vedino nąn Dendiohs andahre pąn chemin chan ne, atenąn chidocuyąn co cheh ye.

5 Namin a devano nchuhn nduhcą che rihquentiyon ley che dirun Moisés. Hua dehve nunde che redin chidocuyąn ntiyon chete yąco ro che rahtetuhno ihyan.

6 Nducote va vederihquentiyon che din chidocuyąn ntiyon chete yąco ro che rahtetuhno ihyan ne, cuedevano ne te hua dehve nunde che tihcą redin ihyan apóstol yáhn ro che rahtetuhno ihyan, te vederihquentiyon che

quenan cumá ne, tahque chahte che co vederihquentiyon min.

7 Nchuhn ne, nde hua renahn ne ndudo yahn Dendiohs che ndirun tuhcą: "Tahque náhn che cuahtenan cuma nchuhn vedevąhino che co che cąhno ne ite, co te vedino nąn." Ndete che renahn nchuhn ndudo min ne, nde hua ndere cąhma nunde ne yahn ye.

8 Cuedevano ne te u che rinducó nducoyąca ihyan ne, rihquentiyón nde nducuahn che redin ihyan ro che rahtetuhno ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, din che ndoyahn ąma sąhn che ndi cuma tąh se

9 Chuh Dihvo vo min, ne chendą ye chete ąma yąco yahn ihyan nación yahn Israel.

10 Min quenun ąma sąhn che ndi cuma ąma tąh se. Namin min chenun ąma o sąhn fariseo, ne nducote nahn cąca nunde se yahn Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:

—¿A rihquentiyon nąn Ndudo yahn Dendiohs che co din vo che ndoyahn ihyan ro che rahtetuhno vo ne?

11 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye ri ye sąhn:

—Ndete che va itecuche yahn nchuhn ne condąhnun te chete veh ico ro che rahtetuhno ihyan ne, ndetąhno cąhn ne ndetendąh ne ite.

12 Nducote tahque rigonun chihve ąma ihyan che co itecuche ne, chemin che co conan vo ihyan andahre ro che rahtetuhno vo.

13 Tuhme rąhn ye ri ye sąhn min:

—Cuącondihque tah.

Chacondihco tąh se, ne ndo ndah nduhcą tąh se che tąma me.

14 Ndetąhno quendąh vah sąhn fariseo chahn rentuhno se nduco vih tącą cąhno se Dihvo vo.

Nduhcą che ndirun yahn Dihvo vo Jesucristo nąn Ndudo yahn Dendiohs

15 Checadino Dihvo vo che tihcą rentuhno se, ne chica ye min, cuahn ye. Ąma yąhn ihyan cuahn ye nduco ye, ne din ye che ndoyahn nducoyąca ihyan che cah ye.

16 Chihquentiyon Dihvo vo che hua cąhma ihyan chahn che a ihyan min che a va cąde che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse.

17 Tihcą din ye cąva che conahn ndudo che rąhn Dendiohs yahn ye, dirun ihyan profeta Isaías tuhcą:

18 Sąhnguh che redin se
ntiyon yáhn, a mąn
tendąhnún sąhn.
Ąma yahinó sąhn, ąma yenó
cąva se.
Dín che conun Vacó sąhn,
ne cuahndudo se vąn ihyan
nación chenąhn
nduhcą che va che
techecądé yahn ye.

19 Hua cuhma chende se
nduco ihyan, nde
huane cuąh nun se
nąn ye, cąhya se
ihyan.

Hua cochica se yune viyạn
cuahndudo se.
20 Hua cạh ndạche nduh se
ihyan che ndạche ri ye
yahn nunde yahn ye.
Tahque ndah se ne, necạh se
vedechahtino ihyan.
Tihcạ quendi se nde conan
cạhcantiyon se
numachahte iyehnse,
21 ne ihyan nación chenạhn
ne, cochahtino ye
sạhn.

Sạhn fariseo ne, rạhn se te Dihvo vo Jesucristo ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah

22 Chihno min ne, ndạ ihyan nạn Dihvo vo, nda ye ạma sạhn che quenun vaco chihngạ sạhn. Sạhn min ne, nde ve se nde lihme se. Ndetendạh Dihvo vo vaco chihngạ me, ne chi ro nạn se mạn, chi cạhn se mạn.

23 Chahn ino nducoyạca ihyan, ne rạhn ye:

—¿A din ndete che ihyan cuh che dạya David ne?

24 Ate chihnevan ạma o sạhn fariseo, ne rạhn se:

—Ihyan tih ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, ne nduco chemin rendetendạh ye vaco chihngạ.

25 A checadino Dihvo vo che tihcạ rạhn se, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Ndete ihyan che vate ye rihquentiyon ye cuahtecuhma ye vạn mạn ye nduco vih ne, hua co quendi ye cạhcantiyon ye. Ndete intiyahn yạn cuahtecuhma ye vạn mạn ye nduco vih ne, hua co quendi ye cạhcantiyon ye. Ndete ihyan che chenun ye ạma vah cuahtecuhma ye va vạn mạn ye nduco vih ne, hua co quendi ye cuahtenun dạma ye.

26 A namin no tun chundah. Ndete che ndetendạh se vaco chihngạ yahn se ne, anduhnecạ ndete che cuhma se nduco ihyan yahn se, ne hua co quendi vederihquentiyon yahn se.

27 Nchuhn ne, rạhn ne che nduco vederihquentiyon yahn chundah che rendetendạ́h vaco chihngạ, ate sạhn che rinduco se nchuhn ne, nducote rendotenan se duh che conan sạhn cạva che ndetendạh se vaco chihnga ne, co cạhma se co se nchuhn che hua cuạco che rạhn ne.

28 Cuedevano nchuhn te a nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs rendetendạ́h vaco chihngạ. Nduco chemin ne, a ndero ndi che a rihquentiyon Dendiohs vạn nchuhn.

29 'Ạma sạhn dito ne, atenạn ndete che dechiche ihyan sạhn co condạ ye chete vạco se, duco ye yahn se. U ne, anduhnecạ ndete che tihcạ dín nduco chundah, ndạhco ndiyá vederihquentiyon yahn se.

30 'Ihyan che hua rinduco ye u ne, anduhnecạ ndete che tạn ye nducó. Ntiyon che redín ne, anduhnecạ ndete che renedin dạmá ndute ndạta, ne ihyan che hua

rinduco ye u ne, anduhnecą ndete che rihtera ye.

31 'Nducote rą̨hn nchuhn yáhn che quenan cumá vederihquentiyon yahn chundah ne, chemin che rą́hn rí nchuhn che va vederenchahco cą̨va ihyan adecodehno nunde yahn ye mą̨n, che chihngą cą̨hma ye mą̨n, ate ihyan che rendą̨hchenan ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, metah vederenchahco cą̨va ye.

32 Adecoduhno ihyan che ndą̨hchenan ye u che rinducó nducoyą̨ca ihyan ne, va vederenchahco cą̨va ye, ate ihyan che ndą̨hchenan ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, hua ndą̨ca ye vederenchahco.

Ejemplo yahn yą̨hn ndą̨ta

33 'Yą̨hn ndą̨ta ne, a nąn ndute yahn rihnde ro ndete che ndah o hua ndah. Yą̨hn ndą̨ta che ndah ndute yahn ne, yą̨hn ndah, ne yą̨hn ndą̨ta che chihngą ndute yahn ne, hua ndah. Cua cuande nchuhn yahn ejemplo cuh, te hua redin yahn che ndą̨hchenan ne vederihquentiyon che quenan cumá cuahn che a ro nąn ne che ntiyon cochihve redín.

34-35 ¡Ą̨ma duhtuno ihyan nchuhn! A ndero ndi nąn ndudo yahn ne. Ihyan che ndah ihyan ye ne, runecą̨de nąn ndudo yahn ye, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, chihngą ndudo yahn ye.

36 Rą́hn rí nchuhn te cą̨va nducuahn ndudo chihngą che rą̨hn ihyan ne, va che din Dendiohs castigo ihyan.

37 Ihyan che runecą̨de ndudo yahn ye ne, hua co ye castigo, ne ihyan che chihngą ndudo yahn ye ne, co ye castigo.

Są̨hn fariseo ne, chica se che din Dihvo vo Jesucristo ą̨ma vederihno, ndihchero se

38 Tuhme rą̨hn ą̨ma o są̨hn fariseo mą̨n, są̨hn devano ley che dirun Moisés mą̨n:

—Ihyan Ricuahn, nahn nuhn che din ne ą̨ma vederihno ndihchero nuhn cą̨va che co devano nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih.

39 Ndahconan Dihvo vo, ne rą̨hn ye ri ye są̨hn:

—Ihyan che vate ye mą̨n ro cuh ne, ą̨ma duhtuno ihyan ye mą̨n, rahcotą̨hn ye yahn Dendiohs mą̨n. Nahn ndihchero ye vederihno, ate atenąn ą̨ma vederihno nduhcą che chinahn nduco ihyan profeta Jonás ndą̨ca ndihchero ye.

40 Ą̨ma ite ndico che quenun te vą̨n nuniyą̨hn ne, ca tuhn te ihyan min, ne quenun ye chete te ino ro ino yą̨n. Atihnocą u che rinducó nducoyą̨ca ihyan va che conún mą̨n yą̨hn ino ro ino yą̨n.

41 Rą́hn rí nchuhn te cuahn che ndą̨ ro che techecą̨de Dendiohs yahn nducoyą̨ca ihyan ne, necuan ihyan yą̨n Nínive, ndą̨hco ndiya ye nchuhn, te ihyan chahn ne, nto ino ye nunde yahn ye cuahn che cahndudo ihyan profeta Jonás ndudo yahn

Dendiohs, ate nchuhn ne, nde hua rihcovan ne ndudo yáhn andahre tahque chahte vederihquentiyon quenan cumá che co ihyan min.

42 Namin tạhn reina che va te cuạhn yạhn ndiya ne, ndạhco ndiya te nchuhn ndạ ro min, te tạhn min ne, ạma yahn chica te, chihnevan te vedevano yahn Salomón, ate nchuhn ne, nde hua rihcovan ne ndudo yáhn andahre tahque chahte vederihquentiyon quenan cumá che co ihyan min.

Nduhcạ che redin vaco chihngạ

43 'Cuahn che rendiquendạh vaco chihngạ ạma ihyan ne, rechica yạhn nạn che metah duhva, renuhn nạn che conan tahn. Ate cuahn che hua rendạca ne,

44 rendaconan, conun ihyan nạn che a ndiquendạh, te ihyan min ne, a nduhcạ ạma vah che va mạn, nde tuno ntache mạn, necuco mạn.

45 Tuhme rahn regua te ndache combiero yahn che tahque duhtuno ca che co mạn, ne rahtenun ihyan min, redin che tahque chuhrihn ye che co ro menạn. Tihcạ cuahno co ihyan che duhtuno ihyan ye che vate ye mạn ro cuh.

Ndạ chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye, rinuhn ye ihyan

46 Numanahn che rente ca Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, ndạ chaco ye nduco dihno ye, rinuhn ye ihyan. Chahtendi ye cuạhn chevah, nahn nte ye nduco ye.

47 Rạhn ihyan ri ye Dihvo vo:

—Ndạ chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuạhn chevah, nahn nte ye nduco ne.

48 Ate ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan che rạhn ye nduco ye:

—Tạcạ hua. Ihyan cạh che chacó mạn, ihyan sih che dihnó mạn.

49 Tuhme nạhma Dihvo vo ihyan che rinduco ye ihyan, ne rạhn ye:

—Namin ihyan chuhn ne, anduhnecạ chacó mạn, anduhnecạ dihnó mạn,

50 te nducoyạca ihyan che redinahn ye vederihquentiyon yahn Chidá che va ye vahchetero ne, ihyan chahn ne, anduhnecạ chacó mạn, anduhnecạ cahvé mạn, anduhnecạ dihnó mạn.

13

Ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndạta

1 Ro min ne, quendạh vah Dihvo vo cuahn ye chihto vine, ne min chihnde ye.

2 Ạma yạhn ihyan chi dạma ye nạn ye, nde quenan cuma che chihnde ye chete ạma bạrco che va nạn vine.

3 Chicuahn Dihvo vo ạma ndeh nạn dehtenduh ihyan chahn nduco ejemplo. Canạn ye tuhcạ:

—Ạma yune ne, cuahn ạma ihyan retuhdo ye ndute ndạta.

4 Cuahn che tuhdo ye ne,
chera neve ndute chihto
yune, ne ndạ yạhda cheh te.
5 Te neve ndute ne, chera
vạn roh, ne nducote hua
yạno yạhn min ne, ndetạhno
quendạh.
6 Ate cuahn che chi ihno
ne, chihno tih, yahn che hua
yạno nda dihyoduto.
7 Te neve ndute ne, chera
vạn chano yạn. Ate cuahn
che quendạh ne, chendih, ne
chenun mạn.
8 Te neve ndute ne, chera
nạn che demạn yạhn, ne
ạma ndah chi yahn; nạhn ne,
chi ạma ciento yahn, nạhn
ne, chi ino raco yahn, ne
nạhn ne, chi ndico ndiche
yahn.
9 Nducoyạca nchuhn ne,
condedecadino ndah ne
cạva che tumacadino ne deh
conahn.

Deh cuande che demạn nduco ejemplo chicuahn Dihvo vo Jesucristo ihyan

10 Tuhme chahn ndạ ihyan
apóstol nạn Dihvo vo, ne
tumerune ye ihyan:
—Dihve nuhn, ¿deh cuande
che nduco ejemplo rente ne
nduco ihyan ne?
11 Ndahconan ye, ne rạhn
ye ri ye ihyan chahn:
—Nduhcạ che
rihquentiyon Dendiohs ne,
nde hua devano ihyan, ate
nchuhn ne, din Dendiohs
che cadino ne yahn.
12 Tihcạ te, ihyan che
chenahn ye ne, din Dendiohs
che conahn ndah ye, ne
ihyan che hua ndah chenahn
ye ne, nde conạn ye tah che
chenahn ye.
13 Chemin che nduco
ejemplo rahndudó, rihnevan
ye, cạva che cahnevan no ye
ate hua conahn ye.
14 Tihcạ rinahn nduco ye
nduhcạ che dirun ihyan
profeta Isaias tuhcạ:
Ihyan sih ne, rihnevan ye ate
hua renahn ye mạn,
rendihchero ye ate
anduhnecạ ndete che
hua ri ro nạn ye mạn,
15 te ạma cheche ndạcondạ
chedave yahn ye, ndi i
ye,
anduhnecạ ndete che hua
rihnevan ye mạn,
anduhnecạ ndete che hua ro
nạn ye mạn,
anduhnecạ ndete che hua
retumacadino ye mạn.
Tihcạ ri yahn ye, te a va che
hua necạhco ye u,
ne hua nchahcó cạva ye.
16 'Me nchuhn ne, ạma
ndah ro yahn ne, te renahn
ne vederihquentiyon yahn
Dendiohs.
17 Cuạco ráhn rí nchuhn te
nde a rạhn me ne, ạma yạhn
ihyan profeta mạn, ihyan
che runecạde ye mạn ne,
ạma chenan ino ye che
ndihchero ye che
rendihchero nchuhn mạn,
che cahnevan ye che
rihnevan ne mạn, ate hua
chinahn nduco ye.

Recạh cuande Dihvo Jesucristo yahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndạta me

18 'Cuihcovan nchuhn.
Tuhcạ conahn ejemplo yahn

ihyan che retuhdo ye ndute ndạta me.
19 Ndute ndạta che chera chihto yune me ne, nduhcạ ihyan che rihnevan ye ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne hua renun ino ye, te ndetạhno che rihnevan ye ne, rendạ chundah, redin se che rinạn ye.
20 Ndute che chera vạn roh me ne, nduhcạ ihyan che rihnevan ye ndudo, ne numacuahn vedeyeno renevahnecun ye.
21 Ate ihyan chahn ne, nduhcạ chendạta che metah cotạh yạno dihyoduto ne, tihchan ye, te cuahn che rechuhrihn ye o redin tạn ihyan nduco ye yahn che renevahnecun ye ndudo me ne, ndetạhno rihcomạn ye.
22 Ndute che chera vạn chano yạn me ne, nduhcạ ihyan che rihnevan ye ndudo me, ate ạma rendededecadino ye cạva ntiyon yahn ye mạn, rihncheh mạn ye ihyan che ạma nahn yahn ye vedecuihca mạn, ne chemin che hua ri redin ndudo me che ndah nduco ye.
23 Me ndute che chera nạn che demạn yạhn me ne, nduhcạ ihyan che rihnevan ye ndudo me, ne renahn ye. Ihyan chahn ne, nduhcạ chendạta che chi ạma ciento yahn mạn, chi ino raco yahn mạn, chi ndico ndiche yahn mạn ne, tihchan ye, te recạh yune ye che redin ndudo me che ndah nduco ye.

Ejemplo yahn chano yạn vạn trigo

24 Chihno min ne, nte Dihvo vo tạma ejemplo, chihnevan ihyan chahn. Rạhn ye:

—Cạhmá có nchuhn nduhcạ vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ạma ihyan ne, tuhdo ye trigo nạn yạhn yạhn ye,
25 ate chete rạhn, ura che vateyạdo ihyan ne, chahn ạma sạhn che hua ri rendihche se ihyan, ne tuhdo se ndute yahn chano yạn vạn trigo me.
26 Cuahn che a chendudo cuiyon yạma trigo me ne, chihnde ro chano yạn me vạn.
27 Tuhme chahn sạhn redin ntiyon, chengo se dihve se: “Dihve nuhn, uvo ne, trigo tuhdo vo min. ¿Tạcạ che ạma quendạh chano yạn ne?
28 Ndahconan ye, ne rạhn ye ri ye sạhn: “Ạma sạhn che hua ri rendihche se u ne, chahn se tuhdo se ndute chano yạn.” Tuhme tumerune se ihyan: “¿A nahn ne che tico nuhn chano yạn me ne?”
29 Ndahconan ye, ne rạhn ye ri ye sạhn: “Hua tico ne chano yạn me, te denạn nde nduco trigo tico ne.
30 Tahque ndah cạhcomạn vo che cuihta dạma nduco vih nde ndạ ro che co cuma trigo me. Tuhme dechúh ihyan che tico ye chano yạn me, din ticua ye, cuih ye vạcoyạhn. Cuihno min ne,

din dąma ye trigo me, cuih ndah ye."

Ejemplo yahn ndute yahn mostąza

31 Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcą ąma ndute mostąza che chihche ihyan nąn yąhn yahn ye.

32 Ndute mostąza ne, andahre chemin che tahque cąhya vąn nducuahn ndute, ate cuahn che rihta ne, ri rahte yąhn yahn che nde yąhda redin ndahque te vąn dune.

Ejemplo yahn yą yahn pąn

33 Nte Dihvo vo tąma ejemplo:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcą tahsihn yą che chihchetąhn ąma ndąhta vąn ndeh yąche pąn, ne quendih vąn nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, demąn nduco ejemplo chicuahn ye

34 Nducuahn ndudo che cahndudo Dihvo vo, chihnevan ihyan ne, demąn nduco ejemplo,

35 cąva che conahn nduhcą che dirun ihyan profeta, tuhcą:

Cuahndudó demąn ejemplo.
Cacuáhn ihyan yahn
dehtenduh che nde
hua devano ihyan
numacuahn ro nde ro
che chihnde iyehnse.

Dihvo vo Jesucristo ne, cąh cuande ye deh conahn ejemplo yahn chano yąn vąn trigo me

36 Chihno min ne, ndedechuh Dihvo vo nducoyąca ihyan, ne ndondą ye vah nduco ihyan apóstol yahn ye. Tuhme rąhn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Te cuande ne nuhn deh conahn ejemplo yahn chano yąn me.

37 Ndahconan Dihvo vo, ne cąh cuande ye ihyan chahn:

—Ihyan che retuhdo ndute ndąta me ne, u che rinducó nducoyąca ihyan.

38 Yąhn me ne, iyehnse. Ndute ndąta me ne, ihyan che renevahnecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. Chano yąn me ne, ihyan che rihquentiyon chundah.

39 Sąhn che tuhdo ndute yahn chano yąn me ne, chundah. Ro che ndo dąma trigo me ne, a ro che cuhnde cąde yahn nducoyąca ihyan. Ihyan che nedin dąma ye trigo me ne, ángel.

40 Nduhcą che ndo dąma chano yąn me, conun vącoyąhn me ne, tihcą cuahno co ihyan che duhtuno ihyan ye cuahn che cuhnde cąde yahn nducoyąca ihyan.

41 Ndą ro min ne, u che rinducó nducoyąca ihyan ne, dechúh ángel yáhn numachahte nąn che rihquentiyón, nedin dąma ye nducoyąca ihyan nunde, menąn vihca ihyan che retihyon yune ye ihyan chenąhn che rahtendihco ye nunde.

42 Cuih ángel chahn ihyan nunde chahn vąn ruchiyąhn.

Min cuaco ye mạn, cheh
dihyon ye mạn.
43 Me ihyan che redinahn
ye vederihquentiyon yahn
Dendiohs, ihyan min che
Chida ye ne, quendạh
yavenạn ye, cuahtenan ye
vahchetero nạn che
rihquentiyon ihyan min.
Nducoyạca nchuhn,
condedecadino ndah ne
yahn che renté nduco ne.

Ejemplo yahn vedecuihca che quenun ndeh

44 'Vederihquentiyon yahn
Dendiohs ne, nduhcạ ạma
vedecuihca che quenun
ndeh mạn yạhn. Ạma se ne,
ntạca se vedecuihca me, ne a
min no ndaconan tihyon
ndeh se. Ạma chi yeno se, ne
chahn se ndihcue se
nducuahn dehtenduh yahn
se, ne ca se yạhn nạn che
quenun vedecuihca me.

Ejemplo yahn tu diyạhn che ạma yahn chihve

45-46 'Vederihquentiyon
yahn Dendiohs ne, nduhcạ
ạma tu diyạhn che ạma
ndạhcạ mạn, che ạma yahn
chihve mạn. Ndihchero ạma
se che ra se tu chemin chan,
ne chahn se ndihcue se
nducuahn dehtenduh yahn
se, ne ca se tu me.

Ejemplo yahn yạna che retạh yạhca

47 'Vederihquentiyon yahn
Dendiohs ne, nduhcạ ạma
yạna che retạh yạhca che
tihyon ihyan chete
nuniyạhn, ne chetạh ye
nducoyạca nạn yạhca.
48 Cuahn che a chito yạna
me ne, ndetendạh ye cuạhn
chihto nuniyạhn. Min
tendạhnun ye yạhca che
ndah te, chih ye ite chete
cuahte, ne chihtera ye ite che
hua cochihve te.
49 Tihcạ va che co ro che
techecạde Dendiohs yahn
nducoyạca ihyan.
Cuahtechica ángel din vi ye
ihyan che duhtuno ihyan ye
vạn ihyan che ndah ye,
50 ne cuih ye ihyan che
duhtuno ihyan chahn vạn
ruchiyạhn. Min cuaco mạn,
cheh dihyon ye mạn.

Ejemplo yahn vedecuihca

51 Tuhme tumerune Dihvo
vo ihyan chahn:
—¿A renahn nchuhn
nducuahn che renté ne?
Ndahconan ihyan chahn,
ne rạhn ye:
—Tạcạ hua, Dihve nuhn,
renahn nuhn.
52 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan:
—Nducoyạca ihyan che
retuno ye vederihquentiyon
yahn Dendiohs ne, ri ye
nduhcạ ihyan cuihca che
retendạh ye dehtenduh che
ra mạn, dehtenduh che
ndico mạn, vạn vedecuihca
yahn ye, te ihyan chahn ne,
ạma ndeh nạn vededevano
chenan cuma ye.

Ntạ Dihvo vo Jesucristo yạn Nazaret

53 Cuahn che a chihno
cahndudo Dihvo vo ejemplo
chemin chan ne, chica ye
min.
54 Ntạ ye yạn nạn che
chihta ye, ne chahn ye chete

yạco chicuahn ye. Ạma chahn ino ihyan yạn min, ne rạhn ye:

—¿Ti chehua sạhn tih vededevano che ricuahn se? ¿Tạca che ri redin se vederihno?

55 Sạhn tih che dạya vihcheyạhn me. Chaco se ne, María. Dihno se ne, Jacobo mạn, José mạn, Simón mạn, Judas mạn.

56 Namin tạhn cahve se ne, muhn vate te. ¿Tira chehua se che tihcạ ricuahn se?

57 Ihyan chahn ne, hua nevahnecun ye Dihvo vo. Chemin che rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ihyan profeta ne, atenạn yạn vạco ihyan che renevahnecun ye ihyan, te ihyan yạn vạco ye mạn, ihyan ndevạco ye mạn ne, rendạhchenan ye ihyan.

58 Dihvo vo ne, atenạn ạma o vederihno din ye min yahn che hua chitahno ihyan chahn ihyan.

14

Nduhcạ che chih Juạn Bautista

1 Tạhn min ne, Herodes gobernador yahn Galilea ne, checadino se yahn Dihvo vo Jesucristo,

2 ne rạhn se ri se sạhn che rinan se sạhn nạn che rihquentiyon se:

—Ihyan che redin ye vederihno ne, Juạn Bautista. A ntuche ye vạn tenạhn, ne chemin che quenan cuma ye vederihquentiyon che redin ye vederihno.

3 Tihcạ rạhn se, te sạhn min din se preso Juạn, chihquentiyon se sandạdo che dechiche se cadena ihyan, tihyon se ihyan vạcoyạhn. Tihcạ din se, te tihcạ nahn Herodías tạhn ndạhta yahn dihno se Felipe.

4 Juạn ne, a rạhn ye ri ye Herodes:

—Hua redin yahn che conan come tạhn tih nduhcạ ndạhta yehn.

5 Nahn cạhno Herodes Juạn, ate vạh se ihyan yạn, te nducoyạca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye ihyan.

6 Ate ro che vihco duche Herodes ne, ndeh tạhn dạya Herodías nạn ihyan che vate ye min, ne ạma quenan ino Herodes.

7 Numacuahn vedeyudo cạh se ndudo yahn se tạhn che adecodehno che cạca te ne, cạh se tạhn.

8 Nducote a nchinun chaco te tạhn ne, rạhn te ri te sạhn:

—Te ne tin Juạn Bautista u chete ạma cuh.

9 Ạma chi rạn Herodes che tihcạ rạhn te, ate nducote a cạh se ndudo yahn se tạhn nạn nducoyạca ihyan che vate min ne, dinahn se.

10 Chihquentiyon se sandạdo che chahn se chete vạcoyạhn, chihca yạn se dạndo Juạn.

11 Ndaconan se, nda se tin Juạn chete ạma cuh. Cạh se tạhn, ne necạh te chaco te.

12 Tuhme ndạ ihyan che rinduco ye Juạn, ne quenda ye ihyan chihche ye ihyan. Chihno min ne, chahn ye chengo ye Dihvo vo.

Cạh Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

13 Cuahn che checadino Dihvo vo che chihno se Juạn ne, chica ye min, quenun ye chete ạma bạrco cuahn ye ạma cuạn, yạhn nạn che metah duhva. Ate checadino ihyan che cuahn ye, ne chica ye viyạn, rica cạh ye, cuahn ye quendi ye ihyan.

14 Cuahn che ndiquendạh Dihvo vo chete bạrco me ne, ndihchero ye che ạma yạhn ihyan ndi dạma ye. Quenan vạhino ye ihyan chahn, ne din ye che ndoyahn ihyan cah che nduco ye min.

15 Cuahn che a chi chino ne, chahn ndạ ihyan apóstol nạn Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Muhn ne, yạhn nạn che metah duhva. Avạne ne, a chino cuahn. Cuendedechuh ne ihyan sih cạva che cạhn ye ti tenduh yạn, cua ye che cheh ye.

16 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Metah deh cuande che ndedechúh ihyan. Cạh nchuhn cheh ye.

17 Ate rạhn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Atenạn uhn ra pạn nduco o yạhca va yahn nuhn.

18 Rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn ngua ne.

19 Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che cuahte nducoyạca ihyan nạn yune. Chetạh ye nduh che uhn pạn me nduco o yạhca me quetuhma ye. Chenihyon nạn ye nạn ro, necạh ye nundihve cuahn Dendiohs, ne ndeh ye pạn me, cạh ye ihyan apóstol chahn cạva che cuih ye vạn nducoyạca ihyan.

20 Cheh nducoyạca ihyan chahn nde nạn che chito ihyan. Chihno min ne, nedin dạma ihyan apóstol chahn che ngạva, ne decuto ye ndichio cuahte.

21 Ihyan che cheh ye ne, ri ye uhn mil che demạn ihyan chạhn, avạne ihyan ndạhta mạn, checạhya mạn.

Chica Dihvo vo Jesucristo nạn nune vine

22 Chihno min ne, chihquentiyon Dihvo vo ihyan apóstol che cuahtenun ye chete bạrco me, tuche ye tạma lạdo viche yahn vine me numanahn che ndedechuh ye ihyan chahn.

23 Cuahn che chihno ndedechuh ye ihyan chahn ne, cocha ye ạma tingüete demạn ye cạva che covạh ye. Cuahn che a chi rạhn me ne, quenan ca ye min demạn ye.

24 Numanahn min ne, a nde mạhn vine me cuahn ihyan apóstol chahn nduco bạrco me. Ạma rechi yuhne cuạhn nạn cuahn bạrco me, ne ạma rahn nune vine me.

25 Cuahn che a nino co dave ne, ndạ nino Dihvo vo cuạhn nạn cuahn bạrco me, rica ye nạn nune.

26 Cuahn che ndihchero ihyan apóstol chahn ihyan che rica ye nạn nune me ne, ạma dihya ye chi nde tuno cah vạh ye, ne rạhn ye:

—¡Ngą ąma vaco chihngą, cochi tąn!

27 Ate yąhve Dihvo vo ihyan chahn, ne rąhn ye:

—Hua vąh nchuhn, te a u che cochí.

28 Tuhme rąhn Pedro ri ye ihyan:

—Dihvé, ndete che ndih ne, cuahnecun ne che cącá nąn nune, chí nąn ne.

29 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye:

—Cochi.

Tuhme cuahn Pedro, rica ye nąn nune cuąhn nąn che cochi Dihvo vo.

30 Ate nducote ąma ri yudo nąn vine me ne, chendą vedevąh ihyan. Ndetąhno canąn rehchenun ye vąn nune, ne cah ye:

—Dihvé, ¡cuendedevahn ne u!

31 Chetąh Dihvo vo tąh ye, ne rąhn ye ri ye ihyan:

—Di ne, hua numa ine ritehne. ¿Dehco che ndeh rendededecadine?

32 Cuahn che chendą ye chete bąrco me nduco vih ne, chehuan yuhne me.

33 Tuhme ihyan che chenun ye chete bąrco me ne, chehntihya ye nąn Dihvo vo ne rąhn ye:

—Cuąco niyon te ndih che Dąya Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ihyan cah yąn Genesaret

34 Cuahn che a tuche ihyan chahn vine me ne, ndą ye yąn Genesaret.

35 Ndetąhno nchanąn ihyan yąn min Dihvo vo, chacotuhn ye ndudo numacuahn yąhn min. Ąma chengu ihyan ihyan cah yahn ye nąn Dihvo vo.

36 Chica ihyan chahn favor ihyan che cuahnecun ye che nahn tąh ihyan cah chahn mare tino yahn ye, ne nducoyąca ye che nahn tąh ye ne, ndoyahn ye.

15

Deh cuande che chendihco ihyan nunde

1 Chihno min ne, ąma o sąhn fariseo mąn, sąhn devano ley che dirun Moisés che chica se yąn Jerusalén mąn, chahn ndą se nąn Dihvo vo, ne rąhn se ri se ihyan:

2 —Hua ndąhcą che rahcotąhn ihyan apóstol yahn ne vederihquentiyon yahn ihyan ndico, te reh ye nde hua renąno ye tąh ye nduhcą che chihco cąde ihyan chahn.

3 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye ri ye sąhn chahn:

—Me nchuhn ne, hua ndąhcą che rahcotąhn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, riquendi ne costumbre yahn mąn ne.

4 Dendiohs ne, rihquentiyon ye tuhcą: “Codin yahine chide mąn, cheque ye mąn.” Namin rihquentiyon ye: “Ihyan che cąhva ye yahn indihte yahn ye ne, va che cąhno ihyan yąn ihyan.”

5 Ate nchuhn ne, retihyon yune ne ihyan che cąhma ye co ye indihte yahn ye: “Hua co conán nchuhn, te

nducuahn che va yáhn ne, a cą̄h ndudo yáhn che co vedino nąn Dendiohs.”

6 Nduco tihcą ne, retihyon yune ne ihyan che cuacondąh vedąme ye indihte yahn ye. Rendąhco ndiya nchuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ricuahn ne costumbre yahn mąn ne.

7 ¡O nąn o chende nchuhn! Redinahn niyon ne nduhcą che rąhn Dendiohs, dirun ihyan profeta Isaías tuhcą:

8 Ihyan sih ne, dendudo no
che rendeva ye yavenąn,
ate nde tah hua ritahno ye u.

9 Nde tah hua richihve che
rendeva ye yavenąn,
te ricuahn ye
vederihquentiyon
yahn mąn ye, redin cą
ye che
vederihquentiyon
yáhn.

10 Tuhme cah Dihvo vo nducoyąca ihyan chahn nąn ye, ne rąhn ye:

—Cuihcovan nchuhn mąn, conahn tin ne mąn, che cąhmá.

11 Che chendihco ihyan nunde ne, ndiyu cąva dehtenduh che reh ye, te cąva ndudo chihngą che rente ye.

12 Tuhme chahn ndą ihyan apóstol, ne rąhn ye ri ye ihyan:

—¿A tumacadino ne che chi yudo yahn sąhn fariseo sih yahn ndudo che tihcą rąhn ne ne?

13 Ndahconan ye, ne rąhn ye ri ye ihyan chahn:

—Nducuahn vederihquentiyon che ndiyu mąn Chidá che va ye vahchetero chihco cąde ye ne, va che cuihno anduhnecą ąma yąhn che retico ihyan nde dihyoduto.

14 Din ca mąn se, te sąhn sih ne, anduhnecą sąhn nąn ve che quendanan se sąhn nąn ve chenąhn, cora nun nducoyąca se chete ive yąhn.

15 Rąhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Te cuande ne nuhn deh conahn che nte ne yahn che chendihco ihyan nunde.

16 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye:

—¿Tącą che namin nduco nchuhn hua renahn ne?

17 ¿A hua devano ne te nducuahn che reh ihyan ne, vącochendereh yahn ye renun? Chemin ne, rechuh cuąhn chete ye, ne rendiquendąh.

18 Ate ndudo chihngą che rente ihyan ne, rente ye yahn che chihngą rendededecadino ye, ne nduco chemin chendihco ye nunde.

19 Tihcą, te nąn vederendededecadino yahn ihyan reconan che chihngą rendededecadino ye mąn, che rihno ye vih mąn, che rahtenan ye nduco ndąhta che hua nihnevąco nduco ye mąn, che reduco ye mąn, che rihncheh ye mąn, ndere ricueh dąme ye nunde ihyan mąn.

20 Nunde chemin chan redin che rinda ihyan. Ate

che cheh ihyan andahre hua renạno ye tạh ne, ndiyu nunde chemin.

Nduhcạ che chitahno ạma tạhn tạma nación

21 Chica Dihvo vo min, ne cuahn ye yạhn yahn yạn Tiro nduco yạn Sidon,
22 ne ạma tạhn ndạta yahn ihyan cananea, che va te yạhn min ne, cuahn te cuạhn nạn cuahn ye, ca rica te ca rạhn te numa dito te:

—Dihvé, Dạya David, conan vạhino ne u. Tạhn dạyá ne, quenun ạma vaco chihngạ tạhn, ne ạma rechuhrihn te.

23 Ate hua tumecạh ye yahn te. Tuhme rạhn ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Cotumacạh ne tạhn, te ạma rah te cochi te cuạhn vedạmo vo.

24 Tuhme ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye:

—Dendiohs ne, dechuh ye u cạva che conán ihyan nación yahn Israel che a ndinda ye, din nune yahn ye.

25 Ate tạhn min ne, chahn ndạ te, chehntihya te nạn ye, ne rạhn te ri te ihyan:

—Dihvé, ¡cuinan ne u!

26 Rạhn ye ri ye tạhn:

—Hua redin yahn che conán di, te anduhnecạ ndete che cahneví pạn che va che cheh ihyan nación yáhn, cạh yạhna.

27 Ndahconan te, ne rạhn te:

—Dihvé, cuạco che rạhn ne. Ate yạhna ne, namin reh te, te rendevạhn te dạche che ra mạn mesa yahn dihve te. Nducote tihcạ ne, ricá favor ndih che conan ne tah u.

28 Tuhme rạhn ye ri ye tạhn:

—Dạya, ¡ạma numa ine ritehne! Conahn ndoque nduhcạ che rique.

A ura min no ndiquendạh vaco chihngạ me tạhn dạya te.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ạma yạhn ihyan cah

29 Ndạca Dihvo vo min ne, ntạ ye chihto vine yahn Galilea. Tuhme cocha ye ạma tingüete, ne min chihnde ye.

30 Ạma yạhn ihyan chi dạma ye nạn ye. Nda ihyan chahn ạma yạhn ihyan cah, ihyan che cueh cạh ye mạn, ihyan che neneva doh tạh ye mạn, ihyan che ve nạn ye mạn, ihyan che lihme ye mạn, yạhn ca ihyan che ndi ye tạma te o nạn cah mạn, ne din Dihvo vo che ndoyahn nducoyạca ye.

31 Ạma chahn ino ihyan che ndihchero che ndoyahn nducoyạca ihyan cah chahn, ne ndeva ye yavenạn Dendiohs, ihyan min che nda cuande ye ihyan nación yahn Israel.

Cạh Dihvo vo Jesucristo, cheh cun mil ihyan

32 Chihno min ne, cah Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Ạma renan vạhino ihyan sih, te a ino ro che chenan ye nduco vo, ne metah dehva che cheh ye. Hua nahn ndedechúh ihyan che diya

chete ye, te denạn cotạh cuno ihyan cuạhn yune.

33 Rạhn ihyan apóstol chahn ri ye ihyan:

—Ate muhn yạhn nạn che metah duhva. ¿Ti ngua vo che cạh vo cheh ihyan sih?, te ạma yạhn ye.

34 Tumerune ye ihyan chahn:

—¿Tạva pạn va yahn nchuhn ne?

Ndahconan ihyan chahn:

—Va ndache pạn yahn nuhn mạn, ạma o yạhca cạhya mạn.

35 Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che chahte nducoyạca ihyan ndiyạhn.

36 Chetạh ye nduh che ndache pạn chahn nduco yạhca chahn, quetuhma ye, ne necạh ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cạh ye ihyan apóstol chahn cạva che cuih ye vạn ihyan.

37 Cheh nducoyạca ihyan chahn nde nạn che chito ihyan. Chihno min ne, nedin dạma ye cheyahn che ngạva, ne decuto ye ndache cuahte.

38 Ihyan che cheh ye ne, ri ye cun mil che demạn ihyan chạhn, avạne ihyan ndạhta mạn, checạhya mạn.

39 Chihno min ne, ndedechuh Dihvo vo ihyan chahn, ne quenun ye chete ạma bạrco, cuahn ye cuạhn yạhn yahn yạn Magdala.

16

Sạhn fariseo nduco sạhn saduceo ne, rica se ạma vederihno ndihchero se

1 Ạma o sạhn fariseo nduco sạhn saduceo ne, chahn se chendihchero se Dihvo vo. Sạhn chahn ne, retumarande se ihyan, ne chica se che din ye ạma vederihno, ndihchero se, cạva che co devano se che Dendiohs dechuh ye ihyan.

2 Ndahconan ye, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Cuahn che a ri chino ne, ndete che cuạh nạn ro ne, rạhn nchuhn te ndạhcạ din ro.

3 Me vateyạn ne, ndete che cuạh nạn ro mạn, man mạn ne, rạhn ne te cuan co. Nchuhn ne, ¡o nạn o chende ne! Ạma ndah nda cuande ne tạcạ ri nạn ro, ate hua retumacadino ne yahn vederihno che redin Dendiohs mạn ro cuh.

4 Ihyan che vate ye mạn ro cuh ne, ama duhtuno ihyan ye, nde hua retumacạh ye Dendiohs. Rica ye vederihno ndihchero ye, ate atenạn ạma vederihno nduhcạ vederihno che din Dendiohs nduco ihyan profeta Jonás ndạca ndihchero ye.

Chihno rạhn ye chemin ne, chihcomạn ye sạhn chahn, ne chica ye min.

Vededevano yahn sạhn fariseo ne, nduhcạ yạ yahn pạn

5 Cuahn che tuche ihyan chahn vine me ne, ntạ tin ihyan apóstol chahn che hua nda ye pạn.

6 Ura min rạhn Dihvo vo nduco ye:

—Cuihco nchuhn cudạdo. Hua tumacạh ne yahn yạ

yahn sạhn fariseo mạn, sạhn saduceo mạn.

7 Tuhme ndedecadino ihyan chahn, ne rạhn vạn mạn ye nduco vih:

—Tihcạ rạhn ye ri ye uvo yahn che hua quenda vo pạn.

8 Checadino Dihvo vo che hua chenahn ihyan chahn che rạhn ye. Deyahn che hua nda ye pạn ndedecadino ye. Chemin che rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che rendedecadino nchuhn che hua nda ne pạn? ¿Tạcạ che hua numa ino ne ritahno ne?

9 ¿Tạcạ che hua renahn ne, nde hua rahtenun ino ne vederihno che rendihchero ne? Cuahn che cạ́h, cheh uhn mil ihyan nduco uhn pạn me ne, ¿tạcạ che hua chahtenun ino ne che nde cạde cuahte che ngạva nedin dạma ne?

10 A namin no tun cuahn che cạ́h, cheh cun mil ihyan nduco ndache pạn me ne, ¿tạcạ che hua chahtenun ino ne che nde cạde cuahte che ngạva nedin dạma ne?

11 ¿Tạcạ che hua chenahn nchuhn che ndiyu yahn pạn che rạ́hn nduco ne? Rạ́hn nduco ne che cạhco ne cudạdo yahn yạ yahn sạhn fariseo mạn, sạhn saduceo mạn.

12 Tuhme chenahn ihyan chahn che a yahn ndudo che ricuahn sạhn chahn che tihcạ rạhn ye.

Rạhn Pedro te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse

13 Cuahn che ndạ Dihvo vo yạhn yahn yạn Cesarea de Filipo ne, tumerune ye ihyan apóstol yahn ye:

—U che rinducó nducoyạca ihyan, ¿deh rạhn ihyan yáhn ne?

14 Ndahconan ihyan chahn:

—Nạhn ihyan ne, rạhn ye te ndih che Juạn Bautista. Nạhn tun ye ne, rạhn ye te ndih che Elías. Nạhn tun ye ne, rạhn ye te ndih che Jeremías o tạma cha ihyan profeta che chahte ye a rạhn me.

15 Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—Me nchuhn ne, ¿deh rạhn ne yáhn ne?

16 Ndahconan Simón Pedro, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Ndih ne, a ihyan che va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, a ndih che Dạya Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

17 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndah ro yehn, Simón, dạya Jonás, te a mạn Chidá che va ye vahchetero te ye checadine, ndiyu ihyan iyehnse.

18 Rạ́hn rí di te redin yahn che doche Pedro, te che tihcạ doche ne, conahn che ạma ndudo redin. Cuahto min quendi ihyan yáhn, ne nde vederihquentiyon yahn chundah hua co ndạhco ndiya ihyan.

19 U ne, té vederihquentiyon di cạva che conan vạn ihyan che

rihquentiyon Dendiohs. Cha che cạh yone che din ye mạn, cha che cạhca tan che hua din ye mạn ne, Dendiohs ne, cạh dito ye ndudo yehn.

20 Tuhme rạhn Dihvo vo nduco ihyan apóstol chahn che hua cạhma ye nduco nde ạma ihyan che a mạn ye che va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

Rạhn Dihvo vo Jesucristo te va che cạhno se ihyan

21 Nde tạhn min canạn Dihvo vo cạh ye che checadino ihyan apóstol yahn ye te va che cạhn ye yạn Jerusalén, ne min ạma chuhrihn ye. Ndo dạma intiyahn mạn, chidocuyạn ndinạn mạn, sạhn devano ley che dirun Moisés mạn, din tạn se nduco ye, nde cạhno se ihyan. Ate cuihno ino ro ne, ntuche ye.

22 Tuhme quenda Pedro ihyan ạma lạdo, ne canạn riyạhve ye ihyan, ne rạhn ye:

—Dihvé, hua ndạhcạ che cạhco mendạhn ne ndih cạva che tihcạ cuahno co ne.

23 Ndaconan Dihvo vo ndihchenun ye nạn Pedro. Chihya ye ihyan, ne rạhn ye:

—Di chundah, cuehn vạne, te redin vahche yáhn. Di ne, hua devene cha che rihquentiyon Dendiohs. Atenạn che rihquentiyon ihyan iyehnse devene.

24 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol chahn:

—Adecoduhno ihyan che nahn co cuande ye vạn ihyan yáhn ne, va che cạhcomạn ye vedeyeno mạn ye. Andahre va che conan yạh ye nạn ạma cruz, ate va che cạhco mendạhn ihyan, conduco ye u.

25 Tihcạ, te ihyan che hua nahn cạhco mendạhn ye ihyan cạva che conduco ye u ne, va che conda ye, ne ihyan che cạhco mendạhn ye ihyan ne, andahre din tạn ihyan nduco ye, cạhno ye ihyan, ate ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero.

26 Hua cochihve yahn ihyan andahre nedin dạma ye nducuahn vedecuihca che va iyehnse ndete che chemin din che denda ye, ne hua co cuahtenan ye vahchetero. Ndete che tihcạ ne, metah deh nduco nedihve ye cạva che ndevahn ye.

27 Va che conahn chemin, te u che rinducó nducoyạca ihyan ne, va che chí numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá nduco ángel yáhn, ne techecạdé yahn nducoyạca ihyan, ndạhco menún yahn queri ạma ye tunoca che nedin ye, ndahtenan ye iyehnse.

28 Cuạco rạhn rí nchuhn te ạma o ihyan che chenun ye muhn ne, vate ca ye iyehnse ndạ ro min, ne ndihchero ye u che rinducó nducoyạca ihyan cuahn che ndá numacuahn vederihquentiyon yáhn.

17

Dihvo vo Jesucristo ne, ndo diyạhn ye

1 Chihno ạn ro min ne,
quenda Dihvo vo Pedro mạn,
Jacobo nduco dihno ye Juạn
mạn, ne cuahn ye nduco
ihyan chahn ạma tingüete
yạco,
2 ne min ndo diyạhn ye
nạn ihyan chahn. Yavenạn
ye mạn, tino yahn ye mạn
ne, ạma diyạhn ro nduhcạ
nạn yạhn.
3 Ura min ndihchero ihyan
apóstol chahn Moisés nduco
Elías che rente ye nduco
Dihvo vo.
4 Tuhme rạhn Pedro ri ye
Dihvo vo:
—Dihve nuhn, ạma
ndạhcạ che cuahtenan vo
muhn. Ndete che nahn ne
ne, dendah nuhn ino vache
vah; ạma nạn che conun ne,
tạma nạn che conun Moisés,
ne tạma nạn che conun Elías.
5 Numanahn che rạhn ca
Pedro ne, quendihco ạma
man tuno diyạhn ro nạn che
chenun ihyan chahn, ne vạn
man me ne, chenun ạma
ndudo che rạhn tuhcạ:
—Sạhnguh che Dạyá.
Yahinó sạhn. Ạma yenó cạva
se. Che cạhma se ne, chemin
che codinahn nchuhn.
6 Cuahn che chihnevan
ihyan apóstol chahn ndudo
me ne, ạma dihya ye chi, ne
chahtetạve ndih ye ndiyạhn.
7 Tuhme chahn ndạ Dihvo
vo nạn ihyan chahn, nahn
tạh ye ihyan, ne rạhn ye ri ye
ihyan:
—Cuenecuan nchuhn. Hua
dihya ne co.
8 Cuahn che ndo nihyon
nạn ye ne, ametah
ndihchero ye ihyan che o
chahn, a demạn Dihvo vo.
9 Ura che cuenchahn ye
cuete me ne, chihquentiyon
Dihvo vo ihyan chahn, ne
rạhn ye:
—Hua cạhma nchuhn
nduco nde ạma ihyan yahn
vederihno che ndihchero ne,
nde ro che u che rinducó
nducoyạca ihyan ntuché vạn
tenạhn.
10 Tuhme tumerune ihyan
apóstol chahn Dihvo vo, ne
rạhn ye:
—¿Deh cuande che rạhn
sạhn devano ley che dirun
Moisés che dinoca Elías va
che chi ye ne?
11 Ndahconan ye, ne rạhn
ye ri ye ihyan chahn:
—Cuạco che va che chi
Elías, ndạhco cạde ye
nducuahn.
12 Ate rạ́hn rí nchuhn te a
ndạ Elías, ne ihyan ne, hua
nevahnecun ye ihyan.
Tahque ndah ye ne, din tạn
ye nduco ye. Namin u che
rinducó nducoyạca ihyan ne,
va che chuhríhn, din tạn
ihyan nducó.
13 Tuhme tumacadino
ihyan apóstol chahn che
rente ye yahn Juạn Bautista
anduhnecạ ndete che a
ihyan min che Elías.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ạma sạhn dihn che ndi se cah rih dihca

14 Cuahn che ntạ ihyan
chahn nạn che chenun ihyan
chenạhn ne, chahn ndạ ạma
se, chehntihya se nạn Dihvo
vo, ne rạhn se ri se ihyan:
15 —Dihvé, conan vạhino
ne sạhn dạyá, te ndi se cah

rih dihca, ne a̱ma rechuhrihn se. A̱ma ndeh yune cuahn che rinuhn yahn se ne, renda̱hnun se va̱coya̱hn ma̱n, va̱n nune ma̱n.

16 A checú sa̱hn na̱n ihyan apóstol yahn ne, ate hua chi din ye che ndoyahn se.

17 Tuhme ra̱hn Dihvo vo:

—Nchuhn che vate ne ma̱n ro cuh ne, duhtuno ihyan nchuhn ma̱n, hua ritahno ne ma̱n. Nchuhn ne, a hua nda̱ ro che co ne ihyan. ¿A cuahn da̱ma quendáh vedechahtino nduco ne, che ra̱hco ne? Checú ne sa̱hn muhn.

18 Sa̱hn dihn me ne, quenun a̱ma vaco chihnga̱ sa̱hn. Cuahn che nda̱ se na̱n ye ne, chihquentiyon ye che ndiquenda̱h vaco chihnga̱ me, ne ndeta̱hno ndoyahn se.

19 Ura che a dema̱n ye ne, tumerune ihyan apóstol chahn Dihvo vo:

—¿Dehra cuande che hua chi ndetenda̱h nuhn vaco chihnga̱ me ne?

20 Ndahconan ye, ne ra̱hn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, nde hua ritahno ne, te cua̱co ráhn rí nchuhn te ndete che ritahno ne mare tahsihn ne, ca̱hcantiyon ne a̱ma ico che ca̱ca na̱n che va, ne cuhnde ta̱ma cuahn, ne dinahn. Ndete che ritahno ne ne, adecodehno che ca̱ca ne ne, conahn nduco ne.

21 Ráhn rí nchuhn te ca̱va che ndetenda̱h vo vaco chihnga̱ chemin chan ne, va che covah vo ma̱n, cuahto vo ya̱hte ma̱n.

Ra̱hn Dihvo vo Jesucristo ta̱ma yune che va che ca̱hno se ihyan

22 Numanahn che quechica Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye esta̱do yahn Galilea ne, ra̱hn ye ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoya̱ca ihyan ne, va che neca̱h ihyan u ta̱h sa̱hn nunde,

23 ne ca̱hno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché va̱n tena̱hn.

A̱ma chi nda̱che ihyan chahn yahn che tihca̱ ra̱hn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nedihve ye ca̱de iyo yahn ya̱co

24 Cuahn che nda̱ ihyan chahn ya̱n Capernaum ne, chahn sa̱hn che rica se tume ca̱de iyo yahn ya̱co, tumerune se Pedro:

—¿A hua renedihve ihyan ricuahn yahn nchuhn tume ca̱de iyo yahn ya̱co ne?

25 Ndahconan Pedro, ne ra̱hn ye ri ye sa̱hn:

—Ta̱ca̱ hua, renedihve ye.

Ndonda̱ Pedro chete vah ne, mena̱n vihca tumerune Dihvo vo ihyan:

—Deh rahn Simón, ihyan che rihquentiyon ye ne, ¿duh rica ye tume ca̱de iyo ne? ¿A ihyan nación yahn ye o ihyan ta̱ma nación ne?

26 Ndahconan Pedro, ne ra̱hn ye ri ye ihyan:

—Rica ye ihyan ta̱ma nación.

Ra̱hn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, ihyan nación yahn ye ametah va che nedihve ye.
27 Ate cạva che hua din vo che co tạn nde ạma ihyan ne, cuehn nạn vine, ne cotihyen cu ra yạhca. Ite che cua te ne, cuentah chende te, ne min ntaque ạma tume. Nduco chemin cuenedihve cạde iyo yáhn mạn, yehn mạn.

18

Duh che tahque conạn

1 Chihno min ne, ndo dạma ihyan apóstol chahn nạn Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:
—¿Duh che tahque conạn vạn ihyan che rihquentiyon Dendiohs ne?
2 Tuhme cah Dihvo ạma lihn, chihno ye mendạhn,
3 ne rạhn ye ri ye ihyan chahn:
—Cuạco ráhn rí nchuhn te ndete che hua nto ino ne nunde yahn ne, co ne nduhcạ checạhya che tuhchan che necun ne, hua co cuahtenan ne vahchetero nạn che rihquentiyon Dendiohs.
4 Cuedevano ne te adecoduhno ihyan che necun ye nduhcạ lihn cuh ne, ihyan min che tahque conạn ye vạn ihyan che rihquentiyon Dendiohs.
5 Namin cuedevano ne te adecoduhno ihyan che nevahnecun ye ạma ihyan yáhn che necun ye nduhcạ lihn cuh ne, a u nevahnecun ye.

Cạhnda yahn ihyan che rahtendihco ye nunde

6 'Adecoduhno ihyan che tihyon yune ye ihyan yáhn che cuahtendihco ye nunde ne, ạma chahte castigo va che co ye. Tahque ndạhcạ cạva ye ndete che cạca yạhto ihyan ạma tu yudo chahte dạndo ye, ne cuacondạhnun ye ihyan vạn nuniyạhn, yudomin ca che tihyon yune ye ihyan yáhn che cuahtendihco ye nunde.
7 ¡Chevạh ihyan ihyense!, te a cạde no che va che cuahtendihco ye nunde. Ate ¡tahque vedin ihyan che tihyon yune ye ihyan che cuahtendihco ye nunde!
8 'Ndete che rendạ yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne va che dinahn ne nduco tạh ne o nduco cạh ne ne, tahque ndah che din ne cuande anduhnecạ ndete che a chihca ne, chacondạh ne, te tahque ndạhcạ yahn ne ndete che co cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche ne, yudomin ca che ndah tạh ne, ndah cạh ne, cuahtenun ne vạn ruchiyạhn cuahn dạma.
9 Ndete che cạva ndutinạn ne rendạ yahn ne che cuahtendihco ne nunde ne, tahque ndah che din ne cuande anduhnecạ ndete che a tico ne, chacondạh ne, te tahque ndah yahn ne ndete che co cuahtenan ne vahchetero andahre hua ro nạn ne, yudomin ca che ndah ndutinạn ne, cuahtenun ne vạn ruchiyạhn.

Ejemplo yahn itecuche che chinda te

10 'Cuihco nchuhn cudạdo
che hua ndạhchenan ne nde
ạma ihyan che necun ye
nduhcạ checạhya che
tuhchan, te ángel yahn ne,
cuahn dạma chenan ye nạn
Chidá che va ye vahchetero.
11 Tihcạ, te u che rinducó
nducoyạca ihyan ne, ndá
ndedeváhn ihyan che a
ndinda ye, nedin nunde
yahn ye.
12 'Rá̱hn rí nchuhn te ạma
ihyan che va ạma ciento
itecuche yahn ye ne, ndete
che conda ạma te vạn chano
ne, cạhcomạn ye ite che
chenạhn chahn vạn chano
nạn che redin ye cudạdo ite,
ne cạhn ye quenuhn ye ite
che chinda me.
13 Cuahn che ntạca ye ite
ne, cuạco rá̱hn rí nchuhn te
nde tahque co yeno ye cạva
ite min che co cạva ite che
chenạhn chahn.
14 Tihcạ Chida nchuhn che
va ye vahchetero, te hua
nahn ye che conda nde ạma
ihyan che necun ye nduhcạ
checạhya che tuhchan.

Nduhcạ che va che nchahco ihyan yahn vih

15 'Ndete che ạma ihyan
che namin ritahno ye din tạn
ye nduco ạma cha nchuhn
ne, coyạhve ne ihyan cuạhn
demạn ne nduco vih. Ndete
che nto ino ye nunde yahn
ye ne, a ndedevahn ne ihyan
yahn castigo che va che co
ye.
16 Ate ndete che hua
tumacạh ye che cạhma ne
ne, conuhn ne ạma o testigo
cạva che nduco ihyan chahn
yạhve ne ihyan.
17 Ate ndete che nde nduco
tihcạ hua tumacạh ye ne,
cạhma ne nduco ihyan
ndiyạco cạva che vạn
nducoyạca ne yạhve ne
ihyan. Ate ndete che hua
tumacạh ye ne, co din ne
cuande anduhnecạ ndete
che nde hua devano ye che
va Dendiohs.
18 'Cuạco rá̱hn rí nchuhn te
nducuahn che nte cạde ne
ne, cạh dito Dendiohs ndudo
yahn ne.
19 'Namin rá̱hn rí nchuhn
te ndete che co dạma ndudo
ạma o ne, cạca ne deh che
nahn ne Chidá che va ye
vahchetero ne, te ye nchuhn.
20 Te ye nchuhn, te nạn che
ndo dạma o ino ihyan ndeva
ye yavenán ne, min quenún
vạn ye.
21 Tuhme chahn ndạ
Pedro, ne rạhn ye ri ye Dihvo
vo:
—Dihvé, ¿a ndeh yune va
che nchahcó yahn ihyan che
quendi ye din tạn ye nducó
ne? ¿A nde ndache yune ne?
22 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye ihyan:
—Ndiyu atenạn ndache
yune, te a nduh va ndeh
yune che din tạn ye ne, a tih
va ndeh yune va che
nchehque yahn ye.

Ejemplo yahn ạma sạhn che metah vederenchahco nạn se

23 'Vederihquentiyon yahn
Dendiohs ne, nduhcạ ạma
rey che tendạh cuande ye
yahn sạhn che redin ntiyon
nduco ye.

24 Cuahn che canạn tendạh
cuande ye ne, ndạ ạma se
tendạh cuande ye yahn se,
ne quendihco ndeh se yahn
ye, tenduh ndiche mil tume
diyạhnguạn.
25 Nducote metah deh
nduco che nedihve se ne,
chihquentiyon ye sạhn
decạhya yahn ye che
ndihcue se sạhn mạn,
ndihcue se ndạhta yahn se
mạn, dạya se mạn,
nducuahn dehtenduh yahn
se mạn, cạva che ndutonun
tah che quendihco se yahn
ye.
26 Tuhme chehntihya se
nạn rey me, ne rạhn se:
“Dihvé, codin chahtino ne
yáhn, ne nedihvé yahn ne.”
27 Quenan vạhino ye sạhn,
ne numacuahn vedeyeno
tehche ino ye nducuahn che
quendihco se.
28 Ate ura che conạhn se
ntạca se ạma combiero yahn
se che quendihco ye ino cun
cạde yahn se. Dihno se
dạndo ye, ne rạhn se ri se
ihyan: “Cuenedihve che
quendihque yáhn.”
29 Chehntihya ye nạn se, ne
rạhn ye: “Codin chahtine
yáhn, ne nedihvé yehn.”
30 Ate hua cahnecun se.
Tahque ndah se ne, chahn se
chica nunde se yahn ye, ne
quenun ye vạcoyạhn nde
chihno nedihve ye yahn se.
31 Ndihchero combiero
yahn se che tihcạ din se, ne
ạma chi tạn ye, chahn ye
chengo ye rey me.
32 Tuhme tahve rey me che
chehua sạhn, ne chihya ye
sạhn: “Di ne, ạma duhtuno
ihyan di. U ne, nchahcó yehn
yahn nducuahn che
quendihque yáhn, te chique
favor u.
33 ¿Tạcạ che hua tihcạ
quenan vạhine combiero
yehn nduhcạ che quenan
vạhinó di?”
34 Numacuahn vedetạn
chihquentiyon ye che conun
se vạcoyạhn nde chihno
nedihve se che quendihco se.
35 Quendi Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye ihyan chahn:
—Namin nchuhn, ndete
che hua nchahco ne yahn vih
numacuahn chedave yahn
ne ne, cuahno ne nduhcạ che
chahno sạhn min, te Chidá
che va ye vahchetero ne, hua
nchahco ye yahn ne.

19

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye nduhcạ che rihquentiyon Dendiohs che hua tehche ihyan ndạhta yahn ye

1 Cuahn che chihno nte
Dihvo vo ne, chica ye min
estạdo yahn Galilea, cuahn
ye estạdo yahn Judea, tạma
lạdo viche ico Jordán,
2 ne ạma yạhn ihyan
cuahn ye nduco ye. Cuahn
che ndạ ye min ne, din ye
che ndoyahn ihyan cah.
3 Tuhme ndạ ạma o sạhn
fariseo che nahn tumarande
se ihyan, ne tumerune se:
—¿A co tehche ihyan
ndạhta yahn ye cạva
adecodehno ne?
4 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye sạhn:

—A devano nchuhn nduhcą che a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą: “Cuahn che dendah Dendiohs iyehnse ne, dendah ye ihyan chąhn mąn, ihyan ndąhta mąn.”

5 Namin ndirun tuhcą: “Ihyan chąhn ne, cąhcomąn ye indihte yahn ye, ne cahnevąco ye, conan cuma ye ndąhta yahn ye. Ihyan chahn ne, din yahn ye vih anduhnecą ndete che ąma no ye.”

6 Nducote tihcą ne, ametah din ye cuande che o ye, te anduhnecą ndete che ąma no ye. Nducote a mąn Dendiohs nahn ye che cuahtenan cuma ihyan chahn vih ne, hua redin yahn che tehche ye vih.

7 Rąhn sąhn chahn ri se ihyan:

—Ndete che tihcą ne, ¿deh cuande che cąh yune Moisés che tehche ihyan ndąhta yahn ye, dirun ye ąma cąca cąh ye tąhn?

8 Rąhn Dihvo vo ri ye sąhn:

—Yahn che checheche chedave yahn ihyan ne, chemin che cąh yune Moisés che tehche ye ndąhta yahn ye. Ate Dendiohs ne, hua tihcą chihco cąde ye cuahn che dendah ye iyehnse.

9 U ne, rąhn rí nchuhn te ihyan che ndere tehche ye ndąhta yahn ye ndiyu yahn nunde che quenan te nduco tąma chąhn, ne cahnevąco ye nduco tąma te ne, redin duche yahn ye che nihnevąco ye. Namin sąhn che cahnevąco se nduco tąhn che ntehche inchąhn te tąhn ne, condihco se nunde.

10 Tuhme rąhn ihyan apóstol ri ye Dihvo vo:

—Ndete che tihcą va cąde yahn ihyan chąhn ne, tahque ndah ye che nde hua cahnevąco ye.

11 Rąhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua nducoyąca ihyan co dinahn ye yahn chemin, te atenąn ihyan che necąh Dendiohs vederihquentiyon ihyan che co dinahn ye.

12 Vate chąhn che hua numa ye, te a tihchan ye nde rahteyąn ye. Namin vate ye che hua numa ye yahn che ihyan redin yoh ye ihyan. Namin vate ye che hua rahtenan cuma ye ndąhta cąva che hua co vąhche yahn ye nąn ntiyon yahn Dendiohs. Ihyan che retumacadino che co dinahn ye che cuahtemąn ye ne, ndąhcą che dinahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nahn tąh ye checąhya, covąh ye cąva

13 Chihno min ne, ndą ihyan, nda ye checąhya yahn ye cąva che nahn tąh Dihvo vo, ne covąh ye cąva. Ate ihyan apóstol ne, rąhva ye nduco ihyan chahn.

14 Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua cąhca tąn nchuhn che chi checąhya sih nąn, te a ndi cuande vąn ihyan che necun ye che cuahtenan ye vahchetero nąn che rihquentiyon Dendiohs.

15 Chihno rąhn ye chemin
ne, nahn tąh ye checąhya
chahn, covąh ye cąva.
Tuhme chica ye min, cuahn
ye.

Ąma sąhn cuihca ne, nte se nduco Dihvo vo Jesucristo

16 Ura min ndą ąma sąhn
yuno nąn Dihvo vo, ne rąhn
se:

—Ihyan Ricuahn Ndah,
¿deh ndah che dín cąva che
conán vahchetero ne?

17 Ndahconan ye, ne rąhn
ye ri ye sąhn:

—Nde hua redin yahn che
cahme, Ihyan Ricuahn Ndah,
te atenąn Dendiohs ne, ihyan
min che ndah ye. Cąva che
conen vahchetero ne,
codinehn vederihquentiyon
yahn ye.

18 Tumerune se ihyan:

—¿Cha vederihquentiyon
me ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne
rąhn ye ri ye sąhn:

—Vederihquentiyon che
tuhcą: “Hua cahne ihyan
mąn, hua din duche yehn
che nihnevaque mąn, hua
doque mąn, hua ndere
cąhma nonde yahn ihyan
mąn,

19 cuendeva yavenąn
chide mąn, cheque mąn,
codin yahine nducoyąca
ihyan nduhcą che yahino
man di mąn.”

20 Rąhn se ri se ihyan:

—Nducuahn
vederihquentiyon che tihcą
ne, redináhn nde ro che lihn
ca u. ¿A va ca che dináhn ne?

21 Rąhn Dihvo vo ri ye
sąhn:

—Che cuahtenan ihyan
vahchetero ne, tahque
rigonun chihve che co
vedecuihca. Cąva che hua co
vąhche yehn che tone min
ne, cuendihcue dehtenduh
yehn che va, ne cuinen ihyan
chevąh. Tuhme cochi
condoque u.

22 Nducote ąma cuihca se
ne, hua quenan ino se che
tihcą rąhn Dihvo vo nduco
se, ne ąma chi rąn se conąhn
se.

23 Tuhme rąhn Dihvo vo
nduco ihyan apóstol:

—Cuąco rąhn rí nchuhn te
ąma vąhche cąva ihyan
cuihca che condą ye
vahchetero nąn che
rihquentiyon Dendiohs.

24 Ndaconan rąhn rí
nchuhn te nde ąma ihyan
cuihca ne, hua co condą ye
vahchetero nąn che
rihquentiyon Dendiohs.

25 Che rąhn ye chemin ne,
ąma cuahn ino ihyan apóstol
chahn, ne rąhn ye vąn mąn
ye nduco vih:

—Ndete che tihcą ne, nde
ąma ihyan hua co ndevahn
ye.

26 Chaconan Dihvo vo
ndihchero ye ihyan chahn,
ne rąhn ye:

—Che tin demąn ihyan ne,
hua condą ye vahchetero.
Atenąn Dendiohs co din ye
che min tuno ihyan, te
Dendiohs ne, ri redin ye
nducuahn.

27 Tuhme rąhn Pedro ri ye
ihyan:

—Dihve nuhn, me nuhn
che chihcomąn nuhn
nducuahn, chinduco nuhn

ndih ne, ¿deh co nduco nuhn ne?
28 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Cuạco rạ́hn rí nchuhn te cuahn che a nuhnde cạde nducuahn, ne u che rinducó nducoyạca ihyan cuhndé nạn che rihquentiyón numacuahn vedeyudo ne, namin nchuhn che rinduco ne u ne, cuahte ne techecạde ne yahn nduh che ndichio ndạta yahn ihyan nación yahn Israel.
29 Namin adecoduhno ihyan che va che cạhcomạn ye dehtenduh yahn ye mạn, ihyan yahn ye mạn, cạva che co conduco ye u ne, nuhnde menun ạma ciento yahn queri ạma che cạhcomạn ye, a vạco ye, a dihno ye, a cahve ye, a chida ye, a chaco ye, a ndạhta yahn ye, a dạya ye, a yạhn yahn ye, ate nunde menun ạma ciento yahn queri ạma che cạhcomạn ye. Avạne ne, conan ye vahchetero numacuahn ro.
30 Ndạ ro min ne, ndiyu yahn che a rạhn chitahno ihyan che tahque quendạh yavenạn ye, nde huane yahn che cade chitahno ye che hua nduh quendạh yavenạn ye.

20

Ejemplo yahn sạhn redin ntiyon

1 'Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcạ ạma patrón che chahn ye ạma vatiyạn chenuhn ye mozo cạva che tuhn se uva yahn ye.
2 Ndạca ye neve se, ne nte cạde ye nduco se che din se ntiyon cạde ro, ne dechuh ye sạhn nạn ntiyon yahn ye.
3 Chahn tun ye tenduh nạn rahco nun vatiyạn, ne ntạca ye te neve se che vatechica se cuạhn ndihve, metah ntiyon din se.
4 Rạhn ye ri ye sạhn: "Cuahn nchuhn codin ne ntiyon yáhn, conduco ne sạhn chenạhn che a chenan se min, ne nedihvé nchuhn nduhva che redin yahn." "A," rạhn se, ne cuahn se.
5 Chahn tun ye tenduh nạn mạhn yạhn. Ntạca ye te neve se, dechuh ye sạhn nạn ntiyon me. Chahn tun ye tenduh nạn rahco ino. Ntạca ye te neve se, ne namin dechuh ye sạhn.
6 Ndaconan chahn tun ye tenduh nạn rahco uhn, ne ntạca ye te neve se, ne rạhn ye ri ye sạhn: "¿Dehco che hua din nchuhn ntiyon mạn ro ne?"
7 Ndahconan se, ne rạhn se ri se ihyan: "Hua din nuhn ntiyon, te hua ndạca ntiyon din nuhn." Rạhn ye ri ye sạhn: "Cuahn nchuhn din ne ntiyon yáhn tuhme, ne nedihvé nchuhn nduhcạ che redin yahn." "A," rạhn se, ne cuahn se.
8 Chi chino me ne, rạhn ye ri ye mandador yahn ye: "Cuenedin dame sạhn mozo sih, ne cuenedihve yahn se, cuanan nduco sạhn che ndạ adive cuahn."
9 Cuahn che chendạ sạhn che a nde nạn rahco uhn a chino canạn din se ntiyon

ne, ndondą tąh se chihve yahn se yahn numa ro.
10 Nde nąn chihnonan yahn ne, chendą sąhn che din se ntiyon numa ro, ne ndedecadino se che tahque ndahva nedihve ye sąhn, ate a dąma no nedihve ye sąhn.
11 Cuahn che ndihchero se che a dąma no nevihve sąhn nduco sąhn chenąhn chahn ne, rąhn nunde se nduco patrón yahn se,
12 ne rąhn se ri se ihyan: "Sąhn sih che atenąn ąma ura no din se ntiyon ne, ¿deh cuande che dąma nedihve ne sąhn nduco nuhn che chahtenun nuhn vąn yąn numa ro, din nuhn ntiyon?"
13 Ndahconan ye, ne rąhn ye ri ye sąhn: "A devanó che redín. A numa nedihvé yahn nchuhn nduhcą che a nte cąde vo.
14 A nedihvé yahn nchuhn. Tahque ndah ne ne, conąhn ne. A mąn va vedeyeno che tihdenąn, nedihvé yahn sąhn chuhn. U ne, codín nduhcą che náhn nduco tume yáhn.
15 Nchuhn ne, hua cuande yahn ne che quenan cumá vedevąhino nduco se."
16 Atihnocą no tun ro che cuhnde cąde yahn nducoyąca ihyan, te ndiyu che a rąhn chitahno ihyan che tahque quendąh yavenąn ye, nde huane che a cade chitahno ye che hua nduh quendąh yavenąn ye. Tihcą, te vąn nducoyąca ihyan che nahn Dendiohs che cotahno ye ne, atenąn neve ra ye che tendąhnun Dendiohs ihyan cąva che ndevahn ye.

Ndaconan rąhn Dihvo vo Jesuscristo che va che cąhno se ihyan

17 Cuahn che a quenun yune Dihvo vo cuahn ye yąn Jerusalén ne, quenda ye nduh che ndichio ihyan apóstol devavih, ne rąhn ye ri ye ihyan:
18 —A devano nchuhn, che mąn ne, chenun yune vo, cuhn vo yąn Jerusalén. U che rinducó nducoyąca ihyan ne, necąh ihyan u tąh chidocuyąn ndinąn mąn, sąhn devano ley che dirun Moisés mąn, ne cuih nunde se yáhn cąva che cąhno ihyan u.
19 Necąh se u tąh sąhn tąma nación cąva che din duche yahn se u mąn, cuahn se u mąn, nahn yąh se u mąn. Ate cuihno ino ro ne, ntuché vąn tenąhn.

Chaco Jacobo mąn, Juąn mąn ne, chica ye che conąn dąya ye

20 Chihno min ne, chahn ndą ndąhta yahn Zebedeo nduco nduh che o dąya ye, Jacobo mąn, Juąn mąn. Chehntihya ye nąn Dihvo vo, ne chica ye favor ihyan.
21 Tumerune Dihvo vo ihyan:
—¿Deh nehn ne?
Rąhn ihyan ndąhta me:
—Ricá ndih che cuahnecun ne che cuahte nduh che o dąyá dąma nduco ne cuahn che a va ne nąn rihquentiyon ne. Ąma se ne, cuhnde se lądo tąh

cuạco ne, ne tạma se ne, cuhnde se lạdo tạh cueh ne.
22 Ate rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Nchuhn ne, nde hua renahn ne deh che rica ne. ¿A cocha ne chuhrihn ne nduhcạ che va che ạma chuhríhn ne?
Ndahconan ihyan chahn, ne rạhn ye:
—Tạcạ hua. Cocha nuhn.
23 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Cuạco te va che chuhrihn nchuhn nduhcạ che va che ạma chuhríhn, ate che cuahte ne chihto nán ne, ndiyu u che cạhcantiyón, te a Chidá che cạhcantiyon ye, ne a mạn ye devano ye cha ihyan che cuahte ye chihto nán.
24 Chihnevan ihyan apóstol chenạhn chahn, ne chi tạn ye nduco ihyan che o chahn.
25 Tuhme cah Dihvo vo nducoyạca ye, ne rạhn ye ri ye ihyan:
—Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndinạn yahn queri ạma nación ne, ạma yudo rihquentiyon ye, ne sạhn che rinan se ihyan ne, rendinun rendinạhno se ihyan yahn ye.
26-27 Ate vạn nchuhn ne, hua co tihcạ, te adecochano ne che nahn conạn ne ne, va che co ne nduhcạ ạma mozo, conan ne vih.
28 U che rinducó nducoyạca ihyan ne, cuiquendi ne yune yáhn, te u ne, ndá, ndiyu cạva che conan ihyan u, ate cạva che conan mán ihyan, ne cạhco mendáhn u cạva che ndedeváhn ạma yạhn ihyan.

Din Dihvo vo Jesucristo che chi ro nạn o sạhn nạn ve

29 Cuahn che chica Dihvo vo yạn Jericó nduco ihyan apóstol yahn ye ne, ạma yạhn ihyan nduco ye ihyan.
30 Chihto yune vate o sạhn nạn ve, ne cuahn che chihnevan se che a ndạ nino Dihvo vo ne, riyạhve se ihyan numa dito se:
—Dihve nuhn, Dạya David, ¡conan vạhino ne nuhn!
31 Rạhva ihyan nduco se cạva che cuahtedihn chende se, ate nde tahque yudo nạn se rạhn se:
—Dihve nuhn, Dạya David, ¡conan vạhino ne nuhn!
32 Tuhme chan ndi Dihvo vo. Cah ye sạhn, ne tumerune ye sạhn:
—¿Deh nahn nchuhn che dín cạva ne ne?
33 Ndahconan se, ne rạhn se ri se ihyan:
—Dihve nuhn, nahn nuhn ne che din ne che co ro nạn nuhn.
34 Quenan vạhino ye sạhn, ne nahn tạh ye ndutinạn se. Ndetạhno chi ro nạn nduh che o se, ne cuahn se chinduco se ihyan.

21

Ndạ Dihvo vo Jesucristo yạn Jerusalén

1 Cuahn che a ndạ nino ihyan chahn yạn Jerusalén ne, ndạ ye chihto ạma yạn lihn che duche Betfagé, nino cuete Olivo. Min tahve Dihvo vo o ihyan apóstol yahn ye,
2 ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn viyạn, ne
min ntạca ne ạma burro che
quenan chiche te, nduco te
dạya te. Cuentạhte ne ite, ne
cuiquenda ne ite.
3 Ndete che va duh ihyan
che cạhma ye deh din ne
burro tih, rentạhte ne ite ne,
cạhma ne co ne ihyan:
"Dihve nuhn nahn ye ite, ne
ndetạhno ndedechuh ye ite."
4 Tihcạ chi cạva che
conahn nduhcạ che dirun
ihyan profeta tuhcạ:
5 Cạhma nchuhn co ne ihyan
che vate ye yạn
Jerusalén:
"Condihchero nchuhn che
cochi Rey yahn ne.
Ạma necun ye, ne quendudo
ye ạma burro lihn."
6 Dinahn ihyan apóstol
chahn che chihquentiyon
Dihvo vo.
7 Chehua ye burro me
nduco dạya te, ne tihde ye
tino yahn ye dạme te. Cocha
Dihvo vo ite, ne quendi ye
cuahn ye.
8 Ạma yạhn ihyan nduco
ye, ne nạhn ye ne, rentạve ye
tino yahn mạn, nạhn ye ne,
rentạve ye yạta cue mạn,
rendedecuco ye numa yune
cuạhn nạn che cuahn Dihvo
vo.
9 Nducoyạca ihyan che
ndạhnạn ye mạn, ihyan che
chenan ive ye mạn ne, ạma
yeno ye, ne rah ye tuhcạ:
—¡Ndeva vo yavenạn ihyan
cuh che quenan cuma ye
vederihquentiyon che
quenan cuma ihyan ndico
yahn ye David! ¡Dechuh
Dihvo vo Dendiohs ihyan!
¡Ndeva vo yavenan Dendiohs!
10 Cuahn che chendạ
Dihvo vo yạn Jerusalén ne,
canạn nducoyạca ihyan ndo
dạma ye. Ạma vari ye, ne
nạhn ye tumerune ye:
—¿Duh ihyan tih che ndạ
ye ne?
11 Nạhn ye ne, ndahconan:
—Ihyan cuh che profeta
Jesucristo che chica ye yạn
Nazaret, estạdo yahn Galilea.

Dihvo vo Jesucristo
ndetendạh vah ye sạhn che
chenun se chete yạco
rendihcue se
12 Chendạ Dihvo vo chete
yạco, ne ndetendạh vah ye
nducoyạca sạhn che chenun
se min rendihcue se mạn, ra
se mạn. Chi muhn chi min ye
mesa yahn sạhn che
rendahcorun se tume mạn,
silla yahn sạhn che
rendihcue se icui mạn,
13 ne rạhn ye ri ye sạhn:
—Nạn ndudo yahn
Dendiohs ne, ndirun tuhcạ:
"Yạco yáhn ne, cạva che
cuahtenun ihyan covạh ye",
ate nchuhn ne, nedin ne
anduhnecạ vah nạn che
rendo dạma sạhn duco.
14 Chihno min ne, chahn
ndạ ạma o sạhn nạn ve mạn,
sạhn che cueh cạh mạn, nạn
Dihvo vo min chete yạco, ne
din ye che ndoyahn se.
15 Nducoyạca checạhya
che chenun min ne, ạma
yeno, ne rah tuhcạ:
—¡Ndeva vo yavenạn ihyan
cuh che quenan cuma ye
vederihquentiyon nduhcạ
che quenan cuma David!
Chidocuyạn ndinạn nduco
sạhn devano ley che dirun

Moisés ne, ąma chi tąn se che din Dihvo vo vederihno mąn, che rah checąhya chahn rendeva yavenąn ye mąn,

16 ne rąhn se ri se ihyan:

—¿Tącą che recąh yune ne che tihcą rendeva checąhya sih yavenąn ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye ri ye sąhn:

—Recąh yuné, te a tihcą va che conahn. A devano nchuhn te a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą: "Chihco cąde ne che checąhya mąn, decuąh mąn ne, ndeva yavenąn ne nduhcą che redin yahn."

17 Chihcomąn ye sąhn chahn, ne chica ye min. Cuahn ye yąn Betania, ne min quenan ye vino min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din dine ye ąma yąhn higo

18 Chi dave tąma ro me, ura che quenun yune Dihvo vo che cuahn tun ye yąn Jerusalén ne, chi cuico ye.

19 Ndihchero ye ąma yąhn higo chihto yune, ne chahn ye ndihchero ye ndete che chenan ndute yahn. Ate metah nde ąma ndute yahn, demąn yąta chenan. Tuhme din dine ye yąhn me, ne rąhn ye:

—Ametah ndaconan co ndute yehn.

A ura min no tih yąhn me.

20 Cuahn che ndihchero ihyan apóstol chahn che tih yąhn me ne, ąma cuahn ino ye, ne tumerune ye Dihvo vo:

—¿Tącą che ndetąhno tih yąhn higo cąh ne?

21 Ndahconan ye, ne rąhn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuąco rąhn rí nchuhn te ndete che ritahno ne mąn, hua rihco yahn ino ne mąn ne, nde vederihno che tahque rahte co din ne. Co cąhcantiyon ne ico tih che cąhn condąhnun vąn nuniyąhn, ne dinahn.

22 Ndete che ritahno ne ne, nducuahn che cąca ne Dendiohs ne, conahn nduco ne.

Vederihquentiyon che quenan cuma Dihvo vo Jesucristo

23 Ura che ndą Dihvo vo ne, chendą ye chete yąco, ne canąn ricuahn ye. Numanahn min ne, chahn ndą chidocuyąn ndinąn nduco sąhn intiyahn, ne tumerune se ihyan:

—¿Duh te vederihquentiyon ndih che din ne dehtenduh che tihchan ne?

24 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye ri ye sąhn:

—Namin va ąma nąn che tumeruné nchuhn. Dinoca ndahconan ne chemin, tuhme có nchuhn duh te vederihquentiyon che tihcą redín:

25 ¿Duh dechuh Juąn che chehdenune ye, a Dendiohs o ihyan iyehnse ne?

Ate canąn rentuhno se vąn mąn se nduco vih:

—Ndete che cąhmo vo che Dendiohs dechuh ye Juąn ne, cąhma ye co ye uvo: "¿Me dehco che hua chitahno nchuhn che cahndudo ye tuhme?"

26 Me ndete che cąhmo vo che ihyan iyehnse dechuh ye

ihyan ne, co tạn ihyan yạn nduco vo, te nducoyạca ye ritahno ye che Ndudo yahn Dendiohs cahndudo ye.

27 Tahque ndah se ne, rạhn se ri se Dihvo vo:

—Hua devano nuhn.

Tuhme rạhn ye ri sạhn:

—Namin u ne, hua có nchuhn duh te vederihquentiyon che tihcạ redín.

Ejemplo yahn sạhn cạhya che rahcotạhn

28 Quendi Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye sạhn ndinạn chahn:

—Nté ạma ejemplo, cahnevan nchuhn. Ạma ihyan ne, vate o dạya ye, ne rạhn ye ri ye ạma se: "Mạn ro ne, cuehn ton uva yuhn vo."

29 Ndahconan se, ne rạhn se: "Hua cạ́hn." Ate adive ne, nto ino se che tihcạ rạhn se, ne cuahn se din se ntiyon che chihquentiyon chida se.

30 Numanahn min ne, rạhn ye nduco sạhn che tạma me che cạhn se din se ntiyon min. Sạhn min ne, rạhn se ri se ihyan: "Tạcạ hua, chidá, cạ́hn." Ate hua dinahn se.

31 ¿Cha sạhn chahn dinahn se che chihquentiyon chida se ne?

Ndahconan sạhn ndinạn chahn, ne rạhn se:

—Sạhn che yạhve ye menạn me.

Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Cuạco rạ́hn rí nchuhn te nduhcạ sạhn che hua dinahn me ne, tihchan nchuhn, te rahcotạhn ne yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Vederihquentiyon yahn ye ne, tahque nun dinahn sạhn rica tume cạde iyo mạn, tạhn ndere vatechica mạn, che co nchuhn.

32 Juạn Bautista ne, chicuahn ye ihyan nduhcạ che runecạde cuahtechica ye, ne nevahnecun sạhn chahn mạn, tạhn chahn mạn, ate nchuhn ne, chahcotạhn ne, nde hua nto ino ne andahre ndihchero ne che nevahnecun ihyan nunde chahn.

Ejemplo yahn sạhn redin ntiyon che duhtuno ihyan se

33 'Cuihnevan nchuhn tạma ejemplo: Ạma ihyan ne, chihche ye dihyo uva nạn yạhn yahn ye, ne din ye chahn yahn mạn, dendah ye ạma tanque nạn che cuhno ye nune yahn uva me mạn, chahto ye ạma chete nạn che din ye cudạdo ntiyon min mạn. Cuahn che chihno chihco tahn ye nducuahn ne, ndạhco ye chendạta me tạh ạma o sạhn che din se ntiyon nduco. Tuhme chica ye min, cuahn ye.

34 Cuahn che a ndạ ro che a rine uva ne, dechuh ye sạhn decạhya yahn ye cạva che necahn mạhn sạhn chahn uva me nduco ye.

35 Ate sạhn redin ntiyon chahn ne, tumangạn se sạhn decạhya chahn yahn ye, ne ạma se ne, chahn se sạhn, ne tạma se ne, chihno se sạhn, ne tạma se ne, cạh se tu sạhn.

36 Ndaconan dechuh ye tahque yạhn sạhn decạhya yahn ye, ne a namin no tun

din tạn sạhn redin ntiyon chahn nduco se anduhnecạ che din se menạn.
37 'Nạn chihnonan yahn ne, dechuh ye sạhn dạya ye, te rạhco ye te nevahnecun sạhn chahn sạhn.
38 Ate cuahn che ndihchero sạhn chahn dạya ye ne, ntuhno se nduco vih, ne rạhn se: "Sạhn tih che cuhnde tạh se ntiyon cuh. Cạhno vo sạhn, ne cahnevi vo yahn se."
39 Tumangạn sạhn chahn sạhn, quenda se sạhn cuạhn chihto, ne chihno se sạhn.
40 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye sạhn ndinạn chahn:
—Cuahn che ndạ dihve chendạta me ne, ¿deh din ye nduco sạhn redin ntiyon chahn ne?
41 Ndahconan sạhn chahn, ne rạhn se ri se ihyan:
—Numacuahn vedetạn decuihno ye sạhn chahn, ne cạh ye chendạta me tạma te o sạhn redin ntiyon che necahn mạhn se ndute ndạta me nduco ye ndạ ro yahn.
42 Namin rạhn Dihvo vo ri ye sạhn ndinạn chahn:
—A devano nchuhn nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ:
Tu che hua quenan ino sạhn
vihcherahto ne,
chemin che tahque
chichihve.
Chemin ne, a mạn Dendiohs
chihco cạde ye,
ne ạma ndạhcạ che tihcạ din
ye.
43 Nducote racondạh vedạme nchuhn u ne, a rendo dạma ne nduco sạhn vihcherahto chahn. Chemin che cahnevi Dendiohs vederihquentiyon yahn ye che va tạh ne, ne ndạhco ye tạh ihyan che dinahn ye.
44 Che racondạh vedạme ihyan u ne, anduhnecạ ndete che condạh ndudo ye nạn yạva, ndạca yah ye, ne ihyan che dín castigo ihyan ne, anduhnecạ ndete che condạh ndudo ạma yạva ihyan, cuihno ndeh ye.
45 Chidocuyạn ndinạn chahn mạn, sạhn fariseo chahn mạn ne, chenahn se che a yahn se che nte Dihvo vo ejemplo me.
46 Chemin che nahn tumangạn se ihyan, ate hua chihquino se. Vạh se ihyan yạn, te nducoyạca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye ihyan.

22

Ejemplo yahn che rihnevạco dạya rey

1 Quendi Dihvo vo, ne nte ye tạma ejemplo, chihnevan sạhn chahn:
2 —Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a nahn nduhcạ ạma rey che din ye vihco decahnevạco dạya ye.
3 Dechuh ye sạhn decạhya yahn ye ngua se ihyan che a ndiyạhve ye che conduco ye nạn vihco me, ate hua chahn ihyan chahn.
4 Ndaconan dechuh ye tạma te o sạhn decạhya yahn ye, ne rạhn ye nduco se: "Cạhma nchuhn co ne ihyan chahn che a chihnó itenine, ne a va yạn che cheh ye. Din nun ino ye chi ye."

5 Ate a namin no tun hua
tumacạh ihyan chahn. Ạma
ye ne, cuahn ye nạn yạhn
yahn ye, tạma ye ne, cuahn
ye nạn ntiyon yahn ye,
6 ne ihyan chenạhn ne,
tumangạn ye sạhn decạhya
chahn, chahn ye sạhn, nde
chihno ye sạhn.
7 Tuhme ạma chi tạn rey
me, ne dechuh ye sandạdo
yahn ye chihno se ihyan
chahn, chihquiyạhn se yạn
vạco ye.
8 Chihno min ne, rạhn ye
nduco sạhn decạhya yahn
ye: "A va yạn nducuahn cạva
che cuanạn vihco. Ate ihyan
chahn ne, ạma duhtuno
ihyan ye, nde hua rihnevạhn
che chi ye.
9 Tahque ndah ne, cuahn
nchuhn cuạhn yune viyạn,
muhn min nạn che ri dạma
ihyan, ne coyạhve ne
nducoyạca ihyan che ntạca
ne cạva che chi ye conduco
ye."
10 Dinahn sạhn decạhya
chahn, ne quenda se
quendihconahn ducoyạca
ihyan che ntạca se, hua
tumacạh se tạchan ihyan ye.
Nduco tihcạ ne, ạma yạhn
ihyan chito vah ye.
11 Tuhme chendạ rey me
chete vah me, ne ndihchero
ye ạma sạhn che nduco se
min. Hua quenun se tino
nduhcạ che rahtenun ihyan
che rahn ye nạn rihnevạco
ihyan,
12 ne rạhn ye ri ye sạhn:
"Amigo, ¿tạcạ che chenda
muhn?, te hua quenon tino
che redin yahn che conon."
Sạhn min ne, nde nạn che
cạhma se metah.
13 Tuhme chihquentiyon
rey me sạhn che rinan se
nạn vihco me: "Cuiquiyạhto
nchuhn nde tạh nde cạh
sạhn tih, cuetendạh vah ne
sạhn, cuacondạhnun ne
sạhn nạn che man. Min
cuaco se mạn, cheh dihyon
se mạn."
14 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye sạhn ndinạn chahn:
—Tihcạ, te ạma yạhn
ihyan riyạhve Dendiohs che
cuatenan ye vahchetero, ate
ạma doh ihyan che co
cuahtenan ye min.

Tumerune sạhn fariseo yahn cạde iyo

15 Tuhme conạhn sạhn
fariseo chahn, ne ntuhno se
nduco vih cạva che nuhn ino
se tạcạ co cạca nunde se
yahn Dihvo vo.
16 Dechuh se ạma o
combiero yahn se nduco
tạma te o sạhn partido yahn
Herodes, ne rạhn se ri se
Dihvo vo:
—Ihyan Ricuahn, ndih ne,
ndudo cuạco che rente ne
mạn, ricuahn ne numa
cuạco vederihquentiyon
yahn Dendiohs mạn, nde
hua rendạhchenan ne ihyan,
te dạma no rendihche ne
ducoyạca ye.
17 Deh rạhn ne: ¿A redin
yahn che nedihvo vo cạde
iyo che rica emperador yahn
Roma o hua ne?
18 Dihvo vo ne, a devano ye
che retumarande sạhn
chahn ihyan, ne rạhn ye ri ye
sạhn:

—Nchuhn ne, o nạn o chende ne. ¿Dehco che retumarande ne u?
19 Cuete ne ạma tume che renedihve nduco ne cạde iyo, ndihcheró.
Nạhme se ạma tume chemin chan ihyan.
20 Ndihchero ye tume me, ne tumerune ye sạhn:
—¿Duh ihyan che quenan yavenạn ye mạn, che duche ye mạn, nạn tume cuh ne?
21 Ndahconan se, ne rạhn se:
—Emperador yahn Roma.
Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:
—Cha che rihquentiyon emperador ne, condinahn nchuhn, ne cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.
22 Ạma cuahn ino se che tihcạ rạhn ye, ne conạhn se nduco vih.

Tumerune sạhn saduceo yahn che ntuche tenạhn

23 A ro min no chahn ạma o sạhn saduceo chendihchero se Dihvo vo. Sạhn chahn ne, hua ritahno se che va che ntuche tenạhn, ne chemin che rạhn se ri se ihyan:
24 Ihyan Ricuahn, Moisés ne, dirun ye te ndete che coh inchạhn ạma ndạhta che hua ndạca daya ye ne, va che cahnevạco dihno tenạhn me nduco tạhn min cạva che cạhco ndạta se menun dihno se.
25 Ạma yune ne, chahte ndache sạhn yạn vạco nuhn che dihno se vih. Chihnevạco sạhn menạn me, ne cuahn che chih se ne, hua ndạca se nde ạma daya se nduco ndạhta yahn se. Chemin che chihnevạco tạma dihno se nduco tạhn min.
26 Ate namin chih se, ne hua ndạca daya se nduco te. Atihnocạ nde chenan chih nduh che ndache se che chahtenan cuma se tạhn min. Nde ạma se hua ndạca daya se nduco te.
27 Nde nạn chihnonan yahn ne, namin chih tạhn min.
28 Nducote nduh che ndache sạhn chahn chahtenan cuma se tạhn min ne, ndạ ro che ntuche tenạhn ne, ¿cha se che inchạhn te ne?
29 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye sạhn:
—Nchuhn ne, hua ritahno ne che va che ntuche tenạhn, te hua renahn ne Ndudo yahn Dendiohs, nde huane vederihquentiyon yahn ye.
30 Ndạ ro che ntuche tenạhn ne, ametah cuahtenan cuma ihyan vih, nde huane ihyan ndạhta, nde huane ihyan chạhn. Ro min ne, ndo ye nduhcạ ángel che vate ye vahchetero.
31 Me yahn che va che ntuche tenạhn ne, a ndero ndi che nde hua renahn nchuhn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun, nạn che rạhn ye tuhcạ:
32 "U che Dendiohs yahn Abraham mạn, yahn Isaac mạn, yahn Jacob mạn." Che tihcạ rạhn ye ne, a ndero ndi che a ihyan min che Dendiohs yahn nducoyạca ihyan, ihyan che vate ca ye mạn, ihyan che a ndih ye mạn, te nạn ihyan min ne,

chenduche nducoyąca ihyan.

33 Nducoyąca ihyan che chihnevan ye che tihcą rąhn Dihvo vo ne, ąma cuahn ino ye yahn vededevano yahn ye.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menąn vihca

34 Checadino sąhn fariseo chahn che ndąhco ndiya Dihvo vo sąhn saduceo chahn, ne ndo dąma se, nąn ye.

35 Vąn sąhn chahn quenun ąma sąhn devano ley che dirun Moisés, ne cąva che tumarande se Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:

36 —Ihyan Ricuahn, ¿cha vederihquentiyon nąn ley yahn Dendiohs che tahque menąn vihca ne?

37 Ndahconan ye, ne rąhn ye ri ye sąhn:

—"Codin yahine Dihve Dendiohs numacuahn chedave yehn mąn, numa ine mąn, numacuahn vederendecadino yehn mąn."

38 Vederihquentiyon min che menąn vihca.

39 Namin va tąma vederihquentiyon yahn ye, che a nahn dąma che tuhcą: "Codin yahine nducoyąca ihyan nduhcą che yahino man di."

40 Nąn nduh che o vederihquentiyon che tuhchan ne, rendo dąma nducuahn che dirun Moisés mąn, ihyan profeta mąn.

Ihyan che a va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, ¿duh che Chida ye?

41 Numanahn che ndi dąma ca sąhn fariseo chahn ne,

42 tumerune Dihvo vo sąhn:

—Ihyan che va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, ¿deh rąhn nchuhn yahn ye ne? ¿Duh dąya ihyan min ne?

Ndahconan se, ne rąhn se:

—Ihyan min ne, dąya David.

43 Tuhme rąhn ye ri ye sąhn:

—Ndete che atenąn dąya David ihyan min ne, ¿tącą che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecun David ihyan nduhcą Dihve ye?, dirun ye tuhcą:

44 Rąhn Dihvo vo Dendiohs ri ye Dihvé:
"Cuihnde chihto náṇ, lądo tąh cuącó,
numanahn che ndąhco ndiyá ihyan che hua ri rendihche di cąva che nevahnecun ye di."

45 Nducote mąn David dirun ye che ihyan min che Dihve ye ne, hua cuąco che atenąn dąya ye ihyan.

46 Nde ąma sąhn chahn hua ntąquino se deh che ndahconan se yahn ye, ne nde ro min ametah chihquino se tumerune ca se dehtenduh ihyan.

23

Dihvo vo Jesucristo ne, ndevih ye nunde yahn sąhn fariseo vąconąn se

1 Tuhme rąhn Dihvo vo
nduco ihyan che chenun ye
min mąn, ihyan apóstol yahn
ye mąn, tuhcą:
2 —Sąhn fariseo mąn, sąhn
devano ley che dirun Moisés
mąn ne, ntąh se ntiyon che
ricuahn se ley min.
3 Cuenevahnecun nchuhn
che ricuahn se, ate hua
quendi ne yune yahn se, te
sąhn chahn ne, a vih ricuahn
se, ne a vih redin se.
4 Ąma ndeh nąn
rihquentiyon se che dinahn
ihyan, ate mąn se ne, nde tah
hua redinahn se.
5 Nducuahn che redin se
ne, atenąn cąva che cuhnde
ro vederihquentiyon che
chenan cuma se. Tahque
rahno cinta che chenan
chata se mąn, reche se mąn,
tahque rahno tino che
chenun se mąn, che co ihyan
chenąhn.
6 Renan ino se rahte se nąn
silla che rahte ihyan ndinąn
nąn vihco mąn, chete yąco
mąn.
7 Namin renan ino se che
numacuahn vedenecun
necąh ihyan Dendiohs sąhn
vąn ihyan mąn, cąhma ye
ihyan ricuahn yahn se mąn.
8 'Ate nchuhn ne, hua
cąhma ne ihyan ricuahn
yahn vih, te nducoyąca ne
ne, dihno ne vih, ne va ąma
no Ihyan Ricuahn yahn ne,
ihyan min che va cąde che
ndedevahn ye ihyan
iyehnse.
9 Hua cąhma ne chida ne
yahn ihyan iyehnse, te va
ąma no Chida ne, ihyan min
che va ye vahchetero.
10 Namin hua cąhma
nchuhn ihyan ndinąn yahn
vih, te va ąma no Ihyan
ndinąn yahn ne, ihyan min
che va cąde che ndedevahn
ye ihyan iyehnse.
11 Ihyan che conąn ye vąn
nchuhn ne, co ye nduhcą
decąhya yahn ne.
12 Tihcą, te ihyan che
rendąhco ndiya ye ihyan
chenąhn, nahn conąn ye ne,
nuhnde ndiya ye, ne ihyan
che ndąhco ndiya mąn ye
ihyan ne, conąn ye.
13 'Nchuhn sąhn fariseo
mąn, sąhn devano ley che
dirun Moisés mąn, ¡o nąn o
chende ne! ¡Chevąh nchuhn!,
te redin vąhche ne yahn
ihyan che nahn nevahnecun
ye vederihquentiyon yahn
Dendiohs. Hua
renevahnecun mąn ne, nde
hua retihyon yune ne ihyan
che nevahnecun ye.
14 'Nchuhn sąhn fariseo
mąn, sąhn devano ley che
dirun che Moisés mąn, ¡o
nąn o chende ne! ¡Chevąh
nchuhn!, te rehnevi ne
dehtenduh yahn ndąhta vąh,
ne cąva che hua cuhnde ro
vede idihya yahn ne ne, ąma
rąhn revąh ne redin cą ne.
Nducote tihcą redin ne ne,
tahque chahte castigo va che
co ne che co ihyan chenąhn.
15 'Nchuhn sąhn fariseo
mąn, sąhn devano ley che
dirun Moisés mąn, ¡o nąn o
chende ne! ¡Chevąh nchuhn!,
te ąma nahn ne che co yąhn
ihyan che cotahno ye dąma
nduco ne. Ate cuahn che
rendąca ne ąma ye ne,
retihyon yune ne ihyan che

a̱ma duhtuno ihyan ndaconda̱ ye, che nde tahque redin yahn che co ye castigo va̱n ruchiya̱hn che co ma̱n ne.
16 'Nchuhn ne, anduhneca̱ sa̱hn na̱n ve che nahn quendanan se sa̱hn na̱n ve nduco se. ¡Cheva̱h nchuhn!, te ricuahn ne ihyan: "Ndete che ca̱h ne ndudo yahn ne che ntihyon ya̱n ne ya̱co ne, andahre hua dinahn ne dehve din yahn. Ate ndete ca̱h ne ndudo yahn ne che ntihyon ya̱n ne diya̱hnguа̱n che va chete ya̱co ne, chemin che cua̱co, quenan cuma che dinahn ne."
17 ¡Tundo nchuhn! ¡Hua renahn ne! Tahque rigonun chihve ya̱co, te min ri vihco diya̱hnguа̱n che va chete.
18 Namin ricuahn ne: "Ndete che ca̱h ne ndudo yahn ne che ntihyon ya̱n ne na̱n ta ne, andahre hua dinahn ne dehve din yahn. Ate ndete che ca̱h ne ndudo yahn ne che ntihyon ya̱n ne vedino che va na̱n ta ne, chemin che cua̱co, quenan cuma che dinahn ne."
19 ¡Tundo nchuhn! ¡Hua renahn ne! Tahque rigonun chihve na̱n ta, te min ri vihco vedino che va mena̱n.
20 Tihca̱, te cuahn che reca̱h ihyan ndudo yahn ye che rentihyon ya̱n ye na̱n ta ne, nde nduco nducuahn che va mena̱n ne, rentihyon ya̱n ye.
21 Namin cuahn che reca̱h ye ndudo yahn ye che rentihyon ya̱n ye ya̱co ne, nde Dendiohs rentihyon ya̱n ye, te a ya̱co yahn ye chemin.
22 Namin cuahn che reca̱h ye ndudo yahn ye che rentihyon ya̱n ye vahchetero ne, nde Dendiohs rentihyon ya̱n ye, te a ihyan min che rihquentiyon min.
23 Nchuhn sa̱hn fariseo ma̱n, sa̱hn devano ley che dirun Moisés ma̱n, ¡o na̱n o chende ne! ¡Cheva̱h nchuhn!, te renedihve ne riya yahn ive ma̱n, yahn anís ma̱n, yahn comino ma̱n, ate vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque mena̱n vihca ne, hua retumaca̱h ne yahn, te hua runeca̱de vatechica ne ma̱n, hua chenan cuma ne vedeva̱hino ma̱n, hua ritahno ne ma̱n. Che nahn ne, che quendihconahn dinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, hua ca̱hcoma̱n ne nde a̱ma.
24 Nchuhn ne, anduhneca̱ sa̱hn na̱n ve che nahn quendanan se sa̱hn na̱n ve nduco se. A̱ma rendecadino ne yahn dehtenduh che nde hua nduh rigonun chihve, ate che tahque rigonun chihve ne, nde hua retumaca̱h ne yahn.
25 Nchuhn sa̱hn fariseo ma̱n, sa̱hn devano ley che dirun Moisés ma̱n, ¡o na̱n o chende ne! ¡Cheva̱h nchuhn!, te nchuhn ne, anduhneca̱ va̱so ma̱n, cuh ma̱n, che dave cua̱hn veda̱me, ate cua̱hn chete ne, ndito dehtenduh che chihnga̱. Tihchan nchuhn, te na̱n ihyan ne, redin ca̱ ne che ndah ihyan ne, ate che cua̱co ne, reduco ne ma̱n, redin

idihya ne mạn.
26 Nchuhn sạhn fariseo che
hua renahn ne, che rạhco ne
che retihyon yune ne ihyan
che quendi ye yune yahn
Dendiohs, dinoca cuento ino
ne nunde yahn ne,
cuihcomạn ne dehtenduh
che chihngạ redin ne, tuhme
che cuạco dave yavenạn ne.
27 Nchuhn sạhn fariseo
mạn, sạhn devano ley che
dirun Moisés mạn, ¡o nạn o
chende ne! ¡Chevạh nchuhn!,
te redin cạ ne che ạma ndah
ihyan ne, ate ạma duhtuno
ihyan ne.
28 Tihchan nchuhn, te
andahre rạhco ihyan che
ạma ndah ihyan ne, ate o
nạn o chende ne mạn, ạma
duhtuno ihyan ne mạn.
29 Nchuhn sạhn fariseo
mạn, sạhn devano ley che
dirun Moisés mạn, ¡o nạn o
chende ne! ¡Chevạh nchuhn!,
te rahto ne yạyan yahn
ihyan profeta mạn,
rendedecuco ne yạyan yahn
ihyan che runecạde
chahtenan ye iyehnse mạn,
30 ne ndere rạhn ne nduco
vih: “Ndete che uvo che a
vato vo ro che chihno ihyan
ndico yuhn vo ihyan profeta
chahn ne, hua dạma chi vo
nduco ye.”
31 Nduco ndudo che tihcạ
rạhn ne ne, rihco ro ne che
dạma ne nduco ihyan chahn
che chihno ye ihyan profeta.
32 ¡Cuiquendi ne yune yahn
ihyan ndico yahn ne cạva
che din numa ne ntiyon che
canạn ye!
33 Nchuhn ne, nduhcạ cu
tạn tihchan ne. Nde hua co
ndevahn ne yahn castigo che
va che co ne vạn ruchiyạhn.
34 Chemin che va ca che
dechúh ihyan che
cuahndudo ye Ndudo yahn
Dendiohs mạn, ihyan
devano mạn, ihyan ricuahn
mạn. Ate nchuhn ne, cạhno
ne ạma o ye, ne tạma te o ye
ne, conahn yạh ye ihyan.
Tạma te o ye ne, cuahn ne
ihyan chete yạco mạn,
quendạh ne ihyan nduh yạn
nduh yạn mạn.
35 Nduco tihcạ cuehdạme
nchuhn yun yahn
nducoyạca tenạhn che nde
hua chendihco ye nunde che
chihno ihyan ndico yahn ne
nde a rạhn me, canạn nduco
yun yahn Abel nde yun yahn
Zacarías, dạya Berequías, che
chihno ne mendạhn yahn
yạco nduco nạn ta.
36 Rạhn cuạcó rí nchuhn te
nducuahn nunde min ne,
ndehdạme nducoyạca
nchuhn che vate ne mạn ro
cuh.

Dihvo vo Jesucristo ne, chaco che quenan vạhino ye ihyan yạn Jerusalén

37 Nchuhn ihyan yạn
Jerusalén che rihno ne ihyan
profeta mạn, recạh ne tu
ihyan che redechuh
Dendiohs rahndudo ye ye
ndudo yahn ye vạn ne mạn,
ạma ndeh yune ndá che
nahn nedin dạmá nchuhn,
dín cudạdo nchuhn nduhcạ
che redin chaco tuh cudạdo
dạya te mạn reche te, ate
hua nevahnecun ne.
38 Cuedevano nchuhn te
yạn vạco ne ne, cuhndemạn.

39 Ráhn rí nchuhn te
ametah ndaconan ndihchero
ne u nde ndą ro che cąhma
ne tuhcą: "Ndeva vo
yavenąn ihyan cuh che
dechuh Dihvo vo Dendiohs
ihyan."

24

Rąhn Dihvo vo Jesucristo te ndora yąco yahn yąn Jerusalén

1 Ndiquendąh Dihvo vo
chete yąco che a nąhn ye.
Ura min ndo dąma ihyan
apóstol yahn ye, ne nąhme ye
yąco me ihyan, rente ye
nduhcą che ąma ndąhcą
ndahto.
2 Tuhme rąhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:

—Cuenecąhco nchuhn che
ndihchero ne chete che
tihchan tih. Cuąco ráhn rí
nchuhn te ndą ro che cuihno
ndora, metah nuhnde nde o
tu che ndahto vih.

Nduhcą che va che co cuahn che ndą nino ro che nto iyehnse

3 Chihno min ne, cuahn
Dihvo vo nduco ihyan
apóstol cuete Olivo. Cuahn
che a chenun ye min ne,
chahn ihyan apóstol chahn
nąn va Dihvo vo, ne rąhn ye
ri ye ihyan deva vih:

—Nahn nuhn che te
cuande ne nuhn, ticuąhn
conahn che rąhn ne me. ¿Deh
vederihno co ro cuahn che
ndaconan chi tun ne mąn,
cuahn che nto iyehnse mąn
ne?
4 Ndahconan Dihvo vo, ne
rąhn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuihco nchuhn cudądo
cąva che nde ąma ihyan hua
cahncheh ye nchuhn,
5 te va che ndą ąma yąhn
se din cą se che chenan cuma
se vederihquentiyon yáhn,
ne cąhma se che a mąn se
ihyan che a va cąde che chi
ye ndedevahn ye ihyan
iyehnse. Ąma yąhn ihyan
cahncheh se ihyan.
6 Ro min ne, cahnevan ne
che a muhn a min va cąnda
mąn, che cuanąn cąnda
mąn, ate hua cua ne cudądo,
te a tihcą va che co.
Cuedevano ne te ąndahre
ąma cąhnda ro min, ate
condah ca che nto iyehnse.
7 Ihyan ąma nación ne,
cuhma ye nduco ihyan tąma
nación mąn, a muhn a min
cuhnde cuico mąn, cuhnde
cah mąn, nuhn yąhn mąn.
8 Nducuahn vedeyah
chemin chan ne, cade nąn
che cuanąn che chuhrihn
ihyan.

9 'Ndą ro min ne, cąca
nunde ihyan yahn nchuhn,
din tąn ye nduco ne, nde
cąhno ye nchuhn.
Nducoyąca ihyan iyehnse
ndihche tąn ye nchuhn yahn
che ritahno ne u.
10 Cuahn che tihcą co ne,
ąma yąhn ihyan cąhcomąn
ye che ritahno ye, ne
ndihche tąn ye vih mąn, cąca
nunde ye yahn vih mąn.
11 A muhn a min quendąh
ąma yąhn sąhn che din cą se
che Dendiohs dechuh ye
sąhn, ne cahncheh se ąma
yąhn ihyan.
12 Ąma duhtuno ndącondą
ihyan che nde ihyan che

ndah ihyan ye ametah cuahtenan cuma ye vedeyahino nduco vih.

13 Ate ihyan che quendi ye cotahno ye nde cuihno nducuahn vedeyah min ne, ihyan chahn che ndevahn ye.

14 Me ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, cuahndudo ihyan numachahte iyehnse, nde conan cadino nducoyaca ihyan yahn nducuahn nación, tuhme che nto iyehnse.

15 'Ihyan profeta Daniel ne, dirun yahn ąma nąn che ąma chihngą che redetohnan. Condedecadino ndah ne yahn. Cuahn che ndihchero ne che a nti chemin chete yąco cuąhn nąn ta ne,

16 nducoyąca ihyan che vate ye estądo yahn Judea ne, tahque ndah che ndetąhno cąno ye cuąhn ico yąhn.

17 Ihyan che chenun ye tin vah yuto yahn ye ro min ne, tahque ndah che hua condah ye condą ye chete vah cąva che cotąh ye dehtenduh yahn ye.

18 Me ihyan che chenan ye viyąta ne, tahque ndah che a nde min no cąno ye, hua tihyon ye ura nąhn ye viyąn cąva tino yahn ye.

19 ¡Chevąh ndąhta che adeche cuacoyąhn te ro min mąn, tąhn che retąve te decuąh mąn!

20 Covąh nchuhn cuica ne Dendiohs che hua ro iche co venecuino min, nde huane ro che rahte tuhno ihyan,

21 te ro min che cuahno ihyan venecuino che hua nahno ihyan nde ro che canąn iyehnse, nde metah ndaconan cuahno ye adive.

22 Ndete Dendiohs din ye che rąhn cuhnde venecuino min ne, nde ąma ihyan hua ndevahn ye. Ate hua cuahnecun ye che rąhn cuhnde cąva che co ndevahn ihyan yahn ye che a tendąhnun ye.

23 'Ndą ro min ne, ndete che cąhma ihyan co ye nchuhn: "Condihche nchuhn, muhn quenun ihyan min che a va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse," o "Condihche ne, min quenun ye" ne, hua cotahno ne,

24 te ąma yąhn se cahnecheh se ihyan, din cą se che a sąhn chahn che a va cąde che ndedevahn se ihyan iyehnse mąn, che Dendiohs dechuh ye sąhn mąn. Vąn vederihncheh yąhn se ne, din se vederihno, cahncheh se nde ihyan che a tendąhnun Dendiohs ndete che co.

25 A menąn vihca rete cuandé nchuhn cąva che a devano ne.

26 Chemin che ndete che cąhma ihyan co ye nchuhn: "Min yąhn nąn che metah duhva quenan ye" ne, hua cąhn ne. O ndete che cąhma ye: "Condihche ne, muhn chete vah quenun ye" ne, hua cotahno ne.

27 A devano ne te cuahn che riya cuah ne, hua renun

ndeh, te rahn dave yahn numachahte, ne rendihchero nducoyąca ihyan. A tihnocą co cuahn che, u che rinducó nducoyąca ihyan, ndaconan chí, te cadino nde cąhya nde cune ihyan.

28 Ro min ne, hua chuh ya nde ąma ihyan nunde, te nducoyąca ye va che co ye castigo.

29 'Cuahn che a conan chuh vedeyah chemin chan ne, co man nąn yąhn mąn, nąn iyo mąn, a cora iyon mąn, ne nducuahn che nihnde cąde nąn ro ne, nuhn.

30 Tuhme cuhnde ro vederihno nąn ro, cąhco ro che u che rinducó nducoyąca ihyan ne, a ndą́. Cuaco nducoyąca ihyan iyehnse, ne ndihchero ye u che ndą́ vąn man numacuahn vederihquentiyon chahte yáhn.

31 Tuhme ąma yudo cuah trompeta, ne tahvé ángel yáhn che nedin dąma ye ihyan yáhn che a tendąhnún che vate ye numachahte iyehnse.

32 'Cua cuande nchuhn nduhcą che ri nduco yąhn higo. A devano ne te cuahn che renecąhno yąn ne, a cochi nino ro ihno.

33 Atihnocą cuahn che a rendihchero nchuhn che a rinahn dehtenduh che tuhchan che rą́hn rí nchuhn ne, cuedevano ne te a ndą nino ro che nto iyehnse.

34 Cuąco rą́hn rí nchuhn te ihyan che vate ye mąn ro cuh ne, vate ca ye cuahn che a conahn nducuahn dehtenduh chemin chan.

35 Iyehnse mąn, nąn ro mąn ne, va che cuihno, ate ndudo yáhn ne, hua ndą ro che cuihno, te va che conahn.

36 'Me yahn che conahn chemin ne, hua duh devano deh ro mąn, deh ura mąn, nde ángel che chenan ye vahchetero mąn, nde Dąya Dendiohs mąn, hua devano ye. Atenąn Dendiohs Chida che devano ye.

37 'Anduhnecą che chahno ihyan ro che quenan Noé iyehnse ne, tihcą cuahno ihyan ro che, u che rinducó nducoyąca ihyan, ndaconan chi túnˌ

38-39 Ihyan chahn ne, vate ye vedeyeno yahn mąn ye, reh ye mąn, rih ye mąn, rihnevąco ye mąn, redecąhnevąco ye dąya ye mąn. A cudądo min vate ye nde ndą ro che chendą Noé chete arca. Nde hua tumacadino ye cuahn a canąn chan conąhn, chito nune iyehnse, ne chihno chih nducoyąca ye. A chemin no tun ro che, u che rinducó nducoyąca ihyan, ndaconan chi túnˌ te ihyan nunde neˌ nde tah hua ndedecadino ye yahn.

40 Ndą ro min ne, andahre dąma redin o ihyan ntiyon chenan ye viyąta, ate ąma ye ne, quenda ángel ihyan, ne tąma ye ne, cąhcomąn ye ihyan.

41 A namin no tun, andahre dąma chenun o ihyan ndąhta, rengu ye, ate

a̱ma ye ne, quenda ángel ihyan, ne ta̱ma ye ne, ca̱hcoma̱n ye ihyan.

42 'Cuahteya̱n nchuhn, te u che Dihve ne ne, hua devano ne deh ura nda̱.

43 Cua cuande nchuhn ejemplo cuh: Ndete che a̱ma patrón devano ye deh ura nda̱ sa̱hn duco ne, cuhndeya̱n ye, ne hua cuahnecun ye che duco se yahn ye.

44 Atihnoca̱ nchuhn, nahn che cuahteya̱n ne, te u che rinducó nducoya̱ca ihyan ne, dena̱n nda̱ ura che nde hua vate ne cuda̱do.

Ejemplo yahn sa̱hn deca̱hya che chichahtino patrón yahn se sa̱hn

45 'Cuihnevan nchuhn ejemplo cuh: Chihnde sa̱hn deca̱hya che nda̱hca̱ vederendecadino yahn se ma̱n, redinahn se ma̱n. A̱ma yune ne, chihco patrón yahn se ntiyon ta̱h se che din se cuda̱do mozo yahn ye, ca̱hca cheh se sa̱hn nduhca̱ che redin yahn, ne chica ye min, cuahn ye.

46 A̱ma ndah ro yahn sa̱hn min ndete che redinahn se nde nda̱ ro che ndaconan dihve se.

47 Cua̱co ráhn rí nchuhn te ndete che tihca̱ ne, nda̱hco dihve se vederihquentiyon ta̱h se che din se cuda̱do nducuahn che va yahn ye.

48 Ate ndete che ndedecadino se che hua nun ndaconan dihve se,

49 ne cuana̱n din ta̱n se nduco mozo yahn ye ma̱n, cheh se ma̱n, cuh se ma̱n, nduco sa̱hngoh ma̱n ne,

50 dena̱n nta̱ patrón yahn se ura che nde tah hua va se cuda̱do.

51 Tuhme din ye castigo sa̱hn, cuahno se nduhca̱ che rahno sa̱hn che o na̱n o chende se, co se castigo yah va̱n ruchiya̱hn. Min cuaco se ma̱n, cheh dihyon se ma̱n.

25

Ejemplo yahn ndiche ta̱hn ca̱hya che chinduco te na̱n vihco rihneva̱co ihyan

1 'Nda̱ ro min ne, ihyan che rihquentiyon Dendiohs ihyan ne, cuahno ye nduhca̱ che chahno chi ndiche ta̱hn ca̱hya che cheta̱h te candil yahn te, ne chahn te na̱n vihco rihneva̱co ihyan.

2 Uhn ta̱hn chahn ne, vivo te, ne te uhn te ne, hua cuda̱do te.

3 Ta̱hn che hua cuda̱do chahn ne, hua quenda̱ te aceite devavih ca̱va che tuno yahn te.

4 Me ta̱hn che vivo chahn ne, decuto te candil yahn te, nde quenda ca te aceite devavih.

5 Nducote a̱ma rendah sa̱hn rihneva̱co me ne, nda̱ ya̱hnde na̱n te, ne chahteya̱do te.

6 Tenduh na̱n ma̱hn ya̱n me ne, ya̱hve ihyan ta̱hn, ne ra̱hn ye: "A cochi sa̱hn rihneva̱co. Cuahteya̱n nchuhn ca̱va che conduco ne sa̱hn."

7 Necuan nduh che ndiche ta̱hn chahn, cana̱n renda̱hco ya̱n te candil yahn te.

8 Tuhme rąhn tąhn che
hua cudądo chahn ri te
combiero yahn te: “Te
nchuhn tah aceite yahn ne
nuhn, te a rentoh candil
yahn nuhn.”
9 Ndahconan tąhn che vivo
chahn, ne rąhn te: “Hua co te
nuhn nchuhn, te ndete che te
nuhn ne, hua tuno nde cąva
mąn nuhn. Tahque ndah
nchuhn ne, cuahn ne cua ne
nąn che rendihcue ye.”
10 Ate numanahn che
cuahn tąhn che hua cudądo
chahn ca te aceite ne, ndą
sąhn rihnevąco me, chendą
se vah. Tąhn che vateyąn
chahn ne, namin chendą te,
ne ndude chendevah.
11 Chihno min ne, ntą tąhn
chenąhn chahn, ne canąn
riyąhve te: “Dihve nuhn,
conąhne ne chendevah
condą nuhn.”
12 Ate ndahconan sąhn
rihnevąco me, ne rąhn se ri
se tąhn: “Cuąco ráhn te nde
hua rendihché duh nchuhn.”
13 Chihno nte Dihvo vo
ejemplo me ne, rąhn ye:

—Cua cuande nchuhn
ejemplo me, ne cuahteyąn
ne, te u che rinducó
nducoyąca ihyan ne, hua
devano ne deh ro mąn, deh
ura mąn, che ndaconan chí.

Ejemplo yahn tume renan dąya

14 ’Ihyan che rihquentiyon
Dendiohs ihyan ne,
anduhnecą sąhn decąhya
yahn ąma patrón. Cuahn che
va che cąhn patrón yahn se
yąhn yahn ne, nedin dąma
ye sąhn, ne chihco ye tume
tąh queri ąma se cąva che
din se ntiyon nduco.
15 Ąma se ne, chihco ye
uhn mil tąh se, tąma se ne,
chihco ye o mil tąh se, tąma
se ne, chihco ye ąma mil tąh
se. Tunoca co din queri ąma
se ntiyon ne, a tihva tume
chihco ye tąh se, tuhme
cuahn ye.
16 Sąhn che chihnde tąh
uhn mil me ne, din se ntiyon
nduco, ne ndąca se te uhn
mil nąn ntiyon che din se.
17 Namin sąhn che chihnde
tąh o mil me ne, din se
ntiyon nduco, ne ndąca se te
o mil nąn ntiyon che din se.
18 Ate sąhn che chihnde
tąh ąma mil ne, tihyon ndeh
se tume me mąn yąhn.
19 ’Chi rąhn me ne, ntą
patrón yahn sąhn chahn, ne
ndetendąh cuande ye nduco
se.
20 Menąn vihca ndą sąhn
che chihnde tąh uhn mil me,
ne rąhn se ri se ihyan:
“Dihvé, uhn mil te ne u, ne
dín ntiyon nduco, ndącá te
uhn mil nąn ntiyon che dín.
Condo tąh ne che uhn mil me
yahn ne nduco uhn mil che
quendudonąn yahn.”
21 Rąhn patrón yahn se ri
ye sąhn: “Ndąhcą din. Di ne,
redinehn ndudo yehn. Tah
ra tume té di, ne ndąhcą din
ntiyon nduco. Mąn ne,
tahque ndeh ca cąhcó tah.
Conen náṇ, ne cuahte vo
vedeyeno.”
22 Chihno min ne, ndą
sąhn che chihnde tąh o mil
me, ne rąhn se ri se ihyan:
“Dihvé, o mil te ne u, ne dín
ntiyon nduco, ndącá te o mil

nạn ntiyon che dín. Condo tạh ne che o mil me yahn ne nduco te o mil che quendudonạn yahn."

23 Rạhn patrón yahn se ri ye sạhn: "Ndạhcạ din. Di ne, redinehn ndudo yehn. Tah ra tume té di, ne ndạhcạ din ntiyon nduco. Mạn ne, tahque ndeh ca cạhcó tah. Conen nán, ne cuahte vo vedeyeno."

24 Chihno min ne, ndạ sạhn che chihnde tạh ạma mil me, ne rạhn se ri se ihyan: "Dihvé, a rendihché ndih che ạma cheche chedave yahn ne, ne renedin ndeh ne dạya tume yahn ne rendạca ne.

25 Chemin che hua chihquinó dín ntiyon nduco tume yahn ne, ne tahque ndah tihyón mạn yạhn. Mạn ne, ngạ yahn ne."

26 Ndahconan ye, ne rạhn ye ri ye sạhn: "Di ne, duhtuno ihyan di mạn, dạhnde mạn. A devene che cheche chedave yáhn, che renedin ndéh dạya tume yáhn rendạcá.

27 ¿Dehco che hua chehn chihque nạn bạnco, ne mạn che ndaconán ne, ndondạ tạh nduco dạya?"

28 Tuhme rạhn ye ri ye ạma o sạhn decạhya yahn ye: "Cuehnevi nchuhn tume che nda sạhn tih, ne cocạh ne sạhn che va tạh ndiche mil.

29 Tihcạ, te ihyan che va yahn ye ne, ndondạ tạh ca ye nde ngạva yahn ye, ate ihyan che tah ra yahn ye ne, nde cuavi tahsihn che va yahn ye.

30 Mạn ne, cotạh ne sạhn tih che hua cochihve se, ne cuih nun ne sạhn cuạhn chevah nạn man. Atihnocạ cuahno nducoyạca ihyan che duhtuno ihyan ye, te va che co ye castigo yah vạn ruchiyạhn. Min cuaco ye mạn, cheh dihyon ye mạn."

Ro che cuhnde cạde yahn ihyan iyehnse

31 'Cuahn che u che rinducó nducoyạca ihyan ndạconan chí numacuahn vederihquentiyon yáhn nduco nducoyạca ángel yáhn ne, techecạdé numacuahn vedeyudo.

32 Tuhme ihyan yahn nducuahn nación ne, ndo dạma ye nán, ne cạhco víh ạma tạma ye, nduhcạ che rihco vih ihyan itecuche vạn chivạto.

33 Ihyan che ndah ihyan ye ne, cạhco víh ihyan lạdo tạh cuạcó, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, cạhco víh ihyan lạdo tạh cuéh.

34 Cạhmá có ihyan che vate ndi ye lạdo tạh cuạcó: "Nchuhn che redin Chidá che ndah nduco ne ne, cochi ne, cuahtenan ne vahchetero nạn che rihquentiyon ye. Min ne, a ndihcoyạn ye cạva ne nde ro che dendah ye iyehnse.

35 Rinevạhn che cuahtenan nchuhn min, te cuahn che chi cuicó ne, te ne che chéh mạn, cuahn che chi yạcá ne, te ne nune chíh mạn, cuahn che quechicá yạn vạco ne ne, nevahnecun ne u ndevạco ne mạn,

36 cuahn che chi cuah tino yáhn ne, te ne tino quenún maṇ, cuahn che chi cáh maṇ, cuahn che quenún vaṇcoyaṇhn maṇ ne, chahn ne chendihchero ne u maṇ."
37 Tuhme ndahconan ihyan chahn, ne caṇhma ye co ye u: "Dihve nuhn, co ndiyu nuhn che chinan nuhn ndih cuahn che rendotenan ne che raṇhn ne. Hua te nuhn cheh ne maṇ, hua te nuhn nune chih ne maṇ,
38 hua nevahnecun nuhn ndih ndevaṇco nuhn maṇ, hua te nuhn tino quenun ne maṇ,
39 hua chahn nuhn chendihchero nuhn ndih maṇ."
40 Ndahconán, ne caṇhmá có ihyan: "Cuaṇco ráṇhn rí nchuhn te che chinan ne ihyan che ritahno ye u, andahre hua nduh rigonun chihve ye che raṇhco ihyan ne, anduhneca ndete che a máṇn chinan ne."

41 'Me ihyan che vatendi ye laṇdo taṇh cuéh ne, caṇhmá có ihyan: "Nchuhn che a ndinda ne ne, cuavi ne náṇn, cuahn ne vaṇn ruchiyaṇhn che a va yaṇn caṇva chundah nduco ángel yahn se. Min cuahtenun ne cuahn daṇma.
42 Hua co ndevá nchuhn, te hua chahtenan cuma ne vedevaṇhino. Chi cuicó, ne hua te ne chéh maṇn, chi yaṇcá, ne hua te ne nune chíh maṇn,
43 quechicá yaṇn vaṇco ne, ne hua nevahnecun ne u ndevaṇco ne maṇn, chi cuah tino yáhn, ne hua te ne tino quenún maṇn. Chi cáh maṇn, quenún vaṇcoyaṇhn maṇn, ne hua chahn ne chendihchero ne u."
44 Tuhme caṇhma ihyan chahn co ye u: "Dihve nuhn, ¿ticuaṇhn chi cuico ne maṇn, chi yaṇca ne maṇn, quechica ne yaṇn vaṇco nuhn maṇn, chi cuah tino yahn ne maṇn, chi cah ne maṇn, quenun ne vaṇcoyaṇhn maṇn, ne hua chinan nuhn ndih ne?"
45 Ndahconán, ne caṇhmá có ihyan chahn: "Cuaṇco ráṇhn rí nchuhn te nducote chacondaṇh vedaṇme ne ihyan che ritahno ye u, ndedecadino ne che nde hua rigonun chihve ye ne, anduhneca ndete che a u chacondaṇh vedaṇme ne."
46 Tuhme dechúh ihyan chahn cuahtenun ye vaṇn ruchiyaṇhn, co ye castigo, ne ihyan yáhn ne, ndevá ihyan, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

26

Ntuhno se nduhcaṇ che din se preso Dihvo vo Jesucristo

1 Cuahn che a chihno nte Dihvo vo nducuahn dehtenduh che tuhchan ne, raṇhn ye ri ye ihyan apóstol yahn ye:

2 —Nchuhn ne, a devano ne te cuihno o ro maṇn ne, a vihco ro yudo. U che rinducó nducoyaṇca ihyan ne, va che din se preso u, nahn yaṇh se u.

3 Tuhme chidocuyaṇn ndinaṇn maṇn, saṇhn ndinaṇn yahn ihyan nación yahn Israel maṇn, saṇhn devano ley che dirun Moisés maṇn ne, ndo daṇma se chevah vaṇco

Caifás, chidocuyạn che
tahque ndinạn.
4 Min ntuhno se deh
vedemạyon din se cạva che
co din se preso Dihvo vo,
cạhno se ihyan.
5 Nte cạde se che
cuahtenan rino se nde chuh
vihco cạhno se ihyan, te che
mendạhn vihco ne, necuan
ihyan yạn numacuahn
vedetạn.

Ạma tạhn ndạhta ne,
chacotạhme te nunedạn tin
Dihvo vo Jesucristo

6 Ạma ro min ne, quenan
Dihvo vo yạn Betania, vạco
Simón, ihyan min che chi ye
cah che rechạ yute ro
menạn.
7 Ura che va ye nạn mesa
reh ye ne, ndạ ạma tạhn
ndạhta, nda te ạma frạsco
che ndindah nduco ạma nạn
tu che duche alabastro.
Frạsco me ne, ndito ạma nạn
nunedạn che ạma yahn
chihve. Chahn ndạ te nạn va
Dihvo vo, ne chacotạhme te
nunedạn me tin ye.
8-9 Ndihchero ihyan apóstol
chahn, ne chi yudo yahn ye,
ne rạhn ye:

—Hua ndạhcạ che redin
tạhn tih che ndere retoh te
nunedạn tih, te ạma yahn
chihve. Tahque ndạhcạ din
te ndete che ndihcue te, cạva
che ndạca tume conan te
ihyan chevạh.

10 Chihnevan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che yudo ri yahn
nchuhn che tihcạ din
tạhnguh?, te ndạhcạ che
tihcạ din te cạvá.

11 Ihyan chevạh ne, cuahn
dạma chenun ye vạn
nchuhn, ne conan ne ihyan
adecodehno ura che nahn
ne, ate u ne, hua cuahn
dạma conán nduco ne.
12 Che chacotạhme te
nunedạn u ne, chihcoyạn te
u cạva che cuhche ihyan u.
13 Cuạco rạhn rí nchuhn te
adecotino che cuahndudo
ihyan ndudo ndah yahn
Dendiohs numachahte
iyehnse ne, ntihyon yạn ye
nduhcạ che din te cạva che
cadino ihyan.

Judas ne, ndihcue ndeh se
Dihvo vo Jesucristo

14 Chihno min ne, Judas
Iscariote, ạma cha sạhn che
namin nduco se ndi cuande
se vạn nduh che ndihchio
ihyan apóstol chahn ne,
chahn se nạn chidocuyạn
ndinạn chahn,
15 ne rạhn se ri se sạhn:
—¿Tạva nedihve nchuhn u
cạva che nté Jesucristo tạh
ne?
Tuhme cạh sạhn ndinạn
chahn ndico ndiche tume
diyạhngua sạhn.
16 Nde ura min canạn
rinuhn ino se ạma ura che
ndạhcạ cạva che necạh se
Dihvo vo tạh sạhn chahn.

Cheh vino Dihvo vo Jesucristo
nduco ihyan apóstol yahn ye

17 Cuahn che a cade ạma ro
canạn vihco ro yudo me, ro
che reh ihyan pạn che hua
nduco yạ yahn ne, tumerune
ihyan apóstol chahn Dihvo
vo:
—¿Ti nahn ne che
cạhcoyạn nuhn cạva che

cheh vino ne che cuande yahn vihco ro yudo ne?

18 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn viyạn, vạco ạma ihyan, ne cạhma ne co ne ihyan tuhcạ: "Rạhn Ihyan Ricuahn yuhn vo te a ndạ nino ura che cạhno se ihyan, ne vạco ne chihco cạde ye che cheh vino ye nduco ihyan apóstol yahn ye mạn vihco ro yudo."

19 Dinahn ihyan apóstol chahn nduhcạ che rạhn Dihvo vo, ne chihcoyạn ye che cheh vino ye nduco vih che cuande yahn ro yudo.

20 Cuahn che chi vino me ne, chihnde Dihvo vo nạn mesa cheh vino ye nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye.

21 Numanahn che reh ye ne, rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuạco rạ́hn rí nchuhn te ạma cha ne ndihcue ndeh ne u.

22 Tuhme ạma chi ndạche ihyan chahn, ne canạn ca ạma ca ạma ye rạhn ye ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ate co ndiyu u che tihcạ dín.

23 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Ạma cha nchuhn che reh ne dạma nducó chete ạma cuh ne, ndihcue ndeh ne u.

24 U che rinducó nducoyạca ihyan ne, va che conahn nducó nducuahn che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs. Ate ¡chevạh sạhn che ndihcue ndeh se u! Tahque ndah ro yahn se ndete che nde hua chihndeyạn se.

25 Tuhme Judas, sạhn min che ndihcue ndeh se ihyan ne, rạhn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ndiyu u che tihcạ dín.

Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Tạcạ hua, di.

26 Numanahn che reh ye ne, chetạh Dihvo vo pạn, ne necạh ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cạh ye ihyan chahn, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Pạn cuh ne, yute yáhn, cocheh nchuhn.

27 Chihno min ne, chetạh ye ạma vạso vino, ne necạh ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme cạh ye ihyan chahn, ne rạhn ye:

—Cuih nducoyạca nchuhn.

28 Chu ne, yun yáhn che dito yahn vederihquentiyon ra che ndạhco cạde Dendiohs. Cora yun yáhn, ne nduco chemin ạma yạhn ihyan ndạca ye vederenchahco cạva nunde yahn ye.

29 Rạ́hn rí nchuhn te ametah ndaconan cúh vino yahn uva nde ndạ ro che nedin ra Chidá nducuahn dehtenduh. Tuhme ndaconan cuh vo nduco nchuhn nạn che rihquentiyon ye.

Rạhn Dihvo vo Jesucristo te va che cạhma Pedro che hua rendihche ye ihyan

30 Chihno chita ye himno che a va ndi rita ye ne, cuahn ye cuạhn cuete Olivo.

31 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:
—Mạn vino ne, cạhcomạn
nducoyạca nchuhn u.
Conahn Ndudo yahn
Dendiohs che ndirun tuhcạ:
“Cuahnecún che cạhno se
ihyan che redin ye cudạdo
itecuche, ne cuihno cạno te.”
32 Ate cuahn che a ntuché
vạn tenạhn ne, cạ́hn estạdo
yahn Galilea tahque menạn
ca che co nchuhn.
33 Tuhme rạhn Pedro ri ye
Dihvo vo:
—Andahre nducoyạca
ihyan sih cạhcomạn ye ndih,
ate u ne, hua cạhcomán
ndih.
34 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan:
—Cuạco ráhn rí di te mạn
vino cuh, numanahn che
metah cuah tuh ne, cạhme
ino yune che hua rendihche
u.
35 Rạhn Pedro ri ye Dihvo
vo:
—Andahre quenan cuma
che cóh dạma nduco ne, ate
hua cạhmá che hua
rendihché ndih.
—Atihnocạ rạhn
nducoyạca ihyan apóstol
chahn.

Covạh Dihvo vo Jesucristo cuete Getsemaní

36 Cuahn che ndạ Dihvo vo
ạma cuạn nạn che duche
Getsemaní ne, ráhn ye rí ye
ihyan apóstol yahn ye:
—Cuahte nchuhn muhn
numanahn che cạ́hn tạn
cạna, covạ́h.
37 Tume quenda ye Pedro
nduco nduh che o dạya
Zebedeo, ne cuahn ye cạna
nạn me. Ndạ ye min ne,
canạn ạma chi ndạche ye,
38 ne rạhn ye ri ye ihyan
chahn:
—Ạma ndạche rí
anduhnecạ ndete che a cóh
che ri ndạché. Cuahtenan
nchuhn muhn, ne
cuahtenduche ne, conduco
ne u.
39 Tuhme cuahn Dihvo vo
tah cuahn cạna nạn me,
quendih ye ndiyạhn, covạh
ye, ne rạhn ye:
—Chida mán, ndete che co
ne, cuahnecun ne che hua
chuhríhn nduhcạ che a va
cạde. Ate co din ne nduhcạ
che nahn mạn ne, ndiyu
nduhcạ che náhn.
40 Tuhme ndaconan ye
nạn che vate ihyan apóstol
yahn ye. Ntạca ye ihyan
chahn che vateyạdo ye, ne
rạhn ye ri ye Pedro:
—¿A nde mare ạma ura,
hua chicha nchuhn
chahtenduche ne, conduco
ne u ne?
41 Cuahtenduche ne, covạh
ne cạva che hua dinahn ne
yahn chundah cuahn che
tumarande se nchuhn.
Cuạco te a chihco dạma ino
ne che cocha ne che
tumarande se nchuhn, ate
anduhnecạ ndete che ndi i
ne, ne hua richa ne.
42 Ndaconan cuahn Dihvo
vo, covạh ye nạn che chi o
yune, ne rạhn ye:
—Chida mán, ndete che
hua co che cahnevi ne che va
che chuhríhn ne, co nduhcạ
che nahn mạn ne.
43 Ndaconan tun ye, ne
ntạca ye ihyan chahn che
vateyạdo ye, te anduhnecạ
ndete che nda vih ndutinạn

ye che a̱ma nahn cuahteya̱do ye.
44 Chihcoma̱n ye ihyan chahn ne, cuahn tun ye cova̱h ye na̱n che chi ino yune, ne a chemin no cova̱h ye ta̱ma yune.
45 Tuhme ndaconan ye na̱n che chenun ihyan chahn, ne ra̱hn ye ri ye ihyan:
—Ma̱n che cua̱co ne, cuahteya̱do nchuhn. U che rinducó nducoya̱ca ihyan ne, a nda̱ ura che neca̱h se u ta̱h sa̱hn nunde.
46 Cuenecuan nchuhn, cuhn vo. Quendi yuno vo sa̱hn che ndihcue ndeh se u, te a cochi nino se.

Quenda se preso Dihvo vo Jesucristo

47 Nde metah cuihno ca̱hma Dihvo vo cuahn che a nda̱ Judas Iscariote, sa̱hn min che namin nduco se ndi cuande se va̱n nduh che ndichio ihyan apóstol chahn. Nduco se a̱ma ya̱hn se, sa̱hn che nda espa̱da ma̱n, sa̱hn che nda ya̱hn ma̱n. Sa̱hn chahn che dechuh chidocuya̱n ndinan ma̱n, intiyahn ma̱n.
48 Judas, sa̱hn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, a nente ca̱de se nduco sa̱hn chahn tuhca̱:
—Ihyan che tena̱n ihyan ne, a ihyan min. Co din nchuhn preso ihyan.
49 Ndeta̱hno chahn nda̱ se na̱n Dihvo vo, ne ra̱hn se ri se ihyan:
—Necuma ndih, Ihyan Ricuahn yáhn.
Tuhme tena̱n se ihyan.
50 Ra̱hn Dihvo vo ri ye sa̱hn:
—Amigo yáhn, codin nome ntiyon che cochi.
Tuhme tumanga̱n sa̱hn chahn Dihvo vo, din se preso ihyan.
51 A̱ma cha ihyan apóstol che nduco Dihvo vo ne, ndetenda̱h ye espa̱da yahn ye, ne chahn ye sa̱hn deca̱hya yahn chidocuya̱n ndina̱n, chaconda̱h ye revan se.
52 Tuhme ra̱hn Dihvo vo ri ye ihyan min:
—Cuentihyon ndah espa̱da yehn. A devene te duh ihyan che ca̱hno ye nduco espa̱da ne, nduco espa̱da va che coh ye.
53 Cuedevene te co ca̱cá Chidá, ne ndeta̱hno dechuh ye a̱ma ya̱hn ángel, ndedevahn ye u.
54 Ate hua dín tihca̱, te a ndirun na̱n Ndudo yahn ye che a tihca̱ va che conahn.
55 Chihno min ne, ra̱hn Dihvo vo ri ye sa̱hn che din se preso ihyan:
—Ro ro quenún che chete ya̱co va̱n nchuhn chicuáhn, ¿dehco che hua min din ne preso u? ¿Ta̱ca̱ che muhn cochi ne, nda ne espa̱da ma̱n, ya̱hn ma̱n, din ne preso u, anduhneca̱ ndete che sa̱hn duco u?
56 Ate tihca̱ va che cuahnó ca̱va che conahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta.
Me ihyan apóstol chahn ne, chihcoma̱n ye Dihvo vo, chihno chano ye.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nạn intiyahn

57 Sạhn che din se preso Dihvo vo ne, quenda se ihyan nạn Caifás, chidocuyạn che tahque ndinạn. Min nto dạma intiyahn mạn, sạhn devano ley che dirun Moisés mạn.

58 Pedro ne, quendi ye Dihvo vo diyahn diyahn nde ndạ ye chevah vạco chidocuyạn che tahque ndinạn, ne min chihnde ye dạma nduco sạhn policía chahn, te nahn cadino ye deh co nduco Dihvo vo.

59 Chidocuyạn ndinạn mạn, sạhn intiyahn mạn ne, rinuhn ino se ạma nunde che ndere cacueh dạme se Dihvo vo cạva che co cạhno se ihyan.

60 Ate nde ạma nunde hua chi chicueh dạme se ihyan, andahre ạma yạhn se ndere chica nunde se yahn ye. Chihno min ne, ndạ te o se che ndere chica nunde se yahn ye,

61 ne rạhn se:

—Ihyan tih ne, rạhn ye te co ndahtera ye yạco, ne chete che ino ro ne, nạhno ye.

62 Tuhme necuan ndi chidocuyạn che tahque ndinạn me, ne rạhn ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rendahconen yahn sạhn sih che tihcạ rica nunde se yehn?

63 Ate Dihvo vo ne, nde ạma hua rạhn ye. Tuhme rạhn chidocuyạn ndinạn me ri ye ihyan:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che va ye vahchetero ne, ricá di che cạhma cuaque co nuhn ndete che di che Dạya Dendiohs, ihyan min che a va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

64 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—A u, nduhcạ che rạhn ne. Namin cuedevano nchuhn che u che rinducó nducoyạca ihyan ne, ndihchero ne u che vá lạdo tạh cuạco Dendiohs, ihyan min che ạma yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. Namin ndihchero ne che chí vạn man.

65 Ndetạhno chihngun chidocuyạn ndinạn me cahteca ye, te rạhco ye che ducherino Dihvo vo Dendiohs che tihcạ ndahconan ye. Tuhme rạhn ye:

—¿Dehca din vo testigo ne? ¡Ducherino se Dendiohs! A mạn nchuhn chihnevan ne nduhcạ che rạhn se.

66 Mạn ne, ¿deh rạhn nchuhn ne?

Ndahconan sạhn intiyahn chahn, ne rạhn se:

—Sạhn tih ne, quendihco se nunde, ne quenan cuma che coh se.

67 Tuhme cạhnun dan se vạconạn ye, ne chahn se ihyan. Nạhn se ne, chahn se vaconạn ye,

68 ne rạhn se ri se ihyan:

—Di che rahn che Dendiohs dechuh ye di, ndedevehn ihyan iyehnse, cahme duh chahn di.

Rąhn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

69 Numanahn min ne, va Pedro cuąhn chevah me. Chahn ndą ąma tąhn decąhya yahn chidocuyan ndinąn me nąn ye, ne rąhn te ri te ihyan:

—Namin di ne, chindoque Jesús yahn estądo yahn Galilea.

70 Ate rąhn Pedro ri ye tąhn nąn nducoyąca ihyan:

—Nde hua devanó deh yahn che tihcą rahn.

71 Tah cuahn adive ne, cuahn ye cuąhn nino chendevah. Ndihchero tąma te ihyan, ne rąhn te ri te sąhn che chenun se min:

—Namin sąhn tih ne, chinduco se Jesús yahn yąn Nazaret.

72 Ndahconan Pedro tąma yune, ne rąhn ye:

—Nde muhn nde nąn Dendiohs, hua rendihché duh ihyan che rąhn nchuhn.

73 Namenąn me ne, chahn ndą sąhn che chenun se min nąn ye, ne rąhn se ri se ihyan:

—Cuąco niyon che chindoque ihyan cąh, te a ndero ndi nde nąn ndudo yehn.

74 Ndaconan ntihyon yąn ye Dendiohs, nde rąhva ye, ne rąhn ye:

—Hua rendihché duh ihyan cąh che rąhn nchuhn.

A ura min no cah ąma tuh.

75 Necąhco Pedro ndudo che rąhn Dihvo vo ri ye ihyan tuhcą: “Numanahn che metah cuah tuh ne, cahme ino yune che hua rendihche u.” Tuhme ndiquendąh ye, ne ąma chaco ye.

27

Necąh se Dihvo vo Jesucristo tąh Piląto

1 Chi dave tąma ro me ne, nducoyąca chidocuyąn ndinąn chahn mąn, sąhn intiyahn mąn ne, ntuhno se nduco vih cąva che cąhno se Dihvo vo.

2 Dechiche se ihyan, ne quenda se ihyan, necąh se ihyan tąh gobernador Piląto.

Nduhcą che chih Judas

3 Cuahn che checadino Judas che a va che cąhno sąhn chahn Dihvo vo ne, ndo yah se, ne chahn se necąh se nduh che ndico ndiche tume diyąhngua me tąh chidocuyąn ndinąn chahn mąn, sąhn intiyahn mąn, ne rąhn se ri se sąhn:

4 —U ne, quendihcó nunde nąn Dendiohs, te ndąhcó tąh nchuhn ąma ihyan che nde ąma nunde hua quendihco ye cąva che cąhno ne ihyan.

Ndahconan sąhn chahn, ne rąhn se ri se Judas:

—Tąn condihche tącą din. Nuhn ne, hua cuande yahn nuhn chemin.

5 Tuhme a min chete yąco ndunan Judas tume me sąhn chahn, ne chahn se tihyon se ihyo dąndo se, chihno mąn se sąhn.

6 Nedin dąma chidocuyąn ndinąn chahn tume me, ne rąhn se nduco vih:

—Nduhcą che rihquentiyon ley ne, hua co

nedin dạmo vo tume cuh
nduco tume vedino, te chu
ne, tume yahn yun.
7 Ndetạhno nte cạde se
nduco vih, ne ca se ạma ndi
yạhn nduco tume min cạva
che ndạca nạn che cuehche
ihyan nación chenạhn. Ro
menạn me ne, duche yạhn
min Yạhn yahn Sạhn che
Redendah Chite Yạhn,
8 ate nde ro min ne,
nuhnde duche Yạhn yahn
Yun.
9-10 Tihcạ chinahn Ndudo
yahn Dendiohs che dirun
ihyan profeta Jeremías
tuhcạ: "Nduhcạ che chihco
cạde Dihvo vo Dendiohs ne,
ndico ndiche tume
diyạhngua chihco ihyan
nación yahn Israel che
rigonun chihve ihyan min.
Toh ihyan chahn tume me,
ca ye yạhn che duche Yạhn
yahn Sạhn che Redendah
Chite Yạhn."

Chihnde cạde yahn Dihvo vo Jesucristo nạn Pilạto

11 Cuahn che a nti Dihvo vo
nạn gobernador ne,
tumerune se ihyan:
—¿A ndih che Rey yahn
ihyan nación yahn Israel ne?
Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye sạhn:
—U, a nduhcạ che rahn.
12 Chidocuyạn ndinạn
chahn mạn, sạhn intiyahn
mạn ne, canạn ạma rica
nunde se yahn Dihvo vo, ate
nde ạma hua ndahconan ye.
13 Tuhme rạhn Pilạto ri se
ihyan:
—¿Dehco che hua
rendahconan ne che rica
nunde sạhn sih yahn ne ne?
14 A namin no tun nde ạma
ndudo hua ndahconan ye
yahn se, ne ạma chahn ino
se.

Chihco dạma ino Pilạto che conan yạh Dihvo vo Jesucristo

15 Va ạma costumbre che
nduyo nduyo che rendạ
vihco ro yudo ne, va che
ntạhte gobernador ạma
preso, adecochano sạhn che
cạca ihyan yạn.
16 Tạhn min ne, va ạma
sạhn preso che ạma duhtuno
ihyan se, duche se Barrabás.
17-18 Ura min ne, ạma ndo
dạma ihyan yạn, ne nducote
tumacadino Pilạto che redin
ve chidocuyạn ndinạn
chahn yahn Dihvo vo, rica
nunde se yahn ye ne, chemin
che tumerune se:
—¿Cha preso nahn nchuhn
che ntạhté, a Jesús che rạhn
ne che Cristo ye o Barrabás
ne?
19 Numanahn min ne,
dechuh ndạhta yahn se
ndudo, rạhn te tuhcạ: "Ihyan
tih ne, nde ạma nunde hua
quendihco ye. Condi din tan
nduco ye, te icuino ne, ạma
chihngạ chihnó che va che
conahn ạma venecuino
ndete che din tan nduco ye."
20 Me chidocuyạn ndinạn
chahn mạn, sạhn intiyahn
mạn ne, chicha yahn se
chinun se ihyan yạn che cạca
ye Pilạto che ntạhte se
Barrabás mạn, che
cạhcantiyon se che coh
Dihvo vo mạn.
21 Ndaconan tumerune
Pilạto ihyan chahn, ne rạhn
se:

—Tuhme ne, ¿cha preso nahn nchuhn che ntạhté ne?

Ndahconan ihyan yạn chahn, ne rạhn ye:

—Cuentạhte ne Barrabás.

22 Tuhme tumerune se ihyan chahn:

—Me Jesús che rạhn nchuhn che Cristo ye, ¿deh din nduco ye ne?

Ndahconan nducoyạca ihyan chahn, ne rạhn ye:

—Cuihquentiyon ne che conan yạh ye.

23 Rạhn Pilạto ri se ihyan chahn:

—¿Tạcạ che conan yạh ye?, te hua quendihco ye nde ạma nunde.

Ate nde tahque dito cah ihyan chahn:

—Cuihquentiyon ne che conạn yạh ye.

24 Ndihchero Pilạto te hua rendo ndudo ihyan chahn. Tahque ndah nde tahque vari chende ca ye, ne tahve se che chehua nune. Nạno se tạh se nạn nducoyạca ye, cạhco ro se che hua nahn cuehdạme se nunde min, ne rạhn se:

—Ihyan cuh ne, hua quendihco ye nde ạma nunde. U ne, hua náhn che conan yạh ye, ate co nduhcạ che nahn nchuhn.

25 Rạhn nducoyạca ihyan chahn:

—Cuihquentiyon ne che conan yạh ye. Nuhn nduco dạya nuhn cuehdạme nuhn ihyan.

26 Tuhme ntạhte Pilạto Barrabás nduhcạ che nahn ihyan chahn, ne chihquentiyon se sandạdo yahn se che chahn se Dihvo vo. Chihno min ne, tahve se sạhn che quenda se ihyan, cuaconahn yạh se ihyan.

27 Quenda sandạdo chahn Dihvo vo chete palạcio, ne nedin dạma se nducoyạca combiero yahn se nạn ye.

28 Chehnevi se tino menạn yahn ye, ne tihyon se ạma tino cuạh ihyan.

29 Denda se ạma corona yạn, tihyon se tin ye, ne cạh se ạma nducodi quetuhma ye tạh cuạco ye. Chihno min ne, chehntihya se nạn ye redin duche yahn se ihyan, ne rạhn se ri se ihyan:

—Rendeva nuhn yavenạn ne, Rey yahn ihyan nación yahn Israel.

30 Recạhnan dan se ihyan mạn, retạh se nduco me rahn se tin ye mạn.

31 Chihno che din duche yahn se ihyan tihcạ ne, chehnevi se tino cuạh me, ndaconuhn se tino yahn mạn ye ihyan. Tuhme quenda se ihyan nạn che nahn yạh se ihyan.

Chaconahn yạh se Dihvo vo Jesucristo

32 Cuahn che a chenun yune se ne, tạhn nun se ạma ihyan yạn Cirene che duche ye Simón, ne chihquentiyon se ihyan che quenda ye cruz nạn che conan yạh Dihvo vo.

33 Ndạ se ạma cuete che duche Gólgota, che conahn Cuete Ine Tin Tenạhn.

34 Min cạh se vino che ndihchetạhn nduco dạh ite, cuh Dihvo vo, ate dechihn ye, ne hua chih ye.

35 Cuahn che a chihno
nahn yạh sandạdo chahn
Dihvo vo ne, tendạh se
suerte yahn se cha sạhn
quendạh yahn se che co
yahn se tino yahn ye. Tihcạ
chinahn Ndudo yahn
Dendiohs che dirun ihyan
profeta tuhcạ: “Tendạh se
suerte yahn se cha sạhn
quendạh yahn se che co
yahn se tino yáhn.”
36 Chihno min ne,
chahtenan se cudạdo ihyan.
37 Tin cruz ne, chaconahn
letra nạn che ndirun nunde
yahn ye tuhcạ: “Ihyan cuh
che Jesús, Rey yahn ihyan
nación yahn Israel.”
38 Namin chenan yạh o
sạhn duco chihto nạn ye,
ạma se lạdo tạh cuạco ye, ne
tạma se lạdo tạh cueh ye.
39 Ihyan che rechuh ye min
ne, redin duche yahn ye
ihyan, rahco tin ye, ne rạhn
ye:
40 —Di che rahn che
ndahtere yạco, ne nahne
chete ino ro, cuendedevahn
man di. Ndete che Dạya
Dendiohs di ne, cuenchehn
nạn cruz tih.
41 Chidocuyạn ndinạn
mạn, sạhn intiyahn mạn,
sạhn fariseo mạn, sạhn
devano ley che dirun Moisés
mạn ne, namin ndạhchenan
se Dihvo vo, ne rạhn se vạn
mạn se nduco vih:
42 —Ndedevahn se tạma ca
ihyan, ate mạn se ne, hua ri
rendedevahn se sạhn. Ndete
che cuạco che Rey yahn
ihyan nación yahn Israel
sạhn ne, nchahn se nạn cruz
cạva che cotahno vo sạhn.
43 Rạhn se te ndichahtino
se Dendiohs mạn, che Dạya
ye sạhn mạn. Mạn ne,
ndihchero vo ndete che
cuạco che yahino ye sạhn,
ndedevahn ye sạhn.
44 Nde sạhn duco che
chenan yạh se dạma nduco
ye ne, ndạhchenan se ihyan.

Chih Dihvo vo Jesucristo

45 Ro min ne, chi man
numachahte iyehnse, canạn
nde inguiyạhn, ne quendi
nde nạn rahco ino a chino.
46 Ura min ạma dito cah
Dihvo vo, ne rạhn ye:
—Elí, Elí, ¿lama sabactani?
—che conahn tuhcạ:
Dendiohs yáhn, Dendiohs
yáhn, ¿dehco che chihcomạn
ne u ne?
47 Nạhn sạhn che chenun
se min ne, chihnevan se che
tihcạ rạhn ye, ne rạhn se:
—Rah se ihyan profeta
Elías.
48 Ndetạhno chahn ạma se,
rano se, chehua se ạma nạn
che decạ cuche decạ, ne
decạhnda se nduco vino che
a nchuhnan yahn. Dechiche
se tin ạma nduco, cạh se che
tihve Dihvo vo.
49 Ate sạhn chenạhn chahn
ne, rạhn se:
—Cuihcoman sạhn.
Ndihchero vo ndete che chi
Elías ndedevahn ye sạhn.
50 Ura min ne, ạma dito
cah Dihvo vo tạma yune, ne
chih ye.
51 Ndetạhno chendan tino
che quendihco chete yạco.
Chica nde yạco, chiya nde
ndiyạhn, ndo o ndi. Namin
ạma nuhn yạhn mạn, ndah
yạva mạn,

52 nạne yạyan mạn, ne
ntuche ạma yạhn tenạhn che
chitahno ye Dendiohs cuahn
che chahtenan ye iyehnse.
53 Ihyan chahn ne, nde ro
che ntuche Dihvo vo,
chihnde ro ye yạn Jerusalén,
yạn yahn Dendiohs, ne ạma
yạhn ihyan ndihchero ye
ihyan.
54 Me sạhn capitán nduco
sandạdo yahn se che chenan
se cudạdo Dihvo vo ne, ạma
dihya se chi che nuhn yạhn
mạn, che chinahn vederihno
chenạhn mạn, ne rạhn se:
—Cuạco niyon te a ihyan
cuh che Dạya Dendiohs.
55 Ạma yạhn ihyan ndạhta
vatendi ye ạma lạdo
rendihche ye Dihvo vo.
Ihyan chahn che chinan ye
ihyan nạn ntiyon yahn ye, ne
chinduco ye ihyan cuahn che
chica ye estạdo yahn Galilea.
56 Vạn ihyan chahn ne,
nduco María yahn yạn
Magdala mạn, María, ihyan
ndạhta yahn Zebedeo, ihyan
min che chaco Jacobo nduco
José mạn.

Chehche Dihvo vo Jesucristo

57 Cuahn che a chi chino
ne, ndạ ạma ihyan cuihca
yahn yạn Arimatea, che
duche ye José. Ihyan min ne,
namin ritahno Dihvo vo.
58 Chahn ye nạn Pilạto,
chica ye permiso cạva che
cuhche ye Dihvo vo. Tuhme
chihquentiyon Pilạto
sandạdo yahn se che necạh
se Dihvo vo ihyan.
59 Chahn ye, ndedevah ye
Dihvo vo, chacotuhma ye
ihyan nduco ạma tino cua,
60 ne chacondihte ye ihyan
chete ạma yạyan ra che
ndihquentiyon ye che
ndindah nạn yạva cạva mạn
ye. Chihno min ne, necạhde
ye chende yạyan me nduco
ạma tu chahno, ne conạhn
ye.
61 Min chihto yạyan me, va
María yahn yạn Magdala
nduco María che tạma me.

*Chahtenan sandạdo cudạdo
nạn yạyan yahn Dihvo vo
Jesucristo*

62 Tạma ro me, a ro che
rahtetuhno ihyan ne, chahn
chidocuyạn ndinạn nduco
sạhn fariseo nạn Pilạto,
63 ne rạhn se ri se sạhn:
—Ihyan ndinạn yahn
nuhn, necạhco nuhn nduhcạ
che rạhn sạhn rihncheh min
te cuino ino ro che coh se ne,
ntuche se vạn tenạhn.
64 Chemin che cochi nuhn
ndihchero nuhn ndih che co
cudạdo yạyan yahn se nde
cuihno ino ro. Ndete che hua
ne, denạn cạhn sạhn apóstol
yahn se, ndetendạh se sạhn
chete rạhn quenda se sạhn,
ne cạhma se che ntuche se
vạn tenạhn, nde tahque
cahncheh se ihyan che co ro
menạn.
65 Rạhn Pilạto ri se sạhn:
—Ngạ sandạdo chenun se
min. Cuiquenda nchuhn
sạhn, cuahtenan se cudạdo
yạyan me nduhcạ che nahn
ne.
66 Tuhme chahn sạhn
chahn, chaconahn se sello
chende yạyan me, ne
chaconahn se sandạdo
chahn, din se cudạdo.

28

Ntuche Dihvo vo Jesucristo vạn tenạhn

1 Tạma ro me, ro che ndeva ndate ne, cuahn María yahn yạn Magdala nduco María che tạma me vatiyạn dạhca nạn yạyan me.
2 Adenạn chiya ạma ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, chehnevi ye tu che ndi chendevah yahn yạyan me, ne chihnde ye menạn. Numanahn min ne, ạma dito nuhn yạhn.
3 Angel me ne, ạma diyạhn ro ye, ne tino yahn ye ne, ạma cua nduhcạ che ro ihve.
4 Ndihchero sandạdo chahn ángel me, ne ạma dihya se chi, nde tuno ndoh se che vạh se. Vạn canedihya min ne, nde chih yute se mạn, nde chi i se mạn.
5 Rạhn ángel me ri ye ihyan ndạhta chahn:
—Hua dihya nchuhn co. A devanó che ndạ ne ndihchero ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenan yạh ye.
6 Metah ye muhn, te a ntuche ye vạn tenạhn nduhcạ che a rạhn ye ro menạn. Cochi ne ndihchero ne chete yạyan nạn che quendite ye. Metah ye min.
7 Tuhme cuahn ne tenun tenun no cạhma ne co ne ihyan apóstol yahn ye che a ntuche ye vạn tenạhn, ne cạhn ye estạdo yahn Galilea tahque menạn ca che co nchuhn. Min ndihchero ne ihyan. A chemin no che va che có nchuhn.
8 Ihyan ndạhta chahn ne, quenun ca canedihya ihyan, te ạma dihya ye chi. Tuhme conạhn ye rano ye, ạma yeno ye, quengo ye ndudo yahn ihyan apóstol.
9 Ura min chihnde ro Dihvo vo nạn ihyan chahn, ne necạh ye Dendiohs ihyan. Tuhme chahn ndạ ihyan chahn nạn ye, ne chehntihya ye chahtemahn ye cạh ye, ndeva ye yavenạn ye.
10 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Hua dehve rạhco nchuhn. Cuahn ne co ne ihyan apóstol yáhn che cạhn estạdo yahn Galilea, ne min ndihchero ye u.

Chinun chidocuyạn ndinạn sandạdo

11 Numanahn che cuahn ihyan ndạhta chahn ne, chenạhn ạma o sandạdo che chenan se cudạdo yạyan me, chengo se chidocuyạn ndinạn chahn nducuahn che chi.
12 Chidocuyạn ndinạn chahn ne, ntuhno se nduco sạhn intiyahn, ne ạma ndeh tume cạh se sandạdo chahn, ne rạhn se ri se sạhn:
13 —Nchuhn ne, cạhma ne te chete rạhn numanahn che vateyạdo ne ne, ndạ apóstol yahn sạhn min, ndetendạh se sạhn, quenda se sạhn.
14 Me ndete che cadino gobernador ne, cạhmanan nuhn nchuhn, ne hua dehva co yahn ne.
15 Chetạh sandạdo chahn tume me, ne chacotuhn se ndudo nduhcạ che cạh cuande chidocuyạn chahn

sa̱hn, ne chihnde ndudo me va̱n ihyan nación yahn Israel nde ma̱n ro cuh.

Ca̱h Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon ihyan apóstol yahn ye

16 Me ihyan apóstol chahn ne, cuahn ye esta̱do yahn Galilea, tingüete na̱n che a ra̱hn Dihvo vo nduco ye ro mena̱n me.
17 Min ndihchero ye Dihvo vo, ne ndeva ye yavena̱n ye. Ate a̱ma o ye ne, ra̱hco ye te ndiyu ihyan min.
18 Tuhme chahn nda̱ Dihvo vo na̱n ihyan chahn, ne ra̱hn ri ye ihyan:
—U ne, nducote nda̱hco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon che va vahchetero ma̱n, iyehnse ma̱n, táh ne,
19 chemin che rihquentiyón nchuhn che ca̱hn ne nducuahn nación, cacuahn ne ihyan ca̱va che cotahno ye u. Cuehdenune ne ihyan numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs Chida ma̱n, Dendiohs Da̱ya ma̱n, Vaco ndah yahn Dendiohs ma̱n.
20 Namin cuicuahn ne ihyan che dinahn ye nducuahn che a chihquentiyón nchuhn. Cuedevano ne te hua ca̱hcomán nchuhn, te conducó nchuhn ro ro, nde ro che nto iyehnse. Tihca̱ co.

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN MA̱RCOS

Juan Bautista ne, chihcoyan ye ihyan ca̱va che nevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo

1 Tuhca̱ cana̱n ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, Da̱ya Dendiohs:

2 Ihyan profeta Isaías dirun ye tuhca̱:

Ra̱hn Dendiohs ri ye Da̱ya ye:
“Dechúh a̱ma sa̱hn che cuahndudo se ndudo yáhn numanahn che metah cahn,
ca̱va che ca̱hcoya̱n se ihyan che nevahnecun ye di.
3 Sa̱hn min ne, conan se ya̱hn na̱n che metah duhva, ne ndo da̱ma ihyan, cahnevan ye ndudo yahn se. Ca̱hma se tuhca̱:
Cuihcoya̱n nchuhn chedave yahn ne, te a cochi Dihvo vo.”

4 Ndudo min ne, chinahn cuahn che cana̱n Juan Bautista rahndudo ye min ya̱hn na̱n che metah duhva. Ra̱hn ye ri ye ihyan che rahn ye rihnevan ye:

—Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, cuedenune ne ca̱va che nchahco Dendiohs yahn ne.

5 Ihyan ya̱n Jerusalén ma̱n, ihyan ya̱n chena̱hn esta̱do yahn Judea ma̱n, a̱ma ya̱hn ye rahn ye rihnevan ye che rahndudo Juan. Rentuma ino ihyan chahn nunde yahn ye, ne rehdenune Juan ihyan ico Jordán.

6 Juan ne, quenun ye a̱ma tino che ndindah nduco yudo yahn ite che duche te camello, ne quenan chete ye a̱ma ima. Reh ye ya̱hcada̱hn, ne rih ye nedih yahn che va va̱n chano.

7 Rahndudo ye tuhca̱:

—Caviya̱n deman ne, nda̱ a̱ma ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye che co u. U ne, nde hua rigonun chihvé na̱n ihyan min ca̱va che conán ihyan na̱n ntiyon yahn ye.

8 U ne, atena̱n rehdenuné nchuhn, ate ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

9 Ta̱hn min ne, chica Dihvo vo ya̱n Nazaret, esta̱do yahn Galilea, nda̱ ye na̱n che quenun Juan, ne chehdenune Juan ihyan ico Jordán.

10 Cuahn che a ndiquenda̱h Dihvo vo va̱n nune ne, ndihchero ye che ndondah vahchetero, ne nduhca̱ che ro a̱ma icui ne, tihca̱ chi ro Vaco Ndah yahn Dendiohs, chiya, quenun ihyan.

11 Chihnevan ye a̱ma ndudo che chica vahchetero che ra̱hn:

—Di che Da̱yá. Yahinó di. A̱ma yenó ndoque.

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

12 Chihno min ne, din Vaco
Ndah yahn Dendiohs che
cuahn Dihvo vo yạhn nạn
che metah duhva.
13 Min quenan ye chete che
o raco ro, ne chundah, sạhn
min che duche se Satanás ne,
retumarande se ihyan.
Quenun Dihvo vo nạn che
vate ite chano, ne ndạ ángel,
chinduco ye ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, canạn redin ye ntiyon yahn ye

14 Adive che chaconuhn
sandạdo Juạn Bautista
vạcoyạhn ne, conạhn Dihvo
vo estạdo yahn Galilea, ne
min rahndudo ye ndudo
ndah yahn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs.
15 Rạhn ye:
—A tuno ro. Mạn ne, a nun
cạhcantiyon Dendiohs
chedave yahn ihyan. Cuento
ino nchuhn nunde yahn ne.
Cuitahno ne ndudo ndah
yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, yạhve ye cun sạhn retạh yạhca cạva che conduco se ihyan

16 Ạma ro che quechica
Dihvo vo cuạhn chihto vine
yahn Galilea ne, ndihchero
ye Simón nduco dihno se,
Andrés. Sạhn chahn ne, sạhn
retạh yạhca, ne ura min ne,
rih se yạna yahn se chete
vine me.
17 Tuhme rạhn ye ri ye
sạhn:
—Cuhn vo nduco nchuhn.
Cuinduco ne u, ne nduhcạ
che redin ne ntiyon retạh ne
yạhca ne, tihcạ cacuáhn
nchuhn ntiyon che
cuacotuhn ne ndudo yáhn,
cạva che cotahno ihyan u,
conduco ye u.
18 Ndetạhno chihcomạn
sạhn chahn yạna yahn se, ne
cuahn se chinduco se Dihvo
vo.
19 Tah cuahn cạna nạn min
ne, ntạca ye o dạya Zebedeo,
Jacobo nduco Juạn. Chenun
se chete bạrco, rentạhyon
nan se yạna yahn se.
20 Yạhve ye sạhn, ne
chihcomạn se chida se
Zebedeo chete bạrco me
nduco mozo yahn ye, ne
cuahn se chinduco se ihyan.

Ạma sạhn che quenun vaco chihngạ sạhn

21 Adive ne, ndạ Dihvo vo
yạn Capernaum nduco sạhn
chahn. Ndate ndate, ro che
rahtetuhno ihyan ne, rahn
Dihvo vo yạco yahn ihyan
nación yahn Israel, ricuahn
ye.
22 Rahn ino nducoyạca
ihyan che rihnevan ye che
ricuahn Dihvo vo, te
tumacadino ye che quenan
cuma ye vederihquentiyon
che tahque chahte che co che
quenan cuma sạhn devano
ley che dirun Moisés.
23 Min chete yạco me ne,
quenun ạma sạhn che
quenun vaco chihngạ sạhn.
Cah se:
24 —Ndih, Jesús yahn yạn
Nazaret, ¿dehco che
recạhdenun ne yune yahn
nuhn? ¿Tạcạ che cochi ne
decuihno ne nuhn? A
devanó duh ndih. Ndih ne,
ihyan ndah che a va cạde che
dechuh Dendiohs cạva che

ndedevahn ye ihyan
iyehnse.
25 Dihvo vo ne, chihco
yudo ye yahn vaco chihngą
me, ne rąhn ye:
—¡Cuihnde dihn chende!
¡Cuendiquendah sąhn tih!
26 Tuhme din vaco chihngą
me che ą̈ma rendoh sąhn
min. Ą̈ma cah, ne
ndiquendąh sąhn.
27 Rahn ino nducoyąca
ihyan che chenun ye min, ne
tumerune vih ye:
—¿Deh che ri ne? ¿Deh
conahn ndudo ra che
ricuahn ihyan tih ne? ¡Ą̈ma
chahte vederihquentiyon
quenan cuma ye!
¡Rihquentiyon ye nde vaco
chihngą che chenun ihyan
che ndiquendąh, ne
redinahn yahn ye!
28 Nduco tihcą ne, ndudo
yahn vederihno che redin
Dihvo vo ne, ą̈ma nun
chetuhn numachahte estą̈do
yahn Galilea.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn indą̈hn Simón

29 Cuahn che ndiquendąh
Dihvo vo chete yąco me ne,
cuahn ye nduco Jacobo mąn,
Juąn mąn, ndevąco Simón
nduco Andrés.
30 Indą̈hn Simón ne,
quendite ye, netąh cah ihno
ihyan. Ihyan ndevąco ye ne,
rąhn ye ri ye Dihvo vo che
cah ye.
31 Tuhme chahn ndą Dihvo
vo, ne chetąh ye tąh ihyan
min, ndedecuan ye ihyan.
Ndetąhno chavi ihno me
yahn ye, ne cą̈h ye, cheh
ihyan chahn.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ą̈ma yą̈hn ihyan cah

32 Cuahn che a chi chino
me, ura che a chehche yą̈hn
ne, ihyan viyą̈n ne, quenda
ye ą̈ma yą̈hn ihyan cah mą̈n,
ihyan che chenun vaco
chihngą ihyan mą̈n, nąn
Dihvo vo.
33 A nahn nducoyąca ihyan
yą̈n ne, ndo dą̈ma ye
chendevah.
34 Din Dihvo vo che
ndoyahn ihyan cah chahn,
che ą̈ma ndeh nąn cah ndi
ye, ne ndetendąh ye vaco
chihngą che chenun ihyan.
Ate hua cą̈h yune ye che
cą̈hma duh ihyan ye, te a
devano che Dą̈ya Dendiohs
ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, quechica ye estą̈do yahn Galilea, rahndudo ye

35 Ą̈ma vatiyą̈n dą̈hca, ura
che metah co dave ndah ne,
necuan Dihvo vo, cuahn ye
cuą̈hn chihto yą̈n, ne min
covą̈h ye.
36 Tah cuahn adive ne,
cuahn Simón nduco
combiero yahn ye, quenuhn
ye ihyan.
37 Cuahn che ntą̈ca ye
ihyan ne, rą̈hn ye ri ye ihyan:
—Ą̈ma yą̈hn ihyan nahn
ndihchero ye ndih.
38 Ate rą̈hn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:
—Cuhn vo nduco nchuhn
tą̈ma te o yą̈n che nino cą̈va
che cuahndudó min, te cą̈va
chemin che cochí.
39 Tuhme cuahn Dihvo vo
nduco ihyan chahn
numachahte estą̈do yahn
Galilea. Rahndudo ye chete

yaco yahn ihyan nación yahn Israel, ne rendetendah ye vaco chihnga che chenun ihyan.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi se cah che recha yute

40 Ama yune ne, ama sahn che ndi se cah che recha yute ne, cuahn nda se nan Dihvo vo. Chehntihya se nan ye, ne rahn se:

—Ndete che nahn ne ne, co din ne che ndoyáhn.

41 Dihvo vo ne, quenan vahino ye sahn. Nahn tah ye sahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Conán di. Man ne, a ntoyehn.

42 Ndetahno chavi cah che recha yute se me, ne ndoyahn se.

43 Tuhme ndedechuh ye sahn cuahn ndevaco se. Ama cah ye cudado sahn, ne rahn ye:

44 —Condihche. Condicate cahme nduco nde ama ihyan tacá chi che ndoyehn. Tahque ndah ne, cuehn nan chidocuyan, ndihche ye di, ne cah vedino che ndihquentiyon Moisés, cava che codevano nducoyaca ihyan che a ntoyehn.

45 Sahn min ne, conahn se, ate hua dinahn se. Canan rente se nduhca che chahno se chi, ne ama chetuhn ndudo me, nde ametah chi chenda Dihvo vo nde ama yan ura che co nchanan ihyan viyan ihyan. Tahque ndah ye ne, quechica ye ama lado, yahn nan che metah duhva. Ate atanoca nduh, min rahn ihyan yahn nducuahn yan rendihchero ye ihyan.

2

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se

1 Chihno neve ro ne, chenda tun Dihvo vo yan Capernaum, ne ihyan yan min ne, checadino ye che quenun ye ama cuan vah.

2 Ndetahno ndo dama ama yahn ye nde nan che cuahtendi ye chendevah ametah. Rahndudo Dihvo vo Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ihyan chahn.

3 Ura min ne, nda cun ihyan, nda ye ama sahn che ndi cheche se.

4 Ate nducote ama yahn ihyan chenun ye min ne, hua chi chuh ye chendevah, chenda ye nduco se nan Dihvo vo. Tuhme nda ye sahn tin vah, ne min ntihne ye ama ndi ima vah cuahn nan che quenun Dihvo vo. Cuahn che ndahcondah ye ama ive nan ima vah ne, ndedevah ye yundo nan che quendite combiero yahn ye, nda se nan Dihvo vo.

5 Cuahn che ndihchero Dihvo vo nduhca che ritahno ihyan chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—Dayá, a nchahcó nunde yehn.

6 Min vate ama o sahn devano ley che dirun Moisés, ne rendedecadino se:

7 "¿Dehra cuande che tihca rahn sahn tih?, te reducherino se Dendiohs

che tihcą rąhn se. Ametah nde ą̄ma ihyan iyehnse che co nchahco ye nunde, atenąn Dendiohs."
8 Ndetąhno checadino Dihvo vo che tihcą rendededecadino sąhn chahn, ne rąhn ye ri ye sąhn:
—¿Dehco che tihcą rendededecadino nchuhn?
9 Co rąhco ne che tahque ndah che cąhmá có sąhn che necuan se, cotąh se yundo yahn se, ne cą̄ca se, che co che cąhmá che a nchahcó nunde yahn se.
10 Mą̄n ne, cą̄va che cadino nchuhn te, u che rinducó nducoyą̄ca ihyan, va vederihquentiyon yáhn cą̄va che nchahcó nunde yahn ihyan muhn iyehnse cuh ne, condihche ne.
Tuhme rąhn ye ri ye sąhn che ndi cheche me:
11 —Rą́hn rí di, cuenecuen, cotah yundo yehn, ne conahn ndevaque.
12 Ndetąhno necuan se, chetąh se yundo yahn se, ne conąhn se. Chuh se mendąhn yahn nducoyą̄ca ihyan che chenun ye min, ne ą̄ma rahn ino ye. Rendeva ye yavenąn Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne rąhn ye:
—Nde ą̄ma yune hua ndihchero vo vederihno che tuhcą.

Dihvo vo Jesucristo ne, yąhve ye Leví che conduco se ihyan

13 Cuahn tun Dihvo vo cuąhn chihto vine yahn Galilea, ne ą̄ma yąhn ihyan rahn ye rendo dą̄ma ye nąn ye. Min ricuahn Dihvo vo ihyan chahn.
14 Cuąhn nąn che chuh Dihvo vo ne, ndihchero ye Leví, dą̄ya Alfeo. Va se nąn mesa nąn che rica se tume cą̄de iyo. Rąhn ye ri ye sąhn:
—Cuhn vo, condoque u.
Ndetąhno necuan se, chinduco se ihyan.
15 Ą̄ma yune cuahn che va Dihvo vo chete vą̄co Leví ne, reh ye nąn mesa nduco ihyan che rahn nduco ye. Ą̄ma yąhn sąhn nunde, chenun vąn sąhn rica tume cą̄de iyo mą̄n, vate se nduco ye, te ą̄ma yąhn ri se che chinduco se ihyan.
16 Sąhn devano ley che dirun Moisés mą̄n, sąhn fariseo mą̄n ne, ndihchero se che reh Dihvo vo, rih ye dą̄ma nduco nducoyą̄ca sąhn nunde chahn, ne rąhn se ri se ihyan che rahn nduco ye:
—Hua ndąhcą che reh sąhn ricuahn yahn nchuhn, rih se dą̄ma nduco sąhn rica tume cą̄de iyo mą̄n, sąhn nunde chenąhn mą̄n.
17 Cuahn che chihnevan Dihvo vo che tihcą rąhn sąhn chahn ne, rąhn ye ri ye sąhn:
—Ihyan che hua cah ye ne, hua rendotenan ye sąhn doctor. Ate ihyan che cah ye ne, rendotenan ye sąhn. Atihnocą u, te ndą́, conán ihyan nunde cą̄va che nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu cą̄va ihyan che metah nunde yahn ye che rąhco ye.

Rąhn Dihvo vo Jesucristo deh cuande che hua rahte ihyan apóstol yahn ye yąhte

18 Ąma yune ne, sąhn fariseo mąn, sąhn che rahn nduco Juąn Bautista mąn ne, rahte se yąhte. Ro min ne, cuahn ąma o ihyan, ne rąhn ye ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rahte sąhn che rahn nduco ne yąhte?, te sąhn fariseo mąn, sąhn che rahn nduco Juąn Bautista mąn ne, rahte se yąhte.

19-20 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye ri ye ihyan chahn:

—A devano nchuhn te ihyan che nduco ye sąhn rihnevąco ne, hua rahte ye yąhte. Ate ndete che denąn ndą sąhn che tąn se nduco se, nda se sąhn ne, tuhme cuahte ye yąhte. Atihnocą ihyan che rinduco ye u, te numanahn che nducó ihyan ne, metah deh cuande che cuahte ye yąhte. Ate cuahn che ndą sąhn che hua ri rendihche se u, nda se u ne, tuhme che cuąco, cuahte ye yąhte.

21 'Ndete che nedin dąma nchuhn ndudo ra che ricuáhn nduco costumbre ndico yahn ne ne, anduhnecą ndete che necąhnan ne ąma ndi tino ra nąn ąma tino ndico. Ndete che tihcą din ne ne, cuahn che ndeva doh tino ra me ne, nde tahque ndeh tino ndico me.

22 'Namin anduhnecą ndete che cuih ne vino ra chete ima ndico, te din vino me che condan ima ndico me, ne conda nde vino me mąn, nde ima me mąn. Chemin che vino ra ne, nahn che cuih ihyan chete ima ra.

Ihyan apóstol ne, tico ye indo trigo, cheh ye ro che rahtetuhno ihyan

23 Ąma ro che rahtetuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nąn va chendąta. Nducote chi cuico ihyan apóstol yahn ye ne, tico ye ąma o indo trico, reh ye ndute yahn.

24 Ndihchero ąma o sąhn fariseo che tihcą din ye, ne rąhn se ri se Dihvo vo:

—Condihche ne. ¿Deh cuande che tihcą redin sąhn che rahn se nduco ne?, te mąn ne, ro che rahtetuno ihyan, ne a ndihquentiyon Dendiohs che hua din vo ntiyon ro cuh.

25-26 Rąhn Dihvo vo ri ye sąhn chahn:

—Anduhnecą ndete che hua rendihchenan nchuhn nąn Ndudo yahn Dendiohs nduhcą che din David ro che quenan Abiatar chidocuyąn che tahque ndinąn. Chi cuico ye, ne ametah che cheh ye. Chemin che chendą ye chete yąco, ne cheh ye pąn che va min. Namin cąh ye, cheh combiero yahn ye. Pąn chemin chan ne, a ndi vedino nąn Dendiohs, ne a nihnde cąde che hua co cheh nde ąma ihyan, atenąn chidocuyąn. Ate nde nduco nduh ne, hua quendihco ye nunde.

27 Quendi Dihvo vo, ne rąhn ye nduco sąhn chahn:

—Chihco Dendiohs ro che cuahtetuhno ihyan cąva che ndah yahn ihyan, ndiyu cąva che ndere ndeva ye ro min.

28 Cuedevano nchuhn te a u che rinducó nducoyąca

ihyan che rihquentiyón nde nducuahn che redin ihyan ro che rahtetuhno ye.

3

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ą̄ma sąhn che ndi cuma tąh se

1 Tą̄ma ro che rahtetuhno ihyan ne, chendą̄ Dihvo vo chete yą̄co, ne min quenun ą̄ma sąhn che ndi cuma tąh se.

2 Namin min chenun ą̄ma o sąhn fariseo, nahn ndihchero se ndete che din Dihvo vo che ndoyahn sąhn min ro che rahtetuhno ihyan, cą̄va che cą̄ca nunde se yahn ye che rahcotąhn ye yahn ley che dirun Moisés.

3 Rąhn Dihvo vo ri ye sąhn che ndi cuma tąh me:

—Cuenecuen. Cuandi mendąhn.

4 Tuhme tumerune ye sąhn chahn:

—¿A ndąhcą che ndah din vo ro che rahtetuhno ihyan, o din vo che hua ndah ne? ¿A conan vo ihyan, o cąhcomą̄n vo ihyan che coh ye ne?

Ate hua ntą̄quino se deh che ndahconan se yahn ye.

5 Chi tą̄n Dihvo vo, ne chaconan ye ndihchero ye sąhn chahn. Ą̄ma chi rą̄n ye yahn che cheche chedave yahn se. Tuhme rąhn ye ri ye sąhn min:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tąh se, ne ndetąhno ndoyahn se.

6 A ura min no ndiquendąh sąhn fariseo chahn chete yą̄co me, ne ndo dą̄ma se nduco sąhn che chinduco se Herodes, ntuhno se nduco vih tą̄cą̄ din se che cąhno se Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ą̄ma yąhn ihyan chihto vine yahn Galilea

7 Adive ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye chihto vine yahn Galilea, ne ą̄ma yąhn ihyan che vate ye estą̄do yahn Galilea cuahn ye dą̄ma nduco ye.

8 Namin ihyan che vate ye estą̄do yahn Judea mą̄n, ihyan che vate ye yą̄n Jerusalén mą̄n, ihyan che vate ye yąhn yahn Idumea mą̄n, ihyan che vate ye tą̄ma lą̄do ico Jordán mą̄n, ihyan che vate ye nino yą̄n Tiro mą̄n, yą̄n Sidón mą̄n ne, ą̄ma yąhn ye checadino ye yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne rahn ye rendihchero ye ihyan.

9 Nducote ą̄ma chidą̄ma ihyan ne, rąhn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye che cąhcoyą̄n ye ą̄ma bą̄rco nąn che conun ye, te ą̄ma ndito cąhche ihyan nąn ye.

10 A nedin Dihvo vo che ndoyahn ą̄ma yąhn ihyan chahn, ne chemin che nducoyą̄ca ihyan cah che chenun ye min ne, nde tuno regundą̄ vih ye che nahn nahn tąh ye ihyan cą̄va che ndoyahn ye.

11 Namin nduco ihyan che chenun vaco chihngą̄ ihyan, ne rahn ndą̄ ye nąn Dihvo vo, rendave ye ndiyąhn, ne rąhn ye ri ye ihyan numa dito ye:

—Ndih che Dą̄ya Dendiohs.

12 Ate Dihvo vo ne, a̱ma chihco yudo ye yahn vaco chihnga̱ chahn che hua ca̱hma duh ihyan ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, tenda̱hnun ye ndichio ihyan apóstol yahn ye

13 Chihno min ne, cocha Dihvo vo a̱ma tingüete. Min ya̱hve ye ihyan che nahn ye, ne nda̱ ihyan chahn na̱n ye.

14 Va̱n ihyan chahn tenda̱hnun ye ndichio ihyan che conduco ye ihyan ma̱n, che dechuh ye ihyan, cuahndudo ye ndudo yahn ye ma̱n.

15 Namin ca̱h ye vederihquentiyon, cuahtenan cuma ihyan chahn ca̱va che ndetenda̱h ye vaco chihnga̱ che chenun ihyan ma̱n, ca̱va che din ye che ndoyahn ihyan ca̱h ma̱n.

16 Va̱n nducoya̱ca ihyan che tenda̱hnun ye ne, nduco a̱ma ihyan che duche ye Simón. Chaconahn Dihvo vo che duche ihyan min Pedro.

17 Ta̱ma ye ne, duche ye Jacobo, da̱ya Zebedeo. Ta̱ma ye ne, duche ye Jua̱n, dihno Jacobo. Ihyan che o chahn ne, chaconahn Dihvo vo che duche ye Boanerges, che nahn ca̱hma Ihyan che doh ino ye.

18 Ta̱ma te o ye ne, duche ye Andrés ma̱n, Felipe ma̱n, Bartolomé ma̱n, Mateo ma̱n, Tomás ma̱n, Jacobo, che da̱ya Alfeo ma̱n, Tadeo ma̱n, ta̱ma Simón, ihyan min che chinduco ye partido yahn Cananeo ro mena̱n me ma̱n.

19 Va̱n ihyan chahn ne, namin nduco a̱ma se che duche se Judas Iscariote. A sa̱hn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo adive.

Ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndedecadino ye yahn ye che metah va cua̱co dave yahn ye

Chihno min ne, cona̱hn Dihvo vo nduco ihyan apóstol che ndichio chahn.

20 Cuahn che a nta̱ ye ne, ndaconan ndo da̱ma a̱ma ya̱hn ihyan, che nde hua rinun yahn ye che cheh ye.

21 Cuahn che checadino ihyan yahn ye che nde metah rinun yahn che cheh ye ne, cuahn ye quengua ye ihyan, te ra̱hco ye te ametah va cua̱co dave yahn ye.

Sa̱hn devano ley che dirun Moisés ne, ra̱hn se te quenun vaco chihnga̱ Dihvo vo Jesucristo

22 A̱ma o sa̱hn devano ley che dirun Moisés, che chica se ya̱n Jerusalén ne, ra̱hn se yahn Dihvo vo:

—Ihyan tih ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, sa̱hn min che ndina̱n se yahn vaco chihnga̱. Chemin che ri rendetenda̱h ye vaco chihnga̱ che chenun ihyan.

23 Tuhme ya̱hve Dihvo vo sa̱hn chahn, ne ra̱hn ye ri ye sa̱hn:

—A devano nchuhn che ndiyu chundah che rendetenda̱h se vaco chihnga̱.

24 'Ihyan che vate ye rihquentiyon ye ne, ndete

che cuahtecuhma ye vạn mạn ye nduco vih ne, hua co quendi ye cạhcantiyon ye.
25 A namin no tun ihyan che chenun ye ạma vah ne, ndete che cuahtecuhma ye vạn mạn ye nduco vih ne, hua co quendi ye cuahtenun ye min nduco vih.
26 A namin no tun chundah ne, ndete che cuhma se nduco vaco chihngạ che rihquentiyon se ne, cuihno vederihquentiyon yahn se.
27 Namin cạh Dihvo vo ạma ejemplo sạhn chahn, rạhn ye:
—Ạma sạhn duco che condạ se chete vạco ihyan che detino ye ne, atenạn che dechiche se ihyan, tuhme co duco se yahn ye.
Tihcạ rạhn ye te anduhnecạ ndete che a dechiche ye chundah, ndạhco ndiya ye vederihquentiyon yahn se.
28 Quendi Dihvo vo rạhn ye:
—Cuạco ráhn rí nchuhn te nducuahn nunde che rahtendihco ihyan, nde nducuahn che chihngạ rạhn ye ne, co nchahco Dendiohs yahn ye.
29 Ate ihyan che ducherino ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ametah nchahco cuahno Dendiohs yahn ye.
30 Tihcạ rạhn Dihvo vo, te sạhn chahn ne, rạhn se te quenun vaco chihngạ ihyan.

Ndạ chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye

31 Chihno min ne, ndạ chaco Dihvo vo nduco dihno ye. Chahtendi ye cuạhn chevah, ne dechuh ye che cah ihyan.
32 Ihyan che vate ye chihto nạn Dihvo vo ne, rạhn ye ri ye ihyan:
—Chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuạhn chevah, rinuhn ye ndih.
33 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Cuạco te ihyan min che chacó mạn, ihyan chahn che dihnó mạn.
34 Tuhme chaconan ye rendihchero ye ihyan che vate ye cuahn chihto nạn ye, ne rạhn ye:
—Nducoyạca ihyan che chenun ye muhn ne, rihnó ihyan anduhnecạ ndete che chacó mạn, anduhnecạ ndete che dihnó mạn,
35 te adecoduhno ihyan che runecạde cochica ye nduhcạ che nahn Chidá ne, rihnó ihyan anduhnecạ ndete che dihnó mạn, anduhnecạ ndete che cahvé mạn, anduhnecạ ndete che chacó mạn.

4

Ejemplo yahn ạma ihyan che retuhdo ye trigo

1 Tạma yune cuahn che ricuahn Dihvo vo chihto vine yahn Galilea ne, ạma yạhn ihyan chidạma ye chihto nạn ye. Nducote ạma chito ihyan ne, chemin che chendạ Dihvo vo chete ạma bạrco che va min, cuahn ye ino cun metro cuahn chihto, ne quendi ye ricuahn ye. Nducoyạca ihyan che

chidą̄ma ye ne, vatendi ye ndiyą̄hn chihto vine me, rihnevan ye.

2 Dihvo vo ne, ą̄ma ndeh nąn dehtenduh chicuahn ye ihyan chahn nduco ejemplo. Tuhcą rąhn ye ri ye ihyan chahn:

3 —Cuihcovan nchuhn. Cuahn ą̄ma ihyan, retuhdo ye ndute ndąta.

4 Cuahn che retuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune, ne ndą yąhda, cheh te.

5 Chera te neve ndute nąn che tah ra yąhn chenun vąn tu. Chemin ne, nun quendąh, te hua ndeh yąhn chendih.

6 Ate cuahn che quendąh yąhn ne, yuche yąn, ne nducote metah cotąh yąno dihyoduto ne, chihno tih.

7 Te neve ndute ne, chera vąn chano yąn. Chendih chano yąn me, ne hua chi yahn.

8 Ate ndute che chera nąn yąhn ndah ne, ą̄ma ndah chi. Ą̄ma o duto ne, chi ndico ndiche ndute yahn. Tą̄ma te o ne, chi ino raco yahn. Tą̄ma te o ne, chi ą̄ma ciento yahn.

9 Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nducoyąca nchuhn, condedecadino ndah ne cą̄va che conahn ne ejemplo min.

Dihvo vo Jesucristo ne, cąh cuande ye deh cuande che demąn nduco ejemplo ricuahn ye

10 Adive cuahn che a nahn nducoyąca ihyan chihno conąhn ye ne, quenan Dihvo vo nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye mąn, nduco te neve ihyan mąn. Chica ihyan chahn che cąh cuande ye ihyan yahn ejemplo min.

11 Rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cade te Dendiohs che co devano nchuhn yahn vederihquentiyon yahn ye. Ate ihyan che hua rinduco ye u ne, ricuáhn ihyan demąn nduco ejemplo,

12 cą̄va che ndihchero no ye, ate anduhnecą ndete che hua ronąn ye mąn, cahnevano no ye, ate hua conahn ye mąn. Nduco tihcą ne, hua nto ino ye nunde yahn ye, ne hua nchahco Dendiohs yahn ye.

Recąh cuande Dihvo vo Jesucristo deh conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndąta me

13 Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nducote hua chenahn nchuhn ejemplo min ne, ¿tą̄cą co conahn ne ejemplo chenąhn che va che nté?

14 Ihyan che retuhdo ye ndute ndąta me ne, nduhcą ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ą̄ma yąhn ihyan.

15 Ą̄ma o ihyan chahn ne, ndetąhno rendą chundah, ne redin se che rinąn ye ndudo che a chihnevan ye.

16 Ndute ndąta che chera vąn tu me ne, nduhcą ndudo me che rihnevan tą̄ma te o ihyan che renevahnecun ye numacuahn vedeyeno.

17 Ate nduhcą ą̄ma chendąta che hua rengu, che

metah cotạh yạno dihyoduto ne, tihchan ihyan chahn, te hua riquendi ye. Cuahn che rechuhrihn ye, o ndere redin ihyan nduco ye cạva ndudo me ne, ndetạhno rihcomạn ye.

18 Ạ namin no tun ndute che chera vạn chano yạn me ne, nduhcạ ndudo me che rihnevan tạma te o ihyan.

19 Ạma rendededecadino ihyan chahn yahn ntiyon yahn ye ro ro mạn, rihncheh mạn ye ihyan cạva vedecuihca che va iyehnse cuh mạn, nahn co yahn ye ạma ndeh nạn dehtenduh che va mạn. Chemin che hua ri redin ndudo me che ndah nduco ye.

20 Ate ndute che chera nạn yạhn ndah me ne, nduhcạ ndudo me che rihnevan tạma te o ihyan. Nduhcạ ạma chendạta che ri ndico ndiche ndute yahn, nduhcạ tạma che ri ino raco yahn, nduhcạ tạma che ri ạma ciento yahn ne, tihcạ redin ndudo me che ndah nduco ihyan chahn.

Ejemplo yahn candil

21 Namin nte Dihvo vo tạma ejemplo. Rạhn ye ri ye ihyan:

—Nde ạma ihyan hua renahn yạhn ye candil cạva che tihyon ye mạn cajón, o mạn yundo. Renahn yạhn ye cạva che cạhco ye nạn che co ro dave numacuahn chete vah.

22 A tihnocạ nducuahn ndudo che chenun ndeh che lạdo yahn ihyan, te andahre hua renahn ye meniyon, ate ndạ ro che va che conahn ye.

23 Nducoyạca nchuhn, condededecadino ndah ne deh conahn ejemplo cuh.

24 Quendi Dihvo vo rente ye nduco ihyan chahn, ne rạhn ye:

—Cuihco nchuhn cudạdo, te nahn che nduco cudạdo cahnevan ne Ndudo yahn Dendiohs. Ihyan che cahnevan ye nduco cudạdo ne, ndah conahn ye, nde tahque ndeh ca vededevano cạh Dendiohs che conahn ye.

25 Tihcạ, te ihyan che devano ye vededevano yahn Dendiohs ne, nde tahque ndeh ca cạh Dendiohs che codevano ye. Ate ihyan che hua devano ye ne, nde conạn ye dehtenduh che rihnevan ye.

Ejemplo yahn chendạta che rihta

26 Quendi Dihvo vo rente ye nduco ihyan chahn, ne rạhn ye:

—Nduhcạ ndute ndạta che rino ạma ihyan ne, tihcạ vederihquentiyon yahn Dendiohs.

27 Ihyan min ne, riyạdo ye vino, ne ro ne, renecuan ye. Andahre hua devano ye tạcạ va chendạta yahn ye, ate chemin ne, riquendạh, ne rihta.

28 Yạhn me ne, redin che ri yahn. Menạn ne, riquendạh yạta yahn, ne adive ne, riquendạh yạma yahn. Tuhme ri ndute yahn.

29 Cuahn che a cuma ne,
ndetạhno cạhca ihyan, te a
ndạ ro yahn.

Ejemplo yahn ndute ndạta
che duche mostạza

30 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:

—Nté tạma ejemplo cạva
che codevano nchuhn tạcạ
vederihquentiyon yahn
Dendiohs.

31 Nduhcạ ndute ndạta che
duche mostạza che rino
ihyan ne, tihcạ
vederihquentiyon yahn
Dendiohs. Chemin ne,
tahque cạhya che co tạma
nạn ndute ndạta che va
iyehnse.

32 Ate adive che rehche ne,
rihta nde tahque ri chahte
che co tạma nạn chendạta.
Ạma rihta nde ri redin
yạhda ndaque te vạn dune.

Nduhcạ che rente Dihvo vo
Jesucristo ejemplo

33 Nduco ndeh nạn
ejemplo nduhcạ ejemplo
chahn ne, ricuahn Dihvo vo
Ndudo yahn Dendiohs ihyan
chahn nduhneva che co
conahn ye.

34 Demạn nduco ejemplo
ricuahn ye. Ate cuahn che a
demạn ye nduco ihyan
apóstol yahn ye ne, recạh
cuande ye ihyan chahn
nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihco
dihn ye yuhne tạn

35 Ro min cuahn che chi
man ne, rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan apóstol yahn ye:

—Cuhn vo nduco nchuhn
viche lạdo cạh.

36 Tuhme chihcomạn
ihyan chahn nducoyạca
ihyan che chenun ye min, ne
chahtenun ye chete bạrco
nạn che quenun Dihvo vo,
cuahn ye nduco vih. Namin
cuahn tạma te o bạrco nduco
ye.

37 Ura min canạn ạma
rano yuhne, ne ndedecuan
nune vine me. Chendạ nune
chete bạrco me, nde a rito.

38 Dihvo vo ne, quenun ye
cuạhn cạh bạrco me,
quiyạdo ye, queta ye ạma
almạda. Ndedetuhche ihyan
chahn ihyan, ne rạhn ye ri ye
ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿a hua
cuande yahn ne che ndere
coh vo muhn?

39 Tuhme necuan Dihvo
vo, chihco dihn ye yuhne me,
ne rạhn ye ri ye vine me:

—Cuihnde dihn. Ngüen.

Ndetạhno chehuan yuhne
me, ne ạma quendite dihn
vine me.

40 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:

—¿Dehco che redihya
nchuhn ri? ¿A hua ritahno
ne?

41 Tuhme ạma rahn ino
ihyan chahn, ne rạhn ye ri ye
vih:

—¿Duhra ihyan cuh che nde
yuhne, nde vine, redinahn
che rihquentiyon ye?

5

Ndetendạh Dihvo vo
Jesucristo ạma yạhn vaco
chihngạ che chenun ạma
sạhn yạn Gadara

1 Ndạ Dihvo vo nduco
ihyan apóstol yahn ye tạma

lạdo viche vine me, yạhn yahn yạn Gadara.
2 Cuahn che ndiquendạ ye chete bạrco me ne, ndạ ạma sạhn che chenun vaco chihngạ sạhn, chica se nạn yạyan.
3 Min nạn yạyan che vạco se. Nde ạma ihyan hua co dechiche ye sạhn, nde huane nduco cadena.
4 Ạma ndeh yune redechiche ihyan tạh se mạn, cạh se mạn, ate rihno rendeh se cadena. Nde ạma ihyan hua richa ye cạhco dihn ye sạhn.
5 Nde ro nde rạhn rechica se vạn chano mạn, nạn yạyan mạn, rah se mạn, renun yah mạn se sạhn nduco tu mạn.
6 Ate ro min cuạhn che ndạ Dihvo vo ne, chinạn se ihyan, ne cuahn se rano se chehntihya se nạn ye.
7 Numa dito se cah se:
—Jesús, Dạya Dendiohs che ạma yudo ye, ¿dehco che recạhdenun ne yune yáhn? Nde muhn nde nạn Dendiohs, cạhmá có ndih che hua din ne che chuhríhn.
8 Tihcạ rạhn se, te Dihvo vo ne, a chihco yudo ye vaco chihngạ chahn, ne rạhn ye:
—Vaco chihngạ, ¡cuendiquendạh nchuhn! ¡Cuihcomạn ne sạhn tih!
9 Tumerune ye sạhn:
—¿Deh doche ne?
Ndahconan se yahn ye:
—Legión duché, te ạma yạhn ri nuhn.
10 Tuhme ạma rica se che hua dechuh ye vaco chihngạ chahn ạma lạdo.
11 Min nino vạn chano ne, chenan ạma yạhn cuche reh te.
12 Ạma rica vaco chihngạ chahn ihyan:
—Cuedechuh ne nuhn cạva che condạ nuhn cuche sih.
13 Cạh yune Dihvo vo, ne ndiquendạh vaco chihngạ chahn sạhn min, ne chendạ cuche chahn. Tuhme nduh che o mil cuche chahn ne, cochahn te rano te, cheranun te chete vine me, ne chih nducoyạca te.
14 Sạhn che redin se cudạdo cuche chahn ne, dihya se chi, ne chano se. Cuahn se, ngu se ndudo yahn ihyan che vate ye viyạn mạn, rạncho mạn.
15 Tuhme cuahn ihyan chahn ndihchero ye deh che chi. Cuahn che ndạ ye nạn Dihvo vo ne, ndihchero ye sạhn che chenun vaco chihngạ sạhn ro menạn me. Min va se, a ntonun se tino yahn se. A va cuạco dave yahn se, ne dihya ye chi.
16 Tuhme ihyan che ndihchero ye deh che chi ne, necạh cuande ye ihyan che ndạ chahn, deh che chi yahn sạhn min mạn, deh che chi yahn cuche chahn mạn.
17 Tuhme canạn ihyan chahn rica ye Dihvo vo che ndạca ye yạn min, nạhn ye.
18 Cuahn che chendạ Dihvo vo chete bạrco me che nạhn ye ne, rica sạhn min ihyan che cạh yune ye che conduco se ihyan.
19 Ate hua cạh yune ye, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Conahn cuąhn ndevaque nąn che chenan ihyan yehn. Cahme co ihyan yahn vederihno chahte che din Dihve Dendiohs ndoque mąn, nduhcą che quenan vąhino ye di mąn.

20 Tuhme conąhn se yąn vąco se nino yąn Decápolis. Ąma rente se yahn vederihno chahte che din Dihvo vo nduco se, ne ąma chahn ino nducoyąca ihyan.

Rica Jairo che din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn tąhn dihn dąya se

21 Cuahn che ntą Dihvo vo lądo cuh yahn vine me ne, ndo dąma ąma yąhn ihyan nąn ye.

22 Ura min ne, ndą ąma sąhn ndinąn yahn yąco che duche se Jairo. Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, cuahn se chehntihya se nąn ye.

23 Chica se favor ihyan, ne rąhn se:

—Tąhn dihn dąyá, ąma tahn ndi te, adeche coh te. Cuhn vo nduco ne, nahn tąh ne tąhn cąva che ndoyahn te.

24 Tuhme cuahn Dihvo vo nduco se, ne ąma yąhn ihyan nduco ye ihyan, nde tuno chi chiche cuahn ye.

25 Min vąn ihyan chahn ne, nduco ąma ndąhta che cah te. Rendora te yun ro ro. A ri ndichio nduyo che quenan cah min tąhn.

26 Ąma dico sąhn doctor tąhn, ate ndere rechuhrihn te, te hua ndoyahn te. Chihno toh te nducuahn yahn te che va, ate nde tahque ri dito cah yahn te.

27 A chihnevan tąhn min che rente ihyan yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne din te fuerza che ndą te vąn ihyan. Chahn ndą te cuąhn vedąme Dihvo vo, ne nahn tąh te tino yahn ye.

28 Tihcą din te, te rąhco te: “Ndete che co cąde nahn tąh a mare tino yahn ye ne, ndoyáhn.”

29 Ndetąhno chehuan cah yahn te, ne checadino te che a ndoyahn te.

30 Tuhme checadino Dihvo vo che chinahn ąma vederihno, ne ndaconan ye tumerune ye:

—¿Duh nahn tąh tino yáhn ne?

31 Rąhn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:

—A rendihchero ne te ąma ndito cąhche ihyan nąn ne. ¿Dehco che tumerune ne: “Duh nahn tąh tino yahn ne?”

32 Ate raconan muhn raconan min Dihvo vo, rendihchero ye cuąhn chihto nąn ye duh che nahn tąh tino yahn ye.

33 Tąhn min ne, nde tuno rendoh te che vąh te. Chahn ndą te, chehtihya te nąn ye, ne necąh cuande te ihyan nducuahn che chahno te chi.

34 Rąhn ye ri ye tąhn:

—Dąyá, nducote chitehne ne, a ndoyehn. A co nahn ndevaque ndete che nehn. Hua dehve rahque, te a ndoyehn.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye tąhn dąya Jairo

35 Nde metah cuihno cạhma Dihvo vo cuahn che ndạ ạma o ihyan ndevạco Jairo, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—A chih tạhn dạya ne. Ametah deh cuande che denduh ne Ihyan Ricuahn cạva che cạhn ye.

36 Chihnevan Dihvo vo che rạhn ihyan chahn, ate hua tumacạh ye. Rạhn ye ri ye Jairo:

—Hua te co ran. Cuitehne che co conán di.

37 Tuhme quendi ye cuahn ye nduco Jairo, ne atenạn Pedro mạn, Jacobo mạn, Juạn che dihno Jacobo mạn, cahnecun ye che cuahn ye nduco ye.

38 Cuahn che ndạ Dihvo vo vạco Jairo ne, ndihchero ye che ạma yạhn ihyan chenun ye min, raco ye mạn, rah rạn ye mạn.

39 Tuhme chendạ ye chete vah, ne rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che ạma rah rạn nchuhn mạn, raco ne mạn?, te tạhn dihn tih ne, dehve ndih te, te quiyạdo te.

40 Ate chihyon nan ihyan chahn ihyan. Tuhme ndetendạh vah Dihvo vo nducoyạca ye, ne cuahn ye nduco chida tạhn dihn me mạn, chaco te mạn, ihyan che nduco ye mạn, chendạ ye nduco vih nạn che quendite te.

41 Chetạh ye tạh te, ne rạhn ye devạco yahn ye:

—Talita cumi —che nahn cạhma: Tạhn dihn, cuenecuen.

42 Tạhn dihn me ne, a ri te ndichio nduyo. Ndetạhno necuan te, canạn rica te, ne ạma cuahn ino ihyan chahn.

43 Ạma chihco yudo Dihvo vo che hua duhva cạhma che ndedetuhche ye tạhn, ne rạhn ye ri ye indihte yahn te che cạh ye, cheh te.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, ntạ ye yạn vạco ye Nazaret

1 Chica Dihvo vo yạn Capernaum, ne conạhn ye yạn vạco ye Nazaret nduco ihyan apóstol yahn ye.

2 Ạma ro che rahtetuhno ihyan ne, chendạ ye chete yạco, chicuahn ye. Ạma yạhn ihyan chihnevan ye che ricuahn ye, ne ạma rahn ino ye. Rạhn ye vạn mạn ye nduco vih:

3 —Ihyan tih che vicheyạhn me. María che chaco ye. Jacobo mạn, José mạn, Judas mạn, Simón mạn, a sạhn chahn che dihno ye. Muhn yạn vạco vo vate tạhn cahve ye.

Nducote a rendihche ihyan Dihvo vo che min chihta ye ne, chemin che hua nevahnecun ye ihyan.

4 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Numachahte va vedeyahino nduco ihyan profeta. Ate ihyan yạn vạco ye mạn, ihyan yahn ye mạn ne, hua yahino ye ihyan.

5 Nducote cheche chedave yahn ihyan yạn chahn ne, ạma o no vederihno din Dihvo vo yạn min. Nahn tạh ye ạma o ihyan cah, din ye che ndoyahn ye.

6 Rahn ino Dihvo vo yahn
che hua chitahno ihyan yạn
vạco ye ihyan. Chihno min
ne, cuahn ye nduh yạn nduh
yạn che nino, quendi ye
ricuahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne,
dechuh ye ihyan apóstol yahn
ye che cạhn ye cuahndudo ye

7 Dihvo vo Jesucristo ne,
cah ye nduh che ndichio
apóstol chahn nạn ye.
Dechuh ye ihyan cạde o cạde
o ye queri ạma yạn. Din ye
che cuahtenan cuma ihyan
chahn vederihquentiyon,
cạva che cuahn che tạhn nun
ye ihyan che chenun vaco
chihngạ ihyan ne,
ndetendạh ye vaco chahn.

8-9 Chihquentiyon ye che
quenda ihyan chahn
indạhco yahn ye mạn, che
tihyon cạh ye ndạco yahn ye
mạn, che conun ye ạma no
cahteca ye mạn. Ate
dehtenduh chenạhn ne, hua
co quenda ye, nde huane
dino mạn, nde huane pạn
mạn, nde huane tume mạn.

10 Namin rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:

—Adecotino vạco ihyan
nạn che nevahnecun ye
nchuhn ne, min cuahtenan
ne nde tuno ro che ndạca ne
yạn.

11 Ihyan yạn che hua
ntumanecun ye nchuhn
mạn, che hua cạhcovan ye
che cuahndudo ne mạn ne,
condạca ne yạn vạco ye, ne
condạhde ne yạca che
chenan cạh ne, cạva che
tihcạ nạhme ne ihyan che
hua ndạhcạ redin ye. Cuạco
rạ́hn rí nchuhn te cuahn che
a ndạ ro che techecạde
Dendiohs nunde yahn
nducoyạca ihyan ne, tahque
chuhrihn ihyan chahn che
co ihyan yạn Sodoma mạn,
ihyan yạn Gomorra mạn.

12 Tuhme cuahn ihyan
chahn rahndudo ye che
nahn che nto ino ihyan
nunde yahn ye.

13 Namin retendạh ye ạma
yạhn vaco chihngạ che
chenun ihyan, ne racotạhme
ye aceite ạma yạhn ihyan
cah, redin ye che rendoyahn
ye.

Nduhcạ che chih Juạn
Bautista

14 Ro min ne, ạma rente
ihyan yahn vederihno che
redin Dihvo vo, ne
checadino rey Herodes.
Tuhme rạhn rey me:

—A ntuche Juạn Bautista
vạn tenạhn. A ihyan min che
redin ye vederihno che
tihchan.

15 Nạhn ihyan ne, rạhn ye
te ihyan profeta Elías che
quechica ye. Nạhn tun ihyan
ne, rạhn ye:

—Ihyan cạh ne, ạma ihyan
profeta nduhcạ ihyan
profeta che chahte ye a rạhn
me.

16 Ate hua chitahno
Herodes che rente ihyan
chahn, ne rạhn se:

—Ihyan cạh ne, Juạn
Bautista ihyan. A ihyan cạh
che chihquentiyón sandạdo
che chihca yạn se dạndo ye.
Mạn ne, a ntuche ye vạn
tenạhn.

17 Tihcạ rạhn rey me, te a
mạn se chihquentiyon se

sandạdo che din se preso Juạn, chaconuhn se ihyan vạcoyạhn, dechiche se ihyan nduco cadena. Tihcạ chahno chi Juạn, te tihcạ nahn Herodías, tạhn ndạhta yahn Felipe, sạhn min che dihno rey me. Rey me ne, ndere quenan se nduco te.

18 A rạhn Juạn ri ye rey me:

—Hua ndạhcạ redin ne che quenan ne nduco ndạhta yahn dihno ne.

19 Nducote tihcạ rạhn Juạn ri ye rey me ne, chemin che ạma nahn cạhno Herodías ihyan. Ate hua chi chihno te ihyan ura min.

20 Herodes ne, renevahnecun se Juạn, te a devano se te ihyan min ne, ihyan ndah ye, ndiyu ihyan nunde ye. Chemin che hua rahnecun se che cạhno te ihyan. Cuahn che rihnevan rey me che rente Juạn ne, andahre hua ndah renahn se, ate rihnevan se numacuahn vedeyeno.

21 Ate ndạ ạma ro che ndạhcạ chahno Herodías chi. Din rey me vihcoduche se, ne recạh se reh nducoyạca intiyahn yahn se mạn, ihyan ndinạn yahn sandạdo yahn se mạn, ihyan nạhn che vate ye estạdo yahn Galilea mạn.

22 Ura che a vate vihco ye ne, chendạ tạhn dạya Herodías, ndeh te, ne rey me nduco ihyan che vate ye reh ye nduco vih ne, ạma cạh yeno ihyan. Tuhme rạhn rey me ri se tạhn:

—Cuique adecodehno che nehn, ne té di.

23 Cạh se ndudo yahn se tạhn, ne rạhn se:

—Adecodehno che nehn, andahre mạhn va nạn che rihquentiyón, té di.

24 Ndiquendạh te, ne cuahn te cạcarune te chaco te, ne rạhn te:

—¿Deh cạcá?

Ndahconan chaco te:

—Cuique tin Juạn Bautista.

25 Ndetạhno chendạ tun te nạn che quenun rey me, ne rạhn te ri te sạhn:

—Mạn ne, náhn che te ne u meniyon tin Juạn Bautista chete ạma cuh.

26 Tuhme ạma chi rạn rey me. Ate nducote a cạh se ndudo yahn se tạhn nạn nducoyạca ihyan che vate ye min nduco se ne, chemin che dinahn se ndudo yahn se.

27 A ura min no chihquentiyon se ạma sandạdo che cạhn se ngua se tin Juạn.

28 Chahn sandạdo me vạcoyạhn, chihca yạn se dạndo Juạn. Quenda se tin ye chete ạma cuh, ne cạh se tạhn. Tạhn min ne, quenda te cạh te chaco te.

29 Cuahn che checadino ihyan che chinduco ye Juạn te a chih ye ne, chahn ye chengua ye ihyan, ne chihche ye ihyan.

Cạh Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

30 Adive ne, ndaconan ihyan apóstol chahn, ndo dạma ye nduco Dihvo vo, ne necạh cuande ye ihyan nducuahn che din ye mạn, nducuahn che chicuahn ye mạn.

31 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn
ạma cuạn nạn che demạn,
cuahtetuhno vo tah.

Tihcạ rạhn ye, te ạma yạhn
ihyan, ihyan che rendạ ye
mạn, ihyan che renạhn ye
mạn, ne nde che cheh ye hua
rinun yahn ye.

32 Tuhme quenun Dihvo
vo chete ạma bạrco nduco
ihyan apóstol chahn, ne
cuahn ye ạma cuạn nạn che
metah duhva.

33 Ate ạma yạhn ihyan
ndihchero ye che cuahn ye,
ne nchanạn ye ihyan.
Tuhme chica ihyan chahn
yạn vạco ye, ne rica cạh ye,
cuahn ye cuạhn nạn che
cuahn Dihvo vo, nde tahque
nun ndạ ye min.

34 Cuahn che ndiquendạh
Dihvo vo chete bạrco me ne,
ạma yạhn ihyan ndidạma ye.
Quenan vạhino ye ihyan
chahn, te nduhcạ itecuche
che metah duh che redin
cudạdo ite ne, tihchan ye.
Tuhme canạn Dihvo vo,
chicuahn ye ihyan ạma ndeh
nạn dehtenduh.

35 Cuahn che a chi chino
me ne, ndạ ihyan apóstol
chahn nạn Dihvo vo, ne rạhn
ye ri ye ihyan:

—Muhn ne, yạhn nạn che
metah duhva, ne mạn ne, a
chi chino.

36 Cuedechuh ne ihyan sih
cuạhn yạn che nino, cạva che
cua ye che cheh ye, te muhn
ne, metah deh che cheh ye.

37 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan:

—Nchuhn cocạh ne, cheh
ihyan sih.

—Tumerune ihyan chahn
ihyan:

—Nahn o ciento tume
denario che cua nuhn pạn,
cheh ihyan sih. ¿A nahn ne
che tihcạ din nuhn ne?

38 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:

—¿Tạva pạn va yahn
nchuhn? Cuahn ne
quendihchero ne.

Cuahn che ndihchero
ihyan chahn ne, rạhn ye ri ye
ihyan:

—Va uhn pạn nduco o
yạhca.

39 Dechuh Dihvo vo ihyan
apóstol chahn che cạhma ye
nduco nducoyạca ihyan che
cuahte ye nạn yune cue,
codạma ye ạma ạma cuạn
nduco vih.

40 Tihcạ dinahn ye, ne ạma
o cuạn ne, chahte ạma ciento
ye, ne tạma te o cuạn ne,
chahte o raco ndiche ye.

41 Tuhme chetạh Dihvo vo
nduh che uhn pạn chahn
nduco o yạhca chahn. Cha
yạco nạn ye nạn ro, ne cạh ye
nundihve cuahn Dendiohs.
Tuhme ndeh ye pạn chahn,
ne cạh ye ihyan apóstol, cạva
che cạh ye, cheh nducoyạca
ihyan chahn. Namin yạhca
chahn ne, ndeh Dihvo vo, ne
cheh nducoyạca ye.

42 Cheh ndah nducoyạca
ihyan chahn nde nạn che
chito ihyan.

43 Adive ne, nedin dạma
ihyan apóstol chahn
nducuahn pạn che ngạva, ne
chi ndichio cuahte. Namin

nedin dąma ye che ngąva yahn yąhca chahn.
44 Vąn nducoyąca ihyan che cheh ye ne, nduco uhn mil ihyan chąhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye nąn nune vine

45 Ndetąhno dechuh Dihvo vo Jesucristo ihyan apóstol che condą ye chete bąrco me, chuh ye tąma lądo viche cąh, cuąhn nąn yąn Betsaida. Tuhme ndedechuh ye nducoyąca ihyan chenąhn chahn.
46 Cuahn che ndedechuh ye ihyan chahn ne, cuahn ye ąma tingüete cąva che covąh ye.
47 Cuahn che chi man me ne, a nde mendąhn vine me cuahn bąrco me nduco ihyan apóstol chahn. Dihvo vo ne, a demąn ye quenan ye tingüete me.
48 Ndihchero ye che ąma chi cuno ihyan chahn che ricąhca ye bąrco me, te cuąn nąn che rechi yuhne cuahn ye. Adive, ura che a nino co dave ne, cuahn Dihvo vo, rica ye nąn vine me, nde a nahn chuhnan ye ihyan chahn.
49 Cuahn che ndihchero ihyan chahn che rica Dihvo vo nąn vine me ne, rąhco ye te co vaco chihngą cochi, nde tuno cah ye che vąh ye.
50 Nducoyąca ihyan chahn ne, ndihchero ye che cochi Dihvo vo nąn nune, ate nducote hua nchanąn ye ihyan ne, ąma dihya ye chi. Ndetąhno rąhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Hua dihya nchuhn co, te a u che cochí. Hua dehve rąhco ne.
51 Tuhme chendą ye chete bąrco me nąn che chenun ihyan chahn. Ndetąhno chehuan yuhne me, ne ąma rahn ino ihyan chahn.
52 Ąma rahn ino ye, te nducote cheche chedave yahn ye ne, metah cuihno conahn ye yahn vederihno che din Dihvo vo nduco pąn chahn.

Ndą Dihvo vo Jesucristo yąhn yahn Genesaret, ne din ye che ndoyahn ihyan cah

53 Cuahn che a chuh Dihvo vo nduco ihyan apóstol chahn tąma lądo viche cąh ne, ndą ye yąhn yahn Genesaret, ne dechiche ihyan chahn bąrco me chihto vine me.
54 Cuahn che a ndiquendą Dihvo vo chete bąrco me ne, ndetąhno nchanąn ihyan yąn min ihyan.
55 Tuhme cuahn ihyan chahn rano ye numachahte chihto yąn, ne canąn ye retechecąn ye ihyan cah yahn ye nduco yundo, regu ye ihyan cuąhn nąn che quenun Dihvo vo.
56 Adecotino nąn che rendą Dihvo vo, andahre yąn cąhya mąn, andahre yąn rahte mąn, andahre viyąta mąn, min racondihte ihyan chahn ihyan cah yahn ye chihto yune. Rica ihyan chahn che cąh yune Dihvo vo cuaconahn tąh ihyan cah chahn andahre chihto tino yahn ye. Nducoyąca ihyan cah che chaconahn tąh ye

tino yahn ye ne, ndetạhno ndoyahn ye.

7

Nduhcạ che rahtendihco ihyan nunde

1 Sạhn fariseo mạn, sạhn devano ley che dirun Moisés che chica se yạn Jerusalén mạn ne, ndo dạma se nạn Dihvo vo.

2-5 Sạhn chahn nduco nducoyạca ihyan nación yahn Israel chenạhn ne, riquendi se costumbre che chihco ihyan ndico yahn se che renạno se tạh se ura che cheh se mạn, ura che rendạ se che rahn se ndihve mạn. Rạhco se te nduco tihcạ ne, redinahn se che rihquentiyon Dendiohs. Namin renạno se vạso mạn, jarro mạn, dehtenduh chenạhn che retoh se mạn. Ndihchero se che reh ihyan apóstol, ne hua renạno ye tạh ye nduhcạ costumbre yahn se, ne rạhn se ri se Dihvo vo:

—¿Dehco che hua renạno ihyan apóstol yahn ne tạh ye ura che reh ye nduhcạ che chihco cạde ihyan ndico yuhn vo ne?

6 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—¡O nạn o chende nchuhn! Riquendạh cuạco nduhcạ che dirun ihyan profeta Isaías yahn ne tuhcạ:

Dendudo no che rạhn sạhn
sih che ritahno se Dendiohs,
te hua cuạco.
7 Nde hua cochihve che
rendeva se yavenạn Dendiohs, te ricuahn
se costumbre yahn mạn se, redin cạ se che vederihquentiyon yahn Dendiohs.

8 Tihcạ redin nchuhn. Rihcomạn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riquendi ne costumbre yahn mạn ne. Renạno ne jarro mạn, vạso mạn, ạma ndeh nạn ca dehtenduh che tihchan redin ne.

9 ’¡Ạma vivo nchuhn che rạhco ne! Riquendi ne costumbre yahn mạn ne, ne rihcomạn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs.

10 Moisés ne, dirun ye tuhcạ: “Cuendeva yavenạn chide mạn, yavenạn cheque mạn.” Namin dirun ye: “Adecoduhno ihyan che cạhva ye yahn chida ye o cạhva ye yahn chaco ye ne, quenan cuma che cạhno ihyan yạn ihyan.”

11 Ạte ndotenan che quendi nchuhn vederihquentiyon min ne, ricuahn ne ihyan che cạhma ye co ye indihte yahn ye: “Hua co conán nchuhn, te nducuahn che va yáhn ne, a ndihco mendạhn che co vedino nạn Dendiohs.”

12 Adecoduhno ihyan che cạhma ye tihcạ ne, redin nchuhn fuerza ihyan che dinahn ye, ne hua rahnecun ne che conan ye indihte yahn ye.

13 ¡Ạma ndeh nạn ca dehtenduh che tuhchan redin nchuhn! Rihcomạn ne vederihquentiyon yahn

Dendiohs, ne riquendi ne costumbre yahn mạn ne.

Rạhn Dihvo vo Jesucristo te ndiyu cạva dehtenduh che reh ihyan che chendihco ye nunde

14 Nedin dạma Dihvo vo ihyan, ne rạhn ye:

—Cuihcovan ndah nchuhn cạva che conahn ne che cạhmá nduco ne:

15 Nducuahn che chihngạ che riquendạh chete chedave yahn ihyan ne, a cạva chemin che chendihco ye nunde, ndiyu cạva dehtenduh che reh ye.

16 ¡Cuihcovan ndah ne cạva che conahn ne!

17 Cuahn che chica Dihvo vo min, ndondạ ye vah ne, chica ihyan apóstol ihyan che cạh cuande ye ihyan deh conahn che nte ye me.

18 Rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—Namin nchuhn dạma ri ne nduco ihyan sih, te hua renahn ne. Nducuahn che reh ihyan ne, ndiyu cạva chemin che chendihco ye nunde,

19 te vạcochendereh yahn ye rahn, ndiyu chete chedave yahn ye.

Tihcạ chicuahn Dihvo vo che ndiyu cạva dehtenduh che reh ihyan che chendihco ye nunde.

20 Quendi ye, ne rạhn ye:

—Nducuahn che chihngạ che rendedecadino ihyan mạn, che redin ye mạn ne, a cạva chemin che chendihco ye nunde.

21 Chete chedave yahn ihyan riquendạh che chihngạ rendedecadino ye mạn, reduco ye mạn, rihno vih ye mạn,

22 rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevạco ye nduco ye mạn, nahn yahn ye dehtenduh yahn ihyan mạn, rihncheh ye mạn, duhtuno ihyan ye mạn, ndere ihyan ye mạn, ve ye mạn, yạde ye mạn, nine ye mạn.

23 Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, reconan chete chedave yahn ihyan, ne a cạva chemin che chendihco ye nunde.

Ạma tạhn tạma nación ne, chica te Dihvo vo Jesucristo che conan ye tạhn

24 Chica Dihvo vo min, ne cuahn ye cuạhn yạhn yahn yạn Tiro mạn, Sidón mạn. Cuahn che ndạ ye ne, ndạca ye ạma vah nạn che conan ye. Hua nahn ye che cadino ihyan che min quenan ye, ate a cạde no che checadino ihyan.

25 Min va ạma tạhn dihn che quenun vaco chihngạ tạhn. Ndetạhno che checadino chaco te che ndạ Dihvo vo ne, chahn te nạn quenan ye, ne chehntihya te nạn ye.

26 Tạhn min ne, ndiyu tạhn nación yahn Israel, te tạhn tạma nación. A min Sirofenicia yạn vạco te. Chica te Dihvo vo che ndetendạh ye vaco chihngạ che quenun tạhn dihn yahn te.

27 Ate rạhn Dihvo vo ri ye tạhn:

—Ihyan yáhn ne, ạma rendotenan ye che conán

ihyan. Ndete che conán di ne, anduhnecą ndete che cahneví pąn che reh checąhya, cą́h, cheh yąhna.
28 Ndaconan te, ne rąhn te ri te ihyan:
—Dihvé, cuąco che rąhn ne. Ate yąhna ne, rahtenun te mąn mesa, ne rendąca dąche chende checąhya reh te.
29 Tuhme rąhn ye ri ye tąhn:
—Ndąhcą ndaconen. Co nahn. Vaco chihngą me ne, a ndiquendąh tąhn daye.
30 Conąhn te, ne cuahn che ntą te ndevąco te ne, ntąca te dąya te che quendite te nąn yundo. A ntiquendąh vaco chihngą me tąhn.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ąma sąhn che nde chato se mąn, nde lihme se mąn

31 Chihno neve ro ne, ndąca Dihvo vo yąhn yahn Tiro, nchuh ye yąn Sidón mąn, te neve yąn cąhya che nino yąn Decápolis mąn, ne ntą ye nąn va vine yahn Galilea.
32 Min ndą ąma o ihyan, nda ye ąma sąhn che nde chato se mąn, nde lihme se mąn, ne chica ye Dihvo vo che nahn tąh ye sąhn, din ye che ndoyahn se.
33 Quenda Dihvo vo sąhn ąma lądo, ne terun ye ndutitąh ye iverevan se mąn, nahn tąh ye chihya se nduco nunedan ye mąn.
34 Chenihyon nąn ye cuąhn nąn ro, ne chenąhn ino ye che chi ndąche ye, ne rąhn ye:
—¡Efata! —che nahn cąhma: ¡Condah!
35 Ndetąhno chihnevan se mąn, ndiquendąh cąhn se mąn.
36 Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che hua cąhma ihyan chahn tącą chi che ndoyahn sąhn min. Ate cuahn che rihquentiyon ye che hua cąhma ihyan ne, nde tahque racotuhn ca ihyan ndudo.
37 Ąma rahn ino nducoyąca ihyan, ne rąhn ye:
—¡Ąma ndąhcą nducuahn che redin ihyan cuh! Nde ihyan che chato ye ne, redin ye che ri rihnevan ye, ne ihyan che lihme ye ne, redin ye che ri rente ye.

8

Dihvo vo Jesucristo ne, cąh ye, cheh cun mil ihyan

1 Tąhn min ne, ąma yąhn ihyan ndidąma ye nąn Dihvo vo, ne ametah che cheh ye. Tuhme cah Dihvo vo ihyan apóstol, ne rąhn ye ri ye ihyan:
2 —Renan vąhinó ihyan sih, te a ino ro che chenan ye nducó, ne mąn ne, ametah che cheh ye.
3 Ndete che ndedechúh ihyan che hua cheh ye ne, condave cuno ye cuąhn yune, te nąhn ye ne, yahn yąn vąco ye.
4 Tuhme rąhn ihyan chahn ri ye ihyan:
—Ate ¿deh cąh vo, cheh ye?, te muhn ne, metah dehva.

5 Tumerune Dihvo vo
ihyan chahn:
—¿Tạva pạn va yahn
nchuhn ne?
Ndahconan ye:
—Ndache pạn va yahn
nuhn.
6 Tuhme chihquentiyon
Dihvo vo che cuahte
nducoyạca ihyan ndiyạhn.
Chetạh ye nduh che ndache
pạn chahn, ne cuahn che a
necạh ye nundihve cuahn
Dendiohs ne, ndeh ye.
Tuhme cạh ye pạn me ihyan
apóstol chahn cạva che cạh
ye, cheh nducoyạca ihyan.
7 Namin va neve yạhca
cạhya, ne ndaconan cạh
Dihvo vo nundihve cuahn
Dendiohs. Tuhme dechuh ye
ihyan apóstol chahn, cạva
che cạh ye yạhca me, cheh
nducoyạca ihyan chahn.
8 Cheh nducoyạca ye nde
nạn che chito ihyan. Chihno
min ne, nedin dạma ihyan
apóstol chahn nducuahn che
ngạva, ne chito ndache
cuahte.
9 Ihyan che cheh ye ne, ri
tenduh cun mil ihyan.
Tuhme ndedechuh Dihvo vo
ihyan chahn,
10 ne chendạ ye chete ạma
bạrco nduco ihyan apóstol
yahn ye, cuahn ye nduco vih
cuạhn yạhn yahn yạn
Dalmanuta.

Sạhn fariseo ne, rica se che din Dihvo vo Jesucristo ạma vederihno, ndihchero se

11 Cuahn che ndạ ye min
ne, ndạ neve sạhn fariseo, ne
canạn rente se nduco Dihvo
vo, retumarande se ihyan.
Chica se che cạca ye
Dendiohs che conahn ạma
vederihno, ndihchero se.
12 Ạma chenạhn ino Dihvo
vo che chi ndạche ye cạva se,
ne rạhn ye ri ye sạhn:
—Ihyan che vate ye mạn
ro cuh ne, hua ndạhcạ che
retumarande ye Dendiohs,
rica ye ạma vederihno
ndihchero ye. Cuạco ráhn rí
nchuhn te Dendiohs ne, hua
tumacạh ye yahn ye.
13 Tuhme chihcomạn ye
sạhn chahn, ne ndondạ ye
chete bạrco me, tuche ye
tạma lạdo viche yahn vine
me.

Dihvo vo Jesucristo ne, rạhn ye te ndudo che ricuahn sạhn fariseo ne, anduhnecạ yạ yahn pạn

14 Ihyan apóstol ne, chinạn
ye, hua quenda ye deh che
cheh ye. Atenạn ạma pạn
nda ye.
15 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:
—Cuihco nchuhn cudạdo.
Hua tumacạh ne yahn yạ
yahn sạhn fariseo mạn, yạ
yahn Herodes mạn.
16 Tuhme canạn rente
ihyan chahn nduco vih:
—Tihcạ rạhn ye, yahn che
hua nda vo pạn.
17 Checadino Dihvo vo che
tihcạ rente ihyan chahn. Ate
nducote a rạhn ye yahn
ndudo che ricuahn sạhn
chahn ndiyu yahn pạn ne,
chemin che chihya ye ihyan:
—¿Dehco che rạhn nchuhn
yahn che hua nda ne pạn? ¿A
hua retumacadino nchuhn?
¿Dehco che ạma cheche
chedave yahn ne?

18 ¿A nduhnecą ndete che
hua ro nąn ne? ¿A nduhnecą
ndete che hua rihnevan ne?
¿A hua renecąhco ne?
19 Cuahn che chihcachéh
uhn mil ihyan nduco uhn
pąn ne, ¿tą́va cuahte pąn che
ngą́va nedin dąma ne ne?
Ndahconan ihyan chahn,
ne rąhn ye:
—Ndichio cuahte nedin
dąma nuhn.
20 Namin no tun cuahn che
chihcachéh cun mil ihyan
nduco ndache pąn ne, ¿tą́va
cuahte pąn che ngą́va nedin
dąma ne ne?
Ndahconan ihyan chahn,
ne rąhn ye:
—Ndache cuahte nedin
dąma nuhn.
21 Tuhme rąhn ye ri ye
ihyan chahn:
—Me ¿tącą che hua renahn
ne?

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nąn ąma sąhn nąn ve

22 Ura che ndą Dihvo vo
nduco ihyan apóstol yahn ye
yąn Betsaida ne, ndą ąma o
ihyan nąn ye, nda ye ąma
sąhn nąn ve, ne chica ye
Dihvo vo che cuaconahn tąh
ye sąhn, din ye che ndoyahn
se.
23 Tuhme chetąh ye tąh
sąhn nąn ve me, quenda ye
sąhn cuąhn chihto yąn.
Nahn ye nunedan ye
ndutinąn se, ne tumerune ye
sąhn ndete che a ro nąn se.
24 Sąhn min ne, ndihchero
se cuąhn chihto nąn se, ne
rąhn se ri se ihyan:
—A ri ro nąn ihyan che
vatechica ye. Ate nduhcą che
ro yąhn rahte, tihcą ro ye.
25 Nahn tąh ye ndutinąn se
tąma yune, ne ndetąhno a
chi ro nąn ndah se.
26 Tuhme ndedechuh ye
sąhn cuąhn ndevąco se, ne
rąhn ye ri ye sąhn:
—Hua conda yąn tih, nde
hua cahme nduco nde ąma
ihyan sih tącą chi che
ndoyehn.

Pedro ne, rąhn ye te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse

27 Chihno min ne, quenda
Dihvo vo ihyan apóstol yahn
ye, cuahn ye nduco vih nąn
yąn cąhya cuąhn chihto yąn
Cesarea de Filipo. Cuahn che
chenun ye yune ne,
tumerune ye ihyan chahn:
—¿Duh u, rąhn ihyan ne?
28 Ndahconan ihyan chahn
yahn ye:
—Ąma o ihyan ne, rąhn ye
te ndih ne, Juąn Bautista.
Tąma te o ye ne, rąhn ye te
ndih ne, Elías. Tąma te o ye
ne, rąhn ye te ndih ne, ąma
cha ihyan profeta.
29 Tuhme tumerune ye
ihyan chahn:
—Me nchuhn, ¿deh rąhn ne
yáhn ne?
Ndahconan Pedro, ne rąhn
ye ri ye ihyan:
—A ndih che a va cąde che
chi ne ndedevahn ne ihyan
iyehnse.
30 Ate rąhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn che hua cąhma
ye chemin nduco nde ąma
ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, rąhn ye te cąhno sąhn nunde ihyan

31 Tuhme cạh cuande
Dihvo vo ihyan apóstol yahn
ye, ne rạhn ye:
—U che rinducó
nducoyạca ihyan ne, va che
ạma chuhríhn. Intiyahn
mạn, chidocuyạn ndinạn
mạn, sạhn devano ley che
dirun Moisés mạn ne, co tạn
se nducó, ne cạhno se u. Ate
cuihno ino ro ne, va che
ntuché vạn tenạhn.
32 Nduco chemin ne, cạh
cuande ndah Dihvo vo ihyan
chahn nduhcạ che cuahno co
ye. Tuhme quenda Pedro
ihyan ạma lạdo, ne yạhve ye
ihyan cạva che hua cạh yune
ye che tihcạ cuahno co ye.
33 Ate chaconan Dihvo vo
ndihchero ye ihyan apóstol
chenạhn, ne chihya ye
Pedro:
—Di ne, ¡nduhcạ chundah,
di! ¡Cuehn ạma lạdo! ¡Hua din
vahche yáhn!, te di ne, ihyan
iyehnse di, nde hua renehn
che nahn Dendiohs.
34 Ura min ne, cah Dihvo
vo ihyan apóstol mạn, ihyan
che chenun nduco ye mạn,
ne rạhn ye ri ye ihyan:
—Adecoduhno ihyan che
nahn conduco ye u ne, va
che cạhcomạn ye vedeyeno
yahn mạn ye. Hua co che
dendudo no conduco ye u, te
va che cạhco mendạhn ye
ihyan cạva che conduco ye u,
andahre conahn yạh ye nạn
ạma cruz cạvá.
35 Tihcạ, te adecoduno
ihyan che hua nahn cạhco
mendạhn ye ihyan cạva che
conduco ye u ne, va che
conda ye. Me adecoduhno
ihyan che conduco ye u
numacuahn chedave yahn
ye ne, hua dehve din yahn
andahre cạhno sạhn nunde
ihyan yahn che ritahno ye u
mạn, ndudo ndah yáhn mạn,
te ndevahn ye.
36 Andahre nedin dạma
ihyan nducuahn vedecuihca
che va iyehnse, ate ¿dehra
cochihve yahn ye ndete che
va che conda ye?,
37 te hua cochihve
vedecuihca nạn Dendiohs
cạva che ndevahn ihyan.
38 Tihcạ, te adecoduhno
ihyan che co cuihnạn ye
cạva u mạn, cạva ndudo
yáhn mạn, nạn ihyan nunde
che rahcotạhn ye yahn
Dendiohs ne, namin u che
rinducó nducoyạca ihyan ne,
co cuihnáṇ cạva ye ro che
numacuahn
vederihquentiyon yahn
Chidá ndạ́ nduco ángel ndah.

9

1 Quendi Dihvo vo rạhn ye
nduco ihyan chahn:
—Cuạco ráhn rí nchuhn te
ạma o ihyan che chenun ye
muhn nduco vo ne, vate ca
ye iyehnse ndạ ro che
numacuahn vedeyudo
conahn vederihquentiyon
yahn Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndo diyạhn ye

2 Chihno ạn ro me ne,
quenda Dihvo vo Pedro mạn,
Jacobo mạn, Juạn mạn,
cuahn ye nduco vih ạma
tingüete. Min ndo diyạhn ye
nạn ihyan chahn.
3 Tino yahn ye ne, ạma ndo
cua nduhcạ ihve, nde tuno

diyąhn ro. Nde ąma ihyan renąn che vate ye muhn iyehnse cuh ne, hua co din ye che tihcą ndo cua.

4 A denąn chihnde ro Elías nduco Moisés, ne ndihchero ihyan chahn che rente ye nduco Dihvo vo.

5 Tuhme rąhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Ihyan ricuahn yáhn, ąma ndąhcą che chenan vo muhn. Dendah nuhn ino vache vah. Ąma nąn che cuhnde ne, tąma nąn che cuhnde Moisés, ne tąma nąn che cuhnde Elías.

6 Tihcą rąhn ye, te ąma dihya ihyan chahn chi, nde hua rentąquino ye deh che cąhma ye.

7 Ura min chiya ąma man, quendihco nąn che chenun ihyan chahn. Vąn man me ne, chenun ąma ndudo che rąhn tuhcą:

—Sąhnguh che Dąyá. Yahinó sąhn. Che cąhma se ne, chemin che codinahn nchuhn.

8 A denąn cuahn che ndihchero ihyan chahn ne, ametah duhva. A demąn Dihvo vo nti ye.

9 Ura che cuenchan ihyan chahn cuete me ne, rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua cąhma nchuhn nduco nde ąma ihyan yahn vederihno che ndihchero ne nde ndą ro che u che rinducó nducoyąca ihyan ntuché vąn tenąhn.

10 Dinahn ihyan chahn che rąhn Dihvo vo, chahtenun ino ye vederihno min, ne retumerune vih ye:

—¿Dehra conahn ndudo che tihcą rąhn ye che ntuche ye vąn tenąhn ne?

11 Numanahn che chenun yune ca ye ne, tumerune ye Dihvo vo:

—¿Deh cuande che rąhn sąhn devano ley che dirun Moisés che Elías va che chi ye menąn ne?

12 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye:

—Cuąco te va che chi Elías menąn, ne ndąhco cąde ye nducuahn. Ate, ¿a renahn ne nduhcą che ndirun yáhn nąn Ndudo yahn Dendiohs?, te a ndirun te u che rinducó nducoyąca ihyan ne, va che chuhríhn mąn, va che ndąhchenan ihyan u mąn.

13 Ate rąhn rí nchuhn te a ndą Elías, ne din tąn ihyan nduco ye nduhcą che a ndirun yahn ye nąn Ndudo yahn Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendąh ye vaco chihngą che quenun ąma sąhn dihn

14 Cuahn che ntą Dihvo vo nąn che chenun ihyan apóstol chenąhn ne, ndihchero ye che ąma ndito ihyan. Sąhn devano ley che dirun Moisés ne, rahteruhn chende se nduco ihyan apóstol.

15 Ndetąhno che ndihchero ihyan che chenun ye min Dihvo vo ne, cuahn ino nducoyąca ye, ne aderano ye chahn ye necąh ye Dendiohs ihyan.

16 Tumerune Dihvo vo ihyan apóstol chahn:

—¿Deh cuande che rahteruhn chende sạhn sih nduco nchuhn ne?
17 Tuhme chendạ mendạhn ạma ihyan che quenun ye vạn ihyan chahn, ne rạhn ye ri ye Dihvo vo:
—Ihyan Ricuahn yáhn, hua te u ne, ndá ndevah, te rạhcó te muhn quenun ne. Ndá sạhn dạyá che quenun ạma vaco chihngạ sạhn, nedin che ndi lihme se.
18 Adecotino che rinuhn yahn se ne, redin vaco chihngạ me che rendava se. Riche yan chende se mạn, reh dihyon se mạn, ri cheche se mạn. U ne, chicá ihyan apóstol yahn ne che ndetendạh ye vaco chihngạ me sạhn, ate hua chi ndetendạh ye.
19 Tuhme rạhn Dihvo vo:
—¡Ạma rendedecadinó cạva nchuhn! ¿Dehco che hua ritahno ne? ¿Ticuạhn cạhcomạn ne vedenine yahn ne, co ne ihyan? Cuahn ne nguan ne sạhn.
20 Tuhme chehua ihyan chahn sạhn dihn me, ne cuahn che checadino vaco chihngạ me che a ihyan min che Dihvo vo Jesucristo ne, din che nuhn yahn sạhn dihn me, ne chendava se. Racondihte yạhn se mạn, riche yan chende se mạn.
21 Tumerune Dihvo vo chida se:
—¿A rạhn che tihcạ ri yahn se ne?
Ndahconan chida se, ne rạhn ye:
—Nde ro che lihn se.
22 Ạma ndeh yune redin vaco chihngạ me che rendạhnun se vạcoyạhn mạn, vạn nune mạn, che nahn cạhno sạhn. Ate ndete che co ndetendạh ne vaco chihngạ me sạhn ne, conan vạhino ne nuhn, cuinan ne nuhn.
23 Rạhn Dihvo vo ri ye chida sạhn dihn me:
—Ndete che ritehne ne, adecodehno che caque ne, conahn.
24 Ndetạhno rạhn chida sạhn dihn me numa dito ye:
—Ritahnó. Ate cuenan ne u cạva che tahque ndah cotahnó.
25 Ndihchero Dihvo vo che ạma ridạma ihyan, ne numacuahn vedeyudo chihquentiyon ye vaco chihngạ me, ne rạhn ye:
—Vaco chihngạ che redin che nde lihme nde chato sạhn dihn tih, rihquentiyón di che ndiquendah, cạhcoman sạhn. Ametah ndaconen conda sạhn.
26 Tuhme cạh vaco chihngạ me, din che ạma chih dihca sạhn dihn me, ndiquendạh sạhn. Chih tạhn sạhn dihn me, quendite dihn se, ne ạma yạhn ihyan rạhn ye che a chih se.
27 Ate chetạh Dihvo vo tạh se, ndedecuan ye sạhn, ne chandi se.
28 Chihno min ne, conạhn Dihvo vo, ne cuahn che a ndondạ ye vah ne, tumerune ihyan apóstol chahn ihyan devavih, ne rạhn ye:
—¿Deh cuande che hua chi ndetendạh nuhn vaco chihngạ me ne?
29 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cạva che ndetendạh vo vaco chihngạ chemin chan ne, nahn che covạh vo mạn, cuahte vo yạhte mạn.

Rạhn Dihvo vo Jesucristo tạma yune te va che cạhno se ihyan

30 Chihno min ne, chica ihyan chahn min cuahn ye. Chuh ye estạdo yahn Galilea, ate hua nahn Dihvo vo che cadino nde ạma ihyan,

31 te ricuahn ye ihyan apóstol yahn ye. Rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoyạca ihyan ne, din se preso u, ne cạhno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché vạn tenạhn.

32 Hua chenahn ihyan chahn ndudo che tihcạ rạhn Dihvo vo, ne vạhino ye tumerune ye ihyan deh conahn.

Nahn codevano ihyan apóstol cha ye che tahque conạn ye

33 Cuahn che ndạ ihyan chahn yạn Capernaum ne, ndondạ ye vah. Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan apóstol chahn, ne rạhn ye:

—¿Deh che ạma rente nchuhn yune ura che cochi vo ne?

34 Ate hua ndahconan ihyan chahn yahn ye, te rente ye nduco vih cha ye che tahque conạn ye.

35 Tuhme chihnde Dihvo vo, ne cah ye nduh che ndichio ihyan chahn nạn ye, ne rạhn ye:

—Adecoduhno nchuhn che nahn conạn ne ne, va che ndạhco ndiya mạn ne nchuhn, co ne anduhnecạ decạhya yahn combiero yahn ne.

36 Tuhme cah ye ạma lihn, chihno ye mendạhn. Chetạh ye lihn me quenuhn ye, ne rạhn ye ri ye ihyan chahn:

37 —Adecoduhno ihyan che renevahnecun ye ihyan yáhn che necun ye nduhcạ checạhya che tuhchan ne, a u renevahnecun ye. Me ihyan che renevahnecun ye u ne, Ihyan che dechuh ye u renevahnecun ye.

Ihyan che hua tạn ye nduco vo ne, rinan ye uvo

38 Chihno min ne, rạhn Juạn ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn yáhn, ndihchero nuhn ạma ihyan che rentiyon yạn ye ndih, ne nduco tihcạ rendetendạh ye vaco chihngạ. Ate hua cạh yune nuhn che quendi ye, te hua nduco ye uvo.

39 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua cạhca tạn nchuhn che tihcạ redin ye, te nde ạma ihyan che redin ye vederihno nduco vederihquentiyon yáhn, hua chihngạ rạhn ye yáhn.

40 Tihcạ, te ihyan che hua tạn ye nduco vo ne, rinan ye uvo.

41 Adecoduhno ihyan che te ye andahre ạma vạso nune, cuh ne yahn che rinduco ne u ne, cuạco ráhn rí nchuhn te ndạhco menun Dendiohs yahn ye.

Cạhnda yahn ihyan che rahtendihco ye nunde

42 'Adecoduhno ihyan che
tihyon yune ye a̱ma ihyan
yáhn che necun ye nduhca̱
checa̱hya che tuhchan che
condihco ye nunde ne,
tahque nda̱hca̱ ca̱va ihyan
min che dechiche ihyan a̱ma
tu yudo chahte da̱ndo ye,
cua̱condа̱hnun ye ihyan va̱n
nuniya̱hn.

43 'Ndete che renda̱ yahn
ne che cuahtendihco ne
nunde, ne nduco ta̱h ne va
che dinahn ne ne, tahque
nda̱h che din ne cuande
anduhneca̱ ndete che a
chihca ya̱n ne ta̱h ne, te
tahque nda̱hca̱ yahn ne che
cuahtenan ne vahchetero
andahre yuhche ta̱h ne,
yudomin ca che numa ne
cuahtenun ne va̱n ruchiya̱hn
che riche cuahn da̱ma.

44 Min ne, hua rintoh
cuahno ya̱hn, nde hua rih
nda̱h che reh te ihyan.

45 Ndete che renda̱ yahn
ne che cuahtendihco ne
nunde, ne nduco ca̱h ne va
che dinahn ne ne, tahque
ndah che din ne cuande
anduhneca̱ ndete che a
chihca ya̱n ne ca̱h ne, te
tahque nda̱hca̱ yahn ne che
cuahtenan ne vahchetero
andahre yuhche ca̱h ne,
yudomin ca che numa ne
cuahtenun ne va̱n ruchiya̱hn
che riche cuahn da̱ma.

46 Min ne, hua rintoh
cuahno ya̱hn, nde hua rih
nda̱h che reh te ihyan.

47 Ndete che ndutina̱n ne
ndi che va che cuahtendihco
ne nunde ne, codin ne
cuande anduhneca̱ ndete
che a tico ne, te tahque
nda̱hca̱ yahn ne che
cuahtenan ne vahchetero
andahre metah ndutina̱n ne,
yudomin ca che numa ne
cuahtenun ne va̱n ruchiya̱hn

48 na̱n che hua rintoh
cuahno ya̱hn, nde hua rih
nda̱h che reh te ihyan.

49 'Nducoya̱ca ihyan che
ritahno ye u ne, va che
chuhrihn ye ca̱va che
quenda̱h ndah ye, ne ndeva
Dendiohs ihyan. Nducuahn
vedino che reca̱h ihyan
Dendiohs ne, richihve ndete
che dave chedave yahn ye.

50 Ima ne ndah, ate ndete
che neca̱n dine yahn ne,
ametah cochihve. A namin
nchuhn, te nahn che
runeca̱de ne ma̱n, nahn che
nda̱hca̱ cuahtenan ne nduco
vih ma̱n.

10

Ndihco ca̱de Dendiohs che hua tehche vih ihyan che nihneva̱co ye

1 Chica Dihvo vo ya̱n
Capernaum, ne cuahn ye
cua̱hn esta̱do yahn Judea,
ya̱hn viche la̱do ca̱h yahn ico
Jordán, ne ndaconan ndo
da̱ma a̱ma ya̱hn ihyan na̱n
ye. Ricuahn ye ihyan chahn
nduhca̱ che redin ye ro ro.

2 A̱ma ro min ne, nda̱ a̱ma
o sa̱hn fariseo, ca̱va che
tumarande se Dihvo vo.
Tumerune se ihyan ndete
che ndihquentiyon
Dendiohs che co tehche
ihyan nda̱hta yahn ye.

3 Ndahconan ye yahn se,
ne tumerune ye sa̱hn:

—¿Deh rihquentiyon ley
che dirun Moisés ne?

4 Ndahconan se, ne rạhn se
ri se ihyan:

—Nạn ley che dirun Moisés
ne, ndirun che nduco che
dendah ihyan ạma acta ne,
co tehche ye ndạhta yahn ye.

5 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Tihcạ dirun ye yahn che
duhtuno ihyan nchuhn.

6 Ate cuahn che dendah
Dendiohs iyehnse ne,
dendah ye chạhn mạn,
ndạhta mạn,

7 ne chihquentiyon ye che
va che cạhcomạn ihyan
chida ye mạn, chaco ye mạn,
cạva che conan cuma ye
ndạhta yahn ye.

8 Nduco tihcạ ne, conan
cuma vih ye anduhnecạ
ndete che ạma no ye.

9 Chemin che cuahn che
cahnevạco ihyan ne,
anduhnecạ ndete che din
dạma Dendiohs ihyan, ne
ndihquentiyon ye che hua
tehche vih ye.

10 Cuahn che a ndondạ
Dihvo vo vah ne, tumerune
ihyan apóstol deh conahn
che rạhn ye me.

11 Rạhn ye ri ye ihyan
chahn:

—Adecoduhno ihyan che
tehche ye ndạhta yahn ye, ne
cahnevạco tun ye nduco
tạma ndạhta ne, din duche
yahn ye che nihnevạco ye.

12 Adecoduhno ihyan
ndạhta che tehche ye
inchạhn ye, ne cahnevạco
tun ye nduco tạma chạhn ne,
namin din duche yahn ye
che nihnevạco ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye Dendiohs che din yahino ye checạhya

13 Ạma yune ne, ndạ ihyan,
nda ye checạhya yahn ye
nạn Dihvo vo cạva che nahn
tạh ye, ne cạca ye Dendiohs
cạva. Ate ihyan apóstol ne,
rạhva ye nduco ihyan chahn.

14 Ndihchero Dihvo vo che
tihcạ redin ihyan apóstol
chahn, ne chi yudo yahn ye,
ne rạhn ye:

—Cạh yune nchuhn che
chi checạhya náṇ. Hua
cạhdenun ne, te atenạn
ihyan che necun ye nduhcạ
checạhya chuhn, co
nevahnecun ye che
cạhcantiyon Dendiohs
ihyan.

15 Cuạco rạhn rí nchuhn te
adecoduhno ihyan che hua
dinahn ye che rihquentiyon
Dendiohs nduhcạ che
redinahn ạma lihn ne, ihyan
min ne, hua co conan ye nạn
che rihquentiyon Dendiohs.

16 Tuhme chetạh Dihvo vo
checạhya chahn, quenuhn
ye. Nahn tạh ye, ne chica ye
Dendiohs cạva.

Ạma sạhn cuihca che hua chinduco se Dihvo vo Jesucristo

17 Cuahn che a quenun
yune Dihvo vo cuahn ye ne,
ndạ ạma se rano se.
Chehntihya se nạn ye, ne
tumerune se ihyan:

—Ihyan Ricuahn ndah,
¿deh va che dín cạva che
conán vahchetero
numacuahn ro ne?

18 Ndahconan ye, ne rạhn
ye ri ye sạhn:

—¿Dehco che rahn che ndah u ne? Metah nde a̱ma ihyan che ndah ye. Atena̱n Dendiohs, ihyan min che ndah ye.

19 A devene vederihquentiyon yahn ye: “Hua din duche yehn che nihnevaque. Hua cahne ihyan. Hua doque. Hua cahme ndudo cuahnde. Hua cahncheh ihyan. Cuendeva yavena̱n chide ma̱n, yavena̱n cheque ma̱n.”

20 Ra̱hn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, nde ro che lihn u ne, redinához nducuahn vederihquentiyon min.

21 Tuhme ndihchero Dihvo vo sa̱hn numacuahn vedeyahino, ne ra̱hn ye:

—Va ta̱ma na̱n che va che din. Cuehn condihcue nducuahn che va yehn, ne cuinen ihyan chevah ca̱va che conen vahchetero numacuahn ro. Tuhme cochi condoque u, andahre nahn ya̱hn ihyan di na̱n a̱ma cruz.

22 Ate a̱ma chi ra̱n se che tihca̱ ra̱hn ye, yahn che a̱ma cuihca se. Tahque ndah se ne, ca se yune yahn se cona̱hn se.

23 Tuhme chaconan Dihvo vo ndihchero ye ihyan apóstol yahn ye, ne ra̱hn ye:

—¡A̱ma va̱hche ca̱va ihyan che nevahnecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs!

24 Chahn ino ihyan apóstol chahn che tihca̱ ra̱hn Dihvo vo. Ate ndaconan ra̱hn tun ye:

—Da̱yá, ¡a̱ma va̱hche ca̱va ihyan che yahino ye vedecuihca ca̱va che nevahnecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs!

25 Nde hua co nevahnecun ye.

26 Ate nde tahque cuahn ino ihyan chahn che tihca̱ ra̱hn Dihvo vo, ne ra̱hn ye va̱n ma̱n ye nduco vih:

—Ndete che tihca̱ ne, nde a̱ma ihyan hua co ndevahn ye.

27 Ndihchero ye ihyan chahn, ne ra̱hn ye:

—Che la̱do yahn ihyan ne, hua co. Ate che la̱do yahn Dendiohs ne, co, te Dendiohs ne, ri redin ye nducuahn.

28 Tuhme tumerune Pedro:

—¿Ta̱ca̱ co yahn nuhn tuhme ne? Chihcoma̱n nuhn nducuahn yahn nuhn, ne chinduco nuhn ndih.

29 Ndahconan Dihvo vo, ne ra̱hn ye ri ye ihyan:

—Cua̱co ráhn rí nchuhn te vate ihyan che a chihcoma̱n ye dehtenduh yahn ye ca̱va u nduco ndudo ndah yahn Dendiohs. A chihcoma̱n ye va̱co ye ma̱n, dihno ye ma̱n, cahve ye ma̱n, chida ye ma̱n, chaco ye ma̱n, ihyan nda̱hta yahn ye ma̱n, da̱ya ye ma̱n, ya̱hn yahn ye ma̱n.

30 Ma̱n ro cuh ne, nta̱ca ihyan chahn a̱ma ciento queri a̱ma che chihcoma̱n ye. Andahre che va̱co ye ma̱n, dihno ye ma̱n, cahve ye ma̱n, chaco ye ma̱n, da̱ya ye ma̱n, ya̱hn yahn ye ma̱n. Rechuhrihn ye, ate adive ne, conan ye vahchetero numacuahn ro.

31 Ate ndą ro che cuhnde cą̄de yahn nducoyąca ihyan ne, ą̄ma yąhn ihyan che rivahn che quendąh ndah ye ne, hua quendąh ndah ye, ne ihyan che nde hua ro che quendąh ndah ye ne, quendąh ndah ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rąhn ye tą̄ma yune te va che cą̄hno se ihyan

32 Quendi Dihvo vo cuahn ye yąn Jerusalén, ne ndąhnąn ye yahn ihyan apóstol yahn ye. Namin cuahn ą̄ma yąhn ihyan cuąhn vedąme ye. Ihyan apóstol ne, ą̄ma cuahn ino ye che cuahn Dihvo vo yąn Jerusalén nąn che cą̄hnda yahn ye, ne ihyan chenąhn ne, ą̄ma vąhino ye. Tuhme quenda Dihvo ihyan apóstol chahn ą̄ma lą̄do, ne cą̄h cuande ye ihyan nducuahn che va che cuahno co ye.

33 Rąhn ye:

—Condihche nchuhn. Uvo ne, a chenun yuno vo cuahn vo yąn Jerusalén. U che rinducó nducoyąca ihyan ne, necą̄h sąhn nunde u tąh chidocuyąn ndinąn mąn, sąhn devano ley che dirun Moisés mąn. Sąhn chahn ne, cą̄hco cą̄de se che cą̄hno se u, ne ndą̄co se u tąh sąhn tą̄ma nación

34 che din duche yahn se u mąn, cą̄hnan dan se u mąn, cuahn se u mąn, nde cą̄hno se u mąn. Ate cuihno ino ro ne, ntuché vąn tenąhn.

Jacobo nduco Juąn ne, rica ye nąn che cuahte ye

35 Tuhme ndą nduh che o dąya Zebedeo, Jacobo nduco Juąn, ne rąhn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, rica nuhn ą̄ma favor ndih.

36 Tumerune Dihvo vo:

—¿Deh nahn nchuhn ne?

37 Ndahconan ihyan chahn, ne rąhn ye:

—Cuahn che cuhnde ne cą̄hcantiyon ne ne, te yune ne che cuhnde ą̄ma cha nuhn lą̄do tąh cuą̄co ne, ne tą̄ma cha nuhn ne, lą̄do tąh cueh ne.

38 Ate rąhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nde hua devano nchuhn deh che rica ne. ¿A cocha ne chuhrihn ne nduhcą̄ che va che chuhríhn ne? ¿A cocha ne che cą̄hno se nchuhn nduhcą̄ che va che cą̄hno se u ne?

39 Ndahconan ihyan chahn, ne rąhn ye:

—Tą̄ca hua. Cocha nuhn.

Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuą̄co te chuhrihn nchuhn nduhcą̄ che chuhríhn. Namin cą̄hno se nchuhn nduhcą̄ che cą̄hno se u.

40 Ate che cuahte ihyan lą̄do tąh cuącó mąn, lą̄do tąh cuéh mąn ne, ndiyu u che cą̄hcantiyón, te Dendiohs che cą̄hcantiyon ye.

41 Checadino ihyan apóstol chenąhn chahn, ne chi tąn ye nduco Jacobo mąn, Juąn mąn.

42 Ate nedin dą̄ma Dihvo vo nducoyąca ihyan chahn nąn ye, ne rąhn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ne, a devano ne te ihyan che rihquentiyon ye nducuahn nación ne, ąma yudo rihquentiyon ye, ne sąhn che rinan se ihyan ne, rendinun rendinąhno se ihyan yahn ye.

43-44 Ate hua co tihcą vąn nchuhn. Tahque ndah ne, duh ihyan che nahn conąn ye vąn nchuhn ne, co ye nduhcą ąma sąhn decąhya yahn ne.

45 Tihcą, te nde u che rinducó nducoyąca ihyan ne, hua ndą́ cąva che dín decąhya yáhn ihyan. Tahque ndah ne, cąva che conan mą́n ihyan, nde cąhco mendą́hn u, cóh, cąva che ndedeváhn ąma yąhn ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nąn Bartimeo

46 Ndą Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye yąn Jericó. Cuahn che ndąca ye min ne, ąma yąhn ihyan nduco ye ihyan. Chihto yune ne, va ąma sąhn nąn ve che duche se Bartimeo, dąya Timeo. Min va se rica se che din ihyan vedevąhino nduco se.

47 Cuahn che chihnevan se che a cochi nino Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihta ye yąn Nazaret ne, canąn rica se favor ihyan, ne rąhn se numa dito se:

—Jesús, Dąya David, ¡cuenan vąhino ne u!

48 Ąma yąhn ihyan rąhn ye ri ye sąhn che cuhnde dihn chende se. Ate nde tahque yudo nąn ca se rąhn se:

—Dąya David, ¡cuenan vąhino ne u!

49 Chan Dihvo vo, ne rąhn ye:

—Cuahn nchuhn chehua ne sąhn.

Chahn ihyan, ne rąhn ye nduco se:

—Dehve raque. Cuenecuen, te rah ye di.

50 Tuhme chi se ąma lądo tino che rendiche se, ne necuan se aderano se cuahn se nąn Dihvo vo.

51 Tumerune ye sąhn:

—¿Deh nehn che dín ndoque ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, náhn che din ne che co ro nąn.

52 Tuhme rąhn ye ri ye sąhn:

—Co nahn. Nducote chitehne ne, a ndoyehn.

Ndetąhno chi ro nąn se, ne cuahn se nduco Dihvo vo cuąhn nąn che cuahn ye.

11

Dihvo vo Jesucristo ne, ndą ye yąn Jerusalén

1 Cuahn che cuahn nino Dihvo vo yąn Jerusalén, chihto yąn Betfagé nduco yąn Betania nąn Cuete Olivo ne, tahve ye o ihyan apóstol yahn ye,

2 ne rąhn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn yąn lihn cąh. Min nąn che condą ne ne, ntąca ne ąma burro lihn che nchiche te, che nde ąma ihyan ametah condudo ye ite. Cuentąhte ne ite, quenda ne ite muhn.

3 Ndete che va duh che tumerune nchuhn: "¿Dehco che tihcą redin nchuhn ne?", cuendahconan ne yahn ye: "Hua te Dihve nuhn ne, nahn

ye ite. Ate ndetạhno
ndedechuh ye ite."
4 Cuahn ihyan chahn, ne
ntạca ye burro me. Nchiche
te chihto yune, nino ạma
chendevah, ne ntạhte ye ite.
5 Min vatendi ạma o se, ne
rạhn se ri se ihyan chahn:
—¿Deh din nchuhn burro
tih, rentạhte ne ite ne?
6 Ndahconan ye yahn se
nduhcạ che cạh cuande
Dihvo vo ihyan, ne cạh yune
se che conạhn ye.
7 Quenda ihyan chahn
burro me nạn Dihvo vo.
Tihde ye tino yahn ye dạme
te, ne quendudo Dihvo vo ite.
8 Ạma yạhn ihyan ntạh ye
tino yahn ye, chehntạve ye
yune nạn che chuh Dihvo vo.
Ihyan chenạhn ne, chihca ye
yạta cue, ne chehntạve ye
numa yune.
9 Nducoyạca ihyan, ihyan
che ndạhnạn ye mạn, ihyan
che chenan ive ye mạn ne,
ạma rah yeno ye, ne rạhn ye:
—¡Ndeva vo yavenạn Dihvo
vo Dendiohs! ¡Ndeva vo
yavenạn ihyan cuh che
dechuh ye ihyan!
10 ¡Ạma ndah ro yuhn vo,
te cochi ye quenan cuma ye
vederihquentiyon yahn
ihyan ndico yuhn vo David!
¡Ndeva vo yavenạn Dendiohs
che va ye vahchetero!
11 Cuahn che ndạ Dihvo vo
yạn Jerusalén ne, chendạ ye
chete yạco chahte,
ndihchero ye nducuahn che
va min. Nducote a chi chino
ne, ndaconan ye yạn Betania
nduco nduh che ndichio
ihyan apóstol yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, din dine ye ạma yạhn higo

12 Tạma ro me ura che
chica Dihvo vo yạn Betania
ne, chi cuico ye.
13 Chinạn ye ạma yạhn
higo che chenan yạta yahn,
ne cuahn ye ndihchero ye
ndete che chenan ndute
yahn. Ate demạn yạta yahn
chenan. Ametah ndute yahn,
te hua ro yahn.
14 Tuhme din dine ye yạhn
higo me, ne rạhn ye:
—Ametah ndaconan co
ndute yehn, cheh ihyan.
Chihnevan ihyan apóstol
che tihcạ rạhn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendạh vah ye ihyan che rendihcue ye chete yạco

15 Ndạ ihyan chahn yạn
Jerusalén, ne cuahn che
chendạ Dihvo vo chete yạco
ne, ndetendạh vah ye ihyan
che rendihcue ye mạn, ihyan
che ra ye mạn, chenun ye
chete yạco me. Chi muhn chi
min ye mesa yahn sạhn che
rendevahcorun se tume
mạn, silla yahn sạhn che
rendihcue se icui mạn,
16 ne ametah cạh yune ye
che chendạ nde ạma ihyan
chete yạco me che nda ye
dehtenduh.
17 Rạhn ye ri ye ihyan che
chenun ye min:
—A ndirun nạn Ndudo
yahn Dendiohs tuhcạ: "Yạco
yáhn ne, cạva che covạh
ihyan nducuahn nación." Ate
nchuhn ne, nedin ne
anduhnecạ vah nạn che
rendo dạma sạhn duco.

18 Chihnevan chidocuyạn
ndinạn mạn, sạhn devano
ley che dirun Moisés mạn, ne
rinuhn ino se tạcạ din se che
cạhno se Dihvo vo, te vạh se
ihyan yạn yahn che
nducoyạca ye rihcovan ye
che ricuahn Dihvo vo.
19 Cuahn che chi man me
ne, ndạca Dihvo vo min,
conạhn ye.

Tih yạhn higo me

20 Chi dave tạma ro me,
ura che a chenun yune ye ne,
ndihchero ye che a nihno
ntih yạhn higo me.
21 Tuhme necạhco Pedro,
ne rạhn ye ri ye Dihvo vo:
—Ihyan Ricuahn,
condihche ne yạhn higo che
din dine ne me ne, a ntih.
22 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye ihyan chahn:
—Nahn che cotahno
nchuhn Dendiohs.
23 Cuạco rạhn rí nchuhn te
adecoduhno ihyan che
cạhma ye co ye ico cạh che
cạhn condạhnun vạn
nuniyạhn, ndete che hua o
ndedecadino ye mạn,
cotahno ye che conahn
nduhcạ che rạhn ye mạn ne,
va che conahn.
24 Chemin che rạhn rí
nchuhn te nducuahn che
cạca ne ura che covạh ne ne,
cuihco ne chedave yahn ne
Dendiohs, ne dinahn ye.
25-26 Cuahn che covạh
nchuhn, ndete che vate
ihyan che nedin tạn ye
nduco ne ne, cuenchahco ne
yahn ye, cạva che Chida ne
che va ye vahchetero ne,
nchahco ye nunde yahn ne.
Ate ndete che hua nchahco
nchuhn yahn ihyan ne,
Dendiohs hua nchahco ye
yahn ne.

*Sạhn ndinạn ne, nahn cadino
se duh cạh vederihquentiyon
che quenan cuma Dihvo vo
Jesucristo*

27 Cuahn che ndạ ihyan
chahn yạn Jerusalén ne,
cuahn Dihvo vo yạco. Ura
che quenun ye min ne,
chahn ndạ chidocuyạn
ndinạn mạn, sạhn intiyahn
mạn, sạhn devano ley che
dirun Moisés mạn,
28 ne tumerune se ihyan:
¿Deh vederihquentiyon
quenan come ne? ¿Duh
chihquentiyon di che tihcạ
redin ne?
29 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye sạhn chahn:
Namin u ne, va ạma nạn
che tumeruné nchuhn.
Cuendahconan ne yáhn,
tuhme có nchuhn deh
vederihquentiyon quenan
cumá che tihcạ redín:
30 ¿A Dendiohs dechuh ye
Juạn che chehdenune ye
ihyan, o che nahn mạn ye
ne? Cuendahconan nchuhn
yáhn.
31 Tuhme canạn rente se
vạn mạn se nduco vih:
Ndete che cạhmo vo che
Dendiohs dechuh ye Juạn ne,
cạhma se co se uvo: "¿Dehco
che hua chitahno nchuhn
tuhme ne?"
32 Ate, ¿a cạhmo vo che
ndiyu Dendiohs dechuh ye
ihyan ne?
Hua chihquino se rạhn se
tihcạ, te vạh se ihyan yạn
yahn che nducoyạca ye

ritahno ye che Dendiohs dechuh ye Juạn.

33 Chemin che rạhn se ri se Dihvo vo:

—Hua devano nuhn.

Tuhme rạhn ye ri ye sạhn:

—Namin u ne, hua có nchuhn deh vederihquentiyon quenan cumá che tihcạ redín.

12

Ejemplo yahn sạhn redin ntiyon che duhtuno ihyan se

1 Quendi Dihvo vo, ne nte ye ạma ejemplo, chihnevan sạhn chahn. Rạhn ye:

—Ạma ihyan ne, chihche ye dihyo uva nạn yạhn yahn ye, ne dendah ye chan yahn mạn, dendah ye ạma tanque nạn che cuhno ye nune yahn uva me mạn, chahto ye ạma chete yạco cạva che din ye cudạdo chendạta me mạn.

'Ndạco ye ntiyon me tạh ạma o sạhn che din se ntiyon nduco cạva che necahn mạhn se nduco ye. Tuhme chica ye min, cuahn yahn ye.

2 Cuahn che a rine ndute me ne, dechuh ye ạma sạhn decạhya yahn ye cạva che cạca se sạhn chahn mạhn va che va che co yahn ye.

3 Ate chetạh sạhn chahn sạhn, chahn se sạhn, ne ndedechuh se sạhn diya tạh se.

4 Dechuh ye tạma se, ate chihya sạhn chahn sạhn, cạh se tu sạhn, nuhn yah se tin se.

5 Dechuh ye tạma se, ne chihno sạhn chahn sạhn. Adive ne, yạhn se dechuh ye. Ạma o se ne, chahn sạhn chahn sạhn, ne tạma te o se ne, chihno sạhn chahn sạhn.

6 'Chihno min ne, ametah duhva che dechuh ye, atenạn ạma sạhn dạya ye che ạma yahino ye sạhn. Dechuh ye sạhn, rạhco ye che nevahnecun sạhn chahn sạhn.

7 Ate cuahn che ndạ se min ne, rạhn sạhn chahn vạn mạn se nduco vih: "Sạhn tih che nuhnde tạh se ntiyon cuh. Cạhno vo sạhn, ne co yuhn vo."

8 Tuhme chetạh sạhn chahn sạhn, chihno se sạhn, ne chacondạh se sạhn cuạhn chihto me.

9 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye sạhn ndinạn chahn:

—A devano nchuhn te ihyan che dihve ntiyon me ne, hua nchahco ye yahn sạhn chahn. Ndạ ye ne, decuihno ye sạhn, ne cạh ye yạhn me tạma te o se, din se ntiyon nduco.

10 Quendi Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye sạhn chahn:

—A ndero ndi che hua renahn nchuhn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun tuhcạ:

Tu che chacondạh sạhn
vicherahto ne, chemin
che nde tahque
chichihve.
11 Dihvo vo Dendiohs
chihquentiyon ye
chemin, ne ạma
ndạhcạ che tihcạ din
ye.

12 Chenahn sạhn chahn che a yahn se che nte Dihvo vo ejemplo me, ne nahn din se preso ihyan. Ate hua chihquino se, te vạh se ihyan yạn. Tahque ndah

chihcomạn se ihyan, conạhn se.

Sạhn fariseo ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn tume cạde iyo

13 Adive dechuh chidocuyạn ndinạn chahn ạma o sạhn fariseo nduco ạma o sạhn partido yahn Herodes cạva che tumarande se Dihvo vo, ne cạca nunde se yahn ye.

14 Ndạ sạhn chahn nạn ye, ne rạhn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, devano nuhn che ndih ne, cuạco rạhn ne, te dạma no rendihche ne nducoyạca ihyan mạn, numa cuạco ricuahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs mạn. Cạhma ne co ne nuhn: ¿A rihquentiyon Dendiohs che nedihvo vo tume cạde iyo yahn Césạr, o hua ne?

15 Devano Dihvo vo te o nạn o chende sạhn chahn, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—¿Dehco che retumarande nchuhn u ne? Te ne ạma tume, ndihcheró.

16 Cạh se ạma tume, ndihchero ye. Tuhme tumerune ye sạhn:

—¿Duh ihyan yavenạn ye che quenan nạn tume cuh mạn, duh ihyan che quenan che duche ye mạn ne?

Ndahconan se, ne rạhn se ri se ihyan.

—Yahn Césạr.

17 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Cha che rihquentiyon Césạr ne, codinahn nchuhn. Cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

Ạma cuahn ino sạhn chahn yahn ndudo che tihcạ ndahconan ye.

Sạhn saduceo ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn che ntuche tenạhn

18 Sạhn saduceo ne, hua ritahno se che va che ntuche tenạhn. Ạma yune ne, ndạ ạma o se nạn Dihvo vo, ne rạhn se ri se ihyan:

19 —Ihyan Ricuahn, nạn ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon te ndete che coh inchạhn ạma ndạhta che hua vate dạya se ne, va che cahnevạco dihno se nduco te cạva che ndạca dạya se nduco te, ne nduco tihcạ hua cuihno ndạta yahn dihno se.

20 Ạma yune ne, chahte ndache se che dihno se vih. Sạhn che menạn ne, chihnevạco se nduco ạma tạhn. Ate chih se, ne hua chihco se nde ạma dạya se.

21 Chihnevạco tạma dihno se nduco te, ne cuahn che chih se ne, namin hua chihco se nde ạma dạya se. Atihnocạ chahno chi tạma se.

22 Nduh che ndache sạhn chahn chihnevạco se nduco te, ate chih nducoyạca se. Nde ạma se hua chihco se dạya se. Nạn che chihnonan yahn ne, namin chih tạhn min.

23 Ndạ ro che ntuche tenạhn ne, nducote nduh che ndache sạhn chahn chihnevạco se nduco te ne, ¿cha se che inchạhn te ne?

24 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne Ndudo yahn Dendiohs maṇ, vederihquentiyon yahn ye maṇ, ne chemin che hua cuạco che ricuahn ne.

25 Cuedevano ne te cuahn che ntuche tenạhn ne, metah cahnevạco ye, nde metah decahnevạco ye ihyan yahn ye, te co ye nduhcạ ángel che vate ye vahchetero.

26 Me yahn che va che ntuche tenạhn ne, anduhnecạ ndete che metah ndihchenaṇ nchuhn che dirun Moisés yahn ro min cuahn che quenun Dendiohs chihto yạhn lihn che riche, ne rạhn ye ri ye ihyan: "U che Dendiohs yahn Abraham maṇ, Isaac maṇ, Jacob maṇ."

27 Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyạca ihyan, ihyan che vate ye iyehnse maṇ, ihyan che a ndạca ye muhn maṇ. Hua cuạco che ạma yune rihnonaṇ yahn ihyan cuahn che rih ye nduhcạ che rạhco nchuhn.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menạn vihca

28 Nduco ạma sạhn devano ley che dirun Moisés quenun se min rihnevan se, ne tumacadino se che ndạhcạ ndahconan Dihvo vo yahn sạhn chahn. Chahn ndạ se nạn ye, ne tumerune se ihyan:

—¿Cha vederihqueniyon yahn Dendiohs che tahque menạn vihca ne?

29 Ndahconan ye yahn se, ne rạhn ye:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menạn vihca ne, tuhcạ: "Nchuhn ihyan nación yahn Israel, cuihnevan ne. Va ạma no Dendiohs, ihyan min che Dihvo vo.

30 Codin yahino nchuhn ihyan numacuahn chedave yahn ne maṇ, numa ino ne maṇ, numacuahn vederendedecadino yahn ne maṇ, numacuahn fuerza yahn ne maṇ."

31 Va tạma vederihquentiyon yahn ye che a nahn dạma: "Codin yahino nchuhn nducoyạca ihyan nduhcạ che yahino maṇ ne nchuhn." A vederihquentiyon che tuhchan che tahque menạn vihca vạn nducuahn.

32 Tuhme rạhn sạhn min ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ạma ndạhcạ rạhn ne. Cuạco rạhn ne te va ạma no Dendiohs. Ametah tạma ye nduhcạ ihyan min.

33 Me che numacuahn chedave yuhn vo maṇ, numacuahn vederendedecadino yuhn vo maṇ, numacuahn fuerza yuhn vo maṇ, din yahino vo Dendiohs maṇ, din yahino vo nducoyạca ihyan nduhcạ che yahino maṇ vo uvo maṇ ne, tahque rigonun chihve che co nducuahn vedino che recạh vo maṇ, che rihquiyạhn vo maṇ.

34 Checadino Dihvo vo che numacuahn vededevano ndahconan sạhn min, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Ametah yahn renda che cạhcantiyon Dendiohs di.

Nduco ndudo che ndahconan Dihvo vo ne, nde ạma ihyan ametah chihquino ye tumerune ca ye ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, Dạya Dendiohs ihyan

35 Ura che ricuahn Dihvo vo chete yạco ne, rạhn ye:

—Ihyan che a va cạde che dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, ¿dehco che rạhn sạhn devano ley che dirun Moisés te dạya David ihyan ne?

36 Din Vaco Dendiohs che dirun mạn David tuhcạ:

Rạhn Dihvé Dendiohs ri ye Dihvé:

“Cuihnde muhn lạdo tạh cuạcó
numanahn che ndạhco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di, nevahnecun ye di.”

37 Ihyan che a va cạde che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, nducote dirun mạn David che Dihve ye ihyan ne, ¿tạcạ che dạya ye ihyan tuhme ne?

Ạma yạhn ihyan chenun ye min, ne ạma yeno ye rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo.

Dihvo vo Jesucristo ne, rentihyon yạn ye nunde yahn sạhn devano ley che dirun Moisés

38 Quendi Dihvo vo ricuahn ye, ne rạhn ye nduco ihyan:

—Cuihco nchuhn cudạdo, ne hua dạma co ne nduco sạhn devano ley che dirun Moisés, sạhn chahn che vatechica se chenun se cahteca chahno se. Ạma renan ino se che nevahnecun ihyan sạhn, necạh ye Dendiohs sạhn cuạhn ndihve.

39 Chete yạco ne, renan ino se cuahte se nạn che rahte ihyan ndinạn. Nạn vihco ne, renan ino se cuahte se nạn che tahque ndeva ihyan yavenạn se.

40 Rehnevi se dehtenduh yahn ndạhta vạh, ne cạva che hua cuhnde ro vede idihya yahn se ne, ạma rạhn revạh se, redin cạ se che ndah ihyan se. Sạhn chahn ne, tahque chahte castigo din Dendiohs sạhn.

Vedino yahn ạma ndạhta vạh

41 Ạma yune ne, va Dihvo vo chete yạco, nino nạn va yave yahn tume vedino, ne ndihchero ye che rendạ ihyan, rih ye tume chete. Ạma yạhn ihyan cuihca ne, ạma ndeh tume rih ye chete.

42 Ura min ndạ ạma ndạhta vạh, ne chih ye o tume cạhya che ạma doh chihve.

43 Tuhme cah Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Cuạco rạhn rí nchuhn te ndạhta vạh cạh ne, tahque rigonun chihve vedino yahn ye nạn Dendiohs che co vedino yahn ihyan chenạhn sih.

44 Nducoyạca ihyan sih ne, chih ye che ngạva yahn ye. Ate ndạhta cạh ne, vạn

vedechevaḥ yahn ye ne, chih ye nducuahn che va yahn ye. Nde che va che toh ye ne, chih ye.

13

Dihvo vo Jesucristo ne, raḥn ye te va che ndora yaco yahn yaṇ Jerusalén

1 Cuahn che ndiquendaḥ Dihvo vo chete yaco chahte me ne, raḥn aṇa cha ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, condihche ne tah. ¡Aṇa ndaḥcaṇ yaco maṇ, tu che ndahto maṇ!

2 Ndahconan Dihvo vo, ne raḥn ye ri ye ihyan:

—¿A rahn ine che aṇa ndaḥcaṇ yaco? Ráhn rí di te va che ndora, nde o tu che ndahto vih ne, hua cotaṇve.

Dehtenduh che va che co cuahn che a cochi nino che nto iyehnse

3 Tah cuahn adive ne, cuahn ihyan chahn Cuete Olivo naṇ che rendihche cuaco yaco chahte me. Numanahn che va Dihvo vo ne, chahn ndaṇ Pedro maṇ, Jacobo maṇ, Juaṇ maṇ, Andrés maṇ, ne tumerune ye ihyan:

4 —¿Ticuaḥn conahn che raḥn ne ri ne nuhn yahn yaco me ne? ¿Deh va che co ro cuahn che a cochi nino che conahn ne?

5 Ndahconan Dihvo vo, ne raḥn ye:

—Cuihco nchuhn cudaḥdo che hua cahncheh nde aṇa ihyan nchuhn,

6 te ndaṇ aṇa yaḥn se, cahncheh se ihyan, din caṇ se che a vederihquentiyon yáhn chenan cuma se. Caḥma queri aṇa se te a saḥn chahn che a va caḥde che dechuh Dendiohs, ndedevahn se ihyan iyehnse, ne aṇa yaḥn ihyan cahncheh se.

7 'Cuahn che cahnevan nchuhn che rente ihyan che cuanaṇ caṇda maṇ, che a va caṇda maṇ ne, hua dihya ne co, te a tihcaṇ va che co. Ate che nto iyehnse ne, condah ca.

8 Ihyan aṇa nación ne, cuahtecuhma ye nduco ihyan taṇa nación maṇ, a muhn a min necuan caṇda maṇ, nuhn yaḥn caḥnguh cuaḥngaḥ maṇ, cuhnde cuico maṇ. Ate vedeyah chemin chan ne, cade cuanaṇ.

9 'Cuihco nchuhn cudaḥdo, te necaḥ ihyan nchuhn taḥ intiyahn, cuih nunde ye yahn ne maṇ, cuahn ye nchuhn chete yaco maṇ. Va che quenda ihyan nchuhn naṇ gobernador maṇ, rey maṇ, yahn che rahndudo ne ndudo yáhn. Min va che caḥma ne nduhcaṇ che ritahno ne u.

10 Ate numanahn che ametah nto iyehnse ne, va che conan cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs numachahte iyehnse.

11 Me cuahn che necaḥ ihyan nchuhn taḥ intiyahn, cuih nunde ye yahn ne ne, hua ndedecadino ne taca caḥma ne, te a Vaco Dendiohs te ndudo che caḥma ne. Ndiyu vaṇ vededevano yahn maṇ ne quendaḥ che caḥma ne.

12 Ndạ ro min ne, ạma din
tạn ihyan nduco vih. Nạhn
ye ne, cạca ye che cạhno se
dihno ye, nạhn ye ne, cạca ye
che cạhno se dạya ye, nạhn
ye ne, cạca ye che cạhno se
indihte yahn ye.
13 Nducoyạca ihyan
ndihche tạn ye nchuhn yahn
che ritahno ne u, ate ndete
che cocha ne nducuahn
vedeyah chemin chan ne,
ndevahn ne.
14 'Dirun ihyan profeta
Daniel yahn ạma nạn che
ạma chihngạ mạn, che
redetohnan mạn. Cuahn che
ndihchero nchuhn che a nti
nạn che hua redin yahn che
cuandi ne, tahque ndah che
cuano ihyan che vate ye
estạdo yahn Judea,
cuahtenun ndeh ye vạn
icoyạhn. (Ndạhcạ che
conahn tin ihyan cuahn che
ndihchenan ye nạn Ndudo
yahn Dendiohs nạn che rạhn
yahn chemin).
15 Ro min ne, ihyan che
vate ye tin vah yuto ne,
ndetạhno nchan ye cạno ye.
Hua redin yahn che condah
ca ye chete vah, cotạh ye
dehtenduh yahn ye.
16 Me ihyan che chenun ye
viyạta ne, a min no cạca ye,
te hua conun yahn ye che
nạhn ye viyạn, quengua ye
tino yahn ye.
17 ¡Chevạh ihyan ndạhta
che chenun dạya ye ndạ ro
min mạn, ihyan ndạhta che
retạve ye mạn!
18 Nahn che covạh nchuhn,
cạca ne Dendiohs cạva che
conan ye nchuhn, ne hua ro
iche va che cạno ne,
19 te ro min ne, ạma yah
cuahno ihyan che hua nahno
ye nde ro che dendah
Dendiohs iyehnse nde
meniyon.
20 Ndete che cuahnecun
Dendiohs che rạhn cuhnde
vedeyah min ne, nde ạma
ihyan hua ndevahn ye. Ate
cạva che hua chuhnan
chuhrihn ihyan che
tendạhnun ye ne, a chihco
cạde ye che hua rạhn
cuhnde vedeyah min.
21 'Ndạ ro min ne, ndete
che cạhma ihyan co ye
nchuhn: "Condihchero ne.
Muhn quenun ihyan min che
a va cạde che dechuh
Dendiohs, ndedevahn ye
ihyan iyehnse", o cạhma ye:
"Condihchero ne. Min
quenan ye" ne, hua cotahno
ne.
22 Va che ndạ ihyan che
ndere cạhma ye che a ihyan
chahn che a va cạde che
dechuh Dendiohs,
ndedevahn ye ihyan
iyehnse. Namin va che ndạ
ihyan che din cạ ye che
cuahndudo ye Ndudo yahn
Dendiohs. Din ihyan chahn
vederihno cạva che
cahncheh ye, ndete che co
ne, nde ihyan che a
tendạhnun Dendiohs.
23 Cuihco nchuhn cudạdo.
A riyạhvé nchuhn
numanahn che metah
conahn cạva che cuahteyạn
ne.

Dạya Dendiohs ne, va che chi tun ye

24 'Cuahn che cuihno
vedeyah chemin chan ne, co

man iyehnse. Cuihno dave yahn yạhn mạn, iyo mạn,
25 cora iyon mạn, nuhn nducuahn che a nihnde cạde nạn ro mạn.
26 Tuhme ndihchero nducoyạca ihyan che u che rinducó nducoyạca ihyan ne, ndá vạn man numacuahn vederihquentiyon chahte yáhn.
27 Dechúh ángel yáhn numachahte iyehnse, nedin dạma ye nducoyạca ihyan che a tendạhnún.
28 'Cua cuande nchuhn nduhcạ che rineve yạhn higo. Cuahn che renecạhno yạn, rendo tu yạta yahn ne, a devano ne te a cuanạn ro ihno.
29 Atihnocạ cuahn che ndihchero nchuhn che a conahn nducuahn dehtenduh che a rá́hn rí nchuhn, te nduco chemin codevano ne te a denạn ndá́.
30 Cuạco rá́hn rí nchuhn te nde metah conan coh ihyan che vate ye mạn ro cuh ne, a conahn nducuahn.
31 Nạn ro mạn, iyehnse mạn ne, va che cuihno. Ate ndudo yáhn ne, hua chuh ya, te va che conahn nducuahn.
32 'Ate hua duh devano deh ro mạn, deh ura mạn, che conahn. Nde ángel che vate ye vahchetero hua devano ye. Nde u che Dạya Dendiohs ne, hua devanó. Atenán Dendiohs Chida che devano ye.
33 'Cuahteyạn nchuhn mạn, covạh ne mạn, te hua devano ne ticuạhn conahn.
34 U che rinducó nducoyạca ihyan ne, nduhcạ ạma ihyan che quendạh ye cuahn ye nạn yahn. Ihyan min ne, chihco ye ntiyon che din queri ạma mozo yahn ye mạn, chihquentiyon ye sạhn che redin cudạdo chendevah che cuhndeyạn se mạn.
35 Cuahteyạn nchuhn, te nduhcạ che hua devano sạhn chahn deh ura ndaconan dihve se ne, namin hua devano nchuhn deh ura ndaconan chí. ¿A ndá́ ura che cuehche yạhn ne? ¿A ndá́ nạn mạhn yạn ne? ¿A ndá́ ura che co dave ne? Hua devano ne.
36 Chemin che nahn che cuahteyạn ne, ne a decodehno ura che ndaconán ne, ntạcá nchuhn che vateyạn ne.
37 Che rá́hn rí nchuhn ne, namin rá́hn cạva ihyan chenạhn: ¡Cuahteyạn nducoyạca ne!

14

Rentuhno se tạcạ din se preso Dihvo vo Jesucristo

1 O ro ca renda che ndạ ro yudo, vihco cuahn che reh ihyan nación yahn Israel pạn che hua nduco yạ yahn ne, chidocuyạn ndinạn nduco sạhn devano ley che dirun Moisés ne, rentuhno se deh vederihncheh din se cạva che co din se preso Dihvo vo, ne cạhno se ihyan.
2 Rente cạde se vạn mạn se nduco vih:
—Hua cạhno vo sạhn menạhn vihco, te ạma nto dạma ihyan, ne necuan ye numacuahn vedetạn.

Ąma ihyan ndąhta ne, chacotąhme ye nunedąn tin Dihvo vo Jesucristo

3 Cuahn che quenan Dihvo vo yąn Betania, vąco Simón, sąhn min che chi se cah che rechą yute ro menąn me, ura che va ye reh ye nąn mesa ne, ndą ąma ihyan ndąhta, nda ye ąma frąsco che ndindah nduco ąma nąn tu che duche alabastro. Chenun chete frąsco me ąma nąn che demąn nunedąn che duche nardo, ąma yahn chihve. Cun ye chende frąsco me, ne chacotąhme ye nunedąn me tin Dihvo vo.

4 Vąn ihyan che chenun min ne, nduco ąma o se che hua chahtenan ino se che tihcą din ihyan ndąhta me, ne rąhn nun se nąn ye vąn mąn se nduco vih:

—¿Dehco che ndere redetoh tąhn tihn nunedąn tih?

5 Tahque ndah ndete che ndihcue te, cua te nchuh ca ino ciento tume denario, ne conan te ihyan chevąh.

Nde chihya se ihyan.

6 Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye sąhn chahn:

—¿Dehco che ri tąn nchuhn nduco ihyan ndąhta tih? Ndąhcą che tihcą din ye cąvá.

7 Ihyan chevąh ne, cuahn dąma chenun ye vąn nchuhn, ne adehno ro che nahn ne ne, co conan ne ihyan. Ate u ne, hua conán vąn nchuhn numacuahn ro.

8 Ihyan ndąhta tih ne, din ye nducuahn che tuno tąh ye, te chacotąhme ye u, ne nduco tihcą chihcoyąn ye u cąva che co cuhche ihyan u.

9 Cuąco rąhn rí nchuhn te numachahte iyehnse che cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs ne, ntihyon yąn ye nduhcą che din ihyan ndąhta tih nducó.

Nte cąde Judas nduco chidocuyąn ndinąn che necąh se Dihvo vo Jesucristo

10 Judas Iscariote, ąma cha sąhn che nduco se chi cuande se vąn ihyan apóstol che ndichio chahn ne, chahn se nte cąde se nduco chidocuyąn ndinąn chahn cąva che necąh se Dihvo vo.

11 Ąma chi yeno chidocuyąn chahn che tihcą rąhn se, ne cąh se ndudo yahn se che cąh se tume sąhn. Tuhme nuhn ino se tącą din se che necąh se ihyan tąh sąhn chahn.

Cheh vino Dihvo vo Jesucristo che cuande yahn ro yudo

12 Ro che canąn vihco che reh ihyan nación yahn Israel pąn che hua nduco yą yahn mąn, rihno ye itecuche cąhya, ri te vedino yahn ro yudo mąn ne, tumerune ihyan apóstol Dihvo vo:

—¿Ti nahn ne che cąhn nuhn cąhcoyąn nuhn che cheh ne che cuande yahn ro yudo ne?

13 Tuhme tahve Dihvo vo o ihyan chahn, ne rąhn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn viyąn, ne min ntąca ne ąma sąhn che nda se ąma cuhtenune. Cuiquendi ne sąhn.

14 Ndą ne vah che ndondą se ne, cąhma ne co ne ihyan che vąco min: “Nahn cadino Ihyan Ricuahn ti va cuąrto nąn che cheh vino ye nduco ihyan apóstol yahn ye che cuande yahn ro yudo.”

15 Tuhme nąhma ye nchuhn ąma cuąrto chahte che va nde yąco nąn che a vateyąn dehtenduh. Min chihcoyąn nchuhn che chuh vino vo.

16 Cuahn ihyan che o chahn viyąn me, ne ntąca ye vah me nduhcą che rąhn Dihvo vo. Min chihcoyąn ye che cheh vino ye nduco vih che cuande yahn ro yudo.

17 Cuahn che chi man me ne, ndą Dihvo vo nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye.

18 Cuahn che a vate ye reh ye nduco vih nąn mesa ne, rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuąco rą́hn rí nchuhn te ąma cha ne che reh ne dąma nducó ne, ndihcue ndeh ne u.

19 Tuhme chi rąn ihyan chahn, ne ca ąma ca ąma ye rąhn ye ri ye Dihvo vo:

—Ate co ndiyu u che tihcą dín.

20 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye.

—Ąma cha nchuhn che dąma reh ne nducó chete cuh cuh che tihcą din ne.

21 Cuąco te u che rinducó nducoyąca ihyan ne, va che conahn nducó nduhcą che a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs. Ate ¡chevąh sąhn che ndihcue ndeh se u! Tahque ndah ndete che hua chihndeyąn se.

22 Numanahn che reh vino ihyan chahn ne, chetąh Dihvo vo pąn, ne necąh ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cąh ye, cheh ihyan chahn, ne rąhn ye ri ye ihyan:

—Cocheh nchuhn pąn cuh. Chu ne, yute yáhn.

23 Namin chetąh ye ąma vąso vino, ne cuahn che a necąh tun ye nundihve cuahn Dendiohs ne, cąh ye, chih nducoyąca ihyan chahn,

24 ne rąhn ye ri ye ihyan:

—Chu ne, yun yáhn. Chu che dito yahn ndudo ra che ndąhco cąde Dendiohs. Mąn ne, va che cora cąva ąma yąhn ihyan.

25 Cuąco rą́hn rí nchuhn te ametah ndaconan cúh nune yahn uva nde ndą ro che nuhnde cąde nducuahn quenuma ra, ne quenún nąn che rihquentiyon Dendiohs.

Rąhn Dihvo vo Jesucristo te cąhma Pedro te hua rendihche ye ihyan

26 Chihno che chita ihyan chahn himno ne, cuahn ye cuąhn Cuete Olivo.

27 Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Mąn vino cuh ne, cąhcomąn nducoyąca nchuhn u nduhcą che a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą: “Cuahnecun Dendiohs che cąhno se ihyan che redin cudądo itecuche, ne cuihno cotuhn te.”

28 Ate cuahn che ntuché
vạn tenạhn ne, cạ́hn estạdo
yahn Galilea tahque menạn
ca che co nchuhn.
29 Tuhme rạhn Pedro ri ye
Dihvo vo:
—Andahre che cạhcomạn
nducoyạca ihyan sih ndih
ne, ate u ne, hua cạhcomạ́n
ndih.
30 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan:
—Cuạco rạ́hn rí di te mạn
yạn cuh ne, numanahn che
metah cuah o co tuh ne, a ino
yune cahme che hua
rendihche u.
31 Ate tahque yudo nạn
Pedro rạhn ye:
—Andahre va che cóh
dạma nduco ne, ate hua
cạhcomạ́n ndih.
Atihnocạ rạhn ihyan
apóstol chenạhn chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, covạh ye ạma cuạn nạn che duche Getsemaní

32 Ndạ ihyan chahn ạma
cuạn nạn che duche
Getsemaní, ne rạhn Dihvo vo
ri ye ihyan apóstol yahn ye:
—Cuahte nchuhn muhn
numanahn che cạ́hn covạ́h.
33 Tuhme quenda ye Pedro
mạn, Jacobo mạn, Juạn mạn,
cuahn ye nduco vih. Ura min
canạn ạma chi ndạche ye, ne
ạma chuhrihn ye che
rendedecadino ye.
34 Rạhn ye ri ye ihyan
chahn:
—Adeche cóh che ạma
ndạche rí. Cuahtenan rino
nchuhn muhn,
cuahtenduche ne.
35 Tuhme cuahn Dihvo vo
tahque cạna nạn min,
chendih ye ndiyạhn, ne
chica ye Dendiohs che ndete
che cuahnecun ye ne, hua
chuhrihn ye nduhcạ che a va
cạde.
36 Rạhn ye:
—Chida mạ́n, ndih ne, ri
redin ne nducuahn che nahn
ne. Cuahnecun ne che hua
chuhríhn nduhcạ che a va
cạde. Chemin che ricá ndih,
ate hua co nduhcạ che náhn,
co nduhcạ che nahn mạn ne.
37 Tuhme ndaconan ye
nạn che chenun ihyan
apóstol chahn. Ntạca ye
ihyan che vateyạdo ye, ne
rạhn ye ri ye Pedro:
—Simón, ¿a nde ạma ura
hua chi quendoche?
38 Cuahtenduche nchuhn
mạn, covạh ne mạn, cạva
che hua dinahn ne che
tumarande chundah
nchuhn. Ndiyu che
rahcotạhn ne yáhn, ate
anduhnecạ ndete che ndi i
ne.
39 Ndaconan cuahn tun ye,
ne a chemin no chica ye
Dendiohs.
40 Cuahn che ndaconan ye
ne, a namin no vateyạdo
ihyan chahn, anduhnecạ
ndete che nda vih ndutinạn
ye che nahn cuahteyạdo ye,
ne hua devano ye deh che
ndahconan ye.
41 Cuahn che ntạ Dihvo vo
nạn che chi ino yune ne,
rạhn ye ri ye ihyan chahn:
—A chahteyạdo nchuhn. A
tuno ura che necạh se u che
rinducó nducoyạca ihyan
tạh sạhn nunde.
42 A cochi sạhn che
ndihcue ndeh se u.
Cuenecuan nchuhn, quendi
yuno vo sạhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chi ye preso

43 Nde metah cuihno cạhma Dihvo vo cuahn che ndạ Judas, ạma cha sạhn che chi cuande se vạn ihyan apóstol che ndichio chahn. Nduco se ạma yạhn sạhn che nda espạda mạn, sạhn che nda yạhn mạn, sạhn chahn che dechuh chidocuyạn ndinạn chahn mạn, sạhn intiyahn mạn, sạhn devano ley che dirun Moisés mạn.

44 Judas, sạhn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, a nte cạde se nduco sạhn chahn tuhcạ:

—A ihyan che tenán ihyan ne, a ihyan min codin nchuhn preso ihyan. Cuihco ne cudạdo che hua cạno ye.

45 Ndetạhn ndạ se ne, rạhn se ri se Dihvo vo:

—¡Ihyan Ricuahn! ¡Ihyan Ricuahn!

Tuhme tenạn se ihyan,

46 ne din sạhn chahn preso ihyan.

47 Ạma cha ihyan apóstol chahn ne, ndetendạh ye espạda yahn ye, ne chahn ye ạma sạhn decạhya yahn chidocuyạn che tahque ndinạn, chacondạh ye revan se.

48 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn chahn:

—Nchuhn ne, cochi ne nda ne espạda mạn, nda ne yạhn mạn, din ne preso u nduhcạ sạhn duco.

49 A vạn nchuhn quenún ro ro, ricuáhn chete yạco, ne hua din ne preso u. Ate mạn ne, ndạ ne, te a tihcạ va che conahn ducó nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs.

50 Ura min chihcomạn ihyan apóstol chahn Dihvo vo, ne chihno chano ye.

Chano ạma sạhn yuno

51 Cuahn ạma sạhn yuno cuạhn nạn che cuahn Dihvo vo, ndacotuma se ạma tino chahte. Chetạh sạhn chahn sạhn,

52 ate ndairun se tino me, ne devạne se chano se.

Ndạ Dihvo vo Jesucristo nạn intiyahn

53 Quenda sạhn chahn Dihvo vo nạn chidocuyạn che tahque ndinạn, ne min ndo dạma nducoyạca chidocuyạn ndinạn chahn mạn, sạhn intiyahn mạn, sạhn devano ley che dirun Moisés mạn.

54 Cuahn Pedro diyahn diyahn cuạhn nạn che quenda sạhn chahn Dihvo vo nde ndạ ye chevah vạco chidocuyạn che tahque ndinạn me. Min quenun ye vạn sạhn ndạhco chahn, recạh ihno ye ihyan chihto vạcoyạhn.

55 Chidocuyạn ndinạn chahn nduco sạhn intiyahn chahn ne, renuhn ino se deh nunde cacueh dạme se Dihvo vo, cạva che co cạhno se ihyan, ate hua ndạca se nde ạma.

56 Ạma yạhn se ndere rih nunde se yahn Dihvo vo, ate hua chi dạma ndudo yahn se nduco vih, te hua cuạco che rạhn nde ạma se.

57 Necuan ạma o se, ne
ndere chih nunde se yahn
Dihvo vo, ne rạhn se tuhcạ:
58 —Nuhn chihnevan nuhn
che rạhn sạhn tih: “U
ndahterá yạco cuh che
ndahto ihyan, ne chete che
ino ro ne, nạhnó tạma che
hua nduhcạ yạco che rahto
ihyan.”
59 Ate nde nduco nduh ne,
hua chidạma ndudo yahn se
nduco vih.
60 Tuhme necuan
chidocuyạn che tahque
ndinạn me, ne rạhn ye ri ye
Dihvo vo:
—¿Dehco che hua
rendahconen yahn sạhn sih
che ạma rica nunde se yehn?
61 Ate nde ạma hua rạhn
Dihvo vo. Tuhme tumerune
chidocuyạn che tahque
ndinạn me:
—¿A di che Dạya Dendiohs,
ihyan min che a va cạde che
chi ye ndedevahn ye ihyan
iyehnse ne?
62 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye:
—A u chemin. Cuedevano
ne te u che rinducó
nducoyạca ihyan ne,
ndihchero ne u che vá lạdo
tạh cuạco Dendiohs, ihyan
min che ạma yudo
vederihquentiyon yahn ye.
Namin ndihchero ne u che
ndá vạn man.
63 Tuhme chidocuyạn che
tahque ndinạn me ne, ndeh
ye tino yahn ye, ne rạhn ye:
—¿Dehca din vo testigo ne?
64 A mạn nchuhn
chihnevan ne ndudo che
rạhn se, ducherino se
Dendiohs. Nchuhn cạhma ne
che co.

Rạhn nducoyạca sạhn
chahn te redin yahn che
cạhno se ihyan.
65 Tuhme ạma o se ne,
cạhnan dan se Dihvo vo.
Dechiche se nạn ye, chahn se
ihyan, ne rạhn se ri se ihyan:
—Cahme co nuhn duh
chahn di.
Namin sạhn policía ne,
chahn se ihyan.

Rạhn Pedro te hua rendihche
ye Dihvo vo Jesucristo

66 Numanahn min ne,
quenun ca Pedro chevah me.
Ura min ndạ ạma tạhn
decạhya yahn chidocuyạn
che tahque ndinạn me,
67 ne ndihchero te Pedro
che recạh ihno ye ihyan
chihto vạcoyạhn. Chahn
nino te ndihchero ndah te
ihyan, ne rạhn te ri te ihyan:
—Namin di ne, chindoque
Jesús yahn yạn Nazaret.
68 Ate rạhn Pedro ri ye
tạhn:
—Nde hua rendihché duh
ihyan che rahn yahn ye.
Tuhme cuahn ye cuạn
chendevah, ne ura min cah
menahn tuh.
69 Ndihchero tạhn min
ihyan tạma yune, ne rạhn te
ri te sạhn che chenun se min:
—Sạhnguh ne, namin
chinduco se sạhn chahn.
70 Ate rạhn Pedro tạma
yune te hua cuạco. Tah
cuahn adive me ne, rạhn
sạhn che chenun se min ri se
ihyan:
—Cuạco che chindoque
sạhn sih, te nde nạn ndudo
yehn ro yehn che sạhn
Galilea di.

71 Tuhme rạhva Pedro, ne
rạhn ye ri ye sạhn chahn:
—Nde muhn nde nạn
Dendiohs, rạ́hn rí nchuhn te
hua rendihche duh ihyan
che rạhn ne.
72 Ura min cah o co tuh, ne
necạhco Pedro che rạhn
Dihvo vo ri ye ihyan tuhcạ:
“Ura che ameṭah cuah o co
tuh ne, cahmé ino yune te
hua rendihche u.”
Ndedecadino ye yahn
chemin, ne chaco ye.

15

Techecạde Pilạto yahn Dihvo vo Jesucristo

1 Cuahn che a chi dave ne,
ndo dạma chidocuyạn
ndinạn chahn mạn, sạhn
intiyahn mạn, sạhn devano
ley che dirun Moisés mạn, ne
dechiche se Dihvo vo,
quenda se ihyan, necạh se
ihyan tạh Pilạto.
2 Pilạto ne, tumerune se
Dihvo vo:
—¿A di che rey yahn ihyan
nación yahn Israel ne?
Ndahconan ye yahn se:
—U, nduhcạ che rahn.
3 Chidocuyạn ndinạn
chahn ne, ạma rih nunde se
yahn Dihvo vo.
4 Ndạconan tumerune
Pilạto ihyan, ne rạhn se:
—¿Dehco che hua
ndahconen yahn sạhn sih?,
te ạma rih nunde se yehn.
5 Ate nde ạma ndudo hua
ndahconan Dihvo vo yahn
se, ne ạma rahn ino se.

Chihco cạde Pilạto che cạhno se Dihvo vo Jesucristo

6 Va ạma costumbre che
nduyo nduyo che rendạ ro
yudo ne, rentạhte Pilạto ạma
preso, adecoduhno che nahn
ihyan yạn.
7 Min vạcoyạhn ne,
chenun sạhn preso che chi se
contra yahn gobierno,
chahtecuhn se nduco ye,
chihno se ihyan yahn ye. Vạn
sạhn chahn ne, nduco ạma
se che duche se Barrabás.
8 Ro min ndạ ạma yạhn
ihyan nạn Pilạto, ne chica ye
che ntạhte se ạma preso
nduhcạ che redin se nduyo
nduyo.
9 Tumerune Pilạto yahn
ihyan chahn:
—¿A nahn nchuhn che
ntạhte rey yahn ne ne?
10 Tihcạ rạhn se, te a
checadino se te che ri ve
chidocuyạn ndinạn chahn
yahn Dihvo vo, ne chemin
che necạh se ihyan tạh se.
11 Ate chidocuyạn ndinạn
chahn ne, chinun se ihyan
yạn che tahque ndạhcạ che
cạca ye che ntạhte Pilạto
Barrabás.
12 Tuhme tumerune tun
Pilạto ihyan chahn:
—¿Me deh nahn nchuhn
che dín nduco sạhnguh che
rạhn ne che rey yahn ne?
13 Ndahconan ihyan
chahn, ne rạhn ye
numacuahn vedetạn:
—¡Conahn yạh ne sạhn!
14 Tumerune tun Pilạto
ihyan chahn:
—¿Dehco? ¿Deh nunde
quendihco se?
Ate ndaconan cah ihyan
chahn:
—¡Conahn yạh ne sạhn!
15 Nducote nahn Pilạto che
co yeno ihyan chahn ne,

ntąhte se Barrabás. Tuhme chahn se Dihvo vo, ne necąh se ihyan tąh sandądo cąva che nahn yąh se ihyan.

16 Quenda sandądo chahn Dihvo vo chevah yahn palącio me, ne nedin dąma se nducoyąca combiero yahn se.

17 Chaconuhn se ąma tino morądo ihyan, ne dendah se ąma corona yąn, tihyon se tin ye.

18 Chihno min ne, redin cą se che renevahnecun se ihyan, ne rah se:

—¡Ndeva nuhn yavenąn rey yahn ihyan nación yąhn Israel!

19 Chahn se tin ye nduco ąma nducodi, ne cąhnan dan se ihyan. Chehntihya se nąn ye, redin cą se che rendeva se yavenąn ye.

20 Chihno che din duche yahn se ihyan ne, chehnevi se tino morądo me, ne ntihyon se tino yahn mąn ye ihyan. Tuhme quenda se ihyan nąn che nahn yąh se ihyan.

Nahn yąh se Dihvo vo Jesucristo

21 Ura min ne, chuh Simón, ąma ihyan yąn Cirene, nahn ye viyąta. Ihyan min che chida Alejandro mąn, Rufo mąn. Din sandądo chahn fuerza ihyan, ne quenda ye cruz nąn che nahn yąh se Dihvo vo.

22 Quenda sandądo chahn Dihvo vo ąma cuąn nąn che duche Gólgota, che nahn cąhma Cuete Ine Tin Tenąhn.

23 Min cąh se vino che ndihchetąhn nduco ąma nąn ico che duche mirra, cuh Dihvo vo. Ate hua chih ye.

24 Cuahn che a chihno nahn yąh sandądo chahn ihyan ne, din se sortear tino yahn ye cha sąhn quendąh yahn se che co yahn se.

25 Nąn raco nun vatiyąn nahn yąhn se ihyan.

26 Nunde yahn ye che ndirun, chaconahn se nąn cruz ne, rąhn tuhcą: “Ihyan cuh che Rey yahn ihyan nación yahn Israel.”

27 Namin nahn yąh se o sąhn duco, ąma se lądo tąh cuąco ye, ne tąma se lądo tąh cueh ye.

28 Nduco tihcą chinahn nduhcą che a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą: “Din cuande se ihyan vąn sąhn nunde.”

29 Ihyan che rechuh ye min ne, rąhva ye yahn Dihvo vo, rahco tin ye, ne rąhn ye:

—Di che rahn che ndahtere yąco, ne chete che ino ro nahne,

30 ¡cuendedevahn man di, cuenchehn nąn cruz tih!

31 Namin chidocuyąn ndinąn chahn mąn, sąhn devano ley che dirun Moisés mąn ne, din duche yahn se ihyan, ne rąhn se vąn mąn se nduco vih:

—Ndedevahn se tąma ca ihyan, ate mąn se ne, hua ri rendedevahn se sąhn.

32 Ndete che cuąco che sąhn tih ihyan min che a va cąde che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse mąn, rey yahn ihyan nación yahn Israel mąn ne, ndąhcą che nchahn se nąn cruz,

ndihchero vo, cạva che cotahno vo.

Nde sạhn che chenan yạh se dạma nduco ye ne, rạhva se nduco ye.

Chih Dihvo vo Jesucristo

33 Cuahn che a chi inguiyạhn ne, chi man iyehnse, chengu nde nạn rahco ino.

34 Ura min cah Dihvo vo numa dito ye:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —che nahn cạhma: Dendiohs yáhn, Dendiohs yáhn, ¿dehco che chihcomạn ne u?

35 Chihnevan ạma o sạhn che chenun min, ne rạhn se:

—Cuihnevan nchuhn. Rah se ihyan profeta Elías.

36 Tuhme aderano ạma se, decạhnda se ạma esponja nduco vinagre. Chacotah se esponja me tin ạma nduco, nahn se chende ye cạva che tihve ye, ne rạhn se:

—Cuahtenan rino vo, ne ndihchero vo ndete che chi Elías ndedevah ye sạhn.

37 Ate ạma dito cah Dihvo vo, ne chih ye.

38 Ura min nde tino chahte che quendihco chete yạco, chica nde yạco, chiya nde ndiyạhn, ne ndo o ndi.

39 Sạhn capitán che nti se chihto nạn Dihvo vo ne, chihnevan se che cah ye mạn, ndihchero se nduhcạ che chih ye mạn, ne rạhn se:

—Cuạco niyon te ihyan cuh che Dạya Dendiohs.

40 Min vatendi ạma o ihyan ndạhta ạma lạdo, rendihchero ye. Ạma ye ne, duche María yahn yạn Magdala. Tạma ye ne, duche María che chaco José, ihyan min che menạn ye yahn dihno ye Jacobo. Tạma ye ne, duche Salomé.

41 Ihyan ndạhta chahn ne, chinduco ye Dihvo vo, chinan ye ihyan cuahn che quechica ye estạdo yahn Galilea. Namin yạhn ca ihyan ndạhta che ndạ ye nduco Dihvo vo yạn Jerusalén chenun ye min.

Chihche ye Dihvo vo Jesucristo

42-43 José yahn yạn Arimatea ne, ạma ihyan ndinạn yahn nación yahn Israel. Ihyan min ne, quenan ino ye che a nun cạhcantiyon Dendiohs. Nducote a ro min che víspera yahn ro che rahtetuhno ihyan ne, din nun ino ye chahn ye nạn Pilạto, ne chica ye sạhn che cuahnecun se che cuhche ye Dihvo vo.

44 Pilạto ne, ạma cuahn ino se che rạhn ihyan min che a chih Dihvo vo. Tuhme cah se capitán me, ne tumerune se sạhn ndete che cuạco.

45 Rạhn capitán me ri se sạhn te cuạco, ne cahnecun se che cạhn ye, cuhche ye Dihvo vo.

46 Tuhme chahn José, ca ye ạma tino cua, quenda ye. Ndedevah ye Dihvo vo, chahcotuma ye tino me ihyan, chacondihte ye ihyan chete ạma yạyan che ndindah nạn yạva, ne necạhde ye chende yạyan me nduco ạma tu chahno.

47 María yahn yạn Magdala mạn, María che chaco José mạn ne, chahn ye ndihchero ye nạn che quenun Dihvo vo.

16

Dihvo vo Jesucristo ne, ntuche ye vạn tenạhn

1 Cuahn che a chuh ro che rahtetuhno ihyan ne, María yahn yạn Magdala mạn, Salomé mạn, María che chaco Jacobo mạn ne, ca ye nunedạn cạva che cạhn ye nạn yạyan, cuacotạhme ye Dihvo vo.
2 Ro min ne, ro che ndeva ndate. Ura che a quendạh yạhn ne, ndạ ye nạn yạyan me,
3 ne rạhn ye vạn mạn ye nduco vih:
—¿Tạcạ che metah duh che cahnevi tu che ntude nduco chende yạyan me?
4 Ate cuahn che ndihchero ye ne, a ndavi tu ndico me che ntude nduco chende yạyan me.
5 Chendạ ihyan chahn chete yạyan me, ne ndihchero ye ạma ángel che va ye lạdo tạh cuạco, ndacotuma ye ạma tino cua chahte, ne dihya ihyan chahn chi.
6 Tuhme rạhn ángel me ri ye ihyan:
—Hua dihya nchuhn co. Nchuhn ne, rinuhn ne Jesús yahn yạn Nazaret, ihyan min che quenan yạh ye. Ate ametah ye muhn. A ntuche ye. Condihche ne tạn nạn che chacondihte ye ihyan; ametah ye.
7 Cuahn nchuhn ngo ne Pedro mạn, ihyan apóstol chenạhn mạn, te cạhn Dihvo vo estạdo yahn Galilea tahque menạn che co nchuhn. Min ndihchero ne ihyan nduhcạ che a rạhn ye ri ye nchuhn.
8 Ndạca ihyan ndạhta chahn nạn yạyan me, conạhn ye rano ye, nde tuno rendoh ye che dihya ye chi, ate hua rạhn ye nduco nde ạma ihyan che chahno chi ye, te vạh ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihnde ro ye nạn María yahn yạn Magdala

9 Cuahn che a ntuche Dihvo vo vatiyạn ro che ndeva ndate ne, chihnde ro ye menạn vihca nạn María yahn yạn Magdala, ihyan min che chenun ndache vaco chihngạ ihyan ro menạn me, ndetendạh Dihvo vo.
10 Chahn ihyan min chengo ye ihyan apóstol. Ihyan chahn ne, rạn ye mạn, raco ye mạn.
11 Ate hua chitahno ye che rạhn ihyan ndạhta me che ntuche Dihvo vo mạn, che ndihchero ye ihyan mạn.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nạn o ihyan che chinduco ye ihyan

12 Chihno min ne, chihnde ro Dihvo vo nạn o ihyan che chinduco ye ihyan ura che chenun yune ye conạhn ye. Ate a ntạcorun Dihvo vo, ametah nduhcạ ye ro menạn.
13 Tuhme chahn ihyan chahn chengo ye ihyan

chenạhn che chinduco ye Dihvo vo. Ate a namin no tun, te hua chitahno ihyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihquentiyon ye ihyan apóstol che cạhn ye cuahndudo ye

14 Adive ne, chihnde ro Dihvo vo nạn ihyan apóstol che ndichiạma chahn ura che vate ye reh ye nạn mesa. Chihya ye ihyan chahn yahn che hua chitahno ye che rạhn ihyan che a ndihchero ye ihyan che a ntuche ye.
15 Namin rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:
—Cuahn nchuhn numachahte iyehnse, cuahndudo ne ndudo ndah yahn Dendiohs, cahnevan nducoyạca ihyan.
16 Ihyan che cotahno ye mạn, cuedenune ye mạn ne, ndevahn ye. Ate ihyan che hua cotahno ye ne, conda ye.
17 Ihyan che ritahno ye ne, din ye vederihno. Numacuahn vederihquentiyon yáhn ndetendạh ye vaco chihngạ mạn, cạhma ye tạma te o nạn devạco mạn,
18 nahn tạh ye ihyan cah, ne din ye che ndoyahn ye mạn. Namin ndete che denạn cotạh ye ạma cu tạn, o cuh ye veneno ne, hua dehva co yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, conạhn ye vahchetero

19 Chihno nte Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, din Dendiohs che conạhn ye vahchetero, chihnde ye lạdo tạh cuạco ye.
20 Me ihyan apóstol ne, chahtechica ye numachahte, cahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs. Rinan Dihvo vo ihyan, ne redin ye che renahn nducoyạca ihyan che cuạco ndudo che rahndudo ihyan chahn yahn vederihno che redin ye. Tihcạ chi.

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN LUCAS

1 Ạma yạhn ihyan, dirun
ye rine quenan yahn
dehtenduh che chi vạn uvo,
2 nduhcạ che a rente ihyan
che, nde ro che canạn,
ndihchero mạn ye mạn,
cahndudo ye Ndudo yahn
Dendiohs mạn.
3 Ndih Teófilo che yahinó
ndih, namin rạhcó che
ndạhcạ che tihcạ dín.
Chemin che ndeh nduyo
nedin dạmá nduco cudạdo,
ndudo yahn queri ạma che
chi. Mạn ne, a dirún yahn ne
nducuahn chemin,
4 cạva che codevano ndah
ne te cuạco ndudo che
chicuahn ihyan ndih.

Tahve Dendiohs ạma ángel, checu ye ndudo che cuhndeyạn Juạn Bautista

5 Cuahn che quenan
Herodes rey yahn Judea ne,
chihnde ạma chidocuyạn
che duche ye Zacarías, ndạta
yahn Abías. Ihyan ndạhta
yahn ye ne, duche ye
Elisabet, ndạta yahn Aarón.
6 Nduh che o ye ne, ndah
ihyan ye, ne redinahn ye
nducuahn che rihquentiyon
Dihvo vo Dendiohs.
7 Ate metah dạya ye, te
Elisabet ne, hua rendạca
dạya ye. Avạne ne, nduh che
o ye ne, a ndico ye.
8 Ạma yune ne, quendạh
yahn chidocuyạn che
combiero yahn Zacarías che
covạh ye nạn Dendiohs.
9 Chidocuyạn chahn ne, ro
ro redin ye sortear deh
ntiyon din queri ạma ye, ne
ro min ne, quendạh yahn
Zacarías che condạ ye chete
yạco chahte yahn Dihvo vo,
cạhcoyạhn ye cuhn.
10 Ura che riche cuhn me
ne, revạh nducoyạca ihyan
yạn, chenun ye cuạhn
chevah.
11 Tuhme chihndero ạma
ángel che dechuh Dendiohs,
chandi ye nạn Zacarías lạdo
tạh cuạco yahn nạn ta.
12 Cuahn che ndihchero
Zacarías ángel me ne, ạma
dihya ye chi.
13 Ate rạhn ángel me ri ye
ihyan:

—Zacarías, hua dihye co, te
a chihnevan Dendiohs che
chique. Mạn ne, ndạhta
yehn Elisabet ne, ndạca ạma
sạhn dạya te, ne conehn che
duche se, Juạn.
14 Ạma co yene, ne namin
co yeno ạma yạhn ihyan che
cuhndeyạn se,
15 te daye ne, chahte
vederihquentiyon cạh
Dendiohs, conan cuma se.
Hua cuh se vino, nde hua
cuh se nde ạma nạn nune
che din che cocoh se. Conun
Vaco Ndah yahn Dendiohs
sạhn nde ro che ametah
cuhndeyạn se.
16 Ạma yạhn ihyan nación
yahn Israel, din se che
ndaconan cotahno ye Dihve
ye Dendiohs.

17 Ndą se tahque menąn ca
che co Dihvo vo, conan cuma
se vederihquentiyon nduhcą
che quenan cuma Elías, cąva
che ndoyąn ihyan nduco
indihte yahn ye mąn, cąva
che cotahno ihyan Ndudo
yahn Dendiohs nduhcą che
ritahno ihyan che ndah
ihyan ye nąn Dendiohs mąn.
Tihcą cąhcoyąn se chedave
yahn ąma yąhn ihyan, cąva
che nevahnecun ye Dihvo
vo.
18 Chiquerune Zacarías
ángel me:
—¿Tącą cotahnó che rąhn
ne ne?, te u ne, a indihte u.
Namin ihyan ndąhta yáhn, a
indihte ye.
19 Ndahconan ángel me
yahn ye:
—U ne, Gabriel che
redináhn che rihquentiyon
Dendiohs. Mąn ye tahve ye
u, cąva che cąhmá ndoque
ndudo ndah cuh.
20 Ndudo che a rąhn
ndoque ne, va che conahn,
ate nducote hua chitehne ne,
co lihme di, ne hua co nte
nde ndą ro che cuhndeyąn
daye.
21 Numanahn min ne,
ihyan yąn chahn ne, chenan
rino ye, ne rahn ino ye che
ąma rendah Zacarías chete
yącо.
22 Cuahn che ndiquendąh
ye ne, redin tąh redin nąn
ye, te chi lihme ye. Tuhme
chenahn ihyan chahn che
ndihchero ye ąma vederihno
chete yąco.
23 Cuahn che chihno ndate
che quenan Zacarías ntiyon
min ne, conąhn ye ndevąco
ye.
24 Chuh neve ro min ne, a
quenun dąya ihyan ndąhta
yahn ye Elisabet. Ihyan min
ne, quenun ye vah; hua
chahn ye nde ąma cuąn
chete che uhn iyo, ne
ndedecadino ye:
25 “Dihvé Dendiohs din ye
vederihno cuh nducó. Mąn
ne, ametah co cuihnąn nąn
ihyan.”

Ndą ąma ángel, checu ye ndudo che cuhndeyąn Dihvo vo Jesucristo

26 Chihno te ąn iyo ne,
tahve tun Dendiohs ángel
Gabriel, cuahn ye ąma yąn
lihn che duche Nazaret,
estądo yahn Galilea.
27 Nda ye ndudo che
dechuh Dendiohs yahn ąma
ndąhta ntuco che duche ye
María. Ndąhta me ne, a va
ndudo yahn ye che
cahnevąco ye nduco José,
ąma ihyan che ndąta yahn
David.
28 Cuahn che ndą ángel me
nąn che quenun ndąhta me
ne, rąhn ye ri ye ihyan:
—Necuma di. Dendiohs
ne, yahino ye di, ne nduco ye
di. A tendąhnun ye di vąn
nducoyąca ndąhta.
29 Cuahn che chihnevan ye
che rąhn ángel me ne, cuahn
ino ye, ne ndedecadino ye:
“¿Dehra cuande che tihcą
rąhn ye nducó?”
30 Tuhme rąhn ángel me ri
ye ihyan:
—María, dehve rahque, te
Dendiohs ne, yahino ye di.

31 Mạn ne, ndạca ạma
daye, ne conehn che duche
ye, JESUS.
32 Ihyan min ne, ạma
chahte vederihquentiyon
conan cuma ye, te Dạya
Dendiohs che ạma yudo ye
ihyan. Dihvo vo Dendiohs
ne, ndạhco ye
vederihquentiyon che
quenan cuma David tạh ye.
33 Cạhcantiyon ye ihyan
nación yahn Israel, ne hua
cuihno vederihquentiyon
yahn ye.
34 Tuhme chiquerune
María ángel me:
—¿Tạcạ co conahn che
rạhn ne ne?, te u ne, ametah
cahnevạcó.
35 Ndahconan ángel me
yahn ye:
—Co Vaco Ndah yahn
Dendiohs, conun di, ne
nduco vederihquentiyon
yahn Dendiohs conahn.
Chemin che daye che
cuhndeyạn ne, Dạya Ndah
yahn Dendiohs.
36 A ndihche che din
Dendiohs nduco tạhn vih
Elisabet. Andahre a ndico te,
ne hua rendạca dạya te, ate
mạn ne, quenun dạya te a
chi ạn iyo,
37 te Dendiohs ne,
nducuahn che nahn ye ne,
rinahn.
38 Tuhme rạhn María:
—Conahn nduhcạ che
rạhn ne, te u ne,
renevahnecún che
rihquentiyon Dihvé
Dendiohs.
Chihno min ne, conạhn
ángel me.

Chahn María chendihchero ye Elisabet

39 Ạma o ro min ne, cuahn
María ạma yạn che va cuạhn
icoyạhn, estạdo yahn Judea.
40 Ndạ ye min ne, min
chendạ ye chete vạco
Zacarías, ne necạh ye
Dendiohs Elisabet.
41 Ndetạhn chihnevan
Elisabet che necạh María
Dendiohs ihyan ne, nuhn
decuạh yahn ye che quenun
chete ye, ne chiya Vaco Ndah
yahn Dendiohs, quenun
ihyan.
42 Rạhn ye:
—Vạn nducoyạca ndạhta
ne, a tendạhnun Dendiohs
di. Namin a tendạhnun ye
daye.
43 Di che co chaco Dihvé.
¿Tạcạ che man cochi
quendihchero u?
44 Ndetạhno che nte
Dendiohs u ne, nuhn dạyá
che quenun cheté che chi
yeno.
45 ¡Ndah ro yehn che
chitehne!, te conahn ndoque
ndudo che dechuh Dihvo vo
Dendiohs.
46 Tuhme rạhn María:
Numacuahn chedave yáhn,
rendeva yavenạn
Dihvé Dendiohs.
47 Ạma yenó nduco ye, te
ndedevahn ye u.
48 Andahre ạma chevạh u
nạn ye, ate necạhco ye
u.
Mạn ne, nducoyạca ihyan
cạhma ye te ndah ro
yáhn,
49 te Dendiohs, ihyan min
che ạma yudo
vederihquentiyon

yahn ye din ye
vederihno nducó.
Ihyan min che cuạco,
runecạde ye nạn
nducuahn.
50 Numacuahn ro renan
vạhino ye nducoyạca
ihyan che
renevahnecun ye
ihyan.
51 Ihyan min ne, redin ye
vederihno rahte.
Rendạhco ndiya ye ihyan
che yạde ye.
52 Rehnevi ye
vederihquentiyon
yahn ihyan che
ndinạn ye,
ne redin ye che rinạn ihyan
che necun ye.
53 Rinan ye ihyan che
renevahnecun ye
Ndudo yahn ye,
ne rihcomạn ye ihyan che
rạhco ye che nde hua
rendotenan ye ihyan.
54 Redin ye cudạdo ihyan
nación yahn Israel, ne
renan vạhino ye ihyan,
55 nduhcạ che cạh ye ndudo
yahn ye
indihte yuhn vo Abraham
nduco nducoyạca
ndạta yahn ye.
56 Tenduh ino iyo quenan
María vạco Elisabet, tuhme
conạhn ye ndevạco ye.

Chihndeyạn Juạn Bautista

57 Cuahn che tuno ro yahn
Elisabet ne, chihndeyạn
dạya ye.
58 Nducoyạca ihyan nino
ndevạco ye nduco ihyan
yahn ye ne, a devano ye te
ạma quenan vạhino
Dendiohs ihyan, ne chi yeno
ye nduco vih.
59 Chi nine ro ne, cuahn
ihyan cạva che conahn ye
seña decuạh me, ne nahn
conahn ye che duche se
Zacarías, nduhcạ che duche
chida se.
60 Ate rạhn chaco se.
—Hua, te Juạn conan che
duche se.
61 Rạhn ihyan chahn:
—¿Dehco ne?, te ametah
nde ạma ihyan yahn nchuhn
che tihcạ duche ye.
62 Tuhme din tạh ye che
tumerune ye chida se tạcạ
nahn ye che conan che
duche se.
63 Din tạh chida se, chica
ye nạn che dirun ye, ne
chaconahn ye: "Juạn duche
se." Tuhme cuahn ino ihyan
chahn.
64 A ura min no nuhnde
cạva chihya Zacarías,
ndiquendạh cạhn ye, ne
canạn ndeva ye numacuahn
vedeyeno yavenạn
Dendiohs.
65 Nde tahque cuahn ino
ihyan chahn chi, ne chetuhn
ndudo me numachahte
estạdo yahn Judea.
66 Nducoyạca ihyan che
checadino ye ne, rente ye
nduco vih:
—¡Ạma chahte ntiyon
conan cuma sạhn dihn cạh!
Tihcạ rạhn ye, te Dendiohs
ne, nduco ye sạhn.

*Nduhcạ che cahndudo
Zacarías*

67 Chiya Vaco Ndah yahn
Dendiohs, quenun Zacarías,
ne cahndudo ye:

68 Ndeva vo yavenạn Dihvo
vo Dendiohs yahn
Israel, te ndedevahn
ye uvo yahn ye.
69 Vạn ndạta yahn David,
ihyan min che dinahn
ye ndudo yahn ye ne,
a tendạhnun ye ạma
ihyan che ndedevahn
ye uvo numacuahn
vederihquentiyon
yahn ye,
70 nduhcạ che cạh ye ndudo
yahn ye ro menạn,
cahndudo ihyan ndah
che profeta yahn ye.
71 Tihcạ ndedevahn ye uvo
nạn nducoyạca ihyan
che hua ri rendihche
ye uvo.
72 Renan vạhino ye indihte
yuhn vo, ne redinahn
ye ndudo ndah yahn
ye che chihco cạde ye.
73 Ndudo min che cạh ye
indihte yuhn vo
Abraham,
74 che ndedevahn ye uvo nạn
ihyan che hua ri
rendihche ye uvo,
cạva che numa ino vo
ndeva vo yavenạn ye.
75 Numacuahn ro che
cuahtenan vo iyehnse
cuh ne, nahn che dave
chedave yuhn vo nạn
ye.
76 Di, dạya mán, cuahndode
ndudo yahn Dendiohs,
ihyan min che ạma
yudo
vederihquentiyon
yahn ye.
Cahn tahque menạn ca che
co Dihvo vo, cahcoyan
chedave yahn ihyan,
cạva che nevahnecun
ye ihyan.
77 Cah, checadino ihyan che
ndedevahn Dendiohs
uvo yahn ye, te
nchahco ye nunde
yuhn vo.
78 Dendiohs yuhn vo ne, ạma
quenan vạhino ye
ihyan iyehnse.
Chemin che cạca Dạya
ye vahchetero,
79 ndedevahn ye ihyan che
cạhnda yahn ye che
vate ye tạh vederih,
din ye che ndạhcạ
cuahtenan ye.
80 Me sạhn dihn me ne,
chihta se, ne chi chahte
vededevano yahn se.
Quechica se yạhn nạn che
metah duhva, nde ndạ ro che
canạn cahndudo se ndudo
yahn Dendiohs, chihnevan
ihyan nación yahn Israel.

2

Chihndeyạn Dihvo vo Jesucristo

1 Tạhn min ne,
chihquentiyon emperador
Augusto César che conan
cạca nducoyạca ihyan che
vate ye numachahte nạn che
rihquentiyon ye.
2 Quenan Cirenio
gobernador yahn Siria, ne
cade ro min canạn raconahn
cạca se ihyan.
3 Nducoyạca ihyan,
adecotino che chenan ye ne,
va che cạhn ye, conan cạca
ye yạn nạn che chica ndạta
yahn ye.
4 José ne, chica ye yạn
Nazaret, estạdo yahn Galilea,

cuahn ye yạn Belén, estạdo yahn Judea, yạn vạco David, te ndạta yahn David ihyan.

5 Min va che conan cạca ye. Namin min va che conan cạca María, ihyan min che va ndudo yahn ye che cahnevạco ye nduco vih. Ihyan min ne, a nun cuhndeyạn dạya ye.

6 Cuahn che chenan ye Belén ne, ndạ ro yahn María che cuacoyạhn ye.

7 Min chihndeyạn dạya ye che menạn, ne chahcotuma ye decuạh me nduco tino. Nducote hua ndạca ye nde ạma vah ne, chahtenan ye ạma vạco yuhdo. Chete ạma inguhto nạn che reh nun yuhdo, min din dave ye nạn che chacondihte ye decuạh me.

8 Nino yạn Belén vatenduche ạma o ihyan, redin ye cudạdo itecuche yahn ye.

9 Nahmin ne, ndạ ạma ángel che dechuh Dihvo vo Dendiohs nạn ihyan chahn. Adenạn chiya dave nạn che chenun ye, ne ạma dihya ye chi.

10 Ate rạhn ángel me ri ye ihyan:

—Hua dihya nchuhn co, te cochí, checú ạma ndudo ndah, ne ạma co yeno nducoyạca ihyan.

11 Mạn ro cuh ne, min yạn vạco David chihndeyạn ạma decuạh. A decuạh min che Dihvo vo CRISTO, ihyan min che ndedevahn ye nchuhn.

12 Codevano nchuhn te cuạco ndudo che rí nchuhn, te ntạca ne decuạh me, ndacotuma tino, quendite chete vạco yuhdo.

13 Adenạn ndạ ạma yạhn ángel che chica ye vahchetero, chinduco ye ángel me, ndeva ye yavenạn Dendiohs, ne rạhn ye:

14 ¡Ndạhcạ che ndeva
nducoyạca ihyan
numacuahn vedeyeno
yavenạn Dendiohs,
ihyan min che va ye
vahchetero!
Muhn iyehnse cuh ne,
nducoyạca ihyan che
yeno Dendiohs nduco
ye ne, din Dendiohs
che ndạhcạ cuahtenan
ye nduco vih.

15 Cuahn che conạhn ángel chahn vahchetero ne, ihyan che redin ye cudạdo itecuche ne, rạhn ye:

—Cuhn vo nduco vih yạn Belén, quendihchero vo vederihno che chi, nduhcạ che dechuh Dendiohs ndudo yuhn vo.

16 Ndetạhno cuahn ihyan chahn, ne ntạca ye María nduco José nduco decuạh me che quendite chete vạco yuhdo.

17 Cuahn che ndihchero ihyan chahn decuạh me ne, rente ye nduhcạ che rạhn ángel me yahn decuạh me.

18 Nducoyạca ihyan che chihnevan ye che rente ihyan chahn ne, ạma rahn ino ye.

19 María ne, quenun ino ye nducuahn che rente ihyan chahn, ne ndeva ye ndudo me chete chedave yahn ye.

20 Tuhme conạhn ihyan
chahn, rendeva ye
numacuahn vedeyeno
yavenạn Dendiohs, te a
chinahn nducuahn ndudo
che dechuh Dendiohs yahn
ye, ne a mạn ye chihnevan
ye mạn, ndihchero ye mạn.

Simeón nduco Ana

21 Chi nine ro me ne, nahn
ye señạ decuạh me, ne
chaconahn ye che duche
JESUS, a nduhcạ che rạhn
ángel me ri ye María nde ro
menạn cuahn che ametah
conun dạya ye.

22 Moisés ne, dirun ye te
ihyan ndạhta che cuacoyạhn
ye ne, hua co condạ ye chete
yạco, nde tuno ro che a
ndihco cạde Dendiohs. María
ne, quenan rino ye nde tuno
ro min, tuhme cuahn ye
nduco José yạn Jerusalén,
quenda ye decuạh me, cạva
che nạhma ye nạn Dendiohs.

23 Tihcạ din ye, te a nihnde
cạde nạn ley yahn Dendiohs:
"Nducoyạca checạhya chạhn
che rahteyạn menạn ne, va
che cạhco vih ihyan, cạva
che din ntiyon yahn
Dendiohs."

24 Namin ndihco cạde
Dendiohs te nducoyạca
ihyan ndạhta che
cuhndeyạn dạya ye ne, va
che cạh ye o icui, o o pichón
cạhya, cạva che co te vedino,
ne cạh María vedino min.

25 Ro min ne, min yạn
Jerusalén va ạma ihyan che
duche ye Simeón. Ihyan min
ne, ndah ihyan ye nạn
Dendiohs, ne quenun Vaco
Ndah yahn Dendiohs ihyan.
Quenan rino ye ro che
ndedevahn Dendiohs ihyan
nación yahn Israel.

26 Cạh Vaco Ndah yahn
Dendiohs, che checadino ye
te hua coh ye nde ndạ ro che
ndihchero mạn ye ihyan min
che dechuh Dihvo vo
Dendiohs, cạva che
ndedevahn ye ihyan
iyehnse.

27 Din Vaco Dendiohs che
cuahn Simeón yạco chahte,
ne ura min ndạ José nduco
María cạva che nạhma ye
decuạh me nạn Dendiohs
nduhcạ che a nihnde cạde
nạn ley che dirun Moisés.

28 Simeón ne, chetạh ye
decuạh me, quenuhn ye.
Ndeva ye numacuahn
vedeyeno yavenạn
Dendiohs, ne rạhn ye:

29 Dihvé Dendiohs, mạn ne, a
co ndạcá iyehnse cuh.
Hua dehva rạhcó, te a
chinahn ndudo che te
ne, checadinó.

30 A ndihchero mán decuạh
cuh yahn ne che
ndedevahn ihyan
iyehnse.

31 A dechuh ne cạva che
ndedevahn ihyan
iyehnse.

32 Mạn che cuạco codevano
ihyan tạma nación
Ndudo yahn ne, ne
ndeva nducoyạca
ihyan yavenạn ihyan
yahn ne, ihyan nación
yahn Israel.

33 José nduco María ne,
ạma chahn ino ye yahn
ndudo che tihcạ rạhn
Simeón yahn decuạh me.

34 Tuhme chica Simeón
Dendiohs cạva ihyan chahn,
ne rạhn ye nduco María:
—Condihche. Cuahn che
cuihta decuạh cuh che
dechuh Dendiohs ne, ạma
yạhn ihyan co tạn ye nduco.
Chemin che vạn ihyan
nación yahn Israel ne, ạma
yạhn ihyan ndevahn ye, ne
ạma yạhn ye conda ye.
35 Nduco tihcạ cuhnde ro
vederendedecadino yahn
queri ạma ye. Me di ne, va
che choh ạma vedeyah
chahte.
36 Min chete yạco quenun
ạma indihte ndạhta che
duche ye Ana. Ihyan min ne,
rahndudo ye Ndudo yahn
Dendiohs. Fanuel duche
chida ye, ndạta yahn Aser.
Chihno ndache nduyo che
chihnevạco ye ne, chih
inchạhn ye.
37 Ro min ne, a cun raco
cun nduyo ye. Ro mạn, vino
mạn, quenun ye chete yạco,
revạh ye mạn, rihnde ye
yạhte mạn.
38 Ndạ ye ura min, ne
necạh ye nundihve cuahn
Dendiohs. Cahndudo ye
yahn decuạh me, chihnevan
ạma yạhn ihyan che chenan
rino ye ro che ndedevahn
Dendiohs ihyan yạn
Jerusalén.

Chihta Dihvo vo Jesucristo yạn Nazaret

39 José nduco María ne,
dinahn ye nducuahn che
ndihco cạde Dendiohs,
tuhme conạhn ye yạn vạco
ye Nazaret, estạdo yahn
Galilea.

40 Dihvo vo Jesucristo ne,
rihta ye, ne ạma va
vededevano yahn ye.
Dendiohs ne, ạma yahino ye
ihyan.

Quenun Dihvo vo Jesucristo yạco chahte

41 Nduyo nduyo, ro che
rendạ vihco ro yudo ne, rahn
José nduco María yạn
Jerusalén.
42 Cuahn che chi Dihvo vo
ndichio nduyo ne, cuahn tun
ihyan chahn vihco me.
43 Chuh vihco me ne,
conạhn ye, nde hua devano
ye te quenan ca Dihvo vo
min yạn Jerusalén.
44 Rạhco ye te co vạn ihyan
che a conạhn ye chinduco
ye, ne rinuhn ye ihyan vạn
ihyan yahn ye mạn, ihyan
rendihche ye mạn. A numa
ro vatechica ye,
45 ate nducote hua ntạca ye
ihyan ne, ndaconan tun ye
yạn Jerusalén, rinuhn ye
ihyan.
46 Nde nạn che chi ino ro
che rinuhn ye ihyan ne,
ntạca ye ihyan chete yạco
vạn sạhn devano ley che
dirun Moisés. Min quenun
ye, rihnevan ye che rente
sạhn chahn mạn,
retumarune ye sạhn mạn.
47 Namin sạhn chahn ne,
retumarune se ihyan, ne
ạma rahn ino se yahn che
ạma va vededevano yahn ye
mạn, yahn ndudo che
rendahconan ye mạn.
48 Cuahn che ndihchero
José nduco María che min
quenun ye ne, ạma chahn
ino ye, ne rạhn María:

—Dạyá, ¿dehco che tihcạ din nduco nuhn?, te u nduco chide, ạma chuhrihn nuhn, rendedecadino nuhn cave, rinuhn nuhn di.
49 Ndahconan Dihvo vo yahn ye:
—¿Dehco che rinuhn nchuhn u? ¿A hua devano te nạn ntiyon yahn Chidá va che conán?
50 Ate hua chenahn ihyan chahn deh cuande che tihcạ rạhn ye.
51 Tuhme conạhn ye nduco ihyan chahn yạn vạco ye, Nazaret. Quendi redinahn ye che rạhn ihyan chahn, ne quenun ino María nducuahn.
52 Dihvo vo ne, chihta ye, ne chi chahte vededevano yahn ye. Ndạhcạ quenan ye nạn Dendiohs mạn, nạn ihyan mạn.

3

Rahndudo Juạn Bautista che va che nto ino ihyan nunde yahn ye

1 Cuahn che chi ntihyon nduyo che quenan Tiberio César emperador ne, Poncio Pilạto quenan se gobernador yahn Judea. Herodes quenan se gobernador yahn Galilea, ne dihno Herodes che duche se Felipe, quenan se gobernador yahn Iturea nduco Traconite. Lisanías quenan se gobernador yahn Abilinia.
2 Anás nduco Caifás che chidocuyạn che tahque ndinạn. Nduyo min quechica Juạn, dạya Zacarías, yạhn nạn che metah duhva. Min cạh Dendiohs che checadino ye ndudo che cuahndudo ye.
3 Chihto ico Jordán canạn rahndudo Juạn che nto ino ihyan nunde yahn ye mạn, che cuedenune ye mạn, cạva che nchahco Dendiohs yahn ye.
4 Tihcạ chinahn nduhcạ che dirun ihyan profeta Isaías tuhcạ:

Cuahndudo ạma se min yạhn nạn che metah duhva tuhcạ:
“Cuihcoyạn nchuhn chedave yahn ne, te a nun ndạ Dihvo vo.
5 Ihyan che redendah ye yune che ndạhcạ ne, rendedecuto ye ya mạn,
rihtera ye ico mạn, cuete mạn, renedin cuạco ye nạn che cueh mạn,
rendạhco nahn ye nạn che chihngạ mạn.
Tihcạ va che cạhcoyạn ihyan chedave yahn ye,
6 te codevano nducoyạca ihyan che ndedevahn Dendiohs ihyan.”

7 Rạhn Juạn ri ye ihyan che rendạ ye cạva che cuedenune ye:
—Nchuhn ne, nduhcạ cu tạn tihchan ne. Hua rạhco ne che nduco che cuedenune ne a ndevahn ne yahn castigo yahn Dendiohs che va che conahn.
8 Va che nto ino nchuhn nunde yahn ne mạn, ndạhcạ cuahtenan ne nạn Dendiohs mạn. Hua ndere rạhco ne che cochihve yahn ne che ndạta yahn Abraham

nchuhn, te hua redinahn ne. Ndete che nahn Dendiohs che ndere co yąhn ndąta yahn Abraham ne, andahre nąn tu che tuhchan, co ndedecuan ca ye ndąta yahn ihyan min.

9 Nduhcą che rihca ihyan yąhn ndąta che hua richihve ndute yahn, riquiyąhn ye ne, tihcą a nun techecąde Dendiohs yahn nducoyąca ihyan.

10 Tuhme tumerune ihyan:

—¿Deh va che din nuhn ne?

11 Ndahconan Juąn yahn ye:

—Ihyan che va o tino yahn ye ne, va che cąh ye ąma yahn ihyan che metah yahn ye, ne ihyan che va che reh ye ne, va che conan ye ihyan che metah che cheh ye.

12 Namin ndą ąma o sąhn rica tumecądiyo cąva che cuedenune se, ne tumerune se:

—Ihyan Ricuahn, ¿deh va che din nuhn ne?

13 Ndahconan Juąn yahn se:

—Hua cąca nchuhn tumecądiyo che tahque ndeh che co che rihquentiyon ley.

14 Namin ąma o sandądo ne, tumerune se:

—Nuhn, ¿deh va che din nuhn ne?

Ndahconan Juąn yahn se:

—Hua duco nchuhn. Hua ndere cuih nunde ne yahn ihyan. Cuahtenan ne vedeyeno nduco tume che renevihve nchuhn.

15 Ąma yąhn ihyan rendededecadino ye yahn Juąn, ne recąh yeno ye chedave yahn ye, te rąhco ye te co a ihyan min che va cąde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse.

16 Ate rąhn Juąn ri ye nducoyąca ihyan:

—Ndiyu u. Cochi tąma ihyan che tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co u. U ne, nde hua redin yahn che co mare ąma sąhn decąhya yahn ye. U ne, rehdenuné ihyan, ate ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn mąn, din ye castigo ihyan nunde mąn.

17 Cuahn che retiveyąto ihyan trigo ne, renevąhn ye ndute yahn, rih ndah ye. Ate dącheyąma yahn ne, renedin dąma ye, rihquiyąhn ye. Atihnocą ihyan min, te a nun techecąde ye yahn nducoyąca ihyan. Ihyan che ndah ihyan ye nąn Dendiohs ne, quenda ye ihyan vahchetero, ne ihyan che hua ndah ye ne, dechuh ye ihyan vąn ruchiyąhn che hua rintoh.

18 Nduco ąma ndeh ndudo che tuhchan, rahndudo Juąn, ricuahn ye ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs.

19 Juąn ne, riyąhve ye gobernador Herodes yahn che quenan se nduco Herodías, ndąhta yahn dihno se Felipe. Namin riyąhve ye sąhn yahn ducuahn nunde yahn se.

20 Chemin che chihquentiyon se che quenun Juąn vącoyąhn, ne nduco chemin decuihta nduh se nunde yahn se.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

21 Cuahn che chihno chedenune ą̣ma yą̣hn ihyan nación yahn Israel ne, ndą̣ Dihvo vo, chedenune ye. Chihno min ne, nahmin che revą̣h ye ne, ndondah vahchetero.

22 Nduhcą̣ che ro ą̣ma icui ne, tihcą̣ chi ro Vaco Ndah yahn Dendiohs, chiya, quenun ihyan. Tuhme chihnevan ye ą̣ma ndudo che chica vahchetero che rą̣hn:

—Di che Dą̣yá. Yahinó di. Ą̣ma yenó ndoque.

23-38 A tą̣hn min che caną̣n Dihvo vo, redin ye ntiyon yahn ye. A ri ye tenduh ndico ndiche nduyo.

Tuhcą̣ cochi ndą̣ta yahn Dihvo vo Jesucristo

Nde nąn che canąn ne, dendah Dendiohs Adán. Dą̣ya Adán ne, Set. Dą̣ya Set ne, Enós. Dą̣ya Enós ne, Cainán. Dą̣ya Cainán ne, Mahalaleel. Dą̣ya Mahalaleel ne, Jared. Dą̣ya Jared ne, Enoc. Dą̣ya Enoc ne, Matusalén. Dą̣ya Matusalén ne, Lamec. Dą̣ya Lamec ne, Noé. Dą̣ya Noé ne, Sem. Dą̣ya Sem ne, Arfaxad. Dą̣ya Arfaxad ne, Cainán. Dą̣ya Cainán ne, Sala. Dą̣ya Sala ne, Heber. Dą̣ya Heber ne, Peleg. Dą̣ya Peleg ne, Ragau. Dą̣ya Ragau ne, Serug. Dą̣ya Serug ne, Nacor. Dą̣ya Nacor ne, Taré. Dą̣ya Taré ne, Abraham. Dą̣ya Abraham ne, Isaac. Dą̣ya Isaac ne, Jacob. Dą̣ya Jacob ne, Judá. Dą̣ya Judá ne, Fares. Dą̣ya Fares ne, Esrom. Dą̣ya Esrom ne, Aram. Dą̣ya Aram ne, Aminadab. Dą̣ya Aminadab ne, Naasón. Dą̣ya Naasón ne, Salmón. Dą̣ya Salmón ne, Booz. Dą̣ya Booz ne, Obed. Dą̣ya Obed ne, Isaí. Dą̣ya Isaí ne, David. Dą̣ya David ne, Natán. Dą̣ya Natán ne, Matata. Dą̣ya Matata ne, Mainán. Dą̣ya Mainán ne, Melea. Dą̣ya Melea ne, Eliaquim. Dą̣ya Eliaquim ne, Jonán. Dą̣ya Jonán ne, José. Dą̣ya José ne, Judá. Dą̣ya Judá ne, Simeón. Dą̣ya Simeón ne, Leví. Dą̣ya Leví ne, Matat. Dą̣ya Matat ne, Jorim. Dą̣ya Jorim ne, Eliezer. Dą̣ya Eliezer ne, Josué. Dą̣ya Josué ne, Er. Dą̣ya Er ne, Elmodam. Dą̣ya Elmodam ne, Cosam. Dą̣ya Cosam ne, Adi. Dą̣ya Adi ne, Melqui. Dą̣ya Melqui ne, Neri. Dą̣ya Neri ne, Salatiel. Dą̣ya Salatiel ne, Zorobabel. Dą̣ya Zorobabel ne, Resa. Dą̣ya Resa ne, Joana. Dą̣ya Joana ne, Judá. Dą̣ya Judá ne, Semei. Dą̣ya Semei ne, Matatías. Dą̣ya Matatías ne, Maat. Dą̣ya Maat ne, Nagai. Dą̣ya Nagai ne, Esli. Dą̣ya Esli ne, Nahum. Dą̣ya Nahum ne, Amós. Dą̣ya Amós ne, Matatías. Dą̣ya Matatías ne, José. Dą̣ya José ne, Jana. Dą̣ya Jana ne, Melqui. Dą̣ya Melqui ne, Leví. Dą̣ya Leví ne, Matat. Dą̣ya Matat ne, Elí. Dą̣ya Elí ne, José.

Tihcą̣ cochi ndą̣ta yahn José. Nducoyą̣ca ihyan ne,

rạhco ye te Dihvo vo Jesucristo ne, dạya José ihyan.

4

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

1 Dihvo vo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne chica ye min ico Jordán. Din Vaco Dendiohs che cuahn ye yạhn nạn che metah duhva.
2 Min quenan ye o raco ro, ne chundah ne, retumarande se ihyan. Nducuahn ro min ne, hua cheh ye, ne chihno min ne, chi cuico ye.
3 Tuhme rạhn chundah me ri se ihyan:
—Ndete che Dạya Dendiohs ndih ne, cuihquentiyon ne tu cuh che ndacondạ pạn.
4 Ndahconan Dihvo vo yahn se:
—Nạn Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: "Ndiyu demạn nduco pạn co conun ico ihyan, te namin rendotenan ye Ndudo yahn Dendiohs."
5 Tuhme quenda chundah me Dihvo vo ạma tingüete yạco, ne venchahteno nạhma se ihyan nducuahn vederihquentiyon che va iyehnse.
6 Rạhn se ri se ihyan:
—Ụ té nducuahn vederihquentiyon che tihchan ndih, ndete che dinahn ne che cạhmá, te u va tạ́h nducuahn, ne adecoduhno ihyan che náhn ne, co cạ́h ihyan.
7 Ndete che cahntihya ne nạ́n, ndeva ne yavenạ́n ne, co yahn ne nducuahn.
8 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:
—Cuehn vạne chundah, te nạn Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: "Cuendeva yavenạn Dihve Dendiohs, ne a ihyan min no codinehn che cạhma ye."
9 Tuhme quenda se ihyan tin yạco chahte yahn yạn Jerusalén, ne rạhn se ri se ihyan:
—Ndete che Dạya Dendiohs ndih ne, cạva ne muhn.
10 Hua dehva co yahn ne, te a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs:
Dechuh Dendiohs ángel yahn
ye cạva che conduco
ye ndih,
11 din ye cudạdo ndih cạva
che hua dehva co
yahn ne.
12 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:
—Namin nạn Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: "Hua tumarende Dihve Dendiohs."
13 Cuahn che chihno tumarande chundah me Dihvo vo ne, conạhn se. Quenan rino se nde ndạ ạma ro che ndạhcạ cạva se.

Dihvo vo Jesucristo ne, canạn redin ye ntiyon yahn ye estạdo yahn Galilea

14 Dihvo vo ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ne conạhn ye estạdo yahn Galilea. Nducuahn yạn ne, ạma chetuhn ndudo yahn

vederihquentiyon che quenan cuma ye.
15 Ricuahn ye chete yaco, ne rendeva nducoyaca ihyan yavenan ye.

Ndetendah ihyan Dihvo vo Jesucristo yan Nazaret

16 Nda Dihvo vo yan Nazaret nan che chihta ye, ne rahn ye yaco ndate ndate, ro che rahte tuhno ihyan. Ama ro ne, chenda ye chete yaco, ne chandi ye cava che cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs.
17 Sahn che redin cudado yaco me ne, cah se caca che dirun ihyan profeta Isaías ihyan. Cuahn che nta ye caca me ne, cahndudo ye nan che ndirun tuhca:

18 Vaco Dihvé Dendiohs ne,
quenun u.
Dechuh Dendiohs u, cava
che cacuáhn ndudo
ndah yahn ye,
cahnevan nducoyaca
ihyan che necun ye
man,
cava che cuahndudó che va
ye vedeyeno che
nchahco ye yahn
ihyan che nto ino ye
nunde yahn ye man.
19 Dín che co ro nan ihyan
che hua ro nan ye
man,
ndedeváhn ihyan che yah
rahno ye, redin nunde
yahn ye man,
cuahndudó nduhca che
yahino Dihvo vo
Dendiohs ihyan
iyehnse man.

20 Chihno min ne, ndechetihve Dihvo vo caca me, necah ye sahn che redin cudado yaco me, ne chihnde ye. Nducoyaca ihyan che chenun ye chete yaco me ne, vateyan ye numacuahn vedenecun.
21 Tuhme rahn ye:
—Man ro cuh ne, a chinahn ndudo che chihno cahndudó, chihnevan nchuhn.
22 Chi yeno nducoyaca ihyan nduco Dihvo vo, ne rahn ino ye yahn ndudo ndah che rente ye. Ate canan tumerune ye van man ye nduco vih:
—¿A ndiyu sahn tih che daya José me?
23 Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Cuaco te nahn cahma nchuhn ducó ndudo cuh: "Doctor, tahque ndah che codique man di. Codin muhn yan vaque vederihno nduhca che din min yan Capernaum."
24 Quendi Dihvo vo, ne rahn ye:
—Cuaco ráhn rí nchuhn te nde ama ihyan profeta, hua renevahnecun ihyan yan vaco ye ihyan.
25 Ro menan me ne, ama chihnde cuico, te hua chan co ino nduyo quenan mahn. Ro min ne, ama vate ndahta vah nación yahn Israel, ne andahre min quenan ihyan profeta Elías,
26 ate hua dechuh Dendiohs ihyan, cava che conan ye nde ama ndahta vah chahn. Tahque ndah ye ne, dechuh ye ihyan, cava che conan ye ama ndahta vah yahn tama nación che va

te yạn Sarepta, nino yạn Sidón.
27 Tạma yune ne, a nación yahn Israel, vate ạma yạhn ihyan che ndi ye cah che rechạ yute. Min quenan profeta Eliseo, ne namin hua din ye che ndoyahn nde ạma ihyan chahn. Ate din ye che ndoyahn ạma sạhn nación yahn Siria che duche se Naamán, andahre sạhn tạma nación se.
28 Cuahn che chihnevan ihyan che chenun ye chete yạco me che tihcạ rạhn Dihvo vo ne, ạma chi tạn ye.
29 Ndetạhno necuan ihyan chahn, ne quenda ye ihyan numacuahn vedetạn cuạhn chihto yạn nạn ạma tin yạva yạco cạva che decạva ye ihyan.
30 Ate hua chi din ihyan chahn tihcạ, te chuh Dihvo vo vạn nducoyạca ye, ne cuahn ye.

Quenun vaco chihngạ ạma se

31 Ndạ Dihvo vo Jesucristo yạn Capernaum, estạdo yahn Galilea, ne ndate ndate, ro che rahte tuhno ihyan, ricuahn ye chete yạco.
32 Ihyan che rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo ne, ạma rahn ino ye, te numacuahn vederihquentiyon yahn ye ricuahn ye.
33 Ạma yune ne, chendạ Dihvo vo chete yạco me, ne min quenun ạma sạhn che quenun vaco chihngạ sạhn. Ạma dito cah se:
34 —Ndih, Jesús yahn yạn Nazaret, ¿dehco che recạhdenun ne yune yahn nuhn? ¿A cochi ne che decuihno ne nuhn ne? U devano duh ndih. Ndih che Dạya Dendiohs.
35 Chihquentiyon Dihvo vo vaco chihngạ me:
—¡Cuenedihn chende! ¡Cuendiquendah sạhn tih!
Ndetạhno din vaco chihngạ me che chendave sạhn min nạn nducoyạca ihyan che chenun ye min. Ate hua dehva chi yahn se, ne ndiquendạh sạhn.
36 Nducoyạca ye ne, ạma dihya ye chi, ne rente ye vạn mạn ye nduco vih:
—¡Ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ihyan tih! ¡Nde vaco chihngạ redinahn ndudo yahn ye, ne rendiquendạh!
37 Numachahte estạdo yahn Galilea, chetuhn ndudo yahn vederihno che redin Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn indạhn Simón Pedro

38 Chihno min ne, ndiquendạh Dihvo vo chete yạco me, ne cuahn ye ndevạco Simón. Indạhn Simón ne, quendihte ye, ndi ye cah ihno. Chica ihyan ndevạco ye Dihvo vo che din ye che ndoyahn ye.
39 Chahn ndạ ye nạn ihyan min, ne chihquentiyon ye che cuavi cah me. Ndetạhno ndoyahn ihyan min, ne necuan ye, cạh ye, cheh Dihvo vo nduco combiero yahn ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ạma yạhn ihyan cah

40 Ura che a chehche yạhn ne, quenda ihyan nducoyạca ihyan cah yahn ye che ndeh nạn cah ndi ye, cuahn ye nạn Dihvo vo. Nahn tạh ye queri ạma ihyan cah chahn, ne ndoyahn ye.

41 Vạn ihyan cah chahn ne, nduco ạma yạhn ihyan che chenun vaco chihngạ ihyan, ne ndetendạh Dihvo vo vaco chihngạ chahn. Cuahn che rendiquendạh ne, rah:

—Ndih che Dạya Dendiohs.

Ate chihco yudo Dihvo vo vaco chihngạ chahn, ne hua cạh yune ye che cạhma duh ihyan ye, te a devano che a ihyan min che a va cạde che ndedevahn ye ihyan iyehnse.

Quechica Dihvo vo Jesucristo estạdo yahn Galilea rahndudo ye

42 Tạma ro cuahn che a chi dave ne, cuahn Dihvo vo ạma cuạn nạn che metah duhva, ne min cuahn ihyan yạn, quenuhn ye ihyan. Ntạca ihyan chahn ihyan, ne rạhn ye nduco ye che hua ndạca ye min, te nahn ihyan chahn che conan ca ye.

43 Ate rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Va che cạ́hn yạn chenạhn, cacuáhn ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, te a cạva chemin che cochí.

44 Tuhme quechica ye nduh yạn nduh yạn, estạdo yahn Galilea, ricuahn ye chete yạco.

5

Din Dihvo vo Jesucristo vederihno, ne ạma yạhn yạhca chetạh Simón nduco combiero yahn ye

1 Ạma yune ne, nti Dihvo vo chihto vine yahn Galilea, ne ạma chi dạma ihyan nạn ye, cạva che cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs.

2 Ndihchero Dihvo vo che vate o bạrco nạn nune chihto vine me. Ihyan che retạh yạhca ne, a ndiquendạh ye chete bạrco chahn, ne ura min ne, renạno ye yạna yahn ye.

3 Cuahn Dihvo vo, ne chendạ ye chete bạrco che yahn Simón, ne chica ye favor ihyan che cacạhca ye bạrco yahn ye nạn che hua nino cuahn chihto vine me. Tuhme chihnde ye chete bạrco me, ne canạn chicuahn ye ihyan che ndi dạma ye min.

4 Cuahn che chihno chicuahn ye ne, rạhn ye ri ye Simón:

—Cuicahque bạrco cuh cuạhn nạn che yạno nune, ne cuih yạna yehn cạva che cotah yạhca.

5 Ndahconan Simón yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, a numa yạn din nuhn ntiyon, ne nde ạma yạhca hua chetạh nuhn. Ate nducote a ndih che rihquentiyon ne ne, cuíh yạna.

6 Tihcạ din ihyan chahn, ne ạma chito yạhca nde a canạn rendan yạna me.

7 Tuhme din tạh ihyan chahn yahn combiero yahn

ye che chenun ye bạrco che tạma me, cạva che chi ye conan ye ihyan. Ndạ ihyan chahn, ne vạn nducoyạca ye decuto ye yạhca nduh che o bạrco chahn, nde tuno adeche cuehchenun vạn nune.

8 Cuahn che ndihchero Simón che tihcạ chi ne, chehntihya ye nạn Dihvo vo, ne rạhn ye:

—Dihvé, u ne, ndiyu ihyan che co cochí nạn ne, te u ne, ihyan nunde u.

9 Tihcạ rạhn ye, te cuahn ino ye nduco nducoyạca ihyan chahn yahn vederihno che din Dihvo vo che ạma yạhn yạhca ndạca ye.

10 Namin cuahn ino nduh che o dạya Zebedeo che duche ye Jacobo mạn, Juạn mạn. Ihyan chahn che combiero yahn Simón. Ate rạhn Dihvo vo ri ye Simón:

—Dehve rahque, te nduhcạ che redin ntiyon che retah yạhca ne, mạn ne, tihcạ din ntiyon, din dame ihyan cạva che conduco ye u.

11 Tuhme ndetendạh ihyan chahn bạrco chahn vạn nune, ne chihcomạn ye ntiyon yahn ye mạn, dehtenduh yahn ye mạn, ne cuahn ye, chinduco ye Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ạma sạhn che ndi se cah che rechạ yute

12 Ạma yune ne, quenan Dihvo vo ạma cuạn yạn, ne ndạ ạma sạhn che ndi se cah che rechạ yute. Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, cuahn se, chehntihya se nạn ye. Chica se favor ihyan, ne rạhn se:

—Dihvé, a devanó te co din ne che ndoyáhn, ndete che nahn ne.

13 Nahn tạh Dihvo vo sạhn, ne rạhn ye:

—¿Tạcạ hua? Náhn. Mạn ne, a ndoyehn.

Chihno rạhn ye chemin ne, a ndetạhno ndoyahn se.

14 Tuhme chihquentiyon ye sạhn che hua cạhma se nduco nde ạma ihyan tạcạ chi che ndoyahn se. Rạhn ye ri ye sạhn:

—Nducote a ndoyehn ne, cuehn nạn chidocuyạn, ne cah vedino che ndihquentiyon Moisés, cạva che ndihchero nducoyạca ihyan che a ntoyehn.

15 Ạma nun chetuhn ndudo yahn vederihno che tihcạ din Dihvo vo, ne ạma yạhn ihyan ri dạma ye ro ro, cạva che cahnevan ye che ricuahn Dihvo vo mạn, cạva che din Dihvo vo che ndoyahn ihyan che cah ye mạn.

16 Ura va ne, rahn Dihvo vo demạn ye nạn che metah duhva, ne min revạh ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ạma sạhn che ndi cheche se

17 Ạma ro cuahn che ricuahn Dihvo vo ne, min vate sạhn fariseo nduco sạhn devano ley che dirun Moisés che chica se nducuahn yạn yahn Judea mạn, yạn Jerusalén mạn, cạva che cahnevan se che ricuahn ye. Dihvo vo ne, redin ye che rendoyahn

ihyan cah, te quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Dendiohs.
18 Ura min ndạ ạma o ihyan, nda ye ạma sạhn che ndi cheche se, quendite se nạn yundo. Nahn condạ ihyan chahn nduco se chete vah, cạva che condihte ye sạhn nạn Dihvo vo.
19 Ate hua chi chuh ihyan chahn nduco se chendevah, te ạma yạhn ihyan ndito ye min. Tuhme cocha ye tin vah me, ne ntihne ye ạma ndi ima vah. Nde min ndedevah ye yundo nạn che quendite se cuạhn chete vah nạn nducoyạca ihyan. Nduco tihcạ ndạ se nạn Dihvo vo.
20 Ndihche Dihvo vo nduhcạ che ritahno ihyan chahn, ne rạhn ye ri ye sạhn che ndi cheche me:
—A nchahcó nunde yehn.
21 Sạhn fariseo chahn mạn, sạhn devano ley che dirun Moisés mạn ne, rendededecadino se: "¿Duh sạhn tih che redin duche yahn se Dendiohs?, te nde ạma ihyan hua co nchahco ye nunde, atenạn Dendiohs."
22 Ate a devano Dihvo vo che tihcạ rendededecadino sạhn chahn, ne rạhn ye ri ye sạhn:
—¿Dehco che tihcạ rendededecadino nchuhn?
23 ¿Deh che tahque ndạhcạ cạhmá: "A nchahcó nunde yehn," o cạhmá: "cuenecuen, cuique"?
24 Ate cạva che cadino nchuhn te u che rinducó nducoyạca ihyan ne, va vederihquentiyon yáhn cạva che nchahcó nunde yahn ihyan muhn iyehnse cuh ne, condihche ne.
Tuhme rạhn ye ri ye sạhn che ndi cheche me:
—Rihquentiyón di. Cuenecuen, cotah yundo yehn, conahn ndevaque.
25 Ndetạhno necuan se, chetạh se yundo yahn se, ne numacuahn vedeyeno rendeva se yavenạn Dendiohs. Chuh se mendạhn yahn nducoyạca ihyan che chenun ye min, ne conạhn se ndevạco se.
26 Rahn ino nducoyạca ihyan chahn, ne rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenạn Dendiohs, ne rạhn ye:
—Mạn che cuạco ne, ndihchero vo vederihno.

Dihvo vo Jesucristo ne, yạhve ye Leví che conduco se ihyan

27 Cuahn che chica Dihvo vo min ne, ndihchero ye ạma sạhn rica tume cạde iyo che duche se Leví, va se nạn che rica se tume. Rạhn ye ri ye sạhn:
—Cuhn vo ndoque, condoque u.
28 Ndetạhno chihcomạn se ntiyon yahn se mạn, nducuahn che va yahn se mạn, ne necuan se, cuahn se, chinduco se Dihvo vo.
29 Adive ne, chihquentiyon Leví che chindah comida ndevạco se, ne cạh se, cheh Dihvo vo nduco ạma yạhn ihyan, chenun vạn ạma yạhn sạhn rica tume cạde iyo.
30 Ạma o sạhn fariseo nduco sạhn devano ley che dirun Moisés ne, chi yudo

yahn se, ne tumerune se ihyan apóstol yahn Dihvo vo:

—¿Dehco che tihcą redin nchuhn che reh ne, rih ne dą̈ma nduco sąhn nunde mą̈n, nduco sąhn rica tume cą̈de iyo mą̈n ne?

31 Ndąhconan Dihvo vo yahn sąhn chahn:

—Ihyan che hua cah ye ne, hua rendotenan ye sąhn doctor, ate ihyan che cah ye ne, nahn ye sąhn.

32 Atihnocą u, te ndą́ cą̈va ihyan nunde cą̈va che nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu cą̈va ihyan che rąhco ye che metah nunde yahn ye.

Sąhn devano ley che dirun Moisés ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn yąhte

33 Tuhme tumerune sąhn chahn Dihvo vo:

—¿Dehco che sąhn che rahn nduco Juą̈n Bautista nduco sąhn che rahn nduco sąhn fariseo ne, ą̈ma rahte se yąhte mą̈n, revąh se mą̈n, ne sąhn che rahn ndoque ne, reh se mą̈n, rih se mą̈n, ro ro ne?

34 Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—A devano nchuhn te ihyan che nduco ye sąhn rihnevą̈co ne, hua rahte ye yąhte.

35 Ate ndete che cuavi sąhn min ne, tuhme che cuą̈co ne, cuahte ye yąhte.

36 Namin nte ye tą̈ma te o ejemplo, chihnevan sąhn chahn:

—Nde ą̈ma ihyan ne, hua rendeh ye ą̈ma tino ra cą̈va che necąhnan ye ą̈ma tino ndico. Ndete che tihcą din ye ne, din ye che conda tino ra me. Avą̈ne ne, ą̈ma ndi tino ra nąn tino ndico ne, chihngą ro, te hua dą̈ma.

37 Namin nde ą̈ma ihyan hua rih ye vino ra chete ima ndico, te redin vino che rendan ima, ne rinda vino mą̈n, ima mą̈n.

38 Chemin che nahn che cuih ihyan vino ra chete ima ra, cą̈va che hua dehva co yahn vino mą̈n, ima mą̈n.

39 Ihyan che rih ye vino ndico ne, hua nahn cuh ye che ra, te rąhn ye te tahque ndah rihn vino ndico.

6

Ihyan apóstol ne, tico ye indo trigo

1 Ą̈ma ro che rahte tuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nąn va chendą̈ta. Ihyan apóstol yahn ye ne, tico ye indo trigo, ne rendihvenun tąh ye, reh ye ndute yahn.

2 Tuhme rąhn ą̈ma o sąhn fariseo ri se ihyan chahn:

—¿Dehco che tihcą redin nchuhn?, te a va cą̈de che hua co din vo ntiyon ro che rahte tuhno ihyan.

3 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye ri ye sąhn:

—¿A hua ndihchenan nchuhn che ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs nduhcą che din David ro che chi cuico ye nduco combiero yahn ye?

4 A devano ne nduhcą che chendą ye chete yą̈co yahn Dendiohs, ne cheh ye pą̈n che va min, ne cąh ye, cheh ihyan che nduco ye. Ate nduco nduh hua quendihco

ye nunde, andahre pạn chemin chan, a ndi vedino yahn Dendiohs, ne atenạn chidocuyạn co cheh ye.

5 Quendi Dihvo vo rạhn ye nduco sạhn chahn:

—U che rinducó nducoyạca ihyan ne, rihquentiyón nde nducuahn che redin ihyan ro che rahte tuhno ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ạma sạhn che ndi cuma tạh se

6 Tạma ro che rahte tuhno ihyan ne, chendạ Dihvo vo chete ạma yạco, chicuahn ye. Min quenun ạma sạhn che ndi cuma tạh cuạco se.

7 Sạhn devano ley che dirun Moisés mạn, sạhn fariseo mạn ne, rihno se Dihvo vo ndete che din ye che ndoyahn sạhn min ro che rahte tuhno ihyan, cạva che cuih nunde se yahn ye.

8 A devano Dihvo vo che rendedecadino sạhn chahn, ne rạhn ye ri ye sạhn che ndi cuma tạh me:

—Cuenecuen, cuandi mendạhn.

Necuan sạhn min, chandi se.

9 Tuhme rạhn ye ri ye sạhn chahn:

—Mạn ne, tumerune nchuhn: ¿Deh din vo ro che rahte tuhno ihyan ne? ¿A din vo che ndah, o din vo che hua ndah ne? ¿A cạh yune vo che coh ihyan, o ndedevahn vo ihyan ne?

10 Chaconan ye, ndihchero ye nducoyạca sạhn chahn, ne rạhn ye ri ye sạhn che ndi cuma tạh me:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tạh se, ne ndetạhno ndoyahn tạh se.

11 Ạma chi tạn sạhn chahn, ne rente se vạn mạn se nduco vih deh din se nduco Dihvo vo.

Tendạhnun Dihvo vo Jesucristo ndichio apóstol

12 Tạhn min ne, cuahn Dihvo vo ạma cuete, ne min covạh ye numa yạn.

13 Cuahn che chi dave ne, nedin dạma ye ihyan che rinduco ye ihyan, ne tendạhnun ye ndichio ihyan chahn cạva che co ye apóstol.

14 Ạma ihyan chahn ne, Simón, ne chaconahn Dihvo vo che duche ye Pedro. Ihyan chenạhn ne, Andrés, dihno Simón mạn, Jacobo mạn, Juạn mạn, Felipe mạn, Bartolomé mạn,

15 Mateo mạn, Tomás mạn, Jacobo, dạya Alfeo mạn, Simón Zelote mạn,

16 Judas, dihno Jacobo mạn. Namin nduco ạma se Judas Iscariote, sạhn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo.

Chicuahn Dihvo vo Jesucristo ạma yạhn ihyan

17 Cuenchahn Dihvo vo cuete me, ne ndo ye ạma ya ico nduco ihyan chahn. Namin ạma yạhn ihyan che vate ye estạdo yahn Judea mạn, yạn Jerusalén mạn, chihto yạn Tiro nduco Sidón mạn, ndo dạma ye min nduco ye. Ndạ nducoyạca ihyan chahn, te nahn cahnevan ye che ricuahn Dihvo vo mạn, nahn ye che

din Dihvo vo che ndoyahn ye mạn.
18 Namin ndetendạh Dihvo vo vaco chihngạ che chenun ihyan.
19 Ihyan che cah ye ne, nahn nahn tạh ye Dihvo vo yahn che quenan cuma ye vederihquentiyon chahte, ne nducoyạca ihyan che tihcạ redin ye ne, ndetạhno rendoyahn ye.

Ihyan che ndah ro yahn ye

20 Tuhme ndihchero Dihvo vo Jesucristo ihyan che rinduco ye ihyan, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn che chevạh ne mạn, che necun ne mạn ne, ndah ro yahn ne, te ndi cuande ne vạn ihyan yahn Dendiohs.
21 'Ndah ro yahn nchuhn che nahn cahnevan ne Ndudo yahn Dendiohs, te din ye conahn ne.

'Ndah ro yahn nchuhn che ndạche ri ne, te din Dendiohs che co yeno ne.
22 'Ndah ro yahn nchuhn cuahn che cạva u che rinducó nducoyạca ihyan, co tạn ihyan nduco ne mạn, hua co ndihche ye nchuhn mạn, cạhva ye nduco ne mạn, ndere cạhma ye te duhtuno ihyan ne mạn.
23 Ro che tihcạ din ihyan nduco ne ne, ndạhcạ che cạh yeno ne chedave yahn ne, te cuahn che ndạ ne vahchetero ne, a va yạn che ndah cạva ne. Ndạhcạ che necạhco ne te ihyan ndico yahn ihyan tạn chahn ne, a tihcạ din ye nduco ihyan profeta.
24 'Ate yah rí cạva ihyan cuihca, te atenạn mạn ro cuh che vate ye vedeyeno.
25 'Yah rí cạva ihyan che hua rendotenan ye Ndudo yahn Dendiohs che rạhco ye, te ndạ ro che ndotenan ye.

'Yah rí cạva ihyan che yeno ye, te ndạ ro che co rạn ye.
26 'Yah rí cạva ihyan che rạhn nducoyạca ihyan che ndah ihyan ye, te ihyan ndico yahn ihyan chahn tihcạ rạhn ye yahn ihyan che din cạ ye che profeta ye.

Nahn che din yahino vo ihyan che hua ri rendihche ye uvo

27 'Rạ́hn rí nchuhn: codin yahino ne ihyan che hua ri rendihche ye nchuhn. Codin ne che ndah nduco ihyan che tạn ye nduco ne.
28 Ndah cạhma ne yahn ihyan che rạhva ye nduco ne, covạh ne cạva ye.
29 Ndete che va ihyan che din tạn ye nduco ne ne, hua dạma co ne nduco ye. Ndete che nahn cahnevi ihyan tino rendiche nchuhn ne, tahque ndah cuahnecun ne che cahnevi ye nde cahteca ne che co che cuhma ne nduco ye.
30 Adecoduhno ihyan che cạca ye dehtenduh yahn ne, cocạh ne, ne ihyan che cahnevi ye deh che va yahn ne ne, hua ndạca ne.
31 Nduhcạ che nahn nchuhn che ndah din nducoyạca ihyan nduco ne ne, tihcạ codin ne che ndah nduco ye.

32 'Ndete che din yahino
nchuhn demạn ihyan che
yahino ye nchuhn ne, ¿dehra
cochihve yahn ne? Nde
ihyan che duhtuno ihyan ye
ne, tihcạ redin ye.
33 Ndete che demạn ihyan
che ndah ihyan ye nduco
nchuhn, ndah din ne nduco
ye ne, ¿dehra cochihve yahn
ne? Nde ihyan che duhtuno
ihyan ye ne, tihcạ redin ye.
34 Ndete che demạn ihyan
che co nedihve ye yahn
nchuhn, cạh ne, tumanan ye
ne, ¿dehra cochihve yahn ne?
Nde ihyan che duhtuno
ihyan ye ne, tihcạ recạh ye,
retumanan combiero yahn
ye che co nedihve ye yahn
vih.
35 Ate nchuhn ne, codin
yahino ne nde ihyan che hua
ri rendihche ye nchuhn.
Codin ne che ndah. Cocạh
nchuhn, tumanan ihyan, nde
hua cuahtenan rino ne che
nevihve yahn ne. Ndete che
tihcạ din nchuhn ne,
Dendiohs, ihyan min che
ạma yudo vederihquentiyon
yahn ye ne, ndạhco menun
ndahva ye yahn ne, nedin
dạya ye nchuhn, te ihyan
min ne, ndah ye nde nduco
ihyan che duhtuno ihyan ye
mạn, ihyan che nde hua
renecạh ye nundihve cuahn
ihyan mạn.
36 Nduhcạ che renan
vạhino Chida nchuhn
nducoyạca ihyan ne, tihcạ
codin ne.

Nduhcạ che va che cuahtenan vo nduco ihyan

37 'Hua ndạhchenan
nchuhn ihyan, ne hua conan
cuma che techecạde
Dendiohs yahn ne yahn
nunde min, din ye castigo
nchuhn. Cuenchahco ne
yahn ihyan, ne nchahco
Dendiohs yahn ne.
38 Codin nchuhn che ndah
nduco ihyan, ne din
Dendiohs che ndah nduco
ne, nde tihdenạn ca ye
ndạhco menun ye yahn ne.
Tihcạ, te nduhcạ che redin
ne nduco ihyan ne, atihnocạ
ndạhco menun Dendiohs
yahn ne.
39 Tuhme nte Dihvo vo
ejemplo cuh, chihnevan
ihyan chahn:
—A devano nchuhn te ạma
sạhn nạn ve hua co
quendanan se tạma sạhn
nạn ve, te coranun nduh che
o se ive yạhn.
40 Tahque devano ihyan
ricuahn che co ạma sạhn che
rahn. Ate cuihno cuahn sạhn
min ne, anduhneva che
devano ihyan ricuahn yahn
se ne, tihcạ codevano se.
Hua chuhnan vededevano
yahn se.
41 'Ndete che rihco nchuhn
cudạdo nunde yahn tạma ca
ihyan, ne hua retumacạh ne
nunde yahn mạn ne ne,
anduhnecạ ndete che
ndihchero ne ạma iyạca che
quenun ndutenạn ye, ate
nde hua retumacadino ne
che quenun ạma vihto
ndutenạn mạn ne.
42 Ndete che tihcạ ne, o
nạn o chende ne. Nde hua
quenạn yahn ne che cạhma
ne co ne ihyan: "Conán di
cạva che hua condihque

nunde", te nde hua retumacadino ne che tahque chihngą redin mąn ne. Tahque ndah che dinoca cąhcomąn ne che chihngą redin ne, tuhme co conan ne ihyan cąva che runecąde cochica ye.

Ejemplo yahn yąhn ndąta

43 'Yąhn ndąta che ndah ne, ndah ndute yahn, ne yąhn ndąta che hua ndah ne, hua ndah ndute yahn.

44 Ąma yąhn ndąta ne, ro deh yąhn cuahn che ri ndute yahn. Ndute higo ne, hua retun ihyan tin yąhn yąn, nde hua retun ye uva nąn dihyo yąn.

45 Ihyan che ndah ye ne, redin ye dehtenduh che ndah, te ndah chedave yahn ye, ne ihyan che hua ndah ye ne, redin ye dehtenduh che hua ndah, te hua ndah chedave yahn ye. Nąn ndudo yahn ihyan ne, rihcoro nduhcą ihyan ye.

46 '¿Dehco che rąhn nchuhn ri ne u: "Dihve nuhn, Dihve nuhn ne"?, te hua redinahn ne che rihquentiyón.

47 Adecoduhno ihyan che rendą ye nąn mąn, che rihnevan ye che rąhn mąn, che redinahn ye che rihquentiyón mąn ne, cąhmá có nchuhn duh nduhcą ye.

48 Ihyan min ne, nduhcą ihyan che chihno ye vąco ye, ne yąno chino ye nde nąn yąva, ne min chihco ye name yahn. Cuahn che chihta ico ne, ąma dito chahn nune nąn vah me. Ate hua chi quenda nune vah me, te nąn yąva va name yahn.

49 Me ihyan che rihnevan ye ndudo yáhn, ne hua redinahn ye ne, ihyan min ne, nduhcą tąma ihyan che chihno ye vąco ye, nde hua chihco ye name yahn. Cuahn che chihta ico ne, ąma dito chahn nune nąn vah me. Ndora vah me, ne chihno chinda.

7

Nduhcą che chitahno ąma capitą́n

1 Cuahn che chihno chicuahn Dihvo vo ihyan chahn ne, cuahn ye yąn Capernaum.

2 Ąma capitą́n che va ye yąn min ne, va sąhn decąhya yahn ye che ąma yahino ye sąhn, ne chetąh cah sąhn. Ąma tahn ndi se, adeche coh se.

3 Cuahn che checądino capitą́n me yahn Dihvo vo che redin ye vederihno ne, dechuh ye ąma o ihyan ndinąn yahn ihyan nación yahn Israel, cąva che cąca ye favor ihyan che cąhn ye, ne din ye che ndoyahn sąhn decąhya me.

4 Chahn ihyan chahn nąn Dihvo vo, ne ąma chica ye favor ihyan, ne rąhn ye:

—Capitą́n cąh ne, ndąhcą che conan ne ihyan,

5 te yahino ye nación yuhn vo, ne chihno ye ąma yąco yahn nuhn.

6 Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn. Cuahn che a ndą nino ye ne, dechuh capitą́n me ndudo nduco

a̱ma o amigo yahn ye, ra̱hn ye tuhca̱:

—Dihvé, hua denduh ne ndih ca̱va no u, che chi ne nde chete va̱có.

7 A devanó te u ne, ndiyu ihyan che co chí na̱n ne. Nde na̱n che cochi ne, cuihquentiyon ne, ne ndoyahn sa̱hn deca̱hya yáhn.

8 Che ca̱hcantiyon ne ne, a devanó te va che conahn, te namin u ne, va ihyan che te ye vederihquentiyon quenan cumá, ne vate sanda̱do yáhn. Rihquentiyón a̱ma se che ca̱hn se, ne rahn se, ne rihquentiyón ta̱ma se che chi se, ne rechi se, ne nducuahn che rihquentiyón sa̱hn deca̱hya yáhn ne, redinahn se.

9 Yahn che tihca̱ ra̱hn capitán me ne, cuahn ino Dihvo vo, ne chaconan ye, ndihchero ye ihyan che nduco ye, ne ra̱hn ye:

—Cua̱co rá̱hn rí nchuhn te nde numachahte nación yuhn vo ne, hua renda̱cá ihyan che tihca̱ a̱ma ritahno ye.

10 Cuahn che ndaconan ihyan che chahn ye ntiyon yahn capitán me ne, nta̱ca ye sa̱hn che adeche coh me che a ntoyahn se.

Ndedetuhche Dihvo vo Jesucristo a̱ma tena̱hn, da̱ya a̱ma nda̱hta va̱h

11 Chihno min ne, Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye ma̱n, a̱ma ya̱hn ca ihyan ma̱n, cuahn ye a̱ma ya̱n che duche Naín.

12 Cuahn che nda̱ ye viya̱n me ne, ta̱hn nun ye ihyan che cuahn ye cuhche ye a̱ma tena̱hn da̱ya a̱ma nda̱hta va̱h. A̱ma ndiya̱hn ra sa̱hn dihn min yahn nda̱hta va̱h me, ne a̱ma ya̱hn ihyan nduco ye.

13 Cuahn che ndihche Dihvo vo nda̱hta va̱h me ne, quenan va̱hino ye ta̱hn, ne ra̱hn ye ri ye ta̱hn:

—Hua cueque.

14 Tuhme chahn nda̱ ye, ne ca̱h ta̱h ye yave yahn tena̱hn me, ne sa̱hn che nda se yave me ne, chahtendi rino se. Ra̱hn ye ri ye tena̱hn me:

—¡Cuenecuen!

15 Ndeta̱hno necuan sa̱hn dihn che a ndih me, ne cana̱n rente se. Tuhme neca̱h Dihvo vo sa̱hn chaco se.

16 A̱ma cuahn ino nducoya̱ca ihyan, ne rendeva ye numacuahn vedeyeno yavena̱n Dendiohs, ne ra̱hn ye:

—Nda̱ a̱ma profeta va̱n uvo, ihyan yahn Dendiohs. ¡A̱ma chahte vederihquentiyon quenan cuma ye! Dechuh Dendiohs ihyan.

17 A̱ma chetuhn ndudo yahn vederihno che din Dihvo vo numachahte esta̱do yahn Judea ma̱n, nduh cua̱n na̱n che nino min ma̱n.

Dechuh Jua̱n Bautista ihyan che rinduco ye ihyan na̱n Dihvo vo Jesucristo

18 Ihyan che rinduco ye Jua̱n Bautista ne, ra̱hn ye ri ye ihyan yahn nducua̱hn vederihno che redin Dihvo vo. Tuhme cah Jua̱n o ihyan chahn,

19 ne dechuh ye ihyan cạva che tumerune ye Dihvo vo, a ihyan min niyon ihyan che a va cạde che dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan iyehnse, o cuahtenan rino ye tạma ihyan.

20 Ndạ ihyan chahn nạn Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Juạn Bautista ne, dechuh ye nuhn, tumerune nuhn ndih: ¿A ndih ihyan che a va cạde che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse, o cuahtenan rino nuhn tạma ihyan ne?

21 Ura min din Dihvo vo che ndoyahn ạma yạhn ihyan cah mạn, din ye che chi ro nạn ihyan che ve nạn ye mạn, ndetendạh ye vaco chihngạ che chenun ihyan mạn.

22 Tuhme ndahconan ye yahn ihyan chahn che dechuh Juạn:

—Conạhn nchuhn, cuenecạh cuande ne Juạn yahn nducuahn che ndihchero ne mạn, che chihnevan ne mạn. Ihyan che ve nạn ye ne, redín che ri ro nạn ye. Ihyan che ndi cheche cạh ye ne, redín che rica ye. Ihyan che ndi ye cah che rechạ yute ne, redín che rendoyahn ye. Ihyan che a ndih ye ne, rendedetuhché ihyan. Ihyan che necun ye ne, ricuáhn ndudo ndah yahn Dendiohs ihyan.

23 Ndah ro yahn ihyan che ritahno ye che dechuh Dendiohs u.

24 Cuahn che conạhn ihyan chahn ne, rente Dihvo vo nduco ihyan che chenun ye min yahn Juạn, ne rạhn ye:

—¿Deh che chahn nchuhn, ndihchero ne min yạhn nạn che metah duhva? ¿A ạma nduco che ra yuhne?

25 ¿Duh che chahn nchuhn, ndihchero ne tuhme? ¿A ạma sạhn che ninevaca se nduco tino ndah? A devano nchuhn te sạhn che renevaca se nduco tino ndah mạn, rahte se vihco mạn ne, sạhn chahn ne, chete vạco rey chenun se.

26 Tuhme ne, ¿duhra che chahn nchuhn, ndihchero ne? ¿A ndiyu ạma profeta? Cuạco niyon, te ihyan min ne, tahque chahte vederihquentiyon che quenan cuma ye che co ihyan profeta chenạhn.

27 A yahn ihyan min che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ:

Condihche, dechúh ạma
sạhn tahque menạn ca
che co di, cuahndudo
se ndudo yáhn.
Cạhcoyạn se chedave yahn
ihyan, cạva che
nevahnecun ye di.

28 Ráhn rí nchuhn te vạn nducoyạca ihyan iyehnse ne, Juạn Bautista che tahque chahte vederihquentiyon che quenan cuma ye. Ate ihyan che tahque necun ye vạn ihyan che rihquentiyon Dendiohs ne, tahque ndah ro yahn ye che co ihyan min.

29 Cuahn che tihcạ rạhn Dihvo vo ne, ạma yạhn ihyan yạn, nde sạhn rica

tumecaḍiyo, ndeva ye yavenaṇ Dendiohs, te chahn ye, chehdenune Juaṇ ihyan.

30 Ate saḥn fariseo nduco saḥn devano ley che dirun Moisés ne, chahcotaḥn se che rihquentiyon Dendiohs, te hua chahn se che chehdenune Juaṇ saḥn.

31 Tuhme raḥn Dihvo vo:

—¿Deh caḥmá yahn nchuhn che vate ne maṇ ro cuh ne?

32 Nchuhn che vate ne maṇ ro cuh ne, nduhchan saḥn caḥya che raḥn se ri se combiero yahn se: "Tive nuhn cu retive, ne hua ndeh nchuhn. Cah raṇ nuhn nduhcaḍ che rah raṇ ihyan naṇ ndih tenaḥn, ne hua chaco nchuhn."

33 Tihchan nchuhn, te ndaḍ Juaṇ Bautista, ne hua cheh ye paṇ, nde hua chih ye vino, ne raḥn ne te quenun vaco chihngaḍ ihyan.

34 Ndaḍ u che rinducó nducoyaḍca ihyan, ne réh maṇ, ríh maṇ, ne raḥn nchuhn: "Ngaḍ aḍma se, ne aḍma reh se maṇ, aḍma rih se vino maṇ, rinduco se ihyan nunde maṇ, saḥn rica tumecaḍiyo maṇ."

35 Ate dehve din yahn che tihcaḍ raḥn nchuhn, te nducoyaḍca ihyan devano, renahn ye te vededevano yahn Dendiohs ne, chemin che richihve.

Nchahco Dihvo vo Jesucristo yahn aḍma taḥn nunde

36 Aḍma saḥn fariseo ne, yaḥve se Dihvo vo che cheh ye nduco se, ne cuahn ye ndevaḍco se.

37 Aḍma taḥn nunde che va te yaṇ min ne, checadino te che min chete vaḍco saḥn fariseo me va Dihvo vo, reh ye. Tuhme ndaḍ te, nda te aḍma fraḍsco nunedaṇ.

38 Chahn ndaḍ te, ne chehntihya te naṇ Dihvo vo. Aḍma raco te, ne canaṇ te redecaḥnda te caḥ ye nduco nune ndutenaṇ te. Rendedetih te nduco yudo tin te. Retenaṇ te caḥ ye, ne chacotaḥma te nunedaṇ me.

39 Ndihche saḥn fariseo me, ne ndedecadino se: "Taḥn tih ne, chihngaḍ ihyan te. Ndete che cuaḍco che profeta ihyan tih ne, cadino ye duh ihyan te."

40 Tuhme raḥn Dihvo vo ri ye saḥn fariseo me:

—Simón, nté aḍma ejemplo, cahneven.

Ndahconan Simón:

—Ihyan Ricuahn, cuente ne, cahneván.

41 Raḥn ye:

—O se ne, quendihco se yahn aḍma ihyan. Aḍma se ne, quendihco se uhn ciento, ne taḍma se ne, quendihco se o raco ndiche.

42 Nducote metah dehva yahn saḥn chahn ne, hua chi nedihve se yahn ye. Ate nchahco ye yahn nduh che o se. Maṇ ne, cahme co u: ¿Cha saḥn chahn che tahque yahino se ihyan min ne?

43 Ndahconan Simón:

—Raḥcó te saḥn che tahque ndeh quendihco se yahn ye.

Raḥn Dihvo vo ri ye Simón:

—Ndaḥcaḍ rahn.

44 Chaconan ye, ndihchero
ye ndạhta me, ne tuhme
rạhn ye ri ye Simón:
—¿A chihque cudạdo
nduhcạ che din ndạhta tih
ne? Chendá chete vaque, ne
hua te nune cạva che ntu
cáh, ate ndạhta tih ne,
decạhnda te cáh nduco nune
ndutenạn te, ne ndedetih te
nduco yudo tin te.
45 Di ne, hua tenan u che
nevahnecon u, ate ndạhta
tih ne, nde ura che ndá
ndevaque, nde meniyon ne,
hua reguan te retenạn te cáh.
46 Hua chih aceite tín, ate
ndạhta tih ne, chacotạhma te
nunedạn cáh.
47 Chemin che ráhn rí di te
nducote ạma va vedeyahino
yahn te ne, codevene te va
vederenchahco cạva te,
andahre ạma quendihco te
nunde. Ate ihyan che ndạca
ye vederenchahco yahn tah
sihn che quendihco ye ne,
hua chahte vedeyahino yahn
ye.
48 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ndạhta me:
—A nchahcó nunde yehn.
49 Nducoyạca ihyan che
vate ye min, reh ye nduco
Dihvo vo ne, ndedecadino
ye: "¿Duhra sạhn tih che
rạhco se che renchahco se
nunde yahn ihyan?"
50 Ate rạhn Dihvo vo ri ye
ndạhta me:
—Yahn che chitehne ne,
ndaque vederenchahco.
Conahn. Dehve rahque.

8

Yạhn ihyan ndạhta che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo

1 Chihno min ne, quechica
Dihvo vo nduh yạn nduh
yạn, ricuahn ye ndudo ndah
yahn vederihquentiyon
yahn Dendiohs. Nduco ye
nduh che ndichio apóstol
yahn ye.
2 Namin nduco ye yạhn
ihyan ndạhta che ndetendạh
ye vaco chihngạ che chenun
ihyan mạn, ihyan ndạhta che
din ye che ndoyahn ye mạn.
Vạn ndạhta chahn nduco
María yahn yạn Magdala,
ihyan min che chenun
ndache vaco chihngạ ro
menạn, ndetendạh ye.
3 Namin nduco Juạna,
ndạhta yahn Chuza, ạma
sạhn ndinạn yahn rey
Herodes. Nduco Susạna
mạn, nduco yạhn ca ndạhta
che chinan ye Dihvo vo
nduco tume yahn ye mạn.

Ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndạta

4 Ạma yạhn ihyan yahn
queri ạma yạn, ndo dạma ye
nạn Dihvo vo, ne nte ye
ejemplo cuh, chihnevan
ihyan chahn:
5 —Cuahn ạma ihyan,
retuhdo ye ndute ndạta yahn
ye. Cuahn che retuhdo ye ne,
chera neve ndute chihto
yune. Chemin ne, chendinun
ihyan, ne ndạ yạhda, ne cheh
te.
6 Te neve ndute ne, chera
nạn tu. Cuahn che quendạh
ne, tih yahn che ndo cuma
yạhn nạn tu me.
7 Te neve ndute ne, chera
vạn chano yạn. Chihta dạma

nduco chano yạn chahn, ne quenun mạn chendạta me.

8 Te neve ndute ne, chera nạn yạhn ndah, ne quendạh, ne chi yahn, cạde ciento queri ạma.

Chihno nte ye ejemplo me ne, tuhme ạma dito rạhn ye:

—Nducoyạca nchuhn, ¡cuendedecadino ndah ne yahn ejemplo me!

Rạhn Dihvo vo Jesucristo deh cuande che rente ye ejemplo

9 Tuhme tumerune ihyan apóstol chahn ihyan:

—¿Deh conahn ejemplo che nte ne me ne?

10 Rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, te Dendiohs che conahn ne yahn vederihquentiyon yahn ye. Ate ihyan chenạhn sih ne, renté nduco ye demạn nduco ejemplo, cạva che ndihchero no ye, ne hua nchanạn ye, cahnevan no ye, ne hua conahn ye.

Te cuande Dihvo vo Jesucristo deh conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndạta me

11 "Tuhcạ conahn ejemplo me: Ndute ndạta me ne, nduhcạ Ndudo yahn Dendiohs.

12 Ndute che chera chihto yune me ne, nduhcạ ndudo che rihnevan ạma o ihyan, ne ndetạhno rendạ chundah, ne rehnevi se Ndudo me chete chedave yahn ye, cạva che hua cotahno ye, ne hua ndevahn ye.

13 Ndute che chera nạn tu me ne, nduhcạ Ndudo che rihnevan tạma te o ihyan, ne renevahnecun ye numacuahn vedeyeno. Ate nduhcạ chendạta che metah cua yạno dihyoduto tihchan ye, te cuahn che rechuhrihn ye, o redin tạn ihyan nduco ye cạva Ndudo me ne, ndetạhno rihcomạn ye.

14 Ndute che chera vạn chano yạn me ne, nduhcạ Ndudo che rihnevan tạma te o ihyan, ate ạma rendedecadino ye yahn ntiyon yahn ye ro ro mạn, nahn yahn ye vedecuihca che va iyehnse cuh mạn, nahn quendi ye vedeyeno yahn mạn ye mạn. Chemin che hua ri redin Ndudo me che ndah nduco ye.

15 Ate ndute che chera nạn yạhn ndah me ne, nduhcạ Ndudo che rihnevan tạma te o ihyan, ne renevahnecun ye numacuahn chedave yahn ye, ne riquendi ye. Ihyan chahn che redin Ndudo yahn Dendiohs che ndah nduco ye.

Ejemplo yahn candil

16 Quendi Dihvo vo ricuahn ye:

—Nde ạma ihyan ne, hua renahn yạhn ye ạma candil cạva che cạhco ndeh ye mạn cajún, o mạn yundo. Rihco ye nạn che yạco, cạva che co ro dave yahn ihyan che rendạ ye.

17 Tihcạ nducuahn che rạ́hn rí nchuhn cuahn che a demạn vo ne, va che cuahndudo nchuhn, cahnevan ihyan. Nducuahn che rạ́hn, andahre ạma rihn

cạva che conahn ihyan, ate conahn ye.

18 'Chemin che cuihnevan ndah nchuhn ndudo che ráhn, te ihyan che ndah renahn ye ne, nde tahque ndah ca conahn ye, ne ihyan che hua ndah renahn ye ne, va che conạn ye nde tah sihn che chenahn ye.

Ndạ chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye

19 Ndạ chaco Dihvo vo nduco dihno ye, ne hua chi chendạ ihyan chahn nạn che quenun ye, te ạma yạhn ihyan chenun ye min.

20 Tuhme rạhn ihyan ri ye Dihvo vo:

—Chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuạhn chevah, nahn ndihchero ye ndih.

21 Rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—Ihyan che rihnevan ye Ndudo yahn Dendiohs, ne redinahn ye ne, a ihyan chahn che rendihché ihyan nduhcạ chacó mạn, nduhcạ dihnó mạn.

Chihco dihn Dihvo vo Jesucristo yuhne tạn

22 Ạma yune ne, chendạ Dihvo vo chete ạma bạrco nduco ihyan apóstol yahn ye, ne rạhn ye:

—Cuhn vo nduco nchuhn tạma lạdo viche cạh.

Tuhme cuahn ye nduco vih.

23 Ura che cuahn ye nduco vih ne, quiyạdo Dihvo vo, ne canạn rano yuhne tạn, nde a rito nune chete bạrco me, adeche cuehchenun chete vine me.

24 Chahn ihyan chahn, ndedetuhche ye Dihvo vo, ne rạhn ye:

—¡Ihyan Ricuahn! ¡Ihyan Ricuahn! ¡Cuentuche ne, te adeche cuehchenun vo vạn nune!

Necuan Dihvo vo, ne chihco dihn ye yuhne tạn me, ne quendite dihn vine me.

25 Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—¿A hua ritahno nchuhn?

Ate ihyan chahn ne, ạma rahn ino ye, ạma redihya ye ri, ne retumarune vih ye:

—¿Duhra ihyan cuh?, te nde yuhne, nde vine, redinahn che rihquentiyon ye.

Ạma sạhn yạn Gadara che chenun vaco chihngạ sạhn

26 Chihno min ne, ndạ ihyan chahn yạn Gadara, ạma yạn che va tạma lạdo viche yahn vine yahn Galilea.

27 Ndetạhn che ndiquendạh Dihvo vo chete bạrco me ne, ndạ ạma sạhn yạn min nạn ye. Sạhn min ne, a rạhn cuahn che chenun vaco chihngạ sạhn. Devạne se, quechica se, nde hua quenun se vạco se, te nạn rehche tenạhn ne, min quenan se.

28 Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, chahn ndạ se, chehntihya se nạn ye, ne cah se:

—Jesús, Dạya Dendiohs che ạma yudo vederihquentiyon yahn ye, ¿dehco che recạhdenun ne yune yáhn? Ricá favor ndih che hua din ne che chuhríhn.

29 Tihcą rąhn se, te Dihvo
vo ne, a chihquentiyon ye
vaco chihngą chahn che
ndiquendąh sąhn. Ą̈ma
ndeh yune cuahn che
retumangąn vaco chihngą
chahn sąhn ne, redechiche
ihyan sąhn nduco cadena,
ate rihno rendeh se cadena
me, ne riquenda vaco
chihngą chahn sąhn vąn
chano.
30 Dihvo vo ne, tumerune
ye sąhn:
—¿Deh doche ne?
Ndahconan se:
—Legión duché.
Tihcą duche se yahn che
ą̈ma yąhn vaco chihngą
chenun sąhn.
31 Ą̈ma chica vaco chihngą
chahn favor ihyan che hua
dechuh ye vąn ruchiyąhn.
32 Min nino vąn chano ne,
chenan ą̈ma yąhn cuche, reh
te. Ą̈ma chica vaco chihngą
chahn che cąh yune ye che
condą chete cuche chahn, ne
cąh yune ye.
33 Tuhme ndiquendąh
vaco chihngą chahn sąhn
min, ne chendą cuche chahn.
Cuche chahn ne, cochahn te,
rano te nąn ndava, ne
cheranun te chete vine me,
cuahn ico te.
34 Cuahn che ndihchero
sąhn che redin cudą̈do cuche
chahn che tihcą chi ne,
chano se. Cuahn se, chengo
se ihyan viyąn mąn, ihyan
rąncho mąn.
35 Tuhme cuahn ihyan
viyąn ndihchero ye deh che
chi. Cuahn che ndą ihyan
chahn nąn che quenun
Dihvo vo ne, ndihchero ye
sąhn min che a ntiquendąh
vaco chahn sąhn. Va se
chihto nąn Dihvo vo, quenun
se tino yahn se. A va cuąco
dave yahn se, ne dihya ihyan
chahn chi.
36 Tuhme ihyan che
ndihchero ye ne, rente ye
nduco ihyan che ndą chahn
tącą chi che ndiquendąh
vaco chihngą chahn sąhn
min.
37 Nducoyąca ihyan che
vate ye yąhn yahn yąn
Gadara, ą̈ma dihya ye chi.
Chemin che rąhn ye ri ye
Dihvo vo che ndąca ye yąn
min. Tuhme chendą Dihvo
vo chete bąrco, conąhn ye.
38 Sąhn che a ntiquendąh
vaco chahn sąhn ne, ą̈ma
rica se Dihvo vo che cąh
yune ye che conduco se
ihyan. Ate hua cąh yune ye,
ne rąhn ye ri ye sąhn:
39 —Conahn cuąhn
ndevaque, ne cuente yahn
vederihno chahte che din
Dendiohs ndoque.
Tuhme conąhn se, ne
chacotuhn se ndudo
numacuahn viyąn me yahn
vederihno chahte che din
Dihvo vo nduco se.

Rica Jairo cąva tąhn dihn dąya se

40 Cuahn che ndaconan
Dihvo vo viche lądo cuh
yahn vine me ne, ą̈ma yąhn
ihyan nevahnecun ye ihyan
numacuahn vedeyeno, te
nducoyąca ye ne, chenan
rino ye ihyan.
41 Ura min ndą ą̈ma sąhn
ndinąn yahn yąco, duche se
Jairo, ne chehntihya se nąn
Dihvo vo, chica se favor

ihyan, cạva che cạhn ye vạco se,
42 te va ạma ndiyạhn ra tạhn dihn yahn se, a ri te tenduh ndichio nduyo. Chetạh cah tạhn, adeche coh te. Tuhme cuahn Dihvo vo, ne nde hua ri che cạca ye, te ạma yạhn ihyan nduco ye.

Ndoyahn ạma ndạhta che nahn tạh te tino yahn Dihvo vo Jesucristo

43 Min vạn ihyan chahn, nduco ạma ndạhta che cah te, rendora te yun ro ro. A ri ndichio nduyo che quenan cah me tạhn, ne a chihno nducuahn yahn te che va che renedihve te sạhn doctor. Ate nde ạma se hua chi dico se tạhn.
44 Chahn ndạ te cuạhn vedạme Dihvo vo, naḥn tạh te tino yahn ye, ne ndetạhno cheguan rahn yun me tạhn.
45 Tuhme tumerune Dihvo vo:
—¿Duh nahn tạh tino yáhn ne?
Nducoyạca ye rạhn ye te ndiyu ihyan chahn. Pedro nduco combiero yahn ye ne, rạhn ye:
—Ihyan Ricuahn, ạma yạhn ihyan chenun chiche ye chihto nạn ne, ¿dehco che retumerune ne duh nahn tạh tino yahn ne?
46 Ate rạhn Dihvo vo:
—Va duh che nahn tạh tino yáhn, te checadinó che ndoyahn ạma ihyan nduco vederihquentiyon yáhn.
47 Ndihche ndạhta me che a checadino Dihvo vo, ne chahn ndạ te, chehntihya te nạn ye, nde tuno rendoh te. Tuhme necạh cuande te ihyan nạn nducoyạca ihyan yạn deh cuande che nahn tạh te tino yahn ye mạn, nduhcạ che ndetạhno ndoyahn te mạn.
48 Rạhn Dihvo vo ri ye tạhn:
—Dạyá, yahn che chitehne ne, a ndoyehn. Dehve rahque. Co conahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye tạhn dihn yahn Jairo

49 Nde metah cuihno cạhma Dihvo vo cuahn che ndạ ạma ihyan ndevạco Jairo, ne rạhn ye:
—A chih tạhn dihn dạya ne. Ametah deh cuande che quenda ne Ihyan Ricuahn.
50 Chihnevan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye Jairo:
—Hua co ran. Cuitehne che co conán di, ne tạhn dihn daye ne, ndaconan conan te.
51 Cuahn che ndạ ye ndevạco se ne, hua cạh yune ye che chendạ nducoyạca ihyan nduco ye, demạn Pedro mạn, Jacobo mạn, Juạn mạn, nduco chida tạhn dihn me mạn, nduco chaco te mạn.
52 Rah rạn nducoyạca ihyan mạn, raco ye mạn, cạva tạhn dihn me. Ate rạhn Dihvo vo:
—Hua cuaco nchuhn, te tạhn dihn tih ne, dehve ndih te, te quiyạdo te.
53 Ate riyon nan ihyan chahn ihyan, te a devano ye te tạhn dihn me ne, a ndih te.
54 Tuhme chetạh Dihvo vo tạh te, ne ạma dito rạhn ye:
—Tạhn dihn, ¡cuenecuen!

55 Nta vaco tahn dihn me,
ne ndetahno necuan te.
Chihquentiyon Dihvo vo che
cah ihyan chahn, cheh te.
56 Chida te nduco chaco te
ne, ama cuahn ino ye. Ate
chihquentiyon Dihvo vo
ihyan chahn che hua cahma
ye nduco nde ama ihyan, che
ndedetuhche ye tahn.

9

Dechuh Dihvo vo Jesucristo nduh che ndichio apóstol che chahn ye cahndudo ye

1 Ama yune ne, din dama
Dihvo vo nduh che ndichio
ihyan apóstol yahn ye, ne cah
ye vederihquentiyon ihyan
chahn cava che ndetendah
ye vaco chihnga man, din ye
che ndoyahn ihyan cah man.
2 Dechuh ye ihyan chahn
che cahn ye cuahndudo ye
ndudo ndah yahn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs man, din ye che
ndoyahn ihyan cah man.
3 Chihquentiyon ye ihyan
chahn:
—Hua dehva quenda
nchuhn cuahn yune. Nde
indahco, nde dino, nde pan,
nde tume, hua quenda ne. A
cahteca no ne che chenun
ne; hua quenda ne tama.
4 Adecotino vaco ihyan che
conda nchuhn ne, min
cuahtenan ne nde tuno ro
che ndaca ne yan min.
5 Nan che hua
ntumanecun ihyan nchuhn
ne, cuendiquendah ne yan
min, ne condahde ne yune
yahn che chenan cah ne,
cava che cadino ihyan chahn
te hua ndahca din ye.
6 Tuhme cuahn ihyan
chahn nducuahn yan,
rahndudo ye ndudo ndah
yahn Dendiohs man, redin
ye che rendoyahn ihyan cah
man.

Herodes ne, nahn ndihchero ye Dihvo vo Jesucristo

7 Checadino rey Herodes
yahn vederihno che redin
Dihvo vo, ate hua devano ye
duh ihyan min yahn che
nahn ihyan ne, rahn ye te
Juan Bautista ntuche ye van
tenahn.
8 Te nahn ihyan ne, rahn
ye te profeta Elías nuhnde ro
ye. Nahn tun ihyan ne, rahn
ye te ama cha ihyan profeta
che chahte ye a rahn me,
ntuche ye.
9 Tuhme rahn Herodes:
—Juan ne, u dechúh che
chica yan sandado dando ye.
¿Duhra ihyan cah che
rihneván che rente ihyan
yahn ye tuhme ne?
Chemin che nahn
ndihchero ye Dihvo vo.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

10 Cuahn che ndaconan
ihyan apóstol chahn ne,
necah cuande ye Dihvo vo
yahn nducuahn che din ye
nan che chahtechica ye.
Tuhme quenda Dihvo vo
ihyan chahn ama cuan nan
che metah duhva nino yan
Betsaida.
11 Ate checadino ihyan
yan, ne ama yahn ye cuahn
ye quendi ye Dihvo vo.
Cuahn che nda ye nan che

quenun Dihvo vo ne,
chicuahn Dihvo vo ihyan
chahn yahn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, ne din ye che
ndoyahn ihyan che cah ye.
12 Cuahn che a chi chino
ne, ndo dạma nduh che
ndichio apóstol chahn nạn
Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye
ihyan:
—Cuedechuh ne ihyan sih
yạn che nino mạn, nạn
rạncho mạn, cạva che cua ye
che cheh ye mạn, ndạca nạn
che cuahtenan ye mạn, te
muhn nạn che chenan vo ne,
metah dehva.
13 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:
—Cạh nchuhn, cheh ihyan
sih.
Rạhn ihyan chahn ri ye
Dihvo vo:
—Uhn ra pạn nduco o
yạhca va yahn nuhn, atenạn
che cạhn nuhn, cua nuhn
che cheh nducoyạca ihyan
sih.
14 Ihyan chahn ne, ri ye
tenduh uhn mil che demạn
ihyan chạhn. Tuhme rạhn
Dihvo vo ri ye ihyan apóstol
yahn ye:
—Cuihquentiyon nchuhn
che co dạma ihyan sih,
cuahte ye cạde o raco ndiche
ye queri ạma cuạn.
15 Tihcạ din ihyan chahn,
ne chahte nducoyạca ihyan.
16 Tuhme chetạh Dihvo vo
nduh che uhn pạn me nduco
o yạhca chahn, ne chenihyon
nạn ye nạn ro, necạh ye
nundihve cuahn Dendiohs.
Ndeh ye, ne cạh ye ihyan
apóstol cạva che cạh ye, cheh
ihyan che ndi dạma chahn.
17 Cheh nducoyạca ihyan
chahn nduhva che rica
chedave yahn ye. Chihno
min ne, nedin dạma ye che
ngạva, ne chi ndichio cuahte.

Rạhn Pedro te a Dihvo vo Jesucristo che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse

18 Ạma ro ne, quenan
Dihvo vo nduco ihyan
apóstol yahn ye, ne mạn ye
revạh ye ạma lạdo. Chihno
min ne, tumerune ye ihyan
chahn:
—¿Duh u, rạhn ihyan ne?
19 Ndahconan ihyan
chahn:
—Nạhn ihyan ne, rạhn ye
te ndih ne, Juạn Bautista.
Nạhn ye ne, rạhn ye te ndih
ne, Elías. Nạhn tun ye ne,
rạhn ye te ndih ne, ạma cha
ihyan profeta che chahte ye
a rạhn me, ntuche ye.
20 Tuhme tumerune Dihvo
vo ihyan chahn:
—Me nchuhn, ¿deh rạhn ne
yáhn ne?
Ndahconan Pedro:
—A ndih che a va cạde che
dechuh Dendiohs,
ndedevahn ne ihyan
iyehnse.

Rạhn Dihvo vo Jesucristo te va che cạhno se ihyan

21 Tuhme chihquentiyon
Dihvo vo ihyan chahn che
hua nuhnde ye che a ihyan
min che a va che chi ye
ndedevahn ye ihyan
iyehnse.
22 Quendi ye rạhn ye:

—U che rinducó nducoyąca ihyan ne, va che ąma chuhríhn. Intiyahn mąn, chidocuyąn ndinąn mąn, sąhn devano ley che dirun Moisés mąn ne, ndąhchenan se u, ne cąhno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché vąn tenąhn.

23 Chihno min ne, rąhn ye nduco nducoyąca ihyan:

—Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cąhcomąn ye vedeyeno yahn mąn ye. Andahre nahn yąh se ihyan nąn cruz, ate va che conduco ye u ro ro.

24 Tihcą, te adecoduhno ihyan che cąhcomąn ye u che nahn ndedevahn mąn ye ihyan ne, ihyan min ne, conda ye. Ate ihyan che cąhco mendąhn ye ihyan, coh ye cąva u ne, ihyan min che cuąco ne, ndevahn ye.

25 Nde tah hua cochihve che nedin dąma ihyan nducuahn vedecuihca che va iyehnse ndete che conda ye.

26 Adecoduhno ihyan che co cuihnąn ye cąva u nduco ndudo yáhn ne, tihcą u che rinducó nducoyąca ihyan ne, co cuihnąn cąva ihyan min ro che ndą́ nduco ángel ndah numacuahn vederihquentiyon yáhn mąn, numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá mąn.

27 Cuąco rąhn rí nchuhn te o ino ihyan che chenun ye muhn ne, hua coh ye nde ndą ro che ndihchero ye che conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Ndo diyąhn Dihvo vo Jesucristo

28 Chihno tenduh nine ro che tihcą rąhn Dihvo vo ne, quenda ye Pedro mąn, Jacobo mąn, Juąn mąn, ne cocha ye ąma tingüete cąva che covąh ye.

29 Numanahn che revąh ye ne, ndo diyąhn ye. Tino yahn ye ne, ąma ndo cua, ąma diyąhn ro.

30 Adenąn chihnde ro o ndąco, rente ye nduco Dihvo vo. Ihyan chahn ne, Moisés nduco Elías.

31 Quendihco dave yahn vahchetero, ne rente ihyan chahn nduco Dihvo vo yahn che va che cąhno sąhn nunde ihyan min yąn Jerusalén.

32 Pedro nduco combiero yahn ye ne, ąma rendave yąhnde ye. Cuahn che ntah ndutinąn ye ne, ndihchero ye che ąma ndo diyąhn Dihvo vo. Namin ndihchero ye ihyan che o chahn che chenun ye min nduco ye.

33 Ura che a nąhn Moisés nduco Elías ne, rąhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ¡ndąhcą che cuahtenan vo muhn! Dendah nuhn ino vache vah, ąma nąn che cuhnde ne, ne tąma nąn che cuhnde Moisés, ne tąma nąn che cuhnde Elías.

Nde hua devano Pedro deh che rąhn ye.

34 Numanahn che rąhn ye ne, chiya ąma man, ne ąma dihya ihyan chahn chi che chenun ye vąn man me.

35 Vạn man me ne,
chihnevan ihyan chahn
ndudo che rạhn Dendiohs:
—Sạhn tih che Dạyá.
Yahinó sạhn. Che cạhma se
ne, chemin che codinahn
nchuhn.
36 Chihno che chihnevan
ihyan chahn ndudo me ne, a
demạn Dihvo vo nti ye. Tạhn
min ne, hua rạhn ihyan
chahn nduco nde ạma ihyan
yahn vederihno che
ndihchero ye.

Ndetendạh Dihvo vo
Jesucristo vaco chihngạ che
quenun ạma sạhn dihn

37 Tạma ro me ne,
cuenchahn ihyan chahn
cuete me, ne ạma yạhn
ihyan chahn ye, chendi yune
ye Dihvo vo.
38 Vạn ihyan chahn ne,
rạhn ạma se numa dito:
—Ihyan Ricuahn, conan
vạhino ne u. Condihchero ne
cạva sạhn dihn yáhn, te ạma
ndiyạhn ra se yáhn.
39 Ạma vaco chihngạ
retumangạn sạhn, ne
adenạn rah se. Ạma dito
rendoh se, riche yan chende
se. Rihno renuhn yah sạhn,
ne hua nahn cạhcomạn
sạhn.
40 A chicá favor ihyan
apóstol yahn ne che
ndetendạh ye vaco chihngạ
me sạhn, ate hua chi
ndetendạh ye.
41 Ndahconan Dihvo vo:
—¡Ạma yah rí cạva
nchuhn, ihyan nunde che
hua ritahno ne! ¿A
numacuahn ro conán nduco
nchuhn? ¿Tạva ro va che
cochá nduco ne? Cuehn,
ngua daye.
42 Ura che ndạ sạhn dihn
me ne, tumangạn vaco
chihngạ me sạhn, ne
chendava se ndiyạhn, rih
dihca se. Ate ndetendạh
Dihvo vo vaco chihngạ me,
ne nenecạh ye sạhn chida se.
43 Nducoyạca ihyan ne,
ạma rahn ino ye yahn
vederihno chahte che tihcạ
din Dendiohs.

Tạma yune rạhn Dihvo vo
Jesucristo te va che cạhno se
ihyan

Namin nducoyạca ye rahn
ino ye yahn nducuahn
vederihno che redin Dihvo
vo. Rạhn Dihvo vo nduco
ihyan apóstol yahn ye:
44 Ndah conun ino nchuhn
ndudo che rạhn nduco ne. U
che rinducó nducoyạca
ihyan ne, va che necạh se u
tạh sạhn nunde.
45 Ate hua chenahn ihyan
chahn che rạhn ye, te vạhche
yahn ye cạva che conahn ye,
ne vạh ye tumerune ye deh
conahn ndudo min.

¿Duh che tahque ndinạn ne?

46 Ihyan apóstol chahn ne,
rente ye vạn mạn ye nduco
vih, cha ye che tahque conạn
ye.
47 Checadino Dihvo vo che
tihcạ rendedecadino ihyan
chahn, ne chetạh ye ạma
lihn. Chehndi ye nạn ye,
48 ne rạhn ye nduco ihyan
chahn:
—Adecoduhno ihyan che
nevahnecun ye lihn cuh che
cuande yáhn ne, u
nevahnecun ye.

Adecoduhno ihyan che nevahnecun ye u ne, Ihyan che dechuh ye u nevahnecun ye. Adecoduhno ihyan che tahque necun ye vạn nducoyạca nchuhn ne, ihyan min che tahque ndinạn ye.

Ihyan che hua tạn ye nduco vo ne, rinan ye uvo

49 Tuhme rạhn Juạn ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ndihchero nuhn ạma ihyan che, nduco che rạhn no ye che duche ne ne, rendetendạh ye vaco chihngạ. Ate hua cạh yune nuhn che quendi ye, te hua nduco ye uvo.

50 Rạhn Dihvo vo ri ye Juạn:

—Hua cạhca tạn nchuhn che tihcạ redin ye, te ihyan che hua tạn ye nduco vo ne, rinan ye uvo.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihya ye Jacobo nduco Juạn

51 Cuahn che a ndạ nino ro che va che nạhn Dihvo vo vahchetero ne, chihco dạma ino ye, ne cuahn ye yạn Jerusalén.

52 Dechuh menạn ye ạma o ihyan apóstol ạma cuạn yạn yahn Samaria, cạva che nuhn ihyan chahn nạn che conan ye.

53 Ate ihyan yạn min ne, hua nevahnecun ye Dihvo vo, te a devano ye te yạn Jerusalén cạhn ye.

54 Cuahn che ndihchero Jacobo nduco Juạn che tihcạ ne, rạhn ye:

—Dihve nuhn, nduhcạ che chihquentiyon ihyan profeta Elías che chera yạhn che chica nạn ro, ne chiche ạma yạhn ihyan ne, ¿a nahn ne che tihcạ din vo, ne cuihno cuco ihyan yạn tih ne?

55 Chaconan Dihvo vo, ndihchero ye ihyan chahn, ne chihya ye ihyan:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne ti rica vedetạn yahn ne che tihcạ rạhn ne,

56 te u che rinducó nducoyạca ihyan ne, ndạ cạva che ndedevához ihyan, ndiyu cạva che decuihnó ihyan.

Tuhme chuh dạma ye, cuahn ye tạma yạn nduco vih.

Sạhn che nahn conduco se Dihvo vo Jesucristo

57 Cuahn che a chenun yune ihyan chahn ne, rạhn ạma se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, conducó ndih adecotino che cạhn ne.

58 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Yuhne ne, va ive vạco te; yạhda ne, va nạn che rahte te, ate u che rinducó nducoyạca ihyan ne, metah nde nạn che conditenán.

59 Tạma se ne, rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Cuhn vo, condoque u.

Ndahconan se yahn ye:

—Dihvé, te yune ne che conán nạn chidá nde ndạ ro che coh ye. Cuhché ihyan, tuhme conducó ndih.

60 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Cuihcoman ihyan che hua ritahno ye u, te anduhnecạ ndete che a ndih ye nạn Dendiohs. Ihyan

chahn co cuhche ye tenąhn yahn ye. Me di ne, cuehn cuahndode ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

61 Rąhn tąma se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, cą́hn conducó ndih, ate te yune ne che dinoca cą́hn cąhmá nduco ihyan yáhn che chenun ye ndevącó, te va che cąhcomą́n ihyan.

62 Rąhn Dihvo vo ri ye sąhn:

—Nduhcą che hua cochihve ntiyon yahn ihyan che ndaconan ye cuąhn vedąme ye ura che rih rine ye nduco curuhnyąhn ne, tihcą hua cochihve che hua riquendi ihyan vederihquentiyon yahn Dendiohs cuahn dąma.

10

Dechuh Dihvo vo Jesucristo ino raco ndiche ihyan che chahn ye cahndudo ye

1 Chihno min ne, tendąhnun Dihvo vo te ino raco ndiche ihyan che rinduco ye ihyan, ne dechuh ye ihyan chahn cąde o ye queri ąma yąn cuąhn nąn che va che chuh mąn ye.

2 Rąhn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhcą che ndeh ndute ndąta cuahn che ąma riyahn ne, tihcą ąma yąhn ihyan che nahn cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs. Chemin che cuica nchuhn Dihvo vo Dendiohs che dechuh ca ye ihyan che cuahndudo ye Ndudo yahn ye.

3 Cuahn nchuhn, te u dechúh nchuhn nduhcą che cąhn itecuche vąn lobo.

4 Hua quenda ne dino. Nde tume, nde ndąco, hua quenda ne. Nde hua cuahtendi ne yune cąva che necąh ne Dendiohs nde ąma ihyan.

5 Cuahn che condą nchuhn ąma vah ne, cąhma ne: “Dendiohs nduco ye nchuhn, hua dehve rąhco ne.”

6 Ndete che min quenun ąma ihyan che necun ye ne, conahn nduco ye nduhcą che cąhma nchuhn. Ndete che hua ne, hua conahn.

7 Cuahtenan nchuhn vah nąn che nevahnecun ye nchuhn, ne cocheh ne mąn, cuih ne mąn, deh che reh ye te ye, cheh ne, te nąn che redin ihyan ntiyon ne, a min va che quendąh che cheh ye. Hua cąhn nchuhn nduh vah nduh vah.

8 Cuahn che ndą nchuhn adecotino yąn nąn che nevahnecun ye nchuhn ne, cocheh ne adecodehno che cąhco ye nąn ne.

9 Codin nchuhn che ndoyahn ihyan cah che vate ye min, ne cąhma ne nduco nducoyąca ihyan: “Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va vąn nchuhn.”

10 Ate adecotino yąn che ndą nchuhn nąn che hua nevahnecun ye nchuhn ne, cuahn che ndiquendąh ne cuąhn yune ne, cąhma ne:

11 “Nde yune yąhn yahn yąn vąco nchuhn che quenan cąh nuhn ne,

ndạhde nuhn yahn che hua chitahno ne. Ate cuedevano nchuhn te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va vạn ne."
12 Rạ́hn rí nchuhn te ro che techecạde Dendiohs yahn ihyan ne, tahque chuhrihn ca ihyan yạn min che co ihyan yạn Sodoma.

Ihyan yạn Corazín nduco ihyan yạn Betsaida ne, va che co ye castigo yah

13 'Ihyan yạn Corazín, ¡yah rí cạva nchuhn! Ihyan yạn Betsaida, ¡yah rí cạva nchuhn!, te ndete che ihyan yạn Tiro nduco ihyan yạn Sidón ndihchero ye vederihno che ndihchero nchuhn ne, ametah ro nto ino ihyan chahn nunde yahn ye, chahtenun ye tino ndere mạn, chahte rạn ye vạn iya mạn.
14 Ate ndạ ro che techecạde Dendiohs yahn ihyan ne, nchuhn che tahque chuhrihn ne che co ihyan yạn Tiro nduco ihyan yạn Sidón.
15 Namin nchuhn, ihyan yạn Capernaum, ạma yạde ne mạn, ạma nahn conạn ne mạn, ate va che cuahtenun ne vạn ruchiyạhn.
16 'Me nchuhn che rinduco ne u ne, ihyan che renevahnecun ye nchuhn ne, u renevahnecun ye. Ihyan che hua renevahnecun ye nchuhn ne, u hua renevahnecun ye. Ihyan che hua renevahnecun ye u ne, hua renevahnecun ye Ihyan che dechuh ye u.

Ndaconan ihyan che ino raco ndiche chahn che dechuh Dihvo vo Jesucristo

17 Ihyan che ino raco ndiche chahn che dechuh Dihvo vo ne, ntạ ye. Ạma yeno ye, ne rạhn ye:
—Dihve nuhn, nde vaco chihngạ ne, redinahn yahn nuhn yahn vederihquentiyon che te ne, chenan cuma nuhn.
18 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Cuạco, te u ne, ndihcheró sạhn chundah che nduhcạ che riya cuah, rica se nạn ro, rendạh se nde ndiyạhn.
19 U té vederihquentiyon, chenan cuma nchuhn, ne ndạhco ndiya ne vederihquentiyon yahn chundah. Andahre condinun ne cu tạn mạn, itedahn mạn, ate hua dehva co yahn ne.
20 Nchuhn ne, nde hua nduh co yeno ne che redinahn vaco chihngạ che rihquentiyon ne. Tahque co yeno ne yahn che a chenan cạca ne vahchetero.

Ạma chi yeno Dihvo vo Jesucristo

21 Ura min ne, din Vaco Dendiohs che ạma chi yeno Dihvo vo, ne covạh ye:
—Chida mán, ndih che dendah ne vahchetero mạn, iyehnse mạn. U rendevá numacuahn vedeyeno yavenạn ne, te chihco ndeh ne vededevano yahn ne nạn ihyan che rạhco ye che ạma devano ye, ne cạh ne, chi devano ihyan che necun ye.

Chidá, tihcą din ne, te tihcą nahn mąn ne.
22 Tuhme rąhn ye ri ye ihyan che nduco ye:
—Chidá ne, ndąhco ye nducuahn dehtenduh tą́h. Nde ą̄ma ihyan hua rendihche ye duh che Dąya Dendiohs. Ate Chidá ne, rendihche ye u, te u che Dąya ye. Nde ą̄ma ihyan hua rendihche ye Chidá, atenąn u, Dąya ye mąn, ihyan che tendąhnún ihyan mąn, rendihche nuhn ihyan.
23 Chaconan ye ndihchero ye ihyan che rinduco ye ihyan, ne deva vih rąhn ye nduco ye:
—Nchuhn ne, ą̄ma ndah ro yahn ne,
24 te rą́hn rí nchuhn te ą̄ma yąhn ihyan profeta mąn, rey mąn, che chahte ye a rąhn me, chenan ino ye che ndihchero ye che rendihchero nchuhn, ate hua ndąca ndihchero ye. Chenan ino ye che cahnevan ye che rihnevan nchuhn, ate hua ndąca chihnevan ye.

Ejemplo yahn ą̄ma sąhn nación yahn Samaria

25 Ą̄ma sąhn devano ley che dirun Moisés ne, cąva che tumerande se Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:
—Ihyan Ricuahn, ¿deh va che dín cąva che conán vahchetero numacuahn ro ne?
26 Tumerune Dihvo vo sąhn:
—¿Deh che ndirun nąn ley che dirun Moisés ne? ¿Tą̄cą renehn ne?
27 Ndahconan se:
—“Codin yahine Dihve Dendiohs numacuahn chedave yehn mąn, numa ine mąn, numacuahn fuerza yehn mąn, numacuahn vederendededecadino yehn mąn. Namin codin yahine nducoyąca ihyan nduhcą che yahine man di.”
28 Tuhme rąhn ye ri ye sąhn:
—Ndąhcą ndahconen. Ndete che tihcą din ne, conen vahchetero numacuahn ro.
29 Ate nducote hua nahn se che cora vedecuihno yahn se ne, tumerune se Dihvo vo:
—¿Duh ihyan che din yahinó me ne?
30 Ndahconan Dihvo vo yahn se nduco ejemplo cuh:
—Ą̄ma ihyan ne, chica ye yąn Jerusalén, cuahn ye yune che rendą yąn Jericó. Min tąhn nun sąhn duco ihyan, ne chahn se ihyan, chehnevi se nde tino yahn ye. Nuhn yah se ihyan, ne chacondihte se ihyan, ndih tąhn ye, ne conąhn se.
31 Ura min chuh ą̄ma chidocuyąn nąn che quendite ihyan che ntąca yah me, ne chahconan ye yune, chuh ye cuahn ye.
32 Namenąn me ne, chuh tą̄ma chidocuyąn, ą̄ma levita, ihyan che redin cudądo nąn ta. Ndihchero ye che quendite ihyan che ntąca yah me, ne namin chahconan ye yune, chuh ye cuahn ye.
33 Ate chihno min ne, ndą ą̄ma sąhn nación yahn Samaria nąn che quendite

ihyan che ntaca yah me, ne quenan vahino se ihyan.
34 Chahn ndá se, ne dico se ihyan, chih se aceite nduco vino, ne dechiche se nduh cuán nán yah yahn ye. Tuhme tihde se ihyan dáme yuhdo che ra se, ne quenda se ihyan áma vah, ne min din se cudádo ihyan.
35 Táma ro me, ura che a cáhn se ne, tendáh se tume, cáh se sáhn che váco min, ne ráhn se ri se vih: "Codin cudádo ihyan cuh, ne cuahn che ndaconán ne, nedihvé yehn táva ca tume che toh nduco ye."
36 Tuhme tumerune Dihvo vo sáhn:
—¿Cha ihyan che ino chahn che din yahino ye ihyan che nuhn yah sáhn duco chahn ne?
37 Ndahconan se yahn ye:
—Sáhn che din se vedevahino nduco ye tahque yahino se ihyan.
Tuhme ráhn ye ri ye sáhn:
—Ndáhcá ndahconen. Namin di ne, codin yahine nducoyáca ihyan.

Chahn Dihvo vo Jesucristo váco Marta nduco María
38 Chihno min ne, chahn Dihvo vo áma yán lihn, váco áma ndáhta che duche te Marta.
39 Marta ne, va áma táhn coh te che duche te María. Táhn min ne, chihnde te nán Dihvo vo, rihnevan te ndudo yahn ye.
40 Ate Marta ne, áma va ntiyon yahn te, ne chahn te nán Dihvo vo, ne ráhn te ri te ihyan:
—Dihvé, ¿a hua rihco ne cudádo che táhn cóh ne, rihcomán te u nduco ntiyon yahn nuhn? Cáhma ne co ne táhn che conan te u.
41 Ndahconan Dihvo vo yahn te:
—Marta, Marta, di ne, áma rendededecadine yahn ntiyon yehn.
42 Ate va áma nán che tahque cochihve. María ne, tendáhnun te cha che tahque ndah, ne hua duhva cahnevi yahn te.

11

Chicuahn Dihvo vo Jesucristo nduhcá che cováh vo
1 Áma yune ne, reváh Dihvo vo, ne cuahn che a chihno cováh ye ne, ráhn áma ihyan apóstol ri ye ihyan:
—Dihve nuhn, cuicuahn ne nuhn, cováh nuhn nduhcá che chicuahn Juán Bautista ihyan che chinduco ye ihyan.
2 Ráhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Cuahn che cováh nchuhn ne, cáhma ne tuhcá:
Chida nuhn che va ne vahchetero,
ndáhcá che ndeva nducoyáca ihyan yavenán ne.
Ndáhcá che cáhcantiyon ne nducoyáca ihyan.
Nduhcá che rinahn nducuahn che nahn ne vahchetero ne, tihcá conahn muhn iyehnse cuh.
3 Cuete ne che cheh nuhn mán nduhcá che rete ne ro ro.

4 Cuenchahco ne nunde
yahn nuhn, te namin
nuhn ne, renchahco
nuhn yahn nducoyąca
ihyan che rendihco ye
yahn nuhn.
Hua cuahnecun ne che
tumerande chundah
nuhn.
Cuendedevahn ne nuhn
yahn nducuahn che
chihngą.
5 Tuhme quendi Dihvo vo,
ne rąhn ye:
—Ndete che nąn mąhn
yąn, cąhn ąma cha nchuhn
vąco amigo yahn ne, ne
cąhma ne nduco ye:
“Combiero, teche ne o ino
pąn, tumenán,
6 te ąma amigo yáhn ndą ye
ndevącó, ne metah dehva
che cą́h cheh ye”,
7 ¿a ndahconan ye nde
chete vah tuhcą ne?: “Hua
dendoh u, te a quendité nąn
yundo nduco checąhya yáhn,
ne chendevah ne, a ntude.
Hua co necuán té che rique.”
8 Rą́hn rí nchuhn te
andahre hua necuan ye, te
ye cąva che amigo yahn ne
ihyan, ate ndete che quendi
ne cąca ne ihyan ne, necuan
ye te ye nducuahn che nahn
ne.
9-10 Namin rą́hn rí nchuhn:
Cuica ne dehtenduh che
nahn ne Dendiohs, ne te ye
nchuhn. Tihcą, te nducoyąca
ihyan che rica ye ne,
rendondą tąh ye. Ihyan che
renuhn ye ne, rendąca ye.
Ihyan che riyąhve ye ne,
renąne chendevah cąva ye.
11 ’Ndete che cąca dąya
ąma cha nchuhn pąn ne, ¿a
cąh ne ąma tu? O ndete che
cąca dąya nchuhn yąhca, ¿a
cąh ne ąma cu?
12 O ndete che cąca dąya
nchuhn ąma dute tuh ne, ¿a
cąh ne ąma itedahn?
13 Andahre duhtuno ihyan
nchuhn, ate devano cąh ne
dehtenduh che ndah dąya
ne. ¿A ndiyu tahque nun te
Chida nchuhn che va ye
vahchetero Vaco Ndah yahn
ye nchuhn cuahn che cąca
ne?

Rąhn se yahn Dihvo vo Jesucristo te quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah

14 Ąma yune ne,
ndetendąh Dihvo vo vaco
chihngą che quenun ąma se,
nedin che ndi lihme se.
Cuahn che a ndiquendąh
vaco chihngą me ne, a chi
cąhn sąhn min, ne ąma
cuahn ino ihyan.
15 Ate nąhn se ne, rąhn se:
—Sąhn tih ne,
rendetendąh se vaco
chihngą, te quenan cuma se
vederihquentiyon yahn
chundah, sąhn min che
ndinąn se yahn vaco
chihngą.
16 Nąhn tun se che nahn
tumerande se Dihvo vo ne,
rica se che din ye ąma
vederihno che cąca
vahchetero, ndihchero se.
17 Ate devano Dihvo vo
deh che rendedecadino sąhn
chahn, ne rąhn ye ri ye sąhn:
—Ndete ihyan che vate ye
rihquentiyon ye,
cuahtecuhma ye vąn mąn ye
nduco vih ne, hua co quendi
ye cąhcantiyon ye. Namin

ihyan che chenun ye ą̄ma vah, ndete che cuahtecuhma ye vą̄n mą̄n ye nduco vih ne, hua co quendi ye, cuahtenun dą̄ma ye.

18 Namin chundah, ndete che cuhma se nduco ihyan yahn se ne, ¿tą̄cą̄ co quendi cą̄hcantiyon se? Tihcą̄ tumeruné nchuhn, te rą̄hn ne te nduco vederihquentiyon yahn chundah, rendetendą́h vaco chihngą̄.

19 Ndete che rendetendą́h vaco chihngą̄ nduco vederihquentiyon yahn chundah ne, tuhme ¿duhra rinan combiero yahn nchuhn che rendetendą̄h se vaco chihngą̄? Mą̄n są̄hn chahn cą̄hma se co se nchuhn.

20 Ate ndete che nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs rendetendą́h vaco chihngą̄ ne, codevano nchuhn te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va vą̄n ne.

21 'Cuahn che ą̄ma są̄hn dito va che redin nduco se cudą̄do vą̄co se ne, nducuahn dehtenduh yahn se ne, ndą̄hcą̄ va.

22 Ate ndete che ndą̄ tą̄ma ihyan che tahque dito ye che co są̄hn min ne, ndą̄hco ndiya ye są̄hn, cahnevi ye nducuahn dehtenduh che redin nduco se cudą̄do vą̄co se, ne necahn mą̄hn ye nduco combiero yahn ye nducuahn che cahnevi ye yahn se.

23 'Ihyan che hua rinduco ye u ne, tą̄n ye nducó. Ihyan che hua redin ye ntiyon nducó ne, redetohnan ye ntiyon che redín.

24 'Cuahn che a ndiquendą̄h vaco chihngą̄ ą̄ma ihyan ne, rechica ną̄n yą̄hn cuma, renuhn ną̄n che conun. Ndete che hua rendą̄ca ną̄n che conun ne, rendededecadino: "Nąhn tún nąn che ndiquendą́h."

25 Cuahn che rendaconan ne, rentą̄ca ihyan min nduhcą̄ ą̄ma vah che ndą̄hcą̄ nto dave nde tuno necuco.

26 Tuhme rahn regua te ndache vaco che tahque chihngą̄, ne rendą̄ ihyan min, ne tahque rechuhrihn ye che co ro menąn me.

Ndah ro yahn ihyan che redinahn ye Ndudo yahn Dendiohs

27 Ura che rą̄hn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, ą̄ma dito rą̄hn ą̄ma ndą̄hta vą̄n ihyan:

—¡Ndah ro yahn ihyan ndą̄hta che chacoyą̄hn ye ndih mą̄n, che tą̄ve ye ndih mą̄n!

28 Dihvo vo ne, rą̄hn ye:

—Tahque ndah ro yahn ihyan che rihnevan ye Ndudo yahn Dendiohs mą̄n, redinahn ye mą̄n.

Ihyan nunde ne, rica ye ą̄ma vederihno ndihchero ye

29 Cuahn che ą̄ma ndo dą̄ma ihyan ne, rą̄hn Dihvo vo:

—Nchuhn che vate ne mą̄n ro cuh ne, duhtuno ihyan ne, rica ne vederihno. Ate vederihno ne, hua ndą̄ca ndihchero ne. Atenąn ą̄ma vederihno nduhcą̄ vederihno che din Dendiohs

nduco Jonás, ndąca
ndihchero ne.
30 Nduhcą che ndihchero
ihyan yąn Nínive vederihno
che din Dendiohs nduco
Jonás ne, tihcą conahn ąma
vederihno nduco u che
rinducó nducoyąca ihyan,
ndihchero nchuhn che vate
ne mąn ro cuh.
31 Ndą ro che techecąde
Dendiohs yahn nducoyąca
ihyan ne, necuan reina che
va te cuąhn yąhn ndiya, cąca
nunde te yahn nchuhn che
vate ne mąn ro cuh, te tąhn
min ne, chica te yąhn yahn,
ne ndą te, chihnevan te
vededevano yahn Salomón.
Ate u che tahque chahte
vederihquentiyon yáhn che
co Salomón, muhn quenún
vąn nchuhn, nde hua
retumacąh ne u.
32 Ndą ro che techecąde
Dendiohs yahn nducoyąca
ihyan ne, necuan ihyan yąn
Nínive, cąca nunde ye yahn
nchuhn che vate ne mąn ro
cuh, te ihyan chahn ne, nto
ino ye nunde yahn ye cuahn
che cahndudo Jonás. Ate u
che tahque chahte
vederihquentiyon yáhn che
co Jonás, muhn quenún vąn
nchuhn, nde hua retumacąh
ne u.

Ejemplo yahn ndudo che ricuahn Dihvo vo Jesucristo

33 'Nde ąma ihyan hua
rihco ye ąma yąhn mąn ąma
cajún, ate rihco ye nąn che
yąco cąva che co ro dave
yahn ihyan che rendą ye.
Tihcą ndudo yáhn, te hua co
conun ndeh.
34 Ndutenąn nchuhn ne,
nduhcą ąma yąhn che redin
che ri ro nąn ne. Chedave
yahn ne ne, nduhcą ąma
yąhn che redin che ri renahn
ne. Ndete che ndah chedave
yahn ne ne, conahn ndah ne.
Ate ndete hua ndah ne, nde
hua conahn ne.
35 Chemin che nahn che
cąhco nchuhn cudądo
chedave yahn ne cąva che
ndah conahn ne.
36 Ndete che tihcą cąhco ne
cudądo ne, chedave yahn ne
ne, nduhcą ąma yąhn ndah
che din che conahn ndah ne.

Sąhn fariseo nduco sąhn devano ley che dirun Moisés ne, ndevih Dihvo vo Jesucristo nunde yahn se vąconąn se

37 Cuahn che chihno rąhn
Dihvo vo ne, yąhve ąma
sąhn fariseo ihyan che cąhn
ye vąco se, cheh ye nduco se.
Chendą ye vąco se, ne cuahn
che ndą ura ne, chihnde ye
nąn mesa.
38 Ndihchero sąhn fariseo
me che hua nąno ye tąh ye
nduhcą costumbre yahn se,
ne ąma cuahn ino se chi.
39 Rąhn ye ri ye sąhn:

—Nchuhn sąhn fariseo ne,
ąma renąno ne vąso mąn,
cuh mąn. Ate chete chedave
yahn mąn ne ne, ndito vede
idihya mąn, nducuahn che
chihngą mąn.
40 ¡Hua renahn nchuhn! ¿A
hua devano nchuhn te
Dendiohs che dendah ye
ihyan ne, tahque nahn ye
che dave chedave yahn
ihyan che co cuąhn menąn
ye?

41 Cuedin nchuhn
vedevạhino numacuahn
chedave yahn ne. Tuhme co
ro che dave yavenạn ne nạn
Dendiohs.
42 'Nchuhn sạhn fariseo,
¡yah rí cạva ne!, te demạn
riya yahn ive mạn, aruda
mạn, dehtenduh yạta mạn,
recạh ne. Ate
vederihquentiyon yahn
Dendiohs mạn, vedeyahino
yahn ye mạn, andahre
chemin che tahque rigonun
chihve ne, rihcomạn ne.
Nduhcạ che redinahn ne
yahn riya ne, tihcạ codinahn
ne yahn nducuahn.
43 'Nchuhn sạhn fariseo,
¡yah rí cạva ne!, te renan ino
ne cuahte ne chete yạco nạn
silla che rahte ihyan ndinạn.
Namin renan ino ne che
nevahnecun ihyan nchuhn,
nte ye Dendiohs nchuhn
cuạhn ndihve.
44 'Nchuhn sạhn fariseo
mạn, sạhn devano ley che
dirun Moisés mạn, ¡yah rí
cạva ne! ¡O nạn o chende ne!
Nchuhn ne, nduhcạ yạyan
che a nincheh, che vatechica
ihyan menạn nde hua
devano ye che yạyan,
tihchan ne.
45 Tuhme rạhn ạma sạhn
devano ley che dirun Moisés:
—Ihyan Ricuahn, cuahn
che tihcạ rạhn ne ne, nde
nuhn, chihngạ riya yahn
nuhn.
46 Ate rạhn Dihvo vo ri ye
sạhn:
—Namin nchuhn, sạhn
devano ley che dirun Moisés,
¡yah rí cạva ne!, te recạh rihn
nduh ne ihyan nduco
dehtenduh che nentihdenan
ne, rihquentiyon ne che va
che dinahn ye. Ate mạn ne
ne, nde tah hua rinan ne
ihyan.
47 '¡Yah rí cạva nchuhn!, te
rahto ne yạyan yahn ihyan
profeta che mạn indihte
yahn ne, chihno ye ihyan.
48 Nchuhn ne, devano ne
che din indihte yahn ne, ne
dạma ri ne nduco ye, te
ihyan chahn chihno ye, ne
nchuhn rahto ne yạyan.
49 'A yahn che tihcạ redin
nchuhn che rạhn Dendiohs
numacuahn vededevano
yahn ye: "Dechúh ihyan
profeta mạn, ihyan apóstol
mạn, ne cạhno se nạhn
ihyan chahn, ne nạhn ye ne,
din tạn se nduco ye."
50 Dendiohs va che
techecạde ye yahn ihyan che
vate ye mạn ro cuh, te
ndehde dạme ye yun yahn
nducoyạca ihyan profeta che
chihno ihyan nde nạn che
canạn iyehnse.
51 Ndehde dạme ye nde
yun yahn Abel, nde yun
yahn Zacarías, che chihno se
ihyan mendạhn yahn nạn ta
nduco yạco chahte. Tihcạ
rạhn rí nchuhn, te yun yahn
nducoyạca ihyan chahn ne,
va che nedihve ihyan che
vate mạn ro cuh.
52 'Nchuhn, sạhn devano
ley che dirun Moisés, ¡yah rí
cạva ne!, te vededevano che
chihcoro Dendiohs ne,
nchuhn ne, rihco ndeh ne.
Nde hua riquendi mạn
nchuhn, nde hua rahnecun
ne che quendi ihyan
chenạhn.

53 Cuahn che rąhn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, sąhn fariseo mąn, sąhn devano ley che dirun Moisés mąn ne, chi tąn se nduco ye, ne ąma ndeh nąn dehtenduh retumerune se ihyan.

54 Nduco tihcą ne, retumarande se ihyan, te nahn se che cąhma ye ąma ndudo che hua ndąhcą, cąva che co cąca nunde se yahn ye.

12

Ndudo che ricuahn sąhn fariseo ne, nduhcą yą yahn pąn

1 Ura min ne, ąma yąhn ihyan ndo dąma ye nde tuno racondą vih ye. Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuihco nchuhn cudądo nduco ndudo che ricuahn sąhn fariseo, te o nąn o chende se, ne ndudo yahn se ne, rendih nduhcą che rendih yą yahn pąn.

2 Nducuahn che va cuąhn ndeh ne, va che cuhnde ro. Namin nducuahn che ri cuąhn ndeh ne, va che cadino ihyan.

3 Tihcą, te che rente nchuhn cuąhn demąn ne nduco vih ne, va che cadino nducoyąca ihyan. Namin che rąhn nchuhn cuąhn chete vah ne, va che cuahndudo ihyan nde tin vah yuto.

Duh che va che din vąh vo

4 'Ate nchuhn amigo yáhn, rąhn rí nchuhn te hua din vąh ne sąhn che rihno se ihyan, te cuihno min ne, ametah dehva co din se.

5 U có nchuhn duh che din vąh ne. Codin vąh ne Ihyan che co cahnevi ye vedevihche yahn ne, ne cuihno min ne, va vederihquentiyon yahn ye che dechuh ye nchuhn vąn ruchiyąhn. A Ihyan min che codin vąh nchuhn.

6 'Yąhda cąhya ne, nde hua rigonun chihve te, rendihcue ihyan uhn te, ra ye co tume cąhya, ate Dendiohs ne, nda cuande ye ite.

7 Nde yudo tin queri ąma nchuhn ne, nda cuande ye. Huate vąh nchuhn, te tahque rigonun chihve nchuhn che co ąma yąhn yąhda cąhya.

Ihyan che renevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo nąn nducoyąca ihyan

8 'Rąhn rí nchuhn te adecoduhno ihyan che renevahnecun ye u nąn nducoyąca ihyan ne, u che rinducó nducoyąca ihyan ne, ndevá ihyan min nąn nducoyąca ángel yahn Dendiohs.

9 Ate ihyan che hua renevahnecun ye u nąn nducoyąca ihyan ne, hua ndevá ihyan min nąn ángel yahn Dendiohs.

10 'Adecoduhno ihyan, andahre chihngą cąhma ye yahn u che rinducó nducoyąca ihyan, co ca ndąca ye vederenchahco. Ate ihyan che cąhva ye yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ametah nchahco cuahno Dendiohs cąva ye.

11 'Cuahn che quenda se nchuhn chete yąco mąn, nąn

juez maṇ, naṇ intiyahn maṇ ne, hua ndedecadino nchuhn deh caḥma ne, o taṣaṣ caḥma ne,
12 te ura min ne, Vaco Ndah yahn Dendiohs te cuande nchuhn deh che caḥma ne.

Rihco yudo Dihvo vo Jesucristo yahn vedeidihya

13 Raḥn aṇa se ri se Dihvo vo:
—Ihyan Ricuahn, caḥma ne co ne saḥn dihnó che cahmaḥn se nducó dehtenduh che chihco indihte yahn nuhn.
14 Ate raḥn Dihvo vo ri ye saḥn:
—Ndaco, ndiyu juez u caṣva che caḥcantiyón che cahmaḥn nchuhn dehtenduh yahn ne nduco vih.
15 Tuhme raḥn ye ri ye nducoyaca ihyan:
—Cuihco nchuhn cudaḍo, ne hua din yahino ne vedecuihca che va iyehnse cuh, te andahre aṇa va vedecuihca yahn ihyan, ate ndiyu nduco chemin co ndevahn ye.

Aṇa saḥn cuihca che hua renahn se

16 Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:
—Chihnde aṇa saḥn cuihca, ne aṇa nduyo ne, aṇa chi chendaṭa yahn se.
17 Tuhme ndedecadino se: "Maṇ ne, ¿taṣaṣ dín?, te ametah ti naṇ che cuih ndáh ndute ndaṭa yáhn.
18 Tuhcaṣ dín. Ntihné nducuahn vahyaca yáhn, ne caḥnó che tahque rahte. Min cuih ndáh nducuahn ndute ndaṭa yáhn.
19 Aṇa va vedecuihca yáhn caṣva ndeh nduyo. Maṇ ne, cuhnde táhn, chéh maṇ, cúh maṇ, co yenó maṇ."
20 Ate raḥn Dendiohs ri ye saḥn: "Hua renehn. Maṇ yaṇ cuh, va che coh. Aṇa nedin dame vedecuihca, ate maṇ ne, nde hua devene duh che ndah yahn."
21 Quendi Dihvo vo, ne raḥn ye:
—Tihchan ihyan che renedin daṇa ye vedecuihca caṣva maṇ ye, ate naṇ Dendiohs ne, ametah dehva yahn ye.

Dendiohs ne, redin ye cudaḍo ihyan yahn ye

22 Raḥn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye:
—Chemin che ráhn rí nchuhn. Hua cuaḥcoraṇ ne taṣaṣ din ne che ndaca cheh ne, nde hua cuaḥcoraṇ ne caṣva tino yahn ne.
23 Vedevihche yahn nchuhn ne, tahque quenun yaṇ che co che reh ne, ne maṇ nchuhn ne, tahque chenun yaṇ ne che co tino che rahtenun ne.
24 Condihche nchuhn chihnda. Nde hua rino te ndaṭa, nde metah naṇ che cuih ndah te deh che cheh te, ate Dendiohs ne, rihquecheh ye ite. ¡Tahque rigonun chihve nchuhn che co yaḥda!
25 ¿Duh nchuhn che andahre aṇa rendedecadino ne, co tihdenan ne maḥn metro che yaco ne?
26 Ndete che hua ri redin nchuhn cha che hua vaḥche,

¿dehco che ąma rendededecadino ne yahn dehtenduh chenąhn?

27 'Condihche nchuhn tącą rihta nąnda. Nde hua rendąhyon, nde hua rąh cuche, ate rą́hn rí nchuhn te tahque ndąhchan ro nąnda che co tino che quenun Salomón, andahre ąma chahte vederihquentiyon quenan cuma ye.

28 Dendiohs ne, redin ye che riya nąnda viyąta andahre ąma ro rihnde, ne tąma ro ne, rih di. ¿A ndiyu tahque redin ye cudądo nchuhn? ¿Dehco che ąma doh ritahno ne tuhme?

29 Chemin che hua cąh rihn mąn ne nchuhn che rendededecadino ne deh cheh ne mąn, deh cuh ne mąn.

30 Ihyan iyehnse ne, ąma rendededecadino ye yahn nducuahn dehtenduh che tuhchan. Ate nchuhn ne, va Chida ne vahchetero, ne a devano ye che rendotenan ne nducuahn dehtenduh che tuhchan.

31 Dinoca cuahnecun nchuhn che cąhcantiyon Dendiohs nchuhn. Tuhme nducuahn dehtenduh che tuhchan ne, nde tihdenąn ca ye te ye nchuhn.

32 'Nchuhn che doh ri ne, che rinduco ne u, huate vąh ne, te Chida ne ne, nahn cąhcantiyon ye nchuhn.

33 Condihcue nchuhn dehtenduh che va yahn ne, ne codin ne vedevąhino nduco. Codin nchuhn che ndah cąva che ndeva ne che ndah vahchetero. Chemin ne, nduhcą ąma vedecuihca che hua co cahnevi sąhn duco mąn, hua co detoh iteduhn mąn.

34 Tihcą, te cha vedecuihca che va yahn nchuhn ne, a yahn chemin che rendededecadino ne.

Nahn che cuahteyąn ihyan

35-36 'Cuahn che rahn ąma ihyan vihco nąn che rihnevąco ihyan ne, rahtenun sąhn decąhya yahn ye cudądo vah. Vateyąn se cąva che ndetąhno che ntą dihve se yąhve ye ne, aderano se nąhne se chendevah.

37 Ndah ro yahn sąhn decąhya che vateyąn se ura che ntą dihve se. Cuąco rą́hn rí nchuhn te mąn ye cuącondihte ye mesa, ne cąhco ye sąhn che cheh se.

38 Andahre nąn mąhn yąn, o a nino co dave ntą ye, ndete che ntąca ye sąhn che vateyąn se ne, ndah ro yahn se.

39 Cuedevano nchuhn te ndete che devano ąma ihyan deh ura ndą sąhn duco ne, cuhndeyąn ye, ne hua cąh yune ye che condą se chete vąco ye, duco se.

40 Nchuhn ne, tihcą cuahteyąn ne, te u che rinducó nducoyąca ihyan ne, adenąn ndą́ ura che nde tah hua vate ne cudądo.

Ejemplo yahn mozo

41 Tuhme tumerune Pedro:

—Dihvé, ¿a rente ne ejemplo cuh yahn demąn nuhn, o yahn nducoyąca ihyan ne?

42 Ndahconan Dihvo vo:

—¿Cha sąhn decąhya che cąhco dihve se ntiyon tąh se cąva che cąhcantiyon se vąco ye mąn, cąhcacheh se mozo yahn ye mąn? ¿A ndiyu sąhn che redinahn se mąn, che rino nąn se mąn?

43 Ndah ro yahn sąhn che ntąca dihve se sąhn che redinahn se ntiyon yahn ye.

44 Cuąco rą́hn rí nchuhn te cąhco dihve sąhn min ntiyon tąh se cąva che din se cudądo nducuahn ntiyon yahn ye.

45 Ate ndete che rąhco ąma cha sąhn decąhya te hua nun ntą dihve se, ne cuanąn redin tąn se, rahn se sąhn mozo yahn ye mąn, tąhn mozo yahn ye mąn, reh se mąn, rih se mąn, ricoh se mąn ne,

46 ntą dihve se ro che hua quenan rino se, ura che hua devano se, ne din ye castigo sąhn nduhcą che redin ihyan castigo sąhn che hua redinahn se.

47 'Sąhn decąhya che a devano se dehtenduh che nahn dihve se, ne hua dinahn se ne, ąma chahte castigo co se.

48 Ate sąhn decąhya che hua devano se, ne din se dehtenduh che hua ndąhcą ne, hua nduh chahte castigo co se. Adecoduhno ihyan che chahte ntiyon condą tąh ye ne, ndahva ndehde dąme ye, ne ihyan che nde tahque chahte ntiyon condą tąh ye ne, nde tahque ndeh ca ndehde dąme ye.

Rąhn Dihvo vo Jesucristo te va che cuahte cąnda ihyan

49 'Cąva u ne, cuahte cąnda ihyan vąn mąn ye nduco vih anduhnecą ndete che a chíh yąhn muhn iyehnse cuh, ne ¡ąma náhn ndete a riche!

50 U ne, va che ąma chuhríhn, ne ¡ąma yah náhn ndete che a conahn!

51 ¿A rąhco nchuhn che ndą́ muhn iyehnse cuh cąva che ndąhcą cuahtenan ihyan nduco vih? Rą́hn rí nchuhn te hua, te ndą́ cąva che cuahte cąnda ye nduco vih.

52 Cuanąn nde meniyon, ndete che uhn ihyan chenun ye ąma vah ne, ino ye co tąn ye nduco o ye.

53 Ihyan chąhn ne, co tąn ye nduco sąhn dąya ye, ne sąhn dąya ye ne, co tąn se nduco chida se. Ihyan ndąhta ne, co tąn ye nduco tąhn dąya ye, ne tąhn dąya ye ne, co tąn te nduco chaco te. Namin co tąn ihyan ndąhta nduco tąhn decuno ye, ne tąhn decuno ye ne, co tąn te nduco indąhn te.

Ri ro cuahn che rendacorun tiempo

54 Quendi Dihvo vo, ne rąhn ye nduco nducoyąca ihyan:

—Cuahn che rendihchero nchuhn che renecuan man cuąhn nąn che rehche yąhn ne, ndetahno rąhn ne te cuan co, ne tihcą ri.

55 Namin cuahn che rano yuhneyąhn ne, rąhn nchuhn te cuhnde ihno, ne tihcą ri.

56 ¡O nąn o chende nchuhn! Devano nchuhn cuahn che co ihno mąn, cuahn che cuan co mąn. ¿Dehco che hua

devano ne deh ri ro cuh che vate ne?
57 ¿Dehco che hua
rendededecadino mạn nchuhn
cha che tahque ndah din ne
nạn Dendiohs?
58 Numanahn che cạhn
ạma cha nchuhn nạn
intiyahn nduco sạhn che tạn
se nduco ne ne, codin nun
ino ne, cuenedin ndah ne
ndudo nduco se cuạhn yune,
cạva che hua quenda se ndih
nạn juez, ne necạh ye ndih
tạh policía cạva che tihyon se
ndih vạcoyạhn.
59 Ráhn rí ndih te ndete
che hua nedin ndah ne
ndudo nduco se ne, hua
ndiquendạh ne vạcoyạhn
nde cuihno nedihve ne
nducuahn che quendihco ne.

13

Nahn che nto ino ihyan nunde yahn ye

1 Ura min ne, min chenan
neve ihyan, ne necạh cuande
ye Dihvo vo nduhcạ che
chahno sạhn estạdo yahn
Galilea chi, che
chihquentiyon Pilạto
sandạdo che chihno se sạhn,
ura che rihno se ite che co te
vedino nạn ta.
2 Tumerune Dihvo vo
ihyan chahn:
—¿A rạhco nchuhn che
sạhn Galilea chahn che tihcạ
chih se, tahque chendihco se
nunde vạn nducoyạca ihyan
Galilea?
3 Ráhn rí nchuhn te hua.
Ndete che hua nto ino
nchuhn nunde yahn ne ne,
va che conda nducoyạca ne.
4 Namin, ¿a rạhco nchuhn
che ihyan che ntihyon ino
chahn che chendạh ndudo
torre yahn Siloé, tahque
chendihco ye nunde vạn
nducoyạca ihyan yạn
Jerusalén?
5 Ráhn rí nchuhn te hua.
Ndete che hua nto ino
nchuhn nunde yahn ne ne,
conda nducoyạca ne.

Ejemplo yahn yạhn higo che hua ri yahn

6 Namin nte Dihvo vo
ejemplo cuh:
—Ạma ihyan ne, ndihche
ye ạma yạhn higo vạn yạhn
ndạta yahn ye, ne ạma yune
ne, chahn ye chinuhn ye
ndute yahn, ne hua ndạca
ye, te hua ri yahn.
7 Tuhme rạhn ye ri ye sạhn
che redin cudạdo yạhn
ndạta chahn: "A ino nduyo
che rendá rinúhn ndute
yahn yạhn tih, ne hua dehva
rendạcá. Cuihque, te ¿dehco
che ndere rehnevi fuerza
yahn yạhn nạn che nti?"
8 Ate sạhn che redin
cudạdo min ne, rạhn se:
"Dihvé, cuahnecun ne che
cuandi ca yạhn tih tạma
nduyo, ne ndạhco cạvá yạhn
yahn, ne cuahto yạhn ndah
duto.
9 A huane co ndute yahn.
Ate ndete che a hua co yahn
ne, tuhme cạhcá nduhcạ che
rạhn ne."

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ạma ndạhta che ruhte dạme te

10 Ạma ro che rahte tuhno
ihyan ne, quenun Dihvo vo
chete ạma yạco, ricuahn ye.
11 Min quenun ạma ndạhta
che a ri ntihyon ino nduyo

che hua ri che ndo cuaco te. Ruhte dame te, nedin ama vaco chihngą.

12 Cuahn che ndihchero Dihvo vo tąhn ne, cah ye tąhn, ne rąhn ye:

—Ndąhta, a ndevahn di. Ametah chuhrihn.

13 Tuhme nahn tąh ye tąhn, ne ndetąhno ndo cuaco te, ne canąn te rendeva te yavenąn Dendiohs.

14 Ate sąhn ndinąn yahn yaco me ne, chi tąn se nduco Dihvo vo yahn che din ye che ndo cuaco tąhn min ro che rahte tuhno ihyan. Rąhn se nduco ihyan che chenun ye min:

—Va ąn ro che din vo ntiyon. Adecodehno ro chemin chan co chi nchuhn cava che din ye che ndoyahn ne, ate ndiyu ro che rahte tuhno vo.

15 Tuhme ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Di ne, ¡o nąn o chende! Ndete che chenan chiche itenine, o burro yehn chete vaco te, ¿a hua ntąhte ite ro che rahte tuhno ihyan cava che cąhn te cuh te nune?

16 Ndąhta cuh ne, ndąta yahn Abraham tąhn nduhcą di, ne a ntihyon ino nduyo redin chundah che rechuhrihn te. ¿A hua redin yahn che ndedevá*hn* tąhn andahre ro che rahte tuhno ihyan?

17 Cuahn che tihcą rąhn Dihvo vo ne, ąma chi cuihnąn nducoyąca sąhn che hua ri rendihche se ihyan. Ate nducoyąca ihyan yąn ne, ąma yeno ye yahn vederihno rahte che redin Dihvo vo.

Ejemplo yahn ndute yahn mostaza

18 Tuhme rąhn Dihvo vo:

—¿*Deh* nduhcą vederihquentiyon yahn Dendiohs? ¿*Deh* nduhcą, cąhmá che tihcą vederihquentiyon yahn ye?

19 Chemin ne, nduhcą ndute yahn mostaza che chino ąma se nąn yąhn yahn se. Quendąh ndute me, ne chihta. Chi chahte nde yąhda redin ndahque te vąn dune.

Ejemplo yahn yą yahn pąn

20 Namin rąhn Dihvo vo:

—¿*Deh* nduhcą, cąhmá che tihcą vederihquentiyon yahn Dendiohs?

21 Chemin ne, nduhcą yą yahn pąn che ndahchetąhn ąma ndąhta vąn ndeh yune pąn, din che chihta nducuahn.

Ejemplo yahn chendevah che tuhco

22 Quendi Dihvo vo cuahn ye yąn Jerusalé*n*, ne rechuh ye yąn cąhya mąn, yąn rahte mąn, ricuahn ye.

23 Ąma se ne, tumerune se ihyan:

—Dihvé, ¿a yąhn ihyan che ndevahn ye ne?

Ndahconan ye:

24 —Nduhcą che redin nun ino ihyan che condą ye chendevah che tuhco ne, tihcą codin nun ino nchuhn che ndevahn ne. Ate rą́hn rí nchuhn te ąma yąhn ihyan nahn ndevahn ye, ne hua co.

25 Cuihno che necuan ąma ihyan, necąhde ye chendevah vąco ye ne, ndete che ura min ndą nchuhn

yąhve ne: “Dihve nuhn, conąhne ne chendevah” ne, ihyan min ne, ndahconan ye yahn ne: “Hua rendihché nchuhn, nde hua devanó ti cochi ne.”
26 Tuhme andahre cąhma ne: “Dąma cheh dąma chih nuhn nduco ne, ne ndih che chicuahn ne ndihve yahn yąn vąco nuhn”,
27 ate ihyan min ne, ndahconan ye yahn ne: “A rą́hn rí nchuhn te hua rendihché nchuhn, nde hua devanó ti cochi ne. Nchuhn ne, chihngą ihyan ne. Cuavi ne tąn, cuahn ne vąne, nde hua nahn ndihcheró nchuhn.”
28 Tuhme che cuąco, cuaco nchuhn mąn, cheh dihyon ne mąn, te ndihchero ne Abraham mąn, Isaac mąn, Jacobo mąn, nducoyąca ihyan profeta mąn, che ndi dąma ye nąn che rihquentiyon Dendiohs, ate nchuhn ne, cuąhn chevah vatendi ne.
29 Namin ndo dąma ihyan, cąca ye numachahte iyehnse, ne cuahte ye, cheh ndah ye nąn che rihquentiyon Dendiohs.
30 Tuhme ne, nąhn ihyan che ndąhnąn ye mąn ro cuh ne, cuahtenan ive ye, ne nąhn ye che chenan ive ye mąn ne, quendąhnąn ye.

Rąhn sąhn fariseo te Herodes nahn cąhno se Dihvo vo Jesucristo

31 Ura min ne, ndą neve sąhn fariseo, ne rąhn se ri se Dihvo vo:
—Condąca ne muhn conąhn ne, te nahn cąhno Herodes ndih.
32 Ndahconan ye yahn sąhn chahn:
—Cuahn nchuhn, ne cąhma ne co ne yuhne min: “Condihche, u ne, rendetendą́h vaco chihngą, ne redín che rendoyahn ihyan cah mąn ro cuh mąn, caviyąn mąn, deman mąn. Tuhme cuihno dín nityon cuh yáhn.”
33 Ate va che quendí yune yáhn mąn ro cuh mąn, caviyąn mąn, deman mąn, te yąn Jerusalén ne, a min va ndi che rihno se nducoyąca ihyan profeta.

Dihvo vo Jesucristo ne, chaco ye cąva ihyan yąn Jerusalén

34 ’Nchuhn ihyan yąn Jerusalén, che rihno ne ihyan profeta mąn, recąh ne tu ihyan che redechuh Dendiohs mąn, ¡ąma ndeh yune ndą́, te nahn nedin dąmá nchuhn nduhcą che renedin dąma chaco tuh dąya te mąn reche te, ate hua cahnecun ne!
35 Condihche nchuhn, te yąco yahn ne ne, cuhnde mąn, ne rą́hn rí nchuhn te ametah ndaconan ndihchero ne u nde ndą ro che cąhma ne yáhn: “Ndeva vo yavenąn ihyan cuh che cochi ye menun Dihvo vo Dendiohs.”

14

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ąma sąhn che ndi se cah ntito

1 Ąma ro che rahte tuhno ihyan ne, chahn Dihvo vo,

cheh ye ndevạco ạma sạhn ndinạn yahn sạhn fariseo. Combiero yahn se ne, rihno se Dihvo vo, nahn ndihchero se deh din ye.

2 Min quenun ạma sạhn che ndi se cah ntito, ne chahn ndạ se nạn Dihvo vo.

3 Tumerune Dihvo vo sạhn fariseo chahn mạn, sạhn devano ley che dirun Moisés mạn:

—¿A nihnde cạde che co din vo che ndoyahn ihyan cah ro che rahte tuhno ihyan ne?

4 Ate hua ndahconan sạhn chahn. Tuhme chetạh ye tạh sạhn ntito me, din ye che ndoyahn se, ne ndedechuh ye sạhn.

5 Chihno min ne, rạhn ye nduco sạhn chahn:

—Ndete che condạhnun ạma burro, o ạma itenine yahn nchuhn chete veh ico ne, ¿a hua ndetendạh nchuhn ite andahre ro che rahte tuhno ihyan?

6 Ate hua chi ndahconan sạhn chahn nde ạma ndudo.

Ejemplo yahn ihyan che rahn ye nạn rihnevạco ihyan

7 Cuahn che ndihche Dihvo vo nduhcạ che retendạhnun sạhn chahn nạn che cuahte se ne, nte ye ejemplo cuh:

8 —Ro che yạhve ihyan ạma cha nchuhn che cạhn ne nạn vihco che rihnevạco ye ne, hua cuhnde ne nạn silla menạn, te denạn ndiyạhve ye ạma ihyan che tahque redin yahn che cuhnde ye min.

9 Ndete che tihcạ ne, ura che a va ne ne, cạhma ihyan che vạco me co ye ndih: "Cuavi ne tạn, cuhnde amigo yáhn." Tuhme cora vedecuihno yahn ne, ne necuan ne cạhn ne cuhnde ne nạn che rahte ihyan che dendạh ye.

10 Cuahn che yạhve ihyan ndih ne, tahque ndah cuahn ne, cuihnde ne nạn silla che rahte ihyan che dendạh, ne cuahn che ndạ ihyan che vạco ne, cạhma ye nduco ne: "Amigo, cuihnde nạn silla menạn." Tihcạ quendạh yavenạn ne nạn ihyan che vate ye min.

11 Tihcạ, te ihyan che rendeva mạn ye yavenạn ye ne, nuhnde ndiya ye, ne ihyan che necun ye ne, conạn ye.

12 Namin rạhn Dihvo vo nduco sạhn fariseo che vạco me:

—Cuahn che yahve ihyan cạva che cah, cheh ye ne, hua yahve amigo yehn mạn, dihne mạn, ihyan yehn mạn, ihyan cuihca che vate ye nino ndevaque mạn, te ihyan chahn ne, co ndạhco menun ye yehn.

13 Cuahn che cah, cheh ihyan ne, tahque ndah coyahve ihyan chevạh mạn, ihyan che ndi cheche ye mạn, ihyan che cueh cạh ye mạn, ihyan che ve nạn ye mạn.

14 Ndete che tihcạ din ne, ndah ro yehn, te ihyan chahn ne, hua co ndạhco menun ye yehn. Ate cuahn che ndedetuhche Dendiohs tenạhn che ndah ihyan ye

nan ye ne, ro min ndahco menun Dendiohs yehn.

Ejemplo yahn che cheh vino ihyan

15 Chihnevan ama sahn che nduco se va se reh se, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Ndah ro yahn ihyan che cuahte ye cheh ye nan che rihquentiyon Dendiohs.

16 Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, yahve ye ama yahn se che cahn se cheh vino se ndevaco ye.

17 Ura che a quendihte mesa ne, dechuh ye sahn decahya yahn ye che cahma se nduco sahn chahn: "Cahn nchuhn, te a va yan ducuahn."

18 Ate ducoyaca se ne, canan chica se che din chahtino ye yahn se. Ama se ne, rahn se: "Cade cá ama ndi yahn, ne va che cáhn ndihcheró. Cahme co ihyan, ne din chahtino ye yáhn."

19 Tama se ne, rahn se: "Cá uhn yanda itenine ruhnyahn, ne va che cáhn ndihchenán ite nan ntiyon. Cahme co ihyan, ne din chahtino ye yáhn."

20 Tama se ne, rahn se: "Cade chihnevacó, ne chemin che cahme co ihyan te hua co cáhn."

21 Ndaconan sahn decahya me, ne neco se dihve se nduhca che rahn sahn chahn. Chi tan dihve se, ne rahn ye ri ye sahn decahya me: "Cuehn tenun tenun no cuahn ndihve man, cuahn yune man, ne ihyan chevah man, ihyan che ndi cheche ye man, ihyan che cueh cah ye man, ihyan che ve nan ye man, quenda ihyan muhn ndevacó."

22 Cuahn che ndaconan sahn decahya me ne, rahn se: "Dihvé, a dináhn che rahn ne, ate va ca nan che cuahte ihyan."

23 Rahn dihve se ri ye sahn: "Cuehn cuahn yune man, tinduh cuahn chihto man, ne codin fuerza ihyan che chi ye cava che cuto ihyan vacó.

24 Ráhn te nde ama sahn che yahvé menan ne, hua cheh vino se che ndihcoyán."

Ihyan che nahn conduco ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che chuhrihn ye

25 Ama yahn ihyan cuahn ye nduco Dihvo vo. Chaconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

26 —Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cahcoman ye chida ye man, chaco ye man, ndahta yahn ye man, daya ye man, dihno ye man, cahve ye man, vida yahn man ye man, cava che co conduco ye u.

27 Ihyan che hua nahn chuhrihn ye cava u ne, hua co conduco ye u.

28 Adecoduhno nchuhn che cahno ne ama vah, ¿a hua dinoca retendah cuande ne tava nahn cava che tuno vah me?

29 Ndete che cahco ne name yahn vah me, ate hua cocha ne tuno ne, ducoyaca ihyan che ndihche ye ne, cahyon nan ye,

30 ne cạhma ye: “Sạhn tih
ne, canạn rihno se ạma vah,
ne hua chicha se tuno.”
31 Namin ạma rey che va
che cạhn ye cuhma ye nduco
tạma rey, ¿a hua dinoca
rihnde ye, rendedecadino ye
ndete che nduco ndiche mil
sandạdo yahn ye cocha ye
cuhma ye nduco tạma rey
che cochi ye nduco ndico mil
sandạdo?
32 Me ndete che rihn che
hua cocha ye ne, cuahn che
yahn ca cochi rey che cuhma
nduco ye ne, dechuh ye sạhn
che cạhn se menun ye,
cạhma se nduco rey min
cạva che cuhnde dihn ye, ne
hua cuhma ye nduco vih.
33 Tihcạ, te adecoduhno
nchuhn che hua cạhcomạn
ne nducuahn yahn ne che va
ne, hua co conduco ne u.

Ejemplo yahn ima

34 ’Ima ne, ndah. Ate ndete
che cuihno dine yahn ne,
¿dehra nduco ndo dine?
35 Va che cora, te hua
cochihve, nde cạva che
cotạve ndiyạhn, nde cạva
che cuahto duto chendạta.
Nducoyạca nchuhn,
¡cuendedecadino ndah ne deh
conahn ejemplo cuh!

15

Ejemplo yahn itecuche che chinda te

1 Rahn nducoyạca sạhn
rica tumecạdiyo mạn, sạhn
nunde chenạhn mạn, nạn
Dihvo vo che nahn cahnevan
se ndudo yahn ye.
2 Yahn chemin che ri yudo
yahn sạhn fariseo mạn, sạhn
devano ley che dirun Moisés
mạn, ne rạhn se yahn Dihvo
vo:
—Sạhn tih ne, rinduco se
sạhn nunde, ne reh se dạma
nduco se.
3 Tuhme nte Dihvo vo
ejemplo cuh nduco sạhn
chahn:
4 —Ndete che ạma cha
nchuhn va ạma ciento
itecuche yahn ne, me ndete
che conda ạma te ne, ¿a hua
cạhcomạn ne ite che cun
raco ntihyon cun chahn
viyạta, ne cạhn ne, quenuhn
ne ite che chinda me, nde
nạn che ntạca ne ite?
5 Cuahn che a ntạca ne ite
ne, numacuahn vedeyeno
tihde dihme ne ite,
ndiquenda ne ite.
6 Cuahn che ntạ ne ne,
nedin dạma ne ihyan nino
ndevạco ne mạn, ihyan
rendihche ne mạn, ne cạhma
ne nduco ye: “Cuahte yeno
vo nduco nchuhn, te
itecuche yáhn che chinda te
ne, a ntạcá ite.”
7 Ráhn rí nchuhn te tihcạ
tahque cuhnde vedeyeno
vahchetero cạva ạma ihyan
nunde che nto ino ye nunde
yahn ye che co cạva cun raco
ntihyon cun ihyan che rạhco
ye che nde hua nahn che nto
ino ye.

Ejemplo yahn tume che chinda

8 ’Ndete che ạma ndạhta
che va ndiche tume
diyạhngua yahn te, ne conda
ạma ne, ¿a hua nahn yạhn te
candil, ndache te vah, nuhn
te tume me nde nạn che
ntạca te?
9 Cuahn che ntạca te ne,
nedin dạma te ihyan nino

ndevạco te nduco ihyan rendihche te, ne cạhma te co te ihyan: "Cuahte yeno vo nduco nchuhn, te a ntạcá tume yáhn che chinda."

10 Rạ́hn rí nchuhn te tihcạ co yeno ángel yahn Dendiohs cạva ạma ihyan nunde che nto ino ye nunde yahn ye.

Ejemplo yahn sạhn yuno che ndere quechica se

11 Quendi Dihvo vo, ne nte ye tạma ejemplo:

—Ạma ndạco ne, chahte o dạya ye.

12 Sạhn che ive me ne, rạhn se ri se chida se: "Chidá, te ne vedecuihca che va che cạhco ne yáhn." Tuhme cahmạhn chida se vedecuihca yahn ye, ne cạh ye sạhn.

13 Chihno neve ro ne, chihcoyạn se dehtenduh yahn se, ne cuahn se nạn yạhn yahn. Min chihno toh se tume yahn se, ndere quechica se.

14 Cuahn che a chihno toh se tume yahn se ne, ạma chihnde cuico yạhn nạn che quenan se, ne cạnạn ạma yah chahno se.

15 Chica se ntiyon din se ạma ihyan che yạn vạco ye min, ne dechuh ye sạhn, din se cudạdo cuche yahn ye.

16 Nde dehtenduh dima che reh cuche chahn ạma nahn cheh se, ate nde dehtenduh chemin chan, hua rendạca reh se.

17 Tuhme necạhco se, ne ndedecadino se: "Ạma yạhn ihyan redin ntiyon chenan ye vạco chidá, ne ạma va che reh ye. Me u ne, muhn quenán, adeche coh cuicó.

18 Tahque ndah che ná́hn yahn chidá, ne cạhmá có ihyan: Chidá, quendihcó nunde, nde nạn Dendiohs, nde nạn ne.

19 Ametah redin yahn che cạhma ne dạya ne yáhn. Mạn ne, có nduhcạ ạma mozo yahn ne."

20 Tuhme ndonun yune se, conạhn se yahn chida se.

'Yahn ca va che ntạ se, ne ndihchero chida se sạhn. Quenan vạhino ye sạhn, ne chahn ye rano ye, chahtemạhn ye sạhn, tenạn ye sạhn.

21 Rạhn se ri se ihyan: "Chidá, quendihcó nunde, nde nạn Dendiohs, nde nạn ne. Ametah redin yahn che cạhma ne dạya ne yáhn."

22 Ate chida se ne, rạhn ye ri ye sạhn decạhya yahn ye: "Tenun tenun no cuetendạh nchuhn tino che tahque ndah, conun se mạn, chinetạh che conun tạh se mạn, ndạco che conun cạh se mạn.

23 Cuahn nchuhn, ngua ne ạma itenine che vihche te, ne cuihno ne ite. Chuh vo ite, ne din vo vihco,

24 te sạhn dạyá cuh ne, a ndih se che rạhcó, ate mạn ne, ndaconan se. A dendá sạhn, ate mạn ne, a ntạcá sạhn." Tuhme canạn ihyan chahn vihco vedeyeno.

25 'Sạhn dạya ye che menạn me ne, quenan se viyạta, ne cuahn che ntạ nino se ndevah ne,

chihnevan se che retive ihyan mạn, rendeh ye mạn.
26 Tuhme cah se ạma sạhn decạhya yahn chida se, ne tumerune se sạhn deh che ri min.
27 Ndahconan se: “A ntạ sạhn dihno ne, ne hua dehva chahno se chi. Chemin che chihquentiyon chida ne che coh ạma itenine che vihche te.”
28 Chi tạn sạhn che menạn me, nde hua nahn ndondạ se vah. Tuhme quendạh chida se, chica ye favor sạhn che ndondạ se vah.
29 Ate ndahconan se yahn ye: “U ne, cuahn dạma redín ntiyon nduco ne, ne hua rahcotạ́hn yahn ne. Nde ạma yune hua te ne amare ạma chivạto lihn cạva che cheh yenó nduco amigo yáhn.
30 Ate cuahn che ndaconan sạhn dạya ne tih che ndere toh se tume yahn ne nduco ndạhta che ndere vatechica te ne, chihquentiyon ne che chih ạma itenine vihche cạva se.”
31 Tuhme ndahconan chida se: “Dạyá, di ne, cuahn dạma quenen nducó, ne nducuahn dehtenduh yáhn ne, a yehn.
32 Ate ndạhcạ che cạh yeno vo chedave yuhn vo, din vo ạma vihco vedeyeno, te sạhn dihne ne, a ndih se che rạhcó, ate mạn ne, ntạ se. A denda vo sạhn, ate mạn ne, ntạca vo sạhn.”

16

Ejemplo yahn ạma sạhn duhtuno ihyan che va tạh se ạma ntiyon

1 Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh nduco ihyan apóstol yahn ye:
—Chihnde ạma ihyan cuihca che quenan ạma sạhn che redin se cudạdo ntiyon yahn ye, ne chahn ihyan nuhnde ye sạhn nạn ye che ndere retạh se dehtenduh yahn ye.
2 Tuhme cah ye sạhn, ne rạhn ye ri ye sạhn: “¿Deh chu che renuhnde ihyan di nạ́n? Cuente cuende u yahn ntiyon che quenen, te cahneví ntiyon che va tah.”
3 Tuhme ndedecadino se: “¿Tạcạ dín mạn?, te dihvé ne, cahnevi ye ntiyon che va tạ́h. Hua co dín ntiyon dito, ne ndete che ndere cạcá chéh ne, cuihnạ́n.
4 A ntạ tín tạcạ dín cạva che nevahnecun ihyan u vạco ye cuahn che a cahnevi dihvé ntiyon che va tạ́h.”
5 Tuhme cah se queri ạma ihyan che chendihco ye yahn dihve se. Tumerune se ạma ye: “¿Tạva quendihque yahn dihvé ne?”
6 Ndahconan ihyan min yahn se: “Ạma ciento barril aceite quendihcó yahn ye.” Rạhn se ri se ihyan: “Ti va niyon che quenan cạca. Cuihnde, ne menchahte no cuahconehn caque o raco ndiche.”
7 Chihno min ne, tumerune se tạma ye: “Di, ¿tạva quendihque yahn dihvé ne?” Ndahconan ye yahn se: “Quendihcó ạma ciento cạde trigo yahn ye.” Tuhme rạhn se ri se ihyan: “Ngạ cạca yehn.

Cuahconehn cun raco.”
8 Cuahn che checadino
dihve ntiyon me ne, ndeva
ye yavenạn sạhn min che
ndere retạh se dehtenduh
yahn ye, yahn che ạma vivo
se.
Tuhme rạhn Dihvo vo:
—Mạn ro cuh ne, ihyan
nunde ne, tahque vivo ye
che co ihyan che riquendi ye
vederihquentiyon Dendiohs.
9 ’Chemin che ráhn rí
nchuhn: Cotoh ne
vedecuihca andahre
chihngạ, ne nduco chemin
ndạca amigo yahn ne, cạva
che ndạ ro che coh ne ne, co
cuahtenan ne vahchetero.
10 ’Ihyan che hua reduco
ye vạn tah sihn che redin ye
cudạdo ne, namin hua
reduco ye andahre che ndeh,
ne ihyan che reduco ye vạn
tah sihn che redin ye cudạdo
ne, namin reduco ye ndete
che ndeh.
11 Ndete che hua toh
nchuhn vedecuihca che va
tạh ne cạva che din ne che
ndah ne, ¿duhra te ntiyon
yahn Dendiohs, din ne?
12 Ndete che hua redin
nchuhn cudạdo dehtenduh
yahn ihyan che rihco ye tạh
ne ne, ¿duhra te dehtenduh
che co yahn mạn ne?
13 ’Nde ạma ihyan hua co
conan cuma ye o dihve ye, te
tahque din yahino ye ạma
che co tạma, ne quendi ye
nduco ạma, ne cạhcomạn ye
tạma. Hua co din yahino
nchuhn Dendiohs ndete che
yahino ne vedecuihca.
14 Rihnevan sạhn fariseo
che chenun se min che tihcạ
rente Dihvo vo, ne riyon nan
se ihyan, te yahino se
vedecuihca.
15 Tuhme rạhn ye ri ye
sạhn:
—Nchuhn ne, redin cạ ne
che ndah ihyan ne nạn
ihyan. Ate Dendiohs ne, a
devano ye duh ihyan
nchuhn. Va deh che ạma
richihve che rạhco ihyan, ate
nạn Dendiohs ne, hua
richihve.
16 ’Ley che dirun Moisés
nduco ndudo che dirun
ihyan profeta ne, chihnde
nde ndạ ro che ndạ Juạn
Bautista. Nde tạhn min ne,
rahndudo ihyan yahn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, ne ạma yạhn
ihyan redin nun ino ye che
nahn dinahn ye.
17 ’Tahque nun nto iyehnse
che co che cuavi ạma
chenelihn nạn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs.
18 ’Adecoduhno ihyan che
tehche ye ndạhta yahn ye, ne
cahnevạco ye nduco tạma te
ne, din duche yahn ye che
nihnevạco ye. Namin ihyan
che cahnevạco ye nduco ạma
tạhn che ntehche inchạhn te
tạhn ne, din duche yahn ye
che nihnevạco te.

Ejemplo yahn ạma sạhn cuihca nduco Lázaro

19 ’Namin nte Dihvo vo
ejemplo cuh:
—Chihnde ạma sạhn
cuihca che renun se demạn
cuahno tino ndah, ne ạma va
demạn cuahno che ndah reh
se ro ro.
20 Tạhn min ne, namin
chihnde ạma ihyan chevạh

che duche ye Lázaro, ne ạma ndechendih yute ihyan. Quendite ye chendevah yahn sạhn cuihca me,

21 ne ạma nahn cheh ye andahre dạche che ra mạn mesa yahn se. Nde yạhna rendạ te, riyavenan te nạn yah yahn ye.

22 Cuahn che ndạ ro che chih ihyan chevạh me ne, quenda ángel ihyan vahchetero, ne min quenan Abraham. Adive ne, chih sạhn cuihca me, ne chihche ihyan sạhn.

23 Cuahn che rechuhrihn se vạn ruchiyạhn ne, chenihyon nạn se, ne ạma yahn ndihchero se Abraham. Namin ndihchero se Lázaro che quenan ye min.

24 Tuhme cah se: "Chidá Abraham, conan vạhino ne u. Cuedechuh ne Lázaro, decạhnda ye tin ndutetạh ye vạn nune, cạva che ndedevan ye chihyá, te ạma rechuhríhn muhn vạn ruchiyạhn."

25 Ndahconan Abraham yahn se: "Dạyá, cuenecahque te ạma ndạhcạ chehne cuahn che quenen iyehnse, ate Lázaro ne, ạma yah chahno ye. Mạn ne, ạma ndạhcạ quenan ye muhn, ate di ne, rechuhrihn tạn nạn che quenon.

26 Avạne ne, a nihnde cạde che ihyan che chenan ye muhn, andahre nahn cạhn ye tạn, ate hua co chuh ye. Namin ihyan che chenun ye tạn ne, hua co chuh ye, chi ye muhn."

27 Tuhme rạhn sạhn cuihca me: "Chidá Abraham, ricá ndih, codin ne favor, cuedechuh ne Lázaro che cạhn ye vạco chidá,

28 co ye uhn sạhn dihnó che vate se min, cạva che hua chi se muhn nạn che rechuhrihn ihyan nunde."

29 Rạhn Abraham ri ye sạhn: "Min va ley che dirun Moisés mạn, ndudo che dirun ihyan profeta mạn, rahndudo ihyan. A ndudo min va che dinahn se."

30 Tuhme rạhn sạhn cuihca me: "Chidá Abraham, hua retumacạh se yahn chemin. Ate ndete che ntuche ạma ihyan che a ndih ye, cạhn ye, yạhve ye sạhn ne, tuhme che cuạco, nto ino se nunde yahn se."

31 Ate rạhn Abraham ri ye sạhn cuihca me: "Ndete che hua ritahno se yahn che dirun Moisés nduco che dirun ihyan profeta ne, namin hua cotahno se, andahre che ntuche ạma ihyan che a ndih ye, cạhn ye, yạhve ye sạhn."

17

Riyạhve Dihvo vo Jesucristo ihyan cạva che hua cuahtendihco ye nunde

1 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—A cạde no che va dehtenduh che din che cuahtendihco ihyan nunde, ate ¡yah rí cạva adecoduhno ihyan che din ye che cuahtendihco ihyan chenạhn nunde!

2 Tahque ndạhcạ cạva ihyan min che dechiche

ihyan ą̄ma tu yudo dą̄ndo ye, ne cuacondą̄hnun ye ihyan vą̄n nuniyą̄hn, che co che din ye che condihco ą̄ma cha ihyan chuhn che necun ye nunde.

3 Cuihco nchuhn cudą̄do.

'Cuahn che din tą̄n ą̄ma ihyan nduco nchuhn ne, coyą̄hve ne ihyan nduco ndah. Ndete che nto ino ye che tihcą̄ din ye ne, cuenchahco ne yahn ye.

4 Andahre ndache yune che ą̄ma ro din tą̄n ą̄ma ihyan nduco nchuhn, ate ndete che namin ndache yune rendaconan ye, ne rą̄hn ye: "Yah rí che tihcą̄ dín", tuhme ne, cuenchahco ne yahn ye.

5 Ihyan apóstol ne, rą̄hn ye ri ye Dihvo vo:

—Cuenan ne nuhn cą̄va che cotahno ndah nuhn.

6 Tuhme rą̄hn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndete che ritahno nchuhn amare tah sihn, co cą̄hcantiyon ne yą̄hn tih: "Cuavi tą̄n, cuehn, cuandi vą̄n nuniyą̄hn", ne dinahn yahn ne.

Nduhcą̄ che va che din vo ntiyon nduco Dihvo vo Jesucristo

7 'Ndete che va ą̄ma mozo yahn nchuhn che ruhn se yą̄hn, o redin se cudą̄do itenine, ura che ndaconan se che chahn se viyą̄ta, ¿a ndetą̄hno cą̄hma ne co ne są̄hn tuhcą̄?: "Cuechoh, cuihnde nąn mesa, cheh."

8 ¿A ndiyu tahque ndah che cą̄hcantiyon ne są̄hn tuhcą̄?: "Cuedendah comida, cuihqueyan nąn mesa, cuihque cudą̄do nahmin che cheh vinó. Cuihno cheh vinó, tuhme cheh vine."

9 Cuihno din se nducuahn che chihquentiyon ne, ¿a va che necą̄h ne nundihve cuahn są̄hn ne? Hua.

10 Namin cuahn che a cuihno din nchuhn nducuahn che a va cą̄de che din ne ne, tahque ndah che cą̄hma ne co ne Dihve ne: "Nuhn ne, mozo nuhn. Nde hua nahn che nte ne nundihve cuahn nuhn, te atenąn ntiyon che chihquentiyon ne ne, a chemin no che din nuhn."

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ndiche są̄hn che ndi se cah che rechą̄ yute

11 Cuahn che cuahn Dihvo vo yąn Jerusalén ne, chuh ye nąn che rivah estą̄do yahn Galilea nduco nación yahn Samaria.

12 Ura che a ndą̄ nino ye ą̄ma yąn lihn ne, ndą̄ ndiche są̄hn che ndi se cah che rechą̄ yute.

13 Cah se:

—Dihve nuhn, Jesús, ¡conan vą̄hino ne nuhn!

14 Cuahn che ndihchero ye są̄hn chahn ne, rą̄hn ye ri ye są̄hn:

—Cuahn nchuhn nąn chidocuyąn.

Dinahn są̄hn chahn, ne nahmin che cuahn se ne, ndoyahn nducoyąca se.

15 Tuhme ą̄ma se ne, cade ndihchero se che a ndoyahn se ne, ndaconan se, ne ą̄ma rendeva se yavenąn Dendiohs.

16 Chehntihya se
numacuahn vedenecun nạn
Dihvo vo, ne necạh se
nundihve cuahn ihyan. Sạhn
min ne, sạhn tạma nación se.
Samaria nación yahn se.
17 Tuhme tumerune Dihvo
vo:
—¿A ndiyu ri ndiche sạhn
chahn che ndoyahn se? ¿Tiya
sạhn che nun chahn?
18 ¿A demạn sạhn tạma
nación cuh che ndaconan se,
ndeva se yavenạn Dendiohs?
19 Chihno min ne, rạhn ye
ri ye sạhn:
—Dehve rahque.
Cuenecuen. Conahn, te
nducote chitehne ne, a
ndoyehn.

Nduhca che rihquentiyon Dendiohs

20 Tumerune sạhn fariseo
Dihvo vo ticuạhn cuanạn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, ne ndahconan ye
yahn se:
—Vederihquentiyon yahn
Dendiohs ne, hua cuanạn
nduhcạ che chenan rino
nchuhn.
21 Nde ạma ihyan hua co
ye nchuhn: “Muhn va”, o
“min va”, te Dendiohs ne, a
ndạhco cạde ye
vederihquentiyon yahn ye
vạn nchuhn.
22 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan apóstol yahn ye:
—U che rinducó
nducoyạca ihyan ne, ndạ ro
che ạma nahn nchuhn che
ndaconán, ate hua ndạca
ndihchero ne u.
23 Ndere cạhma ihyan co
ye nchuhn: “Ngạ ihyan che a
va cạde che chi ye,
ndedevahn ye ihyan
iyehnse, quenun ye muhn”,
o “ngạ ye, quenan ye min.”
Hua tumecạh nchuhn, nde
hua cạhn ne, ndihchero ne.
24 Chemin che rí nchuhn te
nduhcạ che rendihchero
ihyan che riya cuah, ri ro
dave numachahte ne, tihcạ
ndihchero ihyan u che
rinducó nducoyạca ihyan, ro
che ndá.
25 Ate dinoca va che ạma
chuhríhn, te ihyan che vate
ye mạn ro cuh ne, hua co
ndihche ye u.
26 Nduhcạ che chahno
ihyan chi ro che quenan Noé
iyehnse ne, tihcạ cuahno
ihyan co ro che u che
rinducó nducoyạca ihyan,
ndá.
27 Ihyan che vate ye ro min
ne, reh ye mạn, rih ye mạn,
rihnevạco ye mạn,
redecạhnovạco ye mạn, nde
ndạ ro che chendạ Noé chete
arca, ne chan conạhn, chito
nune iyehnse, chihno chih
ihyan chahn.
28 Atihnocạ chi cuahn che
quenan Lot iyehnse. Ihyan
che vate ye ro min ne, reh ye
mạn, rih ye mạn, ra ye mạn,
rendihcue ye mạn, rino ye
ndạta mạn, rihno ye vah
mạn.
29 Ate ndạ ro che chica Lot
yạn Sodoma ne, chera yạhn
che chica nạn ro, ne chihno
chih ihyan yạn min.
30 Tihcạ co ro che u che
rinducó nducoyạca ihyan,
ndá.
31 Ndạ ro min ne, ihyan
che vate ye tin vah yuto ne,
tahque ndah che hua condạ

ye chete vah, cotạh ye dehtenduh yahn ye. Namin ihyan che chenun ye viyạta ne, tahque ndah che hua ndaconan ye viyạn.

32 Cuenecạhco nchuhn nduhcạ che chahno chi ihyan ndạhta yahn Lot.

33 Adecoduhno ihyan che nahn ndedevahn mạn ye ihyan ne, ihyan min ne, conda ye, ne adecoduhno ihyan che cạhco mendạhn ye ihyan, coh ye cạva u ne, ihyan min ne, ndevahn ye.

34 'Rạhn rí nchuhn te vino min ne, adecotino che vateyạdo o ihyan nạn yundo ne, ạma ye ne, quendá ihyan, ne tạma ye ne, cạhcomạ́n ihyan.

35 Namin adecotino che chenun o ihyan ndạhta, rengu ye ne, ạma ye ne, quendá ihyan, ne tạma ye ne, cạhcomạ́n ihyan.

36 Adecotino che chenan o se viyạta ne, ạma se ne, quendá sạhn, ne tạma se ne, cạhcomạ́n sạhn.

37 Tuhme tumerune ihyan chahn:

—Dihve nuhn, ¿ti che conahn chemin ne?

Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Adecotino che vate ihyan nunde ne, a min va che conahn.

18

Ejemplo yahn ạma ndạhta vạh che chica te nạn juez

1 Nte Dihvo vo ạma ejemplo, chihnevan ihyan chahn, cạva che cadino ye te va che covạh ye cuahn dạma.

2 Rạhn ye:

—Ạma cuạn yạn ne, chihnde ạma juez che nde hua ritahno se Dendiohs, nde hua retumacạh se yahn ihyan.

3 Namin chihnde ạma ndạhta vạh yạn min, ne ndeh yune rahn te nạn juez min, ne rạhn te: "Cochí rica nundé yahn ạma ihyan che hua ri rendihche ye u."

4 Chuh ro, ne hua tumecạh juez me, techecạde se yahn te. Ate adive ne, ndedecadino se: "Andahre hua ritahnó Dendiohs, nde hua retumacạ́h yahn ihyan,

5 ate nducote tạhn ndạhta vạh tih ạma rendạ te redenduh te u ne, techecạdé yahn te, cạva che hua quendi te denduh te u."

6 Tuhme rạhn Dihvo vo:

—Cuihco nchuhn cudạdo nduhcạ che ndedecadino juez me, andahre duhtuno ihyan se.

7 ¿A ndiyu tahque nun conan Dendiohs ihyan che a tendạhnun ye? Dendiohs ne, hua rechuhrihn ye, andahre nde ro nde rạhn, revạh ihyan nạn ye.

8 Cuạco rạ́hn rí nchuhn te Dendiohs ne, nun conan ye ihyan yahn ye. U che rinducó nducoyạca ihyan ne, ¿a ndạcá ihyan che ritahno ye u ro che ndạ́ ne?

Ejemplo nduhcạ che covạh ạma sạhn fariseo mạn, ạma sạhn rica tume cạde iyo mạn

9 Nte Dihvo vo ejemplo cuh cạva ihyan yạde che

rendąhchenan ye ihyan chenąhn. Rąhn ye:

10 —O se ne, chendą se chete yąco, covąh se. Ąma se ne, sąhn fariseo, ne tąma se ne, sąhn rica tume cąde iyo.

11 Sąhn fariseo me ne, chandi se revąh se tuhcą: "Dendiohs, nundihve cuahn ndih che din ne che u ne, ndiyu nduhcą ihyan chenąhn, te rahtendihco ye nunde mąn, reduco ye mąn, redin duche yahn ye che nihnevąco ye mąn. U ne, ndiyu nduhcą sąhn rica tume cąde iyo tih.

12 U ne, o yune rihnde yąhté che ąma ndate, ne rihcó riya yahn nducuahn che va yáhn nąn ne, nduhcą che a ndihco cąde ne."

13 Ate sąhn rica tume cąde iyo me ne, nde hua rihquino se cąhn ndą se nąn ta, nde hua nahn ndonihyon nąn se yahn che cuihnąn se. Chendih se, chahn se ticua se, ne rąhn se: "Dendiohs, ¡cuenan vąhino ne u!, te ąma quendihcó nunde nąn ne."

14 Cuąco rąhn rí nchuhn te sąhn che necun me ne, a nchahco Dendiohs yahn se, ne conąhn se. Ate sąhn che yąde me ne, hua ntąca se vederenchahco. A tihcą va cąde, te adecoduhno ihyan che rendeva mąn ye yavenąn ye ne, co cuihnąn ye nąn Dendiohs, ne adecoduhno ihyan che necun ye ne, ndeva Dendiohs ihyan.

Chica Dihvo vo Jesucristo che conan Dendiohs checąhya

15 Ąma ro ne, ndą ihyan, nda ye checąhya yahn ye cąva che nahn tąh Dihvo vo, covąh ye cąva. Ate ihyan apóstol ne, hua nahn cąh yune ye che cąhn ndą ihyan chahn nąn Dihvo vo.

16 Tuhme cah Dihvo vo ihyan apóstol chahn nąn ye, ne rąhn ye:

—Hua cąhdenun nchuhn yune yahn checąhya che chi náń, te demąn ihyan che necun ye nduhcą checąhya sih renevahnecun ye che rihquentiyon Dendiohs ihyan.

17 Cuąco rąhn rí nchuhn te adecoduhno ihyan che hua necun ye nduhcą checąhya ne, hua co nevahnecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Ąma sąhn ndinąn che cuihca se

18 Ąma sąhn ndinąn ne, tumerune se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn Ndah, ¿deh va che dín cąva che conán vahchetero numacuahn ro ne?

19 Ndahconan ye:

—¿Dehco che rahn che ndah u? Metah nde ąma ihyan che ndah ye, atenąn Dendiohs.

20 A devene vederihquentiyon yahn Dendiohs: "Hua cahne ihyan. Hua din doche yehn che nihnevaque. Hua doque. Hua cahme ndudo cuahnde. Cuendeva yavenąn chide mąn, cheque mąn."

21 Rąhn se ri se ihyan:

—Nducuahn vederihquentiyon cuh ne, redináhn nde ro che lihn u.

22 Chihnevan Dihvo vo che
tihcą rąhn se, ne rąhn ye ri
ye sąhn:
—Va ca tąma nąn che va
che din. Condihcue
nducuahn che va yehn, ne
cuinen ihyan chevąh cąva
che co conen vahchetero.
Tuhme cochi, condoque u.
23 Cuahn che chihnevan se
che tihcą rąhn ye ne, ąma chi
ndąche se, te ąma cuihca se.
24 Ndihchero Dihvo vo che
ąma chi ndąche se, ne rąhn
ye:
—Ihyan cuihca ne, ¡ąma
vąhche cąva ye che
nevahnecun ye che
rihquentiyon Dendiohs
ihyan!
25 Nde hua co nevahnecun
ye.
26 Ihyan che chihnevan ye
che tihcą rąhn Dihvo vo ne,
rąhn ye:
—¿Duhra ihyan co ndevahn
ye tuhme?
27 Ndahconan Dihvo vo
yahn ye:
—Nducuahn che hua co
din ihyan ne, Dendiohs ne, ri
redin ye.
28 Tuhme rąhn Pedro:
—Ndihche ne, a
chihcomąn nuhn nducuahn
che va yahn nuhn, ne
chinduco nuhn ndih.
29 Rąhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:
—Cuąco ráhn rí nchuhn te
adecoduhno ihyan che
rihcomąn ye a vąco ye mąn,
a indihte yahn ye mąn, a
dihno ye mąn, a ihyan
ndąhta yahn ye mąn, a dąya
ye mąn, cąva che co
nevahnecun ye che
rihquentiyon Dendiohs
ihyan ne,
30 ihyan min ne, tahque
ndeh ca nuhnde menun
yahn ye mąn ro cuh, ne
adive ne, conan ye
vahchetero numacuahn ro.

Rąhn Dihvo vo Jesucristo te va che cąhno se ihyan

31 Nedin dąma Dihvo vo
nduh che ndichio ihyan
apóstol yahn ye, ne rąhn ye ri
ye ihyan:
—Mąn ne, cuhn vo nduco
nchuhn yąn Jerusalén. U che
rinducó nducoyąca ihyan ne,
min va che chuhríhn nduhcą
che dirun ihyan profeta nde
ro menąn.
32 Necąh ihyan u tąh sąhn
tąma nación, din duche yahn
se u mąn, din tąn se nducó
mąn, cąhnan dan se u mąn.
33 Cuihno cuahn se u ne,
cąhno se u. Ate cuihno ino ro
ne, ntuché vąn tenąhn.
34 Ihyan chahn ne, hua
chenahn ye che tihcą rąhn
Dihvo vo, te vąhche ri yahn
ye cąva che conahn ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che chi ro nąn ąma sąhn nąn ve

35 Ura che cuahn nino
Dihvo vo yąn Jericó ne, ąma
sąhn nąn ve ne, va se chihto
yune, rica se che din ihyan
vedevąhino nduco se.
36 Nducote ąma rechuh
ihyan yune ne, tumerune se
deh ri.
37 Rąhn ihyan ri ye sąhn:
—A tąn cochi Jesús yahn
yąn Nazaret.
38 Tuhme rąhn se numa
dito se:
—Jesús, Dąya David, ¡conan
vąhino ne u!

39 Ihyan che ndạhnạn ye
ne, rạhn ye ri ye sạhn che
cuhnde dihn chende se. Ate
nde tahque yudo nạn se
rạhn se:
—Dạya David, ¡conan
vạhino ne u!
40 Tuhme chandi Dihvo vo,
ne tahve ye che chehua
sạhn. Cuahn che ndạ se nạn
ye ne, tumerune ye sạhn:
41 ¿Deh nehn che dín
ndoque ne?
Ndahconan se yahn ye:
—Dihvé, codin ne che co ro
náṇ.
42 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye sạhn:
—Nducote chitehne ne, a
co ro nan.
43 Ndetạhno chi ro nạn se,
ne cuahn se nduco Dihvo vo,
rendeva se numacuahn
vedeyeno yavenạn
Dendiohs. Namin nducoyạca
ihyan che ndihchero ye
vederihno me ne, rendeva
ye numacuahn vedeyeno
yavenạn Dendiohs.

19

Nduhcạ che chitahno Zaqueo Dihvo vo Jesucristo

1 Nahmin che chuh Dihvo
vo Jesucristo mendạhn yạn
Jericó ne,
2 quenan rino ạma sạhn
cuihca che duche se Zaqueo.
Sạhn min ne, ndinạn se yahn
sạhn rica tumecạdiyo.
3 Quenan rino se, te nahn
ndihchero se Dihvo vo, duh
ihyan chemin. Ate hua ri che
ndihchero se ihyan, te ạma
yạhn ihyan nduco ye. Avạne
ne, ạma cạhya cạh se.
4 Tuhme cuahn se, rano se
tahque nde cạna ca nạn che
va che chuh ye. Cocha se tin
ạma yạhn che duche
sicómoro cạva che tuno se,
ndihchero se ihyan.
5 Cuahn che a ndạ Dihvo
vo min ne, chinạn ye sạhn,
ne rạhn ye ri ye sạhn:
—Zaqueo, codin nun ine,
cuenchehn tạn, te mạn va
che conán ndevaque.
6 Tuhme aderano se
cuenchahn se, nevahnecun
se ihyan numacuahn
vedeyeno.
7 Ihyan che ndihche ye
chemin ne, ạma rạhn tạn ye
yahn Dihvo vo che cuahn ye
vạco ạma sạhn nunde.
8 Tuhme chandi Zaqueo
nạn nducoyạca ihyan chahn,
ne rạhn se ri se Dihvo vo:
—Dihvé, mạhn va
vedecuihca yáhn, nahn cạ́h
ihyan chevạh, ne ndete che
va ihyan che ndere chehneví
dehtenduh yahn ye ne, va
vedeyenó che necạ́h cun ndi
nduhva che chehneví yahn
ye.
9 Rạhn Dihvo vo:
—Mạn ne, ndevahn
sạhnguh, te chitahno se
nduhcạ che chitahno
Abraham. Namin ndevahn
ihyan ndevạco se.
10 U che rinducó
nducoyạca ihyan ne, ndá,
núhn ihyan che chinda ye,
din nunde yahn ye, cạva che
ndedeváhn ihyan.

Ejemplo yahn sạhn patrón che cạh se tume tạh ndiche sạhn decạhya yahn se

11 Cuahn che ndạ nino
Dihvo vo yạn Jerusalén ne,

ihyan che rihnevan ye che rente ye ne, rạhco ye te a nun cuanạn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

12 Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ạma sạhn, ndạta yahn ihyan ndinạn ne, cuahn se yạhn yahn nạn va rey cạva che cạh ye vederihquentiyon, conan cuma se.

13 Ro che ametah cạhn se ne, nedin dạma se ndiche sạhn decạhya yahn se, ne din duche se tume, cạh se queri ạma sạhn chahn, ne rạhn se: “Codin nchuhn ntiyon nduco tume cuh numanahn che cạ́hn.”

14 Ihyan yạn vạco se ne, hua ri rendihche ye sạhn, ne cuahn che a chuh se cuahn se ne, dechuh ye ạma o ihyan cạva che cạhma ye nduco rey min: “Hua nahn nuhn sạhnguh cạva che cạhcantiyon se nuhn.”

15 Cuahn che ndaconan se ne, a quenan cuma se vederihquentiyon. Nedin dạma tun se ca ạma ca ạma sạhn decạhya chahn che va tạh se tume me cạva che necạh cuande se sạhn.

16 Ndạ ạma se, ne rạhn se: “Dihvé, tume yahn ne ne, a chi ndiche cạde yahn queri ạma cạde che te ne u.”

17 Ndahconan dihve se: “Ndạhcạ din. Di ne, sạhn decạhya ndah. Nducote ndạhcạ din ntiyon nduco tume andahre tah, mạn ne, cạhcó ntiyon tah cạva che cahquentiyen ndiche yạn.”

18 Ndạ tạma se, ne rạhn se: “Dihvé, tume yahn ne ne, a chi uhn cạde yahn queri ạma cạde che te ne u.”

19 Ndahconan dihve se: “Namin di ne, cạhcó ntiyon tah cạva che cahquentiyen uhn yạn.”

20 Ndạ tạma se, ne rạhn se: “Dihvé, ngạ tume yahn ne, chihco ndáh.

21 Hua dín ntiyon nduco yahn che vạ́h dendá tume yahn ne nạn ntiyon, te ndih ne, ạma dito nạn ne. A ndihché ndih nduhcạ che retạh nduh ne tume che rendạca nạn ntiyon che redin ihyan nduco tume yahn ne.”

22 Tuhme rạhn dihve se: “¡Ạma duhtuno ihyan di! Nduco ndudo che tihcạ rahn, a tumecadinó duh ihyan di. A devene che ạma dito nạ́n, che retạh ndúh tume che rendạca nạn ntiyon che redin ihyan nduco tume yáhn.

23 ¿Dehco che hua cah tume yáhn, din tạma ihyan ntiyon nduco?, te ndete che tihcạ din ne, mạn che ntạ́, ndạcá tume yáhn nduco dạya.”

24 Tuhme rạhn dihve se ri se ihyan che chenun ye min: “Cuehnevi nchuhn tume che nda sạhn tih, ne cocạh ne sạhn che cạhcantiyon ndiche yạn me.”

25 Ndahconan ihyan chahn: “Dihve nuhn sạhn min ne, a va yahn se.”

26 Ate rạhn dihve se: “Dehve din yahn, te ihyan che ndeh va yahn ye ne, nde tahque ndeh ca ndondạ tạh ye, ne ihyan che doh yahn ye

va ne, nde cuavi tah yahn ye che va.
27 Namin ihyan che hua ri
rendihche ye u, che hua
nahn ye che cạhcantiyón
ihyan ne, cuahn nchuhn,
ngua ne ihyan, ne cuihno ne
ihyan muhn nạ́n."

Ndạ Dihvo vo Jesucristo yạn Jerusalén

28 Chihno nte Dihvo vo
ejemplo me ne, quendạhnạn
ye, quendi ye cuahn ye yạn
Jerusalén.
29 Cuahn che ndạ nino ye
yạn Betfagé nduco yạn
Betania, nạn che duche
Cuete Olivo ne, dechuh ye o
ihyan apóstol yahn ye,
30 ne rạhn ye ri ye ihyan:
—Cuahn nchuhn yạn che
va viche lạdo cạh. Ndạ
nchuhn min ne, ntạca ne
ạma burro che nde ạma
ihyan ametah condudo ye
ite. Cuentạhte ne ite, quenda
ne ite muhn.
31 Ndete che cạcarune
ihyan nchuhn: "¿Dehco che
rentạhte nchuhn ite?",
cuendahconan ne yahn ye:
"Huate, Dihve nuhn nahn ye
ite."
32 Cuahn ihyan chahn, ne
ntạca ye burro me a nduhcạ
che rạhn Dihvo vo.
33 Cuahn che rentạhte ye
burro me ne, rạhn ihyan che
dihve te:
—¿Dehco che rentạhte
nchuhn burro tih?
34 Ndahconan ihyan
chahn:
—Huate, Dihve nuhn nahn
ye ite.
35 Tuhme quenda ye ite
nạn quenan Dihvo vo. Tihde
ye tino yahn ye dạme burro
me, ne quendudo Dihvo vo
ite.
36 Rehntạve ihyan chahn
tino yahn ye yune cuạhn nạn
che cuahn Dihvo vo.
37 Cuahn che cuahn nino
ye nạn che renchahn yune
Cuete Olivo ne, nducoyạca
ihyan che rinduco ye ihyan
ne, chi yeno ye, ne canạn
ndeva ye numacuahn
vedeyeno yavenạn Dendiohs
yahn nducuahn vederihno
che ndihchero ye. Ạma rah
yeno ye, ne rạhn ye:
38 —¡Ndeva vo yavenạn rey
cuh che cochi ye menun
Dihvo vo Dendiohs! ¡Ndoyạn
Dendiohs, ihyan min che va
ye vahchetero! ¡Numacuahn
vedeyeno ndeva vo yavenạn
ye!
39 Tuhme ạma o sạhn
fariseo che nduco se vạn
ihyan chahn ne, rạhn se ri se
Dihvo vo:
—Ihyan Ricuahn,
cuihquentiyon ne ihyan sih
che cuahte dihn chende ye.
40 Ndahconan ye yahn se:
—Rạ́hn rí nchuhn te ndete
che cuahte dihn chende
ihyan sih ne, tu che chetạva
tạn ne, va che cuah yeno.
41 Cuahn che ndạ ye nạn
che a chi ro yạn Jerusalén ne,
chaco ye che yah ri ye cạva
ihyan yạn min.
42 Tuhme rạhn ye:
—Ạma ndạhcạ ndete che
devano nchuhn te a mạn ndạ
ro ndah yahn ne che
ndevahn ne. Ate hua devano
ne, te hua te Dendiohs che co
devano ne.

43 Sạhn che tạn se nduco
nchuhn ne, ndạ ro che
cuahte se trinchera,
techendive se yạn yahn
nchuhn, cuahtecuhma se
nduco ne. Hua te yune se che
cạno ne,
44 ne cạhno se nchuhn,
cuihno ndahtera se yạn yahn
ne. Nde o tu che ndahto vih
hua cotạve. Tihcạ castigo va
che co ne, te mạn che dechuh
Dendiohs u cạva che ndah
yahn ne ne, hua tumacạh ne.

Dihvo vo Jesucristo ne,
ndetendạh vah ye sạhn che
rendihcue se dehtenduh chete
yạco

45 Tuhme chendạ Dihvo vo
chete yạco chahte, ne canạn
ndetendạ vah ye nducoyạca
sạhn che rendihcue se mạn,
ra se mạn, min chete yạco.
46 Rạhn ye ri ye sạhn:

—A ndirun nạn Ndudo
yahn Dendiohs: "Yạco yáhn
ne, yạco nạn che revạh
ihyan", ate nchuhn ne, nedin
ne nduhcạ vạco sạhn duco.
47 Ricuahn Dihvo vo ro ro
chete yạco me. Chidocuyạn
ndinạn mạn, sạhn devano
ley che dirun Moisés mạn,
sạhn intiyahn mạn, renuhn
ino se tạcạ co cạhno se ihyan.
48 Ate hua rentạca ino se
tạca din se, te nducoyạca
ihyan ne, renevahnecun ye
numacuahn vedeyeno che
ricuahn Dihvo vo.

20

Tumerune ye yahn
vederihquentiyon che quenan
cuma Dihvo vo Jesucristo

1 Ạma ro ne, ricuahn
Dihvo vo chete yạco mạn,
rahndudo ye ndudo ndah
yahn Dendiohs mạn. Ura
min ndạ chidocuyạn ndinạn
mạn, sạhn devano ley che
dirun Moisés mạn, sạhn
intiyahn mạn,
2 ne tumerune se ihyan:

—¿Deh vederihquentiyon
quenan come che tihcạ redin
ne? ¿Duh te
vederihquentiyon di ne?

3 Ndahconan Dihvo vo
yahn se:

—Namin u, va ạma nạn
che tumeruné nchuhn.
Condahconan ne yáhn:
4 ¿A chehdenune Juạn che
cuande yahn Dendiohs, o
chehdenune ye che cuande
yahn ihyan ne?

5 Ndedecadino sạhn
chahn, ne rạhn se vạn mạn
se nduco vih:

—Ndete che cạhma vo che
cuande yahn Dendiohs ne,
ndahconan se yuhn vo:
"¿Dehco che hua ritahno
nchuhn tuhme?"
6 A namin no ndete che
cạhma vo che cuande yahn
ihyan. Necuan nducoyạca
ihyan yạn, cạh ye tu uvo, te
devano cuạco ye te Juạn ne,
profeta ye.

7 Chemin che tahque ndah
rạhn sạhn chahn te hua
devano se.
8 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Namin u, hua cạhmá có
nchuhn deh
vederihquentiyon va tạ́h che
tihcạ redín.

Ejemplo yahn sạhn redin
ntiyon che ạma duhtuno
ihyan se

9 Tuhme nte Dihvo vo
ejemplo cuh, chihnevan
ihyan che chenun ye min:

—Ąma ihyan ne, chihche
ye dihyo uva, ne cąh ye
chendąta me ąma o sąhn che
din se ntiyon nduco cąva che
cahmąhn se nduco ye. Chica
ye min, ne cuahn rąhn ye.

10 Cuahn che ndą ro che a
rine ndute me ne, dechuh ye
ąma sąhn decąhya yahn ye
cąva che ndąca se mąhn va
ndute ndąta me sąhn chahn.
Ate chahn se sąhn decąhya
me, ne ndedechuh se sąhn,
diya tąh se.

11 Dechuh ye tąma sąhn
decąhya yahn ye, ne din tąn
sąhn chahn nduco se, chahn
se sąhn, ne namin
ndedechuh se sąhn, diya tąh
se.

12 Dihve chendąta me ne,
ndaconan dechuh ye tąma
sąhn decąhya yahn ye.
Namin chahn sąhn chahn
sąhn, chi nun se sąhn cuąhn
chevah.

13 "Tuhme ndedecadino
ihyan che dihve chendąta
me: "¿Tącą dín? Tahque ndah
dechúh sąhn dąyá che
yahinó. ¿A huane
nevahnecun sąhn chahn
sąhn cuahn che ndą se min?"

14 Ate cuahn che
ndihchero sąhn chahn sąhn
ne, rąhn se vąn mąn se
nduco vih: "Sąhnguh che co
yahn se vedecuihca cuh.
Cąhno vo sąhn cąva che co
yuhn vo."

15 Tuhme quenda sąhn
chahn sąhn cuąhn chihto
nąn va chendąta me, ne
chihno se sąhn.

Rąhn Dihvo vo ri ye ihyan
chahn:

—¿Deh din ihyan che dihve
chendąta me nduco sąhn
chahn?

16 Cąhn ye, ne decuihno ye
sąhn. Tuhme cąh ye
chendąta me tąh tąma ca
ihyan che din ye ntiyon
nduco.

Nducote chihnevan sąhn
fariseo che chenun se min
ne, rąhn se:

—¡Tahque ndah ndete che
hua cuahnecun Dendiohs
che tihcą co!

17 Ate ndihchero Dihvo vo
sąhn chahn, ne rąhn ye ri ye
sąhn:

—¿Tuhme deh conahn che
ndirun nąn Ndudo yahn
Dendiohs tuhcą?:

Tu che hua quenan ino sąhn
che rahto vah ne,
chemin che tahque
chichihve.

18 Ihyan che cotahno ye u ne,
anduhnecą ndete che
condąh ndudo ye nąn tu me,
ndąca yah ye. Me ihyan che
hua cotahno ye u ne,
anduhnecą ndete che
condąh ndudo tu me ihyan,
cuihnonan yahn ye.

*Tume cąde iyo che renedihve ihyan yahn Césa*r

19 A ura min no,
chidocuyąn ndinąn mąn,
sąhn devano ley che dirun
Moisés mąn ne, ran dito se
che nahn cotąh se Dihvo vo,
te tumacadino se che a yahn
se che nte ye ejemplo me.
Ate hua dehva din se, te vąh
se ihyan yąn.

20 Tuhme dechuh se ąma o
se che din cą se che ndah

ihyan se, cạva che tumerande se ihyan, din se che cạhma ye ạma ndudo che hua ndạhcạ. Tihcạ din se, te nahn cạca nunde se yahn ye nạn gobernador.

21 Rạhn sạhn chahn ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, a devano nuhn te ndah ndudo che rente ne mạn, ricuahn ne mạn. Dạma no rendihche ne nducoyạca ihyan, ne ricuahn ne numa cuạco nduhcạ che nahn Dendiohs che cuahtechica ihyan.

22 Cạhma ne co ne nuhn: ¿a redin yahn che nedihvo vo tume cạde iyo yahn César, o hua?

23 A devano Dihvo vo te o nạn o chende sạhn chahn, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—¿Dehco che retumarande nchuhn u?

24 Conạhma ne ạma tume u.

Cuahn che ndihchero ye tume me ne, tumerune ye sạhn:

—¿Duh yavenạn mạn, duh che duche mạn, quenan nạn tume cuh ne?

Ndahconan sạhn chahn:

—César.

25 Tuhme rạhn ye ri ye sạhn:

—Cha che rihquentiyon César ne, codinahn nchuhn, ne cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

26 Hua chi tumerande se ihyan nduco nde ạma ndudo nạn ihyan yạn. Cuahn ino se chi yahn che tihcạ ndahconan ye, ne chahte dihn chende se.

Tumerune sạhn saduceo yahn che ntuche tenạhn

27 Chihno min ne, ndạ ạma o sạhn saduceo. Sạhn chahn ne, hua ritahno se che va che ntuche tenạhn. Rạhn se ri se Dihvo vo:

28 —Ihyan Ricuahn, nạn ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon tuhcạ: “Ndete che coh ạma se che hua ndạca dạya se nduco ndạhta yahn se ne, va che cahnevạco dihno se nduco te, cạva che hua cuihno ndạta yahn dihno se.”

29 Ạma yune ne, chahte ndache se che dihno se vih. Sạhn che menạn me ne, chihnevạco se nduco ạma ndạhta. Ate hua no rạhn me ne, chih se, ne hua ndạca dạya se nduco te.

30 Chihnevạco ạma dihno se nduco te, ne namin chih se, ne hua ndạca dạya se nduco te.

31 Tihcạ queri ạma sạhn chahn, nduh che ndache se, chihnevạco se nduco te, ate chih nducoyạca se nde ạma se hua ndạca dạya se nduco te.

32 Adive ne, chih ndạhta me.

33 Ndạ ro che ntuche tenạhn ne, nducote nduh che ndache se chihnevạco se nduco tạhn min ne, ¿cha se che ndạhta yahn se tạhn ne?

34 Tuhme ndahconan Dihvo vo:

—Ihyan che vate ye mạn ro cuh ne, rihnevạco ye mạn, redecạhnovạco ye mạn.

35 Ate ndạ ro che ntuche tenạhn ne, ihyan che ndevahn ye ne, metah

cahnevạco ye, nde metah
decạhnovạco ye,
36 te ametah ndaconan coh
ye. Nducote ntuche ihyan
chahn vạn tenạhn ne, nedin
dạya Dendiohs ihyan, ne
nduhcạ ángel ne, tihcạ co ye.
37 Yahn che va che ntuche
tenạhn ne, mạn Moisés
dirun ye yahn cuahn che
riche yạhn yạn me: "Dihvo
vo Dendiohs ne, Dendiohs
yahn Abraham mạn, Isaac
mạn, Jacob mạn."
38 Dendiohs ne, Dendiohs
yahn nducoyạca ihyan,
ihyan che chenduche ye
mạn, ihyan che a ndih ye
mạn, te nạn ye ne,
chenduche nducoyạca ye.
39 Tuhme rạhn ạma o sạhn
devano ley che dirun Moisés
ri se Dihvo vo:
—Ihyan Ricuahn, cuạco
niyon rạhn ne.
40 Nduco chemin ne,
ametah chihquino se
tumerune ca se ihyan.

David ne, dirun ye yahn Dihvo vo Jesucristo che Dihve ye ihyan

41 Rạhn Dihvo vo ri ye
sạhn chahn:
—¿Dehra cuande che rente
ihyan te ihyan che a va cạde
che chi ye, ndedevahn ye
ihyan iyehnse ne, Dạya
David ihyan?
42 Mạn David a dirun ye
nạn libro yahn Salmo:
Rạhn Dihvé Dendiohs ri ye
Dihvé:
"Cuihnde muhn lạdo tạh
cuạcó,
43 numanahn che ndạhco
ndiyá ihyan che hua ri
rendihche ye di."
44 Nducote dirun David te
ihyan min che Dihve ye ne,
¿tạcạ che dạya ye tuhme?

Sạhn devano ley che dirun Moisés ne, ndevih Dihvo vo Jesucristo nunde yahn se vạconạn se

45 Nạn nducoyạca ihyan
che chenun ye min ne, rạhn
Dihvo vo ri ye ihyan apóstol
yahn ye:
46 —Cuihco nchuhn
cudạdo nduco sạhn devano
ley che dirun Moisés, te
renan ino se cuahtechica se,
chenun se cahteca chano se
mạn, renan ino se che necạh
ihyan Dendiohs sạhn cuạhn
ndihve numacuahn
vedenecun mạn, chete yạco
mạn, nạn vihco mạn ne,
renan ino se cuahte se nạn
che tahque ndeva ihyan
yavenạn se mạn.
47 Nde dehtenduh che va
yahn ndạhta vạh ne, rehnevi
se, ne ạma rạhn revạh se,
redin cạ se che ndah ihyan
se. Sạhn chahn che tahque
chahte castigo din Dendiohs
sạhn.

21

Vedino yahn ạma ndạhta vạh

1 Cuahn che quenun Dihvo
vo Jesucristo chete yạco ne,
ndihchero ye nduhcạ che rih
ihyan cuihca tume chete
yave yahn tume vedino.
2 Namin ndihchero ye che
chih ạma ndạhta vạh o tume
cạhya chete yave me.
3 Tuhme rạhn Dihvo vo:
—Cuạco rá́hn rí nchuhn te
nạn Dendiohs ne, tahque
rigonun chihve vedino yahn
ndạhta vạh cạh che co

vedino yahn ihyan chenạhn sih,
4 te nducoyạca ye ne, chih ye che ngạva yahn ye. Ate ndạhta vạh cạh ne, vạn vedechevạh yahn ye ne, chih ye nde che va che toh ye.

Dehtenduh che va che conahn cuahn che a cochi nino che nto iyehnse

5 Rạhn ạma o ihyan te yạco chahte ne, ạma ndạhchan tu che ndahto mạn, dehtenduh vedino che necuco mạn. Tuhme rạhn Dihvo vo:
6 —Nducuahn dehtenduh che tạhchan cạh che rendihchero nchuhn ne, ndạ ro che hua cotạve dạma nde o tu che ndahto vih.
7 Tumerune ihyan chahn:
—Ihyan Ricuahn, ¿ticuạhn conahn che rạhn ne me ne? ¿Deh vederihno co ran cuahn che a nun conahn ne?
8 Rạhn Dihvo vo:
—Cuihco nchuhn cudạdo che hua cahncheh nde ạma ihyan nchuhn, te ạma yạhn sạhn rihncheh ndạ se, ne cạhma queri ạma se te a mạn se ihyan min che a va cạde che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehnse. Namin cạhma se: "A cochi nino ro." Ate ráhn rí nchuhn che hua tumacạh ne yahn se.
9 Cuahn che cahnevan nchuhn che va cạnda mạn, che rahteruhn ihyan nduco vih mạn ne, hua dehve dihya nchuhn co, te a tihcạ va che co menạn vih. Ate ro min ne, ametah conahn nducuahn.
10 'Vạn nación ne, cuanạn canda, ne cuahtecuhma ạma ihyan che rihquentiyon ye nduco tạma ye.
11 Ạma nuhn yạhn mạn, ne cuạhnguh cuạhngạh ne, ạma cuhnde cuico mạn, cah mạn. Nạn ro ne, cuhnde ro vederihno rahte, ne ạma dihya ihyan co.
12 'Ate cuahn che ametah conahn nducuahn che tihchan ne, co tạn ihyan nduco nchuhn mạn, din ye preso nchuhn mạn, quenda ye nchuhn yạco mạn, cuih ye nchuhn vạcoyạhn mạn. Yahn che rinduco nchuhn u ne, quenda ye nchuhn nạn rey mạn, gobernador mạn, ndere cạca nunde ye yahn ne.
13 Tihcạ cuahno nchuhn cạva che ndạca yune che cuahndudo ne ndudo yáhn, cahnevan ihyan chahn.
14 Nde hua ndedecadino nchuhn tạcạ ndahconan ne yahn ye,
15 te u cạhmá có nchuhn ndudo che cạhma ne mạn, té vededevano yáhn che conan cuma ne mạn, nde hua co ndahconan ye yahn ne.
16 Nde indihte yahn nchuhn mạn, dihno ne mạn, ihyan yahn ne mạn, ihyan rendihche ne mạn, necạh ye nchuhn. Ạma o nchuhn ne, cạhno ye nchuhn.
17 Nducoyạca ihyan ne, hua co ndihche ye nchuhn yahn che rinduco ne u.
18 Ate nde ạma yudo tin nchuhn ne, hua conda.
19 Ndete che quendạh ne vedechahtino vạn nducuahn vedeyah min ne, ndevahn ne.

20 'Cuahn che ndihchero nchuhn che a ntechendive sandạdo yạn Jerusalén ne, codevano ne te a ndạ ro che cuihno yạn min.

21 Tuhme ihyan che vate ye estạdo yahn Judea mạn, yạn Jerusalén mạn ne, tahque ndah che cạno ye, cạhn ye vạn icoyạhn. Ihyan che chenan ye viyạta ne, tahque ndah che hua ndaconan ye viyạn.

22 Ro min ne, co ihyan castigo, din nunde yahn ye cạva che conahn nducuahn che a chenan cạca.

23 ¡Chevạh ihyan ndạhta che chenun dạya ye ro min mạn, che retạva ye dạya ye mạn!, te ạma chahte castigo co ihyan yạn min, ne ạma cuhnde vedeyah iyehnse.

24 Nạhn ye ne, cạhno se ihyan nduco espạda, ne nạhn ye ne, quenda se ihyan tạma nación cạva che din ye ntiyon. Sạhn tạma nación ne, condinun condinạhno se yạn Jerusalén nde tuno ro che ndihco cạde Dendiohs.

25 'Tuhme cuhnde ro vederihno yahn Dendiohs nạn yạhn mạn, iyo mạn, iyon mạn. Muhn iyehnse cuh ne, ạma cuhnde vedeyah nducuahn nación, nde hua devano ihyan deh che din ye che vạh ye.

26 Condave cuno ihyan che rendedecadino ye yahn nducuahn vedeyah che cochi ca, te nde nducuahn che va cạde nạn ro ne, nuhn.

27 Tuhme ndihchero ihyan u che rinducó nducoyạca ihyan, che ndạ vạn man numacuahn vederihquentiyon chahte yáhn.

28 Cuahn che cuanạn conahn dehtenduh che tuhchan ne, cạh yeno nchuhn chedave yahn ne, te a cochi nino ro che ndevahn ne.

29 Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Condihche nchuhn nduhcạ che ri yahn yạhn higo mạn, yạhn chenạhn che rendaconun yạta yahn mạn.

30 Cuahn che a renecạhno yạn ne, a devano nchuhn te a cochi nino ro ihno.

31 Namin cuahn che a rinahn dehtenduh che tuhchan ne, cuedevano nchuhn te a nun cuanạn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

32 'Cuạco ráhn rí nchuhn te cuahn che ametah coh ihyan che vate ye mạn ro cuh ne, a conahn nducuahn.

33 Iyehnse ne, cuihno. Ate ndudo yáhn ne, hua cuihno; va che conahn.

34 'Cuihco nchuhn cudạdo. Hua denda ne ura yahn ne che demạn che cheh ne mạn, che cocoh ne mạn, che ndedecadino ne yahn ntiyon yahn ne mạn, cạva che ndạ ro min ne, vateyạn ne.

35 Vedeyah che tuhchan ne, a denạn conahn numachahte iyehnse.

36 Ro ro ne, cuahteyạn nchuhn mạn, covạh ne mạn, cạva che co ndevahn ne yahn vedeyah che tuhchan mạn, cạva che vateyạn ne ro

che u che rinducó nducoyąca ihyan, ndą́.
37 Ro ne, ricuahn Dihvo vo chete yąco chahte, ne vino ne, rahn ye renan ye ąma cuąn nąn che duche Cuete Olivo.
38 Nducoyąca ihyan yąn, rahn ye yąco vatiyąn vatiyąn, rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo.

22

Rente cąde se tącą din se preso Dihvo vo Jesucristo

1 Cuahn che a cochi nino vihco ro yudo, ro che reh ihyan pąn che ametah yą yahn ne,
2 chidocuyąn ndinąn mąn, sąhn devano ley che dirun Moisés mąn ne, renuhn ino se tąca cąhno se Dihvo vo cąva che hua cadino ihyan yąn, te vąh se che co tąn ye.
3 Chendą chundah Judas Iscariote, ąma cha sąhn che chi cuande se vąn ihyan che ndichio chahn,
4 ne chahn se nąn chidocuyąn ndinąn mąn, sąhn ndinąn yahn policía che redin se cudądo yąco chahte mąn, ne rąhn se te co necąh se Dihvo vo tąh sąhn chahn.
5 Chi yeno sąhn chahn, ne nte cąde se nduco se che cąh se tume sąhn.
6 Cąh Judas ndudo yahn se sąhn chahn, ne nuhn ino se tącą co necąh se Dihvo vo cąva che hua cadino ihyan yąn.

Vihco ro yudo

7 Ndą vihco ro yudo, ro che reh ihyan pąn che ametah yą yahn. Ro min ne, nihnde cąde che rihno ihyan ąma itecuche lihn cąva che co te vedino.
8 Dihvo vo ne, dechuh ye Pedro nduco Juąn, ne rąhn ye:
—Cuahn nchuhn, cuihcoyąn ne che chuh vo che cuande yahn ro yudo.
9 Tumerune ihyan chahn:
—¿Ti nahn ne che cąhcoyąn nuhn ne?
10 Ndahconan Dihvo vo:
—Ura che condą nchuhn viyąn ne, ntąca ne ąma sąhn che nda se ąma cuhtenune. Quendi nchuhn sąhn min nde vah nąn che condą se,
11 ne cąhma ne co ne ihyan che vąco ye min: "Dechuh Ihyan Ricuahn nuhn che tumerune nuhn ndih: ¿Ti va cuąrto nąn che cheh ye nduco ihyan apóstol yahn ye che cuande yahn ro yudo ne?"
12 Tuhme nąhma ye ąma cuąrto chahte nchuhn che a va yąn. Min cuihcoyąn nchuhn che chuh vo nduco vih.
13 Chahn ihyan chahn, ne ntąca ye nducuahn che rąhn Dihvo vo ri ye ihyan, ne chihcoyąn ye che cheh ye che cuande yahn ro yudo.
14 Cuahn che ndą ura che cheh ye ne, chihnde Dihvo vo nąn mesa nduco ihyan apóstol yahn ye,
15 ne rąhn ye ri ye ihyan chahn:
—Ąma nahn chéh nduco nchuhn che cuande yahn ro yudo numanahn che ametah cąhno se u,

16 te ra̱hn rí nchuhn te
ametah ndaconan chéh, nde
nda̱ ro che conahn nducó
che ndihco ca̱de Dendiohs,
ne conán na̱n che
rihquentiyon ye.

17 Tuhme cheta̱h ye a̱ma
va̱so vino, neca̱h ye
nundihve cuahn Dendiohs,
ne ra̱hn ye:

—Cota̱h nchuhn, cuih ne
nduco vih.

18 Ra̱hn rí nchuhn te
ametah ndaconan cúh vino
yahn uva, nde nda̱ ro che
conahn vederihquentiyon
yahn Dendiohs.

19 Cheta̱h ye pa̱n me, ne
neca̱h ye nundihve cuahn
Dendiohs. Tuhme ndeh ye,
ca̱h ye ihyan chahn, ne ra̱hn
ye:

—Che tuhca̱ redín ne,
conahn che cuahnecún che
ca̱hno ihyan u ca̱va che
ndevahn nchuhn. Tihca̱
cheh nchuhn ca̱va che ca̱hco
ran ne che reneca̱hco ne u.

20 Chihno cheh vino ye ne,
ndaconan cheta̱h ye va̱so
vino me, ne ra̱hn ye:

—Chu ne, yun yáhn che
reca̱h dito ndudo ra che
nda̱hco ca̱de Dendiohs. Va
che cora ca̱va nchuhn.

21 'Meniyon ne, sa̱hn che
neca̱h se u ne, da̱ma reh se
nducó.

22 Cua̱co te ca̱hno ihyan u
che rinducó nducoya̱ca
ihyan, nduhca̱ che a nihnde
ca̱de. Ate yah rí ca̱va sa̱hn
che neca̱h se u.

23 Tuhme cana̱n tumerune
vih ihyan chahn cha ye che
tihca̱ din ye.

Rente ihyan apóstol nduco vih cha ye che tahque cona̱n ye

24 Chihno min ne, rente
ihyan apóstol nduco vih cha
ye che tahque cona̱n ye.

25 Tuhme ra̱hn Dihvo vo ri
ye ihyan:

—Adecoduhno rey ne, a̱ma
yudo rihquentiyon ye nación
yahn ye, ne sa̱hn intiyahn
ne, rendeva ihyan yavena̱n
se.

26 Ate va̱n nchuhn ne, hua
co tihca̱, te cha nchuhn che
tahque quenun ya̱n ne ne, co
ne nduhca̱ a̱ma sa̱hn yuno,
ne cha nchuhn che tahque
ndina̱n ne ne, co ne nduhca̱
a̱ma mozo.

27 Condedecadino ne duh
che tahque ndina̱n. ¿A ihyan
che va ye na̱n mesa, reh ye, o
sa̱hn deca̱hya che redin se
cuda̱do numanahn che reh
ye? ¿A ndiyu ihyan che va ye
na̱n mesa, reh ye che tahque
ndina̱n ye? Ate condihche
nchuhn. U ne, nduhca̱ a̱ma
ihyan che redin ye ntiyon
yahn nchuhn.

28 'Ro ro che chuhríhn ne, a
nchuhn che chinduco ne u.

29 Chemin che nduhca̱ che
te Chidá vederihquentiyon,
quenan cumá ne, namin té
vederihquentiyon,
cuahtenan cuma ne

30 ca̱va che chuh vo ma̱n,
cuh vo ma̱n, da̱ma nduco
vih, ro che ca̱hcantiyón, ne
cuahte ne techeca̱de ne yahn
ihyan nación yahn Israel,
nduh che ndichio nda̱ta
yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ra̱hn ye te ca̱hma Pedro te hua rendihche ye ihyan

31 Namin rąhn Dihvo vo ri
ye Pedro:
—Simón, Simón, cuihque
cudądo, te chundah ne, chica
se Dendiohs cąva che
tumerande se nchuhn nde
nąn che ndąhco ndiya se
nchuhn.
32 Ate u ne, covąh cave
cąva che hua ąma yune no
cąhcoman. Cuahn che
ndaconen cotehne ne,
cuenecąh yan chedave yahn
ihyan che ritahno ye u.
33 Ndahconan Simón, ne
rąhn ye:
—Dihvé, va vedeyenó che
conducó ndih, andahre
conún vącoyąhn nduco ne
mąn, andahre cóh dąma
nduco ne mąn.
34 Ate rąhn Dihvo vo ri ye
ihyan:
—Pedro, rąhn rí di te ura
che ametah cuah tuh ne,
cahme ino yune te hua
rendihche u.
35 Tuhme rąhn Dihvo vo
nduco nducoyąca ihyan
chahn:
—Cuahn che dechúh
nchuhn che nde dino, nde
morral, nde indąco, hua
quenda ne ne, ¿deh chinda
yahn ne ne?
Ndahconan ye:
—Hua dehva chinda yahn
nuhn.
36 Tuhme rąhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:
—Ate mąn ne, ndete che va
dino yahn nchuhn,
cuiquenda ne, ndete che va
morral, cuiquenda ne. Cha
nchuhn che ametah espąda
yahn ne ne, cuendihcue ne
tino rendiche ne, cua ne
ąma.
37 Rąhn rí nchuhn te va
che conahn ndudo cuh che a
ndirun yáhn: “Cąhma ihyan
te ihyan min ne, ihyan
nunde ye.” Nducuahn che a
ndirun che va che cuahno có
ne, va che conahn.
38 Tuhme rąhn ihyan
chahn:
—Dihve nuhn, ngą o
espąda, va yahn nuhn.
Ndahconan ye:
—Nduco sih ne, a va.

Getsemaní
39 Chihno min ne, cuahn
Dihvo vo Cuete Olivo nduhcą
che a rahn ye, ne cuahn
ihyan apóstol nduco ye.
40 Cuahn che ndą ye min
ne, rąhn ye nduco ihyan
chahn:
—Covąh nchuhn cąva che
hua dinahn ne cuahn che
tumarande chundah
nchuhn.
41 Tuhme chihco rino
Dihvo vo ihyan chahn, ne
cuahn ye cąna nąn me. Min
chehntihya ye, covąh ye,
42 ne rąhn ye:
—Chida mąn, ndete che
nahn ne ne, cuehnevi ne che
va che chuhríhn. Ate hua co
nduhcą che náhn. Co nduhcą
che nahn mąn ne.
43 Tuhme ndą ąma ángel
che chica ye vahchetero, ne
necąh yąn ye chedave yahn
Dihvo vo.
44 Ąma chuhrihn ye che
rendedecadino ye, ne tahque
dito covąh ye. Ąma chi ye
nuneyąn nduhcą yun, ne ra
nde ndiyąhn.
45 Chihno covąh ye ne,
ndaconan ye nąn che
chenun ihyan apóstol chahn,
ne ntąca ye ihyan che

vateyạdo ye, te ạma ndi cuno ye che rạn ye.
46 Tuhme rạhn ye ri ye ihyan:
—¿Dehco che vateyạdo nchuhn? Cuenecuan ne, covạh ne cạva che hua dinahn ne cuahn che tumarande chundah nchuhn.

Din se preso Dihvo vo Jesucristo

47 Nde ametah cuihno cạhma ye cuahn che ndạ ạma yạhn sandạdo nduco sạhn policía che redin se cudạdo yạco chahte, ne ndạhnạn Judas, ạma cha sạhn che chi cuande se vạn ihyan che ndichio chahn. Chahn ndạ sạhn min nạn Dihvo vo cạva che tenạn se ihyan.
48 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:
—Judas, ¿a nahn tenan u, ne nduco tihcạ necah u che rinducó nducoyạca ihyan ne?
49 Cuahn che ndihchero ihyan apóstol che tihcạ ri ne, tumerune ye ihyan:
—Dihve nuhn, ¿a cuahn nuhn sạhn sih nduco espạda ne?
50 Ạma cha ihyan chahn ne, chahn ye ạma sạhn decạhya yahn chidocuyạn che tahque ndinạn, chacondạh ye revan se lạdo tạh cuạco se.
51 Ate rạhn Dihvo vo:
—Hua cuhma nchuhn.
Tuhme nahn tạh ye revan sạhn min, ne ndonan.
52 Rạhn Dihvo vo ri ye chidocuyạn ndinạn mạn, sạhn ndinạn yahn policía che redin cudạdo yạco mạn, sạhn intiyahn mạn:
—¿A cochi nchuhn nduco espạda mạn, nduco yạhn mạn, din ne preso u nduhcạ sạhn duco?
53 Ro ro quenún chete yạco chahte vạn nchuhn, ne hua din ne preso u. Ate mạn ne, ndạ ura yahn ne, ura che rihquentiyon chundah.

Rạhn Pedro te hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

54 Tuhme din sạhn chahn preso Dihvo vo, quenda se ihyan vạco chidocuyạn che tahque ndinạn. Cuahn Pedro diyahn diyahn, quendi ye ihyan.
55 Din sạhn chahn ạma vạcoyạhn chevah, ne vatendi se, recạh ihno se sạhn.
56 Tuhme ndihchero ạma tạhn decạhya che nduco Pedro, nti ye min. Ndihchero ndah te ihyan, ne rạhn te:
—Sạhnguh ne, chinduco se sạhn preso cạh.
57 Ndahconan Pedro, ne rạhn ye ri ye tạhn:
—Nde hua rendihché ihyan.
58 Namenạn me ne, ndihchero tạma se ihyan, ne rạhn se:
—Namin di, ndoque vạn sạhn che rinduco se sạhngạh.
Ndahconan Pedro:
—Ndiyu u.
59 Chihno tenduh ạma ura ne, rạhn tạma se:
—Cuạco te sạhnguh ne, chinduco se sạhngạh, te sạhn Galilea se.

60 Ndahconan Pedro:
—Nde hua devanó deh che rahn.
Nde ametah cuihno cạhma Pedro, ne cah tuh.
61 Tuhme chaconan Dihvo vo, ndihchero ye Pedro, ne necạhco ye nduhcạ che rạhn Dihvo vo: “Ura che ametah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.”
62 Tuhme ndihquendạ Pedro, ne ạma chaco ye.

Chahn se Dihvo vo Jesucristo

63 Sạhn che redin se cudạdo Dihvo vo ne, redin duche yahn se ihyan, ne rahn se ihyan.
64 Dechiche se ạma tino nạn ye. Rahn se ihyan, ne rạhn se:
—Cahme duh che chahn di.
65 Ạma ndeh nạn ca dehtenduh rạhn se, din duche yahn se ihyan.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nạn intiyahn

66 Cuahn che a chi dave me ne, ndo dạma chidocuyạn ndinạn mạn, sạhn devano ley che dirun Moisés mạn, sạhn intiyahn mạn, ne quenda se Dihvo vo nạn che cuhnde cạde yahn ye.
67 Min tumerune se ihyan:
—¿A di ihyan che a va cạde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse ne?
Ndahconan ye, ne rạhn ye ri ye sạhn:
—Ndete che cạhmá có nchuhn te u ne, nde hua cotahno ne.
68 Ndete che va deh che tumeruné ne, nde hua ndahconan ne yáhn.
69 Ate u che rinducó nducoyạca ihyan ne, a nun cuhndé lạdo tạh cuạco Dendiohs, ihyan min che ạma yudo vederihquentiyon yahn ye.
70 Tumerune nducoyạca sạhn chahn:
—¿A di che Dạya Dendiohs tuhme ne?
Ndahconan ye yahn se:
—A u. A mạn nchuhn rạhn ne meniyon.
71 Tuhme rạhn se:
—¿Dehca din vo testigo? Nduco ndudo che tihcạ rạhn se ne, a va. A mạn vo chihnevan vo.

23

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nạn Pilạto

1 Tuhme necuan nducoyạca se, quenda se Dihvo vo nạn Pilạto.
2 Canạn ndere rica nunde se yahn ye, ne rạhn se:
—Ntạca nuhn sạhnguh che rinun se ihyan che hua nedihve ye tumecạdiyo yahn César. Avạne ne, rạhn se te mạn se che rey mạn, ihyan che a va cạde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse mạn.
3 Tuhme tumerune Pilạto ihyan:
—¿A di che rey yahn nación yahn Israel ne?
Ndahconan Dihvo vo:
—U, nduhcạ che rahn.
4 Rạhn Pilạto ri se chidocuyạn ndinạn nduco nducoyạca ihyan:
—Hua rendạcá nde ạma nunde yahn sạhnguh.

5 Ate quendi sạhn chahn
rica nunde se, ne rạhn se:
—Numacuahn nación
yahn nuhn, nde estạdo yahn
Galilea nde muhn,
ndedecuan se ihyan nduco
ndudo che ricuahn se.

Quenda se Dihvo vo
Jesucristo nạn Herodes

6 Cuahn che chihnevan
Pilạto che rạhn se yahn
Galilea ne, tumerune se
ndete che min yạn vạco
Dihvo vo.
7 Cuahn che checadino se
te min yạn vạco ye ne,
dechuh ye ihyan nạn
Herodes, te sạhn min che
rihquentiyon se min, ne
quenan se yạn Jerusalén ro
min.
8 Ạma chi yeno Herodes
cuahn che ndihchero se
Dihvo vo, te a rạhn che nahn
ndihchero se ihyan. Nducote
rihnevan se che ạma rente
ihyan yahn Dihvo vo ne,
quenan rino se che din ye
ạma vederihno, ndihchero
se.
9 Ạma ndeh nạn che
tumerune se, ate nde hua
ndahconan Dihvo vo.
10 Chidocuyạn ndinạn
mạn, sạhn devano ley che
dirun Moisés mạn ne,
ndevanạn se, ndere rica
nunde se yahn ye.
11 Tuhme Herodes nduco
sandạdo yahn se ne, din
duche yahn se Dihvo vo.
Tihyon se ạma tino ndah
ihyan, ne ndedechuh se
ihyan nạn Pilạto.
12 Ro menạn ne, tạn Pilạto
nduco Herodes, ate nde ro
min ne, ndoyạn se nduco vih.

Ndaconan Dihvo vo
Jesucristo nạn Pilạto

13 Nedin dạma Pilạto
chidocuyạn ndinạn mạn,
sạhn intiyahn mạn, ihyan
yạn mạn,
14 ne rạhn se:
—Nchuhn ne, nda ne
sạhnguh nán, rica nunde ne
yahn che ndedecuan se
ihyan yạn. Ate tumeruné
sạhn nạn nchuhn yahn
dehtenduh che rica nunde
ne yahn se, ne metah nde
ạma nunde yahn se.
15 Dechúh nchuhn nduco
se nạn Herodes, ne namin
hua ntạca se nde ạma nunde
yahn se. Cuạco te hua dehva
din se cạva che cạhno vo
sạhn.
16 Tahque ndah cuáhn
sạhn, ntạhté sạhn.
17 Nduyo nduyo che rendạ
vihco ro yudo ne, va che
ntạhte se ạma preso.
18 Ate cah nducoyạca
ihyan:
—¡Cuihno ne sạhn tih!
¡Cuentạhte ne Barrabás!
19 Barrabás ne, quenun se
vạcoyạhn, te ndedecuan se
ihyan yạn che cuhma ye
nduco gobierno mạn, chihno
se sandạdo yahn ye mạn.
20 Ndaconan rạhn Pilạto te
nahn ntạhte se Dihvo vo.
21 Ate cah tun ihyan chahn:
—¡Cuenahn yạh ne sạhn!
¡Cuenahn yạh ne sạhn!
22 Ndaconan rạhn Pilạto
nde nạn che chi ino yune:
—¿Dehra nedin sạhnguh?
Hua co cạhno vo sạhn, te
metah nde ạma nunde yahn
se. Tahque ndah dín castigo
sạhn, ne ntạhté sạhn.

Nahn yąh se Dihvo vo Jesucristo

23 Ate quendi ihyan chahn rah ye, rica ye che conan yąh Dihvo vo. Ąma quendi chidocuyąn ndinąn nduco ihyan chahn rah ye.

24 Tuhme cąh yune Pilątо che co nduhcą che rica ye.

25 Ntąhte se sąhn che quenun vącoyąhn me nduhcą che nahn ye, ne chihquentiyon se sandądo che nahn yąh se Dihvo vo.

26 Cuahn che quenda sandądo chahn Dihvo vo ne, chihquentiyon se ąma ihyan yąn Cirene che duche ye Simón, che cuenchi ye nahn ye viyąta, che ntihde dihme ye cruz, quendi ye Dihvo vo.

27 Ąma yąhn ihyan yąn mąn, ihyan ndąhta che raco ye mąn, rah rąn ye mąn, cuahn ye nduco vih.

28 Ndihchero Dihvo vo ihyan ndąhta chahn, ne rąhn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ihyan yąn Jerusalén, hua cuaco ne cąva u. Cuaco ne cąva mąn ne mąn, cąva dąya ne mąn,

29 te ndą ro che cąhma ihyan: “Ndah ro yahn ihyan ndąhta che hua rahcoyąn ye mąn, ihyan ndąhta che hua rendąca dąya ye mąn, ihyan ndąhta che hua retąve ye mąn.”

30 Ro min ne, cąhma ihyan co ye ico mąn, cuete mąn: “Condąh ndudo nchuhn nuhn, cuedendeh ne nuhn.”

31 Nducote numacuahn vedetąn cąhno se u che ametah nunde yáhn ne, ndą ro min ne, tahque nun cąhno se ihyan nunde.

32 Namin quenda se o sąhn nunde cąva che cąhno se sąhn dąma nduco Dihvo vo.

33 Cuahn che ndą se nąn che duche Cuete Ine Tin Tenąhn ne, nahn yąh se Dihvo vo dąma nduco sąhn nunde chahn. Ąma se ne, quenan yąh se lądo tąh cuąco ye, ne tąma se lądo tąh cueh ye.

34 Covąh Dihvo vo:

—Chida mą́n, cuenchahco ne yahn ihyan sih, te nde hua devano ye deh che redin ye.

Sandądo chahn ne, din se sortear tino yahn ye, cha sąhn quendąh yahn se che co yahn se queri ąma.

35 Ihyan yąn chahn ne, vatendi ye, rendihchero ye. Sąhn intiyahn ne, riyon nan se Dihvo vo, ne rąhn se:

—Tąma ca ihyan ne, ndedevahn se. Ndete che sąhn tih che a va cąde che dechuh Dendiohs, ndedevahn se ihyan iyehnse ne, ¿dehco che hua ndedevahn mąn se sąhn?

36 Namin redin duche yahn sandądo chahn ihyan, recąh se vinagre, cuh ye,

37 ne rąhn se ri se ihyan:

—Ndete che di che rey yahn nación yahn Israel ne, cuendedevahn man di.

38 Tin cruz ne, ndirun ndudo griego mąn, ndudo latín mąn, ndudo hebreo mąn, tuhcą: “Ngą Rey yahn nación yahn Israel.”

39 Ąma cha sąhn nunde chahn che quenan yąh se ne,

riyon nan se ihyan, ne rạhn se:
—Ndete a di ihyan che a va cạde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, cuendedevahn man di mạn, cuendedevahn nuhn mạn.
40 Ate sạhn che tạma me ne, rạhva se nduco vih, ne rạhn se:
—Namin di, ¿a hua vah Dendiohs, andahre quenan yah nduhcạ che quenan yạh ye?
41 Uvo ne, a redin yahn che rechuhrihn vo, te renedihvo vo nunde yuhn vo. Ate ihyan cuh ne, nde ạma nunde hua quendihco ye.
42 Tuhme rạhn se ri se Dihvo vo:
—Cuahn che a va ne, rihquentiyon ne ne, cuenecạhco ne u, ne conan vạhino ne u.
43 Ndahconan Dihvo vo yahn se:
—Cuạco ráhn rí di te nde a mạn ro cuh conen nducó vahchetero.

Nduhcạ che chih Dihvo vo Jesucristo

44 Ura che a chi mạhn yạhn ne, ạma chi man numachahte iyehnse nde nạn rahco ino a chino,
45 te chih yạhn. Tino che quendihco chete yạco chahte ne, nde, ndo o ndi.
46 Tuhme cah Dihvo vo:
—Chida mán, ndạhcó chedave yáhn tạh ne.
Chihno rạhn ye tihcạ ne, chih ye.
47 Nducote ndihchero sạhn ndinạn yahn sandạdo che tihcạ chi ne, ndeva se yavenạn Dendiohs, ne rạhn se:
—Cuạco niyon te ihyan tih ne, metah nde ạma nunde yahn ye.
48 Nducoyạca ihyan che chenun ye min, ndihchero ye che tihcạ chi ne, yah ri ye, ne conạhn ye, rahn ye ticua ye.
49 Ate nducoyạca ihyan che a rendihche ye Dihvo vo mạn, ihyan ndạhta che chinduco ye Dihvo vo nde estạdo yahn Galilea mạn ne, yahn no chahtendi ye, ndihchero ye che tihcạ chi.
50 Ạma ihyan yạn Arimatea, estạdo yahn Judea, che duche ye José che nduco ye vạn ihyan ndinạn yahn nación yahn Israel ne, ndah ihyan ye nạn Dendiohs mạn, nạn ihyan mạn.
51 Namin quenan rino ye che conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ihyan min ne, hua chi dạma ndudo yahn ye nduco combiero yahn ye, chih nunde se yahn Dihvo vo.
52 Chahn ihyan min nạn Pilạto, ne chica ye sạhn che cạh yune se che cuhche ye Dihvo vo.
53 Tuhme chahn ye, ndedevah ye ihyan. Chahcotuma ye ạma tino ihyan, ne chacondihte ye ihyan chete ạma yạyan ra, che ndindah nạn ạma yạva.
54 Ro min ne, víspera yahn ro yudo, a cuanạn ro che rahte tuhno ihyan.
55 Ihyan ndạhta chahn che chica ye estạdo yahn Galilea nduco Dihvo vo ne, chahn

nduco ye, ne ndihchero ye nạn va yạyan mạn, tạcạ chacondihte ye Dihvo vo mạn.
56 Cuahn che ndaconan ihyan ndạhta chahn ne, ca ye yunedạn mạn, nunedạn mạn, ne nducote a canạn ro che rahte tuhno ihyan ne, chahte tuhno ye nduhcạ che a va cạde.

24

Ntuche Dihvo vo Jesucristo vạn tenạhn

1 Ạma vatiyạn dạhca, ro che ndeva ndate ne, cuahn ihyan ndạhta chahn nduco tạma te o ihyan ndạhta, quenda ye yunedạn mạn, nunedạn mạn, che a ndihcoyạn ye.
2 Cuahn che ndạ ye nạn yạyan me ne, ndihchero ye che a ndavi tu che ndechendih chende.
3 Chendạ ye chete yạyan me, ate hua ntạca ye Dihvo vo.
4 Ạma dihya ye chi che tihcạ, ne numanahmin ne, adenạn chinạn ye o ángel, vatendi ye, chenun ye tino che ạma diyạhn.
5 Tuhme nde tahque dihya ihyan ndạhta chahn chi, ne chendih ye, nde ametah nahn ndonihyon nạn ye che vạh ye. Rạhn ángel chahn nduco ye:
—¿Dehco che vạn tenạhn renuhn nchuhn ạma ihyan che quenduche ye?
6 Metah ye muhn, te a ntuche ye. Cuenecạhco nchuhn cuahn che nduco ca ne ihyan estạdo yahn Galilea, nduhcạ che rạhn ye ri ye nchuhn:
7 "U che rinducó nducoyạca ihyan ne, va che necạh se u tạh sạhn nunde cạva che nahn yạh se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché."
8 Tuhme ntạ tin ihyan ndạhta chahn che tihcạ rạhn Dihvo vo.
9 Ndạca ye nạn yạyan me, conạhn ye, ne necạh cuande ye ihyan apóstol che ndichiạma chahn mạn, ihyan chenạhn che nduco ye mạn.
10 María yahn yạn Magdala mạn, Juạna mạn, María che chaco Jacobo mạn, nduco ihyan ndạhta chenạhn chahn ne, a ihyan chahn che necạh cuande ye ihyan apóstol che tihcạ chi.
11 Ate ihyan apóstol chahn ne, hua chitahno ye, ne rạhco ye te co hua va cuạco dave yahn ihyan ndạhta chahn che tihcạ rạhn ye.
12 Tuhme necuan Pedro, cuahn ye rano ye nạn yạyan me. Ndạ ye min ne, ndihchero ye che a demạn tino che chacotuma Dihvo vo quendite min. Ạma cuahn ino ye che tihcạ, ne conạhn ye.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nạn o ihyan che cuahn ye yạn Emaús

13 A ro min no ne, cuahn o ihyan chahn ạma yạn lihn che duche Emaús, ri tenduh ndichio dạhno che rendạ yạn Jerusalén.
14 Numanahn che chenun yune ihyan chahn ne, rente

ye nduco vih yahn nducuahn che chi.
15 Ura min ndạ mạn Dihvo vo nạn ihyan chahn, ne cuahn ye dạma nduco vih.
16 Ate hua nchanạn ihyan chahn ihyan, te a tihcạ va cạde che hua nchanạn ye ihyan.
17 Tumerune Dihvo vo ihyan chahn:
—¿Deh che rente nchuhn vạn mạn ne nduco vih che ạma rạn ne ne?
18 Ạma cha ihyan chahn che duche ye Cleofas ne, ndahconan ye:
—¿A demạn ndih che tạma yạn cochi ne, che hua devano ne dehtenduh che chi yạn Jerusalén ro cuh?
19 Tumerune Dihvo vo:
—¿Deh chi min ne?
Tuhme ndahconan ihyan chahn yahn ye:
—Ạma ndeh nạn dehtenduh chahno chi Jesús yahn yạn Nazaret. Ihyan min ne, ạma ihyan profeta che quenan cuma ye vederihquentiyon chahte nạn Dendiohs mạn, nạn ihyan mạn, che din ye vederihno mạn, chicuahn ye mạn.
20 Chidocuyạn ndinạn mạn, sạhn intiyahn mạn ne, chih nunde se yahn ye, ne necạh se ihyan tạh sạhn che nahn yạh se ihyan.
21 Nuhn ne, chenan ino nuhn che a ihyan min che ndedevahn ye ihyan nación yuhn vo, Israel. Mạn ne, a chi ino ro che chihno se ihyan.
22 Avạne ne, ạma rendededecadino nuhn, te ạma o ihyan ndạhta che chinduco ye nuhn ne, chahn ye nạn yạyan ura che chi dave,
23 ate hua ntạca ye ihyan min chete yạyan me. Cuahn che ndaconan ye ne, rạhn ye te ndihchero ye ángel. Angel chahn ne, rạhn ye te a ntuche ihyan min.
24 Tuhme chahn ạma o combiero yahn nuhn nạn yạyan me, ne ntạca ye nduhcạ che rạhn ihyan ndạhta chahn, ate hua ndihchero ye ihyan min.
25 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—¡Ạma tuntu nchuhn! ¡Tạca che hua renahn ne nduhcạ che dirun ihyan profeta!
26 ¿A ndiyu a nihnde cạde che ihyan che a va cạde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, chuhrihn ye dehtenduh che tuhchan mạn, ndạ ye vahchetero mạn?
27 Tuhme cạh cuande ye ihyan chahn Ndudo yahn Dendiohs, canạn ye nde che dirun Moisés mạn, che dirun nducoyạca ihyan profeta mạn, yahn nduhcạ che cuahno ye co.
28 Ndạ ihyan chahn yạn lihn me, ne din cạ Dihvo vo che nahn chuh dạma ye, cạhn ye tahque yahn ca.
29 Ate din ihyan chahn fuerza ihyan che conan ye min, te a chi chino. Tuhme chendạ ye chete vah, chinduco ye ihyan chahn.
30 Ura che chahte ye, cheh vino ye ne, chetạh Dihvo vo

pạn, necạh ye nundihve cuahn Dendiohs, ne ndeh ye, cạh ye ihyan chahn.
31 Ura min nchanạn ihyan chahn te a ihyan min che Dihvo vo, ne adenạn no chehnạn ihyan chahn ihyan.
32 Tuhme rạhn ye nduco vih:
—¿A ndiyu yeno chedave yuhn vo numanahn che rente ye nduco vo mạn, ricuahn ye uvo Ndudo yahn Dendiohs mạn, cuạhn yune?
33 Ndetạhno ndaconan ihyan chahn yạn Jerusalén, ne ntạca ye ihyan apóstol che ndichiạma chahn che ndi dạma ye nduco ihyan chenạhn chahn.
34 Ihyan che ndi dạma ye min ne, rente ye vạn mạn ye nduco vih:
—Cuạco che ntuche Dihvo vo, te chihnde ro ye nạn Simón.
35 Tuhme necạh cuande ihyan che o chahn nduhcạ che chahno ye chi cuạhn yune mạn, nduhcạ che nchanạn ye Dihvo vo ura che ndeh ye pạn mạn.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nạn ihyan apóstol yahn ye

36 Numanahn che rente ihyan chahn yahn dehtenduh che tihchan ne, adenạn chinạn ye Dihvo vo che nti ye mendạhn. Rạhn ye ri ye ihyan chahn:
—Dehve rạhco nchuhn.
37 Dihya ihyan chahn chi, rạhco ye te co ạma vaco ndihchero ye.
38 Ate rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:
—¿Dehco che ạma vạh nchuhn mạn, ndeh rendededecadino ne mạn?
39 Condihche ne yạhvetạ́h mạn, cạ́h mạn, te a u che ntí nạn ne. Conahn tạh ne u, ne condihche ne te va yute yáhn mạn, va ine yáhn mạn, ndiyu ạma vaco nduhcạ che rendededecadino ne.
40 Chihno rạhn ye chemin ne, nạhma ye yạhvetạh ye mạn, cạh ye mạn, ihyan chahn.
41 Ate nducote ạma cuahn ino ihyan chahn mạn, ạma yeno ye mạn ne, nde ametah cotahno ye. Chemin che tumerune Dihvo vo ihyan chahn:
—¿A va deh che chuh vo muhn ne?
42 Tuhme cạh ihyan chahn ạma ndi yạhca ndiyuche nduco ạma ndi vạconedih yahn.
43 Cheh ye mạn, chih ye mạn, nạn ihyan chahn.
44 Rạhn ye ri ye ihyan chahn:
—Cuahn che nduco cá nchuhn ne, a te cuandé nchuhn te va che conahn nducuahn che nihnde cạde che cuahno có, nduhcạ che a ndirun nạn ley che dirun Moisés mạn, nduhcạ che dirun ihyan profeta mạn, nduhcạ che ndirun nạn libro yahn Salmo mạn.
45 Tuhme din Dihvo vo che chenahn ihyan chahn Ndudo yahn Dendiohs,
46 ne rạhn ye:
—A tihcạ va che conahn nducó nduhcạ che a ndirun

na̱n Ndudo yahn Dendiohs.
U che a va ca̱de che chí,
ndedeváhn ihyan iyehnse ne,
a tihca̱ nihnde ca̱de che
ca̱hno se u nduhca̱ a chi.
Namin a nihnde ca̱de che
cuihno ino ro ne, ntuché va̱n
tena̱hn.
47 Va che dechúh ihyan,
cuahndudo ye muhn ya̱n
Jerusalén ma̱n, nde
nducuahn nación ma̱n, che
nto ino ihyan nunde yahn ye
ca̱va che nchahco Dendiohs
yahn ye.
48 A nchuhn che ndihchero
ne nducuahn dehtenduh che
tihca̱ chinahn, ne va che
cuahndudo ne.
49 Condihche nchuhn.
Nduhca̱ che a te Chidá
ndudo yahn ye ne, u dechúh
Vaco Ndah yahn ye, conun
nchuhn. Cuahtenan rino
nchuhn muhn ya̱n Jerusalén
nde nda̱ ro che cuahtenan
cuma ne vederihquentiyon
yahn Vaco Ndah yahn ye.

Conda̱ Dihvo vo Jesucristo vahchetero

50 Cuahn Dihvo vo nduco
ihyan chahn nde ya̱n
Betania. Chenihyon ta̱h ye,
ne chica ye Dendiohs ca̱va
ihyan chahn.
51 Tuhme chica ye min, ne
conda̱ ye vahchetero.
52 Ndeva ihyan chahn
yavena̱n Dihvo vo, ne
cona̱hn ye ya̱n Jerusalén,
a̱ma yeno ye.
53 Min chete ya̱co
chahtenun ye ro ro, rendeva
ye yavena̱n Dendiohs
numacuahn vedeyeno.
Tihca̱ chi.

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN JUAN

1 Cuahn che metah cuhnde iyehnse ne, a va a̱ma ihyan che duche ye Ndudo yahn Dendiohs. Ihyan min ne, nduco ye Dendiohs Chida, ne Dendiohs ye.

2 Nde na̱n che cana̱n nducuahn ne, a nduco ye Dendiohs.

3 A nduco ye Dendiohs dendah ye nducuahn. Ndendi ndendita che va ne, a nduco ye dendah ye.

4 Ihyan min ne, a va ca̱de che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse, ne anduhneca̱ dave yahn ya̱hn che ri ro dave na̱n ihyan ne, tihca̱ ihyan min, te chicuahn ye ndudo yahn Dendiohs ihyan.

5 Quechica ye va̱n ihyan nunde, chicuahn ye ihyan, ne andahre nahn nda̱hco ndiya ihyan chahn vederihquentiyon yahn ye, ate hua chicha ye, te vederihquentiyon yahn ye ne, anduhneca̱ dave yahn ya̱hn che rendihco dave na̱n che man.

6 A̱ma yune ne, tenda̱hnun Dendiohs a̱ma ihyan che duche ye Jua̱n,

7 ca̱h ye vederihquentiyon ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn ihyan min che a va ca̱de che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, ca̱va che cahnevan nducoya̱ca ihyan, ne cotahno ye.

8 Jua̱n ne, ndiyu ma̱n ye che ndedevahn ye ihyan iyehnse, te vederihquentiyon che quenan cuma ye ne, che cuahndudo ye yahn ihyan min che a va ca̱de che chi ye.

9 Ro che quechica Jua̱n cahndudo ye ne, a cochi nino ro che cuana̱n ntiyon yahn ihyan min che cacuahn ye nducoya̱ca ihyan iyehnse nduhca̱ che nahn Dendiohs che runeca̱de cuahtechica ye.

10 Ihyan min che duche ye Ndudo yahn Dendiohs ne, nda̱ ye iyehnse, ne andahre nduco ye Dendiohs dendah ye iyehnse, ate ihyan iyehnse ne, chacenda̱h veda̱me ye ihyan.

11 Nda̱ ye muhn iyehnse cuh che dendah ma̱n ye, ate ihyan nación yahn ye ne, chacenda̱h veda̱me ye ihyan.

12 Me ihyan che nevahnecun ye ihyan, chitahno ye ihyan ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, nda̱hco ye ihyan chahn ta̱h Dendiohs, nedin da̱ya ye ihyan.

13 Ihyan chahn ne, chi da̱ya Dendiohs ihyan, ndiyu ca̱va nda̱ta yahn ye, nde huane yahn che tihca̱ nahn indihte yahn ye, te ma̱n Dendiohs nedin da̱ya ye ihyan.

14 Ihyan min che duche ye Ndudo yahn Dendiohs ne, ndo ye nduhca̱ ihyan

iyehnse, ne quechica ye neve nduyo vạn nuhn. Ndihchero nuhn che ạma yudo vederihquentiyon quenan cuma ye, ne tumacadino nuhn che Dạya Dendiohs Chida ihyan. Metah nde ạma ihyan nduhcạ ye. Ạma chahte vedeyahino quenan cuma ye mạn, demạn ndudo cuạco chicuahn ye mạn.

15 Ạma yune ne, rạhn Juạn yahn ihyan min tuhcạ:

—A ihyan tih che renté yahn ye ro menạn me cuahn che ráhn rí nchuhn che cochi ạma ihyan che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye che co u, te a va ye nde ro che metah cuhnde iyehnse.

16 Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye, redin yahino ye nducoyạco vo.

17 Ihyan min ne, Dihvo vo Jesucristo, che dechuh Dendiohs ihyan, chicuahn ye Ndudo yahn ye mạn, yahn vedeyahino yahn ye mạn, ne chemin ne, tahque yudo che co vederihquentiyon che dirun Moisés.

18 Nde ạma ihyan, hua ndihche ye Dendiohs Chida. Ate Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Dạya mạn ye, che ạma yahino ye ne, a ihyan min che chicuahn ye uvo tạcạ ye.

Juạn Bautista ne, rạhn ye yahn Dihvo vo Jesucristo

19 Ạma yune ne, sạhn ndinạn yahn nación yahn Israel che vate se yạn Jerusalén ne, dechuh se ạma o chidocuyạn ndinạn mạn, sạhn levita che redin se cudạdo nạn ta mạn, che chahn se tumerune se Juạn deh vederihquentiyon quenan cuma ye.

20 Juạn ne, rạhn cuạco ye ri ye sạhn chahn:

—U ne, ndiyu ihyan min che a va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

21 Tumerune se ihyan:

—¿Duh ndih tuhme ne? ¿A ndih che profeta Elías ne?

Ndahconan Juạn yahn se:

—Ndiyu u.

Tumerune tun se ihyan:

—Tuhme, ¿a ndih ihyan profeta che a va cạde che chi ye ne?

Ndahconan Juạn yahn se:

—Ndiyu u.

22 Ndaconan tumerune se ihyan:

—¿Deh vederihquentiyon quenan cuma ne ne?, te va che necạh cuande nuhn ihyan ndinạn yahn nuhn che tahve ye nuhn. ¿A hua co cạhma ne co ne nuhn deh ntiyon quechica ne ne?

23 Ndahconan Juạn yahn se:

—Ntiyon che quechicá ne, che rahndudó yạhn nạn che metah duhva nduhcạ che dirun ihyan profeta Isaías tuhcạ: "Cuihcoyạn nchuhn chedave yahn ne cạva che nevahnecun ne Dihvo vo cuahn che ndạ ye."

24 Sạhn ndinạn che dechuh se sạhn chahn ne, fariseo se.

25 Rạhn se ri se Juạn:

—Nducote ndiyu ndih ihyan min che a va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, nde huane Elías, nde huane profeta min ne, ¿deh cuande che rehdenune ne ihyan tuhme?

26 Ndahconan Juạn, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Ntiyon che quechicá ne, che rihcoyán chedave yahn ihyan cạva che nevahnecun ye Dihvo vo, ne chemin che rehdenuné ihyan. Ihyan min ne, quechica ye nación yuhn vo, ne nde hua rendihche nchuhn ihyan.

27 A va ye nde ro che metah cuhnde iyehnse, ne a va cạde che chi ye tah cuahn adive che co u. Ú ne, nde hua rigonun chihvé cạva che có mare ạma sạhn decạhya yahn ye.

28 Ro min ne, quenan Juạn rehdenune ye ạma cuạn nạn che duche Betábara, chihto ico Jordán, lạdo cuạhn nạn che riquendạh yạhn. Min che chahn sạhn chahn tumerune se ihyan.

Juạn Bautista ne, rạhn ye yahn Dihvo vo Jesucristo che a ihyan min che nedihve ye nunde yahn ihyan iyehnse

29 Tạma ro me ne, ndạ nino Dihvo vo, ne cuahn che ndihchero Juạn ihyan ne, rạhn ye ri ye ihyan che chenun ye min:

—Condihche nchuhn. A ihyan tih che dechuh Dendiohs ihyan. Nduhcạ ạma itecuche lihn che co te vedino cạva nunde yahn ihyan ne, tihcạ ye, cạhco mendạhn ye ihyan coh ye, nedihve ye nunde yahn ihyan iyehnse.

30 A ihyan tih che renté yahn ye ro min cuahn che tuhcạ rạhn: “Cochi ạma ihyan che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye che co u, te a va ye nde ro che metah cuhnde iyehnse.”

31 Ro menạn me ne, nde hua devanó che a ihyan tih, ihyan che a va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse. Ate nducote a devanó che va che chi ye ne, chemin che rehdenuné ihyan nación yuhn vo Israel, cạva che cuahteyạn ye, ne nevahnecun ye ihyan.

32 Namin rạhn Juạn ri ye ihyan chahn:

—Ndihcheró Vaco Ndah yahn Dendiohs, nduhcạ ạma icui, chiya, ne quenun ihyan tih.

33 Ro menạn me ne, nde hua devanó duh ihyan che a va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, ate Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u cạva che cuehdenuné ihyan yạn ne, rạhn ye ri ye u: “Ihyan che ndihchero che co Vaco Ndah yáhn, conun ihyan ne, a ihyan min che din ye che conun Vaco Ndah yáhn ihyan yáhn.”

34 Mạn ne, a ndihché ihyan, ne rạhn rí nchuhn te Dạya Dendiohs ihyan.

Ihyan che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo cuahn che canạn din ye ntiyon yahn ye

35 Tąma ro me ne, a min
tun quenan Juąn nduco o
ihyan che rinduco ye ihyan.
36 Ura min ne, ndihchero
ye che chuh Dihvo vo, ne
rąhn Juąn ri ye ihyan chahn:
—A ihyan tih che dechuh
Dendiohs. Nduhcą ąma
itecuche lihn che co te
vedino cąva nunde yahn
ihyan ne, tihcą ye, te cąhco
mendąhn ye ihyan coh ye,
nedihve ye nunde yahn
ihyan iyehnse.
37 Chihnevan ihyan che o
chahn che tihcą rąhn ye, ne
cuahn ye cuąhn nąn cuahn
Dihvo vo cąva che conduco
ye ihyan.
38 Ndaconan Dihvo vo,
ndihchero ye ihyan chahn,
ne tumerune ye:
—¿Deh renuhn nchuhn?
Ndahconan ihyan chahn
yahn ye:
—Ihyan Ricuahn, nuhn ne,
cochi nuhn, te nahn
ndihchero nuhn ti vąco ne.
39 Rąhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:
—Cuhn vo nduco nchuhn,
ndihchero ne.
Tuhme cuahn ihyan chahn
nduco ye nąn che quenan ye,
ne nducote a ri tenduh nąn
rahco cun a chino ura min
ne, chahtenan ye nduco vih.
40 Ąma cha ihyan chahn
ne, duche ye Andrés, dihno
Simón Pedro.
41 Ihyan min ne, cuahn che
ndąca ye min ne, dinoca
chahn ye chinuhn ye dihno
ye Simón, ne cuahn che
ntąca vih ye ne, rąhn ye ri ye
ihyan:
—Ntąca nuhn ihyan min
che Mesías.
Ihyan nación yahn Israel
ne, rąhn ye "Mesías" yahn
ihyan min che a va cąde che
chi ye ndedevahn ye ihyan
iyehnse.
42 Ndetąhno quenda ye
dihno ye nąn quenan Dihvo
vo, ne cuahn che ndą ye ne,
rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:
—Di ne, doche Simón, dąya
Jonás, ate mąn ne, ndąhcó
che doche Cefas —che nahn
cąhma Pedro.

Dihvo vo Jesucristo ne, yąhve ye Felipe nduco Natanael cąva che conduco ye ihyan

43 Cuahn che a chi cun ro
min ne, tąhn nun Dihvo vo
ąma ihyan che duche ye
Felipe, ne rąhn ye ri ye
ihyan:
—Cuhn vo, condoque u.
Tuhme cuahn Dihvo vo
nduco ihyan che rinduco ye
ihyan estądo yahn Galilea.
44 Felipe ne, yąn Betsaida
yąn vąco ye. Dąma yąn vąco
ye nduco Andrés mąn, Pedro
mąn.
45 Ura che cuahn Felipe ne,
chinuhn ye ąma amigo yahn
ye che duche ye Natanael, ne
rąhn ye ri ye ihyan:
—Ntąca nuhn ihyan min
che dirun Moisés mąn, ihyan
profeta mąn, yahn ye. Ihyan
min ne, duche ye Jesús dąya
José. Nazaret yąn vąco ye.
46 Rąhn Natanael ri ye
Felipe:
—¿Tącą che yąn min
quendąh ąma ihyan che
cochihve ye?

Ndahconan Felipe yahn ye:
—Cuhn vo ndoque, ne ndihchero man.
47 Cuahn che ndạ ihyan chahn min ne, nte Dihvo vo yahn Natanael, ne rạhn ye:
—Ihyan cuh che cuạco ne, redin yahn che cạhmo vo yahn ye che ihyan nación yahn Israel ihyan, te hua o nạn o chende ye.
48 Cuahn ino Natanael, ne rạhn ye:
—¿Tạcạ che a rendihche ne u?
Ndahconan Dihvo vo yahn ye:
—Ndihcheró di nde ura che metah yạhve Felipe di, ura che ve min mạn yạhn higo me, ne a checadinó nduhcạ ihyan di.
49 Tuhme rạhn Natanael ri ye ihyan:
—Ihyan Ricuahn, ndih che Dạya Dendiohs, ndih che Rey yahn nación yuhn vo Israel.
50 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:
—Chitehne u, yahn che rạ́hn rí di che ndihcheró di mạn yạhn higo me mạn, yahn che checadinó nduhcạ ihyan di mạn, ate rạ́hn rí di te nde hua cạhn ine cạva chemin, te comạn ndihchero vederihno che tahque rahte ca.
51 Namin rạhn ye ri ihyan chahn:
—Cuạco rạ́hn rí nchuhn te cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs che te ye quenan cumá, ne anduhnecạ ndete che condah vahchetero, ndihchero ne u che rinducó nducoyạca ihyan, che cuahn cochi ángel yahn ye nạ́n.

2

Vihco che rihnevạco ihyan yạn Caná, estạdo yahn Galilea

1 Cuahn che a co ino ro che chinduco Felipe mạn, Natanael mạn, Dihvo vo ne, chihnde ạma vihco che rihnevạco ihyan, ạma yạn che duche Caná, estạdo yahn Galilea. Chaco Dihvo vo ne, a quenan ye min.
2 Namin Dihvo vo nduco ihyan che rinduco ye ihyan ne, yạhve ihyan che redin vihco me ihyan cạva che cạhn ye conduco ye.
3 Cade mendạhn vihco me ne, a chihno vino, ne rạhn chaco Dihvo vo ri ye ihyan:
—A chihno vino yahn ihyan sih. ¿A hua conen tah ihyan?
4 Ate rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:
—Chacó, metah deh cuande che cạhma ne nducó yahn vino, te metah ndạ ura che cuhnde ro vederihquentiyon che quenan cumá.
5 Tuhme rạhn chaco ye ri ye sạhn che chenan se rinan se nạn vihco me:
—Codinahn nchuhn nducuahn che cạhcantiyon ye.
6 Min vate ạn chite rahte che demạn tu ndi ndah. Chite chemin chan ne, che retoh ihyan nación yahn Israel, rih ye nune che renạno ye dehtenduh cạva che co vihco nduhcạ costumbre yahn ye. Queri

ąma chite chemin chan ne, rahn tenduh ąma ciento litro nune.
7 Rąhn Dihvo vo ri ye sąhn chahn:
—Cuedecuto nchuhn nune chite che tihchan vate tąn.
Cuahn che a chihno decuto nahn se chite chahn ne,
8 tuhme rąhn Dihvo vo ri ye sąhn:
—Mąn ne, cuetendąh nchuhn tah, ne cąh ne ndąco ndihte.
Dinahn sąhn chahn,
9 ne cąh se ndąco ndihte me, dechihn ye. Nune me ne, a ntącondą vino, nde hua devano ndąco ndihte me ti chica, atenąn sąhn chahn. Tuhme cah ye sąhn che rihnevąco me,
10 ne rąhn ye ri ye sąhn:
—Nducoyąca ihyan che redin ye vihco ne, dinoca vino ndah recąh ye, ne cuahn che a yą ndih ihyan ne, recąh ye vino ndere. Me di ne, ¿dehra cuande che denderen che redin, nde mąn tendah vino ndah?
11 Tihcą chi che canąn din Dihvo vo vederihno, min yąn Caná, estądo yahn Galilea, chihco ro ye che ąma yudo vederihquentiyon che quenan cuma ye, ne ihyan che rinduco ye ihyan ne, chitahno ye ihyan.
12 Chihno min ne, cuahn Dihvo vo yąn Capernaum nduco chaco ye mąn, dihno ye mąn, ihyan chahn che rinduco ye ihyan mąn, ne min chahtenan ye nduco vih neve ro.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendąh ye sąhn che rendihcue se dehtenduh, chenun se chete yąco

13 Cuahn che a ndą nino vihco ro yudo che renun vąn ihyan nación yahn Israel ne, cuahn Dihvo vo yąn Jerusalén.
14 Cuahn che ndą ye min ne, cuahn ye chete yąco chahte, ne min chenun sąhn che rendihcue itenine mąn, sąhn che rendihcue itecuche mąn, sąhn che rendihcue icui mąn. Namin min chenun sąhn che rendahcorun tume, vate se nąn mesa yahn se.
15 Tuhme din chine ye ąma ndi ihyo, ne nduco chemin ndetendąh ye sąhn chahn chete yąco, nde nduco itenine yahn se mąn, itecuche yahn se mąn. Me sąhn che rendahcorun tume chahn ne, chih muhn chih min ye mesa yahn se, chihtera ye tume me ndiyąhn.
16 Me sąhn che rendihcue icui chahn ne, rąhn ye ri ye sąhn:
—¡Cuahn nchuhn cuąhn chevah nduco dehtenduh yahn ne! ¡Hua tuma ne yąco yahn Chidá cąva che ndihcue ne dehtenduh yahn ne!
17 Ura min ne, ntą tin ihyan che rinduco ye ihyan nduhcą che a ndirun yahn ye nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą: "¡Ąma yahinó yąco yahn ne! ¡Hua cuahnecún che ndere din ihyan, cuahtenun ye chete!"
18 Sąhn ndinąn yahn nación yahn Israel che redin

se cudạdo min ne, rạhn se ri se Dihvo vo:

—Codin ạma vederihno, ndihchero nuhn, cuhnde ro deh vederihquentiyon che quenan come che tihcạ redin.

19 Rạhn ye ri ye sạhn:

—Ndete che ndahtera nchuhn yạco cuh ne, cuihno ino ro ne, nedin numá.

20 Tuhme rạhn se ri se ihyan:

—O raco ạn nduyo chendah ihyan, che dendah ye yạco cuh, ¿a rahque che nduco ino ro no nedin nome?

21 Sạhn chahn ne, hua chenahn se. Rạhco se che yahn yạco che nti min che tihcạ rạhn ye. Ate rạhn ye yahn mạn ye, ndiyu yahn yạco.

22 Ndạ ro che ndedetuhche Dendiohs ihyan vạn tenạhn ne, tuhme ntạ tin ihyan apóstol yahn ye yahn che tihcạ rạhn ye, ne chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs, chenahn ye che nduco ndudo che tihcạ rạhn ye ne, conahn che va che ntuche ye vạn tenạhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, a devano ye deh che rendededecadino ihyan

23 Numanahn che quenan Dihvo vo yạn Jerusalén ro yudo me ne, ạma yạhn ihyan chitahno ye ihyan, yahn vederihno che din ye.

24 Ate Dihvo vo ne, hua chichahtino ye ihyan chahn, te a devano ye nduhchan ihyan iyehnse, rendacorun ye vederendededecadino yahn ye.

25 Hua rendotenan ye che cạhma ihyan nduco ye tạchan ye, te a mạn ye devano ye deh che rendededecadino queri ạma ihyan.

3

Nicodemo ne, chendihchero ye Dihvo vo Jesucristo

1 Chihnde ạma ihyan, partido yahn fariseo, che duche ye Nicodemo. Ihyan min ne, nduco ye vạn ihyan ndinạn yahn ihyan nación yahn Israel.

2 Tuma ye ạma vino, chahn ye chendihchero ye Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, a devano nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih cạva che cacuahn ne nuhn, te nde ạma ihyan hua co din ye vederihno che redin ne, ndete che hua nduco Dendiohs ihyan.

3 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuạco rạ́hn rí ndih te cạva che nedin yahn Dendiohs ihyan, cạhcantiyon ye ihyan ne, va che cuahteyạn ye quenuma ra.

4 Cuahn ino Nicodemo chi, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—¿Tạcạ chemin? ¿Tạcạ co ndonun ạma ihyan che a ndico ye chete chaco ye cạva che ndaconan cuhndeyạn ye?

5 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Cuạco rạ́hn rí ndih te ne, atenạn ihyan che din Vaco

Ndah yahn Dendiohs che ndacorun vederendedecadino yahn ye, ndo ye ihyan ra, cuedenune ye ne, atenạn ihyan chahn che nedin yahn Dendiohs ihyan, cạhcantiyon ye ihyan.

6 Dạya ihyan iyehnse ne, ihyan nunde. Ate ihyan che redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che rendacorun vederendedecadino yahn ye, rendo ye ihyan ra ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.

7 Hua cạhn ino ne yahn che rạ́hn rí ndih: "Nducoyạca ihyan, nahn che ndacorun vederendedecadino yahn ye, ndo ye ihyan ra."

8 Yuhne ne, rano muhn min, ne andahre rihnevan ne, ate hua devano ne ticuạhn rechi, nde huane ticuạhn rahn. Atihnocạ Vaco Ndah yahn Dendiohs, te hua devano ne tạcạ redin che rendacorun vederendedecadino yahn ihyan, rendo ye ihyan ra.

9 Tuhme tumerune Nicodemo ihyan:

—¿Tạcạ che rạhn ne?, te hua renáhn.

10 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¿Tạcạ che ihyan ricuahn yahn ihyan nación yahn Israel ndih, ne hua renahn ne che rạ́hn nduco ne?

11 Cuạco rạ́hn rí ndih te nuhn ne, rạhn nuhn ri nuhn nchuhn yahn dehtenduh che devano nuhn mạn, che a ntihche nuhn mạn, ate nchuhn ne, hua ritahno ne.

12 Nducote hua ritahno nchuhn che renté nduco ne yahn dehtenduh che ri iyehnse ne, tahque hua cotahno ne ndete che nté nduco ne yahn vahchetero.

13 'Nde ạma ihyan iyehnse ne, hua nahn ye vahchetero, cạva che co nte ye yahn. Atenạn u che rinducó nducoyạca ihyan, te min chicá, ne min va che ndaconá́n.

14 Nduhcạ che chaconahn Moisés cu che ntạve ye me tin ạma yạhn min yạhn nạn che metah duhva ne, tihcạ u che rinducó nducoyạca ihyan ne, va che cuaconahn yạh ihyan u nạn ạma cruz,

15 cạva che ndevahn nducoyạca ihyan che cotahno ye u, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

Nduhcạ che din yahino Dendiohs ihyan iyehnse

16 'Tihcạ, te ạma yahino Dendiohs ihyan iyehnse, ne andahre ạma ndiyạhn ra Dạya ye, ate chihco mendạhn ye ihyan, cạva che nducoyạca ihyan che cotahno ye ihyan min ne, ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

17 Dechuh Dendiohs Dạya ye muhn iyehnse cuh, ndiyu cạva che din ye castigo ihyan iyehnse, ate cạva che cotahno ihyan iyehnse ihyan min, ndedevahn ye ihyan.

18 'Ihyan che ritahno ye Dạya Dendiohs ne, hua co ye castigo. Ate ihyan che hua ritahno ye ne, a vate mendạhn ye che co ye

castigo, te hua ritahno ye Dąya mąn Dendiohs.
19 Ihyan che hua ritahno ye Dąya Dendiohs ne, a vate mendąhn che co ye castigo, te ndą ihyan min muhn iyehnse cuh, chicuahn ye Ndudo yahn Dendiohs, ate ihyan chahn ne, tahque yeno ye che quendi ye cuahtendihco ye nunde, ne chemin che hua chitahno ye.
20 Nducoyąca ihyan che riquendi ye rahtendihco ye nunde ne, rahcotąhn ye yahn Ndudo yahn Dendiohs. Hua renevahnecun ye, te hua nahn ye che cuhnde ro nunde yahn ye.
21 Ate ihyan che runecąde vatechica ye ne, renevahnecun ye Ndudo yahn Dendiohs, cąva che cuhnde ro che rinduco Dendiohs ihyan nąn dehtenduh che redin ye.

Juąn Bautista ne, quendi ye nte ye yahn Dihvo vo Jesucristo

22 Chihno min ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyan che rinduco ye ihyan, estądo yahn Judea. Min chahtenan ye neve ro, ne chidąma ihyan, chedenune ye.
23-24 Ro min ne, metah din se preso Juąn, ne quenan ye ąma cuąn nąn che duche Enón, nino yąn Salim, rehdenune ye ihyan che rendą ye, te min ne, ąma va nune.
25 Tąhn min ne, ndą ąma o sąhn ndinąn yahn nación yahn Israel, ne chahtecuhn chende se nduco ihyan che rinduco ye Juąn, ndąhchenan se che redenune ihyan.
26 Tuhme chahn ihyan chahn chengo ye Juąn:
—Ihyan Ricuahn, ihyan che nduco ne cuahn che quenan ne viche lądo cąh yahn ico Jordán, che nte ne yahn ye nduco nuhn ne, mąn ne, rehdenune ye ihyan, ne ąma yąhn ihyan rinduco ye ihyan.
27 Rąhn Juąn ri ye ihyan:
—Queri ąma vo ne, a mąn Dendiohs ndihco ye tąh vo ntiyon che redin vo.
28 A rąhn cuącó rí nchuhn te ndiyu u, ihyan che a va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, te ntiyon che ndihco Dendiohs tąh ne, che cąhcoyán chedave yahn ihyan cąva che nevahnecun ye ihyan min.
29 Nąn vihco che rihnevąco ihyan ne, ąma ri yeno ndąco ndihte cuahn che ndihchero ye che yeno sąhn che cahnevąco se, te a devano ye te ndąhcą rinahn ntiyon che quenan ye. Atihnocą u, te ąma ri yenó yahn che ąma ri yąhn ihyan rinduco ye ihyan min.
30 Ihyan min ne, a va cąde che co chahte ntiyon yahn ye, ne u ne, a va cąde che cuihno ntiyon yáhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, a vahchetero chica ye che ndą ye muhn iyehnse cuh

31 Dihvo vo ne, chica ye vahchetero, ne ndinąn ye yahn nducoyąco vo. Ihyan iyehnse ne, rahndudo ye

demaṉ yahn dehtenduh che ri iyehnse cuh.
32 Ihyan min ne, rahndudo ye yahn dehtenduh che ri vahchetero, che ndihche ye maṉ, chihnevan ye maṉ, ate atenaṉ a̱ma o ra ihyan ritahno ye.
33 Ihyan che ritahno ye ne, recaḥ dito ye Ndudo yahn Dendiohs che rahndudo ihyan min, rihco ro ye che cua̱co.
34 A Dendiohs dechuh ye ihyan min, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye ihyan, quenan cuma ye nducuahn vederihquentiyon yahn. Chemin che numacuahn vederihquentiyon min rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs.
35 Dendiohs Chida ne, yahino ye ihyan min che Da̱ya ye, ndaḥco ye nducuahn vederihquentiyon taḥ ye.
36 Ihyan che ritahno ye ihyan min che Da̱ya Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ate ihyan che hua ritahno ye ihyan min ne, hua ndaca vahchetero cuahtenan ye. Tahque ndah ne, a̱ma yah castigo din Dendiohs ihyan.

4

A̱ma taḥn nación yahn Samaria, chitahno te Dihvo vo Jesucristo

1 Taḥn min ne, a̱ma yaḥn ihyan rinduco ye Dihvo vo, redenune ye, ne checadino saḥn fariseo che tahque yaḥn ihyan rinduco ye Dihvo vo che co Juaṉ.
2 Ndiyu maṉ Dihvo vo che rehdenune ye ihyan chahn, te ihyan apóstol yahn ye.
3 Nducote hua nahn Dihvo vo che co yudo yahn saḥn chahn, yahn che a̱ma yaḥn ihyan rinduco ye ihyan ne, chica ye min estado yahn Judea, conaḥn ye estado yahn Galilea.
4 Yune cuaḥn naṉ che cuahn ye ne, chuh nación yahn Samaria.
5-6 A̱ma ro, tenduh naṉ inguiyaḥn ne, nda̱ ye chihto a̱ma yaṉ yahn Samaria che duche Sicar, naṉ yaḥn yahn Jacob che chihco ye yahn da̱ya ye José. Min va a̱ma pozo nune che duche Pozo yahn Jacob, ne nducote ndi cuno Dihvo vo ne, cuahn ye chihnde ye chihto pozo me.
7-8 Ihyan apóstol yahn ye ne, cuahn ye viyaṉ me cua ye dehtenduh che cheh ye nduco vih. Ura min ne, nda̱ a̱ma taḥn yaṉ min naṉ pozo me tenda̱h te nune, ne raḥn Dihvo vo ri ye taḥn:
—¿A hua te tah nune, cúh?
9 Cuahn ino te, ne raḥn te ri te ihyan:
—¿Taca̱ che rica ne nune cuh ne u?, te ndih ne, ihyan nación yahn Israel ndih, ne u ne, ihyan nación yahn Samaria u.
(Tihca̱ raḥn te, te ihyan nación yahn Israel ne, nde hua rente ye nduco ihyan nación yahn Samaria.)
10 Tuhme raḥn Dihvo vo ri ye taḥn:

—Nde hua renehn yahn vedeyahino yahn Dendiohs, nde hua devene duh u che ricá nune di, te ndete che devene ne, man caque nune u, nune min che vedevihche yahn ihyan iyehnse.

11 Rạhn te ri te ihyan:

—Pozo cuh ne, ạma yạno, ne ndih ne, nde hua nda ne deh che tendạh nduco ne nune, ¿ti ra ngua ne nune che rạhn ne che te ne u?

12 Ihyan ndico yahn nuhn Jacob, chino ye pozo cuh, chichihve yahn mạn ye mạn, yahn dạya ye mạn, yahn ite ndạta yahn ye mạn, ne mạn ne, nuhnde tạh nuhn. ¿A rạhco ne che tahque rigonun chihve ne che co ihyan min?

13 Rạhn ye ri ye tạhn:

—Nducoyạca ihyan che cuh ye nune tih ne, ndaconan co yạca ye.

14 Ate ihyan che cuh ye nune che cáh ne, ametah ndaconan co yạca ye, te nune min ne, hua ndạ ro che tihnan, ne din che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

15 Tuhme rạhn te ri te ihyan:

—Te ne nune che rạhn ne me, cúh, cạva che ametah ndaconan co yạcá, ne hua conan cuma che chí tendáh nạn pozo cuh.

16 Rạhn ye ri ye tạhn:

—Cuehn ngua inchahn, tuhme cochi nduco se.

17-18 Ndahconan te yahn ye:

—Metah inchạhn.

Tuhme rạhn ye ri ye tạhn:

—Cuạco rahn che metah inchahn, te ro menạn ne, uhn inchahn nenan come, ate sạhn che quenan come mạn ne, ndere quenen nduco se.

19 Cuahn che chihnevan te che tihcạ rạhn ye ne, rạhn te ri te ihyan:

—Che tihcạ rạhn ne ri ne u ne, a ndero ndi che ihyan profeta ndih.

20 Ihyan ndico yahn nuhn ne, muhn cuete cuh rechi ye rendeva ye yavenạn Dendiohs, ne nchuhn ihyan nación yahn Israel ne, rạhn ne te min yạn Jerusalén va che ndeva vo yavenạn ye. ¿Cha che cuạco ne?

21 Ndahconan ye yahn te:

—Cuedevene te ndiyu demạn cuete cuh, nde huane demạn yạn Jerusalén ndeva ihyan yavenạn Dendiohs Chida, te a ndạ ro che, adecotino che chenan ihyan ne, a min no co ndeva ye yavenạn ye.

22 Nchuhn, ihyan nación yahn Samaria ne, nde hua devano ne tạcạ va cạde che ndeva ihyan yavenạn Dendiohs. Ate nuhn ihyan nación yahn Israel ne, a devano nuhn, te a vạn ndạta yahn nuhn, quendạh ihyan che ndedevahn ye ihyan iyehnse.

23 A ndạ ro che ihyan che redin yahn che cạhmo vo che rendeva ye yavenạn Dendiohs Chida ne, rendeva ye yavenạn ye numacuahn chedave yahn ye mạn, numa cuạco mạn, te ihyan min ne,

nahn ye che tihcą ndeva
ihyan yavenąn ye.
24 Dendiohs ne, ą̄ma Vaco,
ne ihyan che rendeva ye
yavenąn ye ne, nahn che
ndeva ye numacuahn
chedave yahn ye mąn, numa
cuą̄co mą̄n.
25 Rąhn te ri te ihyan:
—A devanó che va che chi
ihyan min che Mesías, che a
va cą̄de che ndedevahn ye
ihyan iyehnse, ne cuahn che
ndą̄ ye ne, te cuande ye uvo
yahn nducuahn.
26 Rąhn ye ri ye tą̄hn:
—A u, ihyan min, che renté
ndoque.
27 Ura min ntą̄ ihyan
apóstol yahn ye, ne cuahn
ino ihyan chahn che rente ye
nduco ą̄ma ndą̄hta, ate nde
ą̄ma ye hua chihquino ye
tumerune ye ihyan deh
chica ye tą̄hn mąn, deh yahn
che rente ye nduco te mąn.
28 Tuhme chihco te cuhte
yahn te min, conąhn te, ne
rąhn te ri te ihyan viyąn:
29 —Cochi nchuhn
ndihchero ne ą̄ma ihyan che
rąhn ye ri ye u nducuahn
che nedín. Co a ihyan min
che a va cą̄de che chi ye
ndedevahn ye ihyan
iyehnse.
30 Tuhme cuahn ihyan yąn
quendihchero ye Dihvo vo.
31 Numanahn min ne, rąhn
ihyan apóstol yahn ye ri ye
ihyan:
—Ihyan Ricuahn, ¿a hua
cheh inguiyąhn ne?
32 Ndahconan ye, ne rąhn
ye ri ye ihyan chahn:
—U ne, va ą̄ma comida
yáhn, che nde hua devano
nchuhn yahn.
33 Ate hua chenahn ihyan
chahn deh conahn che tihcą
rąhn ye, ne rente ye vąn mąn
ye nduco vih:
—¿A va duh che checu che
cheh ye, che tihcą rąhn ye?
34 Tuhme rąhn ye ri ye
ihyan chahn:
—Che dináhn nąn ntiyon
yahn Dendiohs, ihyan min
che dechuh ye u ne, chemin
che vedeyeno yáhn,
anduhnecą ą̄ma comida
yáhn.
35 Nchuhn ne, rąhn ne te
renda ca te cun iyo cą̄va che
ndevąhn ihyan ndute ndą̄ta.
Ate u ne, rą́hn rí nchuhn te,
nde meniyon ne, ą̄ma yąhn
ihyan vateyąn ye cą̄va che
cąhcovan ye Ndudo yahn
Dendiohs che cuahndudo ne.
36 Nąn ntiyon yahn ihyan
ne, nąhn cuąn ne, ą̄ma ye
rino ye ndute ndą̄ta, ne tą̄ma
ye rendevąhn ye cuahn che a
ri yahn. Atihnocą nąn ntiyon
yahn Dendiohs, te nąhn
cuąn ne, ą̄ma ye ranąn ye
rahndudo ye Ndudo yahn
Dendiohs, ne tą̄ma ye
riquendi ye, tuhme ritahno
ihyan. Ihyan che ritahno ye
ne, rendevahn ye, ne
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro. Me ihyan
che redin ye ntiyon min,
ihyan che rahndudo ye
menąn mąn, ihyan che
rahndudo ye cuahn che a
ritahno ihyan mąn ne, rahte
yeno ą̄ma tą̄ma ye nduco vih.

37 Nducote tihcą ne,
riquendąh cuąco ndudo che
tuhcą rente ihyan: "Ąma ye
rino ye ndute ndąta, ne tąma
ye rendevąhn ye cuahn che a
ri yahn."
38 U ne, dechúh nchuhn,
cuahndudo ne Ndudo yahn
Dendiohs nąn che a vih
ihyan nedin ye ntiyon, ne
ndondą tąh ne ntiyon min
quendi ne.
39 Ąma yąhn ihyan yąn
min, rente tąhn min nduco
ye yahn che rąhn Dihvo vo ri
ye tąhn ducuahn che nedin
te, ne chitahno ye ihyan.
40 Chemin che cuahn che
ndą ihyan yąn chahn nąn
Dihvo vo ne, yąhve ye ihyan
che conan ye min. Quenan
ye yąn min o ro,
41 ne nde tahque yąhn ca
ihyan chitahno ye ihyan
cuahn che chihnevan ye che
rahndudo ye.
42 Tuhme rąhn ihyan yąn
chahn ri ye tąhn min:

—Chitahno nuhn ihyan
min, yahn che nte yahn ye
nduco nuhn. Ate mąn ne,
tahque chichahtino nuhn
ihyan, te chihnevan mąn
nuhn che rahndudo ye. A
devano cuąco nuhn te a
ihyan min che a va cąde che
chi ye ndedevahn ye ihyan
iyehnse.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ąma sąhn dihn, dąya ąma sąhn ndinąn

43 Chihno nduh che o ro
min ne, chica Dihvo vo yąn
min cuahn ye cuąhn estądo
yahn Galilea.
44 Nducote mąn ye rąhn ye
te atenąn ihyan tąma yąn
che renevahnecun ye ihyan
profeta, ndiyu ihyan yąn
vąco ye ne, chemin che
cuahn ye min.
45 Cuahn che ndą ye ne,
ihyan che vate ye min ne,
ąma nevahnecun ye ihyan,
te namin chahn ihyan chahn
yąn Jerusalén vihco ro yudo,
ne ndihchero ye vederihno
che din ye min.
46-47 Cuahn che quechica
ye min estądo yahn Galilea
ne, ndą tun ye yąn Caná, yąn
min nąn che din ye
vederihno, din ye che
ndącondą vino nune me.
Numanahn che quenan ye
yąn min ne, ndą ąma sąhn
ndinąn che va se yąn
Capernaum, rinuhn se
ihyan. Sąhn min ne, ąma cah
sąhn dihn yahn se, adeche
coh se, ne chemin che, cuahn
che checadino se che a
ndaconan Dihvo vo che
chahn ye estądo yahn Judea
ne, chahn se yąhve se ihyan.
Chica se favor ihyan che
cąhn ye ndevąco se, din ye
che ndoyahn dąya se.
48 Tuhme rąhn Dihvo vo ri
ye sąhn:

—Nchuhn ne, nde hua
cotahno ne ndete che hua
ndihchero ne vederihno.
49 Ate rąhn se ri se ihyan:

—Co din favor, ne cuhn vo
nduco ne, te adeche coh
dąyá.
50 Tuhme rąhn ye ri ye
sąhn:

—Co ndaconen conahn, te
sąhn daye ne, a ndoyahn se.

Chitahno se che rạhn ye,
ne conạhn se.
51 Ura che a ntạ nino se
ndevạco se ne, chahn ạma o
mozo yahn se chendi yune se
sạhn, ne rạhn se ri se sạhn:
—Sạhn dihn yahn ne, a
ndoyahn se.
52 Tumerune se sạhn
chahn deh ura canạn
chihnde dihn yahn dạya se.
Ndahconan sạhn chahn
yahn se:
—Ico, nạn rahco ạma a
chino, chavi ihno che netạh
sạhn.
53 Tuhme ntạ tin sạhn
ndinạn me che a ura min
rạhn Dihvo vo nduco se che a
ndoyahn dạya se, ne chemin
che chitahno se ihyan nduco
nducoyạca ihyan yahn se.
54 Nduco chemin chi o
yune che din Dihvo vo
vederihno estạdo yahn
Galilea.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ạma sạhn che ndi cheche se ạma cuạn nạn che duche Betesda

1 Cuahn che quenan ca
Dihvo vo estạdo yahn Galilea
ne, quenun ạma vihco yahn
ihyan nación yahn Israel
min yạn Jerusalén, ne cuahn
Dihvo vo vihco me.
2 Ạma chendevah yahn
chete che ndacoriya yạn min
ne, duche Chendevah yahn
Itecuche. Nino chendevah
min ne, va ạma tanque nune
che duche Betesda, che
devạco hebreo. Chihto
tanque me ne, chendihco
uhn corredor,
3 ne min chenun ạma yạhn
ihyan che ve nạn ye mạn,
ihyan che neneva doh cạh ye
mạn, ihyan che ndi cheche
ye mạn, chenan rino ye ura
che nuhn nune me.
4 Yahn quenun riya ạma
ángel, rendahchetạhn ye
nune me, ne ihyan che
conun condạ ye vạn nune
me ura che cuihno
ndahchetạhn ne, ndoyahn
ye, adecodehno che ndi yahn
ye.
5 Min quendite ạma sạhn
che a ri ndico ntihyon ino
nduyo che ndi cheche se.
6 Ndạ Dihvo vo min, ne
ndihchero ye sạhn.
Checadino ye che a rạhn
cuahn ndi cheche se, ne
tumerune ye sạhn:
—¿A nehn che ndoyehn
ne?
7 Ndaconan se yahn ye:
—Tạcạ hua. Nahn che
ndoyáhn, ate metah duh
ihyan che quenda ye u vạn
nune ura che nuhn. Queri
ạma yune che redín fuerza,
nahn condạ vạn nune ne,
tạma ca ihyan rechuhnan ye
u, rendạ ye.
8 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye sạhn:
—Cuenecuen, condo tah
yundo yehn, ne cuique.
9 A ndetạhno ndoyahn
sạhn min, ndo tạh se yundo
yahn se, ne canạn rica se. Ro
min ne, ạma ro che
rahtetuhno ihyan,
10 ne ạma o sạhn ndinạn
yahn nación yahn Israel ne,
rạhn se ri se sạhn che
ndoyahn me:

—Mạn ne, ro che rahtetuhno vo. Hua redin yahn che din ntiyon, quenohn yundo yehn.

11 Ndahconan sạhn min, ne rạhn se ri se sạhn chahn:

—Hua te, a mạn ihyan che din ye che ndoyáhn, chihquentiyon ye che quenúhn yundo yáhn, ne cạcá.

12 Tuhme tumerune sạhn chahn sạhn:

—¿Duh ihyan min che chihquentiyon ye che quenohn yundo yehn, caque ne?

13 Ate sạhn min ne, nde hua devano se che a Dihvo vo Jesucristo che din ye che ndoyahn se, te ạma yạhn ihyan chenun ye min, ne ndetạhno chendạ ye vạn ihyan, cheh nạn se ihyan.

14 Adive ne, ndihchero Dihvo vo sạhn, quenun se chete yạco, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Cuihcoven che cạhmá có di. Mạn che a ndoyehn ne, ametah ndaconen condihque nunde cạva che hua cotạh tạma cah di, din che tahque chuhrihn.

15 Tuhme chahn sạhn min, chengo se sạhn ndinạn chahn che a Dihvo vo che din ye che ndoyahn se.

16 Nducote a ro che rahtetuhno ihyan redin Dihvo vo che rendoyahn ihyan cah ne, chemin che din tạn sạhn chahn nduco ye, nahn cạhno se ihyan.

17 Ạma yune ne, rạhn Dihvo vo ri ye sạhn chahn:

—Chidá ne, cuahn dạma redin ye che ndah cạva ihyan, ne u ne, riquendí yune yahn ye.

18 Che tihcạ rạhn ye ne, nde tahque chi tạn sạhn ndinạn chahn, nahn cạhno se ihyan, te cuahn che rạhn ye te a Dendiohs che Chida ye ne, rạhco se te duche rino ye ihyan, nahn co ye dạma nduhcạ ihyan min. Avạne ne, nducote redin Dihvo vo che rendoyahn ihyan cah, andahre ro che rahtetuhno ihyan ne, rạhco se te rahcotạhn ye che rihquentiyon ley nduhcạ che rahtetuhno ihyan.

Vederihquentiyon che quenan cuma Dihvo vo Jesucristo

19 Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye sạhn chahn:

—Cuạco ráhn rí nchuhn te hua co dín nde ạma nạn ntiyon che ndiyu ntiyon yahn Chidá. Nducuahn che redin ye ne, namin redín.

20 Chidá ne, yahino ye u, ne mạn ye nduco ye u redin ye nducuahn vederihno. Nde va ca vederihno che tahque rahte che din ye, ne ạma cạhn ino nchuhn.

21 Cuahn che mán náhn ne, nde ndedetuhché tenạhn, nduhcạ che redin Chidá.

22 Chidá ne, ndạhco ye vederihquentiyon yahn ye tạh, cạva che techecạdé yahn nducoyạca ihyan,

23 te nahn ye che ndeva ihyan yavenán nduhcạ che rendeva ihyan yavenạn ye. Ihyan che hua rendeva ye yavenán ne, namin hua

rendeva ye yavenạn Chidá,
ihyan min che dechuh ye u.
24 'Cuạco ráhn rí nchuhn te
ihyan che rihcovan ye ndudo
yáhn, ne ritahno ye ihyan
min che dechuh ye u ne,
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro. Ihyan chahn
ne, hua conda ye, te ndevahn
ye.
25 Cuạco ráhn rí nchuhn te
nducoyạca ihyan nunde ne,
anduhnecạ ndete che a ndih
ye nạn Dendiohs. Mạn ne, a
ndạ ro che cahnevan ye
ndudo yáhn, ne nducoyạca
ye che cotahno ye ne,
ndevahn ye.
26 Tihcạ, te Chidá ne,
quenan cuma ye
vederihquentiyon cạva che
ndedevahn ye ihyan
iyehnse, ne ndạhco ye
vederihquentiyon min tạh.
27 Namin ndạhco ye
vederihquentiyon tạh cạva
che techecạdé yahn ihyan
iyehnse, te a u che rinducó
nducoyạca ihyan.
28 Hua cạhn ino nchuhn
che tihcạ ráhn, te ndạ ro che,
nducoyạca tenạhn ne,
cahnevan ye ndudo yáhn,
29 ne ntuche ye. Ihyan che
ndah din ye chahtenan ye
iyehnse ne, cuahtenan ye
vahchetero, ne ihyan che
hua ndah din ye ne, co ye
castigo.

Nduhcạ che a ndero ndi vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

30 'Che tin demạn ne, hua
co dín nde ạma nạn
dehtenduh. Retechecạdé
nduhcạ che rihquentiyon
Dendiohs Chida u, ne
nducuahn che retechecạdé
ne, numa cuạco, te a ndudo
yahn ihyan min ndiyu
ndudo yahn mạn.
31 Cuahn che rendonán
vederihquentiyon che
quenan cumá ne, nde hua
richihve che renté, che rạhco
nchuhn.
32 Ate che rendonan
Dendiohs vederihquentiyon
yáhn ne, a ndero ndi che
cuạco, te ihyan min ne,
cuạco nducuahn che rạhn
ye.
33 Nchuhn ne, tahve ne
sạhn che tumerune se Juạn,
ne ndudo che ndahconan ye
yahn ne yahn
vederihquentiyon che
quenan cumá ne, cuạco.
34 U ne, hua rendotenan
che ihyan iyehnse cạhma
nan ye u, ate ntihyon yạn
ndudo che ndahconan ye
yahn ne, cạva che cotahno
ne u, ne ndevahn ne.
35 Juạn ne, nduhcạ ạma
yạhn che din che chi ro dave
nạn ne neve ro, te chicuahn
ye nchuhn yahn
vederihquentiyon yáhn, ne
quenan ino ne.
36 Ate vederihno che redín
ne, tahque rihco ro che
quenan cumá
vederihquentiyon che co
ndudo che rạhn Juạn yáhn, te
cạva chemin ne, a ndero ndi
che a Dendiohs Chida
dechuh ye u.
37 Namin, andahre hua
nihnevan nchuhn ndudo
yahn Dendiohs Chida, nde
hua ntihche ne ihyan, ate
rihco ro ye vạn nchuhn, che

mạn ye dechuh ye u.
38 Me nchuhn ne,
racondạh vedạme ne ndudo
yahn ye, te hua ritahno ne u
che mạn ye dechuh ye.
39 Rendihchenan ne
Ndudo yahn ye nduco
cudạdo, te rạhco ne te ndudo
min din che ndevahn ne, ne
cuahtenan ne vahchetero
numacuahn ro. Ate nde hua
retumacadino ne che a nạn
Ndudo min ndirun yahn
vederihquentiyon yáhn.
40 Hua nahn cotahno ne u
cạva che ndevahn ne,
cuahtenan ne vahchetero
numacuahn ro.
41 'U ne, hua rendotenán
che ndeva nchuhn yavenán.
42 Avạne ne, a rendihché
nduhchan ihyan nchuhn, ne
a devanó che hua yahino ne
Dendiohs.
43 U ne, mạn Chidá dechuh
ye u, ne nchuhn ne,
racondạh vedạme ne u. Ate
ndete che ndạ tạma sạhn che
ricuahn se vededevano yahn
mạn se ne, sạhn min che
cuạco nevahnecun ne sạhn.
44 ¿Tạcạ co cotahno nchuhn
Dendiohs?, te ndotenan che
nuhn ino ne dinahn ne, cạva
che co yeno ye nduco ne ne,
renan ino ne rendeva ạma
tạma ne yavenạn vih.
45 Ndiyu u che cạhco ró
nunde yahn nchuhn nạn
Chidá, te a ley che dirun
Moisés, che ạma ndichahtino
nchuhn ne, a chemin che
renuhnde nunde yahn ne.
46 Ndete che ritahno
nchuhn che dirun Moisés ne,
namin cotahno ne u, te ihyan
min dirun ye yahn
vederihquentiyon yáhn.
47 Ate nducote hua ritahno
ne ndudo che dirun ye ne,
chemin che nde hua co
cotahno ne ndudo yáhn.

6

Cạh Dihvo vo Jesucristo cheh nchuh ca uhn mil ihyan

1 Chihno min ne, cuahn
Dihvo vo tạma lạdo viche
yahn vine yahn Galilea, nạn
che duche Tiberias.
2 Nducote rendihchero
ihyan vederihno che redin
ye che rendoyahn ihyan cah
ne, chemin che ạma yạhn
ihyan cuahn ye nduco ye.
3 Cuahn che ndạ Dihvo vo
min ne, cocha ye ạma
tingüete chihnde ye nduco
ihyan apóstol yahn ye.
4 Ro min ne, a ndạ nino
vihco ro yudo yahn ihyan
nación yahn Israel.
5 Cuahn che ndihchero
Dihvo vo che ạma yạhn
ihyan ndạ ye chidạma ye
min ne, tumerune ye Felipe:

—¿Ti cuhn vo cua vo che
cheh nducoyạca ihyan sih
ne?
6 Dihvo vo ne, a derạhn ye
tihcạ che nahn cadino ye deh
cạhma Felipe, te mạn ye ne,
a devano ye tạcạ din ye che
cạhcacheh ye ihyan chahn.
7 Ndahconan Felipe yahn
ye:

—Andahre o ciento tume
diyạhngua quenda vo che
cua vo pạn ne, nde hua tuno
cạva che ndạca tahsihn,
cheh queri ạma ihyan sih.

8 Tuhme tạma ihyan
apóstol, ihyan min che duche
ye Andrés, dihno Simón

Pedro ne, rąhn ye ri ye Dihvo vo:
9 —Muhn quenun ą̈ma sąhn dihn che nda se uhn pą̈n che ndindah nduco cebada mąn, o yąhca mąn. Ate rąhcó che dehra cochihve chemin cąva ihyan sih, te ą̈ma yąhn ri ye.
10 Rąhn Dihvo vo:
—Cąhma nchuhn co ne nducoyąca ihyan sih che cuahte ye.
Ą̈ma va chano cąhya min, ne chahte ihyan chahn nąn chano me. Che demąn ihyan chąhn ne, ri tenduh uhn mil ye.
11 Tuhme chetąh Dihvo vo pą̈n me, ne necąh ye nundihve cuahn Dendiohs. Chihno min ne, cąh ye ihyan apóstol yahn ye cąva che cąh ye cheh nducoyąca ihyan. Namin chetąh ye yąhca me. Atihnocą din ye, ne cheh nducoyąca ihyan nde nąn che chito ihyan.
12 Cuahn che a chenan cheh ihyan ne, rąhn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol:
—Cuendevąhn nchuhn nducuahn che ngą̈va cąva che hua cora.
13 Ndevąhn ihyan chahn nducuahn, ne chito ndichio cuahte cheyahn pą̈n me che ngą̈va.
14 Nducote ndihchero ihyan vederihno min che din Dihvo ne, rąhn ye:
—Cuąco niyon te ihyan cuh, ihyan profeta che a va cąde che chi ye iyehnse.
15 Checadino Dihvo vo che nahn quenda ihyan chahn ihyan nduco fuerza, cąva che co ye rey yahn ye, ne chemin che ndiquendąh ye vąn ye, cuahn ye demąn ye tą̈ma tingüete yąco.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye nąn nune vine

16 Cuahn che a chi dąh ne, cuenechahn ihyan apóstol chahn cuahn chihto vine me.
17 Chahtenun ye chete ą̈ma bą̈rco che va min, ne cuahn ye tą̈ma lą̈do viche me, cuąhn yąn Capernaum. A mąn, ne Dihvo vo ne, a hua rentą ye.
18 Ura min ne, canąn rano yuhne tąn, ne ą̈ma rendedecuan nune vine me.
19 A cuahn ihyan chahn nduco bą̈rco me tenduh ą̈n mil metro, cuahn che ndihchero ye Dihvo vo, che a ndą nino ye, rica ye nąn nune vine me, ne ą̈ma dihya ye chi.
20 Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:
—A u che ntą́. ¡Condi nchuhn dihya ne co!
21 Chendą Dihvo vo chete bą̈rco me, ne ą̈ma yeno ihyan chahn, netumanecun ye ihyan. Nduco venchahte no ndą bą̈rco me nąn che cuahn ye.

Chinuhn ihyan Dihvo vo Jesucristo

22 Me ihyan che chahtenan ye tą̈ma lą̈do viche yahn vine me ne, tumacadino ye chi dave tą̈ma ro me, che ihyan apóstol chahn ne, chahtenun ye chete ą̈ma ndiyąhn ra bą̈rco che va min, cuahn ye, ne Dihvo vo ne, hua cuahn ye nduco vih.

23 Numanahn che chenan
ye min ne, ndą neve bąrco
che chica yąn Tiberias, ne
chan chihto vine, nino nąn
che cheh ye pąn che cąh
Dihvo vo a ąma ro me.
24 Nducote ndihchero
ihyan chahn che ametah
Dihvo vo min, nde huane
ihyan apóstol yahn ye ne,
chahtenun ye chete bąrco
chahn, cuahn ye yąn
Capernaum, quenuhn ye
ihyan.

25 Cuahn che a tuche ihyan
chahn vine me, ndą ye nąn
che quenun Dihvo vo, ne
tumerune ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿deh ura
ndą ne muhn ne?

26 Ate rąhn Dihvo vo ri ye
ihyan:

—Cuąco ráhn rí nchuhn te
rinuhn ne u, yahn che
chihcachéh nchuhn nde nąn
che chito nchuhn, ndiyu
yahn che chenahn ne yahn
vederihno che dín.
27 Hua cuąhcorąn nchuhn
demąn yahn dehtenduh che
reh ne, te chemin ne, rihno.
Tahque ndah ne ne, codinun
ino ne, cuihcovan ne ndudo
yáhn, cąva che ndevahn ne,
ne cuahtenan ne vahchetero
numacuahn ro. Ndudo yáhn
ne, anduhneca ąma comida
che ngu cuahn dąma yahn
ne. Tihcą, te u che rinducó
nducoyąca ihyan ne, ndąhco
Dendiohs Chida
vederihquentiyon táh, cąva
che ndedeváhn nchuhn.

28 Tuhme tumerune ihyan
chahn Dihvo vo:

—¿A va vederihquentiyon
yahn Dendiohs che va che
dinahn nuhn ne?
29 Ndahconan Dihvo vo, ne
rąhn ye ri ye ihyan chahn:

—Che nahn Dendiohs ne,
che cotahno nchuhn u che
mąn ye dechuh ye.
30 Ndaconan tumerune
ihyan chahn Dihvo vo:

—¿Deh vederihno co din
ne, ndihchero nuhn, cąva
che cotahno nuhn ndih ne?
¿Deh ntiyon nda ne ne?
31 Ihyan ndico yahn nuhn
ne, cheh ye pąn che duche
maná, min yąhn nąn che
metah duhva nduhcą che
ndirun nąn Ndudo yahn
Dendiohs tuhcą: “Cąh
Dendiohs pąn che chica
vahchetero, cheh ye.”
32 Ndahconan Dihvo vo, ne
rąhn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuąco ráhn rí nchuhn:
Pąn che chica vahchetero ne,
ndiyu Moisés che cąh ye
ihyan, te a Chidá. Namin rete
ye nchuhn tąma nąn pąn che
tahque ndah che chica
vahchetero.
33 Pąn min che cąh
Dendiohs ne, chica
vahchetero, ne nduco
chemin rendevahn ihyan
iyehnse.
34 Tuhme rąhn ihyan
chahn ri ye Dihvo vo:

—Te ne pąn che rąhn ne
me nuhn ro ro.
35 Rąhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:

—A u che anduhnecą pąn
cąva ihyan che ritahno ye u,
te rendedeváhn ihyan, ne
cuahtenan ye vahchetero.
Che reh ihyan mąn, che rih

ye maṉ ne, hua retumanan
ihyan cuahn daṉma. Ate
vedeyahino yáhn caṉva ihyan
che ritahno ye u, ne hua ndaṉ
ro che cuihno.
36 Ate nchuhn ne, hua
ritahno ne u, andahre
rendihchero ne u, nduhcaṉ
che a ráṉhn rí nchuhn.
37 Nducoyaṉca ihyan che
retendaṉhnun Chidá caṉva che
cotahno ye u ne, ritahno ye
u, ne hua racondaṉh vedaṉmé
ihyan.
38 Tihcaṉ, te u ne, chicá
vahchetero, dechuh Chidá u,
caṉva che dináhn che nahn ye,
ndiyu che nahn máṉn.
39 Chidá ne, dechuh ye u,
ne nahn ye che ndedeváhn
nducoyaṉca ihyan che maṉ ye
tendaṉhnun ye caṉva che
cotahno ye u. Namin nahn
ye che ndedetuhché ihyan
chaṉhn ro che cuihno
iyehnse.
40 Chidá ne, nahn ye che
nducoyaṉca ihyan che
ndihchero ye u che Daṉya ye,
ne cotahno ye u ne,
ndedetuhché ihyan ro che
cuihno iyehnse, ne
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro.
41 Nducote raṉhn Dihvo vo
yahn maṉ ye, che
anduhnecaṉ paṉn che chica
vahchetero caṉva ihyan
iyehnse ne, chemin che
ndaṉhchenan saṉhn ndinaṉn
yahn nación yahn Israel
chahn ihyan,
42 ne rente se vaṉn maṉ se
nduco vih:
—Ihyan tih che Jesús, che
daṉya José me. Uvo ne, a
rendihcho vo chida ye maṉ,
chaco ye maṉ, ¿me dehco che
raṉhn ye che vahchetero
chica ye?
43 Tuhme raṉhn Dihvo vo ri
ye saṉhn chahn:
—Hua ndaṉhchenan
nchuhn u.
44 Cuedevano ne te nde
aṉma ihyan hua co cotahno ye
u, ndete che hua maṉn Chidá
tendaṉhnun ye ihyan.
Nducoyaṉca ihyan che
cotahno ye u ne,
ndedetuhché ihyan ro che
cuihno iyehnse.
45 Naṉn libro che dirun
ihyan profeta ne, tuhcaṉ
raṉhn: “Dendiohs ne, din ye
che conahn nducoyaṉca
ihyan.” Chemin che
nducoyaṉca ihyan che
redinahn ye yahn Dendiohs
Chida ne, ritahno ye u.
46 ’Nde aṉma ihyan iyehnse
ne, hua ntihche ye Dendiohs
Chida. Atenaṉn u che
rendihché ihyan.
47 Cuaṉco ráṉhn rí nchuhn te
ihyan che ritahno ye u ne,
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro.
48 U ne, anduhnecaṉ paṉn
caṉva ihyan iyehnse, te
rendedeváhn ihyan,
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro.
49 Ihyan ndico yahn
nchuhn ne, cheh ye paṉn che
duche maná min yaṉhn naṉn
che metah duhva, ate paṉn
min ne, metah
vederihquentiyon yahn caṉva
che ndevahn ye, cuahtenan
ye vahchetero.
50-51 Ate ihyan che cheh ye
paṉn che chica vahchetero ne,
cuahtenan ye vahchetero

numacuahn ro. Pạn min ne, redin che rendevahn ihyan. Adecoduhno ihyan che cheh ye ne, ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Che rą́hn yahn pạn min ne, rą́hn yahn mą́n, te va che cạhco mendą́hn u cóh, cạva che ndedeváhn ihyan iyehnse.

52 Tuhme ạma ndeh rente sạhn ndinạn chahn vạn mạn se nduco vih, ne rạhn se:

—¿Tạcạ che rạhn ihyan tih che covahn ye pạn, cạva che chuh vo ihyan?

53 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Cuạco rą́hn rí nchuhn te, u che rinducó nducoyạca ihyan ne, cạva che ndevahn ne ne, va che cotahno ne u mạn, cochahtino ne yun yáhn che cora mạn.

54 Ihyan che cotahno ye u, ne cochahtino ye yun yáhn che cora ne, ndedetuhché ihyan ro che cuihno iyehnse, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

55 Tihcạ, te cạva che co ndevahn ihyan ne, va che cạhco mendą́hn u, cora yun yáhn cạva ye.

56 Ihyan che cotahno ye u, ne cochahtino yun yáhn che corá ne, conduco ye u, ne dín cudạdo ihyan.

57 Dendiohs Chida ne, hua ndạ ro che cuihno ye. A ihyan min che dechuh ye u, ne vedeyeno yáhn ne, che richahtinó ihyan. Me ihyan che richahtino ye u ne, ndedeváhn ihyan, cuahtenan ye vahchetero.

58 U ne, anduhncạ pạn che chica vahchetero, cạva ihyan iyehnse. Pạn che duche maná, che cheh ihyan ndico yahn nchuhn ne, metah vederihquentiyon yahn cạva che ndevahn ihyan, cuahtenan ye vahchetero. Ate ihyan che cochahtino ye u ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

59 Chete yạco, min yạn Capernaum, che tihcạ chicuahn Dihvo vo sạhn chahn.

60 Chihno chicuahn Dihvo vo ndudo min ne, nde ihyan che rinducó ye ihyan ne, ạma yạhn ye rạhn ye:

Ndudo che tihcạ ricuahn ye ne, ạma vạhche. Nde ạma ihyan hua co nevahnecun ye.

61 Checadino Dihvo vo che hua chahtenan ino ihyan chahn ndudo che chicuahn ye, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Nducote hua chahtenan ino nchuhn ndudo che tihcạ ricuáhn ne,

62 nde tahque hua cuahtenan ino ne ndete che ndihchero ne u che rinducó nducoyạca ihyan, che nạhn vahchetero nạn che chicá.

63 A Vaco Ndah yahn Dendiohs che redin che rendevahn ihyan. U ne, cạhco mendą́hn u cóh, nedihvé nunde yahn ihyan iyehnse, ate a Vaco Ndah yahn Dendiohs che redin che rendevahn ye. Ndudo che renté nduco nchuhn ne, renté numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, cạva che ndevahn ne.

64 Ate hua nducoyaca nchuhn ritahno ne.
Tihca rahn Dihvo vo, te a devano ye nde ro menan, duhtenduh ihyan che hua ritahno ye ihyan man, sahn che va che ndihcue ndeh se ihyan man.
65 Namin rahn ye:
—Ráhn rí nchuhn te ihyan che man Chidá tendahnun ye ihyan ne, atenan ihyan chahn che co cotahno ye u.
66 Ama yahn ihyan che chinduco ye Dihvo vo ro menan ne, chihcoman ye ihyan nde ro min, ametah chinduco ye ihyan.
67 Tuhme tumerune Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye:
—Namin nchuhn ne, ¿a nahn cahcoman ne u ne?
68 Ndahconan Simón Pedro, ne rahn ye:
—Dihve nuhn, metah nde tama ihyan che cochahtino nuhn cava che ndevahn nuhn, atenan ndih. Ndudo che ricuahn ne ne, retihyon yune ihyan che ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.
69 Nuhn ne, a ritahno nuhn ndih, ne a devano cuaco nuhn te ndih che Daya Dendiohs, che hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yahn ye man, ndih, ihyan min che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse man.
70 Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—A devano nchuhn che a mán tendahnún nduh che ndichio ne, ate nde nduco nduh ne, rihquentiyon chundah ama cha nchuhn.
71 Che tihca rahn Dihvo vo ne, rahn ye yahn daya Simón, sahn min che duche se Judas Iscariote, te sahn min va che ndihcue ndeh se ihyan, andahre nduco se ndi cuande se van ihyan apóstol chahn.

7

Dihno Dihvo vo Jesucristo ne, hua ritahno ye ihyan

1 Quendi Dihvo vo quechica ye estado yahn Galilea. Hua nahn conan ye estado yahn Judea, te sahn ndinan yahn nación yahn Israel che vate se min ne, nahn cahno se ihyan.
2 Ro min ne, a nda nino vihco yahn vah cue che redin ihyan nación yahn Israel.
3 Tuhme rahn dihno Dihvo vo ri ye ihyan:
—Cuique muhn, cuehn yan Jerusalén cava che namin ihyan che vate ye min, che ritahno ye di ne, ndihchero ye vederihno che redin.
4 Tihca, te cuahn che nahn vo che cadino ihyan yahn ntiyon che redin vo ne, va che cahco ro vo. Chemin che tahque ndah, cuehn min, din vederihno nan che tahque yahn ihyan rendo dama ye.
5 Tihca rahn dihno ye, te nde ihyan chahn ne, hua ritahno ye ihyan.
6 Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:
—Metah nda ura che cáhn, ate nchuhn ne, adecodehno ura che nahn ne, co cahn ne.

7 Nchuhn ne, hua tạn ihyan nunde nduco ne, ate u che cuạco ne, tạn ye nducó, te renevíh nunde yahn ye vạconạn ye.
8 Cuahn nchuhn vihco. U ne, hua cạ́hn meniyon, te metah ndạ ura che cạ́hn.

Chahn Dihvo vo Jesucristo vihco yahn vah cue

9-10 Chihno min ne, quenan ca Dihvo vo estạdo yahn Galilea, ne cuahn dihno ye. Adive ne, cuahn che a chihno cuahn nducoyạca ihyan vihco me ne, tuhme cuahn ye demạn ye.
11 Sạhn ndinạn yahn nación yahn Israel ne, rinuhn ndudo se ti quenan Dihvo vo.
12 Ạma yạhn ihyan ne, rente ye yahn Dihvo vo. Nạhn ye ne, rạhn ye: "Ihyan min ne, ndah ihyan ye." Ate nạhn ye ne, rạhn ye: "Hua ndah ihyan ye, te rihncheh ye ihyan."
13 Nducoyạca ihyan ne, cuạhn ndeh rente ye yahn Dihvo vo, yahn che vạh che cadino sạhn ndinạn yahn nación yahn Israel.
14 Cuahn che a mendạhn vihco me ne, chendạ Dihvo vo chete yạco, canạn ricuahn ye ihyan.
15 Me sạhn ndinạn chahn ne, ạma rahn ino se che ạma ndạhcạ ricuahn ye, ne rạhn se:
—¿Ti chehua ihyan tih che tihcạ ricuahn ye?, te hua nahn ye escuela che rahn ihyan ricuahn.
16 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:
—Che ricuáhn ne, ndiyu che cuande yahn mạ́n, te che cuande yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u.
17 Ihyan che nahn dinahn ye che rihquentiyon Dendiohs ne, conahn ye te che ricuáhn ne, che cuande yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu che cuande yahn mạ́n.
18 Ihyan che ricuahn ye vededevano yahn mạn ye ne, che nahn ye ne, che ndeva ihyan yavenạn ye. Ate ihyan che ricuahn ye cạva che quendạh yavenạn ihyan che dechuh ye ihyan ne, ricuahn ye numa cuạco.
19 'Moisés ne, dirun ye ley, chihco ye yahn nchuhn, ate nde ạma ne hua redinahn ne. Tahque ndah ne ne, nahn cạhno ne u.
20 Ndahconan ihyan chenạhn, ne rạhn ye ri ye ihyan:
—Co quenun vaco chihngạ ndih, ne chemin che tihcạ rạhn ne. ¿Duh nahn cạhno ndih?
21 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Yahn ạma vederihno che dín ro che rahtetuhno ihyan ne, ạma rahn ino nducoyạca nchuhn.
22 Moisés ne, dirun ye yahn ley che renan seña nchuhn, nduhcạ che chihquentiyon Dendiohs ihyan ndico yahn ye. Chemin che raconahn ne seña checạhya, andahre ro che rahtetuhno ihyan.

23 Nducote raconahn ne
seṉ̃a checa̱hya, andahre ro
che rahtetuhno ihyan ca̱va
che hua cuahcota̱hn ne yahn
ley min ne, ¿me dehco che ri
ta̱n ne nducó, yahn che ro
che rahtetuhno ihyan dín
che ndoyahn a̱ma sa̱hn che
rechuhrihn se?
24 Ndotenan che
nda̱hchenan nchuhn ne,
cuendedecadino ndah ne, ne
tumacadino ne che nda̱hca̱
redín.
25 A̱ma o ihyan che vate ye
ya̱n min che a devano ye che
nahn ca̱hno se Dihvo vo ne,
retumerune vih ye:
—¿A ndiyu ihyan tih che
rinuhn se ihyan, che nahn
ca̱hno se ihyan ne?
26 Ma̱n ne, nga̱ ye, quenun
ye ta̱n ricuahn ye, ne hua
duhva retumaca̱h ihyan,
ca̱va che co ye preso. A din
ndete che, a nduco ihyan
ndina̱n yuhn vo, ritahno ye
che ihyan tih, che a va ca̱de
che chi ye ndedevahn ye
ihyan iyehnse.
27 Ate ndiyu ihyan tih
chemin, te uvo ne, a devano
vo ti chica ye. Cuahn che nda̱
ihyan min ne, nde a̱ma ihyan
hua co devano ye ticua̱hn
quenda̱h ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ra̱hn ye ti chica ye

28 Dihvo vo ne, chihnevan
ye che tihca̱ rente ihyan
chahn. Tuhme a̱ma dito
ra̱hn ye:
—Nchuhn ne, ra̱hn ne che
a rendihche ne u ma̱n, a
devano ne ti chicá ma̱n, ate
ndere ra̱hn ne chemin.
Ndiyu che cuande yahn mán
che cochí, te cochí che
cuande yahn Chidá, ihyan
min che quenan cuma ye
vederihquentiyon che a̱ma
chahte, ihyan min che nde
hua rendihche ne ihyan.
29 U ne, a rendihché ihyan,
te a na̱n ye quenán, ne a ma̱n
ye dechuh ye u.
30 Cuahn che chihnevan
sa̱hn ndina̱n chahn che tihca̱
ra̱hn ye ne, nahn din se
preso ihyan, ate nde a̱ma se,
hua chihquino se din se
preso ihyan, te ro min ne,
metah nda̱ ro yahn ye che
ca̱hno se ihyan.
31 Va̱n ihyan chahn ne,
a̱ma ya̱hn ihyan chitahno ye
ihyan, ne ra̱hn ye:
—A ihyan cuh che a va
ca̱de che chi ye ndedevahn
ye ihyan iyehnse, te ¿a chi
ta̱ma ye che tahque din ca ye
vederihno che co ihyan cuh?

Sa̱hn fariseo ne, dechuh se policía ca̱va che din se preso Dihvo vo Jesucristo

32 Checadino sa̱hn fariseo
che rendonan ihyan ya̱n
Dihvo vo. Chemin che nte
ca̱de se nduco chidocuya̱n
ndina̱n, ne dechuh se policía
yahn ya̱co, ngua se ihyan, co
ye preso.
33 Cuahn che nda̱ se ne,
ra̱hn Dihvo vo:
—Conan cá te neve ro
nduco nchuhn, tuhme ná́hn
na̱n Ihyan che dechuh ye u.
34 Nda̱ ro min ne, nuhn
nchuhn u, ate hua nta̱ca ne
u, te hua co ca̱hn ne na̱n che
conán.
35 Tuhme rente sa̱hn
chahn va̱n ma̱n se nduco
vih, ne ra̱hn se:

—¿Ti ra conan ihyan tih che rạhn ye che hua ntạca vo ihyan? ¿A ndihco ye che cạhn ye vạn ihyan nación yuhn vo che chenan ye nación chenạhn? ¿A min conan ye, cacuahn ye ihyan nación chenạhn chahn?

36 ¿Deh conahn che tihcạ rahn ye che nuhn vo ihyan, ne hua ntạca vo ihyan, te hua co cuhn vo nạn che conan ye?

Rạhn Dihvo vo Jesucristo te ihyan che ritahno ye ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan

37 Ro vihco chahte me ne, chandi Dihvo vo nạn nducoyạca ihyan, ne cahndudo ye:

—Adecoduhno ihyan che yạca ye ne, chi ye nạ́n, cạ́h nune, cuh ye.

38 Nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs ne, ihyan che cotahno ye u ne, cuahtenan cuma ye vederihquentiyon, anduhnecạ ạma nune che hua retihnan.

39 Che tihcạ rạhn Dihvo vo ne, cạh ye, checadino ihyan, che ihyan che cotahno ye ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Ro min ne, ametah co Vaco Ndah yahn Dendiohs, te metah nạhn Dihvo vo vahchetero.

Ihyan ne, hua ra vih ndudo ye cạva Dihvo vo Jesucristo

40 Cuahn che a chihno cạh cuande Dihvo vo ihyan ne, nạhn ihyan ne, rạhn ye:

—Cuạco niyon che ihyan tih, ihyan profeta che a va cạde che chi ye.

41 Nạhn ye ne, rạhn ye:

—Ihyan tih ne, a mạn ihyan min che a va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

Ate nạhn ihyan ne, rạhn ye:

—Hua cuạco chemin, te ihyan min che a va cạde che chi ye ne, ndiyu estạdo yahn Galilea quendạh ye,

42 te nạn Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun che ihyan min ne, nạn ndạta yahn rey David quendạh ye mạn, cuhndeyạn ye yạn Belén, yạn vạco David mạn.

43 Tihcạ chi che a vih rạhn ạma, a vih rạhn tạma ihyan chahn, yahn Dihvo vo.

44 Vạn ihyan chahn ne, chenun ạma o se che nahn din se preso Dihvo vo, ate hua chihquino se.

Sạhn ndinạn yahn ihyan nación yahn Israel ne, hua chitahno se Dihvo vo Jesucristo

45 Sạhn policía chahn ne, ndaconan se nạn che chenun sạhn fariseo mạn, chidocuyạn ndinạn mạn. Tuhme rạhn se ri se sạhn policía chahn:

—¿Dehco che hua quenda nchuhn ihyan min?

46 Ndahconan sạhn policía chahn, ne rạhn se:

—Hua quenda nuhn ihyan, te nde ạma yune hua nihnevan nuhn che ricuahn ihyan nduhcạ che ricuahn ihyan min.

47 Rąhn sąhn fariseo chahn
ri se sąhn:
—Namin nchuhn ne, co a
cąh yune ne che chihnecheh
ye nchuhn.
48 Cuedevano ne, te nde
ąma nuhn, hua ritahno nuhn
ihyan min.
49 Sąhn yąn sih ne, hua
devano se ley che dirun
Moisés, ne chemin che
ndinda se.
50 Vąn sąhn ndinąn chahn
ne, ndi cuande ąma ihyan
fariseo che duche ye
Nicodemo. A ihyan min che
chahn ye ąma vino,
chendihchero ye Dihvo vo.
Ihyan min ne, rąhn ye ri ye
combiero yahn ye:
51 —Ley che riquendi vo
ne, rihquentiyon che hua co
cąhmo vo che a ndinda ąma
ihyan numanahn che metah
cadino cuąco vo deh nunde
yahn ye va.
52 Ndaconan se yahn
Nicodemo, ne rąhn se:
—¿A namin nduco di
chique estądo yahn Galilea?
Condihchenen nąn Ndudo
yahn Dendiohs, ne cadine te
nde ąma ihyan profeta hua
quendąh ye min.
53 Chihno min ne, conąhn
queri ąma se ndevąco se.

8

Ąma tąhn che ndere quechica te

1 Chihno chicuahn Dihvo
vo ihyan chahn ne, cuahn ye
Cuete Olivo.
2 Chi dave tąma ro me ne,
ndą tun ye, ne chendą ye
chete yąco. Ndo dąma
nducoyąca ihyan nąn ye, ne
chihnde ye, ndevanąn
ricuahn ye ihyan chahn.
3 Tuhme ndą sąhn devano
ley che dirun Moisés mąn,
sąhn fariseo mąn, nda se
ąma tąhn ndąhta che va
inchąhn te, che ntąca ihyan
tąhn, ura che quendite te
nduco chihyo te. Chihno se
tąhn mendąhn,
4 ne rąhn se ri se Dihvo vo:
—Ihyan Ricuahn, tąhn tih
ne, ntąca ihyan tąhn, ura che
quendite te nduco chihyo te.
5 Nąn ley che dirun Moisés
ne, rihquentiyon che cąhno
nuhn tąhn che tihchan sih,
nduco tu. ¿Me ndih, deh rąhn
ne ne?
6 Tihcą rąhn sąhn chahn,
te retumarande se Dihvo vo,
renuhn ino se tącą co cąca
nunde se yahn ye. Ate Dihvo
vo ne, nde hua tumacąh ye
yahn se, ne canąn dirun ye
ndiyąhn, nduco ndutitąh ye.
7 Quendi se retumarune se
ihyan. Nąn menąn ne,
ndevandi cuąco ye, ne rąhn
ye ri ye sąhn:
—Adecochano nchuhn che
metah nunde yahn ne ne,
cąh ne tu tąhn.
8 Chihno rąhn ye ne,
ndaconan ndondih ye, ne
quendi ye redirun ye
ndiyąhn.
9 Chi cuihnąn sąhn chahn
che tihcą rąhn ye ri ye sąhn,
te a devano se te chendihco
se nunde, ne canąn
ndiquendąh vah ca ąma ca
ąma se, conąhn se, menąn
vihca sąhn che tahque ndico
chahn. Cuahn che a chihno
conąhn se ne, a demąn tąhn
ndąhta me, nti te min.

10 Tuhme ndevandi cuạco
Dihvo vo, ne tumerune ye
tạhn:
—¿Tiya sạhn chahn che rih
nunde se yehn ne? ¿A nde
ạma se hua quendi se rih
nunde se yehn ne?
11 Ndaconan te yahn ye, ne
rạhn te:
—Hua Dihvé, nde ạma se.
Tuhme rạhn ye ri ye tạhn:
—U ne, nchahcó nunde
yehn. Mạn ne, conahn.
Ametah ndaconan ndere
cochique condihque nunde.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, cuahtenan ye vahchetero

12 Tạma yune ne, ricuahn
Dihvo vo ihyan, ne rạhn ye:
—U ne, anduhnecạ ạma
yạhn che ri ro dave nạn
ihyan iyehnse. Chemin che
ihyan che ritahno ye u ne,
conahn ye ndudo yáhn, ne
ndedeváhn ihyan, cuahtenan
ye vahchetero.
13 Tuhme rạhn sạhn
fariseo chahn ri se ihyan:
—Ndih ne, rendonan mạn
ne ndih. Chemin ne, hua
cochihve yahn ne.
14 Ndahconan ye, ne rạhn
ye ri ye sạhn:
—Ndudo che renté ne,
cuạco, andahre rạhn nchuhn
che rendonan mą́n u, te u ne,
devanó ti chicá mạn, ti nąhn
mạn. Ate nchuhn ne, hua
devano ne ti chicá nde
huane ti nąhn.
15 Nchuhn ne, ra cuande
ne ihyan nduhcạ costumbre
yahn ne, rendạhchenan ne
ihyan. Ate u ne, hua
rendạhchenán nde ạma
ihyan.
16 Me cuahn che
retechecạdé ne, retechecạdé
numa cuạco, te retechecạdé
dạma nduco Chidá, ihyan
min che dechuh ye u, ndiyu
demą́n.
17 Nạn ley che
rendihchenan nchuhn ne,
rihquentiyon che, cuahn che
va o testigo che ra vih ndudo
yahn ye, rạhn ye che cuạco
ne, va che cotahno vo che
rạhn ye.
18 U ne, rą́hn ndudo cuạco
yahn ntiyon yáhn. Me Chidá
che dechuh ye u ne, namin
rạhn ye yahn.
19 Tuhme tumerune sạhn
chahn ihyan, ne rạhn se:
—¿Ti va chida ne ne?
Ndahconan ye yahn se, ne
rạhn ye:
—Nchuhn ne, hua renahn
ne yahn vederihquentiyon
che quenan cumá, nde hua
rendihche ne Chidá.
Nducote hua renahn ne
yahn vederihquentiyon che
quenan cumá ne, chemin
che hua rendihche ne Chidá.
20 Tihcạ chicuahn Dihvo vo
chete yạco, nạn che va yave
yahn tume vedino. Ate nde
ạma sạhn chahn, hua din se
preso ihyan, yahn che metah
ndạ ura che ndihco cạde
Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, rạhn tun ye che nąhn ye vahchetero

21 Ndaconan rạhn Dihvo
vo tạma yune nduco ihyan
tuhcạ:
—U ne, nąhn, ne nchuhn
ne, nuhn ne u, ate hua ntạca
ne u. Conda ne, din nunde
yahn ne, te nạn che nąhn ne,
hua co ndạ ne.

22 Tuhme rạhn sạhn
ndinạn chahn vạn mạn se
nduco vih:
—¿A cạhno mạn ihyan tih
ihyan, che tihcạ rạhn ye che
nạn che cạhn ye ne, hua co
ndạ vo ne?
23 Rạhn Dihvo vo ri ye
sạhn:
—Nchuhn ne, ihyan
iyehnse nchuhn. Ate u ne,
vahchetero chicá.
24 Chemin che rạ́hn rí
nchuhn che conda ne, din
nunde yahn ne. Tihcạ, te
ndete che hua cotahno ne
che u, ihyan min che a va
cạde che chi ye ndedevahn
ye ihyan iyehnse ne, conda
ne, din nunde yahn ne.
25 Tuhme tumerune sạhn
chahn ihyan:
—¿Duh ndih ne?
Ndahconan ye, ne rạhn ye
ri ye sạhn:
—A rạ́hn rí nchuhn nde a
rạhn me.
26 Ạma ndeh nạn
dehtenduh va che có nchuhn
mạn, nevíh nunde yahn ne
vạconạn ne mạn. Ihyan che
dechuh ye u ne, riquendạh
cuạco che rạhn ye. Me u ne,
a ndudo yahn ye che ricuáhn
ihyan iyehnse.
27 Ate sạhn chahn ne, hua
chenahn se che a yahn
Dendiohs Chida che tihcạ
rạhn ye.
28 Chemin che rạhn ye ri ye
sạhn:
—Cuahn che cuaconahn
yạh nchuhn u che rinducó
nducoyạca ihyan ne, tuhme
tumacadino ne yahn
vederihquentiyon che
quenan cumá. Namin
tumacadino ne che hua
ricuáhn che cuande yahn
mạ́n, te ricuáhn ndudo che a
mạn Chidá te cuande ye u.
29 Tihcạ, te Chidá ne,
dechuh ye u, ne rinduco ye
u. Hua rihcomạn ye u, te
cuahn dạma redináhn
nducuahn che renan ino ye.
30 Cuahn che chihno rạhn
Dihvo vo nducuahn ndudo
chemin chan ne, ạma yạhn
ihyan chitahno ye ihyan.
31 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:
—Ndete che quendi
nchuhn numa ino ne
cotahno ne ndudo che
ricuáhn nchuhn ne, tuhme
che cuạco conduco ne u.
32 Avạne ne, conahn ne
ndudo yáhn, ne ndo ne libre.
33 Ndahconan ihyan chahn
ne, rạhn ye ri ye Dihvo vo:
—Nuhn ne, ndạta yahn
Abraham nuhn, ne nde ạma
yune hua ntihcue ihyan
nuhn. ¿Me tạcạ che rạhn ne
che ndo nuhn libre ne?
34 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:
—Cuạco rạ́hn rí nchuhn te
nducoyạca ihyan che
vatechica ye vedeyeno yahn
mạn ye, rahtendihco ye
nunde ne, anduhnecạ ndete
che hua libre ye, te hua co
cạhcomạn ye nunde yahn ye.
35 Nchuhn ne, nduhcạ
sạhn decạhya yahn ihyan
che hua redin cuande ye vạn
dạya ye ne, tihchan nchuhn
nạn Dendiohs. Ate u ne,
Dạya ye u.
36 Chemin che, cuahn che
ndedeváhn ihyan ne, ametah
deh che ndedecadino ye.

37 A devanó che ndạta
yahn Abraham nchuhn. Ate
hua renevahnẹcun ne ndudo
yáhn, ne chemin che nahn
cạhno ne u.
38 U ne, ricuáhn nchuhn
ndudo che rete cuande
Chidá u, ne nchuhn ne, redin
ne dehtenduh che nahn
chida ne.
39 Ndahconan ihyan chahn
yahn Dihvo vo, ne rạhn ye:
—Nuhn ne, Abraham che
chida nuhn.
Ate rạhn ye ri ye ihyan
chahn:
—A ndere redin chida
nchuhn Abraham, te hua
riquendi ne yune yahn ye.
40 U ne, rạhn cuạcó rí
nchuhn ndudo che a mạn
Dendiohs rete cuande ye u,
ate nchuhn ne, nahn cạhno
ne u. Abraham ne, ndiyu
chemin che din ye.
41 Nchuhn ne, cuahto
redin chida ne, cuahto redin
mạn ne.
Rạhn ihyan chahn ri ye
Dihvo vo:
—Nuhn ne, Dendiohs che
Chida nuhn.
42 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:
—A ndere redin Chida
nchuhn Dendiohs. Hua
cuạco che rạhn ne, ne
chemin che hua ri rendihche
ne u. Ndiyu che cuande yahn
mán che cochí, te a mạn
Dendiohs dechuh ye u.
43 Yahn che hua
renevahnecun nchuhn
ndudo yáhn ne, chemin che
hua renahn ne.
44 Nchuhn ne, chundah
che chida ne, sạhn min che
redinahn ne yahn se. Sạhn
min ne, rihquentiyon se
sạhn rihno ihyan nde ro che
chihnde iyehnse. Cuahn
dạma rihncheh se, te chemin
che ntiyon yahn se.
45 U ne, ricuáhn ndudo
cuạco, ate nducote ndi nino
ne vederihncheh ne, chemin
che hua ritahno ne che rạhn.
46 Nde ạma nchuhn ne,
hua co cạhma ne che va
nunde yáhn. Ndudo cuạco
che ricuáhn, ne redin yahn
che cotahno ne.
47 A ndero ndi ihyan che
yahn Dendiohs ihyan, te
rihcovan ye Ndudo yahn ye.
Ate nchuhn ne, ndiyu yahn
Dendiohs nchuhn, ne
chemin che hua nahn
cạhcovan ne Ndudo yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, a va ye nde ro che metah cuhndeyạn Abraham

48 Tuhme rạhn sạhn
ndinạn chahn ri se Dihvo vo:
—Rạhn cuạco nuhn ri
nuhn ndih che ndere ihyan
ndih, nduhcạ ihyan nación
yahn Samaria mạn, quenun
vaco chihngạ ndih mạn.
49 Rạhn Dihvo vo ri ye
sạhn chahn:
—U ne, rendevá yavenạn
Chidá. Ate nchuhn ne,
rendạhchenan ne u, ne
chemin che ndere rạhn ne
che quenun vaco chihngạ u.
50 U ne, hua rendonan mán
u. Ate va Chidá che rendeva
ye yavenán, ne ihyan min
che retechecạde ye.
51 Cuạco rạhn rí nchuhn te
ihyan che rihcovan ye che
ricuáhn ne, cuahtenan ye
cuahn dạma.
52 Tuhme rạhn se ri se
Dihvo vo:

—Mạn ne, a devano cuạco nuhn che quenun vaco chihngạ ndih, yahn che tihcạ rạhn ne. Abraham mạn, nducoyạca ihyan profeta mạn ne, chih ye. Me ndih ne, rạhn ne te ihyan che cạhcovan ye ndudo che ricuahn ne ne, cuahtenan ye cuahn dạma.

53 ¿A tahque rigonun chihve ndih che co chida nuhn Abraham, che rạhco ne? Ihyan min mạn, nducoyạca ihyan profeta mạn ne, chih ye. ¿Duh ndih, che rạhco ne?

54 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Ndete che rendonan mạ́n u ne, nde hua cochihve yáhn. Chidá, ihyan min che rạhn nchuhn che Dendiohs yahn ne ne, a ihyan min che rendeva ye yavenạ́n.

55 U ne, rendihché ihyan, ate nchuhn ne, hua rendihche ne ihyan. Rendihché ihyan, ne redinához che rihquentiyon ye. Cuạco che rạ́hn, ndiyu nduhcạ nchuhn che ndere rạhn ne che rendihche ne ihyan.

56 Ihyan ndico yahn nchuhn, Abraham ne, ạma chi yeno ye cuạhn che checadino ye che va che chí iyehnse, ne nde tahque chi yeno ye cuahn che a chinahn.

57 Tuhme rạhn se ri se Dihvo vo:

—Nde mare o raco ndiche nduyo metah co ndih, ¿tạcạ che ndihchero ne Abraham?

58 Rạhn Dihvo vo ri ye sạhn:

—Cuạco rạ́hn rí nchuhn te u ne, a vá nde ro che metah cuhndeyạn Abraham.

59 Tuhme chetạh sạhn chahn tu, che cạh se Dihvo vo. Ate cheh nạn se ihyan, ne ndiquendạh ye chete yạco me. Chuh ye vạn nducoyạca se, cuahn ye.

9

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nạn ạma sạhn che ve nạn se nde ro che chihndeyạn se

1 Ạma ro ne, ndihchero Dihvo vo ạma sạhn che ve nạn se nde ro che chihndeyạn se.

2 Ihyan apóstol yahn ye ne, tumerune ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿dehco che ve nạn sạhn tih ne? ¿A cạva nunde yahn indihte yahn se, o cạva nunde yahn mạn se ne?

3 Ndahconạn Dihvo vo yahn ihyan chahn, ne rạhn ye:

—Ndiyu cạva nunde yahn indihte yahn se, nde huane cạva nunde yahn mạn se. Ve nạn se cạva che cuhnde ro vederihquentiyon yahn Dendiohs, tumacadino ihyan.

4 U ne, va che din nun inó dináhn ntiyon yahn Ihyan che dechuh ye u numanahn che quenan cá iyehnse.

5 Numacuahn ro che quenán muhn ne, ricuáhn Ndudo yahn Dendiohs ihyan cạva che netah ndutinạn ye.

6 Chihno rąhn ye chemin
ne, din ye tah nchete nduco
nunedan ye, ne chacotąhme
ye ndutinąn sąhn nąn ve me.
7 Tuhme rąhn ye ri ye
sąhn:
—Cuehn conane nan nąn
nune che duche Siloé —che
tihcą duche nune me ne,
conahn "Nune Rica."
Cuahn sąhn nąn ve me, ne
cuahn che nąno se nąn se
nąn nune me ne, chi ro nąn
se.
8 Cuahn che ntą se ne, rąhn
ihyan nino ndevąco se mąn,
ihyan che rendihche ye sąhn
mąn:
—¿A ndiyu sąhn tih che
rica se che din ihyan
vedevąhino nduco se ne?
9 Nąhn ihyan ne, rąhn ye:
—Sąhn tih chemin.
Nąhn tun ihyan ne, rąhn
ye:
—Ndiyu sąhn tih chemin,
ate tihcą ro se.
Rąhn mąn se:
—A u chemin.
10 Tumerune ihyan sąhn:
—¿Me tącą chi che chi ro
nan ne?
11 Ndahconan se, ne rąhn
se:
—Ihyan min che duche ye
Jesús, din ye nchete,
chacotąhme ye ndutinąn, ne
tahve ye u, cháhn nąnó nąn
nąn nune Siloé. Chihno nąnó
nąn ne, ndetąhno chi ro nąn.
12 Tumerune ihyan chahn
sąhn:
—¿Ti quenan ihyan min
ne?
Ndahconan se, ne rąhn se:
—Hua devanó.
13 Tuhme quenda ihyan
sąhn min nąn sąhn fariseo.
14 Ro che din Dihvo vo che
chi ro nąn sąhn min ne, ro
che rahtetuhno ihyan.
15 Chemin che tumerune
sąhn fariseo chahn sąhn tącą
chi che chi ro nąn se.
Ndahconan se, ne rąhn se ri
se sąhn chahn:
—Chacotąhme Jesús
nchete ndutinąn, ne nąnó
nąn nduhcą che rąhn ye, ne
ndetąhno chi ro nąn.
16 Tuhme rąhn ąma o sąhn
fariseo chahn:
—Sąhn che tihcą din me
ne, ametah yahn Dendiohs
che tihcą redin se, te hua
renevahnecun se ro che
rahtetuhno ihyan.
Ate tąma te o se ne, rąhn
se:
—Ndete che hua yahn
Dendiohs sąhn ne, ¿tącą
redin se vederihno tuhme?
Nduco tihcą ne, hua cavih
ndudo yahn se nduco vih,
17 ne ndąconan tumerune
se sąhn min:
—Me di, ¿deh rahn yahn
sąhn min che din se che chi
ro nan ne?
Ndahconan se, ne rąhn se
ri se sąhn chahn:
—U ne rąhn te ihyan min
ne, ąma ihyan profeta.
18 Ate sąhn chahn ne, hua
nahn cotahno se che ve nąn
sąhn min ro menąn. Chemin
che tahve se chehua indihte
yahn sąhn min,
19 ne tumerune se ihyan:
—¿A nchuhn dąya ne
sąhnguh ne? ¿A cuąco che ve
nąn se cuahn che
chihndeyąn se ne? ¿Me tącą
chi che chi ro nąn se ne?
20 Ndąhconan indihte
yahn sąhn min:

—Sąhnguh che dąya nuhn, ne ve nąn se cuahn che chihndeyąn se.

21 Ate hua devano nuhn tącą chi che chi ro nąn se, nde hua devano nuhn duh ihyan din ye che chi ro nąn se. Tumerune nchuhn sąhn. A va nduyo yahn se, ne mąn se co nte cuande se nchuhn.

22 Indihte yahn sąhn min ne, tihcą rąhn ye, te vąhino ye, yahn che a checadino ye te sąhn ndinąn chahn ne, a ntuhno se che ndetendąh se adecoduhno ihyan chete yąco, ndete che cotahno ye che Dihvo vo ne, a ihyan min che a va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

23 Chemin che rąhn ihyan chahn ri ye sąhn ndinąn chahn che tumerune se mąn sąhn dąya ye te a va nduyo yahn se.

24 Tuhme ndaconan cah sąhn ndinąn chahn sąhn min, ne rąhn se ri se sąhn:

—Codin cąva Dendiohs, ne cahme co nuhn cha che cuąco, te nuhn ne, devano nuhn te sąhn min che din se che chi ro nan ne, sąhn nunde se.

25 Ndahconan sąhn min, ne rąhn se ri se sąhn chahn:

—U ne, hua devanó a ihyan nunde ye o hua. Ate devanó che ro menąn me ne, ve nąn, ne ihyan min din ye che chi ro nąn.

26 Ndaconan tumerune sąhn chahn sąhn:

—¿Tącą din se che chi ro nan ne?

27 Ndahconan sąhn min, ne rąhn se ri se sąhn chahn:

—A rąhn rí nchuhn, ne hua ritahno ne. ¿Deh ndah co yahn ne che ndaconán cąhma túnne? ¿A nduco ne nahn cotahno ne ihyan min ne?

28 Rąhva sąhn chahn nduco sąhn min, ne rąhn se ri se sąhn:

—Di ne, ndichahtine sąhn min. Ate nuhn ne, ndichahtino nuhn Moisés.

29 A devano nuhn te Moisés ne, a mąn Dendiohs cąh ye ntiyon ihyan. Ate sąhn che rahn me ne, nde hua devano nuhn ti chica se.

30 Ndahconan sąhn min, ne rąhn se ri se sąhn chahn:

—Ąma rahn inó yahn nchuhn, che rąhn ne che hua devano ne ti chica ihyan min, te u ne, din ye che chi ro nán.

31 A devano cuąco vo te Dendiohs ne, hua rihcovan ye yahn ihyan nunde, ate rihcovan ye yahn ihyan che renevahnecun ye ihyan mąn, redinahn ye vederihquentiyon yahn ye mąn.

32 Nde ąma yune hua nihnevan vo yahn ąma ihyan che co din ye che co ro nąn ihyan nąn ve.

33 Ihyan min ne, Dendiohs dechuh ye ihyan, ne chemin che redin ye vederihno. Ndete che hua ne, hua dehva co din ye.

34 Rąhn sąhn chahn ri se sąhn min:

—Di ne, ąma sąhn nunde di nde ro che chihneyan. ¿Tącą che nahn cacuehn nuhn ne?

Chihno rạhn se chemin ne, ndetendạh se sạhn chete yạco.

35 Checadino Dihvo vo che ndetendạh sạhn ndinạn chahn sạhn min chete yạco, ne cuahn che ntạca ye sạhn ne, tumerune ye sạhn:

—¿A ritehne Dạya Dendiohs ne?

36 Rạhn se ri se ihyan:

—Dihvé, cạhma ne co ne u duh ihyan min cạva che cotahnó ihyan.

37 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—A u chemin, che renté ndoque. Mạn ne, a ndihche u.

38 Tuhme chehntihya se nạn Dihvo vo, ne rạhn se ri se ihyan:

—Dihvé, ritahnó ndih.

39 Namin rạhn Dihvo vo:

—U ne, ndá iyehnse cuh cạva che techecạdé yahn nducoyạca ihyan. Ihyan che hua devano ye Ndudo yahn Dendiohs ne, cacúahn ihyan, ne ihyan che devano ye che rạhco ye ne, cuhnde ro yahn ye che nde hua devano ye.

40 Ạma o sạhn fariseo che chenun se min ne, chihnevan se che tihcạ rạhn ye, ne rạhn se ri se ihyan:

—¿A namin nuhn, rạhn ne yahn nuhn che hua devano nuhn ne?

41 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Ndete che hua devano nchuhn ne, nde hua chendihco ne nunde. Ate nducote a mạn nchuhn rạhn ne te a devano ne mạn, nducote rahcotạhn ne mạn ne, chemin che chendihco ne nunde.

10

Ejemplo yahn itecuche

1 Quendi Dihvo vo, ne rạhn ye:

—Cuạco rá́hn rí nchuhn te sạhn duco ne, huạ rendạ se cuạhn chendevah yahn chan nạn chenun itecuche, te rendạ se cuạhn chihto chan.

2 Ate ihyan che redin ye cudạdo itecuche ne, rendạ ye cuạhn chendevah yahn chan.

3 Sạhn che redin cudạdo chendevah ne, renạhne se, ne rendạ ye. Rạhn ye che duche queri ạma te, ne rah ye ite. Cuahn che rah ye ite ne, rechi te, ne retendạh ye ite chete chan.

4 Cuahn che a retendạh ye nducoyạca te chete chan ne, riquendạhnạn ye yahn te, ne riquendi te ihyan, te ndi nino te ihyan.

5 Ate hua riquendi te sạhn che hua rendihche te. Tahque ndah te ne, rano te yahn se, yahn che hua rendonahn te ndudo yahn se.

6 Dihvo vo ne, nte ye ejemplo cuh cạva sạhn chahn, ate hua chenahn se.

Ejemplo yahn ihyan che ndah redin ye cudạdo itecuche

7-9 Quendi Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye sạhn chahn:

—Cuạco rá́hn rí nchuhn te, nduhcạ che richihve chendevah yahn chan cạva che co chuh itecuche ne, tihcạ u cạva ihyan yáhn. Ihyan che ritahno ye u ne,

ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero. Ihyan chahn ne, anduhnecą itecuche che hua ndere vatechica mąn te, che rendondą te chete chan, ri te cudądo mąn, riquendąh te rahn te reh te mąn. Nducoyąca sąhn rihncheh che chahte se ro che metah ndą́, redin cą se che Ndudo yahn Dendiohs rahndudo se ne, anduhnecą sąhn duco, tihchan se, ne ihyan yahn Dendiohs ne, hua rihcovan ye ndudo yahn se.

10 'Sąhn duco ne, rendą se cąva che cąhno se ihyan mąn, duco se mąn, cuihno denda se ihyan mąn. Ate u ne, ndą́ cąva che ndedevą́hn ihyan, ne ąma ndąhcą cuahno ye, cuahtenan ye vahchetero.

11 Nduhcą ąma ihyan che ndah redin ye cudądo itecuche yahn ye nde ndihco mendąhn ye ihyan cąva che ndedevahn ye ite ne, tihcą u, te ndah redín cudądo ihyan yą́hn, nde cąhco mendą́hn u cóh, cąva che ndedevą́hn ihyan.

12 Ate nducoyąca sąhn mozo che redin se ntiyon min ne, nducote ndiyu yahn se itecuche ne, hua cudądo se. Cuahn che rendą lobo ne, rihcomąn se itecuche che nduco se, ne rano se. Tuhme retąh lobo ite, ne rihno rano ite chenąhn.

13 Rano se, te ndiyu dihve itecuche sąhn, ne hua redin se cudądo ite numa ino se.

14-15 'U ne, anduhnecą ąma ihyan che ndah redin ye cudądo itecuche yahn ye. Chidá ne, rendihche ye u, ne u ne, rendihché ihyan. U ne, nda cuandé ihyan yą́hn, ne mąn ye ne, richahtino ye u. U ne, nde cąhco mendą́hn u cóh, cąva che ndedevą́hn ihyan.

16 Namin vate ca ihyan che nedin yą́hn ihyan, ndedevą́hn ihyan. Mąn ne, vatechica vąne ye, ate nevahnecun ye u, ne ndo dąma ye vąn ihyan yą́hn.

17 'Chidá ne, yahino ye u, te cąhco mendą́hn u cóh, cąva che ndedevą́hn ihyan iyehnse. Cuihno min ne, va che ntuché.

18 Nde ąma ihyan ne, hua co cąhno ye u, ndete che hua mą́n cąhco mendą́hn u. Va vederihquentiyon yą́hn cąva che cąhco mendą́hn u cóh. Namin va vederihquentiyon yą́hn che ntuché. Vederihquentiyon min che te Chidá u.

19 Cuahn che chihno rąhn Dihvo vo ndudo chemin chan, chihnevan sąhn ndinąn chahn ne, ndevanąn se, a vih rąhn ąma a vih rąhn tąma se.

20 Ąma yąhn se ne, rąhn se:

—Nde hua tumacąh nchuhn che rąhn sąhn tih, te quenun vaco chihngą sąhn, ne hua va cuąco dave yahn se.

21 Ate nąhn tun se ne, rąhn se:

—Adecoduhno ihyan che quenun vaco chihngą ihyan ne, hua tihcą runecąde rente ye. Avąne ne, hua co din ye che co ro nąn ihyan nąn ve.

Sąhn ndinąn yahn nación yahn Israel ne, nahn cąh se tu Dihvo vo Jesucristo

22 Ro min ne, ro iche, ne tąhn min redin ihyan vihco yahn yąco, min yąn Jerusalén.
23 Dihvo vo ne, quechica ye ndiyąco me mąn corredor che duche Corredor yahn Salomón.
24 Ndo dąma sąhn ndinąn chahn nąn ye, ne rąhn se ri se ihyan:

—Ndete che ndih, ihyan min che a va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, cąhma cuąco no ne co ne nuhn. Hua ndąhcą che rihco ndeh ne.

25 Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye ri ye sąhn:

—A rąhn rí nchuhn, ne hua ritahno ne. Nduco vederihno che redín numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá ne, a ndero ndi che a u chemin.
26 Ate nchuhn ne, hua ritahno ne, te hua ndi cuande ne vąn ihyan yáhn, nduhcą che a rąhn rí nchuhn.
27 Ihyan yáhn ne, rihcovan ye ndudo yáhn, ne rinduco ye u. Me u ne, nda cuandé ihyan.
28 Rendedeváhn ihyan, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Hua duhva co din che conda ye, te u nda cuandé ihyan.
29 Mąn Chidá tendąhnun ye ihyan chahn cąva che cotahno ye u. Ihyan min che tahque chahte vederihquentiyon yahn ye, ne nducote namin nda cuande ye ihyan ne, chemin che hua duhva co din che conda ye.
30 U nduco Chidá ne, ąma no vederihquentiyon yahn nuhn mąn, ąma no vederendedecadino yahn nuhn mąn.
31 Cuahn che tihcą rąhn Dihvo vo ne, ndaconan chetąh sąhn ndinąn chahn tu che cąh se ihyan.
32 Tuhme rąhn ye ri ye sąhn:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá, ąma ndeh nąn dehtenduh che ndah nedín nąn nchuhn. Ate nchuhn ne, de tu nahn cąh ne u.

33 Ndahconan sąhn chahn ne, rąhn se ri se ihyan:

—Ndiyu yahn dehtenduh che redin ne che cąh nuhn tu ndih, ate yahn che duche rino ne Dendiohs che tihcą rąhn ne. A ndero ndi che ihyan iyehnse ndih, ne rąhn ne te ąma no vederihquentiyon quenan cuma ne nduco Dendiohs.
34 Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye sąhn chahn:

—Nąn ley che riquendi nchuhn ne, ndirun che rąhn Dendiohs yahn ihyan tuhcą: “Nchuhn ne, menun Dendiohs nchuhn.”
35-36 A devano nchuhn te cha che ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs ne, hua co cąhmo vo che hua cuąco. Nducote a mąn Dendiohs rąhn ye yahn ihyan che rihnde tąh ye Ndudo yahn ye te menun Dendiohs ihyan ne, chemin che nde tah hua

ndạhcạ che tihcạ rạhn ne che duche rinó Dendiohs, che ráhn che u che Dạya ye mạn, che tendạhnun ye u, dechuh ye u muhn iyehnse mạn.

37 Cuentah nchuhn ndutinạn ne, condihchero ne. Ndete che numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá, redín vederihno, tuhme cotahno ne u.

38 Nducote redín vederihno numacuahn vederihquentiyon yahn ye ne, cotahno ne u, andahre hua nahn cotahno ne yahn ndudo che ricuáhn. Tuhme tumacadino ne che rinduco Dendiohs Chida u.

39 Chihco dạma ino sạhn chahn tạma yune che nahn din se preso ihyan, ate ndiquendạh ye vạn se, ne din vi ye.

40 Tuhme cuahn ye cuạhn chihto ico Jordán, ne min quenan ye, lạdo cuạhn nạn che riquendạh yạhn, cuạhn nạn che quenan Juạn Bautista chehdenune ye ihyan ro menạn.

41 Ạma yạhn ihyan rahn ye, rendihchero ye Dihvo vo, ne rạhn ye:

—Juạn Bautista ne, andahre hua din ye nde ạma vederihno, ate nducuahn che rạhn ye yahn ihyan cuh ne, cuạco.

42 Ihyan che chahn ye min ne, ạma yạhn ye chitahno ye ihyan.

11

Chih Lázaro

1-3 Yạn Betania ne, chihnde ạma ihyan che duche ye Lázaro. Ihyan min ne, chahte o cahve ye; ạma ye ne, duche ye María, ne tạma ye ne, duche ye Marta. A ihyan che duche María me che chacotạhme ye nunedạn cạh Dihvo vo, ne ndi cuma ye nduco yudo tin ye. Ạma yune ne, chetạh cah Lázaro, ne ạma tahn ndi ye. Tuhme tahve nduh che o cahve ye ndudo yahn Dihvo vo, ne rạhn ye:

—Dihve nuhn, amigo yahn ne Lázaro ne, chetạh cah ihyan, ne ạma tahn ndi ye.

4 Cuahn che chihnevan Dihvo vo ne, rạhn ye:

—Cah min ne, andahre din che coh ye, ate chemin ne, cạva che cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs, ne ndeva ihyan yavenạn ye mạn, ndeva ye yavenạn u che Dạya ye mạn.

5 Andahre ạma yahino Dihvo vo ihyan chahn, Lázaro mạn, María mạn, Marta mạn ne,

6 cuahn che ndạ ndudo yahn ye che cah Lázaro ne, chendah ca ye te o ro min nạn che quenan ye.

7 Chihno min ne, rạhn ye ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Ndaconan cuhn vo nduco nchuhn estạdo yahn Judea.

8 Tuhme rạhn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, cade chuh neve ro che nahn cạhno sạhn ndinạn chahn ndih nduco tu, ne mạn ne, ¿a rihco ne che cạhn tun ne min ne?

9 Ra̱hn ye ri ye ihyan
chahn:
—Ndichio ura che a̱ma ro,
ne cuahn che ro vatechica vo
ne, hua renda ca̱h vo, te ro
na̱n vo yahn che quendihco
dave yahn ya̱hn.
10 Ate ndete che vino
vatechico vo ne, conda ca̱h
vo yahn che man ro.
11 Chihno min ne, ra̱hn ye
ri ye ihyan chahn:
—Amigo yuhn vo Lázaro
ne, quiya̱do ye, ate cáhn
ndedetuhché ihyan.
12 Ra̱hn ihyan chahn ri ye
ihyan:
—Dihve nuhn, ndete che
cheta̱h ya̱hnde ihyan ne,
ametah nduh dito ri yahn ye.
13 Dihvo vo ne, hua ra̱hn
cua̱co ye che a chih Lázaro,
ne chemin che ra̱hco ihyan
apóstol chahn che quiya̱do
ye.
14 Tuhme ra̱hn cua̱co ye ri
ye ihyan chahn:
—Lázaro ne, a chih ye.
15 Tahque nda̱hca̱ che hua
quenán min ro che chih ye, te
nduco tihca̱ ne, tahque ndah
ro yahn nchuhn, ca̱va che
cotahno ne. Ma̱n ne, cuhn vo
quendihchero vo ihyan.
16 Tomás, ihyan min che
nta̱hco ihyan che duche ye
“Cua̱hche” ne, ra̱hn ye ri ye
ihyan apóstol chena̱hn
chahn:
—Cuhn vo nduco nchuhn,
conduco vo Dihvo vo,
andahre va che coh vo da̱ma
nduco ye.

A Dihvo vo Jesucristo che rendedevahn ye ihyan iyehnse ma̱n, rendedetuhche ye tena̱hn ma̱n

17 Cuahn che nda̱ Dihvo vo
ya̱n Betania ne, a cun ro che
quenun Lázaro chete ya̱yan.
18 Betania ne, nino nduco
ya̱n Jerusalén, ri tenduh o
kilómetro quenan ma̱hn,
19 ne a̱ma ya̱hn sa̱hn
ndina̱n yahn nación yahn
Israel, chahn se
chendihchero se Marta ma̱n,
María ma̱n, ca̱va che neca̱h
se vedechahtino ihyan, yahn
che chih cahve ye.
20 Cuahn che checadino
Marta che a nda̱ nino Dihvo
vo ne, cuahn ye quendi yune
ye ihyan. Numanahn min
ne, quenun María vah.
21 Ura che a ta̱hn nun
Marta Dihvo vo ne, ra̱hn ye
ri ye ihyan:
—Dihvé, ndete che muhn
quenan ne ro che chi dito
yahn cahvé ne, nde hua chih
ye.
22 Ate dehve din yahn, te
ndih ne, adecodehno che
ca̱ca ne Dendiohs ne,
cuahnecun ye.
23 Ra̱hn Dihvo vo ri ye
Marta:
—Quehve ne, ndaconan
conan se.
24 Ra̱hn Marta ri ye Dihvo
vo:
—Cua̱co che ndaconan
conan ye, cuahn che ntuche
tena̱hn, ro che cuihno
iyehnse.
25 Tuhme ra̱hn Dihvo vo ri
ye Marta:
—Che ntuche tena̱hn ma̱n,
che cuahtenan ye
vahchetero ma̱n ne, a u che
rihquentiyón. Ihyan che

ritahno ye u ne, andahre coh ye ne, ntuche ye.
26 Nducoyąca ihyan che ritahno ye u ne, hua conda ye, te cuahtenan ye vahchetero cuahn dąma. ¿A ritehne chemin ne?
27 Rąhn Marta ri ye Dihvo vo:
—Tącą hua, Dihvé. Ritahnó. Namin ritahnó che a ndih che Dąya Dendiohs mąn, a ndih che a va cąde che chi ne ndedevahn ne ihyan iyehnse mąn.
28 Chihno rąhn Marta ne, cuahn ye ngua ye coh ye María, ne rąhn ye deco deco ri ye ihyan:
—Ndą Ihyan Ricuahn, ne rah ye di.
29 Ndetąhno necuan María, ne cuahn ye nąn che quenun Dihvo vo.
30 Dihvo vo ne, ametah condą ye viyąn, te quenan rino ye yune nąn che ntąca Marta ihyan.
31 Sąhn ndinąn chahn che chenan se vąco María renecąh se vedechahtino ihyan ne, ndihchero se che aderano ye necuan ye cuahn ye, ne cuahn se nduco ye. Rąhco se te cuahn ye nąn yąyan, cuaco ye cąva cahve ye.
32 Cuahn che ndą María nąn Dihvo vo ne, chehntihya ye, ne rąhn ye:
—Ndete che muhn quenan ne ro che chi dito yahn cahvé ne, nde hua chih ye.
33 María ne, ąma raco ye. Namin sąhn chahn ne, raco se. Ndihchero Dihvo vo, ne ąma chi ndąche ye.
34 Tumerune ye ihyan chahn:
—¿Ti chihche nchuhn tenąhn me ne?
Rąhn ihyan chahn ri ye ihyan:
—Dihve nuhn, cuhn vo nduco ne, ndihchero ne.
35 Namin chaco Dihvo vo.
36 Tuhme rąhn ąma o sąhn chahn:
—Condihche nchuhn. A ndero ndi che ąma yahino ye tenąhn me.
37 Tąma te o se ne, rąhn se:
—Ihyan tih ne, din ye che chi ro nąn sąhn nąn ve me. ¿Tącą che hua din ye che ndoyahn Lázaro, ne hua chih ye?

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye Lázaro

38 Dihvo vo ne, ąma chi ndąche ye, ne cuahn ndą ye nąn yąyan me. Yąyan me ne, ndindah nąn ąma yąva, ne ąma tu chahno ndi chendevah yahn.
39 Rąhn Dihvo vo:
—Cuehnevi nchuhn tu chende yąyan. Conąhne ne.
Tuhme rąhn Marta ri ye Dihvo vo:
—Dihvé, co a ran tenąhn, te a chihno cun ro che chih ye.
40 Ate rąhn Dihvo vo ri ye Marta:
—A ráhn rí di te ndete che ritehne ne, tumacadine vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs.
41 Tuhme chehnevi ihyan chahn tu me. Chenihyon nąn Dihvo vo nąn ro, ne covąh ye tuhcą:

—Chidá, renté nundihve cuahn ndih yahn che rihcovan ne che revą́h.
42 A devanó te cuahn dą̨ma che revą́h ne, rihcovan ne, ate tihcą rą́hn cą̨va che ndah yahn ihyan che chenun ye muhn, cą̨va che cotahno ye che a ndih dechuh ne u.
43 Chihno covą̨h ye ne, rą̨hn ye ą̨ma dito:
—Lázaro, ¡cuendiquendah tą̨n!
44 Ndetą̨hno ntuche ihyan min, ndiquendą̨h ye chete yą̨yan. Deva ndacotuma ye tino, nde tą̨h nde cą̨h ye mą̨n, nąn ye mą̨n. Rą̨hn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Cuentą̨hte nchuhn tino che ndacotuma ye.

Rente cą̨de są̨hn ndinąn chahn che din se preso Dihvo vo Jesucristo

45 Są̨hn ndinąn chahn che chahn se chinduco se María cuahn che chih cahve ye ne, ndihchero se vederihno che din Dihvo vo, ne ą̨ma yą̨hn se chitahno se ihyan.
46 Ate nąhn se ne, chahn se chengo se są̨hn fariseo yahn vederihno che din ye, ndedetuhche ye Lázaro.
47 Tuhme ndo dą̨ma są̨hn fariseo chahn mą̨n, chidocuyą̨n ndinąn mą̨n, nduco nducoyą̨ca są̨hn ndinąn yahn nación yahn Israel, nte cą̨de se, ne rą̨hn se:
—¿Tą̨cą̨ din vo?, te ihyan min ne, ą̨ma redin ye vederihno.
48 Ndete che cą̨hcomą̨n vo che quendi ye ne, nducoyą̨ca ihyan cotahno ye ihyan, ne denąn chi są̨hn ndinąn yahn Roma, cuihno ndahtera se yą̨co yuhn vo mą̨n, cuihno cą̨hno se ihyan nación yuhn vo mą̨n.
49 Ate Caifás, ihyan min che chidocuyą̨n che tahque ndinąn nduyo min ne, rą̨hn ye ri ye są̨hn chahn:
—Nchuhn ne, nde hua devano ne.
50 Nde tah hua retumacadino ne, te tahque ndą̨hcą̨ yuhn vo, che coh ą̨ma no ihyan cą̨va ihyan nación yuhn vo yudomin ca che coh nducoyą̨ca ye.
51 Caifás ne, ndiyu che ndedecadino mą̨n ye che tihcą rą̨hn ye. Nducote ihyan min ndinąn ye nduyo min ne, cą̨h Dendiohs, checadino ye, ne chemin che rą̨hn ye che va che coh Dihvo vo Jesucristo, cą̨va che ndedevahn ye ihyan nación yahn Israel mą̨n,
52 nducoyą̨ca ihyan yahn Dendiohs che chenan ye muhn min numachahte iyehnse mą̨n.
53 Tihcą chi, che nde ro min, chihco cą̨de są̨hn ndinąn chahn che cą̨hno se Dihvo vo.
54 Chemin che ametah quechica ro Dihvo vo vąn ihyan. Tahque ndah ye ne, chica ye estą̨do yahn Judea, ne cuahn ye ą̨ma cuąn, nino yą̨hn nąn che metah duhva, chihto ą̨ma yąn che duche Efraín. Min quenan ye nduco ihyan apóstol yahn ye.
55 A cochi nino vihco ro yudo yahn ihyan nación yahn Israel, ne ą̨ma yą̨hn

ihyan rica ye yąn vąco ye,
rahn ye yąn Jerusalén ąma o
ro numanahn che metah
cuanąn vihco me, cąva che
ndo dave ye nduhcą
costumbre yahn ye.
56 Rinuhn ihyan chahn
Dihvo vo, ne ąma
retumarune vih ye ura che
chenun ye chete yąco:
—Nchuhn, a hua devano
ne, ¿a chi ye vihco ne?
57 Sąhn fariseo mąn,
chidocuyąn ndinąn mąn ne,
a ndihquentiyon se che
adecoduhno ihyan che
devano ye ti quenan Dihvo
vo ne, cąhma ye co ye sąhn,
cąva che din se preso ihyan.

12

*Ąma ihyan ndąhta ne,
chacotąhme ye nunedąn cąh
Dihvo vo Jesucristo*

1 Te ąn ro ca renda che ndą
ro yudo me, ne cuahn Dihvo
vo yąn Betania,
quendihchero ye Lázaro,
ihyan min che ndedetuhche
ye ihyan vąn tenąhn.
2 Vąco Lázaro din ihyan
chahn ąma vihco cąva Dihvo
vo, ne cąh ye, cheh vino ye.
Marta ne, chihntąve ye che
cheh ihyan chahn, ne Lázaro
mąn, Dihvo vo mąn, vate ye
nduco ihyan chenąhn nąn
mesa.
3 Ura min ndą María, nda
ye tenduh mąhn litro
nunedąn ndah, che duche
nardo. Chemin ne, ąma yahn
chihve. Chacotąhme ye cąh
Dihvo vo, ne nedin cuma ye
nduco yudo tin ye.
Numacuahn chetevah me
quendihco chan dąn.
4 Tuhme ąma sąhn che ndi
cuande se vąn ihyan apóstol
chahn, che duche se Judas
Iscariote, dąya Simón, sąhn
min che va che ndihcue
ndeh se Dihvo vo ne, rąhn se:
5 —Nunedąn tih ne,
rigonun chihve tenduh ino
ciento tume diyąhngua, ¿tącą
che hua ndihcue tąhn tih,
ndąca che conan te ihyan
chevąh?
6 Judas ne, ndiyu che
yahino se ihyan chevąh che
tihcą rąhn se, te yahn che
duco se. Nducote sąhn min
ndi se tesorero vąn ihyan
apóstol chahn ne, rendąca
yune che reduco se.
7 Tuhme rąhn Dihvo vo ri
ye sąhn:
—Hua cąhca tan che tihcą
redin te. Chehdendą te
nunedąn me u, cąva che
cuhndeyán che conún chete
yąyan.
8 Ihyan chevąh ne, cuahn
dąma chenun ye vąn
nchuhn, ne co conan ne
ihyan cuahn che nahn ne.
Ate u ne, hua cuahn dąma
conán nduco ne.

*Rentuhno sąhn ndinąn chahn
cąva che cąhno se Lázaro*

9 Ąma yąhn ihyan nación
yahn Israel, checadino ye
che yąn Betania quenan
Dihvo vo, ne cuahn ye
quendihchero ye ihyan.
Namin nahn ndihchero ye
Lázaro, ihyan min che
ndedetuhche Dihvo vo ihyan
vąn tenąhn.
10 Tuhme ntuhno
chidocuyąn ndinąn chahn
che namin nduco Lázaro
cąhno se ihyan,

11 te a cạva Lázaro che ạma
yạhn ihyan nación yahn
Israel rihcomạn ye sạhn,
ritahno ye Dihvo vo.

Chendạ Dihvo vo Jesucristo yạn Jerusalén

12 Ạma yạhn ihyan ndạ ye
vihco ro yudo, yạn Jerusalén.
Chi dave tạma ro me ne,
checadino ye che va che ndạ
Dihvo vo.
13 Tuhme chihca ye iyon,
quenda ye, ne cuahn ye
quendi yune ye Dihvo vo.
Cuahn che tạhn nun ye
ihyan ne, chendạ ye viyạn
rah yeno ye:
—¡Ndeva vo yavenạn Dihvo
vo Dendiohs! ¡Ndeva vo
yavenạn ihyan cuh che
dechuh ye! ¡Ndeva vo
yavenạn ihyan cuh che Rey
yahn nación yuhn vo Israel!
14 Dihvo vo ne, ndạca ye
ạma burro lihn, quendudo
ye ite, te a ndirun nạn Ndudo
yahn Dendiohs tuhcạ:
15 Nchuhn ihyan yạn
Jerusalén, hua dehva
rạhco ne.
Condihche ne. Cochi Rey
yahn ne,
quendudo ye ạma burro
lihn.
16 Ro menạn ne, hua
chenahn ihyan apóstol yahn
dehtenduh che tuhchan, ate
adive cuahn che a conạhn
Dihvo vo vahchetero ne,
tuhme chenahn ye che
nducuahn che chahno chi
Dihvo vo ne, a ndirun yahn
nạn Ndudo yahn Dendiohs.
17 Ihyan che ndihchero ye
vederihno che din Dihvo vo,
ndedetuhche ye Lázaro vạn
tenạhn ne, rente ye yahn.
18 Chahn ino ihyan yahn
vederihno me, ne chemin
che ạma yạhn ye chahn ye
chendi yune ye Dihvo vo.
19 Tuhme rente sạhn
fariseo chahn vạn mạn se
nduco vih:
—Condihche nchuhn. A
chihnonan yahn ntiyon
yuhn vo, te nducoyạca ihyan
ne, a chinduco ye ihyan cạh.

Ạma o sạhn nación yahn Grecia ne, nahn ndihchero se Dihvo vo Jesucristo

20 Vạn ihyan che chahn ye
vihco min yạn Jerusalén,
ndeva ye yavenạn Dendiohs
ne, nduco neve sạhn nación
yahn Grecia.
21 Sạhn chahn ne, chahn
ndạ se nạn ạma ihyan yạn
Betsaida, estạdo yahn
Galilea, duche ye Felipe, ne
rạhn se ri se ihyan:
—Codin ne favor, ne
quenda ne nuhn nạn Jesús, te
nahn ndihchero nuhn ihyan.
22 Felipe ne, chahn ye rạhn
ye nduco Andrés, ne cuahn
nduh che o ye, yạhve ye
Dihvo vo.
23 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:
—U che rinducó
nducoyạca ihyan ne,
adecodehno ura náhn
vahchetero.
24 Cuạco ráhn rí nchuhn te
cạva che co yahn ạma ndute
trigo, ndo ndeh ne, va che
cuehche ndiyạhn. Ndete che
hua cuehche ne, hua co
ndeh.
25 Ihyan che nahn
ndedevahn mạn ye ihyan ne,

denda ye ihyan. Ate ihyan
che rihco mendạhn ye ihyan
muhn iyehnse ne, cuahtenan
ye vahchetero numacuahn
ro.
26 Duh ihyan che nahn din
ye ntiyon yáhn ne, va che
cạhco dạma ino ye conduco
ye u. Ihyan che redin ye
ntiyon yáhn ne, cuahtenan
ye vahchetero nducó, ne din
Chidá che quendạh yavenạn
ye.

Rạhn Dihvo vo Jesucristo te va che cạhno se ihyan

27 'Mạn ne, ạma rán. Ate
ndotenan che cạhmá có
Chidá che ndedevahn ye u,
cahnevi ye che va che
chuhríhn ne, tahque ndah
cạhco dạma inó, te a cạva
che chuhríhn che cochí.
28 Chidá, cạhmá có ihyan:
"Vá vedeyeno che dináhn
ndụcuahn che
chihquentiyon ne, cạva che
quendạh yavenạn ne."
Tuhme chenun ạma
ndudo che chica vahchetero,
che rạhn:
—A dín che quendạh
yavenán. Mạn ne, dín che
quendạh yavenán tạma
yune.
29 Chihnevan ihyan che
chenun ye min, ne nạhn ye
ne, rạhn ye che chine dạve.
Nạhn tun ye ne, rạhn ye te co
ạma ángel yạhve ye Dihvo vo.
30 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:
—Ndudo che chihnevan
nchuhn ne, a cạva mạn ne,
ndiyu cạva u.
31 A ndạ ura che cuhnde
cạde yahn ihyan iyehnse, ne
chundah, sạhn min che
rihquentiyon se iyehnse ne,
ndạhco ndiya Dendiohs
sạhn.
32 Cuedevano nchuhn te
cuahn che conan yáh, dín
che cotahno ihyan
numachahte iyehnse u.
33 Che tihcạ rạhn ye ne,
rạhn ye nduhcạ che va che
coh ye.
34 Rạhn ihyan chahn ri ye
ihyan:
—A devano nuhn te nạn
Ndudo yahn Dendiohs ne, a
ndirun che ihyan che a va
cạde che chi ye ndedevahn
ye ihyan iyehnse ne, hua ndạ
ro che cuihno
vederihquentiyon yahn ye.
¿Tạcạ che rạhn ne che ndih
che rinduco ne nducoyạca
ihyan, conan yạh ne? ¿Duh
ndih tuhme ne?
35 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:
—Conan cá te neve ro
nduco nchuhn, cacuáhn
nchuhn. Cuihcovan ne
ndudo yáhn, cạva che
runecạde cuahtechica ne, ne
co ndevahn ne, te ihyan che
hua runecạde vatechica ye
ne, nde hua devano ye ti ndạ
ti tuno ye.
36 Cuitahno nchuhn u,
numanahn che quenán
nduco ne, cạva che co ne
ihyan runecạde.
Chihno rạhn Dihvo vo
chemin ne, chihcomạn ye
ihyan chahn, ne cuahn ye.

Deh cuande che hua ritahno ihyan nación yahn Israel Dihvo vo Jesucristo

37 Andahre ạma din Dihvo
vo vederihno vạn ihyan

chahn ne, hua chitahno ye ihyan.
38 Hua chitahno ye, te va
che conahn nduco ye,
nduhcą che dirun ihyan
profeta Isaías tuhcą:
Dihvé, neve cuahn ra ihyan
che ritahno ye ndudo
che rahndudo nuhn.
Neve cuahn ra ihyan che
tumacadino ye
vederihquentiyon
yahn ne.
39 Tihcą chi che hua chi
chitahno ihyan chahn.
Namin dirun ihyan profeta
Isaías tuhcą:
40 Dendiohs ne, deche ye
ndutinąn ihyan chahn
mąn, din cheche ye
chedave yahn ye mąn,
cąva che hua nchanąn ye
mąn, hua conahn ye
mąn,
ne hua cotahno ye Dihvo vo,
ndevahn ye.
41 Tihcą dirun ihyan profeta
Isaías yahn
vederihquentiyon chahte
yahn Dihvo vo, te chinahn
ąma vederihno nduco ye,
ndihchero ye
vederihquentiyon min.
42 Andahre tihcą ne, ąma
yąhn ihyan nación yahn
Israel chitahno ye Dihvo vo.
Nde sąhn ndinąn chahn,
chitahno neve se. Ate hua
chihco ro se che ritahno se
ihyan, yahn che vąh se che
cahnevi sąhn fariseo chahn
vederihquentiyon yahn se
chete yąco.
43 Hua chihco ro se che
ritahno se Dihvo vo, te
tahque renan ino se che
quendąh yavenąn se nąn
ihyan iyehnse che co nąn
Dendiohs.

Ihyan che hua rihcovan ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, va che conda ye

44 Ąma yune cuahn che
rahndudo Dihvo vo ne, ąma
dito rąhn ye:
—Ihyan che ritahno ye u
ne, namin ritahno ye
Dendiohs Chida, ihyan min
che dechuh ye u.
45 Ihyan che rendihche ye
u ne, retumacadino ye tącą
ihyan min.
46 U ne, ndą muhn iyehnse,
ricuáhn Ndudo yahn
Dendiohs, cąva che ihyan
che cotahno ye u ne,
ndevahn ye, ne runecąde
cuahtenan ye.
47 Ate ihyan che rihnevan
ye ndudo yáhn, ne hua
redinahn ye ne, ndiyu che
nahn mą́n che dín castigo
ihyan, te ndą cąva che
ndedeváhn ihyan iyehnse,
ndiyu demąn che dín castigo
ihyan.
48 Ihyan che racondąh
vedąme ye u, ne hua
rihcovan ye ndudo yáhn ne,
va che co ye castigo ro che
cuihno iyehnse, tunoca che
hua dinahn ye ndudo che
ricuáhn.
49 Tihcą, te Dendiohs
Chida, ihyan min che dechuh
ye u ne, a ndudo che
rihquentiyon ye che renté
mąn, che rahndudó mąn,
ndiyu dehtenduh che ri yeno
mą́n.
50 A devanó te che
rihquentiyon Chidá ne, che
cuahtenan ihyan vahchetero

cuahn dạma. Chemin che rahndudó nduhcạ che rihquentiyon ye u.

13

Dihvo vo Jesucristo ne, nạno ye cạh ihyan apóstol yahn ye

1 Cuahn che a tạma ro ra renda che cuanạn vihco ro yudo me ne, nducote a devano Dihvo vo che a ndạ ro che ndạca ye iyehnse, ne nạhn ye nạn Dendiohs Chida ne, chihco ro ye nduhcạ che ạma yahino ye ihyan yahn ye.

2-4 Chundah ne, a nde menạn cạhn nun se chete chedave yahn Judas Iscariote, dạya Simón, nduhcạ che ndihcue ndeh se Dihvo vo. Nducote Dihvo vo ne, a devano ye che a mạn Dendiohs Chida ndạhco ye nducuahn vederihquentiyon tạh ye mạn, nạn ihyan min chica ye mạn, min nạhn ye mạn ne, ura che chihno cheh vino ye nduco ihyan apóstol yahn ye ne, necuan ye nạn mesa. Chehnevi ye tino tu che quenun ye, ne chetạh ye ạma toalla, chacondihco ye yutorạn ye.

5 Namin chetạh ye cu che renạno nun ye tạh ye, ne chih ye nune. Tuhme canạn renạno ye cạh ihyan apóstol yahn ye, ne renedin cuma ye nduco toalla me.

6 Cuahn che ndạ ye nạn va Simón Pedro cạva che nạno ye cạh ye ne, rạhn ihyan min ri ye ihyan:

—Dihvé, ¿tạcạ che ndih nạno ne cạ́h ne?

7 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Mạn ne, hua renehn deh conahn che tihcạ redín, ate adive ne, conehn.

8 Ate rạhn Simón Pedro ri ye Dihvo vo:

—U ne, hua ndạ ro che nạno ne cạ́h.

Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndete che hua nạnó cah ne, ametah din cuandé di vạn ihyan yáhn.

9 Rạhn Simón Pedro ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ndete che tihcạ ne, conạno ne ndiyu demạn cạ́h, te namin conạno ne tạ́h mạn, tín mạn.

10 Ate rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ihyan che a dave ye ne, a de cạh ye rendotenan che ntu. Nchuhn ne, a dave ne, andahre hua nducoyạca ne.

11 Rạhn ye te hua dave nducoyạca ihyan chahn, yahn che a devano ye te ạma cha sạhn che chi cuande se vạn ihyan chahn ndihcue ndeh se ihyan.

12 Chihno nạno Dihvo vo cạh ihyan chahn ne, ndonun ye tino tu yahn ye, ne ndaconan chihnde ye nạn mesa. Tuhme rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—¿A chenahn nchuhn deh conahn che nạnó cạh ne? Cạhmá có nchuhn deh conahn che tihcạ nạnó cạh ne.

13 Nchuhn ne, renevahnecun ne u, rạhn ne te a u che Dihve ne mạn, Ihyan Ricuahn yahn ne mạn, ne cuạco che rạhn ne.

14 Cua cuande nchuhn.
Andahre u che Dihve ne
mạn, Ihyan Ricuahn yahn ne
mạn, ate nạnó cạh ne. Tihcạ
quenan cuma che din yahino
ạma tạma ne vih, nạno ne
cạh vih.
15 Chihcó ejemplo cuh cạva
che quendi ne.
16 Cuạco ráhn rí nchuhn te
nde ạma mozo hua tahque
chahte vederihquentiyon
yahn se che co patrón yahn
se. Namin nde ạma sạhn che
rahn ntiyon hua tahque
chahte vederihquentiyon
yahn se che co ihyan che
redechuh ye sạhn.
17 Ndete che chenahn
nchuhn yahn ejemplo che
chihcó yahn ne, ne dinahn
ne ne, ạma ndah ro yahn ne.
18 'Che tuhcạ ráhn ne, hua
cạva nducoyạca nchuhn. U
ne, ndiyu che hua
tumacadinó duh nduh
nchuhn che tendạhnún
nchuhn, ate va che conahn
Ndudo yahn Dendiohs che a
ndirun tuhcạ: "Sạhn che
dạma reh dạma rih se nducó
ne, sạhn min che din tạn se
nducó."
19 Ráhn rí nchuhn ndudo
cuh mạn che ametah
conahn, cạva che cuahn che
a conahn ne, cotahno ne te a
u che a va cạde che chí
ndedeváhn ihyan iyehnse.
20 Cuạco ráhn rí nchuhn te
adecoduhno ihyan che
nevahnecun ye ihyan che
dechúh ihyan ne, a u
renevahnecun ye. Me ihyan
che renevahnecun ye u ne,
renevahnecun ye Dendiohs
Chida, ihyan min che dechuh
ye u.

Dihvo vo Jesucristo ne, rạhn cuạco ye te Judas va che ndihcue ndeh se ihyan

21 Chihno rạhn Dihvo vo
chemin ne, ạma chi rạn ye,
ne rạhn cuạco ye:
—Cuạco ráhn rí nchuhn te
ạma cha nchuhn ndihcue
ndeh ne u.
22 Ihyan apóstol chahn ne,
a ndere rendihchenun ye
nạn vih, rendedecadino ye
duh yahn che rạhn Dihvo vo.
23 Ạma ihyan apóstol che
ạma yahino Dihvo vo ihyan
ne, dạma va ye nduco vih.
24 Din tạh Simón Pedro
yahn ye, cạva che tumerune
ye Dihvo vo duh yahn che
rạhn ye.
25 Tuhme cuahn ndạ ca ye
nạn Dihvo vo, ne tumerune
ye ihyan:
—Dihvé, ¿duh yahn che
rạhn ne ne?
26 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye ihyan:
—Decạhndá ạma ndi pạn,
ne sạhn che cạh, cheh se ne,
a sạhn min.
Tuhme decạhnda Dihvo vo
ạma ndi pạn, ne cạh ye, cheh
Judas Iscariote, dạya Simón.
27 Ndetạhno che chetạh
Judas pạn me ne, quenun
chundah chete chedave
yahn se. Tuhme rạhn Dihvo
vo ri ye sạhn:
—Cha che ndihque che din
ne, codin no ndetạhno.
28 Nde ạma ihyan che vate
ye nạn mesa ne, hua
chenahn ye deh cuande che
tihcạ rạhn Dihvo vo ri ye
Judas.
29 Nducote sạhn min ndi se
tesorero yahn ihyan chahn

ne, chemin che nąhn ye ne, ndedecadino ye, te co rąhn Dihvo vo nduco se che cua se dehtenduh che nahn yahn vihco, o che cąh se tume ihyan chevąh.

30 Ura min ne, a man, ne cuahn che chihno cheh Judas pąn me ne, quendąh vah se cuahn se.

Ąma vederihquentiyon ra

31 Cuahn che a chuh Judas cuahn se ne, rąhn Dihvo vo:

—Mąn ne, u che rinducó nducoyąca ihyan ne, nąn dehtenduh che cuahno có ne, cuhnde ro vederihquentiyon chahte yáhn. Namin cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs.

32 Nducote u che rinducó nducoyąca ihyan, cąhco ró vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs ne, namin Dendiohs ne, cąhco ro ye vederihquentiyon chahte yáhn, ne a nun cuahn cąhco ro ye.

33 Dąyá che yahinó nchuhn, a te neve ro ra che quenán nduco ne. Nchuhn ne, nuhn ne u, ate anduhnecą che rąhn nduco sąhn ndinąn chahn ne, tihcą rąhn nduco ne mąn, te nąn che nąhn ne, hua co cąhn ne quenuhn ne u.

34 Cąhcó ąma vederihquentiyon ra cąva nchuhn. Chemin ne, che din yahino ąma tąma ne vih, nduhcą che yahino mąn nchuhn.

35 Ndete che din yahino ąma tąma ne vih ne, tumacadino nducoyąca ihyan che ritahno ne u.

Rąhn Dihvo vo Jesucristo te cąhma Pedro te hua rendihche ye ihyan

36 Simón Pedro ne, tumerune ye Dihvo vo:

—Dihvé, ¿ti che nąhn ne ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rąhn ye ri ye ihyan:

—Nąn che nąhn ne, hua co condoque u mąn, ate adive ne, condoque u.

37 Tuhme rąhn Pedro ri ye ihyan:

—Dihvé, ¿dehco che hua co conducó ndih mąn?, te nde vá vedeyeno che cąhco mendąhn u, andahre cąhno ihyan u cąva ne.

38 Ate rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndere rahn che ve vedeyeno che cąhco mendahn di, cąva u. Cuąco rąhn rí di te numanahn che metah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.

14

Atenąn che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo che co cuahtenan ye nąn Dendiohs Chida

1 'Hua ndeh ndedecadino nchuhn. Codin chahtino ne Dendiohs. Namin codin chahtino ne u.

2 Vąco Chidá ne, ąma va nąn che cuahtenan ihyan. Ndete che hua tihcą ne, a rąhn cá rí nchuhn. Cąhn cąhcoyán nąn che cuahtenan ne.

3 Cuahn che a cháhn chihcoyán nąn che

cuahtenan nchuhn ne, chi
túⁿ ndichecuá nchuhn cạva
che cuahtenan ne dạma
nducó nạn che conáⁿ.
4 Nchuhn ne, a devano ne
ti náhn. Namin a devano ne
tạcạ tuno ne min.
5 Rạhn Tomás ri ye Dihvo
vo:
—Dihvé, nducote hua
devano nuhn ti che nạhn ne
ne, nde hua codevano nuhn
tạcạ che co tuno nuhn min.
6 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan:
—A u che retihyon yuné
ihyan, a u che ricuáhn ndudo
cuạco, a u che rendedeváhn
ihyan. Atenạn cạva u che co
cuahtenan ihyan nạn
Dendiohs Chida.
7 Ndete che a tumacadino
nchuhn yahn
vederihquentiyon che
quenan cumá ne, namin
tumacadino ne duh che
Chidá. Mạn ne, a
tumacadino ne duh che
Chidá, anduhnecạ ndete che
a ndihchero ne ihyan.
8 Tuhme rạhn Felipe ri ye
Dihvo vo:
—Dihvé, codin ne che co
ndihchero nuhn Dendiohs
Chida, ne nduco chemin ne,
a cochahtino nuhn.
9 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye:
—Felipe, ametah ro che
rinducó nchuhn, me ¿tạcạ
che hua retumacadine yahn
vederihquentiyon yáhn?
Ihyan che rendihchero ye u
ne, anduhnecạ ndete che
rendihchero Dendiohs
Chida. Ametah deh cuande
che caque u che díⁿ che
ndihchero nchuhn ihyan.
10 Che tihcạ rahn ne,
rihque ro che hua devene
che u ne, rinducó Chidá, ne
rinduco mạn ye u. Ndudo
che ricuáhn nchuhn ne,
ndiyu che cuande yahn mán,
te che cuande yahn Chidá. A
ihyan min che rinduco ye u,
redin ye che rinahn ntiyon
yahn ye.
11 Cuitahno nchuhn che u
ne, rinducó Chidá, ne mạn ye
rinduco ye u. Me ndete che
hua co cotahno ne chemin
che dendudo renté nduco ne
ne, cuitahno ne yahn
vederihno che redíⁿ.
12 Cuạco ráhn rí nchuhn te
ihyan che ritahno ye u ne,
namin din ye vederihno
nduhcạ che redíⁿ, nde
vederihno che tahque rahte
din ye. Tihcạ, te u ne, náhn
nạn Dendiohs Chida,
13 ne nducuahn che cạca
nchuhn ihyan che cuande
yáhn ne, u che Dạya ye ne,
díⁿ che conahn nduco ne,
cạhco ró che ạma chahte
vederihquentiyon yahn ye.
14 U díⁿ che conahn nduco
nchuhn adecodehno che
cạca ne che cuande yáhn.

Rạhn Dihvo vo Jesucristo che dechuh ye Vaco Ndah yahn Dendiohs

15 'Ndete che yahino
nchuhn u ne, codinahn ne
che rihquentiyónⁿ.
16 Nducote va che náhn ne,
cạcá favor Chidá, ne dechuh
ye Vaco Ndah yahn ye
conduco nchuhn cuahn
dạma, ndạca vedechahtino
yahn ne. A Vaco Ndah yahn
ye redin che renahn ihyan
cha che cuạco.

17 Ihyan nunde ne, hua co
conduco Vaco Ndah yahn
Dendiohs ihyan, te hua
retumacadino ye
vederihquentiyon yahn. Ate
nchuhn ne, retumacadino
ne, te rinduco Vaco ye
nchuhn, ne conun nchuhn
cuahn dạma.
18 Hua ạma yune
cạhcomạ́n nchuhn, te
ndaconan conducó nchuhn.
19 Cuihno neve ro ne,
ametah ndaconan ndihchero
ihyan iyehnse u, ate nchuhn
ne, tumacadino ne che
quendí conducó nchuhn, ne
cuahtenan ne vahchetero, te
u ne, vá cạva ne.
20 Tuhme tumacadino ne
te u ne, rinducó Chidá. Me
nchuhn ne, ndichahtino ne
u, ne rinducó nchuhn.
21 Ihyan che renahn ye, ne
redinahn ye che
rihquentiyón ne, rihco ro ye
che yahino ye u. Chidá ne,
yahino ye ihyan che yahino
ye u, ne namin u ne, yahinó
ihyan, ne rinducó ihyan.

22 Ạma ihyan apóstol che
duche ye Judas, ndiyu Judas
Iscariote ne, tumerune ye
Dihvo vo:

—Dihvé, ¿dehco che rạhn
ne che conduco ne nuhn, ne
hua conduco ne ihyan
iyehnse ne?

23 Ndahconan Dihvo vo, ne
rạhn ye ri ye ihyan:

—Ihyan che yahino ye u
ne, redinahn ye che
rihquentiyón. Ihyan chahn
ne, yahino Chidá ihyan mạn,
rinduco ye ihyan mạn.
Namin u ne, rinducó ihyan.

24 Ihyan che hua yahino ye
u ne, hua redinahn ye che
rihquentiyón. Ndudo che
ricuáhn nchuhn ne, a ndudo
yahn Chidá, ihyan min che
dechuh ye u, ndiyu ndudo
yahn mạ́n.

25 'Rete cuandé nchuhn
nducuahn ndudo che
tuhchan numanahn che
quenan cá nduco ne.

26 Avạne ne, Vaco Ndah
yahn Dendiohs, che dechuh
ye che cuande yáhn, cạva che
nte vedechahtino nchuhn
mạn, conan nchuhn mạn ne,
din che conahn nchuhn
nducuahn mạn, ntihyon yạn
nducuahn che te cuandé
nchuhn mạn.

27 'Mạn ne, Dendiohs
conduco ye nchuhn. Dín che
ạma ndạhcạ cuahtenan ne,
cuahte dihn chedave yahn
ne, ne chemin ne, hua co din
nde ạma ihyan iyehnse. Hua
ndeh ndedecadino nchuhn,
nde huane dihya ne co.

28 A chihnevan nchuhn
che rạ́hn rí nchuhn che
nạ́hn, ne ndaconán conducó
nchuhn. Ndete che cuạco
che yahino nchuhn u ne, nde
tuno chi yeno ne che rạ́hn rí
nchuhn che nạ́hn nạn Chidá,
te Ihyan min ne, tahque
chahte vederihquentiyon
yahn ye che co u.

29 A nde mạn no rạ́hn rí
nchuhn, cạva che cuahn che
a conahn ne, cotahno ne che
a nạn ihyan min che nạ́hn.

30 'Ametah tuno ura yáhn
che quendi cá te cuandé
nchuhn, te a cochi nino ura
che conahn che nahn
chundah, sạhn min che
rihquentiyon se iyehnse cuh.

Sạhn min ne, metah nde ạma vederihquentiyon yahn se náṇ,
31 ate cuahnecún che conahn nduhcạ che nahn se, cạva che codevano ihyan iyehnse che yahinó Chidá, ne redináhn che rihquentiyon ye. Mạn ne, cạco vo muhn, cuhn vo nduco nchuhn.

15

Ejemplo yahn dihyo uva

1 'U ne, anduhnecạ dihyo uva ndah. Me Chidá ne, anduhnecạ ihyan che redin ye cudạdo dihyo uva.
2 Dune dihyo uva che hua ri yahn ne, rihca ye. Ate dune che ri yahn ne, rihca ndudo ye mạn, renedin dave ye mạn, cạva che tahque co yahn. Anduhnecạ ndete che tihcạ redin Chidá nduco ihyan che ritahno ye u.
3 Nchuhn ne, anduhnecạ dihyo uva che a nedin davé, tihchan ne, yahn che a chicuáhn nchuhn.
4 Cuiquendi ne cochahtino ne u, ne u ne, quendí nda cuandé nchuhn. Ndete che nda riya ạma dune dihyo uva ne, ametah co yahn, te ametah nda nạn duto. Cuihco nchuhn cudạdo cạva che hua cuahno co ne tihcạ. Ndete che hua quendi ne cochahtino ne u ne, co ne nduhcạ dune dihyo uva che a metah ri ndute yahn, yahn che ametah nda nạn duto.
5 'U ne, anduhnecạ duto dihyo uva. Me nchuhn ne, anduhnecạ dune. Nchuhn che nda cuandé nchuhn, ne ndete che quendi ne cochahtino ne u ne, co ne nduhcạ dune dihyo uva che ạma ri yahn. Ate che tin demạn nchuhn ne, hua dehva co din ne, te hua ndichahtino ne u.
6 Duh nchuhn che hua cochahtino ne u ne, cuacondạh vedạmé nchuhn, co ne nduhcạ ạma dune dihyo uva che a ntạh. Dune chemin chan ne, retih, ne renedin dạma ihyan rihquiyạhn ye.
7 'Ndete che quendi nchuhn cochahtino ne u mạn, quendi ne dinahn ne che a chicuáhn nchuhn mạn ne, cuica ne deh che nahn ne, ne conahn nduco ne.
8 Chidá ne, riquendạh yavenạn ye cuahn che ạma ndạhcạ redin nchuhn ntiyon. Nduco tihcạ ne, rihco ro ne che numa cuạco rinduco ne u.
9 Nduhcạ che yahino Chidá u ne, tihcạ yahinó nchuhn. Cuiquendi ne, cochahtino ne u, ne quendí din yahinó nchuhn.
10 U ne, redináhn vederihquentiyon yahn Chidá, ne cuahn dạma yahino ye u. Namin nchuhn ne, ndete che dinahn ne che rihquentiyón ne, quendí din yahinó nchuhn.
11 'Tihcạ ricuáhn nchuhn cạva che ạma co yeno ne nduhcạ che yeno máṇ.
12 Vederihquentiyon yáhn cạva nchuhn ne, che din yahino ạma tạma ne vih nduhcạ che yahino máṇ nchuhn.
13 Vedeyahino che tahque chahte che co cuahtenan

cuma ihyan ne, che cạhco
mendạhn ye ihyan coh ye,
ndedevahn ye amigo yahn
ye.
14 Nchuhn ne, amigo yáhn
nchuhn, ndete che dinahn
ne che rihquentiyón nchuhn.
15 Ihyan ne, hua renecạh
cuande ye mozo yahn ye
dehtenduh che redin ye. Ate
nchuhn ne, amigo yáhn
nchuhn. Hua rinó nchuhn
nduhcạ mozo yáhn, ne
chemin che chicuáhn
nchuhn nducuahn che te
cuande Chidá u.
16 Ndiyu nchuhn che
tendạhnun ne u. A mạ́n che
tendạhnún nchuhn, ne
chihquentiyón nchuhn che
din ne ntiyon yáhn, ntiyon
min che cochihve
numacuahn ro. Nduco tihcạ
ne, din Chidá che conahn
nduco ne, nducuahn che
cạca ne ihyan che cuande
yáhn.
17 Mạn ne, ndaconan
rihquentiyón nchuhn che
din yahino ạma tạma ne vih.

Ihyan iyehnse ne, rendihche tạn ye Dihvo vo Jesucristo mạn, ihyan yahn ye mạn

18 'Nchuhn ne, a devano ne
che din tạn ihyan iyehnse
nducó. Chemin che nde hua
cạhn ino ne cuahn che din
tạn ye nduco ne.
19 Nchuhn ne, hua dạma ri
ne nduco ihyan nunde.
Chemin che hua yahino ye
nchuhn nduhcạ che yahino
ye combiero yahn ye. U ne, a
tendạhnún nchuhn vạn ye,
ne redin tạn ye nduco ne,
yahn che ametah dạma ri ne
nduco ye.
20 Cuenecạhco nchuhn
ndudo che a rạ́hn rí nchuhn
tuhcạ: "Nde ạma mozo yahn
ihyan ne, hua tahque yudo
se che co mạn ye." Ihyan che
redin tạn ye nducó ne,
namin din tạn ye nduco
nchuhn. Me ihyan che
redinahn ye yahn ndudo che
ricuáhn ne, namin
nevahnecun ye ndudo che
cacuahn nchuhn.
21 Va che chuhrihn nchuhn
nducuahn vedetạn yahn
ihyan, yahn che rinduco ne
u. Din tạn ye nduco ne, te
hua rendihche ye Chidá,
ihyan min che dechuh ye u.
22 'Nducote ndạ́, chicuáhn
ihyan, ne hua chitahno ye
ne, chemin che tahque
chihta nunde yahn ye, nde
nạn che cạhma ye metah.
23 Ihyan che hua ri
rendihche ye u ne, namin
hua ri rendihche ye Chidá.
24 Vederihno che nde ạma
ihyan hua nedin ye ne, dín
vạn ye, ate nde nduco nduh
ne, rendihche tạn ye u mạn,
rendihche tạn ye Chidá mạn,
ne chemin che nde tahque
chihta nunde yahn ye.
25 Tihcạ va che co cạva che
conahn ndudo yahn
Dendiohs che a ndirun
tuhcạ: "Andahre nde ạma
nunde yáhn metah, ate din
tạn ihyan nducó."
26 'A Vaco Ndah yahn
Dendiohs che rete
vedechahtino nchuhn mạn,
che rete duto ndudo yahn
ndudo ndah yahn ye mạn.
Dechúh, ne cuahn che ndạ
ne, te duto ndudo yahn
ndudo yáhn.

27 Namin nchuhn ne, cạh ne duto ndudo yah ndudo yáhn, te chinduco ne u nde ro che canạn ntiyon yáhn.

16

1 'Rete cuandé nchuhn yahn dehtenduh che cuahno co ne, cạva che hua ndạca dạma ne.

2 Sạhn tạn chahn ne, ndetendạh se nchuhn chete yạco, ne ndạ ura che adecoduhno sạhn che cạhno se nchuhn ne, nde tuno ndedecadino se che a ntiyon yahn Dendiohs che redin se.

3 Tihcạ din se, te hua rendihche se Chidá mạn, u mạn.

4 Cuahn che ndạ ura che conahn nduco nchuhn tihcạ ne, cuenecạhco ne te a rạ́hn rí nchuhn.

Vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs

'Ro menạn ne, hua te cuandé nchuhn yahn ndudo cuh, yahn che quenan cá muhn iyehnse nduco ne.

5 Ate mạn ne, náhn nạn Ihyan che dechuh ye u, ne nde ạma nchuhn hua retumarune ne u ti che náhn.

6 Tahque ndah ne, ạma chi rạn ne che tihcạ rạ́hn nduco ne.

7 Rạhn cuạcó rí nchuhn te tạhque ndah cạva ne che náhn, te atenạn nduco tihcạ co dechúh Vaco Ndah Yahn Dendiohs, nte vedechahtino nchuhn.

8 Cuahn che ndạ ne, din che conahn ihyan che chendihco ye nunde mạn, din che conahn ye che runecạde u mạn, din che conahn ye che Dendiohs ne, techecạde ye yahn ye, din ye castigo ihyan mạn.

9 Conahn ye che chendihco ye nunde yahn che hua ritahno ye u.

10 Conahn ye che runecạde u, te náhn nạn Chidá, ndạcá vạn nchuhn.

11 Conahn ye che Dendiohs ne, techecạde ye yahn ye, din ye castigo ihyan, te chundah, sạhn min che quenan cuma se vederihquentiyon muhn iyehnse ne, a techecạde ye yahn se, ne va che din ye castigo sạhn.

12 'Ạma va ca ndudo che cacuáhn nchuhn ate meniyon ne, hua tuno vederendedecadino yahn ne che conahn ne.

13 A Vaco Ndah yahn Dendiohs che recạh duto ndudo yahn ndudo ndah yahn ye. Cuahn che ndạ ne, te cuande nchuhn yahn ndudo min. Ndiyu tin demạn che tihcạ din, te a Dendiohs che rihquentiyon che tihcạ din. Namin te cuande nchuhn nde yahn dehtenduh che comạn cochi che co.

14 Ndeva yavenạ́n, te a vederihquentiyon yáhn che te cuande nchuhn.

15 Tihcạ, te nducuahn vederihquentiyon yahn Chidá ne, va tạ́h. Chemin che rạ́hn che Vaco Ndah yahn ye ne, a vederihquentiyon yáhn che te cuande nchuhn.

Ihyan apóstol ne, co rạn ye, ate adive ne, cuavi vederạn yahn ye, ne co yeno ye

16 'A tah ra che quenán nduco nchuhn, te náhn nạn

Dendiohs Chida. Ate adive
tah cuahn ne, ndaconan
ndihchero ne u.
17 Tuhme retumerune vih
nạhn ihyan apóstol chahn
vạn mạn ye nduco vih:
—Rạhn ye che cuihno neve
ro ne, ametah ndihchero vo
ihyan mạn, che adive tah
cuahn ne, ndaconan
ndihchero vo ihyan mạn,
che a nạhn ye nạn Dendiohs
Chida mạn. ¿Dehra conahn
ne?
18 ¿Dehra conahn che rạhn
ye che cuihno neve ro me
ne? Hua renahn vo deh
conahn che tihcạ rạhn ye.
19 Dihvo vo ne, checadino
che hua chenahn ihyan
chahn, ne nahn tumerune ye
ihyan. Tuhme rạhn ye ri ye
ihyan:
—U ne, rạ́hn rí nchuhn che
cuihno neve ro ne, ametah
ndihchero ne u, ne adive tah
cuahn ne, ndaconan
ndihchero ne u. ¿A yahn
chemin che ạma
retumerune vih ne ne?
20 Cuạco rạ́hn rí nchuhn
che ạma co ndạche ne, nde
ạma cuaco ne. Numanahn
min ne, ihyan nunde ne, ạma
co yeno ye. Ate cuavi
vederạn yahn ne, ne co yeno
ne.
21 Ạma ndạhta, cuahn che
a ndạ ura yahn te che
cuacoyạhn te ne, ri rạn te,
yahn che ra yah chete te. Ate
cuahn che a chacoyạhn te
decuạh yahn te ne, nde
metah renecạhco te yahn
vedeyah me, yahn che ạma
yeno te che a va decuạh
yahn te.
22 Nduhcạ vederạn min
che hua rengu ne, tihcạ
vederạn yahn nchuhn, te
cuahn che ndaconan
conducó nchuhn ne, ạma co
yeno ne, nde hua duhva co
din che co rạn ne.
23 'Ndạ ro min ne, nde ạma
nạn dehtenduh ametah
ndotenan che cạca ne u che
te cuandé nchuhn. Cuạco
rạ́hn rí nchuhn te nducuahn
dehtenduh che nahn ne ne,
co cạca ne Chidá che cuande
yáhn, ne din ye che conahn
nduco ne.
24 Nde meniyon ne, nde
ạma nạn dehtenduh hua rica
nchuhn Ihyan che cuande
yáhn. Mạn ne, cuica ne
nducuahn dehtenduh che
nahn ne, ne din ye che
conahn nduco ne, cạva che
ạma co yeno ne.

Dihvo vo Jesucristo ne,
ndạhco ndiya ye ihyan nunde

25 'Ricuáhn nchuhn demạn
nduco ejemplo, ate ndạ ro
che ametah cacuáhn nchuhn
nduco ejemplo, te tahque
ndah ne, cạhma cuạcó có
nchuhn yahn
vederihquentiyon yahn
Chidá.
26 Ro min ne, nducuahn
dehtenduh che cạca ne
Dendiohs Chida che cuande
yáhn ne, metah ndotenan
che u cạcá favor ihyan che
conahn nduco ne,
27 te yahino ye nchuhn, ne
mạn ye din ye che conahn
nduco ne. Yahino ye nchuhn
yahn che yahino ne u mạn,
yahn che ritahno ne che mạn
ye dechuh ye u mạn.

28 U ne, chicá nạn Dendiohs Chida, ndą́ muhn iyehnse. Mạn ne, a nun ndạcá muhn, ne nạhn túⁿ nạn ye.
29 Tuhme rạhn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:
—Mạn che cuạco ne, rạhn cuạco ne nduco nuhn. Ametah nduco ejemplo rete cuande ne.
30 A ndero ndi che devano ne nducuahn dehtenduh nde hua rendotenan che cạca ihyan ndih che cạh cuande ne ihyan. Chemin che ritahno nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih.
31 Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:
—Mạn ne, a ritahno nchuhn u numa ino ne.
32 Ate a cochi nino ura che cạno ne, cạhn muhn cạhn min ne, cạhcomạn ne u. Ate hua demą́n, te nduco Dendiohs Chida u.
33 Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, rete cuandé nchuhn cạva che cochahtino ne u, ne cuahte dihn chedave yahn ne. Cuedevano ne te va che chuhrihn ne, din tạn ihyan nunde nduco ne, ate hua dehva rạhco ne, te va che ndạhco ndiyá chundah nduco ihyan yahn se.

17

Dihvo vo Jesucristo ne, covạh ye cạva ihyan apóstol yahn ye

1 Chihno che tihcạ rạhn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye ne, chenihyon nạn ye nạn ro, ne covạh ye tuhcạ:
—Chidá, ndạ nino ura che va che chuhríhn. Cuendeva ne yavenạ́n cạva che namin u ne, ndevá yavenạn ne.
2 Tihcạ, te ndih ne, chihco ne vederihquentiyon tą́h che cạhcantiyón nducoyạca ihyan iyehnse mạn, che ndedeváhn nducoyạca ihyan che tendạhnun ne che cotahno ye u, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro mạn.
3 Atenạn ndih che Dendiohs, ne ihyan che nevahnecun ye ndih mạn, u che dechuh ne mạn ne, atenạn ihyan chahn che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.
4 'U ne, ndevá yavenạn ne muhn iyehnse. Namin dináhn ntiyon che chihquentiyon ne che díⁿ.
5 Chidá, mạn ne, cuendeva ne u, ne codin ne che cuhnde ro vederihquentiyon yuhn vo nduhcạ ro menạn cuahn che metah cuhnde iyehnse.
6 'Ihyan che tendạhnun ne vạn ihyan nunde cạva che cotahno ye u ne, a cạh cuandé ihyan che Dendiohs ndih. Ihyan chahn ne, ihyan yahn ne, ne din ne che chitahno ye u, nevahnecun ye ndudo ndah yahn ne.
7 Mạn ne, a devano ye te nducuahn vederihquentiyon che quenan cumá ne, a ndih te ne u.
8 Chicuáhn ihyan ndudo yahn ne che ndạhco ne tą́h, ne nevahnecun ye. A checadino ndah ye, ne chitahno ye che a mạn ne dechuh ne u.
9 'Ricá ndih cạva ihyan chuhn che tendạhnun ne che

cotahno ye u, te ihyan yahn ne ihyan. Ndiyu cạva ihyan nunde che ricá.
10 Nducoyạca ihyan yáhn ne, yahn ne ihyan. Namin nducoyạca ihyan yahn ne ne, yáhn ihyan, ne a cạva ihyan chahn che ndeva ihyan yavenạ́n.

11 'U ne, ndạcá muhn iyehnse, ne nchí cạva che conán nduco ne. Ate ihyan chuhn ne, cuahtenan ca ye iyehnse. Chidá che va ne vahchetero, numacuahn vederihquentiyon yahn ne, codin ne cudạdo ihyan che tendạhnun ne che cotahno ye u, cạva che ạma ndudo co no ye nduhcạ uvo.

12 Numanahn che quenán muhn iyehnse nduco ihyan chuhn che tendạhnun ne che cotahno ye u ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ne, dín cudạdo ihyan. Hua chinda nde ạma ye, atenạn ạma sạhn che a ndinda se, cạva che conahn nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn ne.

13 'Mạn ne, nchí nạn ne. Ate numanahn che quenan cá muhn ihyense ne, tihcạ ricá ndih cạva che co yeno ihyan chuhn, nduhcạ che yeno mạ́n.

14 Chicuáhn ndudo yahn ne ihyan chuhn, ne ihyan nunde ne, rendihche tạn ye ihyan yahn che ametah dạma ri ye nduco ye, nduhcạ che u ne, hua dạma rí nduco ihyan nunde.

15 Ricá ndih cạva ihyan chuhn. Ndiyu cạva che ndetạhno ndeva ne ihyan, ate che ndedevahn ne ihyan tạh chundah.

16 Nduhcạ che ndiyu ihyan nunde u ne, namin ihyan chuhn ne, ametah dạma ri ye nduco ihyan nunde.

17 Numacuahn vederihquentiyon yahn Ndudo yahn ne, Ndudo min che redin che renahn ihyan cha che cuạco ne, cuihco vih ne ihyan chuhn cạva mạn ne.

18 Nduhcạ che te ne ntiyon u, dechuh ne u vạn ihyan nunde ne, tihcạ cạ́h ntiyon ihyan chuhn, dechúh ihyan vạn ihyan nunde.

19 A cạva ihyan chuhn che cạhco mendạ́hn u cóh, cạva che cotahno ye ndudo ndah yahn ne, ne runecạde cuahtenan ye.

20 'Ricá ndih, ndiyu demạn cạva ihyan chuhn, te namin cạva ihyan che cotahno ye u adive, yahn che cahnevan ye ndudo che cuahndudo ihyan chuhn.

21 Chidá, nduhcạ u nduco ne ne, ạma no vederendedecadino yuhn vo ne, ricá ndih che din ne che ạma ndudo no co nducoyạca ye, cochahtino ye uvo. Nahn che ạma ndudo no co nducoyạca ye, cạva che cotahno ihyan iyehnse che ndih dechuh ne u.

22 Vederihquentiyon che te ne u ne, namin cạ́h ihyan chuhn, cạva che ạma ndudo no co ye, nduhcạ che u nduco ndih ne, ạma no vederendedecadino yuhn vo.

23 Ndih ne, rinduco ne u,
ne u ne, rinducó ihyan
chuhn, cạva che ạma ndudo
no co ye. Nduco tihcạ ne,
tumacadino ihyan nunde
che dechuh ne u mạn,
yahino ne ihyan chuhn
nduhcạ che yahino ne u
mạn.
24 'Chidá, ihyan chuhn che
tendạhnun ne cạva che co
nduco ye u ne, náhn che
cuahtenan ye nducó nạn che
conán, cạva che tumacadino
ye yahn vederihquentiyon
che numacuahn vedeyahino
yahn ne ndạhco ne tạ́h nde
ro che metah cuhnde
iyehnse.
25 Chidá che va ne
vahchetero, ihyan nunde ne,
hua rendihche ye ndih, ate u
ne, rendihché ndih. Me
ihyan chuhn ne, a devano ye
che ndih dechuh ne u.
26 A cạh cuandé ihyan
chuhn yahn
vederihquentiyon yahn ne,
ne conduco cá ihyan, quendí
cạh cuandé ihyan, cạva che,
nduhcạ che yahino ne u ne,
tihcạ din yahino ne ihyan.

18

Din se preso Dihvo vo Jesucristo

1 Chihno rạhn Dihvo vo
dehtenduh che tuhchan ne,
chica ye min nduco ihyan
apóstol yahn ye, cuahn ye
tạma lạdo viche ạma ya che
duche Cedrón. Ạma cuạn
min ne, va yạhn ndạta, ne
min chendạ ye nduco vih.
2 Judas, sạhn min che a
rihco cạde se che ndihcue
ndeh se Dihvo vo ne, namin
a rendihche se min, te ạma
ndeh yune chahn Dihvo vo
nduco ihyan apóstol yahn ye.
3 Ndụcote a rendihche se
min ne, hua chi vạhche yahn
se, ne chahn cuạco no se nạn
che quenun Dihvo vo. Nduco
se ạma yạhn sandạdo mạn,
policía yahn yạco mạn, che
dechuh chidocuyạn ndinạn
nduco sạhn fariseo. Sandạdo
chahn mạn, policía mạn ne,
nda se espạda mạn, linterna
mạn. Cuahn che a ndạ nino
sạhn chahn ne,
4 ndụcote a devano Dihvo
vo ndụcuahn che va che
cuahno co ye ne, quendạh ye
vạn ihyan apóstol yahn ye
ne, tumerune ye sạhn:
—¿Duh rinuhn nchuhn ne?
5 Ndahconan sạhn chahn,
ne rạhn se ri se ihyan:
—Jesús yahn yạn Nazaret,
rinuhn nuhn.
Rạhn ye ri ye sạhn:
—A u che rạ́hn nduco
nchuhn.
Judas, sạhn min che
ndihcue ndeh se Dihvo vo
ne, min quenun se vạn sạhn
chahn.
6 Cuahn che rạhn Dihvo vo
ri ye sạhn chahn che a ihyan
min che rinuhn se ne, chica
dạma ndụcoyạca se, ne
chera se nde ndiyạhn.
7 Tuhme ndaconan
tumerune Dihvo vo sạhn:
—¿Duh rinuhn nchuhn ne?
Rạhn se ri se ihyan:
—Jesús yahn yạn Nazaret
rinuhn nuhn.
8 Rạhn ye ri ye sạhn:
—A rạ́hn rí nchuhn te a u
che rạ́hn nduco ne. Ndụcote
u che rinuhn ne ne,

cuahnecun ne che nạhn
ihyan chuhn.
9 Tihcạ chi cạva che
conahn nduhcạ che rạhn
mạn Dihvo vo tuhcạ: "Ihyan
che tendạhnun Dendiohs
Chida cạva che conduco ye u
ne, hua chinda nde ạma ye."
10 Simón Pedro ne, nda ye
ạma espạda. Ndetendạh ye,
ne chahn ye ạma sạhn
decạhya yahn chidocuyạn
che tahque ndinạn che
duche se Malco, ne
chacondạh ye revan se lạdo
tạh cuạco se.
11 Ate rạhn Dihvo vo ri ye
Pedro:
—Cuentihyen ndah espạda
tih chete vạco. Va che
chuhríhn nducuahn che a
ndihco cạde Dendiohs Chida.

Quenda se Dihvo vo
Jesucristo nạn chidocuyạn
che tahque ndinạn

12 Sandạdo chahn nduco
sạhn ndinạn yahn se mạn,
sạhn policía yahn yạco mạn
ne, chi ihyo se Dihvo vo, din
se preso ihyan.
13 Quenda se ihyan
ndevạco Anás, inchạhn
ndico Caifás, chidocuyạn che
tahque ndinạn ye nduyo
min.
14 Caifás ne, a ihyan min
che rạhn ye ri ye sạhn
ndinạn yahn nación yahn
Israel, che tahque ndạhcạ
che ạma no ihyan coh ye
cạva nducoyạca ihyan
nación yahn ye.

Pedro ne, rạhn ye te hua
rendihche ye Dihvo vo
Jesucristo

15 Simón Pedro nduco
tạma ihyan apóstol ne, cuahn
ye diyahn diyahn cuạhn nạn
cuahn Dihvo vo. Ihyan
apóstol che tạma me ne, a
rendihche chidocuyạn
ndinạn me ihyan, ne chemin
che chi chendạ ye ura che
ndạ Dihvo vo, quenun ye
nạn che ri chevah vạco
chidocuyạn ndinạn me.
16 Ate Pedro ne, chandi ye
cuạhn chevah me. Tuhme
quendạh ihyan apóstol che
tạma me, ne yạhve ye tạhn
che redin cudạdo chendevah
me, ne quenda ye Pedro
cuạhn chete me.
17 Tạhn che redin cudạdo
chendevah me ne,
tumerume te Pedro:
—¿A ndiyu nduco di
rindoque ihyan cạh ne?
Ndahconan Pedro ne, rạhn
ye ri ye tạhn:
—Hua. Hua rinducó ihyan.
18 Nducote ạma iche vino
min ne, sạhn decạhya yahn
chidocuyạn mạn, sạhn
policía mạn, ndihco se ạma
vạcoyạhn, ne vatendi se
recạh ihno se sạhn. Namin
Pedro ne, nduco ye sạhn
chahn, nti ye chihto
vạcoyạhn me, recạh ihno ye
ihyan.

Chihnde cạde yahn Dihvo vo
Jesucristo nạn chidocuyạn
che tahque ndinạn

19 Chicarune chidocuyạn
che tahque ndinạn me Dihvo
vo, duh nduh ihyan che
rinduco ye ihyan mạn, deh
che ricuahn ye mạn.
20 Rạhn Dihvo vo ri ye
chidocuyạn me:

—U ne, cuahn dąma chicuáhn vąn nducoyąca ihyan, chete yąco chahte mąn, yąco cąhya mąn, nąn che rendo dąma ducoyąca ihyan nación yahn Israel. Dehve chicuáhn cuąhn mąn cuąhn ndeh.

21 Ndotenan che u cącarune ne ne, cuicarune ne ihyan che chicuáhn. Ihyan chahn cąhma ye co ye ndih deh che chicuáhn ihyan.

22 Cuahn che tihcą rąhn Dihvo ne, chahn ąma sąhn policía yahn yąco vąconąn ye, ne rąhn se ri se ihyan:

—¿Dehco che tihcą ndahconen yahn chidocuyąn ndinąn?

23 Rąhn Dihvo vo ri ye sąhn:

—Ndete che hua tihcą che ráhn ne, cahme ti quenan che hua ndąhcą ráhn. Ate ndete che ndąhcą ráhn ne, hua ndąhcą din che chehn u.

24 Tuhme ndedechuh Anás Dihvo vo, nchiche ihyo ye, tąh Caifás, chidocuyąn che tahque ndinąn.

Ndaconan rąhn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

25 Numanahn min ne, nti Pedro recąh ihno ye ihyan chihto vącoyąhn, ne tumerune sąhn che chenun min ihyan:

—¿A ndiyu nduco di rindoque ihyan cąh ne?

Ndahconan Pedro yahn se:

—Hua. Hua rinducó ihyan.

26 Tuhme ąma sąhn decąhya yahn chidocuyąn che tahque ndinąn, sąhn vih sąhn che chacondąh Pedro revan me ne, rąhn se ri se Pedro:

—¿Tącą hua?, te u ne, ndihcheró di nduco ye min vąn yąhn ndąta me.

27 Ndaconan rąhn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo, ne ura min cah tuh.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nąn Piląto

28 Tuhme quenda sąhn ndinąn chahn Dihvo vo, chica se vąco Caifás, ne ndą se nduco ye nąn palącio yahn gobernador. Ura min ne, a chi dave. Sąhn chahn ne, hua chendą se chete palącio me, te rąhco se te cąhnda yahn se, ne hua co conduco se, ro yudo me.

29 Nducote hua chendą se ne, quendąh Piląto, ne tumerune se sąhn:

—¿Deh yahn che rica nunde nchuhn yahn ihyan cuh ne?

30 Ndahconan sąhn chahn, ne rąhn se:

—A che a duhtuno ihyan sąhn tih, ne chemin che checu nuhn sąhn tąh ne.

31 Tuhme rąhn Piląto ri se sąhn chahn:

—Cuiquenda nchuhn ihyan, cotechecąde mąn ne yahn ye nduhcą che rihquentiyon ley yahn ne.

Ndahconan sąhn chahn, ne rąhn se:

—Ate nuhn ihyan nación yahn Israel ne, metah vederihquentiyon yahn nuhn cąva che cąhno nuhn ihyan.

32 Nduco tihcą ne, canąn chinahn che rąhn Dihvo vo

nduhcą che va che cąhno se ihyan.

33 Ndaconan ndondą Pilątо chete palącio, ne cah se Dihvo vo, tumerune se ihyan:

—¿A ndih che Rey yahn ihyan nación yahn Israel ne?

34 Rąhn Dihvo vo ri ye sąhn:

—¿A che rendededecadine man che tihcą retumerone, o a ihyan rąhn ye ri ye di ne?

35 Ndahconan Pilątо, ne rąhn se:

—U ne, ndiyu ihyan nación yahn Israel u. Sąhn nación yahn ne mąn, chidocuyąn ndinąn mąn, checu se ndih tą́h. ¿Deh din ne ne?

36 Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye sąhn:

—Ndiyu iyehnse cuh che rihquentiyón. Chemin che ihyan che rinduco ye u ne, hua cuhn ye cąva che ndedevahn ye u tąh sąhn sih.

37 Rąhn Pilątо ri se ihyan:

—¿A Rey ndih tuhme ne?

Ndahconan ye, ne rąhn ye ri ye sąhn:

—Rey u, nduhcą che rahn. U ne, ndą́ iyehnse cuh, chihndeyą́n, cąva che cuahndudó ndudo cuąco. Nducoyąca ihyan che renevahnecun ye ndudo cuąco ne, rihcovan ye che rahndudó.

38 Rąhn Pilątо ri se ihyan:

—¿Deh ndudo cuąco che tihcą rąhn ne yahn ne?

Chihco cąde se che cąhno se Dihvo vo Jesucristo

Chihno rąhn Pilątо chemin ne, quendąh se tąma yune, ne rąhn se ri se sąhn ndinąn chahn:

—Ihyan cuh ne, nde ąma nunde yahn ye metah.

39 Nchuhn ne, va costumbre yahn ne che ntąhté adecoduhno preso che nahn ne vihco ro yudo. ¿A nahn ne che ntąhté ihyan cuh che Rey yahn ne ne?

40 Tuhme ndaconan cah sąhn chahn:

—¡Sąhn tih ne, hua! ¡Cuentąhte ne Barrabás!

Me Barrabás ne, ąma sąhn duco.

19

1 Tuhme chihquentiyon Pilątо che chahn sandądo Dihvo vo.

2 Sandądo chahn ne, dendah se ąma corona yąn, tihyon se tin Dihvo vo, ne tihyon se ąma tino morądo ihyan, nduhcą tino che rahtenun rey.

3 Chihno min ne, ndo dąma se nąn ye, ne redin cą se che rendeva se yavenąn ye. Rah se:

—¡Ndeva vo yavenąn Rey yahn ihyan nación yahn Israel!

Namin chahn se vąconąn ye.

4 Quendąh tun Pilątо, ne rąhn se ri se sąhn ndinąn chahn:

—Condihche nchuhn. Ndetendą́h ihyan meniyon cąva che codevano ne te metah nde ąma nunde yahn ye.

5 Quendąh Dihvo vo, quenun tin ye corona yąn me mąn, quenun ye tino

morado me man. Tuhme rahn Pilato ri se sahn chahn:
—¡Nga ye! ¡Condihchero nchuhn ihyan!
6 Cuahn che ndihchero chidocuyan ndinan chahn man, sahn policía man, Dihvo vo ne, numacuahn vedetan cah se:
—¡Cuaconahn yah ne sahn! ¡Cuaconahn yah ne sahn!
Rahn Pilato ri se sahn:
—Cuiquenda man nchuhn ihyan, cuaconahn yah ne ihyan, te u ne, a techecadé yahn ye, ne a devanó te metah nde ama nunde yahn ye.
7 Ndahconan sahn chahn, ne rahn se ri se Pilato:
—Sahn tih ne, va che coh se, te tihca rihquentiyon ley yahn nuhn yahn che rahn se che Daya Dendiohs sahn.
8 Cuahn chihnevan Pilato che tihca rahn sahn chahn ne, nde tahque dihya se chi.
9 Ndaconan ndonda se chete palacio yahn se, ne tumerune se Dihvo vo:
—¿Ti yan vaco ne ne?
Ate Dihvo vo ne, nde hua ndahconan ye yahn se.
10 Tuhme rahn se ri se ihyan:
—¿Dehco che hua rendahconan ne yáhn? ¿A hua devano ne te va vederihquentiyon yáhn? Co ndahcó libre ndih ndete che náhn. Namin co cahcantiyón che conan yah ne.
11 Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:
—Nde ama vederihquentiyon, hua co conan come nán, ndete che Dendiohs hua te ye di. Chemin che sahn che checu se u tah ne, tahque chendihco se nunde che co di.
12 A nde ura min rinuhn ino Pilato taca co ndahco se libre Dihvo vo, ate sahn ndinan chahn ne, cah se yahn se:
—Ndete che ndahco ne libre sahn tih ne, ¡hua amigo yahn ne emperador ndih!, te adecoduhno ihyan che nahn co ye rey ne, redin vahche ye yahn ye.
13 Cuahn che chihnevan Pilato che tihca rahn sahn chahn ne, chihquentiyon se che ndiquendah Dihvo vo, ne chihnde se nan che retechecade se, nan che duche Gabata che devaco hebreo, che conahn tuhca: "Nan Che Chenun Tu."
14 Ura min ne, ri tenduh nan mahn yahn, ne a tama ro me che ro yudo. Tuhme rahn Pilato ri se sahn ndinan chahn:
—¡Nga Rey yahn nchuhn!
15 Ate sahn chahn ne, rah se:
—¡Cuedecuihno ne sahn! ¡Cuedecuihno ne sahn! ¡Cuaconahn yah ne sahn!
Rahn Pilato ri se sahn chahn:
—¿Taca che cuaconahn yáh Rey yahn ne?
Ate sahn chicocuyan ndinan chahn ne, ndahconan se, ne rahn se ri se Pilato:
—Nuhn ne, atenan emperador che rey yahn nuhn.
16 Nduco ndudo che tihca rahn se ne, ndahco Pilato

Dihvo vo tạh se cạva che conan yạh ye, ne quenda se ihyan.

Chaconahn yạh se Dihvo vo Jesuchristo

17 Quenda se Dihvo vo, ne quenda ye cruz nạn che va che conan yạh ye, cuahn ye ạma cuạn nạn che duche Cuete Ine Tin Tenạhn, ne che devạco hebreo ne, duche Gólgota.

18 Min chaconahn yạh se Dihvo vo dạma nduco o se, ạma se ạma ạma lạdo chihto nạn ye.

19 Dirun Pilạto ạma letrero, ne chihquentiyon se che quenan tin cruz. Ndirun tuhcạ: "Ihyan cuh che Jesús yahn yạn Nazaret, Rey yahn ihyan nación yahn Israel."

20 Ạma yạhn sạhn nación yahn Israel ndihchenan se che tihcạ ndirun, te nạn che chaconahn yạh se Dihvo vo ne, nino viyạn me. Letrero me ne, ndirun devạco hebreo mạn, griego mạn, latín mạn.

21 Chidocuyạn ndinạn chahn ne, rạhn se ri se Pilạto:

—Hua ndạhcạ che dirun ne "Rey yahn ihyan nación yahn Israel." Tahque ndah ne, codirun ne "Ihyan cuh ne, rạhn ye che mạn ye che Rey yahn ihyan nación yahn Israel."

22 Ate Pilạto ne, rạhn se ri se sạhn:

—Che dirún ne, a tihcạ conan, ametah ndạhcorún.

23 Cuahn che a chihno chaconahn yạh sandạdo chahn Dihvo vo ne, cahn mạhn se tino yahn ye vạn cun se. Namin chetạh se cahteca tu yahn ye, ne nducote chemin ne, hua ntạhyon te ndiya ne,

24-25 chemin che rạhn se nduco vih:

—Tahque ndah ne, hua ndeh vo, ne tendạh vo suerte yuhn vo cạva che cadino vo cha uvo che quendạh yuhn vo che co yuhn vo.

Tihcạ din se, ne chinahn nduhcạ che ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ: "Cahn mạhn se tino yáhn nduco vih, ne tendạh se suerte cha sạhn quendạh yahn se che co yahn se tino tu yáhn."

Chihto cruz nạn che quenan yạh Dihvo vo ne, nti chaco ye mạn, coh chaco ye María, ndạhta yahn Cleofas mạn, María yahn yạn Magdala mạn.

26 Cuahn che ndihchero Dihvo vo chaco ye mạn, ạma ihyan apóstol, ihyan min che ạma din yahino ye mạn, che vatendi ye min ne, rạhn ye ri ye chaco ye:

—Chacó, ngạ dạya ne, nti se tạn.

27 Namin rạhn ye ri ye ihyan apóstol me:

—Ngạ cheque, nti ye tạn.

Nde ro min ndeva ihyan apóstol min chaco Dihvo vo ndevạco ye.

Chih Dihvo vo Jesucristo

28 Chihno min ne, nducote a devano Dihvo vo che a chinahn nducuahn ne, cạva che conan conahn nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs ne, rạhn ye:

—Yạca rí.

29 Va ąma jąrro min ndito
vino. Tuhme chaconahn
sąhn chahn ąma esponja tin
ąma nduco che duche
hisopo, ne decąhnda se
esponja me nduco vino me,
chaconahn se chende Dihvo
vo.
30 Tihve ye vino me, ne
rąhn ye:
—Mąn ne, a chinahn
nducuahn.
Tuhme chendih ye, ne
chih ye.

*Ąma sandądo ne, terun se
ląnza ticua Dihvo vo
Jesucristo*

31 A tąma ro me che vihco
ro yudo, ne chemin che hua
nahn chidocuyąn ndinąn
chahn che cuahtendihco
tenąhn nąn cruz ro che
rahtetuhno ihyan, te ąma
yudo ro min. Chemin che
chica se Piląto che dechuh se
sandądo che cąhn se, ndeh
se ine dihma ihyan che
chenan yąh chahn, ne
ndedevah se ihyan.
32 Tuhme tahve Piląto
sandądo, chahn se, ndeh se
ine dihma ąma sąhn che
quenan yąh chihto nąn
Dihvo vo. Chihno min ne,
ndeh se ine dihma sąhn che
tąma me.
33 Me cuahn che chahn
ndą se nąn che quenan yąh
Dihvo vo ne, ndihchero se
che a ndih ye. Chemin che
ametah ndeh se ine dihma
ye.
34 Ate nde nduco nduh ne,
cąh ąma sandądo ląnza ticua
ye nino van chete ye, ne
quendąh yun mąn, nune
mąn.
35 U che dirún cąca cuh ne,
cuąco ndudo che dirún, te
mąn ndihcheró che tihcą chi.
Dirún yahn cąva che namin
nchuhn ne, cotahno ne.
36 Tihcą chahno chi Dihvo
vo cąva che conahn nduhcą
che a ndirun nąn Ndudo
yahn Dendiohs tuhcą: “Hua
ndeh se nde ąma ine yahn
ye.”
37 Namin chinahn nduhcą
che a ndirun tąma cuąn nąn
Ndudo yahn Dendiohs tuhcą:
“Cuahtendi se, ndihchero se
ihyan che cąh se ląnza.”

*Quenun Dihvo vo Jesucristo
chete yąyan*

38 Chihno min ne, ąma
ihyan yąn Arimatea che
duche ye José, che chitahno
ye Dihvo vo cuąhn ndeh
yahn che vąh ye chidocuyąn
ndinąn chahn ne, chica ye
Piląto cąva che cąh yune se
che ndedevah ye Dihvo vo,
quenda ye ihyan, cuhche ye
ihyan. Cąh yune Piląto, ne
chahn José quenda ye Dihvo
vo.
39 Nicodemo, ihyan min
che chahn ye vino
chendihchero ye Dihvo vo
ne, namin chahn ye nduco
José, ne quenda ye ndico
ndiche kilo nunedąn che
ndindah nduco mirra mąn,
áloes mąn.
40 Ndedevah ihyan chahn
Dihvo vo, ne chacotąhme ye
nunedąn me tino,
chahcotuma ye Dihvo vo
nduhcą costumbre yahn
ihyan nación yahn Israel che
rihche ye tenąhn.

41 Nino nạn che nahn yạh se Dihvo vo ne, va ạma cuạn nạn che va yạhn ndạta. Min va ạma yạyan ra nạn che nde ạma tenạhn metah conun ye.
42 Min chaconuhn ihyan chahn Dihvo vo yahn che nino ri, te a cuanạn ro che rahtetuhno ihyan.

20

Ntuche Dihvo vo Jesucristo vạn tenạhn

1 Ro che ndeva ndate ne, chahn María yahn yạn Magdala vateyạn dạhca, nạn yạyan nạn che quenun Dihvo vo, ne cuahn che ndạ ye ne, a ndavi tu chahno che ndechendih chende yạyan me.
2 Tuhme conạhn ye rano ye nạn che quenun Simón Pedro nduco tạma ihyan apóstol, ihyan min che ạma din yahino Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan chahn:
—Ndetendạh ihyan Dihvo vo chete yạyan, ne hua devano nuhn ti quenda ye ihyan.
3 Ndetạhno cuahn Pedro nduco ihyan apóstol che tạma me nạn yạyan.
4 Ạma rano nduh che o ye cuahn ye, ate ihyan che tạma me ne, tahque dito chano ye che co Pedro, ne tahque menạn ca ndạ ye nạn yạyan me.
5 Ndihchenun ye chete yạyan me, ne ndihchero ye tino che chahcotuma ihyan Dihvo vo che chetạve min, ate hua chendạ ye.
6 Numanahn min ne, ndạ Simón Pedro, ne chendạ ye chete yạyan me. Namin ndihchero ye tino chahn che chetạve min.
7 Avạne ne, tino che chacotuma tin Dihvo vo ne, ndechetive, quendite ạma lạdo.
8 Tuhme chendạ ihyan apóstol che tạma me chete yạyan, ne ndihchero ye nduhcạ che chi, ne chitahno ye.
9 Ro min ne, metah conahn ihyan chahn che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs nduhcạ che va che ntuche Dihvo vo vạn tenạhn.
10 Chihno min ne, ndaconan ihyan apóstol chahn nạn che chenun ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihnde ro ye nạn María yahn yạn Magdala

11 Numanahn min ne, ndaconan María, ne chihnde ye chihto yạyan me, raco ye. Ura che raco ye ne, ndihchenun ye chete yạyan me,
12 ne ndihchero ye o ángel chenun ye tino cua, vate ye nạn che chacondihte ihyan Dihvo vo. Ạma ye cuạhn nạn che chi nihno tin Dihvo vo, ne tạma ye ne, cuạhn ndiya cạh ye.
13 Tumerune ángel chahn ihyan:
—¿Deh cuande che reque ne?
Ndahconan María, ne rạhn ye ri ye ángel chahn:
—Racó yahn che quenda ihyan Dihvé, ne hua devanó ti chengu ye ihyan.

14 Cade chihno rạhn ye
chemin cuahn che ndaconan
ye, ne ndihchero ye Dihvo vo
che nti ye min, ate hua
devano ye che ihyan min.
15 Tuhme tumerune Dihvo
vo ihyan, ne rạhn ye:
—¿Deh cuande che reque
ne? ¿Duh rinohn ne?
María ne, rạhco ye te co
sạhn che redin cudạdo yạhn
ndạta me, ne rạhn ye:
—Ndete che ndih quenda
ne Dihvé ne, cạhma ne co ne
u ti chengu ne ihyan, cạva
che cạ́hn quenguá ihyan.
16 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan:
—¡María!
Ndaconan María, ne rạhn
ye devạco yahn ye, hebreo, ri
ye Dihvo vo:
—¡Raboni! —che nahn
cạhma Ihyan Ricuahn.
17 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan:
—Hua nahn tah u, te
metah nạhn nạn va Chidá.
Tahque ndah ne, cuehn ngo
ihyan apóstol yáhn che nạ́hn
nạn va Chidá, ihyan min che
Chida nchuhn mạn,
Dendiohs yáhn mạn,
Dendiohs yahn ne mạn.
18 Tuhme chahn María
chego ye ihyan apóstol chahn
che ndihchero ye Dihvo vo
mạn, nduhcạ che rạhn ye ri
ye ihyan mạn.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nạn ihyan apóstol yahn ye

19 A ro min no cuahn che a
chi man ne, ndi dạma ihyan
apóstol chahn, ne nenecạhde
ye vah nạn che chenun ye
yahn che vạh ye sạhn ndinạn
yahn ihyan nación yahn
Israel. Ura min ne, adenạn
chendạ Dihvo vo vah, chandi
ye mendạhn, ne rạhn ye:
—Dendiohs din yahino ye
nchuhn. Hua dehve rạhco
ne.
20 Chihno rạhn Dihvo vo
chemin ne, nạhme ye tạh ye
nạn che nchuh clạvo mạn,
ticua ye mạn, ihyan chahn,
ne ạma chi yeno ye
ndihchero ye ihyan.
21 Ndaconan rạhn Dihvo
vo ri ye ihyan chahn:
—Dendiohs din yahino ye
nchuhn. Hua dehve rạhco
ne.
Namin rạhn ye ri ye ihyan
chahn:
—Nduhcạ che dechuh
Chidá u ne, namin dechúh
nchuhn.
22 Tuhme tivenan ye ihyan
chahn, ne rạhn ye ri ye
ihyan:
—Conun Vaco Ndah yahn
Dendiohs nchuhn.
23 Ndete che nchahco ne
nunde yahn adecoduhno
ihyan ne, a ndạca ye
vederenchahco. Me ndete
che hua ne, a hua ndạca ye.

Tomás ne, chitahno ye che ntuche Dihvo vo Jesucristo cuahn che ndihchero mạn ye ihyan

24 Ạma ihyan apóstol
chahn che duche ye Tomás,
ihyan min che ntạhco ihyan
che duche ye "Cuạhche" ne,
metah ye ro che ndạ Dihvo
vo.
25 Cuahn che ntạ ye ne,
rạhn ihyan chenạhn chahn
ri ye ihyan:

—A ntuche Dihvo vo. A ndihchero nuhn ihyan.

Ate rąhn Tomás ri ye ihyan chahn:

—Atenąn che terún ndutitąh yąhvetąh ye nąn che nchuh cląvo mąn, ticua ye nąn che nchuh ląnza mąn, tuhme cotahnó che a ntuche ye.

26 Chihno nine ro ne, nto dąma tun ihyan apóstol chahn chete ąma vah, ne ro min ne, nduco Tomás quenun ye min. Andahre ntude chendevah ne, chendą Dihvo vo chandi ye mendąhn, ne rąhn ye:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rąhco ne.

27 Tuhme rąhn ye ri ye Tomás:

—Condihchero yąhvetąh, ne cueteron ndutitah. Namin cueteron ndutitah ticuá. Cuitehne, che a ntuché. Hua o ndedecadine.

28 Tuhme rąhn Tomás ri ye Dihvo vo:

—¡Ndih che Dihvé mąn, Dendiohs yáhn mąn!

29 Rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tomás, mąn ne, ritehne yahn che ndihchero u. Ndah ro yahn ihyan che andahre hua rendihchero ye u, ate ritahno ye u.

Chirun cąca cuh cąva che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo

30 Dihvo vo Jesucristo ne, ąma ndeh nąn ca vederihno din ye nąn ihyan apóstol yahn ye che hua ndirun nąn cąca cuh.

31 Me nducuahn che ndirun ne, cąva che cotahno nchuhn che Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse mąn, a ihyan min che Dąya Dendiohs mąn, ne nduco che cotahno ne ihyan ne, ndevahn ne, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

21

Dihvo vo Jesucristo ne, ndą ye nąn chenun ndache ihyan apóstol yahn ye

1 Chihno min ne, ndą Dihvo vo nąn che chenun ihyan apóstol yahn ye, chihto vine yahn Galilea nino yąn Tiberias. Tuhcą chi:

2 Nto dąma ihyan apóstol chahn, Simón Pedro mąn, Tomás, ihyan min che ntąhco ihyan che duche ye "Cuąhche" mąn, Natanael yahn yąn Caná, estądo yahn Galilea mąn, nduh che o sąhn dąya Zebedéo mąn, nduco te o ihyan apóstol mąn.

3 Rąhn Simón Pedro ri ye ihyan chahn:

—Cą́hn cotąh yąhca.

Rąhn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Namin nuhn ne, cąhn nuhn nduco ne.

Tuhme cuahn ye, ne chahtenun ye ąma bąrco che va nąn vine me, ate numa yąn min ne, nde ąma yąhca hua chetąh ye.

4 Cuahn che a cochi ri dave ne, ndą Dihvo vo chihto vine me, ate ihyan apóstol chahn

ne, hua nchanạn ye che
ihyan min.
5 Tuhme rạhn ye ri ye
ihyan chahn:
—Nchuhn sạhn cạhya, ¿a
hua ndạca ne nde ạma yạhca
ne?
Ndahconan ihyan chahn,
ne rạhn ye ri ye ihyan:
—Nde ạma te hua ndạca
nuhn.
6 Rạhn ye ri ye ihyan
chahn:
—Cotihyon nchuhn yạna
yahn ne lạdo tạh cuạco
bạrco, ne ndạca ne ite.
Tihcạ din ihyan chahn, ne
cuahn che ndetendạh ye
yạna me ne, nde hua richa
ye che ạma ndito yạhca.
7 Tuhme ạma ihyan
apóstol, ihyan min che ạma
din yahino Dihvo vo ihyan
ne, rạhn ye ri ye Pedro:
—¡A Dihvo vo che ndạ ye
tạn!
Ndetạhno che chihnevan
Simón Pedro yahn Dihvo vo
ne, ndonun ye tino menạn
yahn ye, ne cạ nun ye vạn
nune che cạhn ye nạn che va
ye.
8 Nạn chenun ihyan
apóstol chenạhn chahn
nduco chihto vine ne, ri
tenduh ạma ciento metro.
Chicạhca ye bạrco me nde
min, chihndạ ye yạna me,
ndito yạhca.
9 Cuahn che ndiquendạh
ye chete bạrco me ne,
ndihchero ye che va ạma
vạcoyạhn, ạma chenun
nducoyạhn, ne quendudo
ạma yạhca nạn nducoyạhn
me, riyuche te. Namin va
pạn.
10 Rạhn Dihvo vo ri ye
ihyan chahn:
—Te nchuhn neve yạhca
che cade chetạh ne.
11 Chendạ Simón Pedro
chete bạrco me, ne chihndạ
ye yạna me, ndetendạh ye
vạn nune. Chenun demạn
yạhca rahte, ri ạma ciento
quenan o raco ndiche ino te.
Andahre ạma yạhn te, ate
hua chendan yạna me.
12 Tuhme rạhn Dihvo vo ri
ye ihyan chahn:
—Cochi nchuhn, cahdino
ne.
Ihyan apóstol chahn ne, a
devano ye che Dihvo vo, ne
chemin che nde hua
chihquino ye tumerune ye
ihyan duh ihyan ye.
13 Chahn ndạ Dihvo vo, ne
chetạh ye pạn me mạn,
yạhca me mạn, ne cạh ye,
cheh ihyan chahn.
14 A ro min chi ino yune
che chendihchero Dihvo vo
ihyan apóstol yahn ye cuahn
che a ntuche ye vạn tenạhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, yạhve ye Simón Pedro

15 Cuahn che a chihno
cahdino ihyan chahn ne,
tumerune Dihvo vo Pedro:
—Simón, dạya Jonás, ¿a
tahque yahine u che co
ihyan chuhn ne?
Ndahconan Simón Pedro
yahn ye:
—Tạcạ hua, Dihvé. Yahinó
ndih. A mạn ne devano ne.
Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:
—Tuhme ne, codin cudạdo
ihyan yáhn.
16 Ndaconan tumerune ye
ihyan, chi o yune:

—Simón, daya Jonás, ¿a yahine u ne?

Ndahconan Pedro yahn ye:

—Tạcạ hua, Dihvé. Yahinó ndih. A mạn ne devano ne.

Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, codin cudạdo ihyan yáhn.

17 Ndaconan tumerune ye ihyan, chi ino yune:

—Simón, dạya Jonás, ¿a yahine u ne?

Nducote a nde ino yune che tumerune ye Pedro ndete che a yahino ye ihyan ne, chi ndạche ye, ne rạhn ye:

—Dihvé, a mạn ne devano ne nducuahn. A devano ne che yahinó ndih.

Rạhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, codin cudạdo ihyan yáhn.

18 Cuạco rạhn rí di te cuahn che decạhya di ne, rendonon man tino yehn, ne rehn ti che nahn cahn. Ate cuahn che a co ndico di ne, ntah reche, ne tạma ca ihyan ntihyon ye tino yehn di, ne quenda ye di nạn che hua nahn cahn.

19 Che tihcạ rạhn Dihvo vo ri ye Pedro ne, conahn nduhcạ che va che cạhco mendạhn ye ihyan nạn ntiyon yahn Dendiohs, cạhno se ihyan. Tuhme rạhn Dihvo vo ri ye Pedro:

—¡Cuindoque u!

20 Ura che cuahn ye ne, ndaconan Pedro, ne ndihchero ye che cuahn nduco ihyan apóstol min che ạma din yahino Dihvo vo, ihyan min che dạma chihnde ye nduco Dihvo vo cuahn che cheh vino ye me, ne tumerune ye duh che ndihcue ndeh ihyan.

21 Tuhme tumerune Pedro Dihvo vo:

—Dihvé, me ihyan tih ne, ¿deh co yahn ye ne?

22 Ndahconan Dihvo vo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Ndete che u náhn che conan ye iyehnse nde ro che ndaconan chí ne, di ne, hua cuande yehn chemin. Cuindoque u.

23 Chemin che chihnde ndudo vạn dihno vo che ihyan apóstol min ne, hua ndạ ro che coh ye. Ate Dihvo vo ne, ndiyu che rạhn ye che hua coh ihyan min, te rạhn ye te ndete che nahn ye che conan ihyan min nde ro che chi tun ye ne, hua cuande yahn Pedro chemin.

24 A ihyan apóstol min che dirun ye cạca cuh, ne a devano vo che nducuahn che dirun ye ne, cuạco.

25 Ạma ndeh nạn ca dehtenduh che din Dihvo vo Jesucristo. Ndete che corun queri ạma nạn dehtenduh che din ye ne, rạhcó te cuto libro numachahte iyehnse, nde hua tuno nạn che conun. Tihcạ chi.

NTIYON CHE DIN IHYAN APOSTOL

Ndạ Vaco Ndah yahn Dendiohs nduhcạ che a necạh ye ndudo yahn ye

1 Ndih Teófilo che yahinó ndih, nạn cạca che dendáh menạn ne, a dirún ạma ndeh nạn dehtenduh che din Dihvo vo Jesucristo mạn, che chicuahn ye mạn,

2 nde ndạ ro che conạhn ye vahchetero. Cuahn che ametah nạhn ye vahchetero ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, cạh ye ntiyon che va che din ihyan apóstol yahn ye che a tendạh nun ye.

3 Adive che chihno se Dihvo vo ne, ntuche ye, ne mạn ye ndạ ye ndeh yune, chinduco ye ihyan chahn chete che o raco ro. Nduco chemin ne, chenahn ihyan chahn te cuạco che quenduche ye, ne cạh cuande ye ihyan chahn yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

4 Cuahn che nduco ca ye ihyan apóstol chahn ne, rạhn ye ri ye ihyan:

—Hua ndạca nchuhn yạn Jerusalén. Conan rino ne nde ndạ ro che conahn che ndihco cạde Dendiohs Chida che co Vaco Ndah yahn ye. A yahn chemin che renté nduco ne nde ro menạn.

5 Cuạco te Juạn ne, chehdenune ye ihyan, ate nchuhn ne, cuihno neve ro ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.

Conạhn Dihvo vo Jesucristo vahchetero

6 Tạhn min cuahn che ndidạma ihyan chahn ne, tumerune ye Dihvo vo:

—Dihve nuhn, ¿a mạn ro cuh che ndạhco cạde ne che cạhcantiyon mạn nación yahn Israel ne?

7 Ndahconan ye, ne rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—Hua cuande yahn nchuhn che cadino ne deh ro, o deh ura che conahn che mạn Dendiohs Chida a ndihco cạde ye.

8 Ate chu che cuande yahn ne. Cuahn che co Vaco Ndah yahn Dendiohs, conun nchuhn ne, conan cuma ne vederihquentiyon. Tuhme cuạcotuhn ne ndudo yáhn yạn Jerusalén mạn, numacuahn estạdo yahn Judea mạn, nación yahn Samaria mạn, nde numachahte iyehnse.

9 Chihno rạhn Dihvo vo chemin ne, nahn min che rendihchero ihyan chahn ne, condạ ye vahchetero. Tuhme quendihco ạma man, ne chehnạn ihyan chahn ihyan.

10 Numanahn che vatendi ca ye, rihno ye che condạ Dihvo vo nạn ro ne, adenạn ndạ o ángel, chenun ye tino cuạ.

11 Rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn, sạhn Galilea, ¿dehco che rihno cuạhn nạn ro ne? Mạn Dihvo vo che ndạca ye vạn nchuhn, din Dendiohs che conạhn ye

vahchetero ne, nduhcą che ndihchero ne che conąhn ye, tihcą ndaconan chi tun ye.

Tendąhnun ye Matías cąva che co ye apóstol, conan ye menun Judas

12 Chihno min ne, ndąca ihyan chahn min nąn che duche Cuete Olivo, ne conąhn ye yąn Jerusalén. Nino yune min, nuhneva che nihnde cąde nąn ley yahn Dendiohs che co cąca ihyan ro che rahte tuhno ye.

13 Cuahn che ntą ihyan chahn viyąn me ne, chendą ye ąma vah, cocha ye nąn o cuahto, cuąrto nąn che rahtenun ye. Vąn ihyan chahn ne, nduco Pedro mąn, Jacobo mąn, Juąn mąn, Andrés mąn, Felipe mąn, Tomás mąn, Bartolomé mąn, Mateo mąn, Jacobo, che dąya Alfeo mąn, Simón Zelote mąn, Judas, che dihno Jacobo mąn.

14 Ro ro ne, rendo dąma nducoyąca ihyan chahn nduco dihno Dihvo vo mąn, chaco ye, María mąn, yąhn ca ihyan ndąhta mąn, revąh ye.

15 Ąma ro min ne, chandi Pedro nąn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, che ri ye tenduh ąma ciento quenan ndico, ne cahndudo ye:

16 —Nchuhn dihnó, a va che conahn ndudo che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che dirun David yahn Judas, che quendąhnąn se yahn sąhn che din se preso Dihvo vo.

17 Sąhn min ne, chi cuande se vąn nuhn, din se ntiyon nduco nuhn.

18 Tume che ndąca se yahn nunde yahn se ne, ca ąma ndi yąhn. Chihno min ne, chendąh se, denderen se, ne chendan se, chihno chetuhn rehte se ndiyąhn.

19 Cuahn che checadino ihyan yąn Jerusalén yahn chemin ne, chaconahn ye che duche yąhn min, Acéldama, devąco yahn ye, che nahn cąhma Yąhn Yahn Yun.

20 A ndirun nąn libro yahn Salmo tuhcą:

Cuhnde mąn vąco se.
Nde ąma ihyan hua conun ye min.

Namin a ndirun:

Conan tąma ihyan menun se,
ndondą tąh ye ntiyon che quenan cuma se.

21 'Chemin che ąma cha ihyan che namin chinduco ye Dihvo vo numacuahn ro che quechica ye,
22 nde ro che chehdenune Juąn ihyan, nde ndą ro che din Dendiohs che conąhn ye vahchetero ne, va che co cuande ye vąn nuhn, cąva che cuącotuhn ye ndudo yahn che a ntuche Dihvo vo.

23 Ntihyon yąn ihyan chahn o ihyan. Ąma ye ne, José Barsabás, che namin duche ye Justo, ne tąma ye ne, Matías.

24 Tuhme covąh nducoyąca ye:

—Dihve nuhn, a ndih che rendihche ne chedave yahn nducoyąca ihyan. Conąhma

ne nuhn cha ihyan che o chuhn, nahn ne
25 che co ye apóstol, conan ye menun Judas, din ye ntiyon che denda se, din nunde yahn se, te a cuahn se nạn che redin yahn che conun se.
26 Tuhme din ihyan chahn sortear, ne quendạh yahn Matías che co ye apóstol, co cuande ye vạn ihyan che ndichiạma chahn.

2

Chiya Vaco Ndah yahn Dendiohs

1 Cuahn che ndạ vihco Pentecostés ne, nto dạma ihyan apóstol nduco nducoyạca ihyan chahn che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.
2 Adenạn chahco chine nạn ro nduhcạ yuhne tạn che ạma rano, ne chito chete vah nạn che chenun ye.
3 Ndihchero ye che decạ ro ruchiyạhn ro chetuhn, ne chiya tin queri ạma ye.
4 Tuhme quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nducoyạca ihyan chahn, din che rạhn ye tạma te o nạn devạco.
5 Ạma yạhn ihyan ndạta yahn Israel che redinahn ye che nihnde cạde nạn ley yahn Dendiohs ne, chica ye numachahte iyehnse, ne chenan ye yạn Jerusalén ro min.
6 Cuahn che chihnevan ye che chine ne, ndo dạma ye, ne ạma rahn ino ye, te queri ạma ye ne, chihnevan ye devạco yahn mạn ye che rente ihyan che chenun ye chete vah.
7 Ạma rahn ino ihyan chahn, ne rạhn ye vạn mạn ye nduco vih:

—¿A ndiyu ihyan Galilea nducoyạca ihyan sih che tihcạ rente ye?

8 ¿Tạcạ che rente ye devạco yahn queri ạma vo che rente vo yạn vạco vo?
9 Vạn nducoyạco vo ne, nduco ihyan yạhn yahn Partia mạn, Media mạn, Elam mạn, Mesopotamia mạn, Judea mạn, Capadocia mạn, Ponto mạn, Asia mạn,
10 Frigia mạn, Panfilia mạn, Egipto mạn, Africa che nde tahque yahn ca va che co yạn Cirene mạn. Namin nduco ihyan yạn Roma mạn. Nạhn vo ne, ihyan nación yahn Israel, ne nạhn vo ne, ihyan tạma nación che ritahno vo dạma nduco ye.
11 Namin nduco ihyan yạhn yahn Creta mạn, Arabia mạn. Rahndudo ihyan sih ndudo yahn vederihno che redin Dendiohs, rihnevan queri ạma vo devạco yahn mạn vo.
12 Ạma rahn ino nducoyạca ye, ne tumerune vih ye:

—¿Deh conahn che tihcạ ri ne?

13 Ate nạhn ihyan chahn ne, duche rino ye, ne rạhn ye:

—Coh ihyan sih, ne chemin che tihcạ redin ye.

Cahndudo Pedro

14 Tuhme necuandi Pedro
nduco ihyan apóstol che
ndichiąma chahn, ne
cahndudo ye:
—Nchuhn, ihyan nación
yahn Israel nduco
nducoyąca ne che vate ne
yąn Jerusalén, cua cuande ne
mąn, cuihcovan ndah ne che
cąhmá mąn.
15 Hua dehve coh nuhn
nduhcą che rąhn nchuhn, te
meniyon ne, comąn rahco
nun vatiyąn.
16 Che rendihchero
nchuhn ne, a yahn chemin
che dirun ihyan profeta Joel
tuhcą:
17 Rąhn Dendiohs: "Cuahn
che a nahn tuno ro che
conahn che a ndihco
cądé ne,
dechúh Vacó, cąva che conun
ihyan iyehnse.
Dąya nchuhn ne, cuahndudo
ye ndudo yáhn mąn,
ihyan decąhya ne, ndihchero
ye vederihno vąn
yąhnde yahn ye mąn,
ihyan ndico ne, cąhno ye
mąn.
18 Ro min ne, dechúh Vacó
cąva che conun ihyan
che redin ye ntiyon
yáhn, ne cuahndudo
ye ndudo yáhn.
19 Nąn ro mąn, ndiyąhn mąn,
dín vederihno, ne
cuhnde ro yun mąn,
yąhn mąn, yąhme
mąn.
20 U che Dihve nducoyąca
ihyan ne, cuahn che
ametah ndą ro che
techecądé ne,
nąn yąhn ne, co man,
ne iyo ne, ndo nduhcą yun.
Ro min ne, ro che ąma yudo,
ro che cąhco ró che
ąma chahte
vederihquentiyon
yáhn.
21 Tuhme nducoyąca ihyan
che cuah ye u che
Dihve ye ne,
ndedeváhn ihyan."
22 'Nchuhn, ihyan nación
yahn Israel, cuihcovan ndah
ne che cąhmá: Dendiohs ne,
dechuh ye Jesús yahn yąn
Nazaret vąn nchuhn, ne mąn
nchuhn devano cuąco ne, te
numacuahn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, din ye vederihno,
ndihchero ne.
23 Cuahn che ndą ye tąh
nchuhn ne, nduhcą che a
ndihco cąde Dendiohs nde ro
menąn ne, din nchuhn preso
ihyan, necąh ne ihyan tąh
sąhn nunde. Nahn yąh se
ihyan, ne chihno se ihyan
nduhcą che nahn ne.
24 Ate ndedetuhche
Dendiohs ihyan, chehnevi ye
ihyan tąh vederih, te hua co
che ndąhco ndiya vederih
ihyan.
25 Hua co che conan ye tąh
vederih cuahn dąma, te a
yahn ye che dirun David
tuhcą:
Dihvé, cuahn dąma
rendihché ndih che
nduco ne u.
Quenan ne lądo tąh cuącó,
cąva che hua dihya
nun inó co.
26 Chemin che chi yenó, ne
ndevá yavenąn ne
numacuahn
vedeyeno.

Recą̄h vedechahtino
chedave yáhn,
27 te u che yahino ne ne, hua
cą̄hcomą̄n ne u vą̄n
teną̄hn,
nde hua cuahnecun ne che
conún chete yą̄yan
cuahn dą̄ma, chą̄ u.
28 Tihyon yune ne u nduhcą̄
che ndą̄hcą̄ conán nąn
ne.
Ą̄ma yenó yahn che nduco
ne u.
29 'Nchuhn dihnó, cuą̄co te
chih indihte yuhn vo David
mą̄n, che chehche ye mą̄n,
che va yą̄yan yahn ye nde
meniyon mą̄n.
30 Ihyan min ne, profeta
ye, ne numacuahn vedeyudo
ne, cą̄h Dendiohs ndudo
yahn ye che vą̄n ndą̄ta yahn
ye ne, quendą̄h ihyan min
che a va cą̄de che chi ye,
ndedevahn ye ihyan
iyehnse, nuhnde tą̄h ye
vederihquentiyon yahn ye.
31 David ne, anduhnecą̄
ndete che ndihchero ye che
ntuche ihyan min che a va
cą̄de che chi ye, ndedevahn
ye ihyan iyehnse, ne chemin
che dirun ye che hua conun
ihyan min vą̄n tenąhn mą̄n,
che hua chą̄ ye mą̄n.
32 Mą̄n ne, Dendiohs ne, a
ndedetuhche ye Dihvo vo
Jesucristo, ne nuhn ne,
devano cuą̄co nuhn yahn.
33 Nducote ndedetuhche
Dendiohs Chida ihyan min
numacuahn
vederihquentiyon yahn ye
mą̄n, nducote dinahn ye
ndudo che necą̄h ye che
dechuh ye Vaco Ndah yahn
ye mą̄n ne, chemin che redin
ihyan min vederihno che
rendihchero nchuhn mą̄n,
rihnevan ne mą̄n.
34 A yahn ihyan min che
ndą̄ ye vahchetero che dirun
David tuhcą̄, ndiyu yahn
mą̄n ye:
Dihve Dendiohs ne, rą̄hn ye
ri ye Dihvé:
"Cuihnde muhn lą̄do tą̄h
cuą̄có,
35 numanahn che ndą̄hco
ndiyá ihyan che hua ri
rendihche ye di,
ndeva ye yavenan."
36 'Nducote tihcą̄ ne,
codevano cuą̄co nducoyą̄ca
ihyan nación yahn Israel te a
Jesús, ihyan min che nahn
yą̄h nchuhn ne, ndą̄hco
Dendiohs vederihquentiyon
tą̄h ye che ndedevahn ye
ihyan iyehnse mą̄n, che co ye
Dihve nducoyą̄ca ihyan mą̄n.
37 Cuahn che chihnevan
ihyan chahn che tihcą̄
cahndudo Pedro ne, ą̄ma chi
rą̄n ye, ne tumerune ye
Pedro nduco ihyan apóstol
chenąhn chahn:
—Dihno nuhn, ¿deh va che
din nuhn mą̄n ne?
38 Ndahconan Pedro, ne
rą̄hn ye ri ye ihyan:
—Queri ą̄ma nchuhn,
cuento ino ne nunde yahn
ne, ne cuah ne Dihvo vo
Jesucristo, cuedenune ne,
cą̄va che nchahco Dendiohs
nunde yahn ne, ne din ye
che conun Vaco Ndah yahn
ye nchuhn.
39 Tihcą̄, te a necą̄h Dihvo
vo Dendiohs ndudo min
cą̄va nducoyą̄ca ihyan che
tendą̄hnun ye, nchuhn mą̄n,

daya ne man, ndata yahn ne man.
40 Cuahn che chihno cahndudo Pedro ndudo cuh nduco ndeh nan ca ndudo che tuhchan ne, yahve ye ihyan chahn, ne rahn ye:
—Cuendedevahn ne nchuhn van ihyan nunde che vate ye man ro cuh.
41 Tuhme ihyan che nevahnecun ye ndudo yahn ye ne, chedenune ye, ne ro min ne, tenduh ino mil ihyan chitahno ye Dihvo vo, chinduco ye ihyan chahn.
42 Nducoyaca ye ne, riquendi ye che ricuahn ihyan apóstol chahn, ne rendo dama ye nduco vih man, revah ye man, rendeh ye pan nduhca che chihquentiyon Dihvo vo man.

Nduhca che redin ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

43 Ama rahn ino nducoyaca ihyan yan, te ama redin ihyan apóstol chahn vederihno.
44 Nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ama no vederendedecadino yahn ye nduco vih, ne rihco mendahn ye dehtenduh yahn ye cava nducoyaca ye.
45 Cuahn che va vederetahn yahn combiero yahn ye ne, rendihcue ye yahn yahn ye man, dehtenduh yahn ye man, ne recah ye tume me queri ama ihyan chahn tunoca va vederetahn yahn ye.
46 Ro ro rendo dama ye yaco chahte, ne ndevaco ye ne, reh ye nduco vih, ne rendeh ye pan nduhca che chihquentiyon Dihvo vo. Chenan cuma ye vedeyeno man, vedenecun man.
47 Rendeva ye yavenan Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne ndahca chenan ye nan nducoyaca ihyan. Ro ro ne, rendedevahn Dihvo vo Dendiohs ihyan, rinduco ye ihyan chahn.

3

Ndoyahn ama sahn che neneva doh cah se

1 Ama ro nan rahco ino a chino, ura che revah ihyan ne, cuahn Pedro nduco Juan yaco chahte.
2 Ama chende yaco me ne, duche Hermosa, ne ama sahn che neneva doh cah se nde ro che chihndeyan se ne, va se min. Ro ro riquenda ihyan sahn, ne min rihco ye sahn cava che caca se ihyan che renda ye yaco che din ye vedevahino nduco se.
3 Cuahn che ndihchero se Pedro nduco Juan che nda ye chende yaco me ne, chica se che din ye vedevahino nduco se.
4 Ndihchero ihyan chahn sahn, ne rahn Pedro ri ye sahn:
—Condihchero nuhn.
5 Sahn min ne, va yan se, rendihchero se ihyan, te rahco se te cah ye tume sahn.
6 Ate rahn Pedro ri ye sahn:
—Metah diyahnguan yáhn, nde hua ne diyahngua, ate co conán di. Nduco vederihquentiyon yahn

Jesucristo yahn yạn Nazaret,
cuenecuen, ne cuique.
7 Chetạh Pedro tạh cuạco
se, ndedecuan ye sạhn, ne
ndetạhno nuhnde cạva
dạndocạh se, ne ndo cuạco
cạh se.
8 Tuhme nde tuno cạ yạco
se, canạn rica se. Chendạ se
chete yạco nduco ihyan
chahn, rạ yạco se che yeno se
mạn, rendeva se yavenạn
Dendiohs numacuahn
vedeyeno mạn.
9 Nducoyạca ihyan che
chenun ye min ne, ndihche
ye che rica se mạn,
chihnevan ye che rendeva se
yavenạn Dendiohs mạn,
10 ne ạma rahn ino ye mạn,
redihya ye ri mạn, yahn
vederihno me, te a
rendihche ye te a sạhn min
che rihnde se chende yạco
Hermosa, rica se che din
ihyan vedevạhino nduco se.

Cahndudo Pedro mạn
corredor che duche Salomón
11 Sạhn che a ndoyahn me
ne, nda ca se tạh Pedro mạn,
Juạn mạn, chenun ye mạn
corredor che duche
Salomón. Nducote ạma rahn
ino ihyan che chenun ye
chete yạco ne, aderano ye,
ndo dạma ye min.
12 Cuahn che ndihchero
Pedro che ạma chito ihyan
min ne, cahndudo ye:

—Nchuhn, ihyan nación
yahn Israel, ¿dehco che ạma
rahn ino ne? ¿Dehco che ạma
rendihchero ne nuhn? ¿A
rạhco ne che nduco
vederihquentiyon yahn mạn
nuhn, o che ạma ndah ihyan
nuhn, din nuhn che ndoyahn
sạhnguh?
13 Hua, te Dendiohs yahn
indihte yuhn vo Abraham
mạn, Isaac mạn, Jacob mạn
ne, a ihyan min che din ye
vederihno cuh, cạva che
ndeva ye yavenạn dạya ye
Jesucristo che necạh nchuhn
tạh Pilạto. Pilạto ne, nahn
ntạhte ye ihyan, ate nchuhn
ne, hua cahnecun ne.
14 Ndotenan che cạca
nchuhn che ntạhte ye ihyan
min che ndah ye nạn
Dendiohs ne, chica ne che
ntạhte ye ạma sạhn rihno
ihyan.
15 Tihcạ chihno nchuhn
ihyan min che quenan cuma
ye vederihquentiyon che din
ye che cuahtenan ihyan
vahchetero numacuahn ro.
Ate Dendiohs ne,
ndedetuhche ye ihyan vạn
tenạhn, ne yahn chemin ne,
nuhn devano cuạco nuhn.
16 Nduco
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo ne,
ndoyahn sạhnguh che a
ntihche nchuhn sạhn, te
chitahno se ihyan. Chitahno
se ihyan, ne chemin che
ndoyahn se nduhcạ che
rendihchero ne.
17 Nchuhn dihno, u devanó
te vạn vedetundo yahn ne
nduco ihyan ndinạn yahn
ne, chihno ne Dihvo vo.
18 Ate nde ro menạn me
ne, a ndihco cạde Dendiohs
che va che chuhrihn ihyan
min yahn ye che a va cạde
che chi ye, ndedevahn ye
ihyan iyehnse. Yahn chemin
ne, a dirun ihyan profeta, ne

tihcą chinahn.
19 Mąn ne, cuento ino
nchuhn nunde yahn ne mąn,
cuah ne Dendiohs mąn, cąva
che nchahco ye yahn ne
mąn, din ye che cuahte dihn
chedave yahn ne mąn, necąh
yąn ye chedave yahn ne
mąn.
20 Va che dechuh tun ye
Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che a va cąde che chi ye,
ndedevahn ye nchuhn.
21 Ate mąn ro cuh ne, va
che conan ca ye vahchetero
nde ndą ro che cuihno
ndąhco cąde Dendiohs
nducuahn, nduhcą che cąh
ye ndudo yahn ye, dirun
ihyan profeta ndah yahn ye
a rąhn me.
22 A chinahn nduhcą che
rąhn Moisés ri ye indihte
yuhn vo tuhcą: “Dihvo vo
Dendiohs ne, tendąh nun ye
ąma ihyan profeta vąn ndąta
yahn nchuhn nduhcą che
tendąh nun ye u. Codinahn
ne nducuahn che cąhma
ihyan min,
23 te nducoyąca ihyan che
hua dinahn ye che cąhma ye
ne, conda ye vąn ihyan
nación yuhn vo.”
24 ’Nducoyąca ihyan
profeta, nde Samuel, nde
nducoyąca ye che chahte ye
adive ne, namin dirun ye
yahn ro cuh.
25 A cąva nchuhn che
dirun ihyan chahn, ne che
ndah yahn ne che nte cąde
Dendiohs nduco ihyan ndico
yuhn vo nduhcą che cąh ye
ndudo yahn ye Abraham
tuhcą: “Cąva ihyan, ndąta
yehn, dín che ndah nduco
nducoyąca ihyan iyehnse.”
26 Cuahn che a
ndedetuhche Dendiohs Dąya
ye ne, menąn vih ca dechuh
ye ihyan vąn nchuhn, cąva
che din ye che ndah nduco
ne, ne cąhcomąn ne nunde
yahn ne.

4

Sąhn intiyahn ne, din se preso Pedro mąn, Juąn mąn

1 Nde ametah cuihno
cuahndudo Pedro mąn, Juąn
mąn, cuahn che ndą
chidocuyąn ndinąn chahn
mąn, sąhn saduceo mąn,
sąhn ndinąn yahn policía che
redin se cudądo yąco mąn.
2 Yudo ri yahn sąhn chahn
yahn che Pedro nduco Juąn
ne, ricuahn ye ihyan yąn che
a ntuche Dihvo vo Jesucristo,
ne chemin che va che ntuche
tenąhn.
3 Tuhme quenda se ihyan
chahn, chih se ihyan
vącoyąhn nde tąma ro me, te
ura min ne, a chino.
4 Ate yąhn ihyan che
chihnevan ye che ricuahn
ihyan chahn ne, chitahno ye
Dihvo vo Jesucristo, ne ihyan
chahn nduco ihyan che a
chitahno ye Dihvo vo nde ro
menąn me ne, ri ye tenduh
uhn mil che demąn ihyan
cąhn.
5 Tąma ro me ne, min yąn
Jerusalén ndo dąma
nducoyąca sąhn ndinąn
yahn nación yahn Israel
mąn, sąhn intiyahn mąn,
sąhn devano ley che dirun
Moisés mąn.

6 Namin nduco Anás,
chidocuyạn che tahque
ndinạn mạn, Caifás mạn,
Juạn mạn, Alejandro mạn,
nducoyạca ihyan che ndạta
yahn chidocuyạn ndinạn
chahn mạn.
7 Tuhme tahve sạhn chahn
che ngua Pedro mạn, Juạn
mạn, chahtendi ye
mendạhn, ne chiquerune se
ihyan:

—¿Duh te nchuhn
vederihquentiyon che redin
ne dehtenduh che tihchan
ne?

8 Tuhme numacuahn
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn Dendiohs,
ndahconan Pedro, ne rạhn
ye ri ye sạhn:

—Nchuhn, sạhn ndinạn
mạn, sạhn intiyahn yahn
nación yuhn vo mạn,
9 mạn che riquerune ne
yahn vederihno che chinahn
nduco sạhnguh che
nenevadoh cạh se mạn, tạcạ
chi che ndoyahn se mạn,
10 cạhma nuhn nạn
nchuhn cạva che codevano
nducoyạca ihyan nación
yuhn vo. Sạhnguh che nti se
muhn nạn nducoyạca
nchuhn ne, a ntoyahn se
nduco vederihquentiyon
yahn Jesucristo yahn yạn
Nazaret. A ihyan min che
nahn yạh nchuhn, ate
Dendiohs ne, ndedetuhche
ye ihyan vạn tenạhn.
11 Nduhcạ sạhn rahto vah
che chacondạh se tu che
tahque cochihve yahn se ne,
tihchan nchuhn, te hua
nevahnecun ne ihyan min.
12 Nde ạma ihyan hua co
ndedevahn ye uvo, te atenạn
ihyan min che va tạh ye
vederihquentiyon che
ndedevahn ye ihyan
iyehnse.

13 Cuahn che ndihche sạhn
ndinạn chahn che hua vạh
Pedro mạn, Juạn mạn, che
rente ye numa ino ye ne,
nducote a devano se te ihyan
chahn ne, ndạta yahn ihyan
chevạh ihyan mạn, hua
devano ye cạca mạn ne, ạma
cuahn ino se, ne tumacadino
se che chinduco ye Dihvo vo
Jesucristo.
14 Avạne ne, sạhn che
ndoyahn me ne, min nti se
nduco ihyan chahn. Chemin
che nde nạn che cạhma sạhn
ndinạn chahn metah.
15 Tuhme chihquentiyon
se che ndiquendạh vah
ihyan chahn, numanahn che
nte cạde se nduco vih.
16 Rạhn se:

—¿Deh din vo nduco sạhn
chuhn ne?, te nducoyạca
ihyan che vate ye yạn
Jerusalén, a devano ye yahn
vederihno me, ne hua co
cạhma vo che hua cuạco.
17 Mạn ne, cạva che hua
quendi cotuhn ndudo yahn
vederihno me ne, nahn
dihyo vo sạhn, ne ametah
quendi se cạhma se nduco
nde ạma ihyan yahn
vederihquentiyon yahn
Jesús min.

18 Tuhme cah sạhn ndinạn
chahn ihyan, ne
chihquentiyon se che
ametah quendi ye cacuahn

ye vederihquentiyon yahn
Dihvo vo.
19 Ate ndahconan ihyan
chahn, ne rąhn ye ri ye sąhn:
—Condededecadino mąn
nchuhn. Nąn Dendiohs ne,
¿a ndąhcą che hua dinahn
nuhn che rihquentiyon ye,
cąva che dinahn nuhn yahn
ne ne?
20 Va che dinahn nuhn
yahn Dendiohs, te yahn
nducuahn che ndihchero
nuhn mąn, chihnevan nuhn
mąn ne, va che cąhma nuhn.
21 Tuhme nahn dihya sąhn
ndinąn chahn ihyan, ne
ndedechuh se ihyan, conąhn
ye. Hua chihquino se din se
castigo ihyan yahn che
rendeva nducoyąca ihyan
yąn yavenąn Dendiohs yahn
vederihno che chinahn.
22 Sąhn che chinahn
vederihno nduco me,
ndoyahn se ne, a ri se nchuh
o raco nduyo.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, chica ye che cąh Dendiohs vedechahtino ihyan

23 Pedro nduco Juąn ne,
cuahn che ndąca ye nąn
chidocuyąn ndinąn chahn
mąn, sąhn intiyahn chahn
mąn ne, conąhn ye nąn che
chenun combiero yahn ye,
ne necąh cuande ye ihyan
nducuahn che rąhn se ri se
ihyan.
24 Chihno necąh cuande ye
ihyan ne, covąh nducoyąca
ye tuhcą:
—Dihve nuhn, Dendiohs,
ndih che dendah ne nąn ro
mąn, iyehnse mąn,
nuniyąhn mąn, nducuahn
che va mąn.
25 Numacuahn
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn ne ne, cąh
cuande ne ihyan yahn ne
David, ne dirun ye tuhcą:
¿Dehco che rendededecadino
ihyan nación yahn
Israel yahn dehtenduh
che hua cochihve?
¿Dehco che renecuan ihyan
nación chenąhn, ri tąn
ye nduco Dendiohs?
26 Nducoyąca rey che vate ye
iyehnse ne, necuan ye,
ne nducoyąca ihyan che
rihquentiyon ye ne,
ndo dąma ye,
cąva che cuhma ye nduco
Dihvo vo Dendiohs
mąn, ihyan yahn ye
che a va cąde che chi
ye, ndedevahn ye
ihyan iyehnse mąn.
27 'Tihcą chinahn, te muhn
yąn cuh ne, ndo dąma
Herodes mąn, Poncio Piląto
mąn, sąhn nación yahn
Israel mąn, sąhn nación
chenąhn mąn, cąva che
chihno se Dąya Ndah yahn
ne, Jesucristo, ihyan min che
ndąhco ne
vederihquentiyon tąh ye.
28 Nduco tihcą chenun cąh
nducuahn che a ndihco cąde
ne.
29 Dihve nuhn, mąn ne,
condihche ne nduhcą che
renahn dihya sąhn sih nuhn.
Cuete ne vedechahtino nuhn
cąva che numa ino nuhn
cuahndudo nuhn Ndudo
yahn ne.
30 Numacuahn
vederihquentiyon yahn ne
ne, codin ne che ndoyahn
ihyan cah mąn, che cuhnde
ro vederihno mąn, che

cuande yahn Dạya Ndah yahn ne, Jesucristo.

31 Cuahn che chihno covạh ihyan chahn ne, nuhn yạhn nạn che chenun ye. Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, quenun nducoyạca ye, ne rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs numa ino ye.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va mendạhn dehtenduh yahn ye cạva nducoyạca ye

32 Nducoyạca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ạma no vederendedecadino yahn ye nduco vih. Nde ạma ye ne, hua rihco vih ye dehtenduh yahn ye, te ndihco mendạhn ye cạva nducoyạca ye.

33 Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs rahndudo ihyan apóstol chahn che ntuche Dihvo vo Jesucristo, ne ạma rinan Dendiohs nducoyạca ihyan chahn, redin ye che chenan cuma ye vedeyahino nduco vih.

34 Nde ạma ihyan chahn ne, hua rindanan dehtenduh che nahn ye, te ihyan che va yạhn yahn ye mạn, o vah yahn ye mạn ne, rendihcue ye, ne riquenda ye tume me,

35 renecạh ye ihyan apóstol chahn cạva che recạh ihyan chahn queri ạma ihyan tunoca vederetạhn yahn ye.

36 Tihcạ din ạma ihyan, yạhn yahn Chipre, che duche ye José, ndạta yahn chidocuyạn Levita. Ihyan apóstol ne, chaconahn ye che duche ye Bernabé, che nahn cạhma ihyan che renecạh yạn ye chedave yahn ihyan.

37 Ihyan min ne, ndihcue ye ạma yạhn yahn ye, ne necạh ye tume me ihyan apóstol chahn.

5

Nunde yahn Ananías nduco Safira

1 Ate hua tihcạ din ạma sạhn che duche se Ananías nduco ndạhta yahn se Safira. Namin ndihcue se ạma yạhn yahn se,

2 ne chihco vih se tah tume yahn. Quenda se tume chenạhn me, din cạ se che a nducuahn, ne necạh se ihyan apóstol chahn. Tạhn ndạhta yahn se ne, a devano te chemin.

3 Tuhme rạhn Pedro ri ye sạhn:

—Ananías, ¿dehco che dinehn che chinun chundah di ne?, te nahn cahncheh Vaco Ndah yahn Dendiohs, chihco vih tah tume yahn yạhn che ndihcue.

4 Nde ạma ihyan hua din ye fuerza di cạva che ndihcue yạhn yehn, nde huane che checo tume che ca yahn muhn. ¿Dehco che tihcạ ndedecadine?, te nunde yahn vederihncheh yehn ne, quendihque nạn Dendiohs, ndiyu demạn nạn ihyan.

5 Cuahn che chihnevan Ananías ndudo cuh ne, chendạh se, ne chih se. Nducoyạca ihyan che checadino ye che tihcạ chi ne, ạma dihya ye chi.

6 Ndą ą̄ma o są̄hn decą̄hya,
ne chahcotuma se tino są̄hn,
quenda se są̄hn, chihche se
są̄hn.
7 Chihno tenduh ino ura
ne, ndą tą̄hn ndą̄hta me, nde
hua devano te deh che chi.
8 Tumerune Pedro tą̄hn:
—¿A cuą̄co che tuhva tume
ca nchuhn yahn yą̄hn yahn
ne ne?
Ndahconan te:
—Cuą̄co. Nduco tihva.
9 Tuhme rą̄hn Pedro ri ye
tą̄hn:
—¿Dehco che tihcą̄ din
nchuhn, che ntuhno ne cą̄va
che tumarande ne Vaco
Ndah yahn Dihvo vo
Dendiohs? A tą̄n cuenchi
są̄hn che chahn se chihche
se inchahn. Mą̄n ne, namin
quenda se di, cuhche se di.
10 Ndetą̄hno chendą̄h tą̄hn
min, ne chih te nąn Pedro.
Cuahn che ntą̄ są̄hn decą̄hya
chahn ne, a ndih te, ne
quenda se tą̄hn chihche se
tą̄hn dą̄ma nduco inchą̄hn
te.
11 Nducoyą̄ca ihyan che
ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo, nde ihyan
chenąhn ne, checadino ye
che tihcą̄ chi, ne ą̄ma dihya
ye chi.

Ą̄ma din ihyan apóstol vederihno

12 Ą̄ma redin ihyan apóstol
vederihno nąn ihyan, ne
nducoyą̄ca ihyan che
ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo ne, rendo dą̄ma ye
yą̄co chahte, mą̄n corredor
che duche Salomón.
13 Ihyan yą̄n ne, ą̄ma
renevahnecun ye ihyan
chahn, ne andahre vą̄hino
ye, condą̄ vą̄n ye min,
14 ate ą̄ma yą̄hn ye, nde
ndą̄hta, nde chą̄hn ye,
chitahno ye Dihvo vo, ne
chinduco ye ihyan chahn.
15 Quendi tihcą̄ nde ndą̄ ro
cuahn che ą̄ma riquenda
ihyan ihyan cah yahn ye
nduco yundo, rentą̄ve ye
chihto yune, cą̄va che cuahn
che chuh Pedro ne, amare
dą̄hno ye conan ą̄ma o ihyan
chahn.
16 Namin rica ihyan yą̄n
che nino, rendą̄ ye yą̄n
Jerusalén, nda ye ihyan cah
yahn ye nduco ihyan che
chenun vaco chihngą̄ ihyan,
ne ihyan cah chahn ne,
rendoyahn ye, ne ihyan che
chenun vaco chihngą̄ ihyan
ne, rendiquendą̄h.

Din se preso Pedro mą̄n, Juą̄n mą̄n

17 Tuhme chidocuyą̄n che
tahque ndinąn nduco są̄hn
saduceo che rinduco se
ihyan ne, chi tą̄n se, din
vedeve.
18 Din se preso ihyan
apóstol chahn, ne chih se
ihyan vą̄coyą̄hn.
19 Ate ą̄ma ángel yahn
Dendiohs ne, nąhne ye
vą̄coyą̄hn me vino, ne
ndetendą̄h ye ihyan chahn,
ne rą̄hn ye ri ye ihyan:
20 —Cuahn nchuhn chete
yą̄co chahte, cuahndudo ne
nąn ihyan vederihquentiyon
che rendahcorun Dendiohs
ihyan, rendedevahn ye
ihyan.
21 Dinahn ihyan chahn, ne
tą̄ma ro tiyą̄n ndita ne,

chendą ye chete yąco me, cahndudo ye.

Numanahmin ne, chidocuyąn che tahque ndinąn nduco sąhn che rinduco se ihyan ne, nedin dąma ye nducoyąca sąhn ndinąn yahn nación yahn Israel mąn, sąhn intiyahn mąn. Tuhme tahve ye che chehua ihyan apóstol che chenun ye vącoyąhn.

22 Ate cuahn che ndą sąhn policía vącoyąhn me ne, metah ihyan chahn, ne ndaconan se, chengu se ndudo.

23 Rąhn se:

—Vącoyąhn ne, ndah ntude, ne sandądo chahn ne, chenan se cudądo chendevah. Ate cuahn che nąhne nuhn chende vącoyąhn me ne, metah duhva.

24 Cuahn che chihnevan chidocuyąn che tahque ndinąn mąn, sąhn ndinąn yahn policía che redin cudądo yąco mąn, chidocuyąn ndinąn chahn mąn ne, retumerune vih se nde ti ndą, nde ti tuno che tihcą ri.

25 Ura min ne, ndą ąma se, ne rąhn se ri se sąhn chahn:

—Sąhn che chih nchuhn vącoyąhn ne, chete yąco chenun se, ricuahn se.

26 Tuhme cuahn sąhn ndinąn me nduco policía yahn se, chehua se ihyan apóstol chahn nduco ndah. Hua din tąn se nduco ye, te vąh se che cąh ihyan yąn tu sąhn.

27 Cuahn che ntą se ne, chengu se ihyan nąn sąhn ndinąn chahn. Tuhme rąhn chidocuyąn che tahque ndinąn me ri ye ihyan apóstol chahn:

28 —Nuhn ne, numacuahn vedeyudo chihquentiyon nuhn che hua quendi nchuhn cacuahn ne vederihquentiyon yahn sąhn min. Ate hua dinahn ne, te a ndacotuhn ne ndudo che ricuahn ne numachahte yąn Jerusalén. Avąne ne, ricueh dąme ne nuhn che nuhn chihno nuhn sąhn min.

29 Tuhme Pedro nduco ihyan apóstol chenąhn chahn ne, ndahconan ye:

—Nuhn ne, quenan cuma che dinahn nuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, te chemin che tahque yudo che co vederihquentiyon yahn ihyan iyehnse.

30 Nchuhn ne, nahn yąh ne Jesucristo nąn ąma cruz, chihno ne ihyan, ate Dendiohs yahn indihte yuhn vo ne, ndedetuhche ye ihyan,

31 ne chihco ye ihyan lądo tąh cuąco ye, ndąhco ye vederihquentiyon tąh ye che conąn ye mąn, ndedevahn ye ihyan iyehnse mąn, cąva che nto ino ihyan nación yahn Israel nunde yahn ye, ne ndąca ye vederenchahco.

32 Nuhn ne, racotuhn nuhn ndudo yahn dehtenduh che tuhchan numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, che redin Dendiohs che renun

ihyan che redinahn ye
ndudo yahn ye.
33 Cuahn che chihnevan
sạhn ndinạn chahn che tihcạ
rạhn ihyan apóstol ne, ạma
chi tạn se, ne nahn cạhno se
ihyan.
34 Ate vạn sạhn chahn ne,
nduco ạma ihyan fariseo che
duche ye Gamaliel. Ihyan
min ne, ihyan devano ley che
dirun Moisés, ne ạma
renevahnecun ihyan yạn
ihyan. Chandi ye, ne
chihquentiyon ye che
ndiquendạh vah ihyan
apóstol chahn menạn lihn.
35 Tuhme rạhn ye ri ye
combiero yahn ye:
—Nchuhn, ihyan ndinạn
yahn nación yuhn vo Israel,
cuihco ne cudạdo deh che
rihco ne che din ne nduco
ihyan sih.
36 Cuenecạhco ne te
ametah rạhn me che necuan
Teudas, chinun se ihyan che
va tạh se ạma
vederihquentiyon, ne
chinduco tenduh cun ciento
ihyan sạhn. Ate chihno
sandạdo sạhn, chihno chano
nducoyạca ihyan che
chinduco ye sạhn, ne min
chihnonan yahn se.
37 Adive ne, ro che renan
cạca ihyan ne, necuan Judas
yahn estạdo yahn Galilea, ne
ạma yạhn ihyan chinduco ye
sạhn. Ate namin chihno
sandạdo sạhn, ne chihno
chano ihyan che chinduco ye
sạhn.
38 Chemin che tahque
ndạhcạ che hua cạhdenun
nchuhn yune yahn ihyan sih,
te ndete che
vederihquentiyon yahn mạn
ye che ricuahn ye ne, va che
cuihno.
39 Ate ndete che
vederihquentiyon yahn
Dendiohs che ricuahn ye ne,
hua co decuihno nchuhn.
Avạne ne, ndete che tihcạ ne,
cạhnda yahn ne, te redin
vạhche ne yahn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs.
40 Quenan ino nducoyạca
sạhn ndinạn chahn che rạhn
ihyan min, ne cah se ihyan
apóstol chahn, chahn se
ihyan. Chihquentiyon se che
ametah ndaconan cacuahn
ye vederihquentiyon yahn
Dihvo vo, ne ndedechuh se
ihyan, conạhn ye.
41 Ndạca ihyan apóstol
chahn nạn sạhn ndinạn
chahn, ne ạma yeno ye, te
cạh yune Dendiohs che
chuhrihn ye cạva Dihvo vo.
42 Quendi ihyan apóstol
chahn chicuahn ye
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo ro ro, chete yạco
mạn, vạco ihyan mạn.

6

Tendạhnun ye ndache diácono

1 Tạhn min ne, ạma ri yạhn
ihyan che ritahno ye Dihvo
vo Jesucristo. Ihyan che
rente ye devạco griego ne,
chica nunde ye yahn ihyan
che rente ye hebreo, te ura
che rih ye dehtenduh che
cheh ihyan ne, hua ndahva
recạh ye ndạhta vạh che
rente ye griego.
2-3 Tuhme nedin dạma
ihyan apóstol che ndichio
chahn nducoyạca ihyan che

ritahno ye Dihvo vo, ne rạhn ye:

—Dihno nuhn, hua ndạhcạ che cạhcomạn nuhn che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs, din nuhn ntiyon che cuih nuhn che cheh nchuhn. Chemin che vạn nchuhn ne, cuetendạhnun ne ndache ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan mạn, che chenan ino vo ihyan mạn, che ndạhcạ vederendededecadino yahn ye mạn, ne ihyan chahn ne, ndạhco nuhn ntiyon cuh tạh ye.

4 Me nuhn ne, quendi nuhn covạh nuhn mạn, cacuahn nuhn Ndudo yahn Dendiohs mạn.

5 Chahtenan ino ihyan chahn, ne tendạhnun ye Esteban, ạma ihyan che numa ino ye ritahno ye Dihvo vo Jesucristo mạn, che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan mạn. Namin tendạhnun ye Felipe mạn, Prócoro mạn, Nicanor mạn, Timón mạn, Parmenas mạn, Nicolás mạn, ạma ihyan yạn Antioquía che chitahno ye dạma nduco ihyan nación yahn Israel ro menạn.

6 Tuhme covạh ihyan apóstol cạva ihyan chahn, nahn tạh ye ihyan, ndạhco ye ntiyon min tạh ye.

7 Ndudo yahn Dendiohs ne, ạma retuhn, ne min yạn Jerusalén ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ạma ri yạhn ye. Nde chidocuyạn, ạma yạhn ye chitahno ye, chinduco ye ihyan chahn.

Din se preso Esteban

8 Esteban ne, redin ye vederihno nạn ihyan, te ạma yahino Dendiohs ihyan mạn, necạh ye vederihquentiyon ihyan mạn.

9 Ạma o sạhn ndiyạco che duche Esclavos Libertados, nduco ạma o sạhn yạn Cirene mạn, Alejandría mạn, yạhn yahn Cilicia mạn, Asia mạn ne, canạn se ruhn chende se nduco Esteban.

10 Ate hua chi ndạhco ndiya se ihyan, te quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan mạn, ạma va vededevano yahn ye mạn.

11 Tuhme nedihve se ạma o sạhn cạva che cuacotuhn se ndudo cuahnde, ne cạhma se te chihnevan se che chihngạ rạhn Esteban yahn Dendiohs mạn, yahn ley che dirun Moisés mạn.

12 Nduco chemin ne, ndedecuan se sạhn yạn mạn, sạhn ndinạn mạn, sạhn devano ley che dirun Moisés mạn, ne chi tạn sạhn chahn nduco Esteban, quenda se ihyan nạn intiyahn.

13 Namin nuhn sạhn chahn ạma o se che cạhma se ndudo cuahnde tuhcạ:

—Cuahn dạma chihngạ rạhn sạhn tih yahn yạco cuh che nihnde vih yahn Dendiohs mạn, yahn ley che dirun Moisés mạn.

14 Cuạco chemin, te chihnevan nuhn che rạhn se te Jesucristo yahn yạn Nazaret ne, ndatera ye yạco cuh mạn, ndahcorun ye costumbre che chihco Moisés mạn.

15 Nducoyąca sąhn ndinąn
che vate se min ne,
ndihchero se Esteban, ne
nduhcą che ro nąn ángel,
tihcą ro nąn ye.

7

Cahndudo Esteban che
rendedevahn ye ihyan

1 Tuhme chidocuyąn che
tahque ndinąn me ne,
chiquerune ye Esteban:
—¿A cuąco nducuahn che
rica nunde sąhn sih yehn ne?
2 Ndahconan Esteban, ne
rąhn ye:
—Nducoyąca nchuhn,
dihnó mąn, ihyan ndinąn
yahn nación yuhn vo mąn,
cuihcovan ne che cąhmá.
Dendiohs yuhn vo, ihyan
min che ąma yudo
vederihquentiyon yahn ye
ne, ndą ye nąn indihte yuhn
vo Abraham, cuahn che
quenan ca ye yąhn yahn
Mesopotamia, ro che ametah
cuhnde ye yąn Harán,
3 ne rąhn ye ri ye ihyan:
“Cuihcoman yąn vaque mąn,
nducoyąca ihyan yehn mąn,
ne cuehn ąma cuąn yąhn
nąn che nąhmá di.”
4 Tuhme chica Abraham
yąn vąco ye, Caldea, ne
chahn ye, chihnde ye yąn
Harán. Adive ne, chih chida
ye, ne nąhma Dendiohs
ihyan yune, nde nąn che ndą
ye muhn, yąhn nąn che
vahto vo mąn ro cuh.
5 Hua cąh Dendiohs nde
ąma ndi yąhn cuh ihyan, nde
nąn che cąhno ye ąma cąh
ye. Ate cąh ye ndudo yahn ye
ihyan te co yąhn ndąta yahn
ye, andahre ro min ne,
ametah nde ąma dąya ye.
6 Namin rąhn Dendiohs ri
ye ihyan te ndąta yahn ye ne,
va che cuahtenan ye yąn
vąco ihyan tąma nación, ne
din tąn ihyan nación min
nduco ye mąn, din ye ntiyon
yahn ihyan chahn nduco
fuerza mąn, nde cuihno cun
ciento nduyo.
7 Ate namin rąhn
Dendiohs ri ye ihyan: “U dín
castigo ihyan nación min che
cąhcantiyon ye numacuahn
vedetąn ndąta yehn che din
ye ntiyon yahn ye. Cuihno
min ne, ndąca ye nación min,
ne cochi ye muhn yąhn cuh,
ndeva ye yavenąn.”
8 Namin cąh Dendiohs
ndudo yahn ye Abraham, ne
chihquentiyon ye che conan
ąma seña queri ąma ihyan,
ndąta yahn ye, cąva che
cąhco ran ye che
nevahnecun ye ndudo min.
Chemin che cuahn che
chihndeyąn dąya Abraham
che duche Isaac ne, chihno
nine ro ne, chaconahn ye
seña. Tihcą chaconahn Isaac
seña dąya ye Jacob, ne Jacob
ne, tihcą chaconahn ye seña
nducoyąca dąya ye. A ihyan
min che chihco ndąta ye
nduh che ndichio ndąta
yahn ihyan nación yahn
Israel.
9 ’Dąya Jacob che ihyan
ndico yuhn vo ne, a ihyan
chahn che din ve ye yahn
dihno ye José, ne ndihcue
ndeh ye ihyan nduco sąhn
che quenda se ihyan nde
nación yahn Egipto. Ate

Dendiohs ne, chinduco ye José,
10 ne ndedevahn ye ihyan yahn nducuahn che rechuhrihn ye. Cạh Dendiohs vederendedecadino che ndạhcạ ihyan, ne din ye che Faraón, rey yahn Egipto ne, din yahino ye ihyan. Chemin che chaconahn Faraón ihyan che cạhcantiyon ye ndevạco ye mạn, nde numachahte nación yahn Egipto mạn.
11 'Tuhme chihnde cuico numachahte nación yahn Egipto mạn, Canaán mạn, ne ạma chuhrihn nducoyạca ihyan, nde indihte yuhn vo, ne ametah rendạca che cheh ye.
12 Ate cuahn che checadino Jacob che min nación yahn Egipto va trigo ne, dechuh ye dạya ye. Tạhn min ne, cade ạma yune chahn ihyan ndico yuhn vo.
13 Cuahn che chi o yune che chahn ihyan chahn ne, cạh José che checadino ye te ihyan min che dihno ye, ne nduco chemin checadino Faraón ti chica ndạta yahn José.
14 Tuhme dechuh José che chehua chida ye Jacob nduco ihyan yahn ye. Nducoyạca ihyan chahn ne, ri ye ino raco ntihyon.
15 Tihcạ chi che chahn Jacob, chihnde ye nación yahn Egipto. Adive ne, chih ye, ne namin a min chih ihyan ndico yuhn vo.
16 Adive ne, ndiquenda ihyan ine yahn tenạhn chahn nde yạn Siquem. Min chihche tun ye ihyan nạn yạyan che ca Abraham, ndihcue dạya Hamor.
17 'Cuahn che a ndạ nino ro che conahn ndudo che cạh Dendiohs numacuahn vedeyudo Abraham ne, ihyan nación yahn Israel ne, ạma chi yạhn ye min nación yahn Egipto.
18 Tạhn min chihnde tạma rey yahn Egipto che hua rendihche ye José.
19 Rey min ne, din tạn ye numacuahn vederihncheh nduco ihyan ndico yuhn vo, ne chihquentiyon ye ihyan chahn che cade cuahteyạn dạya ye che chạhn ne, cạhn ye, cuacondạh ye cạva che coh.
20 Tạhn min chihndeyạn Moisés, ne ạma quenan ino Dendiohs lihn me. Ino iyo ra chi tạve indihte yahn se sạhn,
21 ne cuahn che chihcomạn ye lihn me ne, tạhn dạya mạn rey ntạca te sạhn. Ndeva te sạhn, ne tạve te sạhn nduhcạ dạya mạn te.
22 Chemin che chahn Moisés nducuahn vededevano yahn ihyan nación yahn Egipto. Cuahn che chi chahte ye ne, ạma dito nạn ye nạn che rente ye mạn, nạn dehtenduh che redin ye mạn.
23 'Cuahn che a chi ye o raco nduyo ne, chahn ye chendihchero ye ihyan nación yahn ye, Israel.
24 Min ndihchero ye che chahn ạma sạhn Egipto ạma sạhn nación yahn ye, ne

chihno ye sạhn Egipto me,
ndedevahn ye sạhn che tạma
me.
25 Tihcạ din ye, te rạhco ye
te nduco chemin ne, ihyan
nación yahn ye ne, conahn
ye te dechuh Dendiohs
ihyan, ndedevahn ye ihyan
chahn. Ate ihyan chahn ne,
hua chenahn ye.
26 Tạma ro me ne,
ndihchero Moisés o sạhn
nación yahn ye che
rahteruhn se nduco vih, ne
nahn cạhco dihn ye sạhn.
Rạhn ye ri ye sạhn: "Nchuhn
ne, dạma nación yuhn vo
nduco vih, ¿dehco che
rahteruhn ne nduco vih?"
27 Ate sạhn che redin tạn
nduco combiero yahn me ne,
chacondạ se ihyan, ne rạhn
se: "¿Duh chaconahn di che
conan yahn nuhn, techecade
yahn nuhn?
28 ¿A namin nahn cahne u
nduhcạ che chihne sạhn
Egipto me ico?"
29 Cuahn che chihnevan
Moisés che tihcạ rạhn sạhn
min ne, chano ye, ne cuahn
ye, chihnde ye ạma cuạn
yạhn che duche Madián. Min
chihnevạco ye, ne ndạca o
dạya ye.
30 'Chihno o raco nduyo ne,
min yạhn nạn che metah
duhva, nino nạn cuete che
duche Sinaí ne, adenạn
chihnde ro ạma ángel vạn
ruchiyạhn yahn ạma yạhn
lihn che riche, ndihchero
Moisés.
31 Moisés ne, ạma cuahn
ino ye yahn vederihno che
rendihchero ye, ne cuahn
che chahn ndạ ye cạva che
ndihchero ndah ye ne,
chihnevan ye che rạhn
Dihvo vo Dendiohs:
32 "U che Dendiohs yahn
ihyan ndico yehn, Abraham
mạn, Isaac mạn, Jacob mạn."
Tuhme ạma dihya Moisés
chi, nde tuno rendoh ye che
vạh ye, nde metah chihquino
ye ndihchero ca ye.
33 Rạhn Dendiohs ri ye
ihyan: "Cuehnevi ndạco che
chenun cah, te cạhnda yehn
yahn che nti nino nạn che
quenún.
34 A ndihcheró che
rechuhrihn ihyan yáhn min
nación yahn Egipto, ne
chihneván che revạh ye.
Chemin che cochí,
ndedeváhn ihyan. Mạn ne,
conan yan, te dechúh di
Egipto."
35 'Andahre hua
nevahnecun ihyan chahn
Moisés ro menạn, rạhn ye ri
ye ihyan: "¿Duh chaconahn
di che conan yahn nuhn,
techecade yahn nuhn?" Ate
mạn Dendiohs dechuh ye
ihyan cạva che conạn ye
yahn ihyan chahn mạn, cạva
che ndedevahn ye ihyan
mạn, nduhcạ che rạhn ye ro
che chihnde ro ángel me nạn
yạhn lihn che riche me.
36 A Moisés che ndetendạh
ye ihyan ndico yuhn vo min
nación yahn Egipto, ne din
ye vederihno yạhn min mạn,
nạn Nuniyạhn Cuạh mạn,
yạhn nạn che metah duhva
mạn, chete che o raco nduyo.
37 A Moisés che rạhn ye ri
ye ihyan nación yuhn vo,
Israel: "Dendiohs ne,

ndedecuan ye ą̄ma ihyan
profeta vą̄n ndą̄ta yuhn vo
nduhcą̄ che ndedecuan ye u,
ne che cą̄hma ihyan min ne,
chemin che codinahn
nchuhn."
38 A Moisés che
quendą̄hnąn ye yahn ihyan
nación yuhn vo, Israel, min
yą̄hn nąn che metah duhva,
ne a ihyan min che nte ángel
nduco ye min Cuete Sinaí
cą̄va che cą̄h ye ndudo min
ihyan ndico yuhn vo. A
ihyan min che chihnevan ye
ndudo yahn che ndedevahn
Dendiohs ihyan iyehnse,
chihco ye cą̄vo vo.
39 'Ate ihyan ndico yuhn vo
ne, chacotą̄hn ye yahn
Moisés mąn, nahn ndaconan
ye nación yahn Egipto mąn.
40 Rą̄hn ihyan chahn ri ye
Aarón: "Nahn nuhn che
dendah ne ą̄ma o dendiohs
che quendą̄hnąn ye yuhn vo,
te Moisés, ihyan min che
ndetendą̄h ye uvo nación
yahn Egipto ne, a hua rentą̄
ye, ne hua devano nuhn deh
chi yahn ye."
41 Tuhme dendah ihyan
chahn ą̄ma itenine lihn.
Chihno ye ą̄ma o ite cą̄va che
co te vedino nąn itenine me,
ne ą̄ma chi yeno ye nduco
dendiohs min yahn ye che
dendah mąn ye.
42 Chemin che chihcomąn
Dendiohs ihyan chahn, ne
cą̄h yune ye che chitahno ye
iyon che chenan nąn ro,
chivahn dendiohs yahn ye,
nduhcą̄ che dirun ą̄ma cha
ihyan profeta tuhcą̄:
Nchuhn, ihyan nación yahn
Israel, cuahn che
chahtechica ne yą̄hn
nąn che metah duhva
chete che o raco
nduyo ne,
ndotenan che cą̄hno ne ite
cą̄va che co te vedino,
ndeva ne yavenąn ne,
43 tahque ndah ne ne,
quenda ne yą̄co nąn
che quenun Moloc
mąn, iyon yahn
Renfán mąn,
ndeva ne yavenąn dendiohs
chemin chan che
dendah mąn ne.
Chemin che quenan cuma
che dín castigo
nchuhn, dechúh
nchuhn nde tahque
cą̄na yahn nación
yahn Babilonia.
44 'Min yą̄hn nąn che
metah duhva ne, ihyan ndico
yuhn vo ne, chihnde tą̄h ye
yą̄co che chindah nduhcą̄
che nąhma Dendiohs Moisés
tą̄cą̄ va che dendah ye. A
chete yą̄co min ne, chenun
ndah tu rahno nąn che
ndirun ley yahn Dendiohs.
45 Chan rine, chihnde tą̄h
ihyan chahn yą̄co me nde ro
che ndą̄ ye nduco Josué,
chetą̄h ye yą̄hn yahn ihyan
tą̄ma nación che chehnevi
Dendiohs nąn ye. Tihcą̄
chihco cudą̄do ye yą̄co me
nde ro che quenan David.
46 Dendiohs, ihyan min che
ndeva Jacob yavenąn ye ne,
din yahino ye rey David, ne
nahn cą̄hno rey me ą̄ma
yą̄co yahn ye.
47 Ate Salomón che chihno
ye yą̄co yahn Dendiohs,
48 andahre Dendiohs,
ihyan min che ą̄ma yudo

vederihquentiyon yahn ye,
hua rendotenan ye yaco che
rihno ihyan. Tihca nduhca
che dirun ihyan profeta me
tuhca:
49 Rahn Dihvo vo Dendiohs:
"Rihquentiyón nde
vahchetero man,
nde numachahte iyehnse
man.
¿Taca conún chete ama yaco
che rihno ihyan?
¿Taca cuhndé ama cuan no?
50 A mán dendáh nducuahn
dehtenduh che va."
51 Quendi Esteban, ne rahn
ye:
—Nchuhn ne, cheche
chedave yahn ne. Dama ri
ne nduco ihyan che hua
ritahno ye Dendiohs, te hua
redinahn ne. Numacuahn ro
ne, rahcotahn ne
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn Dendiohs.
Nduhca ihyan ndico yahn ne
ne, tihchan ne.
52 Nducoyaca ihyan
profeta ne, din tan ihyan
ndico yahn nchuhn nduco
ye. Ihyan ndico yahn ne ne,
chihno ye ihyan profeta
chahn che dirun ye nde ro
menan che va che chi Daya
Dendiohs, ne cuahn che nda
ye ne, a man nchuhn hua
chitahno ne ihyan, ne chihno
ne ihyan.
53 Nchuhn ne, nduco ángel
dechuh Dendiohs ley yahn
ye cava che dinahn ne, ate
hua redinahn ne.
54 Cuahn che chihnevan
sahn ndinan chahn che tihca
rahn Esteban ne, ama chi tan
se, nde tuno reh dihyon se.
55 Ate Esteban ne, quenun
Vaco Ndah yahn Dendiohs
ihyan, ne chenihyon nan ye
nan ro, ne ndihchero ye che
ama yudo vederihquentiyon
yahn Dendiohs man, che nti
Dihvo vo Jesucristo lado tah
cuaco ye man.
56 Tuhme rahn ye:
—¡Condihche nchuhn!
¡Quendah vahchetero! ¡Nga
Ihyan min che rinduco ye
nducoyaca ihyan, nti ye lado
tah cuaco Dendiohs!
57 Ate sahn chahn ne,
necahde se iverevan se, nde
tuno rah tan se, tumangan se
Esteban.
58 Quenda se ihyan cuahn
chihto yan, ne min cah se tu
ihyan. Ama sahn che duche
se Saulo ne, din se cudado
tino yahn sahn che chenan
se ntiyon che cah se tu ihyan.
59 Ura che recah se tu
Esteban ne, covah ye tuhca:
—Dihvé Jesucristo, ndahcó
chedave yáhn tah ne.
60 Tuhme chehntihya ye,
ne rahn ye numa dito ye:
—Dihvé, cuenchahco ne
yahn sahn sih che tihca
redin se.
Chihno rahn ye chemin ne,
chih ye.

8

Din tan Saulo nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

1 Saulo ne, dama chi se
nduco sahn chahn che
chihno se Esteban.
A ro min no canan ama
redin tan se nduco ihyan yan
Jerusalén che ritahno ye
Dihvo vo. Van ihyan chahn
ne, atenan ihyan apóstol che

chahtenan ye min, te chihno chano nducoyąca ye, cuahn muhn cuahn min ye estądo yahn Judea mąn, nación yahn Samaria mąn.

2 Ihyan che ndah ihyan ye nąn Dendiohs ne, ąma chi rąn ye cąva Esteban, ne chahn ye chihche ye ihyan.

3 Saulo ne, quendi se redin tąn se nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne rendą se nduh vah nduh vah, retendąh vah se ihyan. Nde ndąhta, nde chąhn ye, rihnda rudo se ihyan, riquenda se ihyan, rih se ihyan vącoyąhn.

Rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs min nación yahn Samaria

4 Ihyan che chano chahn ne, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs nduh cuąn yąn nąn che rendą ye.

5 Ąma cha ihyan chahn che duche ye Felipe ne, cuahn che ndą ye ąma cuąn yąn yahn Samaria ne, min rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, che a ihyan min che a va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

6 Ąma rendo dąma ihyan, rihnevan ye numacuahn vedenecun che rahndudo Felipe mąn, rendihchero ye vederihno che redin ye mąn.

7 Ąma yąhn ihyan che chenun vaco chihngą ihyan ne, rendihquendąh vaco chahn, ąma rah. Namin rendoyahn ąma yąhn ihyan che ndi cheche ye mąn, che neneva doh cąh ye mąn, tąh ye mąn.

8 Chemin che nducoyąca ihyan yąn min ne, ąma yeno ye.

9 Yąn min ne, va ąma sąhn che duche se Simón, che cuah se. A rąhn me ne, ąma chihncheh se ihyan che vate ye numachahte nación yahn Samaria, rąhn se te ametah nde ąma ihyan nduhcą sąhn min.

10 Nducoyąca ihyan, nde ihyan ndico mąn, nde checąhya mąn, renevahnecun ye sąhn, ne rąhn ye:

—Sąhnguh ne, quenan cuma se vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs.

11 Ąma rąhn chitahno ihyan chahn sąhn, te nduco vedecuah yahn se ne, chihncheh se ihyan.

12 Ate cuahn che chihnevan ihyan chahn che rahndudo Felipe yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs mąn, yahn che ndedevahn Dihvo vo Jesucristo ihyan mąn ne, nducoyąca ye, nde ndąhta, nde chąhn ye, chitahno ye Dihvo vo, ne chedenune ye.

13 Nde Simón cuah me ne, chitahno se, ne chedenune se. Chinduco se Felipe, ne ąma rahn ino se yahn vederihno che rinahn.

14 Cuahn che ihyan apóstol che chenan ye yąn Jerusalén checadino ye che nevahnecun ihyan yąhn yahn Samaria Ndudo yahn Dendiohs ne, dechuh ye Pedro nduco Juąn.

15 Cuahn che ndạ ihyan apóstol chahn ne, covạh ye cạva che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan chahn.
16 Ametah conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nde ạma ihyan chahn, te cade chedenune ye che nevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo.
17 Tuhme Pedro nduco Juạn ne, nahn tạh ye ihyan chahn, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.
18 Cuahn che ndihchero Simón che renun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan che renahn tạh ihyan apóstol chahn ne, nahn cạh se tume ihyan,
19 ne rạhn se:
—Cuedin nchuhn che namin nducó conan cumá vederihquentiyon tih, cạva che adecoduhno ihyan che nahn tạh ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.
20 Tuhme rạhn Pedro ri ye sạhn:
—A ndinda di nde nduco tume yehn, te rendedecadine te co cua nduco tume vederihquentiyon che recạh Dendiohs.
21 Di ne, nde hua co conen nạn ntiyon cuh, te hua ndah chedave yehn nạn Dendiohs.
22 Cuento ine yahn nunde yehn, ne cuique Dendiohs ndete che nchahco ye yehn che tihcạ rendedecadine,
23 te ndero ndi che a ndinda di, nedin nunde yehn.
24 Ndahconan Simón, ne rạhn se ri se ihyan:
—Covạh nchuhn cạva che nchahco Dihvo vo Dendiohs nunde yáhn, ne hua cuahno có nduhcạ che rạhn ne.
25 Cuahn che a nte ihyan apóstol chahn yahn vederihno che din Dendiohs mạn, cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs mạn ne, conạhn ye yạn Jerusalén, racotuhn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ạma ndeh yạn yahn Samaria nạn che rechuh ye.

Felipe nduco sạhn nación yahn Etiopía

26 Chihno min ne, rạhn ạma ángel yahn Dihvo vo Dendiohs ri ye Felipe:
—Cuehn cuạhn yune che rica yạn Jerusalén, rahn cuạhn yạn Gaza.
Yune min che rechuh cuạhn yạhn nạn che metah duhva.
27 Tuhme cuahn Felipe, ne ura che a quenun yune ye ne, ntạca ye ạma sạhn ndinạn, che tesorero yahn tạhn Candace, reina yahn nación yahn Etiopía. Ro min ne, a ndaconan se che chahn se yạn Jerusalén, ndeva se yavenạn Dendiohs.
28 Conạhn se yạn vạco se, va se chete carro yahn se, ne rahndudo se libro che dirun ihyan profeta Isaías.
29 Tuhme rạhn Vaco Dendiohs nduco Felipe:
—Cuehn, cotone carro tih.
30 Cuahn che tuno Felipe carro me ne, chihnevan ye che rahndudo sạhn min libro che dirun Isaías, ne tumerune ye sạhn:

—¿A renahn ne ndudo tih che rahndudo ne ne?
31 Ndahconan se yahn ye:
—Hua, te metah duh che te cuande u.
Tuhme yąhve se ihyan che condą ye chete carro me, cuhnde ye dąma nduco se.
32 Nąn Ndudo yahn Dendiohs che rahndudo se ne, ndirun tuhcą:

Nduhcą che riquenda ihyan itecuche nąn che cąhno ye ite ne, tihcą quenda ye ihyan.
Nduhcą ąma itecuche lihn che hua rah te che rendu ihyan ite ne, tihcą ihyan min, te hua dehva cąhma ye.
33 Ndere cąca nunde se yahn ye, ne ametah deh che cąhma ye, te hua ndąca duh che techecąde yahn ye numa cuąco.
¿Duh co cąhma yahn ndąta yahn ihyan min?, te cąhno se ihyan, ne ndąca ye iyehnse cuh.

34 Tumerune sąhn min Felipe:
—Codin favor, ne cahme co u, ¿Duh yahn che tihcą dirun ihyan profeta me? ¿A yahn mąn ye, o yahn tąma ihyan?
35 Tuhme canąn Felipe nde nąn che rahndudo se, cąh cuande ye sąhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.
36 Cuahn che ndą ihyan chahn ąma cuąn nąn che va nune ne, rąhn sąhn ndinąn me:
—Muhn va nune, ¿a hua co cuedenuné ne?
37 Ndahconan Felipe yahn se:
—Ndete che ritahnó ne numacuahn chedave yahn ne ne, tącą hua, co cuedenune ne.
Tuhme rąhn sąhn min:
—Ritahnó te Jesucristo ne, ihyan min che Dąya Dendiohs.
38 Chihquentiyon se che chan carro me. Tuhme cochahn se nduco Felipe nąn nune me, ne chehdenune ye sąhn.
39 Cuahn che ndiquendąh ihyan chahn vąn nune ne, quenda Vaco Dihvo vo Dendiohs Felipe, ne chehnąn se ihyan. Tuhme ndonun yune se, conąhn se, ne ąma yeno se.
40 Felipe ne, adenąn ndą ye yąn Azoto, ne chuh ye nduh yąn nduh yąn, rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs nde ndą ye yąn Cesarea.

9

Nto ino Saulo nunde yahn se

1 Numacuahn ro min ne, riquendi Saulo redin tąn se nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, nahn cąhno se ihyan. Chahn se nąn chidocuyąn che tahque ndinąn,
2 chica se ąma cąca, quenda se, cąva che cąhn se yąco yahn ihyan nación yahn Israel che vate ye yąn Damasco, din se preso nde ndąhta, nde chąhn, ihyan che ritahno ye Dihvo vo, quenda se ihyan yąn Jerusalén.

3 Ate cuahn che ndą nino se yąn Damasco ne, adenąn chiya ą̈ma dave che chica nąn ro nąn se.
4 Ndetąhno chendąh se ndiyąhn, ne chihnevan se ą̈ma ndudo che rąhn:
—Saulo, Saulo, ¿dehco che redin tan nduco ihyan yáhn?
5 Tumerune se:
—Dihvé, ¿duh ndih ne?
Ndaconan ndudo me:
—U che Jesucristo che redin tan nducó. Nduhcą itenine che renun yah mąn te ite, renun te yąhn cuiyon che rahco nduco ihyan ite ne, tihcą redin.
6 Saulo ne, ą̈ma dihya se chi, nde tuno rendoh se che vąh se, ne rąhn se:
—Dihvé, ¿deh nahn ne che dín ne?
Ndahconan Dihvo vo yahn se:
—Cuenecuen, ne cuehn viyąn. Min cąhma ą̈ma ihyan co ye di deh va che din.
7 Namin sąhn che nduco Saulo ne, ą̈ma dihya se chi, te chihnevan sąhn chahn ndudo me, ate hua duhva ndihche se.
8 Tuhme necuan Saulo, ate cuahn che nąhne se ndutinąn se ne, ametah ro nąn se. Chemin che chetąh sąhn chahn tąh se, ne quendanan se sąhn nde ndą se yąn Damasco.
9 Min quenan se ino ro, ne hua ro nąn se, nde hua cheh se, nde hua chih se.
10 Yąn min va ą̈ma ihyan che duche ye Ananías che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Ndihchero ihyan min ą̈ma vederihno vąn yąhnde yahn ye che ndą Dihvo vo nąn ye, ne yąhve ye ihyan:
—¡Ananías!
Ndahconan ye:
—Dihvé, cąhma ne.
11 Tuhme rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:
—Cuehn cuahn yune che duche Yune Cuąco, ne min ndevąco Judas, cuiquerone cą̈va ą̈ma sąhn yąn Tarso che duche se Saulo. Min quenun se, revąh se.
12 Sąhn min ne, din Dendiohs che vąn yąhnde yahn se ndihchero se di che nda, nahn tah sąhn cą̈va che ndaconan co ro nąn se.
13 Cuahn che chihnevan Ananías che tihcą ne, rąhn ye:
—Dihvé, ą̈ma yąhn ihyan rente ye nducó yahn sąhn min che ą̈ma redin tąn se min yąn Jerusalén nduco ihyan che ritahno ye ndih.
14 Mąn ne, ndą se muhn, nda se ą̈ma cąca che dendah chidocuyąn che tahque ndinąn cą̈va che din se preso nducoyąca nuhn che ritahno nuhn ndih, quenda se nuhn.
15 Ate rąhn Dihvo vo ri ye ihyan:
—Cuehn, te mą́n tendąhnún sąhn cą̈va che cuahndudo se ndudo yáhn, cahnevan ihyan nación yahn Israel mąn, ihyan nación chenąhn mąn, rey yahn ye mąn.
16 Cąh cuandé sąhn che va che ą̈ma chuhrihn se che cuande yáhn.
17 Tuhme cuahn Ananías, chendą ye vah nąn che

quenun Saulo. Nahn tạh ye sạhn, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Dihnó Saulo, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihnde ro ye nan cuạhn yune ne, dechuh ye u cạva che ndaconan co ro nan mạn, cạva che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs di mạn.

18 Ndetạhno chera che decạ ro yun ro che chenan ndutinạn se, ne chi ro nạn se. Tuhme necuan se, ne chedenune se.

19 Chihno min ne, cheh se, ne ndeva fuerza sạhn. Quenan se neve ro min yạn Damasco nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo.

Cahndudo Saulo Ndudo yahn Dendiohs yạn Damasco

20 Chihno min ne, canạn cahndudo Saulo nduh cuạn chete yạco, ne rạhn ye te Jesucristo ne, ihyan min che Daya Dendiohs.

21 Nducoyạca ihyan che rihnevan ye ne, rahn ino ye, ne retumarune vih ye:

—¿A ndiyu sạhn tih che redin tạn se yạn Jerusalén nduco ihyan che ritahno ye Jesús? ¿A ndiyu sạhn tih che ndạ se muhn cạva che quenda se ihyan che ritahno ye ihyan min, necạh se ihyan tạh chidocuyạn ndinạn?

22 Ate Saulo ne, nde tahque numa ino se rahndudo se che cuạco te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cạde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse. Nde nạn che ametah deh che cạhma ihyan nación yahn Israel che vate ye min yạn Damasco.

Chano Saulo

23 Chihno ndeh ro ne, ihyan nación yahn Israel chahn ne, ntuhno ye cạva che cạhno ye Saulo,

24 ate checadino se. Nde ro nde rạhn rano ihyan chahn sạhn nduh cuạn chende chan yahn yạn me cạva che cạhno ye sạhn.

25 Ate ạma vino ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ndedevah ye sạhn chete ạma cuahte chahte nạn chete che ndi chan yahn yạn me, ne tihcạ chi che ndevahn se.

Ntạ Saulo yạn Jerusalén

26 Cuahn che ntạ Saulo yạn Jerusalén ne, nahn conduco se ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ate nducoyạca ihyan chahn ne, vạh ye, te rạhco ye te co hua cuạco che a ritahno se Dihvo vo.

27 Ate Bernabé ne, quenda ye Saulo nạn ihyan apóstol chahn, ne necạh cuande ye ihyan nduhcạ che chihnde ro Dihvo vo nạn se cuạhn yune mạn, nduhcạ che yạhve ye sạhn mạn, nduhcạ che numa ino se cahndudo se yạn Damasco vederihquentiyon yahn Dihvo vo mạn.

28 Tuhme chinduco Saulo ihyan apóstol chahn, ne quenan se min yạn Jerusalén.

29 Numa ino se rahndudo se vederihquentiyon yahn Dihvo vo, riyạhve se ihyan, ndạta yahn Israel, che rente ye devạco griego. Ate ihyan chahn ne, rinuhn ino ye tạcạ co cạhno ye sạhn.

30 Cuahn che checadino
ihyan che ritahno ye Dihvo
vo che tihcạ ne, quenda ye
sạhn yạn Cesarea, ne
ndedechuh ye sạhn yạn vạco
se Tarso.
31 Tạhn min ne,
numachahte estạdo yahn
Judea mạn, Galilea mạn,
nación yahn Samaria mạn
ne, nducoyạca ihyan che
ritahno ye Dihvo vo ne,
cheguan redin tạn ihyan
nduco ye, ne a ndevate tahn
ye, rendeva ye yavenạn
Dihvo vo Dendiohs
numacuahn vedenecun.
Renecạh yạn Vaco Ndah
yahn Dendiohs chedave
yahn ihyan chahn, ne redin
Dendiohs che ạma yạhn
ihyan ritahno ye Dihvo vo,
rinduco ye ihyan.

Ndoyahn Eneas

32 Cuahn che quechica
Pedro, rahndudo ye vạn
ihyan che ritahno ye Dihvo
vo Jesucristo ne, chahn ye,
chendihchero ye ihyan che
vate ye yạn Lida.
33 Min ntạcạ ye ạma sạhn
cah che duche se Eneas. A
nine nduyo ndi cheche se,
quendite se nạn yundo.
34 Rạhn Pedro ri ye sạhn:

—Eneas, Dihvo vo
Jesucristo din ye che
ndoyehn. Cuenecuen,
condihte ndah yundo yehn.

Ndetạhno ndoyahn Eneas,
ne necuan se.
35 Nducoyạca ihyan yạn
Lida mạn, yạn Sarón mạn,
ndihchero ye che ndoyahn
se, ne ạma yạhn ye
chihcomạn ye dehtenduh
che ritahno ye ro menạn, ne
chitahno ye Dihvo vo
Jesucristo.

Ntuche Dorcas

36 Tạhn min ne, chihnde
ạma ihyan ndạhta yạn Jope
che ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo. Ihyan min ne,
duche ye Tabita, ne che
devạco griego ne, Dorcas.
Ạma ndah ihyan ye, ne ạma
yeno ye, rinan ye ihyan
chevạh.
37 Chetạh cah ihyan min,
ne chih ye. Chihno nạno
ihyan tenạhn me ne,
chacondihte ndah ye ihyan
chete cuạrto che va nạn o
cuahto.
38 Checadino ihyan che
ritahno ye Dihvo vo che yạn
Lida quenan Pedro, ne
nducote nino yạn min ne,
tahve ye o ihyan che cạhn ye,
ngua ye ihyan, ne rạhn ye:

—Cuhn vo nduco ne yạn
Jope tenun tenun no.

39 Tuhme cuahn Pedro
nduco ihyan chahn, ne
cuahn che ndạ ye min ne,
quenda ihyan chahn ihyan
chete vah nạn che quendite
tenạhn me. Min chenun
nducoyạca ndạhta vạh, ạma
raco ye, ne nạhme ye Pedro
vestido mạn, coyạno mạn,
che ndạhyon tenạhn me ro
che quenan ye iyehnse.
40 Chihquentiyon Pedro
che ndiquendạh vah
nducoyạca ihyan chahn, ne
chentihya ye, covạh ye.
Ndihchero ye tenạhn me, ne
rạhn ye:

—Tabita, cuenecuen.

Ndetạhno nạhne ye ndutinạn ye, ne ndihchero ye Pedro, ne necuan ye, va ye nạn yundo.

41 Tuhme chetạh Pedro tạh ye, ne ndedecuan ye ihyan. Cah ye nducoyạca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo mạn, ndạhta vạh chahn mạn, ne nạhme ye ihyan ndạhta me che a ntuche ye vạn tenạhn.

42 Nducoyạca ihyan yạn Jope ne, checadino ye yahn vederihno me, ne ạma yạhn ye chitahno ye Dihvo vo.

43 Rạhn quenan Pedro min yạn Jope, ndevạco Simón, ạma sạhn che redin dave se ima.

10

Chahn Pedro ndevạco Cornelio

1 Min yạn Cesarea chihnde ạma capitán che duche se Cornelio, che ndi cuande se compañia che duche Italiana.

2 Sạhn min nduco nducoyạca ihyan yahn se che chenun ye ndevạco se ne, rendeva se yavenạn Dendiohs numacuahn vedenecun. Ạma recạh se tume che rinan se ihyan nación yahn Israel, ne revạh se ro ro.

3 Ạma ro, tenduh nạn rahco ino a chino ne, chinahn ạma vederihno nạn se, ndihchero ndah se ạma ángel yahn Dendiohs che chendạ ye nạn quenun se, ne yạhve ye sạhn:

—¡Cornelio!

4 Ạma dihya se chi, ndihchero se ángel me, ne tumerune se ihyan:

—Dihvé, ¿deh nahn ne ne?

Ndahconan ángel me yahn se:

—Dendiohs, a chihnevan ye che revah, ne ndihchero ye che redin vedevạhino nduco ihyan chevạh.

5 Mạn ne, cuedechoh ihyan che cạhn ye yạn Jope, ngua ye Simón che namin duche ye Pedro.

6 Quenan ye ạma vah che nti nino nuniyạhn, vạco ạma sạhn redin dave ima che namin duche se Simón. Ihyan min cạhma ye co ye di deh che va che din.

7 Cuahn che conạhn ángel me ne, cah Cornelio o sạhn decạhya yahn se nduco ạma sandạdo che quenan se ndevạco se che namin ritahno se Dendiohs.

8 Chihno necạh cuande se sạhn nducuahn ne, dechuh se sạhn yạn Jope.

9 Tạma ro me ne, tenduh nạn inguiyạhn ne, cuahn che a cuahn nino sạhn chahn yạn Jope ne, cocha Pedro tin vah yuto nạn che quenan ye, cạva che covạh ye.

10 Ạma chi cuico ye, ne numanahn che rindah che cheh ye ne, chinahn ạma vederihno nạn ye.

11 Ndihchero ye nạn ro ạma che decạ ro ạma tino chahte tihcạ ro che nechiche nduh che cun esquina yahn, ne cochahn cuạhn ndiyạhn nino nạn ye.

12 Min chete tino me chenun nducoyạca nạn ite

che cun cạh te mạn, cu mạn, yạhda mạn.
13 Tuhme chihnevan ye ạma ndudo che rạhn:
—Pedro, cuihne ite sih, cocheh ite.
14 Ate ndahconan Pedro:
—Dihvé, hua, te u ne, nde menahn metah chéh nde ạma nạn ite che chihngạ te.
15 Ndaconan ndudo me:
—Cha che a nedin dave Dendiohs ne, hua quendi ndedecadine che chihngạ.
16 Ino yune ndaconan ndihchero ye vederihno me. Tuhme condạ tino me cuạhn nạn ro.
17 Nahmin che ạma rendedecadino Pedro deh conahn vederihno me ne, sạhn che dechuh Cornelio ne, a ndạ se chendevah, retumerune se ti che vạco Simón.
18 Tuhme tumerune se a min quenan ạma ihyan che duche ye Simón che namin duche ye Pedro.
19 Rendedecadino ca Pedro yahn vederihno me cuahn che yạhve Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan:
—Ndạ ino se, rinuhn se di.
20 Cuenchehn, ne cuehn nduco se. Dehve rahque, te u dechúh sạhn.
21 Tuhme cuenchahn Pedro cuạhn nạn che vatendi sạhn che dechuh Cornelio, ne rạhn ye ri ye sạhn:
—U che rinuhn nchuhn. ¿Deh ntiyon cochi ne ne?
22 Ndahconan sạhn chahn:
—Huate, capitán Cornelio dechuh ye nuhn. Ihyan min ne, ạma ndah ihyan ye, ne rendeva ye yavenạn Dendiohs. Nducoyạca ihyan nación yahn Israel ne, yahino ye ihyan. Rạhn ạma ángel yahn Dendiohs ri ye ihyan che dechuh ye chehua ndih, cạva che cạhn ne ndevạco ye, cahnevan ye deh che va che cạhma ne co ne ihyan.
23 Tuhme rạhn Pedro che condạ sạhn chahn chete vah, ne chahtenan se nduco ye. Nde tạma ro me cuahn ye nduco se, nduco neve ihyan yạn Jope che ritahno ye Dihvo vo.
24 Nạn che chi o ro me ne, ndạ ihyan chahn yạn Cesarea, ne quenan rino Cornelio nduco nducoyạca ihyan yahn se mạn, amigo yahn se mạn, che ndiyạhve se.
25 Cuahn che ndạ nino ihyan chahn vạco Cornelio ne, quendạh se vah cạva che nevahnecun se Pedro, ne chehntihya se nạn ye, rendeva se yavenạn ye.
26 Ate ndedecuan Pedro sạhn, ne rạhn ye:
—Cuenecuen, cuandi. Hua ndạhcạ che ndeva yavenán, te u ne, ihyan iyehnse u nduhcạ di.
27 Ca rạhn ca rica ye, chendạ ye chete vah, ne ndihche ye che ạma yạhn ihyan ndi dạma ye min.
28 Tuhme rạhn ye ri ye ihyan chahn:
—Nchuhn ne, a devano ne te cạhnda va yahn nuhn, ihyan nación yahn Israel, che cạhn nuhn ndevạco ihyan tạma nación mạn, che conduco nuhn ihyan chahn mạn. Ate Dendiohs ne, te ye,

checadinó te hua quendi ndedecadinó che hua ndạhcạ che codạma nuhn nduco ihyan tạma nación.

29 Chemin che cuahn che tahve nchuhn che chehua u ne, ndetạhno cochí, hua chacotạ́hn. Mạn ne, nahn cadinó deh cuande che tahve ne che chehua u.

30 Tuhme ndahconan Cornelio:

—A mạn cun ro, co tenduh ura cuh ne, va yạhté mạn, revạ́h mạn, muhn chete vạcó, cuahn che chihnde ro ạma ángel, quenun ye tino che tuno diyạhn ro.

31 Rạhn ye ri ye u: "Cornelio, chihnevan Dendiohs che revah, ne ndihchero ye che redin vedevạhino nduco ihyan chevạh.

32 Mạn ne, cuedechoh nde yạn Jope che ngua Simón che namin duche ye Pedro. Quenan ye ạma vah che nti nino nuniyạhn, ndevạco ạma sạhn che redin dave ima, che namin Simón duche se."

33 Chemin che a ndetạhno dechúh che chehua ndih. Ndạhcạ din ne che cochi ne. Mạn ne, nto dạma nducoyạca nuhn muhn nạn Dendiohs cạva che cahnevan nuhn nducuahn che chihquentiyon ye che cạhma ne.

34 Tuhme cahndudo Pedro:

—Mạn ne, a chenáhn te Dendiohs che cuạco niyon ne, hua retendạh nun ye ihyan,

35 te dạma no yahino ye nducoyạca ihyan adecotino nación yahn ye, ndete che rendeva ye yavenạn ye mạn, redin ye che ndah mạn.

36 Dendiohs ne, dechuh ye Jesucristo, Dihve nducoyạca ihyan, vạn ihyan nación yahn Israel, cạva che cuahndudo ye ndudo ndah yahn che ndo yạn Dendiohs nduco ihyan iyehnse.

37 Nchuhn ne, a devano ndah ne yahn nducuahn che comạn chinahn numachahte nación yahn Israel, canạn nde estạdo yahn Galilea, cuahn che a chuh che cahndudo Juạn Bautista mạn, chehdenune ye ihyan mạn.

38 A devano ne te Dendiohs ne, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye Jesucristo yahn yạn Nazaret, ne ndạhco ye vederihquentiyon chahte tạh ye. Ihyan min ne, quechica ye, redin ye che ndah, ne rendedevahn ye ihyan che rechuhrihn ye, redin chundah. Tihcạ redin ye, te quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Dendiohs.

39 Nuhn racotuhn nuhn ndudo cuạco yahn nducuahn che din Dihvo vo Jesucristo numachahte nación yahn Israel mạn, yạn Jerusalén mạn. Ihyan min ne, nahn yạh se ihyan nạn ạma cruz, chihno se ihyan.

40 Ate chihno ino ro ne, ndedetuhche Dendiohs ihyan, ne cahnecun ye che quechica ro ye vạn nuhn.

41 Hua quechica ro ye vạn nducoyạca ihyan yạn, ate quechica ro ye vạn nuhn che a tendạh nun Dendiohs

nuhn nde ro menạn cạva che cuacotuhn nuhn ndudo yahn che tihcạ chi. Cuahn che a ntuche ye vạn tenạhn ne, dạma cheh nuhn, dạma chih nuhn nduco ye.

42 Chihquentiyon ye che cuahndudo nuhn nạn ihyan che ndạhco Dendiohs vederihquentiyon tạh ye cạva che teche cạde ye yahn nducoyạca ihyan che chenduche ye mạn, che ndih ye mạn.

43 A yahn ihyan min che dirun nducoyạca ihyan profeta nde a rạhn me. Dirun ye te nducoyạca ihyan che cotahno ye ihyan min ne, nchahco Dendiohs nunde yahn ye che cuande yahn ihyan min.

44 Nde metah cuihno cuahndudo Pedro cuahn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nducoyạca ihyan che rihnevan ye ndudo me.

45 Ihyan nación yahn Israel che ritahno ye Dihvo vo che nduco ye Pedro ne, ạma cuahn ino ye chi yahn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nde ihyan tạma nación.

46 Devano cuạco ye te quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan chahn, te rente ye tạma te o nạn devạco mạn, rendeva ye yavenạn Dendiohs mạn.

47 Chemin che rạhn Pedro:

—¿A va duh che cạhco tạn che cuedenune ihyan chuhn?, te a quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan nduhcạ che quenun uvo.

48 Tuhme chihquentiyon ye che cuedenune ihyan chahn, cuah ye Dihvo vo Jesucristo. Chihno min ne, chica ihyan chahn favor Pedro che conan ye neve ro nduco vih.

11

Necạh cuande Pedro ihyan ndiyạco che vate ye yạn Jerusalén

1 Ihyan apóstol chahn nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye estạdo yahn Judea ne, checadino ye te nde ihyan tạma nación a chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs.

2 Cuahn che ntạ Pedro yạn Jerusalén ne, ihyan nación yahn Israel che ritahno ye Dihvo vo ne, rạhva ye nduco ye.

3 Tumerune ihyan chahn:

—¿Dehco che chehn vạco ihyan tạma nación, cheh dạma nduco ye ne?

4 Tuhme necạh cuande Pedro ihyan chahn ducuahn che chi:

5 —Ạma ro cuahn che quenán yạn Jope ne, ura che revạ́h ne, chinahn ạma vederihno nán. Ndihcheró ạma che decạ ro tino chahte tihcạ ro, ne nechiche nduh che cun esquina yahn, chica nạn ro, cochahn cuạco nạn che quenún.

6 Cuahn che chihco ndáh cudạdo deh chenun chete ne, ndihcheró ite che cun cạh te mạn, ite chano mạn, cu mạn, yạhda mạn,

7 ne chihnevan ndudo che rạhn: “Pedro, cuihne ite sih, cocheh ite.”
8 Ate ndahconán: “Dihvé, hua, te nde menahn metah chéh nde ạma ite che chihngạ te.”
9 Tuhme ndaconan ndudo me nde nạn ro: “Cha che u, Dendiohs, a nedin davé ne, hua quendi ndedecadine che chihngạ.”
10 Ino co ndaconan chinahn vederihno me nán, ne condạ cuạhn nạn ro.
11 A ura min no ndạ ino se che rinuhn se u, che chica se nde yạn Cesarea.
12 Chihquentiyon Vaco Dendiohs che hua dehve rạhcó, cạhn nduco se. Namin ạn dino vo chuhn ne, chinduco ye u, chahn nuhn vạco ạma sạhn,
13 che nte cuande se nuhn che ndihchero se ạma ángel che chandi ye, chihto nạn se ndevạco se, ne tuhcạ rạhn ye ri ye sạhn: “Cuedechoh che ngua Simón che namin duche ye Pedro, quenan ye yạn Jope.
14 Ihyan min cạhma ye co ye di nduco ihyan yehn deh va che din nchuhn cạva che ndevahn ne.”
15 Cuahn che chihno nte sạhn min ne, canạn cahndudó. Ate numanahn che cahndudó ne, adenạn quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan chahn nduhcạ che quenun uvo ro menạn me.
16 Tuhme necạhcó che rạhn Dihvo vo: “Juạn ne, chehdenune ye ihyan, ate nchuhn ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.”
17 Nducote mạn Dendiohs din ye nduco ihyan chahn nduhcạ che din ye nduco uvo che chitahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ¿duh u cạva che din vạhché yahn Dendiohs?

18 Cuahn che chihnevan ihyan chahn ne, chahtedihn chende ye, ne ndeva ye yavenạn Dendiohs, ne rạhn ye: “Tuhme ne, rahnecun Dendiohs che nto ino ihyan tạma nación nunde yahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.”

Ihyan yạn Antioquía che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

19 Cuahn che chuh che chih Esteban ne, canạn redin tạn ihyan nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chano ihyan chahn. Nạhn ye ne, cuahn ye nde nación yahn Fenicia mạn, Chipre mạn, yạn Antioquía mạn. Min chacotuhn ye Ndudo yahn Dendiohs atenạn vạn ihyan nación yahn Israel, te vạn ihyan tạma nación ne, hua chacotuhn ye ndudo me.
20 Ate neve ihyan nación yahn Chipre mạn, yạn Cirene mạn, cuahn ye yạn Antioquía, ne ihyan chahn chacotuhn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo nde vạn ihyan tạma nación.
21 Nducote chenan cuma ihyan chahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, ạma yạhn ihyan chihcomạn ye dehtenduh che ritahno ye ro menạn me, ne chitahno ye Dihvo vo.

22 Cuahn che checadino
ihyan che ritahno ye Dihvo
vo che chenan ye yạn
Jerusalén ne, dechuh ye
Bernabé nde yạn Antioquía.
23 Cuahn che ndạ Bernabé
min ne, ndihchero ye che
ạma va vedeyahino yahn
Dendiohs vạn ihyan chahn,
ne ạma chi yeno ye. Yạhve ye
ihyan chahn che quendi ye
numa ino ye
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo.
24 Tihcạ din Bernabé, te
ạma ndah ihyan ye mạn,
quenun Vaco Ndah yahn
Dendiohs ihyan mạn, numa
ino ye ritahno ye mạn. Yạn
min ne, ạma yạhn ihyan
chitahno ye Dihvo vo.

25 Chihno min ne, cuahn
Bernabé yạn Tarso, ngua ye
Saulo. Cuahn che ntạca ye
ihyan ne, ndaconan ye
nduco vih yạn Antioquía.
26 Min chahtenan ye ạma
nduyo nduco ihyan che
ritahno ye Dihvo vo,
chicuahn ye ạma yạhn
ihyan. Min yạn Antioquía
cade canạn ihyan rạhn ye
yahn ihyan che ritahno ye
Dihvo vo Jesucristo te
cristiạno ye.

27 Tạhn min ne, ạma o
ihyan che recadino ye yahn
che va che co ne, chica ye
yạn Jerusalén, ne ndạ ye min
yạn Antioquía.
28 Ạma cha ihyan chahn
che duche ye Agabo ne, din
Vaco Dendiohs che
checadino ye che ạma
cuhnde cuico numachahte
iyehnse. Chandi ihyan min
nạn ihyan che ritahno ye
Dihvo vo, ne rạhn ye che
tihcạ va che co. Ndudo min
ne, chinahn adive cuahn que
quenan Claudio emperador.
29 Tuhme ihyan che
ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo che vate ye min
yạn Antioquía ne, nte cạde
ye nduco vih che nedin
dạma ye tume nduhva che
tuno tạh ye, dechuh ye yahn
dihno vo che vate ye estạdo
yahn Judea cạva che conan
ye ihyan.
30 Tihcạ din ihyan chahn,
ne dechuh ye Bernabé nduco
Saulo, quenda ye tume me,
necạh ye tạh intiyahn yạco
che vate ye min.

12

*Chihno se Jacobo mạn,
chaconuhn se Pedro
vạcoyạhn mạn*

1 Tạhn min ne, redin tạn
rey Herodes nduco ihyan
che ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo.
2 Jacobo, dihno Juạn ne,
chihquentiyon rey me che
chihno se ihyan nduco
espạda,
3 ne nducote ndihchero se
che quenan ino ihyan nación
yahn Israel ne, namin din se
preso Pedro. Ro che tihcạ din
se ne, ro vihco che reh ihyan
pạn che hua nduco yạ yahn.
4 Cuahn che a din se preso
Pedro ne, chaconuhn se
ihyan vạcoyạhn, ne ntihyon
ạma sandạdo chahtenan se
cudạdo ihyan, te chuh vihco
me ne, nahn tendạh se
ihyan, techecạde se yahn ye,

ne cạhno se ihyan nạn ihyan yạn.

5 Ạma vateyạn sandạdo che redin se cudạdo Pedro che quenun ye vạcoyạhn, ne ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, revạh ye numa ino ye cạva ye.

Din Dendiohs che ndiquendạh Pedro vạcoyạhn

6 Vino che co dave tạma ro me che nahn tendạh Herodes Pedro nạn ihyan yạn ne, quiyạdo ye chete vạcoyạhn me mendạhn yahn o sandạdo, nchiche ye nduco o cadena. Sandạdo chenạhn chahn ne, redin se cudạdo chende vạcoyạhn me.

7 Adenạn chendạ ạma ángel yahn Dihvo vo Dendiohs chete vạcoyạhn me, ne ạma chiya dave. Denuhn nun ángel me Pedro, ndedetuhche ye ihyan, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Cuenecuen tenun tenun no.

Ndetạhno ntạhte cadena che nchiche tạh Pedro,

8 ne rạhn ángel me:

—Condạhco chiche ima che renan chete, ne condonun cah ndạco yehn.

Cuahn che a va yạn Pedro ne, ndaconan rạhn ángel me:

—Condonon tino tu yehn, ne cuiquendi u, cuhn vo.

9 Pedro ne, quendi ye ángel me, nde hua devano ye a cuạco chemin, te rihno ye che rạhco ye.

10 Chuh ye o cuạn nạn che chenun sandạdo, redin se cudạdo, ne cuahn che ndạ ye chendevah cu che a rendạ nạn cạlle ne, nạne mạn chendevah me. Ndiquendạh ye, chica ca ye tah, ne conạhn ángel me.

11 Tuhme chenahn Pedro, ne ndedecadino ye:

—Mạn ne, a devano cuạcó te Dendiohs tahve ye ạma ángel yahn ye cạva che ndedevahn ye u tạh Herodes mạn, yahn nducuahn che chenan ino ihyan nación yahn Israel che cuahno có mạn.

12 Pedro ne, ca rendedecadino ye yahn che tihcạ chi, ca rica ye, cuahn ye ndevạco María, chaco Juạn Marcos. Min ndi dạma ạma yạhn ihyan, revạh ye.

13 Cuahn che ndạ ye min ne, recạh tạh ye chendevah chahte mạn, riyạhve ye mạn. Cuahn ạma tạhn dihn che duche te Rode, quendihchero te duh che riyạhve.

14 Ate cuahn che ndonahn te ndudo Pedro ne, nducote ạma yeno te ne, nde hua nạhne te chendevah me. Ndaconan te, rano te, ngu te ndudo che nti Pedro chendevah.

15 Ihyan chahn ne, rạhn ye ri ye tạhn:

—¡Luco ri di, tạhn dihn!

Ate tạhn min ne, rạhn te te cuạco che ihyan min. Tuhme rạhn ihyan chahn:

—Ndiyu ihyan min. Co ángel che redin cudạdo ihyan.

16 Numanahmin ne, quendi Pedro, recạh tạh ye chendevah. Cuahn ihyan chahn nạhne ye chendevah me, ne cuahn che ndihchero

ye Pedro ne, a̱ma cuahn ino ye chi.

17 Ate din ta̱h Pedro yahn ihyan chahn che cuahte dihn chende ye nahmin che neca̱h cuande ye nduhca̱ che ndetenda̱h Dendiohs ihyan va̱coya̱hn. Namin ra̱hn ye:

—Ca̱hma nchuhn co ne Jacobo ma̱n, dihno vo chena̱hn ma̱n, nduhca̱ che chi.

Tuhme chica ye min, cuahn ye ta̱ma cua̱n.

18 Cuahn che chi dave ta̱ma ro me ne, a ri rite co luco sanda̱do chahn, te hua devano se deh chi nduco Pedro.

19 Herodes ne, dechuh ye che chinuhn Pedro, ne nducote hua nta̱ca ihyan ne, chica ye sa̱hn chahn che neca̱h cuande se ihyan deh chi. Tuhme chihquentiyon ye sanda̱do chena̱hn che ca̱hno se sa̱hn. Chihno min ne, chica Herodes min esta̱do yahn Judea, ne cuahn ye quenan ye ya̱n Cesarea.

Chih Herodes

20 Herodes ne, ta̱n ye nduco ihyan ya̱n Tiro ma̱n, ihyan ya̱n Sidón ma̱n, ate ihyan chahn ne, ntuhno ye ca̱va che ca̱hn ye na̱n Herodes. Ya̱hve ye a̱ma sa̱hn ndina̱n yahn rey me che duche se Blasto, che ca̱hma nan se ihyan, ca̱va che ndoya̱n rey me nduco ye. Tihca̱ din ihyan chahn, te na̱n ya̱hn yahn rey me, rica dehtenduh che reh ye.

21 Herodes ne, chihco vih ye a̱ma ro ca̱va che ndo da̱ma ihyan chahn, ne nda̱ ro min ne, ndonun ye tino che renun ye ura che retecheca̱de ye. Chihnde ye na̱n che rihquentiyon ye, ne cahndudo ye, chihnevan ihyan chahn.

22 Tuhme rendeva ihyan chahn yavena̱n rey me, ne rah ye:

—Ihyan tih che rahndudo ye ne, ¡ndiyu ihyan iyehnse ye, te Dendiohs ye!

23 A ura min no chiya a̱ma ángel yahn Dendiohs, ne din ye che cheta̱h cah Herodes. Chine nda̱h ihyan, ne a̱ma yah vederih chih ye, te ca̱h yune ye che ndeva ihyan yavena̱n ye, nduhca̱ ndete che ihyan min che Dendiohs.

24 Ta̱hn min ne, a̱ma retuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ri ya̱hn ihyan che ritahno ye.

25 Cuahn che a dinahn Bernabé nduco Saulo ntiyon che chahn ye ne, nda̱ca ye ya̱n Jerusalén, cona̱hn ye ya̱n Antioquía, quenda nduco ye Jua̱n Marcos.

13

Bernabé nduco Saulo ne, cana̱n chahtechica ye cahndudo ye

1 Va̱n ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, che vate ye ya̱n Antioquía ne, chenun va̱n ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs ma̱n, ihyan ricuahn ma̱n. Ihyan chahn ne, Bernabé ma̱n, Saulo ma̱n, Simón cuan ma̱n, Lucio yahn ya̱n Cirene ma̱n, Manaén ma̱n, ihyan min che chihta ye da̱ma nduco

Herodes, gobernador yahn Galilea.
2 Ą̱ma ro che vate ihyan chahn yą̱hte mą̱n, revą̱h ye mą̱n ne, rą̱hn Vaco Ndah yahn Dendiohs nduco ye:
—Cuedechuh nchuhn Bernabé nduco Saulo che cą̱hn se, din se ntiyon che a necą́h che din se.
3 Tuhme chahte tun ihyan chahn yą̱hte, ne covą̱h ye. Chihno min ne, nahn tą̱h ye ihyan che o chahn cą̱va che nuhnde tą̱h ye ntiyon min, ne dechuh ye ihyan, cuahn ye.

Cahndudo ihyan apóstol yą̱hn yahn Chipre

4 Bernabé nduco Saulo ne, cuahn ye yą̱n Seleucia nduhcą̱ che chihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs. Min chahtenun ye ą̱ma bą̱rco, ne cuahn ye yą̱hn yahn Chipre.
5 Cuahn che ndą̱ ihyan chahn yą̱n Salamina ne, caną̱n rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs chete yą̱co. Juą̱n Marcos ne, nduco se ihyan chahn, rinan se ihyan.
6 Chahtechica ye numachahte yą̱hn min, ne ndą̱ ye yą̱n Pafos. Min ntą̱ca ye ą̱ma są̱hn, ndą̱ta yahn Israel, che duche se Barjesús. Są̱hn min ne, cuah se, ne redin cą̱ se che Dendiohs rinan ye są̱hn.
7 Nduco se gobernador Sergio Paulo, ą̱ma ihyan che renahn ye. Ihyan min ne, tahve ye che chehua Bernabé nduco Saulo, te nahn cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs.
8 Ate są̱hn cuah me, che namin duche se Elimas ne, redin vą̱hche se yahn ihyan chahn, te hua nahn se che cotahno gobernador me.
9 Tuhme Saulo, che namin duche ye Pą̱blo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Ndihche ro ndah ye są̱hn,
10 ne rą̱hva ye nduco se:
—Di, ¡dą̱ya chundah! ¡Ą̱ma duhtuno ihyan di! ¡Ndere quechique, rihncheh! ¡Hua renan ine nde ą̱ma dehtenduh che ndah! ¿Dehco che hua reguen, redetohnen vederihquentiyon yahn Dendiohs?
11 Mą̱n ne, Dendiohs din ye castigo di. Co ve nan, ne hua co ro nan.
Ndetą̱hno chiya man nąn se, ametah chi ro nąn se. Canąn rinuhn tą̱h se duh che quendanan są̱hn, te hua ro nąn se.
12 Cuahn che ndihchero gobernador me che tihcą̱ chi ne, chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, te ą̱ma rahn ino ye yahn ndudo yahn Dihvo vo che ricuahn ihyan chahn.

Pą̱blo nduco Bernabé ne, ndą̱ ye yą̱n Antioquía, yą̱hn yahn Pisidia

13 Pą̱blo nduco combiero yahn ye ne, chahtenun ye ą̱ma bą̱rco, ne chica ye yą̱n Pafos, ndą̱ ye yą̱n Perge, yą̱hn yahn Panfilia. Juą̱n Marcos ne, chihcomą̱n se ihyan chahn, ne conąhn se yą̱n Jerusalén.

14 Ihyan chahn ne, quendi
ye yune yahn ye, chica ye
yąn Perge, ne ndą ye yąn
Antioquía, yąhn yahn
Pisidia. Ąma ro che rahte
tuhno ihyan ne, chendą ye
chete yąco yahn ihyan
nación yahn Israel, chahte
ye.
15 Cuahn che a chihno
cahndudo ihyan ley che
dirun Moisés mąn, ndudo
che dirun profeta mąn ne,
ihyan ndinąn yahn yąco me
ne, dechuh ye ndudo yahn
ihyan chahn:

—Dihno nuhn, ndete che
va ndudo che cąhma ne
nduco ihyan ne, co cąhma ne
meniyon.

16 Tuhme necuan Pąblo, ne
din tąh ye che cuahteyąn
ihyan chahn, ne cahndudo
ye:

—Nchuhn, ndąta yahn
Israel, che rendeva ne
yavenąn Dendiohs,
cuihnevan ne.
17 Dendiohs yahn nación
yuhn vo Israel ne,
tendąhnun ye ihyan ndico
yuhn vo. Cuahn che chenan
ca ihyan chahn nación yahn
Egipto ne, din ye che ąma chi
yąhn ye, ne ndetendąh ye
ihyan numacuahn
vederihquentiyon yahn ye.
18 Cuahn che chenan ihyan
chahn yąhn nąn che metah
duhva ne, din chahtino
Dendiohs yahn ye tenduh o
raco nduyo,
19 ne decuihno ye ndache
nación min yąhn yahn
Canaán, ne cąh ye yąhn min
ihyan chahn.
20 Canąn nde ro min, chete
che cun ciento quenan o
raco ndiche nduyo, nde ro
che quenan ihyan profeta
Samuel ne, raconahn
Dendiohs juez che
rihquentiyon ye ihyan
chahn.
21 Tuhme chica ihyan
chahn ąma rey cąva che
cąhcantiyon ye ihyan, ne
cahnecun Dendiohs.
Chaconahn ye Saúl, dąya Cis,
ndąta yahn Benjamín, cąva
che co se rey yahn ihyan
chahn o raco nduyo.
22 Cuahn che tuno ro ne,
Dendiohs ne, chehnevi ye
Saúl. Cąh ye
vederihquentiyon me David,
ne rąhn ye: “David, dąya Isaí
ne, ąma sąhn che
renevahnecun se che náhn,
ne dinahn se nducuahn che
cąhcantiyón.”
23 Vąn ndąta yahn David
ne, ndedecuan Dendiohs
Jesucristo, nduhcą che a cąh
ye ndudo yahn ye cąva che
ndedevahn ye ihyan nación
yahn Israel.
24 Numanahn che metah
ndą Jesucristo ne, ndą Juąn,
cahndudo ye che nto ino
nducoyąca ihyan nación
yahn Israel nunde yahn ye,
ne cuedenune ye.
25 Cuahn che a nino cuihno
ntiyon yahn Juąn ne, rąhn
ye: “Co rąhco nchuhn te u
ne, ihyan che chenan rino
ne, ate ndiyu u, te adive ne,
cochi ąma ihyan che ąma
yudo vederihquentiyon
yahn ye. U ne, nde hua
rigonun chihve u cąva che co
mozo yahn ihyan min,

ntąhte correa yahn ndąco yahn ye."

26 'Nchuhn dihnó, ndąta yahn Abraham, che rendeva ne yavenąn Dendiohs, a dechuh ye ndudo cuh yahn ne cąva che ndevahn ne.

27 Ihyan yąn Jerusalén nduco ihyan ndinąn yahn ye ne, hua checadino cuąco ye deh vederihquentiyon quenan cuma Dihvo vo Jesucristo, nde hua chenahn ye che dirun ihyan profeta, andahre ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan, rihnevan ye ndudo min, rahndudo ihyan chete yąco. Chemin che chihco cąde ye che cąhno se ihyan min, ne nduco chemin chinahn nducuahn che dirun ihyan profeta chahn.

28 Andahre metah nde ąma nunde yahn Dihvo vo, ate chica ihyan chahn che cąhcantiyon Piląto che cąhno sandądo ihyan.

29 Cuahn che a din ihyan chahn nducuahn che a va cąde che cuahno Dihvo vo co, nduhcą che a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs ne, ndedevah ye ihyan nąn cruz, ne chacondihte ye ihyan chete ąma yąyan.

30 Ate Dendiohs ne, ndedetuhche ye ihyan vąn tenąhn,

31 ne ąma ndeh ro chinduco ye ihyan che chica ye estądo yahn Galilea, ndą ye nduco ye yąn Jerusalén. Mąn ne, a ihyan chahn che racotuhn ye ndudo yahn ihyan min vąn nducoyąca ihyan.

32 'Namin nuhn ne, rahndudo nuhn nąn nchuhn yahn ndudo ndah che cąh Dendiohs ihyan ndico yuhn vo.

33 Mąn ne, a dinahn Dendiohs ndudo min, te a ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo cąva uvo, nduhcą che a ndirun nąn Salmo o tuhcą: "Di che Dąyá. Mąn ro cuh ne, a chihco ró di nąn nducoyąca ihyan, cąva che codevano ye te Dąya mą́n di."

34 Namin tąma cuąn nąn Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhcą: "U, Dendiohs, din yahinó nchuhn nduhcą che a cąh ndudo yáhn David." Nduco ndudo cuh ne, chihco ro ye che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo vąn tenąhn cąva che hua chą ye.

35 Namin va tąma ndudo che ndirun nąn tąma Salmo tuhcą: "Hua cuahnecun ne che chą Dąya ne."

36 Me David ne, a devano vo che, nduhcą che chihquentiyon Dendiohs ne, chichihve ye nąn ihyan che vate ye ro che quenan ye iyehnse. Tuno ro yahn ye ne, namin chih ye nduhcą ihyan ndico yahn ye, ne chą ye.

37 Ate ihyan min che ndedetuhche Dendiohs ihyan ne, hua chą ye.

38 Nchuhn, dihnó, cuedevano ne te che cuande yahn ihyan min ne, co ndąca ne vederenchahco yahn nunde yahn ne. Chu che rahndudo nuhn nąn ne.

39 Che cuande yahn Dihvo
vo Jesucristo ne, nducoyąca
ihyan che ritahno ye ihyan
ne, rendąca ye
vederenchahco yahn nunde
yahn ye, che hua ndąca
ihyan ro che rihquentiyon
ley che dirun Moisés.
40 Mąn ne, cuihco nchuhn
cudądo che hua conahn
nduco ne nduhcą che dirun
ąma cha ihyan profeta
tuhcą:
41 Nchuhn che duche rino ne,
condihche ne.
Cuahn ino ne, ne cuih ne, te
ro che vate ne ne,
u, Dendiohs, dín vederihno
rahte, che nde hua
cotahno ne, andahre
cąhma ihyan co ye
nchuhn.
42 Cuahn che ndiquendąh
Pąblo nduco combiero yahn
ye chete yąco me ne, ihyan
che hua ndąta yahn Israel
ne, chica ye che ndaconan
cuahndudo ye yahn
dehtenduh che tuhchan,
ndate che tąma, ro che
rahtetuhno ihyan.
43 Cuahn che a conąhn
ihyan ne, ąma yąhn ihyan
nación yahn Israel mąn,
ihyan tąma nación mąn, che
ritahno ye numa ino ye
nduco vih ne, cuahn ye
nduco Pąblo nduco Bernabé.
Ąma riyąhve ye ihyan chahn
che quendi ye numa ino ye,
cotahno ye, ne hua
cąhcomąn ye Dendiohs,
ihyan min che redin yahino
ye ihyan.
44 Tąma ndate me, ro che
rahtetuhno ihyan ne, ndo
dąma a nahn numa yąn,
ihyan che nahn cahnevan ye
Ndudo yahn Dendiohs.
45 Ate cuahn che
ndihchero ihyan nación
yahn Israel chahn che ąma
yąhn ihyan ne, chi ve ye, ne
canąn ruhn chende ye nduco
Pąblo mąn, rąhn tąn ye mąn.
46 Tuhme Pąblo nduco
Bernabé ne, numa ino ye
rąhn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn, ihyan nación
yahn Israel, a cąva nchuhn
menąn vihca che rahndudo
nuhn Ndudo yahn Dendiohs.
Ate mąn ne, nducote hua
nahn nevahnecun nchuhn
mąn, rąhco ne te dehve
rendotenan ne mąn ne,
cąhcomąn nuhn nchuhn, ne
cuahndudo nuhn, cahnevan
ihyan tąma nación.
47 Va che dinahn nuhn
nduhcą che chihquentiyon
Dihvo vo Jesucristo nuhn
tuhcą:

Tendąh nún di cąva che
cuahndode ndudo
yáhn vąn ihyan
nducuahn nación.

Nde numachahte iyehnse,
nducoyąca ihyan che
nevahnecun ye ndudo
yáhn, ndevahn ye.

48 Cuahn che chihnevan
ihyan tąma nación che
chenun ye min che tihcą
rąhn ihyan chahn ne, ąma
chi yeno ye, ne nevahnecun
ye ndudo yahn Dihvo vo
Jesucristo. Vąn ihyan chahn
ne, chitahno nducoyąca
ihyan che a va cąde che
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro.

49 Tihca chetuhn ndudo yahn Dihvo vo numachahte yahn min.
50 Ate ihyan nación yahn Israel chahn ne, chinun ye ama o sahn nahn nduco ama o tahn ndahta che ndah ihyan te, che renevahnecun ihyan yan tahn. Tihca ndedecuan ihyan chahn ihyan che chi tan ye nduco Pablo nduco Bernabé nde cande che ndetendah ye ihyan yahn min.
51 Tuhme chihde ihyan chahn ndaco yahn ye, chihtera ye yuniyahn cava che nahma ye ihyan yan min te hua ndahca din ye che hua nevahnecun ye Ndudo yahn Dendiohs, ne cuahn ye yan Iconio.
52 Me ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ama yeno ye, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.

14

Pablo nduco Bernabé ne, ndah ye yan Iconio

1 Cuahn che ndah Pablo nduco Bernabé yan Iconio ne, chendah ye chete yaco, ne ama ndahca cahndudo ye. Chemin che ama yahn ihyan nación yahn Israel man, ihyan tama nación man, chitahno ye.
2 Ate ihyan nación yahn Israel che hua chitahno ye ne, chinun ye ihyan tama nación che ametah cotahno ye, cava che ndihche tan ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.
3 Ama rahn chahtenan ihyan chahn min, ne rahndudo ye numa ino ye, chenan ino ye Dendiohs. Dendiohs ne, redin ye che renahn ihyan te cuaco che yahino ye ihyan iyehnse nduhca che rahndudo ihyan chahn, te cah ye vederihquentiyon ihyan cava che din ye vederihno.
4 Ihyan yan min ne, o cuan ndi ye. Ama cuan ye ne, rinduco ye ihyan nación yahn Israel, ne tama cuan ye ne, rinduco ye ihyan apóstol chahn.
5 Tuhme ihyan nación yahn Israel chahn nduco ihyan tama nación ne, ntuhno ye nduco intiyahn cava che din tan ye nduco ihyan apóstol chahn, cah ye tu ihyan.
6 Ate Pablo nduco Bernabé ne, checadino ye, ne chano ye, cuahn ye yahn yahn Licaonia, yan Listra man, yan Derbe man, nduh cuan nan che nino man.
7 Min chahtechica ye, cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs.

Ihyan yan Listra ne, cah ye tu Pablo

8 Min yan Listra va ama sahn che nenevadoh cah se nde ro che chihndeyan se, nde tah hua ri rica se.
9 Sahn min ne, va se, rihnevan se che rahndudo Pablo. Ndihchero ndah ye sahn, ne checadino ye te ritahno se che co din Dendiohs che ndoyahn se.
10 Tuhme cah ye yahn se:

—Cuenecuen, cuandi cuaque.

Ndetạhno chandi cuạco se, ne canạn rica se.

11 Cuahn che ndihchero ihyan yạn vederihno che din Pạblo ne, nduco devạco yahn mạn ye, devạco yahn Licaonia ne, rah ye:

—O dendiohs yuhn vo, ndạcondạ ye ihyan, chiya ye iyehnse.

12 Rạhn ihyan chahn te Bernabé ne, dendiohs yahn ye che duche ye Júpiter, ne Pạblo ne, Mercurio, te ihyan min che rahndudo ye.

13 Chidocuyạn yahn Júpiter che nti yạco yahn ye chihto yạn me ne, ndạ ye, nda ye nạnda mạn, itenine mạn, cạva che cạhno ye ite che co te vedino, ndeva ye nduco ihyan yạn chahn yavenạn Bernabé nduco Pạblo.

14 Cuahn che checadino ihyan apóstol chahn che tihcạ ne, canạn rendeh ye tino yahn ye cạva che nạhma ye che hua tihcạ din ihyan chahn, ne chendạ ye vạn nducoyạca ye, rah ye:

15 —¿Dehco che tihcạ redin nchuhn?, te nuhn ne, ihyan iyehnse nuhn nduhcạ nchuhn. A cạva chemin che cochi nuhn, cạhma nuhn nduco ne che cạhcomạn ne dehtenduh che tihchan che hua cochihve, ne cotahno ne Dendiohs, ihyan min che quenduche ye. A ihyan min che dendah ye nạn ro mạn, iyehnse mạn, nuniyạhn mạn, nducuahn che va mạn.

16 Ro menạn me ne, cạh yune ye che quendi ihyan yune yahn mạn ye.

17 Ate hua chihcomạn ye ihyan, te din ye che ndah nduco ye, chihco ro ye vedeyahino yahn ye. A Ihyan min che redin ye che ran co mạn, che ndah ri chendạta mạn. Rihquecheh ye uvo mạn, renecạh yạn ye chedave yuhn vo mạn.

18 Andahre tihcạ rạhn Pạblo mạn, Bernabé mạn, ate aconunde cuahn chicạde chica tạn ye che cạhno ihyan yạn chahn itenine che co te vedino, che ndeva ye yavenạn ye.

19 Tuhme ndạ neve ihyan, ndạta yahn Israel, che chica ye yạn Antioquía mạn, yạn Iconio mạn, chinun ye ihyan yạn, ne cạh ye tu Pạblo. Chihno min ne, co a ndih Pạblo rạhco ihyan chahn, ne chihndạ rudo ye ihyan nde cuạhn chihto yạn.

20 Ate ura che ndi dạma ihyan che ritahno ye Dihvo vo nạn Pạblo ne, necuan ye, ne conạhn ye viyạn nduco vih. Tạma ro me ne, chica ye min nduco Bernabé, ndạ ye yạn Derbe.

21 Min cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, ne ạma yạhn ihyan chitahno ye Dihvo vo. Chihno min ne, ndaconan ye, nchuh ye yạn Listra mạn, yạn Iconio mạn, ntạ ye yạn Antioquía.

22 Queri ạma yạn nạn che nchuh ye ne, renecạh yạn ye chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne

riyạhve ye ihyan che quendi cotahno ye numa ino ye. Rạhn ye ri ye ihyan chahn te va che ạma chuhrihn ye muhn iyehnse, ate adive ne, cuahtenan ye vahchetero.

23 Namin tendạh nun ye neve ihyan queri ạma cuạn cạva che co ye intiyahn yạco. Covạh ye mạn, chahte ye yạhte mạn, ne ndạhco ye nducoyạca ihyan chahn che ritahno ye Dihvo vo tạh Dendiohs.

Pạblo nduco Bernabé ne, conạhn ye yạn Antioquía, yạhn yahn Siria

24 Chihno min ne, nchuh ihyan chahn yạhn yahn Pisidia, ne ndạ ye yạhn yahn Panfilia.

25 Cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs yạn Perge, tuhme cuahn ye yạn Atalia.

26 Chahtenun ye ạma bạrco, chica ye min, conạhn ye yạn Antioquía, a yạn min che ndạhco intiyahn yạco ihyan chahn tạh Dendiohs che ạma va vedeyahino yahn ye, cạva che cạhn ye nạn ntiyon che mạn ne, a dinahn ye.

27 Cuahn che a ntạ ye ne, nedin dạma ye nducoyạca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne necạh cuande ye ihyan chahn nducuahn che din Dendiohs nduco ye mạn, nduhcạ che din Dendiohs che chitahno ihyan tạma nación mạn.

28 Pạblo nduco Bernabé ne, ạma rạhn chahtenan ye yạn min nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo.

15

Chi ạma junta yạn Jerusalén

1 Tạhn min ne, ạma o sạhn che chica se estạdo yahn Judea, ndạ se yạn Antioquía ne, min chicuahn se ihyan che ritahno ye Dihvo vo te cạva che co ndevahn ye ne, va che conan seña ihyan nduhcạ che chihquentiyon Moisés.

2 Pạblo nduco Bernabé ne, riyạhve ye sạhn chahn che ndiyu tihcạ, ate ạma chahtecuhn chende se nduco ye. Nducote hua chi chihnde cạde min ne, nte cạde ihyan che ritahno ye Dihvo vo che dechuh ye ihyan chahn nduco tạma te o ihyan yạn Jerusalén cạva che nte cạde ye nduco ihyan apóstol mạn, intiyahn yạco mạn.

3 Chica ihyan chahn yạn Antioquía, chuh ye nación yahn Fenicia mạn, Samaria mạn, renecạh cuande ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo che vate ye min, nduhcạ che chihcomạn ihyan tạma nación dehtenduh che ritahno ye menạn, ne chitahno ye Dendiohs. Nducoyạca ihyan che chihnevan ye ndudo me ne, ạma chi yeno ye.

4 Cuahn che ndạ Pạblo nduco Bernabé min yạn Jerusalén ne, nducoyạca ihyan ndiyạco mạn, ihyan apóstol mạn, intiyahn yạco mạn, nevahnecun ye ihyan. Tuhme Pạblo nduco Bernabé necạh cuande ye ihyan chahn yahn nducuahn che din Dendiohs nduco ye.

5 Ate a̱ma o sa̱hn fariseo
che namin ritahno se Dihvo
vo ne, chahtendi se, ne ra̱hn
se:

—Va che conan seña ihyan
ta̱ma nación che ritahno ye
Dihvo vo ma̱n, va che dinahn
ye ley che dirun Moisés ma̱n.

6 Tuhme ndoda̱ma ihyan
apóstol chahn nduco
intiyahn ya̱co ca̱va che nte
ca̱de ye yahn chemin.

7 Cuahn che a a̱ma ndeh
rente ihyan chahn ne,
chandi Pedro, ne ra̱hn ye:

—Dihnó, a devano nchuhn
te a ra̱hn ne, va̱n uvo ne,
tenda̱h nun Dendiohs u ca̱va
che cuahndudó Ndudo yahn
ye, cahnevan ihyan ta̱ma
nación, ne cotahno ye.

8 Dendiohs che rendihche
ye chedave yahn nducoya̱ca
ihyan ne, te ye, checadino vo
che ndeva ye ihyan chahn, te
din ye che quenun Vaco
Ndah yahn ye ihyan, nduhca̱
che quenun uvo.

9 Dendiohs ne, da̱ma no
yahino ye uvo nduco ihyan
chahn, te namin ihyan
chahn ne, nchahco ye nunde
yahn ye yahn che chitahno
ye.

10 ¿Dehco che retumarande
nchuhn Dendiohs? Che tihca̱
rihquentiyon ne ne, reca̱h
rihn ne ihyan ta̱ma nación
che ritahno ye Dihvo vo, te
nducuahn che nahn ne che
dinahn ye ne, nde ihyan
ndico yuhn vo, nde ma̱n vo,
hua chi dinahn vo.

11 A devano vo te dema̱n
nduco vedeyahino yahn
Dihvo vo Jesucristo che
ndevahn vo ma̱n, ihyan
chahn ma̱n.

12 Tuhme chahtedihn
chende ihyan, ne chihcovan
ye che neca̱h cuande Pa̱blo
nduco Bernabé yahn
vederihno che din Dendiohs
nduco ye va̱n ihyan ta̱ma
nación.

13 Cuahn che chihno nte
ihyan chahn ne, necuandi
Jacobo, ne ra̱hn ye:

—Dihnó, cuihcovan
nchuhn che ca̱hmá.

14 Simón Pedro ne, a neco
ye uvo nduhca̱ che din
yahino Dendiohs ihyan ta̱ma
nación, ne tenda̱h nun ye
va̱n ihyan chahn, ihyan che
co yahn ye.

15 Tihca̱ va che co, te a
tihca̱ dirun a̱ma cha ihyan
profeta tuhca̱:

16 Ra̱hn Dendiohs: “Cuihno
min ne, ndaconán, ne
nda̱hco ca̱dé
vederihquentiyon
yahn David che va
ma̱n.
Dín che ndaconan ndo
chahte ma̱n, che
ca̱hcantiyon ma̱n
ma̱n,
17 ca̱va che ihyan yahn
nducuahn nación che
a tenda̱hnún ne,
cotahno ye u che
Dihve ye.”
18 Tihca̱ ra̱hn Dihvo vo
Dendiohs, te ye,
checadino vo
dehtenduh che
tuhchan nde a ra̱hn
me.

19 ’Chemin che ráhn te hua
nda̱hca̱ che ca̱h rihn vo
ihyan nación chena̱hn che a
chihcoma̱n ye dehtenduh

che ritahno ye ro menạn me, ne chitahno ye Dendiohs.

20 Tahque ndạhcạ che dirun vo yahn ye che hua cheh ye che rihco ihyan nạn che rạhn ye dendiohs yahn ye mạn, che hua cheh ye yute yahn ite che hua ra yun yahn te mạn, che hua cheh ye yun mạn, che hua ndere cuahtenan ye nduco ndạhta che ndiyu ndạhta yahn ye mạn.

21 Tihcạ din vo, te nducuahn yạn, nde a rạhn me, ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan ne, rahndudo ihyan ley che dirun Moisés, ne hua ndạhcạ che din vo che co ndạche ihyan che riquendi ye ley min.

22 Tuhme ihyan apóstol mạn, intiyahn yạco mạn, nducoyạca ihyan chenạhn che ritahno ye Dihvo vo mạn ne, nte cạde ye, ne tendạhnun ye o ihyan cạva che dechuh ye ihyan nduco Pạblo mạn, Bernabé mạn, yạn Antioquía. Quendạh yahn o ihyan che namin ndinạn ye vạn ihyan che ritahno ye Dihvo vo. Ạma ye ne, Judas, che namin duche ye Barsabás, ne tạma ye ne, duche ye Silas.

23 Nduco ihyan chahn ne, dechuh ye ạma cạca nạn che dirun ye:

"Nuhn, ihyan apóstol mạn, intiyahn yạco mạn, nducoyạca ihyan chenạhn che ritahno ye Dihvo vo mạn ne, rente nuhn Dendiohs nchuhn, dihno nuhn, ihyan nación chenạhn che vate ne yạn Antioquía mạn, yạhn yahn Siria mạn, Cilicia mạn.

24 Checadino nuhn te ạma o ihyan che chica ye muhn, ne ndạ ye tạn ne, redin vạhche ye yahn nchuhn mạn, redetoh ye ino nchuhn mạn, che ndere ricuahn ye che va che conan seña nchuhn mạn, dinahn ne ley che dirun Moisés mạn. Hua ndiyu nuhn che dechuh nuhn ihyan chahn.

25 A nte cạde nuhn, ne tendạhnun nuhn o dihno vo vạn nuhn, dechuh nuhn ihyan tạn, quendihchero ye nchuhn dạma nduco dihno vo che ạma yahino vo ihyan, Bernabé mạn, Pạblo mạn.

26 Ihyan chahn che ndihco mendạhn ye ihyan, redin ye ntiyon yahn Dihvo vo.

27 Me ihyan che o che dechuh nuhn ne, Judas mạn, Silas mạn. A ihyan chahn che nte cuande ye nchuhn yahn nducuahn che nte cạde nuhn.

28 Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs nte cạde nuhn che hua cạh rihn nuhn nchuhn nduco ạma ndeh nạn dehtenduh. Atenạn dehtenduh che tuhchan, va che dinạhn ne.

29 Hua cheh nchuhn yute che rihco ihyan che ri vedino nạn dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye mạn, hua cheh ne yun mạn, yute yahn ite che hua ra yun yahn te mạn, hua ndere cuahtenan ne nduco ndạhta che ndiyu ndạhta yahn mạn ne mạn.

Ndete che dinahn ne dehtenduh che tuhchan ne, ndạhcạ din ne. Dendiohs conduco ye nchuhn."

30 Tuhme chica ye min, ne ndạ ye yạn Antioquía. Nedin dạma ye nducoyạca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne necạh ye cạca me.

31 Cuahn che cahndudo ihyan cạca me, chihnevan ihyan chahn ne, ạma necạh yạn ye chedave yahn ye, ne chi yeno ye.

32 Judas nduco Silas ne, namin quenan cuma ye vederihquentiyon che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, ne cuahn che cahndudo ye, chihnevan ihyan chahn ne, ạma necạh yạn ye chedave yahn ye.

33 Cuahn che a ndeh ro chahtenan ye min ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ndedechuh ye ihyan numacuahn vedeyeno yạn Jerusalén.

34 Ate Silas ne, quenan ye min yạn Antioquía.

35 Namin Pạblo mạn, Bernabé mạn, chahtenan ye min, ne nduco ạma yạhn ihyan ne, quendi ye, ricuahn ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo mạn, rahndudo ye mạn.

Chahn Pạblo tạma yune cahndudo ye

36 Adive ne, rạhn Pạblo ri ye Bernabé:

—Cuhn vo tạma yune nduco ne, quendihchero vo nducoyạca dihno vo che vate ye nducuahn yạn nạn che a chahtechico vo, cahndudo vo ndudo yahn Dihvo vo. Ndihchero vo tạcạ chenan ye.

37 Bernabé ne, nahn ye che cạhn Juạn Marcos, co nduco se ihyan.

38 Ate Pạblo ne, rạhn ye te hua ndạhcạ che quenda ye sạhn yahn che, cuahn che chahn ye menạn me ne, chihcomạn se ihyan yạhn yahn Panfilia, conạhn se, ne hua quendi se nduco ye nạn ntiyon.

39 Nducote hua chidạma ndudo yahn ye nduco vih ne, chihcomạn vih ye. Bernabé ne, quenda ye Juạn Marcos, ne chahtenun ye ạma bạrco, ne cuahn ye yạhn yahn Chipre.

40 Me Pạblo ne, quenan ino ye che conduco Silas ihyan. Covạh ihyan che ritahno ye Dihvo vo cạva che numacuahn vedeyahino conduco Dendiohs ihyan, ne cuahn ye.

41 Chuh ye yạhn yahn Siria mạn, Cilicia mạn, renecạh yạn ye chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo.

16

Timoteo ne, chinduco se Pạblo nduco Silas

1 Pạblo nduco Silas ne, chuh ye yạn Derbe, ne ndạ ye yạn Listra. Min va ạma sạhn che duche se Timoteo, che ritahno se Dihvo vo Jesucristo. Sạhn min ne, dạya ạma ndạhta nación yahn Israel che namin ritahno ye Dihvo vo. Chida

se ne, ihyan nación yahn Grecia.
2 Ihyan che vate ye yạn Listra mạn, yạn Iconio mạn, che ritahno ye Dihvo vo ne, rạhn ye yahn se che ndah ihyan se.
3 Pạblo ne, nahn ye che conduco sạhn min ihyan, ne nahn ye señạ sạhn cạva che hua co yudo yahn ihyan nación yahn Israel che vate ye yạhn min, te nducoyạca ye ne, devano ye te chida se ne, ihyan tạma nación ye.
4 Nducuahn yạn nạn che rendạ ye ne, recạh cuande ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo nduhcạ che chihco cạde ihyan apóstol mạn, intiyahn yạco mạn, che vate ye yạn Jerusalén.
5 Me nducoyạca ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, riquendi ritahno ye numa ino ye, ne ro ro ne, ihyan che ranạn ritahno ye Dihvo vo ne, rinduco ye ihyan chahn, ne ri yạhn ye.

Chinahn ạma vederihno, ne ndihchero Pạblo ạma sạhn yạhn yahn Macedonia vạn yạhnde yahn ye

6 Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, hua cạh yune che cạhn ihyan chahn, cuahndudo ye yạhn yahn Asia. Chemin che chahtechica ye yạhn yahn Frigia mạn, Galacia mạn,
7 nde ndạ ye nạn ri vah yạhn yahn Misia. Cuahn che chenan ye min ne, nahn cạhn ye yạhn yahn Bitinia, ate hua cạh yune Vaco Dihvo vo Jesucristo che cạhn ye.
8 Tuhme chuh dạma ye yạhn yahn Misia, ne ndạ ye yạn Troas.
9 Min chinahn ạma vederihno, ne ndihchero Pạblo vạn yạhnde yahn ye che nti ạma sạhn yạhn yahn Macedonia nạn ye, ne rica se favor ihyan: "Cạhn ne yạn vạcó, Macedonia, conan ne nuhn."
10 Ndetạhn che ndihchero ye vederihno me ne, chihco yạn nuhn dehtenduh yahn nuhn cạva che cạhn nuhn yạhn yahn Macedonia, te a devano cuạco nuhn te nahn Dendiohs che cạhn nuhn, cuahndudo nuhn Ndudo yahn ye min.

Pạblo nduco Silas ne, ndạ ye yạn Filipos

11 Min yạn Troas chahtenun nuhn ạma bạrco, ne cuahn cuạco nuhn yạhn yahn Samotracia, ne tạma ro me ne, ndạ nuhn yạn Neápolis.
12 Chica nuhn min, ne ndạ nuhn yạn Filipos, yạn che tahque chahte che co tạma yạn min yạhn yahn Macedonia. Yạn min ne, Roma ndi cuande. Min chahtenan nuhn neve ro.
13 Ndạ ro che rahte tuhno ihyan ne, cuahn nuhn cuạhn chihto yạn. Ndạ nuhn chendico nạn che rahn ihyan, revạh ye. Min chahte nuhn, ne cahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs, chihnevan neve ihyan ndạhta che chi dạma ye min.
14 Min nduco ạma ndạhta yahn yạn Tiatira che duche ye Lidia. Ihyan min ne, ihyan

rendihcue tino morạdo, ne ritahno ye Dendiohs. Rihnevan ye che rahndudo Pạblo, ne din Dihvo vo che chenahn ye ndudo me.

15 Ihyan min nduco ihyan ndevạco ye ne, chedenune nducoyạca ye. Chihno min ne, chica ye favor nuhn:

—A ndihche nchuhn che a chitahnó Dihvo vo Jesucristo. Cuhn vo nduco ne ndevạcó, cuahtenan ne.

Tuhme din ye fuerza nuhn che chahtenan nuhn.

16 Ạma ro ne, ura che cuahn nuhn, covạh nuhn ne, ndihchero nuhn ạma tạhn dihn che quenun vaco chihngạ tạhn, che recadino suerte yahn ihyan. Vate ạma o dihve te, ne ạma rendạca se tume nạn ntiyon min.

17 Tạhn min ne, quendạh te nuhn, ne rah te:

—Ihyan chuhn ne, redin ye ntiyon yahn Dendiohs, ihyan min che ạma yudo vederihquentiyon yahn ye, ne rahndudo ye ndudo nduhcạ che co ndevahn ihyan.

18 A ạma nde ro che tihcạ redin te, nde nạn che chi yudo yahn Pạblo, ne chaconan ye, ndihchero ye tạhn, ne rạhn ye ri ye vaco chihngạ che quenun tạhn:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Jesucristo, rạhn rí di, cuendiquendah tạhn tih.

A ndetạhno ndiquendạh vaco me tạhn.

19 Cuahn che checadino dihve te che a ndiquendạh vaco chihngạ me tạhn, che ametah ndạca se tume nạn ntiyon min ne, chetạh se Pạblo nduco Silas, ne quenda se ihyan ndevạcoyạn nạn intiyahn.

20 Chih nunde se yahn ye, ne rạhn se:

—Sạhn chuhn ne, sạhn nación yahn Israel, ne rendedecuan se ihyan yạn vạco vo.

21 Ricuahn se costumbre che hua co nevahnecun vo, nde hua co quendi vo, te uvo ne, Roma ndi cuando vo.

22 Tuhme chi tạn ihyan yạn nduco ihyan chahn, ne chihquentiyon intiyahn che cahnevi se tino yahn ye, ne cuahn se ihyan nduco nducodi.

23 Chihno che ạma chahn se ihyan ne, chih se ihyan vạcoyạhn, ne chihquentiyon se sạhn che redin cudạdo vạcoyạhn me che din ndah se cudạdo ihyan.

24 Sạhn che redin cudạdo vạcoyạhn me ne, chih se ihyan chahn chete ạma cuạrto che va nde cuạhn candevah chete vạcoyạhn me, ne chih chiche se cạh ye nduco ạma nạn vihto che duche cepo.

25 Tenduh nạn mạhn yạn me ne, revạh Pạblo nduco Silas, rita ye himno, rendeva ye yavenạn Dendiohs, ne sạhn preso che chenun se min ne, rihcovan se.

26 A ura min no adenạn ạma nuhn yạhn, nde name yahn vạcoyạhn me, ạma chihde. Nạne nducuahn chende vạcoyạhn me, ne chihno ntạhte cadena che

nechiche nducoyąca preso chąhn.
27 Sąhn che redin cudądo vącoyąhn me ne, ntuche se, ne cuahn che ndihchero se che chendah chende vącoyąhn me ne, tico se espąda yahn se, nahn cąhno mąn se sąhn, te rąhco se te co a chihno chano preso chahn.
28 Ate cah Pąblo yahn se:
—Hua te cahne man di, te muhn chenun nducoyąca nuhn.
29 Tuhme chica se ąma yąhn, ne aderano se, chendą se nąn che chenun preso chahn, nde tuno rendoh se che vąh se, ne chehntihya se nąn Pąblo nduco Silas.
30 Ndetąhno ndetendąh se ihyan chąhn, ne tumerune se ihyan:
—¿Deh va che dín cąva che ndevahn u ne?
31 Ndahconan ye yahn se:
—Cuitehne Dihvo vo Jesucristo, ne ndevahn di nduco ihyan ndevaque.
32 Tuhme cahndudo ihyan chahn ndudo yahn Dihvo vo, chihnevan se nduco nducoyąca ihyan ndevąco se.
33 A ura min no chete rąhn, nąno se nąn ntąca yah yahn ihyan chahn. Tuhme chedenune se nduco nducoyąca ihyan ndevąco se.
34 Chihno min ne, ndiquenda se ihyan chahn ndevąco se, ne cąh se, cheh ye. Ąma yeno se che chitahno se Dendiohs, ne ihyan ndevąco se ne, namin ąma yeno ye che chitahno ye.
35 Cuahn che a chi dave me ne, dechuh intiyahn sąhn policía che cąhma se nduco sąhn che redin cudądo vącoyąhn me, che ntąhte se Pąblo nduco Silas.
36 Tuhme rąhn sąhn che redin cudądo vącoyąhn me ri se Pąblo:
—A chihquentiyon intiyahn u che ntąhté nchuhn. Mąn ne, co ndiquendąh ne, hua dehve rąhco ne.
37 Rąhn Pąblo ri ye sąhn policía chahn:
—Ihyan che ndi cuande ye Roma ne, rihquentiyon ley che hua co co ye castigo numanahn che metah cuhnde cąde yahn ye. Nuhn ne, Roma ndi cuande nuhn, ate nchuhn ne, nde hua teche cąde ne yahn nuhn, ne chahn ne nuhn nąn nducoyąca ihyan yąn, chih ne nuhn vącoyąhn. Mąn ne, ¿a rihco nchuhn che ndetendąh ne nuhn cuąhn ndeh ne? Hua. Chi mąn intiyahn, ndetendąh ye nuhn.
38 Ntą sąhn policía chahn, ne necąh cuande se intiyahn chahn. Cuahn che checadino ye te ndi cuande ihyan chahn Roma ne, ąma dihya ye chi,
39 ne cuahn ye, ndąca ye che nchahconunde Pąblo nduco Silas. Tuhme ndetendąh ye ihyan chahn, ne chica ye favor ihyan che ndąca ye yąn min.
40 Cuahn che ndiquendąh ye vącoyąhn me ne, cuahn ye ndevąco Lidia, quendihchero ye ihyan chahn che ritahno ye Dihvo

vo. Chihno yąhve ye ihyan chahn ne, chica ye min, ne cuahn ye.

17

Ndo dąma sąhn yąn Tesalónica, nahn cuahn se Pąblo

1 Pąblo nduco Silas ne, chuh ye yąn Anfípolis mąn, yąn Apolonia mąn, ne ndą ye yąn Tesalónica, nąn che nti ąma yąco yahn ihyan nación yahn Israel.

2 Pąblo, nducote a ntiyon min nda ye ne, chahn ye yąco me, ne ino ndate, ro che rahte tuhno ihyan ne, rahndudo ye che ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ihyan yąn min.

3 Rahndudo ye nduhcą che va che chuhrihn Dihvo vo Jesucristo mąn, nduhcą che chihno se ihyan mąn, nduhcą che va che ntuche ye mąn. Namin rąhn ye:

—Dihvo vo Jesucristo che rahndudó yahn ye nąn nchuhn ne, a ihyan min che a va cąde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse.

4 Tuhme neve ihyan nación yahn Israel chahn ne, chitahno ye Dihvo vo, ne chinduco ye Pąblo nduco Silas. Namin ąma yąhn ihyan nación yahn Grecia, che renevahnecun ye Dendiohs nde menąn, nduco ąma yąhn ndąhta nchico ne, chitahno ye Dihvo vo.

5 Ate sąhn nación yahn Israel che hua chitahno se ne, chi ve se, ne din dąma se ąma o sąhn dąhnde che duhtuno ihyan se, vatechica se viyąn, ne chinun se sąhn che ndedecuan se ihyan yąn. Chahn se vąco ąma ihyan che duche ye Jasón, rinuhn se Pąblo nduco Silas cąva che tendąh vah se ihyan, necąh se ihyan tąh ihyan yąn.

6 Nducote hua ntąca se ihyan chahn min ne, chihndą rudo se Jasón nduco ąma o dihno vo che chenan ye min, quenda se ihyan nąn intiyahn, ne cah se:

—Sąhn che rinun se ihyan, rendedecuan se ihyan numachahte iyehnse ne, mąn ne, ndą se muhn.

7 Jasón tih ne, retuma ino se sąhn ndevąco se. Nducoyąca sąhn chahn ne, redetoh nan se ley yahn César, te rąhn se te va tąma rey che duche ye Jesús.

8 Cuahn che chihnevan ihyan yąn mąn, intiyahn mąn, che tihcą ne, ąma chi tąn ye.

9 Ate Jasón nduco ihyan chenąhn chahn ne, nedihve ye intiyahn, ne ntąhte ye ihyan.

Pąblo nduco Silas ne, ndą ye yąn Berea

10 Ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, a vino min no dechuh ye Pąblo nduco Silas nde yąn Berea. Cuahn che ndą ye min ne, chendą ye chete yąco yahn ihyan nación yahn Israel.

11 Ihyan nación yahn Israel che vate ye min ne, tahque renahn ye che co ihyan che vate ye yąn Tesalónica, te

nevahnecun ye Ndudo yahn Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne ro ro rendihchenan ye Ndudo min cạva che cadino ye a cuạco nduhcạ che rahndudo Pạblo.

12 Chemin che ạma yạhn ihyan chahn chitahno ye Dihvo vo Jesucristo. Namin vạn ihyan nación yahn Grecia, nde ndạhta nchico mạn, nde chạhn mạn, chitahno ye ihyan.

13 Cuahn che checadino sạhn nación yahn Israel che vate se yạn Tesalónica che quenan Pạblo min yạn Berea, rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs ne, chahn se min, chinun se ihyan yạn, ndedecuan se ihyan.

14 Ate ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ndetạhno dechuh ye Pạblo cuạhn chihto nuniyạhn. A demạn Silas nduco Timoteo chahtenan ye min yạn Berea.

15 Me ihyan che chengu yune ye Pạblo ne, chinduco ye ihyan nde yạn Atenas. Ndetạhno ndaconan ihyan chahn, nda ye ndudo yahn Pạblo che cạhn Silas nduco Timoteo, ntuno ye ihyan tenun tenun no.

Quenan Pạblo yạn Atenas

16 Numanahn che quenan rino Pạblo che ndạ Silas nduco Timoteo min yạn Atenas ne, ạma rendededecadino ye yahn ihyan yạn min, te ndihche ye te ạma vate dehtenduh che redin vahn ye dendiohs yahn ye.

17 Chemin che ạma rente ye chete yạco nduco ihyan nación yahn Israel mạn, ihyan tạma nación che renevahnecun ye Dendiohs mạn. Namin rente ye ro ro nduco ihyan che chenun ye ndihve.

18 Ạma o sạhn che rahn se vededevano yahn Epicureo nduco tạma te o se che rahn se vededevano yahn estoico ne, canạn rente se nduco Pạblo. Ạma o se ne, tumerune se:

—¿Deh che rạhn sạhn tih che ạma cạhnda chende se?

Tạma te o se ne, rạhn se:

—Cane racotuhn se ndudo yahn tạma te o dendiohs.

Tihcạ rạhn sạhn chahn, te rahndudo Pạblo ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo mạn, yahn che va che ntuche tenạhn mạn.

19 Tuhme quenda se ihyan ạma cuete che duche Areópago nạn che rendo dạma ihyan ndinạn, rente cạde ye, ne tumerune se ihyan:

—¿A nahn te cuande ne nuhn yahn ndudo ra che rahndudo ne ne?,

20 te rente ne dehtenduh ndudo che hua nihnevan nuhn, ne nahn cadino nuhn deh conahn.

21 Tihcạ rạhn se, te nducoyạca ihyan yạn Atenas mạn, ihyan nación chenạhn che vate ye min mạn ne, demạn yahn dehtenduh che hua devano ye nahn nte ye mạn, nahn cahnevan ye mạn.

22 Tuhme chandi Pạblo min Areópago nạn nducoyạca sạhn chahn, ne cahndudo ye:

—Nchuhn ihyan yạn Atenas, rendihché te ạma ritahno ne dendiohs yahn ne,

23 te cuahn che quechicá, rendihcheró yạco yahn nchuhn, ne namin ntạcá ạma nạn ta nạn che ndirun tuhcạ: "Nạn ta yahn Dendiohs che hua rendihche ihyan." Dendiohs min che rendeva nchuhn yavenạn ye andahre hua rendihche ne ihyan ne, a ndudo yahn ye che rahndudó.

24 'A Dendiohs min che dendah ye iyehnse nduco nducuahn che va. A Dendiohs min che rihquentiyon ye numachahte iyehnse, nde nạn ro mạn, nde ndiyạhn mạn. Hua renun ye chete yạco che rihno ihyan,

25 nde hua rendotenan ye dehtenduh che co din ihyan cạva ye, te mạn ye redin ye che chenun ico nducoyạco vo mạn, rete ye vedevihche yuhn vo mạn, nducuahn dehtenduh che rendotenan vo mạn.

26 A ihyan min dendah ye ạma ndạta no ihyan yahn nducuahn nación, ne chihquentiyon ye che cuahte ye numachahte iyehnse. Chihco cạde ye ro che cuahte ye mạn, nạn che cuahte ye mạn.

27 Nahn Dendiohs che nuhn ihyan iyehnse ihyan ndete che ndạca ye ihyan, andahre cuạco te hua yahn quenan ye yahn queri ạma vo.

28 Hua yahn quenan ye, te a ihyan min che redin ye che chenun ico vo mạn, vatechico vo mạn, chenduche vo mạn. Namin rạhn ạma o ihyan devano yahn nchuhn ndudo cuh che dạma: "Ndạta yahn Dendiohs uvo."

29 Tuhme, nducote ndạta yahn Dendiohs uvo ne, hua ndedecadino vo che Dendiohs ne, ạma mieca che ndindah nduco diyạhnguạn mạn, o diyạhngua mạn, o tu mạn, che redendah ihyan nduhcạ che nahn mạn ye.

30 Ro menạn me ne, din chahtino Dendiohs vedetundo yahn ihyan, ate mạn ne, rihquentiyon ye ihyan che vate ye numachahte iyehnse che nto ino ye nunde yahn ye,

31 te a ndihco cạde ye ro che techecạde ye numa cuạco yahn nducoyạca ihyan iyehnse. A tendạh nun ye ạma ihyan che techecạde ye menun ye, ne ndedetuhche ye ihyan min vạn tenạhn. Nduco chemin ne, cạh ye, checadino nducoyạca ihyan che tihcạ va cạde.

32 Cuahn che chihnevan sạhn chahn yahn che ntuche tenạhn ne, nạhn se ne, rihyon nan se Pạblo, ne nạhn se ne, rạhn se:

—Tahque ndah tạma ro cuahndudo ne, cahnevan nuhn.

33 Tuhme chica Pạblo min, conạhn ye.

34 Ate vạn sạhn chahn ne, chenun neve ihyan che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne chinduco ye Pạblo. Ạma ye ne, duche ye

Dionisio. Ihyan min ne, ạma intiyahn yahn junta Areópago. Tạma ye ne, ạma ndạhta che duche ye Dámaris. Namin te neve ihyan, chitahno ye Dihvo vo.

18

Ndạ Pạblo yạn Corinto

1 Chihno min ne, chica Pạblo yạn Atenas, ne ndạ ye yạn Corinto.

2 Min ntạca ye ạma sạhn, ndạta yahn Israel, che duche se Aquila. Yạhn yahn Ponto chihta se. Adive ne, chihnde se yạhn yahn Italia. Nducote chihquentiyon emperador Claudio che ndạca nducoyạca ihyan, ndạta yahn Israel, Roma, yạhn yahn Italia ne, chica se min nduco ndạhta yahn se che duche te Priscila. Pạblo ne, cuahn ye, quendihchero ye ihyan chahn,

3 ne nducote dạma ntiyon yahn ihyan chahn nduco ye, che rendạhyon ye tino tu cạva che co vah tino ne, quenan ye nduco ihyan chahn, din ye ntiyon nduco vih.

4 Ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan, rahn Pạblo yạco. Min rahndudo ye, ne redin ye che renahn ihyan nación yahn Israel mạn, ihyan tạma nación mạn.

5 Cuahn che ndạ Silas nduco Timoteo che chica ye yạhn yahn Macedonia ne, chihcomạn Pạblo ntiyon che redin ye, ne rahndudo ye ro ro nạn ihyan nación yahn Israel. Rahndudo ye te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cạde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse.

6 Ate ihyan chahn ne, chi tạn ye nduco Pạblo, ne rạhn tạn ye nduco ye. Chemin che chihde ye tino yahn ye, cạh ye, checadino ihyan chahn che ndạca ye min, cạhcomạn ye ihyan. Rạhn ye:

—A mạn nchuhn chendihco ne nunde che conda ne, te u ne, a yạhvé nchuhn. Mạn ne, cáhn, cuahndudó, cahnevan ihyan nación chenạhn.

7 Ndiquendạh ye yạco min, ne cuahn ye vạco ạma ihyan che duche ye Justo, che nti chihto yạco. Ihyan min ne, namin rendeva ye yavenạn Dendiohs.

8 Ạma intiyahn yạco che duche ye Crispo nduco nducoyạca ihyan ndevạco ye ne, chitahno ye Dihvo vo Jesucristo. Namin cuahn che chihnevan ạma yạhn ihyan yạn Corinto Ndudo yahn Dendiohs ne, chitahno ye, ne chedenune ye.

9 Ạma vino ne, chinahn ạma vederihno nạn Pạblo, ne chihnevan ye che rạhn Dihvo vo nduco ye:

—Cuiquendi, cuahndode. Hua te vah. Hua ngüen,

10 te u ne, nducó di, ne nde ạma ihyan hua co nahn tạh ye di cạva che nuhn yah ye di. Cuiquendi, cuahndode, te muhn yạn cuh ne, vate ca ạma yạhn ihyan che cotahno ye u.

11 Chemin che quenan
Pạblo min yạn Corinto ạma
nduyo quenan mạn, ricuahn
ye Ndudo yahn Dendiohs,
rihnevan ihyan chahn.

12 Ate cuahn che quenan
Galión gobernador yahn
Acaya ne, ihyan nación yahn
Israel ne, chi tạn ye nduco
Pạblo, ne ndo dạma ye,
quenda ye ihyan nạn se.
13 Rạhn ye ri ye sạhn:

—Sạhnguh ne, rinun se
ihyan che cotahno ye
Dendiohs, ate hua nduhcạ
che rihquentiyon ley.

14 Pạblo ne, adeche cuanạn
cạhma ye cuahn che rạhn
Galión ri se ihyan chahn:

—Nchuhn, ihyan nación
yahn Israel, ndete che cạva
ạma nunde chahte che nda
ne sạhn tih nán ne, va
vedeyenó che techecạdé
yahn se.

15 Ate nducote demạn
ndudo mạn, che duche ihyan
mạn, yahn ley yahn mạn
nchuhn mạn ne, tạn
condihche ne tạca techecạde
mạn ne, te u ne, nde hua
nahn techecạdé yahn
dehtenduh che tihchan.

16 Chihno rạhn se chemin
ne, chihquentiyon se che
ndiquendạh vah ihyan
chahn.

17 Tuhme nducoyạca sạhn
nación yahn Grecia che
nduco se min ne, tumangạn
se ihyan ndinạn yahn yạco
che duche ye Sóstenes, ne a
min no chahn se ihyan.
Gobernador ne, ndihchero
se, ate nde hua tumacạh se.

Ntạ Pạblo yạn Antioquía, ne ndaconan cuahn tun ye che co ino yune, cuahndudo ye

18 Pạblo ne, ndeh ro ca
quenan ye yạn min. Tuhme
yạhve ye ihyan che ritahno
ye Dihvo vo, ne chahtenun
ye ạma bạrco nduco Aquila
nduco Priscila, ne cuahn ye
nduco vih yạhn yahn Siria.
Min yạn Cencrea, ura che
ametah conun Pạblo chete
bạrco me ne, ndu rah tin ye
cạva che nạhma ye che a
tuno ro yahn ạma ndudo che
a necạh ye Dendiohs ro
menạn.

19 Cuahn che ndạ ihyan
chahn yạn Efeso ne, Pạblo
ne, chihcomạn ye Aquila
nduco Priscila, ne cuahn ye
yạco, nte ye nduco ihyan
nación yahn Israel che rendo
dạma ye min.

20 Ihyan chahn ne, chica ye
favor ihyan che conan ca ye
min, ate hua cahnecun ye.

21 Tuhme yạhve ye ihyan
chahn:

—Va che cáhn yạn
Jerusalén cạva che a min
quenán ndạ ro vihco. Ate
ndete che nahn Dendiohs ne,
ndaconan túnˌ ndihchero vih
vo.

Tuhme ndonun ye bạrco
me, ne chica ye yạn Efeso.

22 Cuahn che ndạ Pạblo
yạn Cesarea ne, chahn ye
yạn Jerusalén, necạh ye
Dendiohs ihyan ndiyạco.
Tuhme conạhn ye yạn
Antioquía.

23 Cuahn che a chi rạhn
che ntạ ye min ne, cuahn tun
ye nduh yạn nduh yạn, yạhn

yahn Galacia maṇ, Frigia maṇ, renecaḥ yaṇ ye chedave yahn nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

Rahndudo Apolos yaṇ Efeso

24 Taḥn min ne, ạma ihyan, ndạta yahn Israel, che duche ye Apolos ne, ndạ ye yaṇ Efeso. Ihyan min ne, chihta ye yaṇ Alejandría. Ạma devano ye Ndudo yahn Dendiohs, ne ạma ndạhcạ rahndudo ye.

25 Ndah nahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne numa cuạco maṇ, numa ino ye maṇ, rahndudo ye yahn ye, andahre demaṇ yahn che chehdenune Juaṇ Bautista devano ye.

26 Min chete yạco ne, tihcạ cahndudo ye numa ino ye, ne cuahn che chihno cahndudo ye ne, Aquila nduco Priscila ne, quenda ye ihyan deva vih, ne cạh cuande ndah ye ihyan yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

27 Cuahn che nahn cạhn Apolos yạhn yahn Acaya ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, chinan ye ihyan, ne dirun ye ạma cạca yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo che vate ye yạhn min cạva che nevahnecun ye ihyan. Cuahn che ndạ ye yạhn min ne, ạma chinan ye ihyan chahn che numacuahn vedeyahino yahn Dendiohs chitahno ye Dihvo vo Jesucristo,

28 te rihco ro ye naṇ nducoyaca ihyan te hua ndạhcạ che rendededecadino ihyan nación yahn Israel, nde naṇ che cạhma ye metah. Nduco Ndudo yahn Dendiohs ne, recạh cuande ye ihyan chahn te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che va cạde che ndedevahn ye ihyan iyehnse.

19

Ndạ Pạblo yaṇ Efeso

1 Numanahn che quenan Apolos yaṇ Corinto ne, chuh Pạblo cuạhn icoyạhn, ne ndạ ye yaṇ Efeso. Min ndihche ye neve se che ritahno se Dihvo vo Jesucristo,

2 ne tumerune ye sạhn:

—¿A quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn cuahn che chitahno ne Jesucristo ne?

Ndahconan sạhn chahn:

—Nde hua nihnevan nuhn yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

3 Tuhme ndaconan tumerune ye sạhn chahn:

—¿Tạcạ chedenune nchuhn tuhme ne?

Ndahconan se:

—Chedenune nuhn nduhcạ che chehdenune Juaṇ Bautista ihyan.

4 Raḥn Pạblo ri ye sạhn:

—Juaṇ ne, chehdenune ye ihyan cạva che co ro che a nto ino ihyan chahn nunde yahn ye. Namin raḥn Juaṇ ri ye ihyan te va che cotahno ye ạma ihyan che cochi ye adive. A ihyan min che Jesús che a va cạde che chi ye,

ndedevahn ye ihyan iyehnse.

5 Cuahn che chihnevan sạhn chahn che tihcạ ne, chedenune se, cah se Dihvo vo Jesucristo.

6 Nahn tạh Pạblo sạhn, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sạhn, din che nte se tạma te o devạco mạn, cahndudo se Ndudo yahn Dendiohs mạn.

7 Vạn nducoyạca ne, ri se tenduh ndichio ihyan se.

8 Numanahn che quenan Pạblo min ino iyo ne, rahn ye yạco, rahndudo ye numa ino ye, redin ye che renahn ihyan yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

9 Ate ạma yạhn ihyan ne, nducote cheche chedave yahn ye ne, hua chitahno ye, ne chihngạ rạhn ye yahn ndudo ndah yahn Dendiohs. Chemin che Pạblo nduco nducoyạca ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, chihcomạn ye ihyan chahn, ne cuahn ye, ndo dạma ye chete escuela yahn ạma ihyan che duche ye Tiranno. Min cahndudo ye ro ro.

10 Chete che o nduyo quendi ye, rahndudo ye min, ne ạma yạhn ihyan, ihyan nación yahn Israel mạn, ihyan nación chenạhn mạn, che vate ye yạhn yahn Asia ne, chihnevan ye ndudo yahn Dihvo vo.

11 Dendiohs ne, cạh ye vederihquentiyon, quenan cuma Pạblo, ne rinahn vederihno rahte.

12 Nde tino che retoh Pạblo, o pạyon yahn ye ne, riquenda ihyan, renahn ye ihyan cah, ne rendoyahn ye, renahn ye ihyan che chenun vaco chihngạ ihyan, ne rendiquendạh.

13 Ate ạma o sạhn nación yahn Israel che vatechica se, rendetendạh se vaco chihngạ che chenun ihyan ne, nahn ndetendạh se vaco chihngạ nduco vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Rạhn se ri se vaco chahn:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Jesucristo che rahndudo Pạblo yahn ye ne, rihquentiyon nuhn nchuhn che ndiquendạh ne.

14 Esceva, ạma ihyan nación yahn Israel, che chidocuyạn ndinạn ye ne, vate ndache dạya ye, ne sạhn chahn ne, tihcạ redin se.

15 Ate ạma yune cuahn che tihcạ rạhn se nduco ạma vaco chihngạ ne, ndahconan vaco me yahn se:

—A rendihché Jesucristo. Namin a devanó duh che Pạblo. Ate nchuhn ne, ¿duh nchuhn ne?

16 Tuhme sạhn che quenun vaco chihngạ me ne, tumangạn se sạhn chahn, ne chahn se sạhn numacuahn vedetạn, nde nạn che din cuno se nducoyạca se. A devạne sạhn chahn mạn, ntạca yah se mạn, ndiquendạh vah se, chano se.

17 Nducoyạca ihyan nación yahn Israel mạn, ihyan

nación chenạhn mạn, che vate ye min yạn Efeso ne, checadino ye che tihcạ chi. Ạma chahn ino ye, ne ndeva ye yavenạn Dihvo vo Jesucristo.

18 Me ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ạma yạhn ye ne, ntuma ino ye nunde yahn ye che chitahno ye vedecuah ro menạn me.

19 Namin ạma yạhn ihyan che quenan cuma ye vedecuah ro menạn me ne, quenda ye libro yahn ye, chihquiyạhn ye nạn nducoyạca ihyan. Cuahn che tendạh cuande ihyan tạva chihve nducuahn libro chahn ne, rigonun o raco ndiche mil tume diyạhngua.

20 Nduco tihcạ ne, ạma chetuhn ndudo yahn Dihvo vo, chihnde ro vederihquentiyon yahn ye.

21 Chihno min ne, chihco cạde Pạblo che cạhn ye yạhn yahn Macedonia mạn, Acaya mạn, quendihchero ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne quendi ye nde yạn Jerusalén. Tuhme va che cạhn ye yạn Roma.

22 Dechuh ye o combiero yahn ye che rinan se ihyan, Timoteo nduco Erasto, che cạhn se yạhn yahn Macedonia numanahn che quenan ca ye yạhn yahn Asia.

Ndo dạma ihyan yạn Efeso numacuahn vedetạn

23 Tạhn min ne, ạma chi tạn ihyan yahn che retuhn ndudo ndah yahn Dendiohs.

24 Vedetạn min ne, canạn cạva ạma sạhn vichediyạhngua che duche se Demetrio. Sạhn min ne, rendedevihne se diyạhngua, redendah se yạco cạhya nduhcạ yạco yahn Diana, dendiohs che va ye yạn vạco se. Yahn chihve ntiyon min, ne yạhn sạhn che redin se ntiyon nduco se.

25 Din dạma se sạhn chahn mạn, nducoyạca ca sạhn che rinan se sạhn nạn ntiyon min mạn, ne rạhn se ri se sạhn:

—Nchuhn ne, a devano ne te nạn ntiyon cuh ạma rendạca vo tume.

26 A rendihche ne mạn, a rihnevan ne mạn, nduhcạ che ạma racotuhn Pạblo ndudo vạn nducoyạca ihyan yạn Efeso mạn, vạn ihyan che vate ye numachahte yạhn yahn Asia mạn. Hua renguan se, rahndudo se te dendiohs che redendah ihyan ne, ndiyu dendiohs, ne a ạma yạhn ihyan ritahno ye.

27 Che redin se ne, cạhnda yahn ntiyon che redin vo, te co cuihno, nde co cuhnde mạn yạco yahn dendiohs Diana, che ạma yudo ye, che rendeva nducoyạca ihyan yavenạn ye, numachahte yạhn yahn Asia mạn, numachahte iyehnse mạn. Ndete che quendi tihcạ ne, nde ametah tumecạh ihyan yahn vederihquentiyon yahn ye.

28 Cuahn che chihnevan sạhn chahn che tihcạ ne, ạma chi tạn se, ne canạn cah se:

—¡Ạma yudo vederihquentiyon yahn Diana, dihve ihyan yạn Efeso!

29 Nduco chemin ne, necuan ihyan yạn numacuahn vedetạn, chetạh ye Gayo nduco Aristarco, o ihyan yạhn yahn Macedonia che nduco ye Pạblo, ne chihndạ rudo ye ihyan chahn, quenda ye ihyan ndevạcoyạn.

30 Pạblo ne, nahn cạhn ye min, yạhve ye ihyan yạn chahn, ate ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, hua cahnecun ye.

31 Namin o ino ihyan ndinạn che rihquentiyon ye yạhn yahn Asia, che amigo yahn Pạblo ne, tahve ye ndudo yahn ye che hua nạhme nạn ye min.

32 Numanahmin ne, vari chende ihyan yạn chahn, chenun ye min. A vih rah ạma, a vih rah tạma ye, te a nahn nducoyạca ye nde hua devano ye deh cuande che nto dạma ye.

33 Ạma o sạhn che nduco se min ne, cạh cuande se Alejandro deh che ri, ne chaconahn ihyan nación yahn Israel sạhn nạn nducoyạca ihyan cạva che cạhma nan se ihyan. Din tạh se che cuahte dihn chende nducoyạca ihyan yạn chahn cạva che cuahndudo se.

34 Ate cuahn che checadino ye te ndạta yahn Israel sạhn ne, cah ye tenduh o ura tuhcạ:

—¡Ạma yudo vederihquentiyon yahn Diana, dihve ihyan yạn Efeso!

35 Tuhme ndạ sạhn secretario, chihco dihn se ihyan chahn, ne rạhn se:

—Nchuhn, ihyan yạn Efeso, numachahte iyehnse ne, devano ihyan te redin ihyan yạn Efeso cudạdo yạco yahn dendiohs Diana che chica ye nạn ro.

36 Nducote nducoyạca ihyan devano ye yahn chemin ne, cuahte dihn nchuhn. Hua cuhma ne numanahn che metah ndedecadino ndah ne,

37 te sạhn sih che nda ne muhn ne, hua chihngạ rạhn se yahn dendiohs yahn ne.

38 Ndete che Demetrio nduco sạhn che redin ntiyon nduco se vate cạnda se nduco adecoduhno ihyan ne, va vạcoyạn mạn, vate intiyahn che retechecạde ye mạn. Min cạhn queri ạma se cuhnde cạde yahn se.

39 Ate ndete che tahque chahte cạnda yahn se ne, conan rino se, te va che ndo dạma nducoyạca ihyan yạn, ne ro min ne, co cuhnde cạde yahn se.

40 Nde cạhnda yuhn vo che tihcạ rendo dạma nchuhn, rah ne, te co cạca nunde ihyan yuhn vo che rendedecuan vo cạnda. Ndete che cạcarune ihyan ndinạn ne, nde nạn che cạhma vo metah.

41 Chihno rạhn ye chemin ne, ndedechuh ye ihyan yạn chahn, conạhn ye.

20

Ndaconan Pạblo, nchuh ye yạhn yahn Macedonia, ntạ ye yạhn yahn Grecia

1 Cuahn che a chahte dihn ihyan yạn chahn ne, nedin dạma Pạblo ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne yạhve ye ihyan. Chihno min ne, chahtemạhn vih ye, ne ndạca ye min, ndạ ye yạhn yahn Macedonia.

2 Quechica ye nduh yạn nduh yạn yahn Macedonia, yạhve ye nducoyạca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, nde ndạ ye yạhn yahn Grecia.

3 Min quenan ye ino iyo, ne cuahn che a va yạn yahn ye che conun ye ạma bạrco, nạhn ye yạhn yahn Siria ne, checadino ye te ihyan nación yahn Israel ne, nahn cạhno ye ihyan. Chemin che ndonun yune ye, ndaconan ye yạhn yahn Macedonia.

4 Sópater yahn yạn Berea mạn, Aristarco nduco Segundo yahn yạn Tesalónica mạn, Gayo yahn yạn Derbe mạn, Timoteo mạn, Tíquico mạn, Trófimo yahn yạhn yahn Asia mạn ne, cuahn ye nduco Pạblo.

5 Quendạh nạn ihyan chahn yahn nuhn, ne chahtenan rino ye nuhn nde yạn Troas.

6 Chuh ro yudo, vihco che reh ihyan pạn che metah yạ yahn ne, chahtenun nuhn ạma bạrco, chica nuhn yạn Filipos. Chihno uhn ro ne, ntuno nuhn ihyan chahn min yạn Troas, ne min chahtenan nuhn nduco vih ndache ro.

Rahndudo Pạblo yạn Troas

7 Ro che ndeva ndate ne, ndo dạma nducoyạca ihyan che ritahno ye Dihvo vo cạva che ndeh ye pạn nduhcạ che a va cạde, ne riyạhve Pạblo ihyan. Quendi ye rente ye nde chi mạhn yạn, te tạma ro me ne, va che ndạca ye min.

8-9 Nto dạma ihyan chahn nde nạn cuạrto che tahque yạco, nạn ino cuahto, ne ạma chendihco lámpara, riche. Ạma sạhn yuno che duche se Eutico ne, va se nạn ventạna, ne nducote ạma rạhn quendi Pạblo rahndudo ye ne, chetạh yạhnde sạhn, ne cuahn che a ndah quiyạdo se ne, ndacondạ se min, chendạh se nde ndiyạhn. Chahn ihyan chahn, ndedecuan ye sạhn, ne a ndih se.

10 Tuhme cuenchahn Pạblo, ne chahtemạhn ye sạhn. Rạhn ye ri ye ihyan chahn:

—Huate dihya nchuhn co, te mạn ne, quenduche se, a ndedetuhche Dendiohs sạhn.

11 Chihno min ne, condạ Pạblo, ne cheh ye nduco ihyan chahn. Quendi ye rahndudo ye nde chi dave, ne tuhme cuahn ye.

12 Me sạhn yuno me ne, ndiquenda ihyan chahn sạhn ndevạco se, quenduche se, ne ạma chi yeno ducoyạca ye.

Pạblo nduco combiero yahn ye, chica ye yạn Troas, cuahn ye yạn Mileto

13 Chahtenun nuhn ą̄ma bą̄rco, quendą̄h nąn nuhn
yahn Pą̄blo, cuahn nuhn yąn
Asón. A nte cą̄de nuhn te min
va che cuahtenan rino nuhn
ihyan, te mąn ye nahn cą̄ca
cą̄h ye nde min.
14 Cuahn che ntą̄ca vih
nuhn nduco ye min yąn Asón
ne, chendą̄ ye chete bą̄rco
nduco nuhn, ne ndą̄ nuhn
yąn Mitilene.
15 Tą̄ma ro me ne, chica
nuhn min, ne chuh nuhn yąn
Trogilio, ne nde tą̄ma ro me
ne, ndą̄ nuhn yąn Mileto.
16 Tihcą̄ din nuhn, te nahn
chuh dą̄ma Pą̄blo yąn Efeso
cą̄va che hua condah ye
yąhn yahn Asia. Ndete che
conun ne, nahn ntą̄ nun ye
yąn Jerusalén, conan ye min
ndą̄ ro vihco Pentecostés.

Cahndudo Pą̄blo nąn intiyahn yą̄co che vate ye yąn Efeso

17 Cuahn che a chenan
nuhn yąn Mileto ne, tahve
Pą̄blo che chehua intiyahn
yą̄co nde yąn Efeso.
18 Cuahn che ndą̄ ihyan
chahn min ne, cahndudo
Pą̄blo:
—Nchuhn ne, a devano ne
nduhcą̄ che quechicá vąn
nchuhn nde ro che ndą́ yąhn
yahn Asia.
19 Numącuahn ro che
quenán nduco nchuhn ne,
dín ntiyon yahn Dendiohs
numącuahn vedenecun.
Ą̄ma chuhríhn mąn, chihtera
nune ndutinąń mąn, yahn
che ihyan nación yahn Israel
ne, chenun ino ye vedetą̄n
nducó.
20 Ate hua cheguán
cahndudó nąn nchuhn
nducuahn che cochihve
yahn ne. Chicuáhn nchuhn
nąn nducoyą̄ca ihyan mąn,
queri ą̄ma ne ndevą̄co ne
mąn.
21 Ihyan nación yahn Israel
mąn, ihyan nación chenąhn
mąn, chicuáhn nducoyą̄ca ye
che va che nto ino ye nunde
yahn ye, ne cotahno ye
Dihvo vo Jesucristo.
22 Mąn ne, nahn Vaco
Dendiohs che cą́hn yąn
Jerusalén, nde hua devanó
nducuahn che cuahno có
min.
23 Ate devanó te nduh cuąn
yąn nąn che ráhn ne, rąhn
Vaco Ndah yahn Dendiohs ri
u te va che conún vą̄coyąhn
mąn, ą̄ma chuhríhn mąn.
24 Ate nde hua
rendededecadinó yahn
chemin, andahre cąhno
ihyan u, te nahn dináhn
numacuahn vedeyeno
ntiyon che te Dihvo vo
Jesucristo u, che cuahndudó
ndudo ndah yahn
vedeyahino yahn Dendiohs.
25 'Mąn ne, a devano cuą̄có
te nde ą̄ma nchuhn che
cahndudó ndudo yahn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs nąn ne ne, ametah
ndą̄conan ndihchero ne u.
26 Chemin che cąhmá có
nchuhn te ametah
quendihcó nunde cą̄va nde
ą̄ma ne,
27 te a cahndudó nąn ne
nducuahn che ndihco cą̄de
Dendiohs, nde tah hua
chináṇ.
28 Cuihco nchuhn cudą̄do
mąn ne. Namin codin ne
cudą̄do nducoyą̄ca ihyan che
ritahno ye Dihvo vo, te

chaconahn Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn che din ne ntiyon min. Nunde yahn ihyan chahn ne, a nenevihve nduco yun yahn Dihvo vo.

29 U devanó te cuahn che a conạ́hn ne, ndạ sạhn che conun se ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne din se che cuihno cotuhn ye nduhcạ che retuhn itecuche cuahn che rendạ lobo.

30 Vạn mạn nchuhn ne, quendạh sạhn che detoh nan se ndudo cuạco, cahncheh se ihyan che a ritahno ye Dihvo vo, ne quenda se ihyan lạdo yahn se.

31 Chemin che cuihco nchuhn cudạdo, ne cuenecạhco ne te ino nduyo nde ro nde rạhn, riyạhvé queri ạma ne, nde chihterá nune ndutinạ́n cạva ne.

32 'Dihnó, mạn ne, ndạhcó nchuhn tạh Dendiohs. Codinahn ne ndudo yahn vedeyahino yahn ye, te va vederihquentiyon yahn, ne co din che quendi cotahno ne Dihvo vo Jesucristo numa ino ne. Namin nedin dạma Dendiohs nchuhn nduco nducoyạca ihyan che a ndihco vih ye cạva che co ye ihyan yahn mạn ye.

33 Cạva mạ́n ne, hua nahn yáhn nde ạma dehtenduh yahn ihyan, nde tume, nde tino.

34 Mạ́n redín ntiyon cạva che ndạca che rechuhnún nduco ihyan che rinduco ye u. A mạn nchuhn devano ne.

35 Cuahn dạma chicuáhn nchuhn che tihcạ va che din vo ntiyon, ne conan vo ihyan che metah yahn ye nduhcạ che rạhn Dihvo vo Jesucristo: "Tahque ndah che cạh vo ihyan che co che cotạh vo che te ye."

36 Cuahn che a chihno cahndudo Pạblo ne, chehntihya ye, ne covạh ye nduco nducoyạca ihyan chạhn.

37 Tuhme ạma chaco nducoyạca ihyan chahn, chatemạhn ye Pạblo, ne tenạn ye ihyan,

38 te ạma chi rạn ye yahn che rạhn Pạblo te ametah ndaconan ndihche vih ye. Tuhme chengu yune ye Pạblo nde nạn che va bạrco.

21

Cuahn Pạblo yạn Jerusalén

1 Chihco mạn nuhn dihno vo chahn, chahtenun nuhn chete bạrco me, ne cuahn dạma nuhn nde yạhn yahn Cos. Tạma ro me ne, ndạ nuhn yạhn yahn Rodas, ne chica nuhn min, cuahn nuhn yạn Pátara.

2 Min ndihche nuhn ạma bạrco che cuahn cuạhn yạhn yahn Fenicia, ne chahtenun nuhn chete, cuahn nuhn.

3 Chuhnan nuhn yạhn yahn Chipre, quenan cuạhn lạdo tạh cueh nuhn, ne cuahn dạma nuhn nde yạhn yahn Siria. Nducote bạrco min ne, yạn Tiro chan cạva che ndevah chede yahn ne, cuenchahn nuhn.

4 Min ntạca nuhn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chahtenan nuhn nduco ye ndache ro. Ihyan chahn ne, din Vaco Dendiohs che

checadino ye deh che va che co, ne rąhn ye ri ye Pąblo che hua cąhn ye yąn Jerusalén.

5 Ate chihno ndate min ne, chica nuhn min, ne nducoyąca ihyan chahn, nde ndąhta, nde chąhn, nde checąhya yahn ye mąn, chengu yune ye nuhn nde chihto nuniyąhn. Min chehntihya nducoyąca nuhn, covąh nuhn.

6 Chihno yąhve vih nuhn mąn, chahtemąhn vih nuhn mąn, tuhme chahtenun nuhn bąrco me, ne ihyan chahn ne, conąhn ye ndevąco ye.

7 Chica nuhn yąn Tiro, ndą nuhn yąn Tolemaida. Min ntąca nuhn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chahtenan nuhn nduco ye ąma ro.

8 Tąma ro me ne, chica nuhn min, ne ndą nuhn yąn Cesarea. Chendą nuhn vąco dihno vo, Felipe evangelista, ąma ihyan diácono che ndache chahn, ne min chahtenan nuhn nduco ye.

9 Ihyan min ne, vate cun tąhn ntuco dąya ye, che rahndudo te Ndudo yahn Dendiohs.

10 A ndeh ro chenan nuhn min cuahn che ndą ąma ihyan che duche ye Ągabo che chica ye estądo yahn Judea. Ihyan min ne, recąh Dendiohs che recadino ye deh che va che co.

11 Ndą ye nąn che chenun nuhn, ne chetąh ye pąyon chahno yahn Pąblo. Dechiche ye cąh ye mąn, tąh ye mąn, ne rąhn ye:

—Rąhn Vaco Ndah yahn Dendiohs te ihyan nación yahn Israel che vate ye yąn Jerusalén ne, tuhcą dechiche ye ihyan che yahn ye pąyon chahno cuh, ne necąh ye ihyan tąh sąhn tąma nación.

12 Tuhme nuhn nduco dihno vo che vate ye yąn Cesarea ne, ąma ndeh rąhn nuhn nduco Pąblo che hua cąhn ye yąn Jerusalén.

13 Ndahconan ye, ne rąhn ye ri ye nuhn:

—¿Dehco che raco nchuhn, recąh rąn ne chedave yáhn?, te u ne, a va yą́n ndiyu demąn che dechiche ihyan u, ate a va yą́n andahre cąhno ye u min yąn Jerusalén yahn che rahndudó ndudo yahn Dihvo vo.

14 Nducote hua chicha ndudo yahn nuhn ne, cheguan nuhn riyąhve nuhn ihyan, ne rąhn nuhn:

—Co nduhcą che nahn Dihvo vo Dendiohs.

15 Chihno min ne, chihco yąn nuhn dehtenduh yahn nuhn, ne cuahn nuhn yąn Jerusalén.

16 Yąhn dihno vo che vate ye min yąn Cesarea ne, cuahn ye nduco nuhn. Namin cuahn ąma dihno vo, yąhn yahn Chipre, che duche ye Mnasón. Ihyan min ne, a rąhn ritahno ye Dihvo vo, ne vąco ye va che cuahtenan nuhn min yąn Jerusalen.

Chahn Pąblo quendihchero ye Jacobo

17 Cuahn che ndą nuhn yąn Jerusalén ne, ihyan yąn min che ritahno ye Dihvo vo

ne, nte ye Dendiohs nuhn numacuahn vedeyeno.
18 Tạma ro me ne, chahn nuhn nduco Pạblo, chendihchero ye Jacobo, ne min nto dạma nducoyạca intiyahn yạco.
19 Pạblo ne, necạh ye Dendiohs ihyan chahn, tuhme necạh cuande ye ihyan queri ạma vederihno che din Dendiohs vạn ihyan nación chenạhn.
20 Cuahn che chihnevan ihyan chahn ne, ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenạn Dendiohs. Tuhme rạhn ye ri ye Pạblo:
—Dihno nuhn, ndạhcạ nduhcạ che rạhn ne, ate rendihche ne te ạma yạhn ihyan nación yahn Israel, cạde mil ye, ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne nducoyạca ye ne, nahn ye che quendi vo, dinahn vo ley che dirun Moisés.
21 Checadino ihyan chahn te ndih ne, ricuahn ne ihyan nación yahn Israel che vate ye nación chenạhn, che hua dinahn ye ley min mạn, hua nahn ye seña dạya ye mạn, hua quendi ye costumbre ndico yuhn vo mạn.
22 Mạn ne, ¿deh din ye?, te ndo dạma nducoyạca ye cuahn che cadino ye che a ndạ ne.
23 Tahque ndah tuhcạ codin ne. Vate cun sạhn dihno vo muhn che a nahn cuihno ro che vate se yạhte yahn ndudo che cạh se Dendiohs.
24 Cuinduco ne sạhn, ne cạh ne tume sạhn cạva che cua se dehtenduh che co vedino ro min cuahn che va che ndu rah tin se. Tuhme cadino ihyan chahn te hua cuạco nduhcạ che rạhn ihyan nduco ye yahn ne, ne codevano ye te namin ndih ne, redinahn ne che rihquentiyon ley.
25 Me ihyan tạma nación che ritahno ye Dihvo vo ne, a dirun nuhn yahn ye che hua tumecạh ye yahn nducuahn dehtenduh, atenạn o ino che tuhchan. Hua cheh ye yute che ri vedino, rihco ihyan nạn dehtenduh che redin vahn ye dendiohs yahn ye mạn, hua cheh ye yun mạn, yute yahn ite che hua ra yun yahn te mạn, hua cuahtenan ye nduco ndạhta che ndiyu ndạhta yahn ye mạn.

Din se preso Pạblo chete yạco chahte

26 Tuhme chinduco Pạblo sạhn che cun chahn, ne tạma ro me ne, ndodave ye nduco se nduhcạ costumbre min, ne chendạ ye chete yạco chahte cạva che co ye chidocuyạn ro che cuihno yạhte yahn se mạn, cạh queri ạma se vedino yahn se mạn.
27 Ate cuahn che a nahn tuno nduh che ndache ro che va che cạh sạhn chahn vedino yahn se ne, ndạ ino cun sạhn nación yahn Israel che chica se yạhn yahn Asia, ne ndihchero se Pạblo chete yạco me. Chinun se nducoyạca ihyan yạn, ne tumangạn se Pạblo,
28 cah se:

—Nchuhn, ihyan nación yahn Israel, ¡cuinan ne nuhn! Cotạh vo sạhnguh che quechica se nduh yạn nduh yạn, rinun se ihyan che hua dinahn ye che rihquentiyon nación yuhn vo mạn, yạco yuhn vo mạn, ley yuhn vo mạn. Avạne ne, nda se ạma o sạhn tạma nación muhn chete yạco, detoh nan se muhn nạn che rendeva vo yavenạn Dendiohs.

29 Tihcạ rạhn sạhn chahn yahn che ndihchero se Pạblo viyạn me che nduco ye Trófimo, ạma sạhn yạn Efeso, ne rạhco se te co quenda ye sạhn min chete yạco.

30 A nahn nducoyạca ihyan yạn, aderano ye, ndo dạma ye, ne tumangạn ye Pạblo numacuahn vedetạn. Chihndạ rudo ye ihyan cuạhn chevah, ne ndetạhno necạhde ye chende yạco.

31 Adeche cạhno ihyan chahn Pạblo cuahn che checadino ihyan ndinạn yahn sandạdo che nducoyạca ihyan yạn Jerusalén, a nto dạma ye numacuahn vedetạn.

32 Ndetạhno quenda ihyan ndinạn me sandạdo yahn ye mạn, capitán mạn, ne cuahn ye rano ye nạn che nto dạma ihyan yạn chahn. Cuahn che ndihche ihyan yạn chahn che ndạ ihyan ndinạn me nduco sandạdo chahn ne, chenguan ye rahn ye Pạblo.

33 Chihquentiyon ihyan ndinạn me che din sandạdo chahn preso Pạblo, dechiche se ihyan nduco o cadena. Tuhme tumerune ye duh ihyan ye mạn, deh nedin ye mạn.

34 Ihyan yạn chahn ne, a vih rah ạma, a vih rah tạma ye, ne nducote hua chi chenahn ihyan ndinạn me yahn che ạma vari chende ye ne, chihquentiyon ye sandạdo che quenda se Pạblo chete cuartel.

35 Cuahn che ndạ sandạdo chahn nduco Pạblo nạn nda che rendạ chete cuartel ne, quenda yạco se ihyan, te ạma cạnda chende ihyan yạn chahn,

36 ndito cạhche ye, rah ye:

—¡Cuihno nchuhn sạhn tih!

Cahndudo Pạblo nạn ihyan yạn

37 Cuahn che ndạ se nduco Pạblo chendevah cuartel ne, tumerune ye ihyan ndinạn me:

—¿A te yune ne che cạhmá ạma o ndudo ne?

Ndahconan ihyan ndinạn me:

—¿A ri rente devạco griego?

38 ¿A ndiyu di sạhn nación yahn Egipto che ndedecuen cạnda a rạhn me, quenda cun mil sạhn rihno ihyan cuạhn icoyạhn?

39 Tuhme ndahconan Pạblo:

—U ne, ihyan nación yahn Israel u. Yạn vạcó ne, Tarso, ạma yạn chahte, yạhn yahn Cilicia. Codin ne favor, ne te yune ne che cạhmá nduco ihyan sih.

40 Cạh yune ihyan ndinạn me che cạhma Pạblo, ne chandi ye nạn nda me, din

tạh ye cạva che cuahte dihn chende ihyan yạn chahn. Tuhme cahndudo ye devạco hebreo:

22

1 —Nducoyạca nchuhn, ihyan ndico mạn, dihnó mạn, cuihcovan ne che cạhmá, te hua dehva nedín yahn ne.

2 Cuahn che chihnevan ihyan chahn che devạco hebreo rente ye ne, tahque chahte dihn chende ye, ne quendi ye rạhn ye:

3 —U ne, ndạta yahn Israel u. Chihndeyán yạn Tarso, yạhn yahn Cilicia, ate muhn yạn Jerusalén chihtá. Muhn chahn ndáh, Gamaliel chicuahn ye u nducuahn ley che dinahn ihyan ndico yuhn vo. Numacuahn ro ne, redináhn numa inó nducuahn che rihquentiyon Dendiohs, nduhcạ che redin nchuhn mạn ro cuh.

4 Ro menạn ne, tihcạ redin tán nduco ihyan che ritahno ye Jesucristo, ne retendạh váh nde ndạhta, nde chạhn ye, ríh ihyan vạcoyạhn, nde nahn decuihnó ihyan.

5 Chidocuyạn che tahque ndinạn nduco intiyahn, a devano cuạco ye yahn chemin, te a ihyan chahn te ye cạca u cạva che cáhn yạn Damasco, nguá nducoyạca ihyan che ritahno ye ihyan min, din nuhn castigo ihyan muhn yạn Jerusalén.

Cahndudo Pạblo nduhcạ che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo

6 'Ate cuahn che cuahn ninó yạn Damasco, tenduh nạn inguiyạhn ne, adenạn chiya chihto nán ạma dave che chica nạn ro,

7 ne chendáh nde ndiyạhn. Ura min no chihneván ạma ndudo che rạhn nducó: "Saulo, Saulo, ¿dehco che redin tan nduco ihyan yáhn?"

8 Tuhme tumeruné: "Dihvé, ¿duh ndih ne?" Ndahconan ndudo me: "U che Jesucristo yahn yạn Nazaret. A u che redin tan nducó."

9 Sạhn che nduco se u ne, ạma dihya se chi, ndihche se dave me, ate hua chenahn se ndudo me.

10 Tuhme tumeruné: "Dihvé, ¿deh va che dín ne?" Rạhn Dihvo vo ri ye u: "Cuenecuen, ne cuehn dame yạn Damasco. Min cạhma ihyan co ye di deh che va che din."

11 Chi ve u, din dave me, ne a sạhn combiero yáhn chetạh se táh, quenda nan se u nde ndạ nuhn viyạn me.

12 'Min va ạma ihyan che duche ye Ananías che redinahn ye ley che dirun Moisés, ne nducoyạca ihyan nación yahn Israel che vate ye yạn min ne, ạma renevahnecun ye ihyan.

13 Ndạ ihyan min nạn che quenún, ne rạhn ye: "Dihnó Saulo, mạn ne, ndaconan co ro nan." Ndetạhno chi ro nán, ne ndihcheró ihyan.

14 Tuhme rạhn ye ri ye u: "Dendiohs yahn ihyan ndico yuhn vo ne, a tendạh nun ye di nde ro menạn cạva che

conehn deh che nahn ye mạn, cạva che ndihche Dạya Ndah yahn ye mạn, cạva che cahneven ndudo che cạhma ye co ye di mạn.

15 Tihcạ din Dendiohs, te va che cuahndode ndudo yahn ye nạn nducoyạca ihyan mạn, va che cuacotohn ndudo yahn nducuahn dehtenduh che ndihchero mạn, chihneven mạn.

16 Mạn ne, ¿dehco che quenan rine? Cuenecuen, ne cuedenune di, cuah Dihvo vo Jesucristo cạva che nchahco Dendiohs nunde yehn."

Rạhn Pạblo nduhcạ che dechuh Dihvo vo Jesucristo ihyan, cuahndudo ye vạn ihyan nación chenạhn

17 'Cuahn che ndaconán muhn yạn Jerusalén ne, cháhn, covạ́h chete yạco chahte. Numanahn che revạ́h ne, chinahn ạma vederihno nán.

18 Ndihcheró Dihvo vo Jesucristo, ne rạhn ye ri ye u: "Cuique muhn yạn Jerusalén tenun tenun no, te muhn ne, hua tumacạh ihyan che cuahndode ndudo yáhn."

19 Tuhme rạ́hn rí ihyan: "Dihvé, nducoyạca ihyan sih ne, a devano ye te quechicá nduh yạn nduh yạn, rendạ́ chete yạco, rehuá ihyan che ritahno ye ndih, ne ráhn ihyan mạn, ríh ihyan vạcoyạhn mạn.

20 Cuahn che nte cạde intiyahn che va che coh Esteban, ihyan min che dinahn ye ndudo yahn ne mạn, cahndudo ye ndudo yahn ne mạn ne, namin nducó, chi dạma ndudo yáhn nduco ye, nde tuno dín cudạdo tino yahn sạhn che chihno se ihyan."

21 Ate rạhn Dihvo vo ri ye u: "Cuehn, te u dechúh di yạhn yahn, cuahndode ndudo yáhn vạn ihyan nación chenạhn."

Va Pạblo tạh ihyan ndinạn yahn sandạdo

22 Nde ndudo min chihnevan ihyan yạn chahn, tuhme canạn rah ye:

—¡Cuihno nchuhn sạhn tih! ¡Ametah nahn ndihchero nuhn sạhn!

23 Nducote quendi rah ihyan chahn numacuahn vedetạn, ri yạco ye tino yahn ye mạn, ri yạco ye yuniyạhn mạn,

24 chihquentiyon ihyan ndinạn me che quenda sandạdo chahn Pạblo chete cuartel, ne cuahn se ihyan cạva che cạhma ye deh cuande che tihcạ rah ihyan yạn chahn yahn ye.

25 Ate cuahn che a dechiche sạhn chahn Pạblo che a cuanạn cuahn se ihyan ne, tumerune ye sạhn capitán che nti se min:

—¿A rihquentiyon ley che cuahn nchuhn ạma ihyan che ndi cuande ye Roma numanahn che metah techecạde ne yahn ye?

26 Cuahn che chihnevan capitán chemin ne, chahn se, chengo se ihyan ndinạn yahn se:

—Cuihco ne cudạdo deh che redin ne, te sạhngạh ne, Roma ndi cuande se.
27 Tuhme cuahn ihyan ndinạn me nạn Pạblo, ne tumerune ye ihyan:
—¿A cuạco che Roma ndi cuande di ne?
Ndahconan Pạblo yahn ye:
—Tạcạ hua. Roma ndi cuandé.
28 Tuhme rạhn ihyan ndinạn me ri ye ihyan:
—U ne, ạma ndeh tume nedihvé cạva che chi cuandé Roma.
Rạhn Pạblo:
—Ate u ne, dehve nedihvé che ndi cuandé min, te chidá ne, min ndi cuande ye.
29 Nduco chemin ne, sandạdo che vatendi yạn se che cuahn se Pạblo ne, ndạca dạme se, chihcomạn se ihyan. Nde mạn ihyan ndinạn me ne, nducote checadino ye che Roma ndi cuande Pạblo ne, dihya nun ino ye chi yahn che chihquentiyon ye che chahyạto ye.

Chahn Pạblo nạn nducoyạca sạhn ndinạn yahn nación yahn Israel

30 Tạma ro me ne, nducote nahn cadino ihyan ndinạn me deh cuande che redin tạn ihyan yạn chahn nduco Pạblo ne, chihquentiyon ye che ntạhte sandạdo cadena che nchiche ihyan, ne cah ye nducoyạca sạhn ndinạn yahn nación yahn Israel, chidocuyạn ndinạn mạn, sạhn intiyahn mạn. Tuhme tendạh ye Pạblo, ne nda ye ihyan nạn sạhn chahn.

23

1 Ndihchero Pạblo nducoyạca sạhn ndinạn chahn, ne rạhn ye:
—Nchuhn, dihnó, u ne, dave yavenán nạn Dendiohs nde meniyon.
2 Tuhme chidocuyạn che tahque ndinạn che duche ye Ananías ne, chihquentiyon ye sạhn che vatendi se min che cuahn se chende Pạblo.
3 Rạhn Pạblo ri ye ihyan min:
—O nạn o chende ne, Dendiohs tihcạ cuahn ye ndih. ¿A ndiyu va ne tạn che techecạde ne yáhn nduhcạ che rihquentiyon ley? ¿Me dehco che redin ne che hua rihquentiyon ley, chihquentiyon ne che cuahn sạhn sih u?
4 Sạhn che vatendi min ne, rạhn se ri si Pạblo:
—¿Dehco che rahn tan nduco chidocuyạn che tahque ndinạn?, te a Dendiohs che necạh ye vederihquentiyon ihyan.
5 Rạhn Pạblo:
—Dihnó, a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs: “Hua cahme tan yahn ihyan ndinạn yahn yạn vaque.” Ate hua ntạ tín che ihyan tih che chidocuyạn che tahque ndinạn.
6 A devano Pạblo te sạhn ndinạn chahn che nto dạma se, retechecạde se ne, o cuạn ndi se. Ạma cuạn se ne, saduceo, ne tạma cuạn se ne, fariseo. Chemin che rạhn ye numa dito ye:
—Dihnó, u ne, fariseo u. Namin chidá ne, fariseo ye.

Retechecạde nchuhn yáhn yahn che ritahnó te va che ntuche tenạhn.

7 Cuahn che tihcạ rạhn ye ne, sạhn fariseo chahn nduco sạhn saduceo chahn ne, canạn rahteruhn chende se, ne hua chi dạma ndudo yahn se nduco vih,

8 te sạhn fariseo ne, ritahno se te va che ntuche tenạhn mạn, vate ángel mạn, vaco mạn. Ate sạhn saduceo ne, hua ritahno se nde ạma nạn dehtenduh che tihchan.

9 Ạma vari chende nducoyạca sạhn chahn. Tuhme necuan neve sạhn devano ley che dirun Moisés che ndi cuande se vạn fariseo, ne rạhn nan se Pạblo:

—Sạhnguh ne, metah nunde yahn se. Ndete che ndiyạhve ạma vaco ndah, o ạma ángel sạhn ne, hua ndạhcạ che din tạn vo nduco se, te co din vạhcho vo yahn Dendiohs.

10 Nducote ạma rahteruhn chende sạhn chahn ne, vạh ihyan ndinạn me che denạn cạhno se Pạblo. Chemin che dechuh ye che chehua sandạdo cạva che ndetendạh se ihyan vạn sạhn chahn, ndiquenda se ihyan nạn cuartel.

11 Vino min ne, chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nạn Pạblo, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Pạblo, hua dehve rahque, te nduhcạ che cahndode ndudo yáhn muhn yạn Jerusalén ne, namin va che cuahndode min yạn Roma.

Rinuhn ino sạhn yạn Jerusalén tạcạ cạhno se Pạblo

12 Tạma ro me, ura che a chi dave ne, yạhn sạhn nación yahn Israel ntuhno se nduco vih che cạhno se Pạblo. Cạh se ndudo yahn se numacuahn vedeyudo che nde hua cheh se nde hua cuh se numanahn che ametah dinahn se ndudo min.

13 Sạhn che tihcạ ntuhno chahn ne, nchuh ca o raco ihyan se.

14 Chahn sạhn chahn nạn chidocuyạn ndinạn mạn, sạhn intiyahn yahn nación yahn Israel mạn, ne rạhn se:

—Nuhn ne, ntuhno nuhn, ne cạh nuhn ndudo yahn nuhn numacuahn vedeyudo che nde hua cheh nuhn nde hua cuh nuhn numanahn che ametah cạhno nuhn Pạblo.

15 Mạn ne, nchuhn nduco nducoyạca ihyan ndinạn chenạhn ne, cuedechuh ne ndudo yahn ihyan ndinạn yahn sandạdo che checu ye Pạblo caviyạn muhn nạn ne, din cạ ne che nahn techecạde ndah ne yahn se. Me nuhn ne, cuahtenan yạn nuhn yune, ne ura che metah ndạ nino se ne, cạhno nuhn sạhn.

16 Ate sạhn dihn dạcua Pạblo ne, checadino se che nahn cạhno sạhn chahn ihyan, ne chahn se nạn cuartel, chengo se ihyan.

17 Tuhme cah Pạblo ạma sạhn capitán, ne rạhn ye ri ye sạhn:

—Cuiquenda ne sạhn dihn cuh nạn ihyan ndinạn yahn

ne, te va a̱ma ndudo che ca̱hma se nduco ye.
18 Capitán min ne, quenda se sa̱hn dihn me na̱n ihyan
ndina̱n me, ne ra̱hn se:
—Pa̱blo che quenun ye
va̱coya̱hn ne, cah ye u, ne
ra̱hn ye ri ye u che checú
sa̱hn dihn cuh na̱n ne, te va
a̱ma ndudo che ca̱hma se
nduco ne.
19 Ihyan ndina̱n me ne,
cheta̱h ye ta̱h sa̱hn dihn me,
quenda ye sa̱hn a̱ma la̱do, ne
tumerune ye sa̱hn:
—¿Deh che nahn cahme
nducó ne?
20 Tuhme ra̱hn sa̱hn dihn
me ri se ihyan:
—Ya̱hn sa̱hn ya̱n ne,
ntuhno se nduco ihyan
ndina̱n yahn nación yahn
nuhn che ca̱ca ye ndih che
ngu ne Pa̱blo na̱n ye caviya̱n,
ca̱va che techeca̱de ndah ye
yahn ye.
21 Ate hua cotahno ne che
ca̱hma ye, te nchuh ca o raco
se chenun ndeh se, chenan
rino se Pa̱blo. Sa̱hn chahn
ne, a ca̱h se ndudo yahn se
numacuahn vedeyudo che
nde hua cheh se nde hua cuh
se numanahn che ametah
ca̱hno se ihyan. Ma̱n ne, a
vateya̱n se, chenan rino se
deh ndudo ndahconan ne.
22 Tuhme ra̱hn ihyan
ndina̱n me ri ye sa̱hn dihn
me che hua ca̱hma se nduco
nde a̱ma ihyan che ca̱h se,
checadino ye yahn chemin,
ne ndedechuh ye sa̱hn.

Dechuh ye Pa̱blo ta̱h gobernador Félix

23 Cah ihyan ndina̱n me o
sa̱hn capitán yahn ye, ne
chihquentiyon ye sa̱hn che
ca̱hcoya̱n se cun ciento
quenan ino raco ndiche
sanda̱do, o ciento sa̱hn che
rica ca̱h ma̱n, o ciento sa̱hn
che nda la̱nza ma̱n, ino raco
ndiche sa̱hn che ra yuhdo
ma̱n. Cuahteya̱n se ca̱va che
ca̱hn se ya̱n Cesarea na̱n
rahco nun vino.
24 Namin chihquentiyon
ye che ca̱hcoya̱n se a̱ma o
caba̱llo che ca̱ Pa̱blo ma̱n,
din se cuda̱do ihyan ma̱n,
ca̱va che nda̱hca̱ nda̱ ye na̱n
gobernador Félix.
25 Nduco sa̱hn capitán
chahn dechuh ye a̱ma ca̱ca
na̱n che dirun ye tuhca̱:
26 “Gobernador Félix che
a̱ma renevahnecún ndih, u,
Claudio Lisias nté Dendiohs
ndih.
27 Ihyan nación yahn Israel
ne, din ye preso sa̱hnguh, a
nahn ca̱hno ye sa̱hn, ate
cuahn che checadinó che
Roma ndi cuande se ne,
cháhn nduco sanda̱do yáhn,
chehneví sa̱hn ta̱h ye.
28 Nducote nahn cadinó
deh cuande che din ye preso
sa̱hn ne, quendá sa̱hn na̱n
sa̱hn ndina̱n yahn ye.
29 Min checadinó te nahn
techeca̱de sa̱hn chahn yahn
se nduhca̱ che rihquentiyon
ley yahn ma̱n se. Ate nduhca̱
che rihquentiyon ley yuhn
vo ne, nde metah deh
cuande che ca̱hno ye sa̱hn,
nde hua ne che co se preso.
30 Adive checadinó te a̱ma
ya̱hn sa̱hn ya̱n ntuhno se che
ca̱hno se sa̱hn. Chemin che
ma̱n ne, dechúh sa̱hn na̱n ne.
A ráhn rí sa̱hn ndina̱n chahn

che chi se nạn ne, cuhnde cạde yahn se nduco se. Caviyạn tuhme."

31 Dinahn sandạdo chahn che chihquentiyon ihyan ndinạn me, ne quenda se Pạblo vino min, ndạ se nde yạn Antípatris.

32 Tạma ro me ne, a demạn sandạdo ra yuhdo cuahn se nduco Pạblo, ne sạhn chenạhn chahn ne, ndaconan se nạn cuartel.

33 Cuahn che ndạ se yạn Cesarea ne, necạh se cạca me tạh gobernador. Namin necạh se Pạblo tạh ye.

34 Cuahn che chihno ndihchenan gobernador cạca me ne, tumerune ye Pạblo deh estạdo ndi cuande ye, ne cuahn che checadino ye che Cilicia ne,

35 rạhn ye ri ye ihyan:

—Techecạdé yehn cuahn che ndạ sạhn che rica nunde se yehn.

Tuhme chihquentiyon ye sandạdo che din se cudạdo ihyan chete palacio yahn Herodes.

24

Pạblo nạn gobernador Félix

1 Chihno uhn ro min ne, Ananías, chidocuyạn che tahque ndinạn nduco neve sạhn intiyahn ne, ndạ se min yạn Cesarea, nda se ạma abogạdo che duche se Tértulo. Chahn sạhn chahn nạn gobernador cạva che cạca nunde se yahn Pạblo.

2 Cuahn che a chehua sandạdo Pạblo ne, canạn Tértulo, rica nunde se yahn ye:

—Gobernador, nundihve cuahn ndih yahn che numacuahn vededevano yahn ne, redin ne cudạdo numachahte yạn vạco nuhn, ne ạma dihn va mạn, ạma ndạhcạ chenan nuhn mạn.

3 Gobernador Félix, ạma renevahnecun nuhn ndih, ne nte nuhn nundihve cuahn ndih yahn nducuahn che redin ne cạva nuhn.

4 Mạn ne, cạva che hua nduh tihyon nuhn ura yahn ne ne, codin chahtino ne, cuihnevan ne menạn lihn che cạhma nuhn.

5 Sạhn tih ne, nduhcạ ạma cah cạva nuhn, tihcạ se, te quechica se numachahte yạhn yahn Roma, rendedecuan se ihyan nación yahn Israel, rinun se ihyan che rahteruhn ye nduco vih. Namin ndinạn se yahn partido yahn sạhn yạn Nazaret che duche se Jesús.

6 Nde nahn detoh nan se yạco chahte yahn nuhn. Chemin che chetạh nuhn sạhn, nahn techecạde nuhn yahn se nduhcạ che rihquentiyon ley yahn nuhn.

7 Ate Lisias, ihyan ndinạn yahn sandạdo ne, chendạ ye, ntico ye sạhn numacuahn fuerza tạh nuhn,

8 ne rạhn ye te duh ihyan che nahn cạca nunde ye yahn se ne, chi ye nạn ne. Co cạcarune mạn ne sạhn, ne cadino ne te cuạco nducuahn che rica nunde nuhn yahn se.

9 Sạhn nación yahn Israel che nduco se min ne, namin rạhn se te cuạco nducuahn

chemin.
10 Tuhme din tạh
gobernador cạva che cạhma
Pạblo, ne rạhn ye:
—Ạma yenó che ndih
techecạde ne yáhn, te a
devanó te a ndeh nduyo
rihquentiyon ne yạn vạcó.
11 Co cadino mạn ne te
comạn ri ndichio ro che ndá
yạn Jerusalén cạva che
ndevá yavenạn Dendiohs.
12 Hua rente cạndá nduco
ihyan, hua rendedecuán
ihyan, nde huane chete yạco
chahte mạn, nde huane
chete yạco cạhya mạn, nde
huane viyạn mạn.
13 Sạhn sih ne, hua co
ndạhco cuạco se nde ạma
dehtenduh che rica nunde se
yáhn.
14 Cạhma cuạcó có ndih te
redináhn vederihquentiyon
ra che ndạhco cạde
Dendiohs yahn ihyan ndico
yáhn. Sạhn sih ne, rạhn se te
a deva vih vederihquentiyon
min, ate hua, te ritahnó
Dendiohs mạn, nducuahn
ley yahn ye mạn, nducuahn
vederihquentiyon yahn ye
che dirun ihyan profeta
mạn.
15 Nduhcạ che ritahno
sạhn sih ndudo yahn
Dendiohs che va che ntuche
nducoyạca tenạhn, ihyan
che ndah ye nạn Dendiohs
mạn, ihyan che hua ndah ye
mạn ne, tihcạ ritahnó.
16 Chemin che ạma rihcó
cudạdo ro ro cạva che dave
yavenáṇ nạn Dendiohs mạn,
nạn ihyan mạn.
17 'Chihno ndeh nduyo che
quechicá nạn yạhn yahn ne,
ndaconán nación yáhn cạva
che necáh tume che ndi
vedevạhino cạva ihyan
chevạh mạn, cáh vedino
yáhn nạn Dendiohs mạn.
18 Chihno che ndo davé
nduhcạ costumbre yahn
nuhn ne, ạma o sạhn nación
yahn Israel che chica se
yạhn yahn Asia ne,
ndihchero se u chete yạco
chahte ura che recáh vedino
yáhn. Hua redin cạndá, nde
hua yạhn ihyan nducó.
19 A sạhn chahn che va che
chi se muhn, cạca nunde se
yáhn ndete che va dehca che
nedín yahn se.
20 Ndete che hua ne, sạhn
sih cạhma se deh nunde
ntạca se ro che ndo dạma se,
techecạde se yáhn.
21 Ametah nde ạma nunde
yáhn atenạn che ạma dito
ráhn nạn se tuhcạ: "Mạn ne,
retechecạde nchuhn yahn
che ritahnó che va che
ntuche tenạhn."
22 Cuahn che chihnevan
Félix che tihcạ ne, nducote a
ndah devano ye nduhcạ che
ritahno ihyan Dihvo vo
Jesucristo ne, chaconahn
nạn ye che retechecạde ye,
ne rạhn ye ri ye sạhn chahn:
—Cuahn che ndạ Lisias,
ihyan ndinạn yahn sandạdo
ne, cadino ndáh yahn
dehtenduh che rica nunde
nchuhn.
23 Tuhme chihquentiyon
Félix capitán me che quendi
se, din se cudạdo Pạblo. Ate
hua tihyon chiche se ihyan
mạn, cạh yune se che cạhn
ihyan yahn ye quendichero

ye ihyan mạn, cạh ye dehtenduh yahn ye mạn.

24 Chihno neve ro me ne, chendạ Félix nạn che retechecạde ye, ne nduco ye ndạhta yahn ye, Drusila, ạma tạhn nación yahn Israel. Dechuh tun ye che chehua Pạblo cạva che cạhma ye nduhcạ che va che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo.

25 Ate cuahn che rạhn Pạblo yahn che va che cạhcomạn ihyan dehtenduh che ri yeno mạn ye mạn, va che dinahn ye che rihquentiyon Dendiohs mạn, va che techecạde Dendiohs yahn ihyan mạn ne, dihya Félix chi, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Nduco chemin ne, a va. Tạma ro cuahn che conun yáhn ne, tahvé che ngua di.

26 Namin quenan rino Félix che cạh Pạblo tume ihyan cạva che ntạhte ye ihyan, ne chemin che ạma ndeh yune cah ye ihyan cạva che nte ye nduco vih.

27 Tihcạ chihno o nduyo, ne ndiquendạh Félix che quenan ye gobernador, chendạ Porcio Festo menun ye. Nducote Félix ne, nahn ye che quendi co yeno ihyan nación yahn Israel nduco ye ne, hua ntạhte ye Pạblo.

25

Pạblo nạn gobernador Festo

1 Tuhme ndạ Festo cạva che conan ye gobernador. Chihno ino ro min ne, chica ye min yạn Cesarea, ne ndạ ye yạn Jerusalén.

2 Chidocuyạn che tahque ndinạn nduco sạhn ndinạn yahn nación yahn Israel ne, necạh cuande se ihyan nduhcạ che a chica nunde se yahn Pạblo.

3 Nducote a ntuhno sạhn chahn che dechuh se sạhn che cạhno se Pạblo cuạhn yune ne, chica se ạma favor chahte Festo che tahve ye che quengua Pạblo yạn Cesarea.

4 Ate ndahconan Festo te Pạblo ne, a yạn Cesarea quenan ye vạcoyạhn, ne cuihno neve ro ne, va che ndaconan mạn ye min nạn che rihquentiyon ye.

5 Rạhn ye ri ye sạhn chahn:

—Co cạhn nchuhn yạn Cesarea nducó, ne min cuhnde cạde yahn ne nduco sạhn min ndete che va nunde chahte yahn se.

6 Atenạn nun, o ndiche ro quenan Festo yạn Jerusalén, tuhme conạhn ye yạn Cesarea. Tạma ro me ne, chihnde ye nạn che retechecạde ye, ne tahve ye che chehua Pạblo.

7 Cuahn che ndạ Pạblo ne, ạma yạhn sạhn ndinạn yahn nación yahn Israel che chica se yạn Jerusalén, ndạ se min ne, chahtendi se, chica nunde se yahn ye yahn ạma nde nạn nunde rahte, ate nde ạma hua chi ndạhco cuạco se.

8 Tuhme rạhn Pạblo, rendedevahn ye ihyan:

—U ne, hua quendihcó nde ạma nunde. Hua chihngạ rạhn, nde huane yahn ley yahn ihyan nación yahn

Israel, nde huane yahn yaco chahte yahn ne, nde huane yahn emperador che rihquentiyon ye Roma.

9 Ate nducote nahn Festo che co yeno ihyan nación yahn Israel nduco ye ne, tumerune ye Pablo:

—¿A nahn cahn yan Jerusalén cava che min techecadé yehn ne?

10 Ndahconan Pablo yahn ye:

—A nan intiyahn yahn emperador yahn Roma ntí meniyon. A muhn va che cuhnde cade yáhn. A devano ndah ne te nde ama nunde hua quendihcó yahn ihyan nación yahn Israel.

11 Ndete che quendihcó ama nunde che va che cóh ne, cuihquentiyon ne che cóh. Ate ndete che hua cuaco nde ama nan dehtenduh che rica nunde sahn sih yáhn ne, nde ama ihyan hua co necah se u tah se. Man ne, ricá che man emperador teche cade ye yáhn.

12 Nte cade Festo nduco ihyan che rinan ye ihyan, tuhme rahn ye ri ye Pablo:

—Man ne, nducote a chique che techecade emperador yehn ne, nan emperador cahn.

Pablo nan rey Agripa

13 Chihno neve ro min ne, rey Agripa nduco Berenice ne, chahn ye yan Cesarea che ndihchero ye Festo.

14 Ndeh ro chahtenan ihyan chahn min, ne ama ro ne, rente Festo nduco rey me yahn Pablo, ne rahn ye:

—Quenun ama preso vacoyahn che chaconahn Félix sahn.

15 Cuahn che cháhn yan Jerusalén ne, chidocuyan che tahque ndinan nduco sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, nte cuande se u yahn nunde che redecueh dame se sahn, ne chica se che coh se.

16 Ndahconán yahn sahn chahn te ihyan ndinan yahn Roma ne, hua rihquentiyon ye che coh ama ihyan numanahn che ametah cuhnde cade yahn ye nduco ihyan che rica nunde ye yahn ye.

17 Chemin che cuahn che nda sahn chahn muhn ne, hua chihco rinó ihyan. Tama ro me ne, cháhn nan che retechecadé, ne tahvé che chehua sahn preso me.

18 U rahcó te co ama nunde chahte quendihco se, ate sahn che rica nunde chahn ne, hua ri deh nunde che redecueh dame se sahn.

19 Deman yahn dehtenduh che ritahno se nduco yahn ama ihyan che duche ye Jesucristo che a ndih ye, ne sahn preso ne, rahn se te quenduche ye. A chemin no che rica nunde sahn chahn yahn se.

20 Nducote u ne, hua devanó taca techecadé yahn dehtenduh che tihchan ne, tumerune sahn ndete che nahn cahn se yan Jerusalén, cuhnde cade yahn se.

21 Ate chica se che techecade emperador Augusto yahn se. Chemin

che chihquentiyón che ndonun se vacoyahn nde ro che co dechúh sahn tah ye.

22 Tuhme rahn Agripa ri ye Festo:

—Namin u nahn cahneván che cahma se.

Ndahconan Festo yahn ye:

—Caviyan cahnevan ne che cahma se.

23 Tama ro me ne, Agripa nduco Berenice ne, chenda ye numacuahn vedeyudo chete palacio nduco ihyan ndinan yahn sandado man, ihyan nahn che vate ye yan min man. Tuhme tahve Festo che chehua Pablo,

24 ne rahn ye:

—Rey Agripa man, nchuhn che nto dama ne muhn man, nga sahnguh. Ama yahn sahn ndinan yahn nación yahn Israel, nde chica nunde se yahn se cuahn che cháhn min yan Jerusalén, nde nda se muhn, hua renguan se rica se u che cahcantiyón che coh se.

25 Ate u ne, hua ntacá nde ama nunde yahn se cava che coh se, ne nducote man se chica se che techecadé emperador Augusto yahn se ne, chihquinó che dechúh sahn nan ye.

26 Ate nducote hua devanó deh nunde yahn se che dirún nan caca che dechúh yahn emperador yuhn vo ne, tahvé che chehua sahn. Nti se nan nducoyaca nchuhn, menan vihca nan ndih, rey Agripa, cava che tumacadino ne deh nunde quendihco se che co dirún nan caca che dechúh,

27 te rahcó te dín ama vedenine ndete che dechúh ama preso che nde hua dirún deh nunde quendihco se.

26

Chihnevan rey Agripa yahn Pablo

1 Tuhme rahn Agripa ri ye Pablo:

—Co cahme.

Chenihyon Pablo tah ye, ne rahn ye:

2 —Rey Agripa, ama ndah ro yáhn che co cahmá nan ne yahn nducuahn che rica nunde sahn ndinan yahn nación yahn Israel yáhn,

3 te ndih ne, a devano ne nducuahn costumbre yahn nuhn, ihyan nación yahn Israel man, yahn che ndeh cuan ndi nuhn man. Chemin che ricá ndih che din chahtino ne yahn nducuahn che cahmá.

Nduhca che din Pablo ro che ametah cotahno ye Dihvo vo Jesucristo

4 'Nducoyaca ihyan nación yahn Israel ne, ndihche ye nduhca che quechicá yan vacó man, yan Jerusalén man, nde ro che lihn u.

5 Ndete che nahn ye ne, co cahma ye te nde ro che chihtá ne, chinducó partido yahn fariseo, partido min che tahque yudo vederihquentiyon yahn.

6 Man ne, cuhnde cade yáhn, te ritahnó che va che ndedetuhche Dendiohs tenahn nduhca che a cah ye ndudo yahn ye ihyan ndico yahn nuhn.

7 Nducoyąca ihyan, nduh
che ndichio ndąta yahn
Israel ne, ritahno ye che
dinahn Dendiohs ndudo
yahn ye, ne chemin che, nde
ro nde rąhn, redinahn ye che
rihquentiyon ye mąn,
rendeva ye yavenąn ye
numacuahn chedave yahn
ye mąn. Rey Agripa, mąn ne,
a yahn che tihcą ritahnó che
va che conahn ndudo min
che rica nunde sąhn chahn
yáhn.
8 ¿Dehco che hua ritahno
nchuhn che Dendiohs va che
ndedetuhche ye tenąhn?

Nduhcą che din tąn Pąblo ro
menąn me, nahn cąhno ye
ihyan che ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo

9 'Ro menąn me ne,
ndedecadinó che va che din
tą́n nduco ihyan che ritahno
ye Jesucristo yahn yąn
Nazaret,
10 ne tihcą din tą́n nduco
ihyan chahn yąn Jerusalén.
Chidocuyąn ndinąn ne,
dirun ye ą̇ma cąca, te ye u
cąva che cuíh ihyan
vącoyąhn, ne chíh ą̇ma yąhn
ihyan che ritahno ye
Jesucristo. Cuahn che rihno
ye ą̇ma cha ihyan chahn ne,
namin nducó ri dąma ndudo
yáhn nduco ye.
11 Ą̇ma ndeh yune cąh ríhn
ihyan chahn cąva che
cąhcomąn ye che ritahno ye
Jesucristo. Tihcą redín nduh
yąn nduh yąn chete yąco, te
ą̇ma din tą́n nduco ihyan
chahn che nde tąma nación
ráhn, rinúhn ihyan.

Rente Pąblo nduhcą che
chitahno ye Dihvo vo
Jesucristo

12 'A ntiyon min cháhn yąn
Damasco, ndá cąca che te
chidocuyąn ndinąn chahn u.
13 Ndih rey, cuihcovan
ndah ne. Nąn inguiyąhn,
cuahn che quenun yuné,
cuáhn ne, u nduco sąhn che
nducó, ndihchero nuhn ą̇ma
dave che chica nąn ro, che
tahque yudo ro che co yąhn
che quendihco nąn ro, ne
chiya chihto nąn nuhn.
14 Chera nducoyąca nuhn
ndiyąhn, ne chihneván ą̇ma
ndudo devąco yahn mą́n,
che rąhn: "Saulo, Saulo,
¿dehco che redin tan nduco
ihyan yáhn? Che tihcą redin
ne, nduhcą redin itenine che
renun yah mąn te ite, renun
te yąhn cuiyon che rahco
nduco ihyan ite."
15 Tuhme tumeruné:
"Dihvé, ¿duh ndih ne?"
Ndahconan Dihvo vo, ne
rąhn ye ri ye u: "A u che
Jesucristo che redin tan
ducó.
16 Cuenecuen, te chihnde
ró nan cąva che din ntiyon
yáhn. A tendąhnún di cąva
che cuacotohn ndudo yáhn
che ndihchero u mąn ro cuh.
Mąn va ca che ndihchero u,
ne tihcą cuacotohn ndudo
yahn chemin.
17 Ndedeváhn di tąh ihyan
nación yahn Israel mąn, tąh
ihyan nación chenąhn mąn,
te vąn ihyan chahn dechúh
di,
18 cąva che cacuehn ihyan,
ne hua quendi ye vedetundo
yahn ye mąn, hua quendi ye,

dinahn ye che rihquentiyon chundah mạn. Ate quendi ye vededevano mạn, dinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs mạn. Namin cotahno ye u, ne nduco chemin ne, ndạca ye vederenchahco yahn nunde yahn ye, ne cuahtenan ye dạma nduco ihyan yahn Dendiohs."

Dinahn Pạblo ndudo che chihnevan ye

19 'Rey Agripa, hua chacotạ́hn ndudo che chica vahchetero, chihnevá*n*,
20 te cahndudó ndudo min nạn ihyan yạn Damasco mạn, nạn ihyan yạn Jerusalé*n* mạn, nạn ihyan che vate ye numachahte estạdo yahn Judea mạn, nạn ihyan che vate ye nació*n* chenạhn mạn. Riyạhvé ihyan chahn che nto ino ye nunde yahn ye mạn, che cuah ye Dendiohs mạn, che ndạhcạ cuahtenan ye cạva che cạhco ro ye che a nto ino ye mạn.
21 Yahn che tihcạ redí*n* ne, sạhn nació*n* yahn Israel ne, tumangạn se u min chete yạco chahte, nahn cạhno se u.
22 Ate rinan Dendiohs u, ne nde meniyon riquendí rahndudó ndudo yahn ye nạn nducoyạca ihyan, ihyan nạhn mạn, ihyan chevạh mạn. Ndudo che din Dendiohs che dirun ihyan profeta mạn, Moisé*s* mạn, yahn che va che co ne, a ndudo min no che rahndudó.
23 Rahndudó che a va che chuhrihn ihyan min che a va cạde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse, ne cuihno che coh ye ne, ihyan min menạn vihca va che ntuche ye vạn tenạhn, cạh ye ndudo ihyan nació*n* yahn nuhn mạn, ihyan nació*n* chenạhn mạn, che ndevahn nducoyạca ihyan che cotahno ye ihyan.

Nahn Pạblo che cotahno rey Agripa

24 Cuahn che tihcạ rạhn Pạblo, che rendedevahn ye ihyan ne, cah Festo:
—Pạblo, ¡luco ri di!, yahn che ạma rehn.
25 Ate ndahconan Pạblo:
—Festo, che ạma renevahnecú*n* ndih, hua dehve luco u, te che renté, rihnevan nchuhn ne, demạn ndudo cuạco.
26 Ngạ rey Agripa, a devano ndah ye dehtenduh che tuhchạn. Chemin che nde hua rá cudạdo, renté nạn ye. A devano cuạcó te namin ihyan cuh ne, a devano ye nducuahn dehtenduh che tuhchan, te nạn nducoyạca ihyan chinahn.
27 Rey Agripa, ¿a ritahno ne ndudo che din Dendiohs che dirun ihyan profeta ne? U devanó te ritahno ne.
28 Rạhn Agripa ri ye Pạblo:
—Nduco tah cuahn ne, din che cotahnó Jesucristo.
29 Tuhme rạhn Pạblo:
—Nduco tah o nduco ndeh ạma ndạhcạ ndete che cuahnecun Dendiohs che ndih nduco nducoyạca ihyan che vate ye muhn, rihnevan ye che rạ́hn, cotahno nchuhn

Jesucristo nduhcą che ritahnó. Namin ą̨ma ndą̨hcą̨ ndete che hua cuahnecun Dendiohs che co nchuhn preso nduhcą̨ u.

30 Chihno rą̨hn Pą̨blo chemin ne, rey me mą̨n, Berenice mą̨n, gobernador mą̨n, nducoyą̨ca ihyan che vate ye min mą̨n ne, necuan ye,

31 cuahn ye ą̨ma lą̨do, ne rente ye yahn Pą̨blo vą̨n mą̨n ye nduco vih:

—Są̨hn tih ne, dehve quendihco se nde ą̨ma nunde cą̨va che coh se, nde huane cą̨va che conun se vą̨coyą̨hn.

32 Agripa ne, rą̨hn ye ri ye Festo:

—Ndete che hua chica se che techecą̨de emperador yahn se ne, co ntą̨hte vo są̨hn.

27

Dechuh ye Pą̨blo yą̨n Roma

1 Cuahn che a chihnde cą̨de che dechuh ye Pą̨blo yą̨hn yahn Italia ne, chinduco nuhn ihyan. Ą̨ma capitą́n che duche se Julio, che ndi cuande se batallón che duche Augusto, ndondą̨ tą̨h se Pą̨blo nduco te neve preso che va che cą̨hn se.

2 Chahtenun nducoyą̨ca nuhn ą̨ma bą̨rco yahn yą̨n Adramitio che a va yą̨n che nąhn yą̨hn yahn Asia, ne chica nuhn min. Namin Aristarco yahn yą̨n Tesalónica, yą̨hn yahn Macedonia ne, chinduco ye nuhn.

3 Tą̨ma ro me ne, ndą̨ nuhn yą̨n Sidón, ne nducote Julio ne, renevahnecun se Pą̨blo ne, cą̨h yune se che chahn ye, chendihchero ye amigo yahn ye mą̨n, che conan ihyan chahn ihyan mą̨n.

4 Cuahn che chica nuhn yą̨n Sidón ne, chuhnan nuhn yą̨hn yahn Chipre, quenan lą̨do tą̨h cueh nuhn, te cuahn nąn che cuahn nuhn rechi yuhne.

5 Chuh dą̨ma nuhn yą̨hn yahn Cilicia mą̨n, Panfilia mą̨n, ne ndą̨ nuhn yą̨n Mira, yą̨hn yahn Licia.

6 Min ndą̨ca capitą́n me ą̨ma barco yahn yą̨n Alejandría che cuahn yą̨hn yahn Italia, ne chihquentiyon se che chahtenun nuhn chete, quendi nuhn cuahn nuhn.

7 Chihno ndeh ro ne, a conunde ndą̨ nino bą̨rco me yą̨n Gnido, te ą̨ma rino cuahn. Nducote ą̨ma rechi yuhne cuą̨hn nąn cuahn ne, tahque ndah che chuh nino yą̨n Salmón, ne chaconduto nan yą̨hn yahn Creta.

8 Ą̨ma conunde chuh bą̨rco me numacuahn chihto nuniyą̨hn nde ndą̨ ą̨ma cuą̨n nino yą̨n Lasea nąn che duche Buenos Puertos.

9 Ą̨ma ndeh ro chinda, ne ą̨ma cą̨hnda che cuahtechica ca bą̨rco nąn nuniyą̨hn, te a cochi nino ro iche. Chemin che yą̨hve Pą̨blo nducoyą̨ca ihyan che chenun ye min,

10 ne rą̨hn ye:

—Nchuhn combiero, devanó te ą̨ma cą̨hnda ndete che quendi vo cuhn vo, te

denda vo bạrco cuh nduco chede che nda. Nde mạn vo ne, cạhnda yuhn vo.

11 Ate capitán me ne, tahque tumacạh ca ye yahn sạhn che yahn se bạrco me mạn, sạhn ndinạn che ricạhca mạn, che co che rạhn Pạblo.

12 Nducote yạn min ne, hua ndạhcạ che cuahtenan ihyan ro iche ne, nducoyạca ihyan chahn ne, nahn ye che ndạca nuhn min, ndete che co ndạ nuhn Fenice, ạma yạn, yạhn yahn Creta che rendihche cuạco cuạhn nạn Africa, cạva che min cuahtenan nuhn ro iche.

Ạma ri yudo nạn nuniyạhn

13 Ạma ro ne, canạn quendihco yuhne cuto che hua dito rano, ne chihco dạma ino ihyan chahn, ne cuạhn nuhn numacuahn chihto yạhn yahn Creta.

14 Ate huane rạhn me ne, canạn ạma dito rano yuhne tạn, rahn nạn bạrco me.

15 Nducote hua recạh yune yuhne tạn me che cạhn bạrco cuạhn nạn che nahn nuhn ne, tahque ndah chihcomạn nuhn che quenda cuạhn nạn che nahn.

16 Chuh nuhn nino nạn ạma yạhn lihn che duche Clauda nạn che ametah nduh dito rano yuhne, ne a conunde chi ndo tạh ihyan chahn indu lihn che rendạ bạrco,

17 ndeterun ye chete. Tuhme chahcotuma ye ihyo bạrco me cạva che hua condan. Nino min va ạma cuạn nạn che duche Sirte, nạn che hua yạno nune, ne vạh ye che min cuan bạrco me. Chemin che ndedevah ye tino tu che quendihco nạn yạhn yahn bạrco me cạva che hua cạhn min.

18 Tạma ro me ne, quendi ca rano yuhne tạn me, ne chihtera ye chede che nda bạrco me vạn nuniyạhn.

19 Chihno ino ro min ne, chihtera ye nde ạma ndeh nạn dehtenduh yahn bạrco me.

20 A ạma ndeh ro che nde yạhn nde iyon hua rendihchero nuhn, ne a min cuihno coh nuhn che rạhco nuhn, te ạma riquendi ri yudo.

21 Chihno ndeh ro che hua reh nuhn ne, chandi Pạblo mendạhn, ne rạhn ye:

—Combiero, ndete che dinahn nchuhn che rạ́hn ro che chenan vo yạhn yahn Creta ne, hua chica vo min, ndere chinda dehtenduh.

22 Mạn ne, hua dehve rạhco nchuhn, te andahre conda bạrco, ate nde ạma vo ne, hua dehva co yuhn vo.

23 U ne, devanó chemin, te icuino ne, Dendiohs yáhn che redín ntiyon yahn ye ne, dechuh ye ạma ángel yahn ye,

24 ne rạhn ye ri ye u: "Pạblo, hua dehve rahque, te va che nda nạn emperador yahn Roma, ne cạva di ne, ndedevahn Dendiohs nducoyạca ihyan che chenun ye ndoque chete bạrco."

25 Combiero, cạh yạn nchuhn chedave yahn ne, te u ne, devano cuạcó te Dendiohs ne, redinahn ye

ndudo yahn ye, ne conahn nduhcą che rąhn ángel me.
26 Ate bąrco ne, va che cąhnąn nąn yąva.

27 Riquenda muhn riquenda min yuhne bąrco me, ne chihno o ndate ne, rechuh ąma cuąn nąn che duche Adria. Nąn mąhn yąn ne, checadino sąhn che recąhca bąrco me che a nino va yąhn cuma.
28 Decąde se vąn nune me a yąno ca, ne ri ndico ntihyon ąma metro. Tah cuahn cąna nąn ne, decąde tun se, ne ri ndico ndache metro.
29 Nducote vąh se che cąhnąn bąrco me nąn yąva ne, ndedevah se nduco ihyo cun cu che duche ancla cuąhn cąh bąrco me, cąva che ametah co cąhn ca, ne chahtenan rino se, ąma rendededecadino se nde chi dave.
30 Numanahmin ne, sąhn che ricąhca bąrco me ne, nahn cąno se, ndedevahn se sąhn. Chemin che canąn ndedevah se indu me, redin cą se che nahn ndedevah se tąma te o cu cuąhn tin bąrco me.
31 Ate rąhn Pąblo ri ye capitą́n me nduco sandądo chahn:

—Ndete che cąno sąhn chuhn ne, nchuhn ne, hua co ndevahn ne.

32 Tuhme chihca sandądo chahn ihyo che nechiche indu me ne, chendąh nun vąn nune.

33 Cuahn che a nahn co dave ne, rąhn Pąblo ri ye nducoyąca sąhn chahn:

—Ndąhcą che cheh nchuhn, te a o ndate che nde hua reh ne nde hua rahteyądo ne.

34 Cocheh nchuhn mare tah cąva che cocha ne, cąhca ne nune. Hua dehve rąhco ne, te hua dehva co yąhn ne.

35 Chihno rąhn ye chemin ne, chetąh ye pąn, ne necąh ye nundihve cuahn Dendiohs nąn nducoyąca sąhn chahn, ne ndeh ye canąn reh ye.

36 Tuhme chavi tah vederąn yahn sąhn chahn, ne namin cheh se.
37 Vąn nducoyąca nuhn che chenun nuhn chete bąrco me ne, ri nuhn o ciento quenan ino raco ntihyon ąma ihyan.

38 Chihno che cheh sąhn chahn tah ne, chihtera ca se trigo cąva che ndąh cah nduh bąrco me.

Chehchenun bąrco vąn nuniyąhn

39 Cuahn che a chi dave me ne, hua nchanąn sąhn ricąhca bąrco chahn ti mąn che chenun se. Ate chinąn se ąma reche nuniyąhn che a ro yąhndute numa chihto. Tuhme chihquino se che cacąhca se bąrco me, ndete che co ndą min.
40 Chihca se ihyo yahn ancla chahn, nuhnde cąva bąrco me. Ndąhco cąva se indu che ricąhca bąrco, ne cuahn che ndedecą yąco se tino tu che rendihco tin yąhn yahn bąrco ne, canąn rica, cuahn cuąhn nąn va reche nuniyąhn.

41 Ate ndą bąrco me ąma
cuąn nąn che rentąhn nun
vih nune, ne cąhnąn nąn
yąva. Min chihnde chiche,
ne nducote ąma rahn nune
cuąhn vedąme ne, chihno
chendan.
42 Tuhme ntuhno sandądo
chahn che cąhno se sąhn
preso cąva che hua cąno nde
ąma se.
43 Ate capitą́n min ne,
nducote hua nahn se che coh
Pąblo ne, hua cąh yune se
che tihcą din se.
Chihquentiyon se che
nducoyąca sąhn che ri se
nune ne, cąhca se nune,
cąhn se nąn yąhn cuma,
44 ne sąhn chenąhn ne,
nąn irahno mąn, cheyahn
bąrco mąn, cąhn nduco se.
Nduco tihcą ne, ndevahn
nducoyąca nuhn.

28

Quenan Pąblo yąhn yahn Malta

1 Cuahn che a ndą nuhn
yąhn min ne, checadino
nuhn che Malta duche.
2 Ihyan che vate ye min ne,
ąma nevahnecun ye nuhn,
ne chihco ye ąma vącoyąhn
chahte cąva che necąh ihno
nuhn, te ąma iche mąn, ąma
ran co mąn.
3 Pąblo ne, renedin dąma
ye duniyąhn cuma, ne cuahn
che rih ye vącoyąhn ne,
quendąh ąma cu tąn yahn
ihno yahn vącoyąhn, ne cąh
te tąh ye.
4 Cuahn che ndihche ro
ihyan yąhn min che
quendihco raco cu me tąh
Pąblo ne, rąhn ye vąn mąn
ye nduco vih:
—Sąhn tih ne, co sąhn
rihno ihyan se, ne andahre
ndevahn se vąn nuniyąhn,
ate tąh Dendiohs ne, hua
ndevahn se.
5 Ate chihde Pąblo tąh ye,
ne chendąhnun cu me
vącoyąhn, ne hua dehva chi
yahn ye.
6 Nducoyąca ihyan chahn
ne, chenan rino ye che
condito Pąblo, o adenąn no
condąh ye, coh ye. Ate cuahn
che a chi ndeh ura che
chenan rino ye ne, a hua
dehva chi, ne ndahcorun ye
che rendededecadino ye, ne
rąhn ye te Pąblo ne,
Dendiohs ye.
7 Nino min va yąhn yahn
ąma ihyan che duche ye
Pulio. Ihyan min ne, ndinąn
ye yahn ihyan chahn. Ąma
nevahnecun ye nuhn
numacuahn vedeyeno, ne
chahtenan nuhn vąco ye ino
ro.
8 Chida Pulio ne, quendite
ye, ndi ye cah ihno mąn, cah
yun mąn. Chahn Pąblo,
chendihchero ye ihyan, ne
chihno covąh ye ne, nahn
tąh ye ihyan min, ne ndo
yahn ye.
9 Checadino ihyan yahn
chemin, ne ndo dąma ihyan
cah che vate ye yąhn min, ne
namin ndoyahn ye.
10 Ąma nevahnecun ihyan
yąhn min nuhn, ne te ye
nducuahn dehtenduh che
cochihve yahn nuhn cuahn
che ndąca nuhn min.

Ndą Pąblo yąn Roma

11 Chihno ino iyo ne,
chahtenun nuhn chete tąma

bạrco yahn yạn Alejandría che quenan min ro iche. Bạrco min ne, nda ạma bandera nạn che nentạva se Cástor nduco Pólux, che rivahn dendiohs yahn sạhn che ricạhca bạrco.

12 Ndạ nuhn yạn Siracusa, ne min chahtenan nuhn ino ro.

13 Chica nuhn min, quendi nuhn numa chihto nuniyạhn nde ndạ nuhn yạn Regio. Tạma ro me ne, rano yuhniyạhn, ne chihno o ro ne, ndạ nuhn yạn Puteoli.

14 Min ntạca nuhn yạhn dihno vo, ne rạhn ye nduco nuhn che cuahtenan nuhn nduco ye. Chahtenan nuhn ạma ndate, tuhme cuahn nuhn yạn Roma.

15 Dihno vo che vate ye yạn Roma ne, checadino ye che ndạ nino nuhn, ne ndạ ye, chendi yune ye nuhn ạma cuạn nạn che duche Tres Tabernas. Nạhn ye ne, ndạ dạma ye nde ndihve che duche Foro de Apio. Cuahn che ndihchero Pạblo ihyan chahn ne, cạh yạn ye chedave yahn ye, ne necạh ye nundihve cuahn Dendiohs.

16 Cuahn che ndạ nuhn yạn Roma ne, necạh capitán me preso chahn tạh ihyan ndinạn yahn sandạdo che redin cudạdo min. Me Pạblo ne, cạh yune ye che nuhn ye ạma vah nạn che conun ye, ne nduco ye ạma sandạdo che redin se cudạdo ihyan.

Rahndudo Pạblo Ndudo yahn Dendiohs yạn Roma

17 Chihno ino ro che ndạ nuhn ne, din dạma Pạblo nducoyạca ihyan nạhn, ndạta yahn Israel, che vate ye min yạn Roma, ne rạhn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn dihnó, u ne, nde ạma nunde hua quendihcó nạn ihyan nación yuhn vo Israel, nde hua rahcotáhn costumbre che chihco ihyan ndico yuhn vo. Ate andahre che tihcạ ne, din ye preso u min yạn Jerusalén, ne necạh ye u tạh ihyan ndinạn yahn Roma.

18 Ihyan ndinạn chahn ne, techecạde ye yáhn, ne nducote ametah nde ạma nunde yáhn cạva che cạhcantiyon ye che cóh ne, nahn ntạhte ye u.

19 Ate ihyan nación yuhn vo ne, hua cahnecun ye. Chemin che a cạde chicá che techecạde emperador yáhn, andahre metah nde ạma nunde che cáh ihyan nación yuhn vo.

20 Mạn ne, din dạmá nchuhn cạva che ndihche vih vo mạn, cạva che nte cuandé nchuhn dehco che nchiche cadena cuh u mạn. Nchiche cadena cuh u, te ritahnó che va che conahn ndudo che te Dendiohs, checadino uvo, ihyan nación yahn Israel.

21 Tuhme rạhn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Nde ạma cạca che dirun ihyan estạdo yahn Judea yahn dehtenduh che redin ne, ametah ndạ tạh nuhn. Namin nde ạma dihno vo che rica ye min, rendạ ye

muhn ne, hua chihngạ rạhn ye yahn ne.
22 Ate nahn cahnevan nuhn deh cạhma ne, te a numacuahn no ne, tạn ihyan yahn vederihquentiyon ra che ritahno nchuhn.
23 Tuhme chihco ye ạma ro, ne ạma yạhn ye ndo dạma ye vah nạn che quenun Pạblo, ne numa ro cahndudo ye yahn vederihquentiyon che ndạhco cạde Dendiohs. Rahndudo ye ley che dirun Moisés mạn, ndudo che dirun profeta mạn, ne nahn ye che conahn ihyan chahn yahn Dihvo vo Jesucristo.
24 Nạhn ihyan chahn ne, chitahno ye, ne nạhn ye ne, hua chitahno ye.
25 Nducote nạhn ye ne, hua quenan ino ye ne, necuan ye che nahn nạhn ye. Tuhme rạhn Pạblo ri ye ihyan chahn:
—A ndạhcạ ndudo che cạh Vaco Ndah yahn Dendiohs, cahndudo ihyan profeta Isaías, chihnevan ihyan ndico yuhn vo:
26 Cuehn, cuahndode nạn
ihyan sih tuhcạ:
"Cuahn dạma rihnevan
nchuhn, ate hua
renahn ne.
Cuahn dạma rendihche ro
ne, ate hua renchanạn
ne,
27 te nedin cheche mạn ne
chedave yahn ne.
Hua redinahn ne mạn, hua
rihcovan ne mạn,
hua renahn ne mạn, hua
rento ino ne nunde
yahn ne mạn.
Chemin che hua renchahco
Dendiohs cạva ne."
28 Mạn ne, cadino nchuhn te cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Jesucristo vạn ihyan nación chenạhn. Ihyan chahn che cuạco ne, cạhcovan ye, ne ndedevahn Dendiohs ihyan.
29 Cuahn che chihno rạhn Pạblo tihcạ ne, conạhn ihyan chahn, quenan ạma ndeh rente ye nduco vih, te chi tạn ye yahn ndudo min.
30 Pạblo ne, quenan ye min o nduyo, quenun ye vah nạn che tumanan ye, ne nevahnecun ye nducoyạca ihyan che rahn ye, rendihchero ye ihyan.
31 Rahndudo ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs mạn, ricuahn ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo mạn, ne nde ạma ihyan ne, hua din vạhche ye yahn ye.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO, DECHU̱H YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YA̱N ROMA

1 U Pa̱blo, che tenda̱hnun Dendiohs u, che dín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ma̱n, che co apóstol ma̱n, che cuahndudó ndudo ndah yahn ye ma̱n ne, dirún ca̱ca cuh yahn ne.

2 Yahn ndudo ndah min ne, a chihco ca̱de Dendiohs na̱n Ndudo ndah yahn ye nde a ra̱hn me, dirun ihyan profeta yahn ye.

3 Ndudo ndah min ne, ra̱hn yahn Da̱ya ye, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihndeya̱n ye va̱n nda̱ta yahn David.

4 Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ntuche ye va̱n tena̱hn, ne nduco chemin chihnde ro che Da̱ya Dendiohs ihyan.

5 Che cuande yahn ihyan min ne, din yahino Dendiohs nuhn, ne a tenda̱hnun ye nuhn che co nuhn apóstol, cuahndudo nuhn Ndudo yahn ye va̱n ihyan nducuahn nación, ca̱va che nevahnecun ye, ne cotahno ye.

6 Va̱n ihyan chahn ne, nchuhn che a nedin yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, ne nduco ne ndi cuande ne, te a tenda̱hnun Dendiohs nchuhn.

7 Nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che yahino ye nchuhn, vate ne ya̱n Roma ne, dechúh ca̱ca cuh yahn ne. Chido vo Dendiohs ma̱n, Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din yahino ye nchuhn, din ye che nda̱hca̱ cuahtenan ne.

Pa̱blo ne, nahn ca̱hn ye ya̱n Roma

8 Numachahte iyehnse ne, a chetuhn ndudo yahn nchuhn, nduhca̱ che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Chemin che mena̱n vihca che cuande yahn ihyan min ne, reneca̱h nundihve cuahn Dendiohs ca̱va ne.

9 Dendiohs, ihyan min che redín ntiyon yahn ye numa inó, rahndudó ndudo ndah yahn Da̱ya ye ne, devano ye che cuahn da̱ma reva̱h ca̱va nchuhn.

10 Rica̱ ihyan che ata̱noca nduh ne, cuahnecun ye che chí quendihcheró nchuhn,

11 te a̱ma nahn chí quendihcheró nchuhn, ca̱va che dín che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ne tahque numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo.

12 Ava̱ne ne, náhn che neca̱h ya̱n a̱ma ta̱mo vo chedave yahn vih, yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

13 Dihnó, ra̱hn rí nchuhn te a̱ma ndeh yune nahn chí quendihcheró nchuhn, ne cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo,

nduhcą che redín vąn ihyan nación chenąhn, cąva che din Dendiohs che co yąhn ihyan, cotahno ye dąma nduco nchuhn. Ate nde meniyon ne, hua ri che chí.

14 A chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo u che cuahndudó ndudo ndah yahn ye vąn ihyan yahn nducuahn nación, vąn ihyan devano mąn, vąn ihyan tundo mąn.

15 Chemin che quenan inó che a nun cuahn chí vąn nchuhn che vate ne yąn Roma, cuahndudó ndudo ndah yahn ye, cahnevan ne.

Vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo

16 Hua ri cuihnán yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, te chemin che vederihquentiyon yahn Dendiohs, cąva che ndedevahn ye nducoyąca ihyan che ritahno ye, menąn vihca ihyan nación yahn Israel, namin ihyan nación chenąhn.

17 Ndudo ndah min ne, a vederihquentiyon yahn Dendiohs, te a nąn ndudo min rihco ro ye che renedin yahn ye nducoyąca ihyan che ritahno ye, nduhcą che a ndirun nąn Ndudo yahn ye tuhcą: “Ihyan che ritahno ye ne, ndo yąn Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan, ndevahn ye.”

Nunde yahn ihyan

18 Nahn che cotahno vo, te a devano vo che Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, din ye castigo yah nducoyąca ihyan nunde che rahcotąhn ye yahn Ndudo yahn ye.

19 Hua ndąhcą che tihcą rahcotąhn ye, te a devano cuąco ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, yahn che a mąn Dendiohs cąh ye, checadino ye.

20 Nde ro che dendah Dendiohs iyehnse ne, a devano ihyan te ihyan min che Dendiohs, ne quenan cuma ye vederihquentiyon cuahn dąma, te tumacadino ye duh ihyan min, yahn dehtenduh che dendah ye. Chemin che nde metah deh che cąhma ye, cąva che ndedevahn ye ihyan.

21 Andahre a devano ye che va Dendiohs, ate hua rendeva ye yavenąn ye, nde hua renecąh ye nundihve cuahn ihyan. Tahque ndah ye ne, rendedecadino ye yahn dehtenduh che nde hua richihve, nto ye ihyan tundo.

22 Andahre ąma devano ye, che rąhco ye, ate nde hua renahn ye.

23 Ndotenan che ndeva ye yavenąn Dendiohs, ihyan min che va ye cuahn dąma mąn, che ąma chahte vederihquentiyon yahn ye mąn ne, rendeva ye yavenąn dehtenduh che redendah mąn ye, rentąve ye ihyan iyehnse mąn, ite che chenan cun cąh te mąn, yąhda mąn, cu mąn.

24 Chemin che chacondąh vedąme Dendiohs ihyan chahn, cąva che quendi ye

yune chihngạ yahn ye,
cahtera ye vedecuihno yahn
ye vạn mạn ye nduco vih.
25 Ndotenan che quendi ye
yune cuạco, ndeva ye
yavenạn Dendiohs, ihyan
min che dendah ye iyehnse
mạn, rendeva nducoyạco vo
yavenạn ye cuahn dạma
mạn ne, quendi ye
vederihncheh, rendeva ye
yavenạn dehtenduh che
mạn Dendiohs dendah ye.
26 Chemin che chacondạh
vedạme Dendiohs ihyan
cạva che quendi ye nunde
yahn ye nduco vih, cahtera
ye vedecuihno yahn ye.
Ihyan ndạhta ne, ndotenan
che cahnevạco ye,
cuahtenan ye nduco
inchạhn ye ne, rahtenan ye
vạn mạn ye nduco vih,
rahtendihco ye nunde.
27 A namin no tun ihyan
chạhn. Ndotenan che nuhn
ye ndạhta yahn ye ne,
rihtera ye vedecuihno yahn
ye, rahtenan ye vạn mạn ye
nduco vih, ne nduco chemin
recạh rihn mạn ye ihyan,
rihco yạn mạn ye castigo che
va che co ye.
28 Nducote hua chihco ye
chedave yahn ye che
nevahnecun ye Dendiohs ne,
chacondạh vedạme
Dendiohs ihyan cạva che
quendi ye
vederendededecadino chihngạ
yahn ye, cuahtendihco ye
nunde.
29 A ndedecuihta mạn ye
nducuahn nạn nunde,
chendihco ye. Ndere
rahtenan ye nduco ihyan che
hua nihnevạco nduco ye
mạn, ndere rahtechica ye
mạn, chenan cuma ye vede
idihya mạn, vedeve mạn,
vedetạn mạn, vederihncheh
mạn. Cuahnde chende ye
mạn, vate cạnda ye nduco
vih mạn, rihno ye vih mạn.
30 Chihngạ rạhn ye yahn
vih mạn, rahcotạhn ye yahn
Dendiohs mạn, hua
renevahnecun ye nde ạma
ihyan mạn, redin yạde ye
mạn, redin cun ye mạn,
rendededecadino ye demạn
yahn dehtenduh che
chihngạ mạn, hua
renevahnecun ye indihte
yahn ye mạn,
31 hua renahn ye mạn, hua
redinahn ye ndudo yahn ye
mạn, hua renan vạhino ye
vih mạn, hua devano
nchahco ye yahn vih mạn.
32 Andạhre devano ndah
ye vederihquentiyon yahn
Dendiohs che ihyan nunde
ne, va che co ye castigo yahn
nunde yahn ye, ate riquendi
ye rahtendihco ye nunde,
nde tuno rendonan ye
combiero yahn ye che dạma
ri ye nduco vih.

2

Dendiohs ne, techecạde ye numa cuạco

1 Nducote a devano
nducoyạca ihyan che va che
co ihyan nunde castigo ne,
adecoduhno ihyan che
rendạhchenan ye ihyan
chenạhn ne, nde nạn che
cạhma ye metah, te a dạma
ri ye nduco vih, rahtendihco
ye nunde.

2 A devano vo che dąma no
redin Dendiohs castigo
ihyan che rendąhchenan ye.
3 Nchuhn che
rendąhchenan ne ihyan
nunde chenąhn, ate dąma ri
ne nduco ye ne, hua rąhco ne
che ndevahn ne yahn castigo
yahn Dendiohs.
4 Hua ducherino ne
vedechahtino yahn
Dendiohs mąn, vedeyahino
chahte yahn ye mąn. A
devano ne che quenan cuma
Dendiohs vedeyahino nduco
ne, te nahn ye che nto ino ne
nunde yahn ne.
5-6 Ate nducote redin
cheche ne chedave yahn ne,
hua nahn nto ino ne ne,
redecuihta ne nunde yahn
ne. Mąn ne vedin ne, te
techecąde Dendiohs yahn ne
numa cuąco, ne va che co ne
castigo. Ndą ro min ne,
techecąde ye yahn
nducoyąca ihyan, tunoca che
nedin ye ndahtenan ye
iyehnse.
7 Ihyan che chahtino ye,
redin ye che ndah mąn,
chenan ino ye che quendąh
yavenąn ye mąn, che ndeva
Dendiohs ihyan mąn ne, a
ihyan chahn che cuahtenan
ye vahchetero numacuahn
ro.
8 Ate ihyan che cąnda tin
ye mąn, che rahcotąhn ye
yahn ndudo cuąco mąn, che
riquendi ye yune chihngą
yahn ye mąn ne, quenan
cuma che din Dendiohs
castigo yah ihyan.
9 Nducoyąca ihyan nunde
yahn nducuahn nación,
menąn vihca ihyan nación
yahn Israel ne, chuhrihn ye,
din Dendiohs castigo ihyan.
10 Me ihyan nducuahn
nación che din ye che ndah,
menąn vihca ihyan nación
yahn Israel ne, ąma ndah ro
yahn ye mąn, ndeva
Dendiohs ihyan mąn, din ye
che ndąhcą cuahtenan ye
mąn.
11 Tihcą, te Dendiohs ne,
quendihconahn retechecąde
ye.
12 Nducoyąca ihyan che
chendihco ye nunde, che nde
hua devano ye ley che dirun
Moisés ne, ndiyu ley min che
cąhcantiyon castigo che co
ye, ate va che co ye castigo.
Namin nducoyąca ihyan che
a devano ye ley min, ate
chendihco ye nunde ne, va
che co ye castigo nduhcą che
rihquentiyon ley min.
13 Tihcą, te atenąn ihyan
che redinahn ye ley min, che
ndo yąn Dendiohs nduco ye,
nedin yahn ye ihyan, ndiyu
ihyan che ndere rihnevan
ye.
14 Cuahn che ihyan nación
chenąhn, che nde hua
devano ye ley min, redin ye
nduhcą che rihquentiyon ne,
a ndero ndi che redinahn ye
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, andahre hua
devano ye ley min.
15 Nąn nducuahn che
redin ye ne, rihco ro ye che
anduhnecą ndete che
renevahnecun ye ley min.
Nąhn cuąn ne, rendą yahn
ye che cuahtendihco ye
nunde, ne va che co ye
castigo. Nąhn cuąn ne, rendą

yahn ye che hua co ye castigo, yahn che rạhco ye che hua chahte nunde yahn ye.

16 Ndạ ro yahn ne, quenan cuma che cạhcantiyon Dendiohs che techecạde Dihvo vo Jesucristo nunde yahn nducoyạca ihyan, nde nducuahn nunde che chahtendihco ye cuạhn ndeh.

Nunde yahn ihyan nación yahn Israel

17 Nchuhn ihyan nación yahn Israel, hua dehva co yahn ne, che rạhco ne, te ndichahtino ne ley che dirun Moisés. Redin yạde ne, rạhco ne che yahn Dendiohs nchuhn.

18 A devano ne deh che nahn ye che dinahn ne che rạhco ne, ne nducote chahn ne ley min ne, rạhco ne che devano tendạhnun ne cha che ndah vạn dehtenduh che redin ne.

19 Numacuahn vedeyạde chenan ino ne che devano cacuahn ne ihyan tundo. Rạhco ne che ạma devano cạh cuande ne ihyan tạcạ co tuno ye nạn Dendiohs.

20 Rạhco ne che ạma devano cacuahn ne nde ihyan che hua renahn ye mạn, nde checạhya mạn, te a nchuhn che va tạh ne vededevano mạn, ndudo cuạco mạn, nạn ley che dirun Moisés.

21 Tuhme nducote ạma devano cacuahn ne, che rạhco ne, ¿me dehra cuande che hua redinahn mạn ne? Nducote rahndudo ne che hua din duco ihyan, ¿me dehra cuande che reduco mạn ne?

22 Nducote rahndudo ne che hua din duche yahn ihyan che a nihnevạco ye, ¿me dehra cuande che redin duche yahn mạn ne che a nihnevạco ne? Nducote rahndudo ne che hua ndeva ihyan yavenạn dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye, ¿me dehra cuande che reduco ne dehtenduh che rigonun chihve che va chete yạco yahn ihyan chahn?

23 Nducote ạma redin yạde ne che devano ne ley yahn Dendiohs, ¿me dehra cuande che duche rino ne ihyan, hua redinahn ne che rihquentiyon ye?

24 Nduco che tihcạ redin ne ne, a tạn renun cạh nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ: “Ihyan nación chenạhn ne, a cạva che duhtuno ihyan nchuhn che chihngạ rạhn ye yahn Dendiohs.”

25 Che chenan seña nchuhn ne, tạcạ hua, richihve yahn ne ndete che redinahn ne ley che dirun Moisés. Ate nducote hua redinahn ne ne, a ndere chenan seña me nchuhn.

26 Me ihyan nación chenạhn ne, ndete che redinahn ye che rihquentiyon ley min ne, redin yahn Dendiohs ihyan, andahre hua chenan seña ihyan.

27 Ihyan che redinahn ye ley min, andahre hua chenan seña ihyan ne, ndạhco ndiya ye nchuhn che nde chenan seña nchuhn

mạn, nde devano ne ley min mạn, ate hua redinahn ne.
28 Ndiyu che ndạta yahn Israel nchuhn mạn, che chenan señạ nchuhn mạn, che cochihve yahn ne cạva che nedin yahn Dendiohs nchuhn,
29 te atenạn ihyan che numacuahn chedave yahn ye renevahnecun ye che rihquentiyon Dendiohs mạn, redinahn ye mạn, renedin yahn Dendiohs ihyan. Che cochihve yahn ne ne, che nedin yahn Dendiohs nchuhn, ndiyu che nevahnecun ihyan iyehnse nchuhn.

3

1 Nducote tihcạ ne, co vate nchuhn che rạhco ne che tahque ndah ro yahn ihyan nación chenạhn, che co nchuhn che ndạta yahn Israel nchuhn mạn, che chenan señạ nchuhn mạn.
2 Ate tahque ndah ro yahn nchuhn, te a tạh ihyan ndico yahn ne, chihco Dendiohs Ndudo yahn ye.
3-4 Andahre ạma yạhn ihyan chahn hua dinahn ye yahn Ndudo min, ate ndiyu cạva chemin che ndạca dạma Dendiohs yahn ndudo yahn ye che cạh ye, te ihyan min ne, redinahn ye ndudo yahn ye, andahre nducoyạca ihyan hua redinahn ye. Tihcạ ye, nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn ye tuhcạ:

Nducuahn che redin
Dendiohs ne, ndah.
Chemin che nde hua co
cạhma nunde ihyan
yahn ye.

5 Co vate nchuhn che rạhco ne te nạn nunde yahn ne rihnde ro che ạma ndah Dendiohs, ne hua redin yahn che din ye castigo nchuhn cạva nunde yahn ne.
6 Ate hua, te Dendiohs ne, a numa cạ ndah ihyan ye. Ndete che hua tihcạ ne, nde hua co techecạde ye yahn ihyan nunde.
7 Ndete che nạn nunde yuhn vo tahque ndah cuhnde ro che ạma ndah Dendiohs ne, nde hua quenan cuma che techecạde ye yuhn vo.
8 Ndete che tihcạ ne, tahque ndah quendi vo nunde yuhn vo, te chemin che cochihve. Vate nạhn ihyan che ndere rạhn ye che tihcạ rahndudo nuhn. Ihyan chahn ne, redin yahn che din Dendiohs castigo ihyan.

Nducoyạca ihyan ne, chendihco ye nunde

9 Co vate nchuhn che rạhco ne che uvo, ihyan nación yahn Israel che tahque ndah ihyan uvo vạn nducoyạca ihyan iyehnse. Ate hua cuạco chemin, te nducoyạca ihyan nación yahn Israel mạn, ihyan nación chenạhn mạn ne, quendihconahn chendihco ye nunde nduhcạ che a ndirun yahn ye,
10 nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ:

Metah nde ạma ihyan che
ndah ihyan ye.

11 Metah nde a̱ma ihyan che
renahn ye.
Metah nde a̱ma ihyan che
renec̱ahco ye
Dendiohs.
12 Nducoya̱ca ye ne,
chacondа̱h veda̱me ye
Dendiohs, quendi ye
yune chihnga̱.
Metah nde a̱ma ihyan che
runec̱ade ye.
13 Dema̱n ndudo chihnga̱
ma̱n, ndudo rihncheh
ma̱n, ndudo rendih
ma̱n, rente ye.
14 Dema̱n che ra̱hva ye ma̱n,
ra̱hn ta̱n ye ma̱n.
15 Nduco hua no rihn deh ne,
rihno ye vih.
16 Nduh cua̱n na̱n che
vatechica ye ne,
redetohnan ye ma̱n,
rihco ye vedeyah ma̱n.
17 Nde hua renda̱ yahn ye
che nda̱hca̱ cuahtenan
ye nduco vih.
18 Nde hua renda̱ yahn ye
che nevahnecun ye
Dendiohs.
19 A devano vo te
nducuahn che ndirun na̱n
ley che dirun Moisés ne, a
ndirun c̱a̱va che, nducoya̱ca
ihyan che rihquentiyon ley
min ihyan ne, tumacadino
ye yahn nunde yahn ye, nde
metah deh che c̱a̱hma ye ro
che techec̱ade Dendiohs
yahn ye.
20 Ley min ne, nducote a
chihnde atena̱n c̱a̱va che co
devano ihyan che va nunde
yahn ye ne, chemin che nde
a̱ma ihyan hua co c̱a̱hma ye
che ndah ihyan ye na̱n
Dendiohs, andahre ra̱hn ye
che redinahn ye.

C̱a̱va che ndevahn vo ne, va che cotahno vo

21 Ate ma̱n ne, a devano vo
te ndiyu che quendi vo ley
min che ndo ya̱n Dendiohs
nduco vo, nedin yahn ye
uvo, te a ma̱n ye te ye,
checadino vo ta̱ca̱ che din ye,
ne chemin ne, a ndirun na̱n
ley min ma̱n, na̱n ndudo che
dirun ihyan profeta ma̱n.
22 Nducoya̱co vo ne, c̱a̱va
che ndo ya̱n Dendiohs nduco
vo, nedin yahn ye uvo ne, va
che cotahno vo Dihvo vo
Jesucristo. Tihca̱, te da̱ma no
rendihche ye nducoya̱co vo.
23 Nducoya̱co vo ne,
chendihco vo nunde, nde
hua co c̱a̱hmo vo che ndah
ihyan uvo na̱n Dendiohs.
24 Andahre hua co c̱a̱hmo
vo che ndah ihyan uvo na̱n
ye, ate numacuahn
vedeyahino ndo ya̱n ye
nduco vo, nedin yahn ye
uvo, dechuh ye Dihvo vo
Jesucristo, ndedevahn ye
uvo. Ma̱n ne, a ndo ya̱n ye
nduco vo.
25 Dechuh ye ihyan, chih
ye, chera yun yahn ye c̱a̱va
nunde yuhn vo, ne che
cotahno vo ihyan ne, nda̱co
vo vederenchahco. Che tihca̱
din Dendiohs ne, chihco ro
ye che numa cua̱co din
chahtino ye yahn nunde che
chahtendihco ihyan ndico
nde ro mena̱n.
26 Namin chihco ro ye ma̱n
ro cuh, che numa cua̱co
rendo ya̱n ye nduco ihyan
che ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo, renedin yahn ye
ihyan.
27 Ma̱n ne, ametah din

yạde nchuhn che redinahn ne yahn ley min, te atenạn che cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndo yạn Dendiohs nduco ne, nedin yahn ye nchuhn.
28 Tihcạ, te rạhn rí nchuhn te andahre hua nedinahn ihyan ley min, ate nduco che cotahno ye ihyan min ne, ndo yạn Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan.
29 Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyạca ihyan iyehnse, ihyan nación yahn Israel mạn, ihyan nación chenạhn mạn, ndiyu demạn yahn ihyan nación yahn Israel.
30 Tihcạ, te ạma no Dendiohs, ne ihyan min ne, rendo yạn ye nduco ihyan nación yahn Israel mạn, ihyan nación chenạhn mạn, renedin yahn ye ihyan nduco che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo.
31 Che ritahno vo ihyan min ne, ndotenan che rendạhco ndiyo vo ley min ne, recạh dito vo.

4

Nduhcạ che chitahno Abraham
1 A devano vo nduhcạ che din ihyan ndico yuhn vo Abraham.
2 Co rạhco ihyan che nedin yahn Dendiohs ihyan min yahn che runecạde quenan ye iyehnse. Ate hua tihcạ,
3 te nạn Ndudo yahn Dendiohs ne, ndirun tuhcạ: “Abraham ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che din yahino Dendiohs ihyan, nedin yahn ye ihyan.”
4 Che renedihvo vo mozo yuhn vo ne, ndiyu vedevạhino chemin, te quendihco vo yahn ye.
5 Ate che rendo yạn Dendiohs nduco ihyan nunde che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, renedin yahn ye ihyan ne, chemin che cuạco ne, vedevạhino, ndiyu che quendihco ye.
6 Atihnocạno tun che dirun David yahn ihyan che redin Dendiohs vedevạhino nduco ye, rendo yạn ye nduco ye, renedin yahn ye ihyan.
7 Dirun ye tuhcạ:

Ạma ndah ro yahn ihyan che
rendạca ye
vederenchahco cạva
nunde yahn ye.

8 Dihvo Dendiohs ne, hua
redin ye castigo ihyan
chahn.

9 Cuedevano nchuhn te vedeyahino yahn Dendiohs ne, ndiyu demạn cạva ihyan che chenan señạ ihyan, te namin cạva ihyan che hua chenan señạ ihyan. A rạhn vo che Abraham ne, nducote chitahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan.
10 Ro che nedin yahn Dendiohs ihyan ne, nde metah conan señạ ihyan.
11 Dinocạ chitahno Abraham, tuhme nedin yahn Dendiohs ihyan, chihquentiyon ye che conan señạ ihyan, cạva che cuhnde ro che a nedin yahn ye ihyan. Nduco tihcạ ne, tihyon yune Abraham nde ihyan che hua

chenan seña ihyan, che cotahno ye Dendiohs, cạva che ndo yạn Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan.

12 Namin tihyon yune ye ihyan che chenan seña ihyan, che hua cochahtino ye che chenan seña ihyan, te tahque ndah ye ne, cotahno ye Dendiohs nduhcạ che chitahno mạn ye, ro che nde metah conan seña ihyan.

Rendedevahn Dendiohs ihyan che ritahno ye

13 Dendiohs ne, cạh ye ndudo yahn ye Abraham che co yạhn ndạta yahn ye iyehnse, yahn che chitahno ye ihyan, ndiyu yahn che dinahn ye ley che dirun Moisés.

14 Ndete che atenạn ihyan che redinahn ye ley min che renedin yahn Dendiohs ihyan ne, tuhme nde metah deh cuande che cotahno vo ihyan, nde huane che cạh ye ndudo yahn ye.

15 Ate hua tihcạ, te ley min ne, ndotenan che cạhco ro che nedin yahn Dendiohs ihyan ne, tahque ndah ne, rihco ro che din ye castigo ihyan nunde. Me ndete che metah ley min ne, nde hua tumacadino vo che va nunde yahn ihyan.

16 Chemin che, che ritahno vo Dendiohs ne, numacuahn vedeyahino renedin yahn ye uvo. Andahre hua ndi cuande vo vạn ihyan che va tạh ye ley min, hua dehve din yahn, te nduco che ritahno vo ihyan nduhcạ che chitahno Abraham ne, renedin yahn ye nducoyạco vo. Nduco tihcạ ne, riquendi vo yune yahn Abraham,

17 nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ: "Ạma yạhn ihyan quendi ye yune yehn, cotahno ye u." Quendi vo yune yahn ye nduhcạ che nahn Dendiohs, ihyan min che rendedetuhche ye ihyan che a ndih ye mạn, rihco cạde ye dehtenduh che nahn ye, ne rinahn mạn.

18 Abraham ne, andahre ametah vedechahtino che ndạca ndạta yahn ye, ate numacuahn vedechahtino chitahno ye che rạhn Dendiohs nduco ye, che ạma co yạhn ndạta yahn ye.

19 Ro min ne, ametah vedechahtino yahn ye, te a ri ye tenduh ạma ciento nduyo, ne ihyan ndạhta yahn ye Sara ne, namin a indihte ye. Avạne ne, a numacạ hua rendạca dạya ye. Ate nde nduco nduh ne, a chitahno ye ndudo che cạh Dendiohs ihyan.

20 Ndotenan che o vederendedecadino yahn ye ne, chitahno ye numa ino ye ndudo che cạh Dendiohs ihyan, ne ndeva ye yavenạn ye.

21 Chichahtino ye numacuahn chedave yahn ye che Dendiohs ne, va vederihquentiyon yahn ye che redinahn ye nducuahn ndudo yahn ye che recạh ye.

22 Chemin che nducote tihcạ chitahno ye Dendiohs ne, nedin yahn Dendiohs ihyan.

23 Che nedin yahn
Dendiohs ihyan min ne, a
ndirun nạn Ndudo yahn ye,
ndiyu demạn cạva ihyan
min,
24 te namin cạva uvo, cạva
che tumacadino vo che
nduco che cotahno vo
Dendiohs ne, ndo yạn ye
nduco vo, nedin yahn ye
uvo. A ihyan min che
ndedetuhche ye Dihvo vo
Jesucristo vạn tenạhn.
25 Che chihno ihyan
iyehnse Dihvo vo ne, a cạva
nunde yuhn vo, ne che
ntuche ye ne, a cạva che ndo
yạn Dendiohs nduco vo,
nedin yahn ye uvo.

5

*Nduhcạ che ndo yạn
Dendiohs nduco vo, nedin
yahn ye uvo*

1 Nducote tihcạ ne, nedin
yahn Dendiohs uvo mạn,
ndo yạn ye nduco vo mạn,
yahn che ritahno vo Dihvo
vo Jesucristo.
2 A cạva Dihvo vo
Jesucristo che din yahino
Dendiohs uvo, nedin yahn ye
uvo. Mạn ne, numacuahn
vedeyeno chenan ino vo che
cuahtenan vo nạn ye
vahchetero.
3 Ndiyu demạn yahn
chemin che ri yeno vo, te
namin ri yeno vo yahn che
rechuhrihn vo. A devano vo
te cuahn che rechuhrihn vo
ne, rendạco vo vedechahtino
mạn,
4 cuahn che chenan cumo
vo vedechahtino ne,
riquendạh ndah vo mạn,
cuahn che riquendạh ndah
vo ne, chenan ino vo
Dendiohs mạn,
5 cuahn che chenan ino vo
Dendiohs ne, hua dehve
rạhco vo mạn. Hua dehve
rạhco vo, te Dendiohs ne,
rīhco ro ye vedeyahino
chahte yahn ye nduco vo,
din ye che quenun Vaco
Ndah yahn ye uvo.
6 Cuahn che ametah
vedechahtino che ndạca
ihyan vederenchahco cạva
nunde yahn ye ne, ro min
niyon chih Dihvo vo
Jesucristo cạva nducoyạca
ihyan nunde, nduhcạ che a
chihco cạde Dendiohs.
7 Hua ndere ndạca ạma
ihyan che cạhquino ye cạhco
mendạhn ye ihyan coh ye
cạva tạma ca ihyan, andahre
ndah ihyan ye.
8 Ate Dendiohs che cuạco,
andahre ạma chendihco vo
nunde, chihco ro ye che ạma
yahino ye uvo, dechuh ye
Dihvo vo Jesucristo, chih ye
cạva che ndedevahn ye uvo.
9 Mạn ne, nducote a nedin
yahn Dendiohs uvo, yahn
che a chih ihyan min, chera
yun yahn ye cạva nunde
yuhn vo ne, a devano cuạco
vo te a ndedevahn ihyan min
uvo, ametah che co vo
castigo ro che techecạde
Dendiohs yahn ihyan nunde.
10 Tihcạ, te ro menạn
cuahn che ri yudo yahn
Dendiohs nduco vo, cạva
nunde yuhn vo ne, ndo yạn
ye nduco vo yahn che chih
Dạya ye, nedihve ye nunde
yuhn vo. Mạn che a ntuche
ihyan min mạn, che yạn
Dendiohs nduco vo mạn ne,

tahque nun ndevahn vo.
11 Ąma yeno vo che ndo
yąn Dendiohs nduco vo, din
Dihvo vo Jesucristo.

Ejemplo yahn Adán
12 Cąva Adán ne, chihnde
nunde muhn iyehnse cuh, ne
cąva nunde min ne, chihnde
cąde che coh nducoyąca
ihyan, te nducoyąca ye ne,
chendihco ye nunde.
13 Nde ro che metah
cuhnde ley che dirun Moisés
ne, ihyan iyehnse ne, a ihyan
nunde ye. Ate nąn che metah
ley ne, nde hua duhva ra
cuande nunde yahn ihyan.
14 Andahre hua dąma
nunde yahn ihyan nduhcą
nunde che chahcotąhn Adán
yahn Dendiohs, ate quendi
chih ye, canąn nde ro min,
nde ndą ro che quenan
Moisés iyehnse. Cąva Adán
ne, nducoyąca ihyan iyehnse
ne, chendihco ye nunde. Ate
cąva Dihvo vo Jesucristo,
ihyan min che ndą ye
iyehnse adive ne, co
ndevahn nducoyąca ye.
15 Cąva nunde yahn Adán
ne, chendihco nducoyąca
ihyan nunde. Ate hua tihcą
vedevąhino yahn Dendiohs,
te dechuh ye Dihvo vo
Jesucristo, ne numacuahn
vedeyahino, ndiyu demąn
ndedevahn ye ąma yąhn
ihyan cąva che hua co ye
castigo, ate namin din ye che
co cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro.
16 Cąva nunde yahn Adán
ne, va che co nducoyąca
ihyan castigo. Ate hua tihcą
vedevąhino yahn Dendiohs,
te andahre ąma chendihco
ihyan nunde, ate ndo yąn
Dendiohs nduco ye, nedin
yahn ye ihyan.
17 Cąva nunde yahn Adán
ne, va che coh nducoyąca
ihyan. Ate hua tihcą
vedevąhino yahn Dendiohs,
te cąva Dihvo vo Jesucristo
ne, nducoyąca ihyan che ndo
yąn Dendiohs nduco ye,
nedin yahn ye ihyan ne, ąma
ndah ro yahn ye, cuahtenan
ye vahchetero numacuahn
ro.
18 Tuhme nducote
quendihco Adán nunde ne,
va che co nducoyąca ihyan
castigo. Ate nducote ndąhcą
din Dihvo vo Jesucristo, chih
ye cąva ihyan nunde ne, ndo
yąn Dendiohs nduco ye,
nedin yahn ye ihyan.
19 Tihcą, te yahn che
chahcotąhn Adán yahn
Dendiohs ne, nducoyąca
nducondi ihyan ne,
chihndąnan ihyan. Ate yahn
che dinahn Dihvo vo
Jesucristo yahn Dendiohs ne,
ąma yąhn ihyan, nedin yahn
Dendiohs ihyan.

20 Ley che dirun Moisés ne,
chihnde cąva che tahque
cuhnde ro nunde yahn ihyan
che co ro menąn, ne ąma
chihnde ro che chendihco ye
nunde. Ate nde nduco nduh
ne, tahque quenan cuma
Dendiohs vedeyahino,
21 ne andahre redin nunde
yahn ihyan che co ye castigo,
ate numacuahn vedeyahino
ndo yąn Dendiohs nduco
ihyan che ritahno ye Dihvo
vo Jesucristo, nedin yahn ye

ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

6

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ametah che cuahtendihco ye nunde

1 Nducote tihcạ ne, nde hua ndedecadino vo che quendi vo cuahtendihco vo nunde cạva che tahque cuhnde ro vedeyahino yahn Dendiohs nduco vo.

2 Ndiyu tihcạ che va che din vo, te a chihcomạn vo nunde yuhn vo, ne hua ndạhcạ che quendi vo.

3 Cuedevano nchuhn te che chedenune vo, cah vo Dihvo vo Jesucristo ne, nguahco yuhn vo che chih ye, chi cuande vo vạn ihyan yahn ye.

4 Tihcạ, cạva che nduhcạ che numacuahn vederihquentiyon ndedetuhche Dendiohs Chida ihyan min vạn tenạhn ne, namin uvo che a ndi i vo, nedin nunde yuhn vo ne, din ye che ndo vo ihyan ra, cuahtechico vo runecạde.

5 Tihcạ, te nducote nguahco yuhn vo che chih Dihvo vo, chi cuande vo vạn ihyan yahn ye ne, namin din Dendiohs che ndo vo ihyan ra, cuahtechico vo runecạde nduhcạ che ndedetuhche ye ihyan min vạn tenạhn.

6 Din vo cuande che anduhnecạ ndete che a chenan yạh vo nduco Dihvo vo, cạva che cạhcomạn vo nducuahn nunde che chahtendihco vo ro menạn, ne hua quendi vo cuahtendihco vo.

7 Nduco tihcạ ne, anduhnecạ ndete che a chih vo, ne ạma yune no chihcomạn vo nunde yuhn vo.

8 Me nducote anduhnecạ ndete che a chih vo dạma nduco Dihvo vo Jesucristo ne, a chenan ino vo che conduco vo ihyan,

9 te a devano vo che a ndedetuhche Dendiohs ihyan vạn tenạhn, ametah ndaconan coh ye. Cạva ye ne, ametah vederih.

10 Me yahn che chih ye ne, ạma yune no chih ye cạva nunde yuhn vo. Ate ntuche ye, ne conạhn ye vahchetero. Mạn ne, va ye nạn Dendiohs.

11 Nduco tihcạ ne, din vo cuande, ne cạhcomạn vo nunde yuhn vo, runecạde cuahtechico vo nduhcạ che nahn Dendiohs, cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo.

12 Chemin che hua quendi vo cuahtechico vo vedeyeno yahn mạn vo, cuahtendihco vo nunde.

13 Hua cạhco vo chedave yuhn vo, cuahtendihco vo nunde, te tahque ndah ne, nduhcạ ihyan ra ne, va che cạhco vo chedave yuhn vo tạh Dendiohs cạva che runecạde cuahtechico vo nduhcạ che nahn ye.

14 A ndevahn vo, ametah che cuahtendihco vo nunde, te ndotenan che cạhcantiyon ley che dirun Moisés uvo ne, a rihquentiyon Dendiohs uvo, redin yahino ye uvo.

15 Co vate ihyan che rạhco ye che nducote yahino Dendiohs uvo mạn, hua rihquentiyon ley che dirun

Moisés uvo mạn ne, a vatemạn vo, co cuahtendihco vo nunde. Ate hua tihcạ.

16 A devano vo te ndete che cuanạn din vo ntiyon nduco ạma patrón ne, va che dinahn vo che cạhcantiyon ye. A namin no tun ndete che cạhco vo chedave yuhn vo tạh Dendiohs ne, va che runecạde cuahtechico vo nduhcạ che nahn ye. Me ndete che cạhco vo chedave yuhn vo che quendi vo yune yahn mạn vo ne, va che co vo castigo.

17 Nundihve cuahn Dendiohs, te nchuhn ne, andahre chahtechica ne vedeyeno yahn mạn ne ro menạn, chahtendihco ne nunde, ametah tạma nạn che co din ne ne, ate chitahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihco ne chedave yahn ne tạh ye.

18 A ndevahn ne, a chihcomạn ne yune chihngạ yahn ne, cạva che runecạde cuahtechica ne.

19 Dirún ejemplo chemin chan cạva che co conahn ne. Ro menạn me ne, chihco ne chedave yahn ne che quendi ne yune chihngạ, ne ca cuahn ca cuahn nde tahque chihngạ redin ne. Ate mạn ne, nahn che cạhco ne chedave yahn ne tạh Dendiohs, cạva che tahque runecạde cuahtechica ne ro ro.

20 Ro menạn cuahn che quendi ne yune chihngạ, chahtendihco ne nunde ne, va mạn ino ne, nde hua rendạ yahn ne che runecạde cuahtechica ne.

21 Nducuahn dehtenduh che chihngạ din ne ro min ne, hua chichihve yahn ne, nde ri cuihnạn ne yahn. Avạne ne, a vate ne che co ne castigo.

22 Ate mạn che ndedevahn Dendiohs nchuhn, nchahco ye nunde yahn ne ne, chihco ne chedave yahn ne tạh ye. Ạma cochihve yahn ne, te runecạde cuahtechica ne, ne cuihno min ne, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

23 Ihyan che rahtendihco ye nunde ne, va che co ye castigo, din nunde yahn ye. Ate ihyan che ndichahtino ye Dihvo vo Jesucristo ne, numacuahn vedevạhino, ndeva Dendiohs ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

7

Nduhcạ che rihquentiyon ley che dirun Moisés

1 Dihnó, nducote a devano nchuhn ley che dirun Moisés ne, a tumacadino ne te rihquentiyon ihyan atenạn ro che vate ye iyehnse.

2 Condihche ne. Ạma ndạhta ne, rihquentiyon ley min che hua co tehche te inchạhn te, cạhnevạco te nduco tạma chạhn. Ate ndete che coh inchạhn te ne, nuhndemạn te yahn vederihquentiyon min.

3 Chemin che ndete che cuhnde te nduco tạma chạhn numanahn che va inchạhn te ne, din duche yahn te che a nihnevạco te, condihco te nunde. Ate ndete che coh inchạhn te ne, nuhndemạn

te yahn vederihquentiyon
min, ne co ndaconan
cạhnevạco te, ametah
condihco te nunde.
4 Dihnó, nduhcạ ndạhta
che a ndih inchạhn te ne,
tihchan vo nạn ley che dirun
Moisés, te nducote a
chitahno vo Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
chih ye ndedevahn ye uvo
ne, a chihno
vederihquentiyon yahn ley
min cạvo vo. Mạn ne, a
ndedetuhche Dendiohs
ihyan vạn tenạhn, ne a ihyan
min che rihquentiyon ye
uvo, nahn ye che cochihvo
vo nạn ntiyon yahn
Dendiohs.
5 Ro menạn cuahn che
chahtechico vo vedeyeno
yahn mạn vo ne, andahre
chihco ro ley min che
chendihco vo nunde, ne va
che co vo castigo, ate quendi
vo chahtendihco vo nunde.
6 Ate ley ndico me ne,
chihno vederihquentiyon
yahn cạvo vo. Mạn ne, redin
vo ntiyon yahn Dendiohs
numacuahn
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn ye.

Rạhn Pạblo yahn nunde yahn ye

7 Andahre tihcạ, ate hua co
cạhmo vo che cạva ley min
che rahtendihco vo nunde. U
ne, ndete che hua cạva ley
min ne, nde hua chidevanó
cha che nunde. Nduhcạ vede
idihya ne, a che a ndirun
yahn nạn ley min che
chidevanó che nunde
chemin.
8 A cạva ley min che
tumacadinó che ạma
quendihcó nunde yahn vede
idihya, ate quendí nduco
vede idihya. Ndete hua cạva
ley min ne, nde hua
tumacadino vo che va nunde
yuhn vo.
9 Ro menạn cuahn che nde
hua devanó ley min ne, va
mạn inó. Ate cuahn che
chidevanó ley min ne,
tumacadinó che quendihcó
nunde, ne ạma chi ndạché
cạva.
10 Ley min ne, a chihnde
cạva che tihyon yune ihyan
che runecạde cuahtechica
ye, ne quenan inó che
ndạhcạ conán. Ate ndotenan
che tihcạ ne, chihco ro che
ạma va nunde yáhn, ne ạma
chi ndạché.
11 Quenan inó che ndạhcạ
conán, ate chihncheh mán u,
te hua chichá dináhn nduhcạ
che rihquentiyon ley min.
Ạma chi ndạché, te cuahn
dạma redín dehtenduh che
rihco yudo ley min yahn.

12 Chemin che a devano vo
te ley min ne, ndah.

13 Din che chi ndạché, ate
hua co cạhma nundé yahn,
te ley min ne, ndah, ne
atenạn che din ne, che
chihco ro che chihngạ
dehtenduh che dín. Andahre
tihcạ, ate chahcotạhn che
rihquentiyon, ne a nunde
yahn mán din che ạma chi
ndạché.

14 A devano vo te ley min
ne, a Dendiohs che chihco
ye, ate u ne, ihyan nunde u, a
ndihcó chedave yáhn che
condihcó nunde.
15 Nde mán hua
retumacadinó nduhcạ che

redín, te ndotenan che dín dehtenduh che ndah che renan inó ne, redín dehtenduh che hua ndah che hua renan inó.
16 Nducote redín dehtenduh che chihngạ, che nde mạ́n hua renan inó ne, retumacadinó te ley min ne, ndah, yahn che rihco yudo yahn dehtenduh che chihngạ.
17 Andahre hua nahn dín dehtenduh chemin chan, ate hua richá, ne redín, rendihcó nunde.
18 Tihcạ, te vedeyeno yahn mạ́n ne, hua ndạhcạ. Nahn dín dehtenduh che ndah, ate hua richá che dín.
19 Ndotenan che dín dehtenduh che ndah che renan inó ne, redín dehtenduh che chihngạ che hua renan inó.
20 Nducote redín demạn dehtenduh che hua renan inó, rendihcó nunde ne, a ndero ndi che hua ndạhcạ vedeyeno yáhn.
21 Tihcạ rahno rí. Cuahn che ndedecadinó che nahn dín che ndah ne, tahque nun rendạ yáhn che dín dehtenduh che chihngạ.
22 Andahre nahn dináhn vederihquentiyon yahn Dendiohs,
23 ate hua richa yáhn, te tahque nun rendạ yáhn che riquendí vedeyeno yahn mạ́n, rendihcó nunde.
24 ¡Ạma vedín! ¿A va ihyan che co ndedevahn ye u yahn che ạma quendihcó nunde ne?
25 Atenạn Dendiohs, te dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye u. ¡Nundihve cuahn ihyan! Nduhcạ che a rạ́hn ne, nahn dináhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ate hua richa yáhn, te tahque nun rendạ yáhn che riquendí vedeyeno yahn mạ́n, rendihcó nunde.

8

Nduhcạ che rahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

1 Nducote a chih Dihvo vo Jesucristo cạva nunde yahn ihyan iyehnse ne, nducoyạca ihyan che ritahno ye ihyan, chihcomạn ye che rahtendihco ye nunde, redinahn ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ihyan chahn ne, a nchahco Dendiohs nunde yahn ye, ametah co ye castigo.
2 Tihcạ, te uvo che ritahno vo Dihvo vo ne, rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo, redin che rendo vo ihyan ra, ne ametah rahtendihco vo nunde mạn, ndevahn vo yahn castigo che va che co ihyan nunde mạn.
3 Nducote ạma nahn cuahtechico vo vedeyeno yahn mạn vo ne, hua chicha vo dinahn vo ley che dirun Moisés. Ate Dendiohs ne, ndedevahn ye uvo, dechuh ye Dạya ye, ndo ye nduhcạ ạma ihyan iyehnse. Ihyan min ne, andahre hua quendihco ye nunde, ate chih ye, nedihve ye nunde yuhn vo.

4 Tihcą din ye cą̄va che, uvo che a chihcomą̄n vo vedeyeno yahn mą̄n vo, runecą̄de vatechico vo nduhcą che nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, co dinahn vo che rihquentiyon ley min.

5 Ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn mą̄n ye, rahtendihco ye nunde ne, rendedecadino ye dehtenduh che chihngą̄. Me ihyan che vatechica ye nduhcą che nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rendedecadino ye yahn vederihquentiyon yahn.

6 Ihyan che redinahn ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rendo ye ihyan ra, ne ndą̄hcą rahtechica ye. Ate ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn mą̄n ye, rahtendihco ye nunde ne, quenan cuma che din Dendiohs castigo ihyan.

7 Ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn mą̄n ye, rahtendihco ye nunde ne, rahcotą̄hn ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, nde hua ri che dinahn ye.

8 Che tihcą redin ihyan chahn ne, hua recą̄h yune ye che ndo yą̄n Dendiohs nduco ye.

9 Ate nchuhn ne, ndete che cuą̄co che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn ne, hua vatechica ne vedeyeno yahn mą̄n ne, te redinahn ne che rihquentiyon. Me duh che metah nedin yahn Dihvo vo Jesucristo ne, hua quenun Vaco ye.

10 Ndete che quenun Vaco ye nchuhn ne, andahre ą̄ma chendihco ne nunde, ate ndo yą̄n ye nduco ne, nedin yahn ye nchuhn.

11 Ndete che Vaco Ndah yahn Dendiohs, ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo vą̄n tenąhn, quenun nchuhn ne, numacuahn vederihquentiyon min ndedetuhche ye nchuhn ndą̄ ro yahn.

12 Dihnó, chemin che quenan cumo vo che cą̄hcomą̄n vo vedeyeno yahn mą̄n vo,

13 te ndete che cuahtechico vo vedeyeno yahn mą̄n vo, cuahtendihco vo nunde ne, va che co vo castigo. Ate ndete che cochahtino vo Vaco Ndah yahn Dendiohs, din che cą̄hcomą̄n vo vedeyeno yahn mą̄n vo ne, tuhme runecą̄de cuahtechico vo.

14 Nducoyą̄co vo che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo ne, a yahn ye uvo.

15 Che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo ne, ndiyu cą̄va che din vą̄h vo ihyan nduhcą che din vo ro menąn, te cą̄va che nedin dą̄ya ye uvo. Che rą̄hn vo yahn Dendiohs: “Ndih, Chida nuhn” ne,

16 a mą̄n Vaco ye rete che recadino vo che dą̄ya ye uvo.

17 Me nducote a dą̄ya ye uvo ne, ndeva ye uvo, cuahtenan vo dą̄ma nduco Dihvo vo Jesucristo vahchetero. Ndete che

rechuhrihn vo mạn ro cuh nduhcạ che chuhrihn Dihvo vo ne, quenan cuma che cuahtenan vo dạma nduco ye vahchetero.

18 A devano vo te che rechuhrihn vo mạn ro cuh ne, tah ra chemin, te ạma ndạhcạ cuahno vo cuahn che ndeva Dendiohs uvo, cuahtenan vo vahchetero.
19 Mạn ro cuh ne, nducuahn che va iyehnse ne, ạma ndạche chenan, ate ndạ ro che ndeva Dendiohs ihyan yahn ye ne, nde nducuahn dehtenduh chemin chan ne, ạma ndạhcạ cuahno.
20 Tihcạ, te nducuahn dehtenduh ne, a din dine Dendiohs, andahre metah nunde yahn. Ate ndạ ro yahn ne,
21 ndạhco cạde ye nducuahn, ne ạma ndạhcạ cuahno nduhcạ che cuahno ihyan yahn ye, te mạn ye cạhcantiyon ye nducuahn.
22 A devano vo te nde meniyon ne, nducuahn che va iyehnse ne, ạma ndạche chenan.
23 Namin uvo che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo ne, ạma ri ndạche ino vo, chenan rino vo che ndedetuhche Dendiohs uvo, ndeva ye uvo.
24 A ndedevahn Dendiohs uvo, ne chenan ino vo che ndeva ye uvo. Dehtenduh che a chinahn ne, ametah chenan ino vo che comạn va che conahn, te a chinahn. Tihcạ, te nde ạma ihyan ne, hua quenan ino ye che comạn va che conahn dehtenduh che a chinahn.
25 Uvo ne, numacuahn vedechạhtino chenan ino vo dehtenduh che comạn va che conahn.
26 Namin Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rinan uvo vạn dehtenduh che rechuhrihn vo. Andahre hua devano covạh vo nduhcạ che redin yahn, ate rinan Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo, rạhn nan uvo numa dito, nde hua tuno vederendedecadino yuhn vo deh cạhmo vo yahn.
27 Dendiohs, ihyan min che devano ye deh che rendedecadino vo ne, renahn ye deh che rica Vaco Ndah yahn ye, te rạhn nan ihyan yahn ye nduhcạ che nahn mạn ye.

Ihyan yahn Dendiohs ne, ametah deh cuande che dihya nun ino ye co

28 A devano vo te uvo che yahino vo Dendiohs, che mạn ye tendạhnun ye uvo ne, nducuahn che rahno ri vo ne, a cạva che ndah yuhn vo.
29 Tihcạ, te a tendạhnun Dendiohs uvo, ne chihco cạde ye nde ro menạn che cotahno vo ihyan, cạva che ạma yạhn vo co vo nduhcạ Dạya ye, ihyan min che conạn ye yuhn vo.
30 Uvo che a tendạhnun Dendiohs uvo ne, dịn ye che chitahno vo. Ndo yạn ye nduco vo, nedin yahn ye uvo, ne quenan cuma che ndeva ye uvo vahchetero.
31 A devano cuạco vo te nducote a mạn Dendiohs yahino ye uvo ne, ametah duh che co cahnevi uvo tạh ye.

32 Ihyan min ne, andahre
ą̄ma yahino ye Dą̄ya ye, ate
chihco mendą̄hn ye ihyan,
chih ye cą̄va nducoyą̄co vo.
Nducote tihcą̄ din ye cą̄vo vo
ne, nde tahque nun din ye
dehtenduh chenąhn cą̄vo vo.
33 Uvo che a tendąhnun
Dendiohs uvo ne, nde hua
cochihve yahn ihyan che
cuih nunde ye yuhn vo, te a
mą̄n Dendiohs nedin yahn
ye uvo.
34 Hua cochihve yahn
ihyan che cuih nunde ye
yuhn vo, te Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
chih ye, ne ntuche ye vą̄n
tenąhn ne, va ye lą̄do tą̄h
cuą̄co Dendiohs, ne a ihyan
min che rą̄hn nan ye uvo.
35 Ametah deh che co din
che to ino Dihvo vo
Jesucristo nduco vo.
Andahre chuhrihn vo mą̄n,
andahre din tą̄n ihyan nduco
vo mą̄n, andahre nde metah
che chuh vo mą̄n, andahre
nde metah tino yuhn vo
mą̄n, andahre cą̄hnda yuhn
vo che vato vo tą̄h vederih
mą̄n, andahre cą̄hno ihyan
uvo mą̄n, ate Dihvo vo
Jesucristo ne, yahino ye uvo.
36 Tihcą̄ rahno ri vo,
nduhcą̄ che a ndirun nąn
Ndudo yahn Dendiohs tuhcą̄:

Dihve nuhn, yahn che
ritahno nuhn ndih,
rihno ihyan combiero
yahn nuhn cuahn
dą̄ma.
Rihno ye nuhn nduhcą̄ che
rihno ye itecuche che
va che cą̄hno ye ite.

37 Ate nde nduco nduh ne,
hua dehva co yuhn vo, te
Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che yahino ye uvo ne,
redin ye cudą̄do uvo.
38 Chemin che a devano
cuą̄co vo te nde huane
vederih, nde huane
vedevihche, nde huane
ángel, nde huane vaco
chihngą̄, nde huane
dehtenduh che ri, nde huane
dehtenduh che va che co,
39 nde huane nąn yą̄co, nde
huane nąn yąno, nde ą̄ma
nąn dehtenduh chemin
chan, hua co din che to ino
Dendiohs nduco vo, te ihyan
min ne, yahino ye uvo che
cuande yahn Dihvo vo
Jesucristo.

9

A tendąhnun Dendiohs ihyan nación yahn Israel

1 Nduhcą̄ che ritahnó
Dihvo vo Jesucristo mą̄n,
numacuahn
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn Dendiohs mą̄n
ne, cuą̄co rą́hn rí nchuhn
2-3 te ą̄ma yah rí cą̄va
ihyan nación yáhn mą̄n, ą̄ma
rendededecadinó cą̄va ye mą̄n,
nde tuno náhn che co dine
mą́n nąn Dihvo vo Jesucristo,
ndete che nduco chemin co
ndevahn ihyan chahn.
4 Ihyan chahn ne, ndą̄ta
yahn Israel ihyan, a nedin
dą̄ya Dendiohs ihyan, ne
numacuahn
vederihquentiyon chinduco
ye ihyan mą̄n, cą̄h ye ndudo
yahn ye ihyan mą̄n, chihco
ye ley yahn ye tą̄h ye mą̄n,
chicuahn ye ihyan tą̄cą̄
ndeva ye yavenąn ye mą̄n.

5 Ihyan chahn ne, ndạta yahn ihyan ndico ihyan. A nạn ndạta yahn ye quendạh Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Dendiohs ye. ¡Ạma chahte vederihquentiyon yahn ye, ndeva vo yavenạn ye cuahn dạma!

6 Che chi dine ạma yạhn ihyan chahn ne, hua co din vo nunde yahn Dendiohs, te ndudo yahn ye ne, rinahn. Che cuạco ne, andahre nducoyạca ye ndạta yahn Israel ihyan, ate hua nducoyạca ye chitahno ye.

7 Andahre ndạta yahn Abraham ihyan, ate hua nducoyạca ye chitahno ye nduhcạ che chitahno ihyan min. Nạn Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhcạ: "Atenạn vạn daye Isaac din cuandé ndạta yehn."

8 Nduco tihcạ ne, tumacadino vo che hua nducoyạca ihyan che ndạta yahn Abraham nedin yahn Dendiohs ihyan, te atenạn ihyan che a necạh ye ndudo yahn ye che nedin yahn ye ihyan.

9 Ndudo yahn Dendiohs che cạh ye Abraham ne, tuhcạ: "Ndạ ro yahn ne, dín vederihno, ne Sara ne, ndạca ạma dạya te."

10 A namin no tun nduh che o sạhn dạya ihyan ndico yuhn vo Isaac, nduco ndạhta yahn ye Rebeca.

11 Sạhn chahn ne, andahre nde metah cuahteyạn se, andahre nde metah din se che ndah, nde huane che chihngạ, ate Dendiohs ne, tendạhnun ye ạma cha sạhn chahn, chihco ro ye che retendạhnun ye ihyan che ri yeno mạn ye, atạnochan ye.

12 Rạhn ye ri ye chaco se: "Sạhn che ive me ne, conạn se yahn dihno se che menạn."

13 Tihcạ chinahn nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ: "Tahque din yahinó Jacobo che co Esaú."

14 Nde hua co cạhma vo che hua ndạhcạ che tihcạ redin Dendiohs,

15 te a ndirun nạn Ndudo yahn ye che rạhn ye nduco Moisés tuhcạ: "Conan vạhinó adecoduhno ihyan che ri yeno mán."

16 Nducote tihcạ ne, ihyan che ndevahn ye ne, ndiyu yahn ntiyon che redin ye, nde huane yahn che redin nun ino ye, te atenạn che conan vạhino Dendiohs ihyan.

17 Namin a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs nduhcạ che rạhn ye nduco rey yahn Egipto tuhcạ: "A u che te yuné che quenen rey, ne redín vederihno nan, rihco ró che ạma quenan cumá vederihquentiyon, cadino ihyan numachahte iyehnse."

18 Nduco tihcạ ne, a ndero ndi che duh che nahn conan vạhino Dendiohs ne, renan vạhino ye, ne duh che nahn din cheche ye chedave yahn ne, redin ye.

19 Co vate ihyan che rạhco ye che nducote tihcạ ne, hua ndạhcạ che din Dendiohs

castigo ihyan nunde, te mạn
ye redin cheche ye chedave
yahn ihyan chahn.
20 Ate nde ạma ihyan hua
co cạhma nunde ye yahn
Dendiohs. Ạ Dendiohs che
dendah ye ihyan iyehnse, ne
nde ạma ihyan hua co
cạhma nunde ye yahn ihyan
min yahn dehtenduh che
redin ye.
21 Ihyan che redendah ye
chite yạhn ne, co dendah ye
che ndạhchan mạn, co
dendah ye che ndere mạn,
atạnocạ che ri yeno mạn ye.

22 Atihnocạ Dendiohs. Co
din ye adecodehno che ri
yeno mạn ye, ne nde ạma
ihyan hua co cạhma nunde
ye yahn ye. Cuahn che nahn
ye ne, co din ye castigo ihyan
nunde, cạhco ro ye
vederihquentiyon yahn ye.
Andahre quenan cuma che
din ye castigo ihyan chahn,
ate redin chahtino ye yahn
ye.
23 Namin numacuahn
vederihquentiyon yahn ye
rihco ro ye che ạma chahte
vedevạhino yahn ye nduco
ihyan che a tendạhnun ye
nde ro menạn. Ihyan chahn
ne, ndeva ye ihyan
vahchetero.
24 Uvo vạn ihyan nación
yahn Israel mạn, vạn ihyan
nación chenạhn mạn ne, a
tendạhnun ye uvo,
25 nduhcạ che dirun ihyan
profeta Oseas tuhcạ:

Rạhn Dendiohs: “Ihyan che
hua ihyan yáhn ne,
nedin yáhn ihyan.
Ihyan che hua din yahinó ne,
din yahinó ihyan.”
26 Namin rạhn ye: “Ihyan
nación chenạhn che
ndiyu ihyan yáhn ne,
nedin dạyá ihyan,
cạhma nducoyạca ihyan che
ihyan chahn ne, dạya
Dendiohs ihyan.”
27 Me ihyan nación yahn
Israel ne, rạhn Dendiohs
yahn ye, dirun ihyan profeta
Isaías tuhcạ: “Andahre ạma
yạhn ihyan nación yahn
Israel nduhcạ che ndeh
yạhndute che chetạve cuạhn
chito nuniyạhn ne, neve ra
ye che ndevahn ye,
28 te Dihvo vo Dendiohs ne,
nduco nun no din ye castigo
ihyan.”
29 Namin dirun ihyan
profeta Isaías tuhcạ:
Ndete che Dihvo vo
Dendiohs, ihyan min
che va ye vahchetero,
hua ndedevahn ye
neve ihyan nación
yuhn vo ne,
ametah nde ạma vo; a
chihno chih vo,
nduhcạ che chihno
chih ihyan yạn
Sodoma mạn, ihyan
yạn Gomorra mạn.
30 Nducote tihcạ ne, a
tumacadino vo che ihyan
nación chenạhn che nde hua
yahn Dendiohs ihyan ne,
nducote a chitahno ye ne,
nedin yahn Dendiohs ihyan.
31 Me ihyan nación yahn
Israel ne, renevahnecun ye
ley che dirun Moisés, chenan
ino ye che ndevahn ye, ate
nducote hua dinahn ye ne,

hua nedin yahn Dendiohs ihyan.
32 Hua nedin yahn ye ihyan, te ndotenan che cotahno ye ne, tahque ndah ye ne, ndedecadino ye che dinahn ye ley min, ndevahn ye. Ate hua ndevahn ye, te va deh cuande che denda ye,
33 nduhcą che a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą:
Cuihcovan nchuhn. Dęchúh ąma ihyan nación yahn ne.
Ihyan min ne, nduhcą ąma tu che conda cąh ihyan.
Ihyan che hua cotahno ye ihyan min ne, conda ye.
Ate ihyan che cotahno ye ihyan ne, ndevahn ye.

10

1 Dihnó, numacuahn chedave yáhn ricá Dendiohs che ndedevahn ye ihyan nación yahn Israel.
2 U ne, rąhn te ihyan chahn ne, rąhco ye te ąma redinahn ye che rihquenityon Dendiohs, ate nde hua renahn ye vederihquentiyon yahn ye.
3 Tihcą, te nducote nde hua devano ye vederihquentiyon yahn Dendiohs che ndo yąn ye nduco ihyan, nedin yahn ye ihyan ne, rahcotąhn ye yahn vederihquentiyon min, riquendi ye vededevano yahn mąn ye.
4 Dendiohs ne, renedin yahn ye nducoyąca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. A cąva ihyan min che chihno vederihquentiyon yahn ley che dirun Moisés.
5 Moisés ne, dirun ye te ihyan che dinahn ye che rihquentiyon ley min ne, nedin yahn Dendiohs ihyan.
6 Me che nedin yahn Dendiohs ihyan che ritahno ye ne, co vate ihyan che duche rino ye, ne tuhcą rąhn ye: "¿Duhra chahn vahchetero, ndihchero che min chica ihyan min che a va cąde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse?
7 ¿Duhra chahn vąn tenąhn, ndihchero che ntuche ihyan min?" Ąma vedetundo che tihcą rąhn ihyan,
8 te nąn Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhcą: "Ndudo cuąco ne, a va tąh nchuhn." Ndudo min ne, a ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rahndudo nuhn.
9 Cąva che ndevahn nchuhn ne, nahn che cotahno ne numacuahn chedave yahn ne, che Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche Dendiohs ihyan vąn tenąhn, ne cąhma ne che a ihyan min che Dihve ne, renevahnecun ne ihyan.
10 Tihcą, te ihyan che numacuahn chedave yahn ye ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne rąhn ye che ihyan min che renevahnecun ye ne, ndevahn ye, ne rendo yąn Dendiohs nduco ye, renedin yahn ye ihyan.
11 Nąn Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhcą:

"Adecoduhno ihyan che
ritahno ye ihyan min ne, hua
conda ye."
12 Tihcạ, te nducoyạca
ihyan, ihyan nación yahn
Israel mạn, ihyan nación
chenạhn mạn, a ihyan min
che Dihve ye, ne yahino ye
nducoyạca ihyan che
ritahno ye ihyan, rendeva ye
yavenạn ye.
13 Namin a ndirun tuhcạ:
"Nducoyạca ihyan che cuah
ye Dihvo vo ne, ndevahn ye."
14 Ate ndete che hua
ritahno ye Dihvo vo ne, nde
hua cuah ye ihyan. Ndete
che hua nihnevan ye ndudo
yahn ye ne, nde hua cotahno
ye ihyan. Ndete che metah
duh che cuahndudo ne, nde
hua cahnevan ye ndudo
yahn ye.
15 Ndete che hua dechuh
Dendiohs ihyan che
cuahndudo ye ne, nde metah
duh che cuahndudo. A
ndirun nạn Ndudo yahn
Dendiohs tuhcạ: "¡Ạma ndah
ro yuhn vo!, che rendạ ihyan
rahndudo ye ndudo ndah
yahn Dendiohs, din che
ndạhcạ cuahtenan vo."
16 Ate hua nducoyạca
ihyan redinahn ye yahn
ndudo min nduhcạ che
dirun ihyan profeta Isaías
tuhcạ: "Dihvé, neve ra ihyan
che ritahno ye ndudo yahn
ne che rahndudo nuhn."
17 Cạva che cotahno ihyan
Dihvo vo Jesucristo ne, va
che cahnevan ye ndudo
yahn ye.

18 Nde hua co cạhma ihyan
che hua chihnevan ye ndudo
min, te nạn Ndudo yahn
Dendiohs a ndirun tuhcạ:
Ndudo yahn ye ne, a chetuhn
numachahte iyehnse.
A chihnevan nducoyạca
ihyan.
19 Me ihyan nación yahn
Israel ne, a chenahn ye
ndudo min, te Moisés menạn
vihca dirun ye tuhcạ:
Rạhn Dendiohs: "U ne, nedin
yáhn ihyan nación
chenạhn che rạhco
nchuhn che ndere
ihyan ye,
dín che co ve ne mạn, co tạn
ne mạn."
20 Nde tahque numa dirun
ihyan profeta Isaías tuhcạ:
Rạhn Dendiohs: "Ihyan
nación chenạhn che
nde hua tumacạh ye u
ro menạn ne,
cạhco ró vederihquentiyon
yáhn vạn ye, ne
cotahno ye u."
21 Me yahn ihyan nación
yahn Israel ne, dirun ye
ndudo che rạhn Dendiohs
yahn ye tuhcạ: "Cuahn dạma
riyạhvé nchuhn, ate
rahcotạhn ne yáhn."

11

Ihyan nación yahn Israel che ndevahn ye

1 Co vate ihyan che rạhco
ye, che a ạma yune no
chacondạh vedạme
Dendiohs ihyan yahn ye,
ihyan nación yahn Israel.
Ate hua tihcạ. A devano
cuạcó, te u ne, ihyan nación
yahn Israel u. Abraham
mạn, Benjamín mạn, che
ihyan ndico yáhn.

2 Dendiohs ne, hua
chacondạh vedạme ye ihyan
che a tendạhnun ye nde a
rạhn me. A devano nchuhn
nduhcạ che covạh ihyan
profeta Elías, ndirun yahn
nạn Ndudo yahn Dendiohs.
Cạhn nunde ye yahn ihyan
nación yahn Israel tuhcạ:
3 "Dihvé, ihyan sih ne, a
chihno chihno ye ihyan
profeta yahn ne, a chihno
ndahtera ye nducuahn nạn
ta yahn ne. A demạn u che
ametah cạhno ye, ne rinuhn
ye u che cạhno ye u."
4 Ate a devano ne nduhcạ
che ndaconạn Dendiohs
yahn ye. Rạhn ye: "Vate ca te
ndache mil ihyan yáhn che
metah ndeva ye yavenạn
Baal che redin ihyan sih
dendiohs yahn ye."
5 Atihnocạ mạn ro cuh, te
yạhn ihyan nación yahn
Israel che tendạhnun
Dendiohs ihyan numacuahn
vedeyahino yahn ye.
6 Nducote yahn che yahino
ye ihyan chahn che
tendạhnun ye ihyan ne, a
ndero ndi che ndiyu cạva
che dinahn ihyan chahn ley
che dirun Moisés. Ndete che
yahn che dinahn ye ley min
che tendạhnun Dendiohs
ihyan ne, tuhme nde hua
rendotenan ye vedeyahino
yahn Dendiohs cạva che
ndevahn ye.

7 Hua nducoyạca ihyan
nación yahn Israel chi
ndevahn ye nduhcạ che
ndededecadino ye. Atenạn
ihyan che tendạhnun
Dendiohs che ndevahn ye.
Me ihyan chenạhn ne, din
cheche Dendiohs chedave
yahn ye,
8 nduhcạ che a ndirun nạn
Ndudo yahn ye tuhcạ:
Din Dendiohs che
anduhnecạ che a ndih
chedave yahn ye.
Nde meniyon ne,
rendihchero no ye, ate
hua renchanạn ye,
rihnevan no ye, ate hua
renahn ye.
9 Namin dirun David tuhcạ:
Dihvé, codin ne che
dehtenduh vihco che
redin ihyan sih din
che denda ye.
10 Cuacondạh vedạme ne
ihyan cuahn dạma,
codin ne castigo ihyan.
11 Co rạhco ihyan che din
cheche Dendiohs chedave
yahn ihyan nación yahn
Israel cạva che ạma yune no
conda ye. Ate hua tihcạ, te
che chahcotạhn ihyan chahn
yahn Dendiohs,
chahtendihco ye nunde ne,
ndạca yune che ndevahn
ihyan nación chenạhn.
Ndihchero ye che rendevahn
ihyan nación chenạhn ne,
din nun ino ye, ndonun yune
ye nevahnecun ye
vederihquentiyon yahn
Dendiohs.
12 Nducote cạva nunde
yahn ihyan nación yahn
Israel ạma ndạhcạ chahno
ihyan nación chenạhn,
ndevahn ye ne, nde tahque
ndạhcạ yahn ye cuahn che
ndeva Dendiohs nducoyạca
ihyan nación yahn Israel.
13 Nchuhn ihyan nación
chenạhn, u ne, a tendạhnun

Dendiohs u che co apóstol, cuahndudó ndudo yahn ye vạn nchuhn. Redín ntiyon yahn ye numacuahn chedave yáhn,

14 te nahn che ndihchero ihyan nación yáhn nduhcạ che rendedevahn Dendiohs nchuhn. A huane din nun ino neve ye, codạma ye nduco ne, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ye.

15 A cạva che chacondạh vedạme Dendiohs ihyan nación yahn Israel che ndạhcạ chahno ihyan nación chenạhn, ndo yạn Dendiohs nduco ye. Che ndeva ye nducoyạca ihyan nación yahn Israel ne, nde tahque ndạhcạ yahn ihyan nación chenạhn, anduhnecạ ndete che a ndih ye, ne ntuche ye vạn tenạhn.

16 Cuahn che renevahnecun Dendiohs ạma vedino ne, renevahnecun ye nducuahn. Atihnocạno tun ihyan ndico che chihco ndạta ye ihyan nación yahn Israel. Nducote a ndeva Dendiohs ihyan chahn ne, namin ndeva ye nducoyạca ndạta yahn ye.

17 Che chacondạh vedạme Dendiohs ạma yạhn ihyan nación yahn Israel ne, anduhnecạ ndete che chindudo ye dune ạma yạhn olivo ndah. Che ndeva ye nchuhn, ihyan nación chenạhn ne, anduhnecạ ndete che chetạh ye dune yạhn olivo chano, ndạhco menun ye nạn che chica ye dune yạhn olivo ndah me, cạva che a nạn duto yạhn olivo ndah me cuhnde cue yahn.

18 Ate hua din yạde nchuhn cạva chemin. Cuenecạhco ne te a ihyan ndico yahn ihyan chahn che tihyon yune ye nchuhn che chitahno ne, ndeva Dendiohs nchuhn.

19 Co rạhco nchuhn te yahn che tahque ndah ihyan ne che co ihyan chahn che ndeva Dendiohs nchuhn menun ye, chacondạh vedạme ye ihyan.

20 Cuạco che ndeva Dendiohs nchuhn menun ye, ate hua din yạde ne cạva chemin. Tahque ndah ne, cuihco ne cudạdo. Cuenecạhco ne te a yahn che hua chitahno ihyan chahn che chacondạh vedạme Dendiohs ihyan. Namin cuacondạh vedạme ye nchuhn, ndete che cuahcotạhn ne yahn ye.

21 Tihcạ, te nducote chacondạh vedạme Dendiohs ihyan chahn, andahre ihyan yahn ye, nde tahque nun cuacondạh vedạme ye nchuhn, ndete che cuahcotạhn ne yahn ye.

22 Condihche nchuhn. Dendiohs ne, nduhcạ che ndah ye ne, tihcạ cạhnda ye. Chi tạn ye nduco ihyan chahn che chahcotạhn ye yahn ye, ne din yahino ye nchuhn che dinahn ne yahn ye. Ndete che quendi ne dinahn ne yahn ye ne, quendi ye din yahino ye nchuhn. Ndete che hua ne, namin cuacondạh vedạme ye nchuhn.

23 Ihyan chahn ne, ndete
che nto ino ye che
chahcotạhn ye, ndaconan
cotahno ye ne, ndeva
Dendiohs ihyan, te quenan
cuma ye vederihquentiyon
che ndeva ye ihyan.
24 Tihcạ, te nducote ndeva
Dendiohs nchuhn, andahre
hua ihyan yahn ye nchuhn,
nde tahque nun ndeva ye
ihyan chahn, te ihyan yahn
ye ihyan.

Va che ndevahn nducoyạca ihyan nación yahn Israel

25 Dihnó, cạva che hua din
yạde ne, duche rino ne ihyan
nación yahn Israel ne, te
cuandé nchuhn ạma ndudo
che nde hua devano ihyan ro
menạn. Ihyan chahn ne,
yạhn ye din cheche
Dendiohs chedave yahn ye,
nde conan cotahno ihyan
nación chenạhn che a va
cạde che cotahno ye.
26 Cuihno min ne,
ndedevahn Dendiohs
nducoyạca ihyan nación
yahn Israel nduhcạ che a
ndirun nạn Ndudo yahn ye
tuhcạ:

Nchuhn ihyan nación yahn
Israel, ndạta yahn
Jacobo, tendạhnún
ạma ihyan nación
yahn ne, ndedevahn
ye nchuhn,
din ye che nto ino ne nunde
yahn ne.
27 Tuhme nchahcó nunde
yahn ne,
conahn trạto che a chihco
cạdé nduco ne.

28 Ihyan nación yahn Israel
ne, hua dinahn ye
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, chahcotạhn ye
yahn ndudo ndah yahn
Dihvo vo Jesucristo. Nduco
chemin ne, ndạca yune che
ndevahn ihyan nación
chenạhn. Ate Dendiohs ne, a
tendạhnun ye ihyan ndico
yahn ihyan chahn, ne
chemin che yahino ca ye
ihyan.
29 Tihcạ, te Dendiohs ne,
nducuahn che rihco cạde ye
ne, redinahn ye.
Vederihquentiyon che recạh
ye ihyan ne, hua renevih ye.
Ihyan che renedin yahn ye
ne, hua racondạh vedạme ye
ihyan.
30 Nchuhn ihyan nación
chenạhn ne, chahcotạhn ne
yahn Dendiohs ro menạn,
ate mạn ne, quenan vạhino
ye nchuhn yahn che
rahcotạhn ihyan nación
yahn Israel yahn ye.
31 Rahcotạhn ye yahn
Dendiohs mạn ro cuh, ate
nduhcạ che quenan vạhino
Dendiohs nchuhn ne, namin
conan vạhino ye ihyan
chahn.
32 Tihcạ, te Dendiohs ne,
din cheche ye chedave yahn
nducoyạca ihyan iyehnse,
cạva che cuahtendihco
nducoyạca ye nunde, ndạca
yune che conan vạhino ye
ihyan.

33 ¡Ạma devano Dendiohs!
¡Ạma ndạhcạ
vederendedecadino yahn
ye! ¡Nde hua renan
retumacadino vo nducuahn
che rihco cạde ye mạn, che
redin ye mạn!

34 Nde a̱ma ihyan hua retumacadino ye che rendededecadino Dendiohs. Nde a̱ma ihyan hua tuno vededevano yahn ye. ¿Dehra che cacuahn ye Dendiohs?
35 Nde a̱ma ihyan ametah dehva yahn ye che ca̱h ye Dendiohs. Ndiyu che quendihco Dendiohs yahn ihyan che redin ye che ndah nduco ye, te che renan va̱hino ye ihyan.
36 Tihca̱, te nducuahn dehtenduh che va ne, a yahn Dendiohs, a ma̱n ye dendah ye. Ndeva vo yavena̱n ye cuahn da̱ma. Tihca̱ co.

12

Nduhca̱ che va che cuahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

1 Dihnó, nducote quenan va̱hino Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn ne, ricá nchuhn che numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye nda̱hco ne chedave yahn ne ta̱h ye nduhca̱ a̱ma vedino ndah che conan ino ye.
2 Hua quendi nchuhn vedeyeno yahn ma̱n ne. Tahque ndah ne ne, condahcorun ne vederendededecadino yahn ne ca̱va che runeca̱de cuahtechica ne nduhca̱ che nahn Dendiohs.
3 Nducote yahino Dendiohs u, te ye vederihquentiyon u ne, riya̱hvé nchuhn che hua ndededecadino ne che a̱ma devano ne, chuhnan ne vederihquentiyon che chenan cuma ne. Tahque ndah ne, runeca̱de ndedecadino ne, ne codin chahtino ne Dendiohs, codinahn ne tunoca vederihquentiyon che nte ye queri a̱ma ne.
4 Ihyan ne, ta̱h ye ma̱n, ca̱h ye ma̱n, ndutina̱n ye ma̱n ne, a vih vih ntiyon che redin queri a̱ma.
5 Atihnoca̱ uvo. Andahre a̱ma ya̱hn uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ate a̱ma cua̱n no ndi vo nduco vih. Ate va te va ntiyon che redin queri a̱ma vo ma̱n, rendotenan vo vih ma̱n.

6 Dendiohs ne, te ye a̱ma a̱ma na̱n vederihquentiyon queri a̱ma vo, ne nahn che runeca̱de dinahn vo. Duh ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che cuahndudo ye ndudo che te Dendiohs ne, cuahndudo ye anduhneva che ca̱h Dendiohs, hua tihdena̱n ye che ca̱hma ye.
7 Duh ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon chete ya̱co ne, runeca̱de dinahn ye. Me ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che cacuahn ye Ndudo yahn Dendiohs ne, runeca̱de cacuahn ye.
8 Me ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che ya̱hve ye ihyan chena̱hn ne, ya̱hve ye ihyan nduco ndah. Me ihyan che ca̱h ye vedino ne, ca̱h ye numacuahn chedave yahn ye. Me ihyan che ndina̱n ye

chete yaco ne, cahcantiyon ye nduco cudado. Me ihyan che din ye vedevahino ne, din ye numacuahn chedave yahn ye.

9 Cuahtenan cuma nchuhn vedeyahino numacuahn chedave yahn ne. Hua din ne dehtenduh che chihnga; codin ne che ndah.

10 Codin ne cuande anduhneca ndete che dihno ne vih. Codin yahino ne vih, cuenevahnecun ne vih.

11 Codin ne ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne, hua din dahnde ne.

12 Numacuahn vedeyeno cuahtenan ino ne che dinahn Dendiohs ndudo yahn ye nduco ne. Codin chahtino ne cuahn che chuhrihn ne. Covah ne cuahn dama.

13 Cuenan ne dihno vo che va vederetahn yahn ye. Cuenevahnecun ne ihyan che nda ye ndevaco ne.

14 Ihyan che redin tan ye nduco ne ne, ndotenan che cahva ne nduco ye ne, cuica ne Dendiohs che din ye che ndah nduco ye.

15 Cuinduco ne ihyan che yeno ye man, ihyan che ri ndache ye man, cuenecah yan ne chedave yahn ye.

16 Ndahca cuahtenan ne nduco vih. Co dama ne nduco ihyan che necun ye. Hua din yade ne man, hua din cun ne man.

17 Hua dama co ne nduco ihyan che redin tan ye nduco ne. Runecade cuahtenan ne nan nducoyaca ihyan.

18 Cuihco nchuhn cudado nan nducuahn, cava che hua ndaca yune che co tan ihyan nduco ne.

19 Dihnó che yahinó nchuhn, hua cuahtenun ino ne vedetan nduco vih. Tahque ndah ne ne, condahco ne tah Dendiohs cava che techecade ye, te a ihyan min che va che techecade ye nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye: “U quenan cumá che dín castigo ihyan nunde. U ndahco menún yahn ye.”

20 Namin a ndirun: “Hua cuahtenun ino nchuhn vedetan nduco ihyan che redin tan ye nduco ne. Tahque ndah ne ne, codin ne che ndah nduco ye. Ndete che cuico ye ne, cah ne che cheh ye, ndete che yaca ye ne, cah ne che cuh ye, te nduco chemin ne, din ne che co cuihnan ye, ne nto ino ye.”

21 Hua cuahnecun ne che denda ne, din vedetan yahn ne. Tahque ndah ne ne, codin ne che ndah cava che hua denda ne.

13

1 Nducoyaca nchuhn ne, codinahn ne yahn ihyan ndinan man, intiyahn yahn yan vaco ne man, te nducoyaca intiyahn ne, a Dendiohs necah ye vederihquentiyon ihyan, chaconahn ye ihyan nan ntiyon.

2 Chemin che ihyan che cuahcotahn ye yahn intiyahn ne, va che co ye castigo, te nde yahn Dendiohs rahcotahn ye, yahn che ihyan min

raconahn ye ihyan chahn nạn ntiyon.
3 Ihyan che runecạde vatechica ye ne, ametah deh cuande che din vạh ye intiyahn. Ate ihyan che chendihco ye nunde ne, ihyan chahn che vạh ye intiyahn. Ndete che hua nahn cuahtenun ndeh ne yahn intiyahn ne, runecạde cuahtechica ne. Tuhme co yeno ye nduco ne,
4 te raconahn Dendiohs ihyan nạn ntiyon cạva che ndah yahn ne. Ate ndete che rahcotạhn ne yahn intiyahn ne, tuhme che cuạco, din vạh ne ihyan, te a mạn Dendiohs cạh ye vederihquentiyon ihyan, cạva che din ye castigo ihyan che chendihco ye nunde.
5 Va che dinahn vo yahn intiyahn, ndiyu yahn che vạh vo che co vo castigo, ate yahn che a devano vo che tihcạ nahn Dendiohs.
6 Nducote renevahnecun ne Dendiohs ne, va che nedihve ne cạde iyo yahn ne che rica intiyahn. Tihcạ, te a mạn Dendiohs raconahn ye ihyan chahn nạn ntiyon, ne a min chenan ye ro ro.
7 Nducoyạca intiyahn che cạca ye cạde iyo yahn ne ne, cuenedihve ne. Nducoyạca ihyan ndinạn mạn, intiyahn mạn ne, cuenevahnecun ne ihyan mạn, codin yahino ne ihyan mạn.
8 Cuenedihve ne nducuahn che chendihco ne yahn ihyan. Codin yahino ne nducoyca ihyan, te ihyan che redin yahino ye ne, redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs
9 che ndirun tuhcạ: “Hua din duche yehn che a nihnevaque. Hua cahne ihyan. Hua doque. Hua ndere cacueh dame nunde ihyan. Hua din idihye nduco dehtenduh yahn ihyan.” Nducuahn vederihquentiyon che tuhchan ne, rendo dạma nạn vederihquentiyon cuh: “Codin yahine nducoyạca ihyan nduhcạ che yahine man di.”
10 Ihyan che yahino ye ihyan chenạhn ne, hua ndere redin ye nduco ye. Chemin che cuahn che yahino vih vo ne, redinahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs.
11 Avạne ne, a devano nchuhn te cạhnda ro che vato vo. Cuahteyạn ne, te a cochi nino ro che ndedevahn Dendiohs uvo.
12 A nun cuihno ro cuh che ndere redin ihyan, a nun ndeva Dendiohs uvo. Chemin che nahn che hua din vo dehtenduh che chihngạ. Nahn che cuahteyạn vo nduhcạ sandạdo che a vateyạn se, nda se dehtenduh che ndedevahn nduco se sạhn.
13 Nahn che ạma runecạde cuahtechico vo nduhcạ che rahtechica ihyan che renahn ye. Hua cocoh vo mạn, hua cuahto vo vihco vedecoh mạn, hua ndere cuahtechico vo, cuahtendihco vo nunde mạn, hua cuahte cạnda vo mạn, hua din ve vo yahn vih mạn.
14 Ndotenan che

cuahtechico vo vedeyeno yahn mạn vo ne, cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, runecạde cuahtechico vo nduhcạ che nahn ye.

14

Hua ndạhcạ che ndạhchenan vo vih

1 Me dihno vo che metah conahn ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, cuenevahnecun ne ihyan. Hua cuhma chende ne nduco ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che hua dạma renahn ne nduco vih.

2 Vate dihno vo che ritahno ye che ndiyu nunde che cheh ye nducuahn nạn dehtenduh. Namin vate dihno vo che metah conahn ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne rạhco ye che cuahtendihco ye nunde ndete che cheh ye yute.

3 Dihno vo che hua dehve rạhco ye, reh ye nducuahn nạn dehtenduh ne, hua ndạhcạ che ndạhchenan ye dihno vo che vạhino ye cheh ye yute. Namin dihno vo che hua reh ye yute ne, hua ndạhcạ che ndạhchenan ye dihno vo che reh ye nducuahn nạn dehtenduh, te a nedin yahn Dendiohs ihyan chahn.

4 Hua ndạhcạ che cuih nunde ne yahn mozo yahn tạma ihyan, te ndete che ndạhcạ quenan mozo me nduco dihve ye, o hua ne, chemin ne, a mạn dihve ye rano cuande yahn ye. A namin no tun ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te a mạn Dihvo vo nda cuande yahn ye ihyan.

5 Namin vate dihno vo che ndihco vih ye ro che tahque renevahnecun ye. Vate tun dihno vo che rạhn ye che a dạma no nducuahn ro. Queri ạma ihyan ne, va che ndedecadino ndah ye cha che ndạhcạ din ye cạva che cuhndemạn ino ye nạn Dendiohs.

6 Ihyan che renevahnecun ye ạma ro ne, rendeva ye yavenạn Dihvo vo Jesucristo. Atihnocạ ihyan chenạhn, te andahre hua renevahnecun ye ro min ne, ate namin nduco ye rendeva ye yavenạn Dihvo vo. A namin no tun ihyan che hua vạhino ye reh ye nducuahn nạn dehtenduh, te nducote renecạh ye nundihve cuahn Dendiohs cạva ne, rendeva ye yavenạn Dihvo vo. Atihnocạ ihyan che rạhco ye che hua ndạhcạ che cheh ye ạma o nạn dehtenduh, te nducote renecạh ye nundihve cuahn Dendiohs cạva dehtenduh che reh ye ne, namin nduco ye rendeva ye yavenạn Dihvo vo.

7 Ndiyu chenahn mạn vo che vato vo, nde huane chenahn mạn vo che coh vo.

8 Che vato vo ne, a Dihvo vo Jesucristo che rihquentiyon ye uvo, ne che coh vo ne, a ihyan min che ndeva ye uvo. Chemin che a vato vo, o coh vo, a yahn ye uvo,

9 te a chih ye, ne ndaconan ntuche ye cạva che co yahn

ye nducoyąco vo, a chenduche vo, o a ndih vo.

10 Hua ndąhcą che cua cuando vo dihno vo, ndąhchenan vo ihyan, te Dihvo vo Jesucristo ne, va che techecąde ye yahn nducoyąco vo,

11 nduhcą che a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą:

Rąhn Dihvo vo Dendiohs:
"Numacuahn vederihquentiyon yáhn ráhn rí nchuhn te va che nevahnecun nducoyąca ihyan u,
ndeva ye yavenąn."

12 Nduco tihcą ne, a devano vo che queri ąma vo ne, va che necąh cuando vo Dendiohs yahn dehtenduh che redin vo.

Hua din vo che co ndąche dihno vo

13 Nducote a Dendiohs nda cuande yahn ye uvo ne, hua redin yahn che quendi vo cąhma nunde vo yahn vih. Tahque ndah ne, ndedecadino vo, te hua ndąhcą che cąva dehtenduh che redin vo, ndąca yune che co ndąche dihno vo, cuahtendihco ye nunde.

14 Nduhcą che ritahnó Dihvo vo Jesucristo ne, a devano cuącó te ametah nde ąma nąn dehtenduh che reh ihyan che din che cuahtendihco ye nunde. Ate ndete che vate ihyan che vąhino ye cheh ye ąma o nąn dehtenduh ne, tahque ndah hua cheh ye, te ndete che cheh ye ne, chihngą co ino ye, ne nduco chemin condihco ye nunde.

15 Ndete che cąva dehtenduh che reh nchuhn rendąca yune che to ino dihno ne ne, rihco ro ne che hua chenan cuma ne vedeyahino. Cuihco ne cudądo nąn nducuahn che reh ne. Hua ndąhcą che cąva chemin ndąca yune che to ino dihno ne, condihco ye nunde, te namin cąva ihyan min che chih Dihvo vo Jesucristo.

16 Cuihcomąn ne queri ąma dehtenduh che redin ne, andahre devano ne che ndah, ndete che cąva chemin che ndąca yune che chihngą co ino ihyan chenąhn.

17 Tihcą, te che nguahco yuhn vo nąn Dendiohs ne, ndiyu yahn dehtenduh che reh vo mąn, rih vo mąn. Che tahque nahn ye ne, che numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, runecąde cuahtenan vo mąn, ndąhcą cuahtenan vo nduco vih mąn, cuahtenan cumo vo vedeyeno mąn.

18 Nducoyąco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, nahn ye che tihcą dinahn vo. Ndete che tihcą dinahn vo ne, nedin yahn Dendiohs uvo mąn, nevahnecun nducoyąca ihyan uvo mąn.

19 Din vo cuande, ne din nun ino vo cąva che ndąhcą cuahtenan vo nduco vih mąn, conan vih vo mąn, cotahno vo numa ino vo Dihvo vo Jesucristo mąn.

20 Cuihco nchuhn cudądo

nạn nducuahn che reh ne, cạva che hua ndạca yune che to ino dihno vo che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Cuạco che nducuahn dehtenduh che reh vo ne, hua redin che rahtendihco vo nunde. Ate nahn che cạhco vo cudạdo che hua cạva chemin to ino dihno vo, te ndete che tihcạ ne, cuahtendihco vo nunde.

21 Ạma nunde ndete che yahn che reh vo yute, o rih vo vino, o redin vo tạma nạn dehtenduh, ndạca yune che co ndạche dihno vo, to ino ye.

22 Uvo che devano cuạco vo che nducuahn dehtenduh che reh vo ne, hua redin che rahtendihco vo nunde ne, hua nahn che cuacotuhn vo ndudo yahn chemin vạn dihno vo chenạhn, te denạn chihngạ co ino ye. Nahn che mạn no vo devano vo. Namin Dendiohs ne, a devano ye. ¡Ạma ndah ro yahn ihyan che a devano cuạco ye che hua rahtendihco ye nunde cạva dehtenduh che reh ye!

23 Me ihyan che ritahno ye che hua ndạhcạ che cheh ye ạma nạn dehtenduh, ne reh ye ne, rahtendihco ye nunde yahn che mạn ye chihngạ ri ino ye. Tihcạ, te nducuahn dehtenduh che redin vo che o rendededecadino vo ne, rahtendihco vo nunde.

15

Cuahtenan cumo vo vedechahtino cạva ihyan chenạhn

1 Uvo che a renahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nahn che din chahtino vo yahn dihno vo che ametah conahn ndah ye, te hua ndạhcạ che din vo dehtenduh che ri yeno mạn vo, ndete che cạva chemin co rạn ye.

2 Queri ạma vo che a renahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nahn che din vo nducuahn cạva che ndah yahn dihno vo che hua ndah renahn ye, nahn che conan vo ihyan cạva che conahn ndah ye.

3 Tihcạ, te Dihvo vo Jesucristo ne, hua nuhn ye che ndah yahn mạn ye, nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ: "Vedetạn yahn ihyan che hua ri rendihche ye ndih ne, andahre ndiyu cạva che ndah yahn mán, ate u ntuma chihvé nducuahn."

4 Nducuahn che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs nde a rạhn me ne, a ndirun cạva che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, necạh yạn vo chedave yuhn vo, ne cuahtenan ino vo che ndeva ye uvo.

5-6 Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye che rahtenan cumo vo vedechahtino, renecạh yạn ye chedave yuhn vo ne, din ye che ndạhcạ cuahtenan nchuhn nduco vih, nduhcạ che nahn Dihvo vo, cạva che dạma ndeva nducoyạco vo yavenạn ye.

Chetuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo vạn ihyan nación chenạhn

7 Nduhcą che nevahnecun
Dihvo vo Jesucristo nchuhn
ne, tihcą cuenevahnecun
ą̄ma tą̄ma ne vih, cą̄va che
cua cuande ihyan chenąhn
che tihcą redin ne, ne ndeva
ye yavenąn Dendiohs.
8 Cuenecąhco nchuhn te
Dihvo vo Jesucristo ne,
chinan ye ihyan nación yahn
Israel, chihco ro ye che
dinahn Dendiohs ndudo
yahn ye che cąh ye ihyan
ndico yahn ihyan chahn.
9 Namin tihyon yune ye
ihyan nación chenąhn che
ndeva ye yavenąn Dendiohs
yahn che quenan vąhino ye
ihyan. Nducote Dihvo vo
Jesucristo ne, chinan ye
ihyan nación yahn Israel
mą̄n, ihyan nación chenąhn
mą̄n ne, a ndero ndi che
nahn che nevahnecun ihyan
chahn vih. A devano vo te
ihyan nación chenąhn ne, va
che co cuande ye vąn ihyan
yahn Dendiohs, te chemin
ne, a ndirun nąn Ndudo
yahn Dendiohs tuhcą:

Ndevá yavenąn ne vąn ihyan
nación chenąhn,
cą̄tá himno, ndonán ndih.

10 Namin ndirun:

Nchuhn ihyan nación
chenąhn, cuendo
dą̄ma ne nduco ihyan
yahn Dendiohs,
cuendeva ne nduco
vih yavenąn ye.

11 Namin ndirun:

Nchuhn ihyan nación
chenąhn, cuendeva
nducoyą̄ca ne
yavenąn Dihvo vo
Dendiohs.

12 Namin dirun ihyan
profeta Isaías:

Nąn ndą̄ta yahn Isaí
quendąh ą̄ma ihyan
che cąhcantiyon ye
nación chenąhn,
cochahtino ihyan chahn
ihyan.

13 Dendiohs, ihyan min che
redin ye che chenan ino vo
ihyan ne, din ye che cotahno
ne Dihvo vo Jesucristo, co
yeno ne, ne ndąhcą
cuahtenan ne, cą̄va che
numacuahn
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn ye cochahtino ne
ihyan.

14 Dihnó, retumacadinó te
ą̄ma ndah ihyan nchuhn
mą̄n, ą̄ma chenan cuma ne
vededevano mą̄n, nde
devano cacuahn ne vih.

15 Andahre tihcą ne, dirún
yahn ne cą̄va che ntihyon
yą́n yahn ne
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, nde ą̄ma dito
yąhvé nchuhn yahn ą̄ma o
nąn. Tihcą dín, te
numacuahn vedeyahino
tendąhnun Dendiohs u,

16 che dín ntiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo vąn
ihyan nación chenąhn,
cuahndudó ndudo ndąh
yahn ye, cą̄va che cotahno
ihyan chahn, ne ndeva ye
ihyan, cąhco vih Vaco Ndah
yahn ye ihyan.

17 Ą̄ma yenó che ą̄ma
ndąhcą rinahn ntiyon yahn
Dendiohs che redín, yahn
che rinan Dihvo vo
Jesucristo u.

18 Nde hua cąhquinó
cąhmá che a mą́n che redín

ntiyon min, te a Dihvo vo Jesucristo che redin ye. A ihyan min che redin ye che rinahn ntiyon che redín, ritahno ihyan nación chenąhn. Nąn nducuahn che rahndudó mąn, che redín mąn ne, a mąn ye retihyon yune ye u. A yahn chemin no che te cuandé nchuhn.

19 A ihyan min che redin ye vederihno mąn, redin ye che quenan cumá vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs mąn. Chemin che numachahte, nde yąn Jerusalén, nde yąhn yahn Ilírico, chacotúhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.

20 Nduco tihcą ne, din nun inó che quechicá rahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo vąn ihyan che ametah cahnevan ye nde ąma yune, cąva che hua condą mendąhn, cuahndudó nąn che a nedin tąma ca ihyan ntiyon.

21 Tihcą dín, cąva che conahn nduhcą che a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą:

Ihyan che hua devano ye ne,
cahnevan ye ndudo
yahn ihyan min che a
va cąde che dechuh
Dendiohs, ne conahn
ye.

Pąblo ne, nahn cąhn ye yąn Roma

22 Nducote rahndudó ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo vąn ihyan che metah cahnevan ye ne, chemin che nde meniyon ametah co chí quendihcheró nchuhn.

23 Ate nducote ąma chacotúhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numachahte yąhn cuąhnguh mąn, nducote a ąma ndeh nduyo nahn chí quendihcheró nchuhn mąn ne,

24 chemin che quenan inó che conán neve ro nduco nchuhn yąn vąco ne, ne cuahn che cąhn yąhn yahn España ne, conan ne u, ndąca che chuhnún yune.

25-26 Numanahn min ne, cąhn yąn Jerusalén, te dihno vo che vate ye yąhn yahn Macedonia mąn, Acaya mąn ne, a nedin dąma ye ąma vedino cąva dihno vo che metah dehva yahn ye che vate ye yąn min, ne va che ngú yahn ye.

27 Dihno vo ihyan nación chenąhn chahn ne, ąma yeno ye, din dąma ye vedino min. Tihcą redin yahn che din ye, te a cąva ihyan nación yahn Israel che ndąca yune che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ye, ne ndąhcą che conan ye ihyan chevąh vąn ihyan nación yahn Israel che vate ye yąn Jerusalén.

28 Cuahn che a dináhn ntiyon min, necąh vedino me tąh ihyan chahn ne, va che chúh yąn vąco nchuhn, cąhn yąhn yahn España.

29 A devano cuącó te cuahn che ndą tąn ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo cuahndudó ndudo yahn ye,

ne ą̄ma cochihve yahn ne.
30 Dihnó, numacuahn
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo mą̄n,
numacuahn vedeyahino
yahn Vaco Ndah yahn
Dendiohs mą̄n, ricá nchuhn
che conan ne u, covą̄h ne
numa ino ne,
31 cą̄va che ndedevahn
Dendiohs u tą̄h ihyan che
hua ritahno ye che vate ye
estą̄do yahn Judea. Namin
cą̄va che, dihno vo che vate
ye yą̄n Jerusalén ne,
nevahnecun ye vedino che
quendá.
32 Namin cą̄va che
cuahnecun ye che
numacuahn vedeyeno ndą́
yą̄n vą̄co ne, necą̄h yą̄n ne
chedave yáhn.
33 Dendiohs, ihyan min che
redin ye che ndą̄hcą̄
rahtenan vo, conduco ye
nducoyą̄ca nchuhn. Tihcą̄
co.

16

Renecą̄h Pą̄blo Dendiohs dihno vo

1 Ricá nchuhn cą̄va cahvo
vo Febe, ihyan min che ndi
cuande ye vą̄n intiyahn yą̄co
che vate ye yą̄n Cencrea,
2 che nevahnecun ne ihyan
nduhcą̄ che nahn Dihvo vo
Jesucristo che nevahnecun
vo ihyan yahn ye. Cuenan ne
ihyan nąn adecodehno
vederetą̄hn yahn ye che va,
te mą̄n ye ne, ndinan ye ą̄ma
yą̄hn ihyan. Namin chinan
ye u.
3 Che cuande yáhn ne,
cuenecą̄h ne Dendiohs
Aquila nduco ihyan ndą̄hta
yahn ye Priscila. Ihyan
chahn ne, combiero yáhn
nąn ntiyon yahn Dihvo vo
Jesucristo,
4 nde chihco mendą̄hn ye
ihyan cą̄va che ndedevahn
ye u. U mą̄n, nducoyą̄ca
dihno vo nación chenąhn
mą̄n ne, renecą̄h nuhn
nundihve cuahn ihyan
chahn.
5 Namin cuenecą̄h ne
Dendiohs nducoyą̄ca dihno
vo che rendo dą̄ma ye
ndevą̄co ihyan chahn,
rendeva ye yavenąn Dihvo
vo Jesucristo. Namin
cuenecą̄h ne Dendiohs
Epeneto, amigo yáhn che
yahinó. Ihyan min che
menąn ndita chitahno ye
Dihvo vo Jesucristo vą̄n
ihyan che vate ye yą̄hn yahn
Acaya.
6 Namin cuenecą̄h ne
Dendiohs María, ihyan min
che ą̄ma nedin ye ntiyon
yahn Dihvo vo Jesucristo vą̄n
nchuhn.
7 Namin cuenecą̄h ne
Dendiohs ihyan yáhn,
Andrónico mą̄n, Junias mą̄n,
ihyan chahn che dą̄ma
chahtenun ye vą̄coyą̄hn
nducó. Ihyan chahn ne,
tahque menąn chitahno ye
Dihvo vo Jesucristo che co u,
ne vą̄n ihyan apóstol ne, ą̄ma
yahinó dihno vo ihyan.
8 Namin cuenecą̄h ne
Dendiohs dihno vo Amplias
che yahinó ihyan.
9 Namin cuenecą̄h ne
Dendiohs Urbano, ihyan min
che nduco ye rinan ye nuhn
nąn ntiyon yahn Dihvo vo

Jesucristo. Namin cuenecạh ne Dendiohs Estaquis che yahinó ihyan.

10 Namin cuenecạh ne Dendiohs Apeles, ihyan min che ndiquendạh ndah ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecạh ne Dendiohs ihyan ndevạco Aristóbulo.

11 Namin cuenecạh ne Dendiohs Herodión, ihyan yạn vạcó. Namin cuenecạh ne Dendiohs ihyan ndevạco Narciso che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

12 Namin cuenecạh ne Dendiohs Trifena mạn, Trifosa mạn, ihyan chahn che namin redin ye ntiyon yahn Dihvo vo. Namin cuenecạh ne Dendiohs cahvo vo Pérsida che yahino vo ihyan. Ihyan min ne, ạma nedin ye ntiyon yahn Dihvo vo.

13 Namin cuenecạh ne Dendiohs dihno vo Rufo che ạma ndah redin ye ntiyon yahn Dihvo vo. Namin cuenecạh ne Dendiohs chaco ye, ihyan min che rihnó ihyan nduhcạ chacó.

14 Cuenecạh ne Dendiohs Asíncrito mạn, Flegonte mạn, Hermas mạn, Patrobas mạn, Hermes mạn, dihno vo chenạhn che nduco ye ihyan chahn mạn.

15 Namin cuenecạh ne Dendiohs Filólogo mạn, Julia mạn, Nereo nduco cahve ye mạn, Olimpas mạn, dihno vo chenạhn che nduco ye ihyan chahn mạn.

16 Nduco vedino vedenecun cuenecạh ne Dendiohs vih che cuande yáhn. Cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo che vate ye nducuahn yạn.

17 Dihnó, ricá nchuhn che cạhco ne cudạdo ihyan che redin ye che ndeh cuạn ri dihno vo mạn, che redin ye che rahtendihco ye nunde mạn, te rahcotạhn ihyan chahn yahn Ndudo yahn Dendiohs che a chahn nchuhn. Cuihcomạn ne ihyan chahn,

18 te ndotenan che redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, riquendi ye vedeyeno yahn mạn ye, rihncheh ye ihyan che necun ye nduco ndudo yạde.

19 Yenó cạva nchuhn, te ạma va ndudo yahn ne che redinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nahn che cuahteyạn ne cạva che din ne dehtenduh che ndah, ne cạhcomạn ne dehtenduh che huạ ndah.

20 Dendiohs, ihyan min che redin ye che ndạhcạ rahtenan vo ne, nun din ye che ndạhco ndiya nchuhn vederihquentiyon yahn chundah. Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nchuhn.

21 Cuendeva nchuhn Dendiohs yahn Timoteo, sạhn min che rinduco se u nạn ntiyon yahn Dendiohs. Namin cuendeva ne Dendiohs yahn ihyan yáhn, Lucio mạn, Jasón mạn, Sosípater mạn.

22 U Tercio, che dirún cạca cuh che cuande yahn Pạblo ne, namin nté Dendiohs

nchuhn numacuahn
vedeyahino yahn Dihvo vo
Jesucristo.
23 Cuendeva nchuhn
Dendiohs yahn Gayo, ihyan
min che renevahnecun ye u
nduco nducoyaca dihno vo
ndevaco ye. Namin
cuendeva ne Dendiohs yahn
Erasto, tesorero yahn yan.
Namin cuendeva ne
Dendiohs yahn dihno vo
Cuarto.
24 Dihvo vo Jesucristo din
yahino ye nducoyaca
nchuhn. Tihca co.

Ndeva Pablo yavenan
Dendiohs
25 Man ne, ndeva
nducoyaco vo yavenan
Dendiohs, ihyan min che co
din ye che cotahno nchuhn
numa ino ne ndudo ndah
yahn Dihvo vo Jesucristo che
rahndudó. Ndudo ndah min
ne, hua devano ihyan a rahn
me,
26 te Dendiohs che va ye
cuahn dama, chihquentiyon
ye ihyan profeta che dirun
ye nde a rahn me, ne cade
cah ye, checadino nducoyaca
ihyan iyehnse cava che
cotahno ye.
27 Nducote ritahno vo
Dihvo vo Jesucristo ne,
cuahn dama ndeva vo
yavenan ama no Dendiohs,
ihyan min che ama devano
ye. Tihca co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO MENA̱N, DECHUH YE YA̱HN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YA̱N CORINTO

1 U Pa̱blo, che tenda̱hnun
Dendiohs u che co apóstol
yahn Dihvo vo Jesucristo,
nduco dihno vo Sóstenes,
2 dirun nuhn ca̱ca cuh,
dechuh nuhn yahn nchuhn,
ihyan yahn Dendiohs che
ritahno ne Dihvo vo
Jesucristo, vate ne ya̱n
Corinto. A tenda̱hnun
Dendiohs nchuhn che co ne
ihyan ndah yahn ye, ritahno
ne Dihvo vo Jesucristo.
Numachahte iyehnse ne, a
tenda̱hnun ye uvo ma̱n,
nducoya̱ca dihno vo ma̱n,
che rendeva vo nduco ye
yavena̱n Dihvo vo Jesucristo.
3 Chida vo Dendiohs ma̱n,
Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din
yahino ye nchuhn, din ye
che nda̱hca̱ cuahtenan ne.

Yahino Dendiohs ihyan yahn ye che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo

4 Cuahn da̱ma renecá̱h
nundihve cuahn Dendiohs
ca̱va nchuhn yahn che
yahino ye nchuhn che
cuande yahn Dihvo vo
Jesucristo.
5 Yahino ye nchuhn, ne te
ndahva ye vederihquentiyon
che cuahndudo ne ndudo
yahn ye ma̱n, vededevano
che chenan cuma ne ma̱n.
6 Tihca̱ chinahn nduco ne,
te a chitahno ne ndudo ndah
yahn Dihvo vo Jesucristo.
7 Nchuhn nduco
nducoya̱ca ihyan yahn
Dendiohs, quendihconahn te
ye vederihquentiyon yahn
ye nchuhn. A chenan rino ne
ro che ndaconan nda̱ tun
Dihvo vo Jesucristo.
8 Dendiohs ne, din ye che
cochahtino ne, quendi ne
cotahno ne Dihvo vo
Jesucristo, hua cuahtendihco
ne nunde nde ro che
ndaconan nda̱ tun ye.
9 Dendiohs ne, redinahn ye
ndudo yahn ye, ne ma̱n ye
tenda̱hnun ye nchuhn ca̱va
che cotahno ne Da̱ya ye
Jesucristo, ihyan min che
Dihvo vo.

Ihyan che rendo da̱ma ye ya̱co ne, o ino cua̱n ndi ye

10 Dihnó, nducote
renevahnecun nchuhn
Dihvo vo Jesucristo ne, rá̱hn
rí nchuhn che ndo ya̱n ne
nduco vih, a̱ma cua̱n co no
ne ma̱n, a̱ma no
vederendededecadino
cuahtenan cuma ne ma̱n.
11 Dihnó, nahn che tihca̱
din nchuhn, te ra̱hn ihyan
ndeva̱co cahvo vo Cloé ri ye
u che vate ca̱nda ne nduco
vih yahn che a vih ra̱hn a̱ma,
a vih ra̱hn ta̱ma ne.
12 Na̱hn ne ne, ra̱hn ne che
riquendi ne ndudo che
ricuahn Pa̱blo, na̱hn ne ne,
che ricuahn Apolos, na̱hn ne
ne, che ricuahn Pedro, na̱hn
ne ne, che chicuahn Dihvo
vo Jesucristo.

13 Ąma vedetundo che
tihcą redin ne. Dihvo vo
Jesucristo ne, ąma no ye.
Ndiyu Pąblo che quenan yąh
ye nąn cruz cąva che
ndedevahn ye nchuhn.
Ndiyu Pąblo cah nchuhn
cuahn che chedenune ne.
14 Nundihve cuahn
Dendiohs che neve ra
nchuhn, chehdenuné
nchuhn. Atenąn Crispo mąn,
Gayo mąn, chehdenuné
sąhn.
15 Nde hua co cąhma ne
che u cah ne cuahn che
chedenune ne.
16 Namin chehdenuné
ihyan ndevąco Estéfanas. Co
atenąn ihyan chahn no che
chehdenuné,
17 te dechuh Dihvo vo
Jesucristo u, ndiyu che
cuehdenuné ihyan, ate che
cuahndudó ndudo ndah
yahn ye. Rahndudó ndudo
min numa cuąco. Hua
retihdenąn vededevano
yahn mąn, cąva che tihcą ne,
codevano ndah ihyan
nduhcą che chih Dihvo vo
Jesucristo, quenan yąh ye
nąn cruz.

Ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che vederihquentiyon yahn Dendiohs mąn, vededevano yahn ye mąn

18 Ihyan che va che conda
ye, din nunde yahn ye ne,
rąhco ye te ąma vedetundo
che ritahno vo che yahn che
chih Dihvo vo Jesucristo,
quenan yąh ye nąn cruz, co
ndevahn vo. Ate uvo che
ndedevahn Dendiohs uvo
ne, a devano vo te chemin
ne, ąma vederihquentiyon
chahte yahn ye,
19 nduhcą che a ndirun
nąn Ndudo yahn ye tuhcą:
Cąhco ró che hua richihve
vederendedecadino
yahn ihyan,
decuihnó vededevano yahn
ye.
20 Anduhnecą ndete che
hua richihve ndudo yahn
sąhn devano mąn, sąhn che
nda cuande se dehtenduh
che ri iyehnse cuh mąn, te
Dendiohs ne, a chihco ro ye
che vededevano yahn se ne,
ąma vedetundo.
21 Tihcą din ye, te
numacuahn vededevano
yahn ye chihco cąde ye che
ihyan iyehnse ne, hua tuno
vededevano yahn mąn ye
che cotahno ye ihyan.
Tahque ndah ne, chihco cąde
ye che, nduco ndudo yahn
mąn ye che rahndudo vo,
ndedevahn ye ihyan yahn
ye, andahre rąhco ihyan
chenąhn te chemin ne, ąma
vedetundo.
22 Ihyan nación yahn Israel
ne, dinoca nahn ndihchero
ye vederihno cąva che
cotahno ye. Ihyan nación
chenąhn ne, atenąn
vededevano che dąma
nduco vededevano yahn
mąn ye ritahno ye.
23 Ate uvo, ihyan yahn
Dendiohs ne, rahndudo vo
che, cąva che ndevahn ihyan
ne, va che cotahno ye ndudo
yahn Dihvo vo Jesucristo,
ihyan min che quenan yąh
ye nąn cruz. Ihyan nación
yahn Israel ne, rahcotąhn ye
yahn ndudo min,

rahtendihco ye nunde. Ihyan nación chenạhn ne, rạhco ye te ndudo min ne, ạma vedetundo.

24 Uvo che a tendạhnun Dendiohs vạn ihyan nación yahn Israel mạn, vạn ihyan nación chenạhn mạn ne, a devano vo che ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a vederihquentiyon yahn Dendiohs mạn, vededevano yahn ye mạn.

25 Vededevano yahn Dendiohs mạn, vederihquentiyon yahn ye mạn ne, tahque chahte che co nducuahn vededevano yahn ihyan iyehnse, andahre rạhco ye te ạma vedetundo, nde hua richihve.

26 Dihnó, cuenecạhco ne nduhchan ihyan ne ro menạn. Atenạn neve ne che ihyan devano ne vạn combiero yahn ne mạn, neve ne che chenan cuma ne vederihquentiyon mạn, neve ne che ndạta yahn ihyan nạhn mạn,

27 ate a tendạhnun Dendiohs nchuhn. Ihyan iyehnse ne, rạhco ye che tundo ne mạn, che hua rigonun chihve ne mạn, ate a tendạhnun Dendiohs nchuhn cạva che ndạhco ndiya ye vededevano yahn ihyan chahn mạn, vederihquentiyon yahn ye mạn.

28 Yạde ihyan chahn, ne rạhco ye che ndere ihyan nchuhn, nde hua redin cuande ye nchuhn. Ate a tendạhnun Dendiohs nchuhn, chihco ro ye che nde hua richihve vederendededecadino yahn ihyan chahn.

29 Tihcạ din ye cạva che nde ạma ihyan, hua co din yạde ye.

30 A Dendiohs che din ye che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. A cạva ihyan min che din ye che chenan cuma vo vededevano mạn, nchahco ye nunde yuhn vo mạn, nedin yahn ye uvo mạn, ndedevahn ye uvo mạn.

31 Che nahn ne, che dinahn ihyan nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ: “Hua ndạhcạ che ndeva mạn ihyan yavenạn ye. Tahque ndah ne, ndeva ye yavenạn Dihvo vo Dendiohs.”

2

Ndudo yahn che quenan yạh Dihvo vo Jesucristo nạn cruz

1 Dihnó, cuahn che ndá cahndudó ndudo yahn Dendiohs, chihnevan ne ne, hua din yạdé, te cahndudó numacuahn vedenecun.

2 Chihcó cudạdo che cahndudó demạn ndudo yahn che quenan yạh Dihvo vo Jesucristo nạn cruz, ndedevahn ye uvo.

3 Numacuahn ro che quenán yạn vạco nchuhn ne, quechicá numacuahn vedino vedenecun. Ạma vạhinó mạn, ạma ndedecadinó mạn, yahn ntiyon cạhnda che quenán.

4 Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, nté

mạn, cahndudó mạn, vạn nchuhn. Nde tah hua chihchetạ́hn vededevano yahn mạ́n,

5 cạva che a vederihquentiyon yahn Dendiohs din che cotahno ne, ndiyu vededevano yahn mạ́n.

Redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che renahn vo vederihquentiyon yahn ye

6 Nuhn che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs vạn nchuhn che a renahn ndah ne mạn, vạn ihyan chenạhn mạn ne, hua rahndudo nuhn vededevano yahn mạn nuhn, te rahndudo nuhn demạn vededevano yahn Dendiohs. Vededevano min ne, yahn Dendiohs, ndiyu yahn ihyan iyehnse. Ndiyu yahn sạhn devano mạn, sạhn ndinạn mạn, che vate se mạn ro cuh. Sạhn chahn ne, va che cuihno se.

7 Tahque ndah ne, rahndudo nuhn vededevano yahn Dendiohs che cade te ye, checadino vo, che nde hua devano ihyan ro menạn. Nde cuahn che ametah dendah ye iyehnse ne, chihco cạde ye vededevano min nduhcạ che ndedevahn ye uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro.

8 Nde ạma sạhn che rihquentiyon se iyehnse cuh ne, hua tumacadino se yahn vededevano min. Chemin che nahn yạh se Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ạma yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. Ndete che tumacadino se ne, hua tihcạ din se.

9 Andahre tihcạ din sạhn chahn, ate a chinahn nduhcạ che ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ:

Dendiohs ne, a chihco cạde ye che conan cuma ye vedeyahino nduco ihyan che yahino ye.

Ạma chahte vedeyahino yahn ye, che nde hua co tumacadino ihyan nunde.

10 Ate uvo, ihyan yahn ye ne, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, tumacadino vo yahn vedeyahino yahn ye. Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, devano ndah nducuahn che ri, nde nducuahn che redin ye.

11 Vạn ihyan iyehnse ne, queri ạma ye ne, atenạn mạn ye devano ye che rendededecadino ye. Namin nde ạma ihyan hua devano ye che rendededecadino Dendiohs. Atenạn Vaco Ndah yahn ye devano.

12 Nuhn che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs ne, ndiyu vededevano yahn ihyan iyehnse che te Dendiohs, chenan cuma nuhn. Tahque ndah ne, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn, din che tumacadino nuhn yahn vedeyahino yahn ye cạva nducoyạco vo.

13 Ndiyu nduco vededevano che chahn nuhn yahn ihyan, che rahndudo nuhn ndudo yahn vedeyahino yahn Dendiohs. Tahque ndah ne,

a Vaco Ndah yahn ye che rete vededevano nuhn che rahndudo nuhn. Tihcą rinan Vaco ye nuhn che rahndudo nuhn ndudo che nahn che cadino ihyan.

14 Ihyan iyehnse ne, hua renevahnecun ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, te rąhco ye te chemin ne, ą̈ma vedetundo. Nde hua retumacadino ye yahn, te atenąn ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan co tumacadino ye.

15 Ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, retumacadino ye yahn nducuahn dehtenduh, ne nde ą̈ma ihyan hua ndąhcą che ndąhchenan ye ihyan.

16 A ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą: “Ametah nde ą̈ma ihyan iyehnse che co tumacadino ye yahn vederendedecadino yahn Dihvo vo Dendiohs. Ametah nde ą̈ma ye che tuno vededevano yahn ye che cacuahn ye ihyan.” Ate uvo che nedin yahn Dendiohs uvo ne, ą̈ma no vederendedecadino yuhn vo nduco Dihvo vo Jesucristo.

3

Ihyan che redin ye ntiyon yahn Dendiohs

1 Dihnó, cuahn che quenán nduco nchuhn ne, anduhnecą ihyan che hua conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan mąn, anduhnecą ihyan nunde mąn, anduhnecą checąhya che quemąn rico mąn, tihchan ne, te metah conahn ndah ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Chemin che hua chi chicuáhn nchuhn nduhcą che redin yahn che cacuáhn ihyan che renahn ndah ye.

2 Nduhcą che redin ihyan nduco decuąh yuno, ricuh ye demąn leche yahn che hua ri che cąhcacheh ye dehtenduh, tihcą dín nduco nchuhn ro min, te metah tumacadino ndah ne, ne hua chi chicuahn ndáh nchuhn. A devanó te nde meniyon ne, ametah tumacadino ndah ne,

3 te dąma ri ne nduco ihyan nunde. Redin ve ne yahn vih mąn, vate cą̈nda ne nduco vih mąn, o ino cuąn ndi ne mąn. Che tihcą redin ne ne, rihco ro ne che dąma vederendedecadino yahn ne nduco ihyan nunde.

4 A ndero ndi che o ino cuąn ndi ne, te nąhn ne ne, rąhn ne che riquendi ne che ricuahn Pąblo, nąhn ne ne, rąhn ne che riquendi ne che ricuahn Apolos. Vatechica ne nduhcą ihyan nunde.

5 U nduco Apolos, atenąn ntiyon yahn Dihvo vo Dendiohs redin nuhn. Ndą nuhn yąn vąco nchuhn, cahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne. Queri ą̈ma nuhn ne, redin nuhn nduhneva ntiyon che chihco ye tąh nuhn.

6 Nuhn ne, ihyan redin ntiyon yahn ye nuhn. U, ne anduhnecą ndete che tuhdó

ndute ndạta, te u menạn ndita cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ne, ne Apolos ne, anduhnecạ ndete che chi se nune vạn chendạta, te quendi ye chicuạhn ye nchuhn. Ate a Dendiohs che din ye che chitahno ne.

7 Ntiyon yahn nuhn ne, nduhcạ ntiyon che redin ihyan viyạta. Nạhn cuạn ne, riquendạh yahn ạma ihyan che retuhdo ye ndute ndạta, ne riquendạh yahn tạma ye che ri ye nune vạn. Ate a Dendiohs che redin ye che rihta. Ndụcote tihcạ ne, tumacadino vo che anduhnecạ ndete che hua rigonun chihve ntiyon yahn ạma tạma ye, che retuhdo ye ndute ndạta mạn, che ri ye nune vạn mạn, te atenạn Dendiohs che redin ye che rihta.

8 Ihyan che retuhdo ye ndute ndạta mạn, ihyan che ri ye nune vạn mạn, ạma cuạn ndi no ntiyon yahn ye nduco vih. Tihcạ ntiyon che redin nuhn nduco vih. Ate a devano vo te Dendiohs ne, ndạhco menun ye yahn queri ạma vo tunoca ntiyon che a nedin vo.

9 Nuhn ne, dạma redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs nduco vih, ne nchuhn ne, anduhnecạ ndete che chendạta yahn ye.

Atihnocạ co cạhma vo che nchuhn ne, anduhnecạ ndete che ạma vah che rihno Dendiohs.

10 Numacuahn vedeyahino yahn ye ne, ndạhco ye ntiyon tạ́h che có anduhnecạ sạhn vihcherahto ndah che chihcó nạme yahn ạma vah, ne tạma ye ne, riquendi ye rahto ye. Ate nahn che queri ạma ye ne, cạhco ye cudạdo nduhcạ che rahto ye.

11 Nạme min ne, anduhnecạ ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo che nde ạma ihyan, hua co ndahcorun ye.

12 Ate anduhnecạ ndete che ạma ndeh nạn che co cuahto nduco ye. Anduhnecạ ndete che co cuahto ye nduco dehtenduh che cocha nduhcạ diyạhnguạn mạn, diyạhngua mạn, tu diyạhn mạn. Namin anduhnecạ ndete che co dendah ye nduco dehtenduh che hua cocha nduhcạ irahno mạn, nduco mạn, yạta cumạ mạn.

13 Ate ntiyon yahn queri ạma ye ne, va che co ro ndete che quendạh ndah, te ndạ ro che techecạde Dendiohs ne, anduhnecạ ndete che ndihchenan ye nduco ruchiyạhn.

14 Duh ihyan che quendạh ndah ntiyon yahn ye, anduhnecạ ndete che ndahto ye nduco dehtenduh che hua cuco ne, ihyan min ne, ndạhco menun Dendiohs yahn ye.

15 Duh ihyan che hua quendạh ndah ntiyon yahn ye ne, andahre ndevahn mạn ye, anduhnecạ ạma ihyan che ndevahn ye vạn ruchiyạhn ne, ate va che conda ntiyon che nedin ye.

16 A devano ne te nchuhn ne, anduhnecạ ndete che

a̱ma ya̱co yahn Dendiohs na̱n che quenun Vaco Ndah yahn ye.

17 Duh ihyan che detoh ye ino ihyan yahn Dendiohs ne, din Dendiohs castigo ihyan, te ihyan yahn ye ne, a ndihco vih ye ca̱va ye.

18 Nde a̱ma nchuhn ne, hua cahncheh ma̱n ne nchuhn. Duh nchuhn che a̱ma quenan cuma ne vededevano yahn ihyan iyehnse che ra̱hco ne ne, cuihcoma̱n ne vededevano min, cuiquendi ne vededevano yahn Dendiohs,

19 te vededevano yahn ihyan iyehnse ne, a̱ma vedetundo na̱n Dendiohs nduhca̱ che ndirun na̱n Ndudo yahn ye tuhca̱: "Rahnecun Dendiohs che rinda ihyan, redin vederendedecadino yahn ma̱n ye."

20 Namin a ndirun: "Na̱n Dihvo vo Dendiohs ne, nde hua richihve vederendedecadino yahn ihyan devano."

21 Chemin che hua din ya̱de nchuhn, tenda̱hnun ne che ricuahn queri a̱ma nuhn, quendi ne, te nducuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a chihnde ca̱va che ndah yahn ne.

22 A Dendiohs che dechuh ye Pa̱blo ma̱n, Apolos ma̱n, Pedro ma̱n. A ihyan min che dendah ye iyehnse ma̱n, rete ye vedevihche yahn nchuhn ma̱n, rihquentiyon ye vederih ma̱n, ro cuh ma̱n, ro che cochi ma̱n. Nducuahn ne, a ca̱va che ndah yahn ne che chihco ca̱de ye.

23 Ava̱ne ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, ne ihyan min ne, a Da̱ya Dendiohs ihyan.

4

Ntiyon che chenan cuma ihyan apóstol

1 Hua din ya̱de nchuhn ca̱va nde a̱ma nuhn. Cuedevano ne te queri a̱ma nuhn ne, a ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo redin nuhn, rahndudo nuhn ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che cade te ye, checadino vo.

2 Nducote tihca̱ ne, nahn che queri a̱ma ihyan che va ta̱h ye ntiyon yahn Dendiohs ne, dinahn ye ntiyon min numa cua̱co.

3 Che la̱do yáhn ne, nde hua retumacáh, a nchuhn, o intiyahn, deh ra̱hn ne yáhn nduhca̱ che redín ntiyon yahn ye. Nde mán, hua co ca̱hmá ndete che nda̱hca̱, o hua nda̱hca̱ redín,

4 te andahre dave yavenán ne, ate nde mán hua devanó ndete che ndah redináhn. Atena̱n Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che nda cuande ye ntiyon che redín.

5 Chemin che conan rino nchuhn, hua nda̱hchenan ne ta̱chan redin ihyan ntiyon yahn Dendiohs nde nda̱ ro yahn. Nda̱ ro min ne, a Dihvo vo Jesucristo techeca̱de ye yahn queri a̱ma vo tunoca vederendedecadino yuhn vo cuahn che chahtenan vo iyehnse, ca̱hco ro ye ndete

che numa cuạco nedin vo ntiyon che chihnde tạh vo. Tuhme ndạhco menun Dendiohs yuhn vo tunoca ntiyon che nedin vo.

6 Dihnó, a cạva che ndah yahn ne che tihcạ riyạhvé nchuhn. Andahre ndudo che ricuahn ihyan chenạhn che redin che o ino cuạn ndi nchuhn nduco vih, ate a dirún yahn ne anduhnecạ ndete che u nduco Apolos chendihco nuhn nunde nạn ndudo yahn nuhn. Tihcạ dirún yahn ne cạva che tumacadino ne che vederihquentiyon che chenan cuma nuhn ne, hua tahque chahte che co che a ndirun yahn nạn Ndudo yahn Dendiohs. Namin cạva che hua din yạde ne cạva ntiyon yahn ạma, ndạhchenan ne ntiyon yahn tạma.

7 Nde ạma ihyan hua rendihche ye nchuhn che tahque ndah ihyan ne che co ihyan chenạhn. A Dendiohs che te ye nducuahn che va yahn ne. Nducote a ihyan min che te ye ne, hua redin yahn che din yạde ne nduhcạ ndete che nạn vedevano yahn mạn ne rendạca ne dehtenduh che va yahn ne.

8 A ạma chenan cuma ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, che rạhco ne, a va tạh ne ndendi ndendita, che rạhco ne. Chacondạh vedạme ne nuhn, ne vate ne, rihquentiyon ne, che rạhco ne. ¡Ạma ndạhcạ ndete che cuạco niyon che rihquentiyon ne!, cạva che nde nuhn ne, ndo dạma nuhn nduco ne, cạhcantiyon vo nduco vih.

9 Ạma ndạhcạ ndete che cuạco, te nuhn ihyan apóstol ne, hua tihcạ vate nuhn. Tahque ndah ne, cane rạhcó che rahnecun Dendiohs che rechuhrihn nuhn nduhcạ ihyan che nde hua rigonun chihve ye mạn, nduhcạ ihyan che ndindah cạca nunde yahn ye cạva che coh ye mạn. Cane rạhcó che ndihco mendạhn Dendiohs nuhn nạn nducoyạca ihyan iyehnse mạn, nạn ángel mạn, cạva che cạhn ino ye ndihchero ye nuhn.

10 Ihyan nunde ne, rendihchero ye nuhn nduhcạ ihyan tundo che rahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Me nchuhn ne, ạma devano ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, che rạhco ne. Nuhn ne, ndi nuhn nduhcạ ihyan che nde hua rigonun chihve ye. Me nchuhn ne, ạma ndinạn ne, che rạhco ne. Nuhn ne, nde hua retumacạh ihyan nuhn. Me nchuhn ne, ạma rendeva ihyan yavenạn ne.

11 Nde meniyon ne, ạma redin tạn ihyan nduco nuhn. Ạma rechuhrihn nuhn, rih cuico nuhn mạn, rih yạca nuhn mạn, metah tino yahn nuhn mạn, metah vạco nuhn mạn.

12 A ndi cuno nuhn che redin mạn nuhn tạma nạn ntiyon cạva che rendạca che rechuhnun nuhn. Rạhva ihyan nduco nuhn, ate

numacuahn vedenecun rendahconan nuhn yahn ye. Chenan nạn ye nuhn, redin tạn ye nduco nuhn, ate hua rihcomạn nuhn ntiyon che chenan cuma nuhn.

13 Rendạhchenan ye nuhn, ate riyạhve nuhn ihyan nduco ndah. Cuahn dạma rendihche ye nuhn nduhcạ dehtenduh che tahque chihngạ.

14 Tihcạ dirún yahn nchuhn, ndiyu cạva che cahterá vedecuihno yahn ne, ate cạva che riyạhvé nchuhn nduhcạ dạyá che yahinó.

15 Tihcạ dirún, te andahre ndiche mil ihyan che ricuahn ye nchuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ate hua yahino ye nchuhn nduhcạ che yahinó nchuhn. U ne, anduhnecạ indihte yahn ne, te a u che tihyon yuné nchuhn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo.

16 Chemin che, numacuahn chedave yáhn, riyạhvé nchuhn che quendi ne yune yáhn.

17 Cạva che co dinahn nchuhn ne, dechúh Timoteo che conan se nchuhn. Ạma yahinó sạhn. Anduhnecạ dạya mán, te u tihyon yuné sạhn che chitahno se Dihvo vo Jesucristo. Nde meniyon riquendi se, ndah redin se ntiyon yahn ye. Sạhn min ne, nduhcạ che recạh cuande mán dihno vo nduh cuạn yạco nạn che quechicá, tihcạ te cuande se nchuhn cạva che necạhco ne nduhcạ che ritahnó Dihvo vo Jesucristo, redináhn ndudo yahn ye.

18 Ạma o nchuhn ne, ạma redin yạde ne, rạhco ne che ametah ndaconan chí quendihcheró nchuhn.

19 Ate ndete che nahn Dihvo vo Jesucristo ne, chi núṇ quendihcheró nchuhn. Tuhme ndihcheró ndete che cuạco che rạhn ihyan yạde chahn che vatechica ye numa cuạco, chenan cuma ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

20 Tihcạ nahn che dín, te ndiyu ndudo che rạhn ihyan rihco ro che rihquentiyon Dendiohs ihyan, te nạn ntiyon che redin ye ne, min ndero ndi ndete che cuạco che chenan cuma ye vederihquentiyon.

21 Mạn ne, cuetendạhnun nchuhn cha che ri yeno ne. ¿A nahn ne che chí numacuahn vedeyahino mạn, vedenecun mạn, conán nchuhn? ¿O nahn ne che chí numacuahn vedetạn, dín castigo nchuhn?

5

Techecạde Pạblo ạma nunde chihngạ

1 Numachahte va ndudo che ạma se vạn nchuhn ne, quenan se nduco checuma se. Nunde min ne, ạma chihngạ. Nde vạn ihyan che hua devano ye che va Dendiohs ne, hua tihcạ redin ye.

2 Ate nde nduco nduh ne, ạma redin yạde nchuhn. Tahque ndah ne ne, cuahte rạn ne. Sạhn chemin cạ me ne, ametah cuahnecun

nchuhn che conduco ca se vạn ne.
3 Andahre hua quenán nduco nchuhn tạn ne, yah ri chedave yáhn cạva ne. A techecạdé yahn se anduhnecạ ndete che quenún vạn nchuhn.
4 Ro che ndo dạma nchuhn, ndeva ne yavenạn Dihvo vo Jesucristo ne, anduhnecạ ndete che nducó nchuhn. Ro min ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye ne,
5 condạhco ne sạhn tạh chundah cạva che co se castigo, andahre ndevahn se ro che ndạ Dihvo vo.
6 Hua ndạhcạ che rahnecun ne che rinduco ca se vạn ne. A devano ne te nduco tah sihn yạ ne, ri yạ numacuahn yạche. Tihcạ redin nunde yahn sạhn min, te redetohnan vederihquentiyon che chenan cuma nducoyạca ne.
7 Nduhcạ che rihtera ihyan yạ ndico, redendah ye pạn che hua nduco yạ yahn ne, tihcạ cuihcomạn nchuhn nunde che chenan cuma ne ro menạn, cuihco ro ne che a ndi vih ne cạva Dendiohs. Tihcạ din ne, te nduhcạ ạma itecuche lihn che chih te, chi te vedino ro yudo ne, tihcạ chih Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye uvo.
8 Nduhcạ che rihcomạn ihyan pạn che ndindah nduco yạ yahn ne, tihcạ nahn che cạhcomạn vo nducuahn nunde yuhn vo, ne runecạde cuahtechico vo mạn, runecạde ndedecadino vo mạn, nduhcạ che nahn Dendiohs.
9 Nạn cạca che dechúh yahn ne menạn ne, a dirún che hua conduco ne ihyan nunde che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevạco nduco ye.
10 Ate hua dirún che ạma yune no cạhcomạn ne nducoyạca ihyan chahn mạn, combiero yahn ye che idihya ye mạn, che reduco ye mạn, che rendeva ye yavenạn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye mạn, te cạva che metah ndihchero ne ihyan chahn ne, atenạn che ndạca ne iyehnse cuh.
11 Che tihcạ dirún ne, che hua conduco ne dihno vo ndete che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevạco nduco ye mạn, ndete che idihya ye mạn, ndete che rendeva ye yavenạn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye mạn, ndete che rạhva ye mạn, ndete che ricoh ye mạn, ndete che reduco ye mạn. Nduco dihno vo che tihchan ye ne, nde hua cheh ne dạma nduco ye.
12-13 U ne, hua cuande yáhn che techecạdé yahn ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. A mạn Dendiohs techecạde ye yahn ye. Me nchuhn ne, a dihno vo che rinduco ye nchuhn, va che techecạde ne yahn ye. Chemin che ametah cuahnecun ne che conduco ca sạhn nunde me nchuhn.

6

Hua ndąhcą che cąhn dihno vo, cuhnde cąde yahn ye nduco vih nąn intiyahn yąn

1 Cuahn che va cąnda yahn nchuhn nduco vih ne, ndotenan che cąhn ne yąco, cuhnde cąde yahn ne ne, rahn ne nąn intiyahn yąn che nde hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¿Tącą che ąma tundo ne?

2 Redin nchuhn anduhnecą ndete che hua devano ne te ndą ro yahn ne, nduco nchuhn ihyan yahn Dendiohs, techecąde ne yahn ihyan nunde. Nducote tihcą va cąde ne, tahque nun co techecąde ne cąnda yahn ne che nde hua vąhche.

3 Redin ne anduhnecą ndete che hua devano ne che nde ángel va che techecąde ne yahn ye. Tahque nun techecąde ne yahn dehtenduh che rahno ri ne mąn ro cuh.

4 Tuhme ne, cuahn che va che cuhnde cąde yahn ne nduco vih ne, ndotenan che cąhn ne nąn intiyahn yąn che nde hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, cąhn ne nąn dihno vo, andahre tundo ye, ne techecąde ye yahn ne.

5 Tihcą dirún yahn ne cąva che co cuihnąn ne. ¿Ametah nde ąma ihyan vąn nchuhn che renahn ye mare tah, che co techecąde ye yahn ne nduco vih?

6 Rihtera ne vedecuihno yahn ne che rahn ne, rica nunde ne yahn vih nąn intiyahn che nde hua ritahno ye Dihvo vo.

7 Che rahte cąnda ne nduco vih ne, nduco chemin no, ąma yahn redenda ne. Tahque ndah che codin chahtino ąma tąma ne yahn vih, nchahco ne nunde yahn vih.

8 Ate hua tihcą redin ne, te tahque ndah ne ne, duche rino ne nde vąn mąn ne nduco vih, rahtendihco ne nunde.

9-10 A devano ne te ihyan nunde ne, hua cuahtenan ye vahchetero nąn che rihquentiyon Dendiohs. Cuedevano ne te ihyan che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevąco nduco ye mąn, ihyan che redin duche yahn ye che a nihnevąco ye mąn, ihyan che hua numa cuąco ye, che mąhn ndąhta mąhn chąhn ye, che rahtenan ye vąn mąn nduco vih mąn, ihyan che rendeva ye yavenąn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye mąn, ihyan che reduco ye mąn, ihyan che idihya ye mąn, ihyan che ricoh ye mąn, ihyan che rąhva ye mąn ne, nde ąma ihyan che tihchan ye ne, hua conan ye vahchetero.

11 Nąhn nchuhn ne, tihchan ne ro menąn. Ate mąn ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, a nchahco ye nunde yahn ne che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. A chedenune ne mąn, a nedin yahn ye nchuhn mąn.

Nahn che hua cuahtendihco vo nunde

12 Va a̱ma ndudo che tuhca̱: “A dehno che nahn vo ne, co din vo.” Cua̱co ndudo min, ate hua redin yahn che tihca̱ din vo. Hua nda̱hca̱ che quendi vo nunde yuhn vo.

13 Va ta̱ma ndudo che tuhca̱: “Dehtenduh che va ne, chihnde ca̱va che chuh vo.” Cua̱co ndudo min, ate nda̱ ro yahn ne, nda̱hco ca̱de Dendiohs nducuahn, nde metah rendotena̱n che chuh vo ca̱va che cuahtenun ico vo. Dendah Dendiohs uvo, ate ndiyu ca̱va che cuahtenan vo nduco ihyan che hua nihneva̱co nduco vo, te dendah ye uvo ca̱va che co yahn ye uvo.

14 Numacuahn vederihquentiyon ndedetuhche Dendiohs Dihvo vo Jesucristo, ne namin tihca̱ ndedetuhche ye uvo.

15 A devano nchuhn te queri a̱ma vo ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo. Nducote a yahn ye uvo ne, hua nda̱hca̱ che cuahtenan vo nduco ta̱hn che ndere vatechica te.

16 A devano ne te ihyan che conan ye nduco nda̱hta che ndere vatechica te ne, co ye nduco te anduhneca̱ a̱ma no ihyan nduhca̱ che a ndirun na̱n Ndudo yahn Dendiohs tuhca̱: “Ihyan che conan cuma ye a̱ma nda̱hta ne, co ye nduco te anduhneca̱ a̱ma no ihyan.”

17 Me ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndo ye nduco vih anduhneca̱ a̱ma no ihyan, chenan cuma ye nduco vih vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

18 Nducote tihca̱ ne, condi nchuhn cuahtenan ne nduco nda̱hta che ndere vatechica te. Adecodehno nunde yahn ihyan ne, rahtendihco ye. Ate che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihneva̱co nduco ye ne, rahtendihco ye nunde, nde redetoh ma̱n ye ihyan.

19 A devano vo te a din Dendiohs che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, a ndi vih vo anduhneca̱ a̱ma ya̱co na̱n che quenun. Hua rihquentiyon ma̱n vo uvo,

20 te a yahn Dendiohs uvo. Nde hua tuno vederendedecadino yuhn vo nduhva che yahino ye uvo, ndedevahn ye uvo ca̱va ma̱n ye. Chemin che nahn che hua detoh ma̱n vo uvo ma̱n, ndeva vo numacuahn chedave yuhn vo yavena̱n ye ma̱n.

7

Ca̱h cuande Pa̱blo nduhca̱ che cuahtenan cuma ihyan nda̱hta yahn ye

1 Ma̱n ne, ndahconán yahn ne che dirun ne yáhn. Ra̱hcó te nda̱hca̱ ca̱va ihyan che cuahtema̱n ye.

2 Ate ca̱va che hua cuahtendihco ye nunde, ndere cuahtechica ye nduco vih ne, tahque ndah che cahneva̱co ye.

3 Nchuhn che a nihneva̱co ne ne, cuahtenan cuma ne vih nduhca̱ che redin yahn

cạva che hua ndạca yune che ndere cuahtechica ạma tạma ne.

4 Nchuhn, ihyan ndạhta ne, yahn ne inchạhn ne. Nchuhn, ihyan chạhn ne, yahn ne ihyan ndạhta yahn ne. Chemin che nahn che dinahn ạma tạma ne yahn vih.

5 Hua cuahcotạhn ne yahn vih, atenạn che nte cạde ne che hua cuahtenan ne nduco vih ạma o ro cạva che covạh ne. Cuihno min ne, ndo dạma ne nduco vih, te adenạn hua cocha ạma cha ne che rạhn cuhndemạn ne, ne conan ne nduco tạma ihyan, condihco ne nunde, dinahn ne che nahn chundah.

6 Rạ́hn rí nchuhn che recạh yune Dendiohs che cahnevạco ihyan che nahn ye. Ate ihyan che cocha ye, cuahtemạn ye ne, co cuahtemạn ye.

7 Che lạdo yáhn ne, ndạhcạ che cuahtemạn ihyan nduhcạ u. Ate hua nducoyạca ye cocha ye. Dendiohs ne, hua dạma vederihquentiyon necạh ye chenan cuma queri ạma ihyan.

8 Nchuhn, sạhn decạhya mạn, ndạhta vạh mạn ne, rạhcó te ạma ndạhcạ ndete che cuahtemạn ne nduhcạ u.

9 Ate ndete che hua chenan cuma ne vederihquentiyon che cocha ne cuahtemạn ne ne, tahque ndah che cahnevạco ne, yodemica che chuhrihn ne, ndedecadino ne che nahn cahnevạco ne.

10 Me nchuhn che nihnevạco ne ne, rete cuandé nchuhn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che hua tehche vih ne.

11 Ihyan ndạhta ne, hua co tehche ye inchạhn ye. Ndete che denạn tehche ye inchạhn ye ne, atenạn che cuhndemạn ye, o ndo nduco ye inchạhn ye. Hua co cahnevạco ye nduco tạma ca ihyan. Namin ihyan chạhn ne, hua co tehche ye ndạhta yahn ye.

12 Mạn ne, te cuandé tạma vederihquentiyon che hua ntihyon yạn Dihvo vo Jesucristo. Dihno vo che nihnevạco ye nduco ndạhta che hua ritahno te Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu cạva chemin che tehche ye tạhn ndete che va te vedeyeno che quendi te nduco ye.

13 Namin cahvo vo che nihnevạco ye nduco chạhn che hua ritahno se ne, ndiyu cạva chemin che tehche ye sạhn ndete che va se vedeyeno che quendi se nduco ye.

14 Ihyan chạhn che hua ritahno ye ne, redin chahtino Dendiohs yahn ye che cuande yahn ihyan ndạhta yahn ye che ritahno ye. Ihyan ndạhta che hua ritahno ye ne, redin chahtino Dendiohs yahn ye che cuande yahn inchạhn ye che ritahno ye. Ndete che hua tihcạ ne, dạya ihyan chahn ne, anduhnecạ dạya ihyan che hua ritahno ye. Ate redin chahtino

Dendiohs, rendihche ye dạya ihyan chahn anduhnecạ dạya ihyan che ritahno nduh che o ye.

15 Ndete che ạma cha ihyan che hua ritahno ye, nahn tehche ye ihyan che nihnevạco nduco ye che ritahno ye ne, a tehche no mạn ye vih, nde hua cạhnda yahn ihyan che ritahno ye, te Dendiohs ne, hua nahn ye che cuahte cạnda ihyan chahn nduco vih.

16 Ndete che tihcạ nahn ihyan che hua ritahno ye ne, hua redin yahn che cuahcotạhn ihyan che ritahno ye, te nchuhn ihyan ndạhta ne, nde hua devano ne, ndete che cạva ne cotahno inchạhn ne, ndevahn ye. Namin nchuhn ihyan chạhn ne, nde hua devano ne ndete cạva ne cotahno ihyan ndạhta yahn ne, ndevahn ye.

17 Andahre hua cocha ndudo yahn nchuhn che cotahno ye, ate va che cuahtenan ne vedeyeno nduhcạ che ndihco cạde Dihvo vo Dendiohs yahn ne mạn, nduhcạ che chenan ne ro che ndedevahn ye nchuhn mạn. Tihcạ rihquentiyón nduh cuạn yạco.

18 Nchuhn che chenan seña nchuhn ro min ne, hua dehve rạhco ne, quendi ne. Me nchuhn che hua chenan seña nchuhn ro min ne, hua cuahnecun ne che conan seña nchuhn.

19 A chenan, o hua chenan seña uvo ne, hua dehve din yahn chemin, te che nahn ne, che dinahn vo che rihquentiyon Dendiohs.

20 Atạnochan uvo ro che ndedevahn ye uvo ne, cuahtenan vo vedeyeno, quendi vo tihcạ.

21 Nchuhn che chenan cuma ne dihve ne, chenan ne vạco ye ro min ne, hua dehve rạhco ne, quendi ne, din ne ntiyon yahn ye. Ndete che adenạn te yune ye che ndạca ne ne, condạca ne.

22 Cuahn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, nde ro min ne, a ndedevahn ye nchuhn cạva mạn ye. Me nchuhn che rihquentiyon ne nạn ntiyon yahn mạn ne ro che chitahno ne Dihvo vo ne, a ndo ne anduhnecạ ihyan redin ntiyon yahn ye.

23 Ạma chahte vedeyahino quenan cuma Dendiohs cạva nchuhn, ndedevahn ye nchuhn. Cạva nchuhn ne, tahque rigonun chihve vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon yahn ihyan.

24 Dihnó, nducote tihcạ ne, quendi nchuhn cuahtenan ne nạn Dendiohs nduhcạ che chenan ne ro che ndedevahn ye nchuhn.

25 Me nchuhn ihyan decạhya ne, hua te Dihvo vo Jesucristo, checadinó nde ạma vederihquentiyon cạva ne. Ate u ne, numacuahn vedeyahino ndedevahn Dihvo vo u, ne redín ntiyon yahn ye numa cuạco. Chemin che rạhcó te cochihve che te cuandé nchuhn tạcạ cuahtenan ne.

26 Che lạdo yáhn ne,

ndạhcạ che cuahtemạn nchuhn, hua cahnevạco ne, te ro cuh che vato vo ne, cạhnda.

27 Nchuhn che a nihnevạco ne ne, hua tehche ne ndạhta yahn ne. Me nchuhn che metah cahnevạco ne ne, hua nuhn ne ndạhta.

28 Nchuhn, sạhn decạhya che cahnevạco ne ne, hua dehve rạhco ne, hua nunde chemin. Me nchuhn, tạhn decạhya che cahnevạco ne ne, hua nunde chemin. Ate adecoduhno nchuhn che cahnevạco ne ne, acạdeno che yah cuahno ne. Rạ́hn rí nchuhn cạva che ndah yahn ne che tahque ndạhcạ yahn ne che hua cahnevạco ne.

29 Dihnó, rạ́hn rí nchuhn te caviyạn deman ne, conahn che ndihco cạde Dendiohs. Mạn ne, nchuhn che nihnevạco ne ne, hua demạn cạva ndạhta yahn ne ndedecadino ne. Menạn vihca condedecadino ne nạn ntiyon yahn Dendiohs.

30 Nchuhn che rạn ne ne, hua demạn vederạn cuahte ne. Nchuhn che yeno ne ne, hua demạn vedeyeno cuahte ne. Nchuhn che ra ne dehtenduh ne, hua cạhco ne vedechahtino yahn ne nạn dehtenduh chemin chan. Codin ne cuande anduhnecạ ndete che metah dehva yahn ne.

31 Nchuhn che ndah rahno ne, chenan ne iyehnse ne, nde hua co yeno ne cạva chemin, te nducuahn che va iyehnse cuh ne, a nihnde cạde yahn che va che cuihno.

32 Nahn che hua denduh ino nchuhn. Sạhn che metah cahnevạco se ne, va mạn ino se, redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, nahn se che co yeno ye.

33 Ate sạhn che quenan cuma se ndạhta yahn se ne, rendedecadino se yahn vederetạhn yahn se, nahn se che co yeno ndạhta yahn se.

34 Atihnocạ rahno ri tạhn ndạhta. Tạhn che hua quenan cuma te inchạhn te ne, va mạn ino te, redin te ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino te, ndi vih te cạva Dendiohs. Ate tạhn che quenan cuma te inchạhn te ne, rendedecadino te yahn ntiyon yahn te vạco te, nahn te che co yeno inchạhn te.

35 Tihcạ dirún yahn nchuhn cạva che ndah yahn ne, ndiyu che rihca tạ́n che cahnevạco ne. Nahn che runecạde cuahtenan ne iyehnse, va mạn ino ne, din ne ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

36 Che lạdo yáhn ne, rạhcó che tahque ndah che cuahtemạn ihyan decạhya. Ate nchuhn che vate tạhn cạhya yahn ne ne, ndete che rạhco ne che tahque ndah che cahnevạco nun te che co che cuahtenan te, co ndico te ne, co decahnevạco ne tạhn, hua nunde chemin.

37 Me nchuhn che a ndedecadino ne, a chihco ne chedave yahn ne che tahque ndah che hua decahnevạco ne tạhn dạya ne ne, hua dehve rạhco ne, te namin ndạhcạ che tihcạ din ne.

38 Nducote tihcạ ne, ihyan che redecahnevạco ye dạya ye ne, ndạhcạ redin ye, ne ihyan che hua redecahnevạco ye dạya ye ne, nde tahque ndạhcạ redin ye.

39 Ihyan ndạhta che nihnevạco ye ne, a ndihco cạde Dendiohs che hua tehche ye inchạhn ye nde ndạ ro che coh ye. Ndete che coh inchạhn ye ne, co ndaconan cahnevạco ye nduco adecoduhno ihyan che namin ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

40 Ate che lạdo yáhn ne, rạhcó che tahque ndạhcạ cạva ye ndete che metah ndaconan cahnevạco ye. Tihcạ dirún, te co tihcạ nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

8

Vedino che rihco ihyan nạn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye

1 Mạn ne, te cuandé nchuhn yahn vedino che rihco ihyan nạn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye. Nducoyạco vo ne, devano tumacadino vo yahn dehtenduh. Chemin ne, co din che din yạde vo, ate hua co din che ndạhcạ cuahtenan vo nduco vih nạn Dendiohs, te atenạn che chenan cumo vo vedeyahino nduco vih che ndạhcạ cuahtenan vo nạn ye.

2 Adecoduhno vo che ạma devano vo, che rạhco vo ne, rihncheh mạn vo uvo, te nde hua devano vo nduhcạ che redin yahn.

3 Ate ndete che yahino vo Dendiohs ne, nda cuande ye uvo.

4 Me yahn che chuh vo dehtenduh che rihco ihyan nạn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye ne, hua cạhnda. A devano vo te dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye ne, metah vederihquentiyon yahn, anduhnecạ ndete che hua dehva. Va ạma no Dendiohs.

5 Tihcạ, te andahre ạma va dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye mạn, dihve ye mạn, chenan nạn ro mạn, ndiyạhn mạn,

6 ate cạva uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, va ạma no Dendiohs. A ihyan min che Chido vo. A mạn ye dendah ye nducuahn dehtenduh che va. Dendah ye uvo cạva ye. Namin va ạma no Dihvo vo Jesucristo. Nduco ye Chida ye dendah ye uvo mạn, nducuahn dehtenduh che va mạn.

7 Ate hua nducoyạca dihno vo retumacadino ye che metah vederihquentiyon yahn dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye. Neve ye ne, nducote nevahnecun ye dehtenduh chemin chan ro menạn ne, chenun ca vedevạh min ihyan. Chemin che nde meniyon ndete che adenạn cheh ye dehtenduh che ndi vedino nạn dehtenduh chemin chan ne, cuahtendihco ye nunde, che

rạhco ye, te metah tumacadino ye te vedino chemin chan hua dehva niyahn.

8 Ndete che chuh vo vedino chemin chan ne, ndiyu chemin din che tahque co chihvo vo nạn Dendiohs, nde huane che hua chuh vo din che detohnan vo. Devano vo te ndiyu che reh vo redin che renan ino Dendiohs uvo.

9 Nchuhn che a devano ne che hua dehva niyahn vedino chemin chan ne, cuihco ne cudạdo cạva dihno ne che metah conahn ndah ye yahn. Hua ndạhcạ che cạva ne, detohnan ye chedave yahn ye, cuahtedihco ye nunde.

10 Ndete che adenạn ndihchero ye nchuhn che vate ne yạco nạn che vate dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye, reh ne ne, nduco ye cạhquino ye cheh ye che ndi vedino nạn dendiohs chemin chan,

11 ne detohnan ye chedave yahn ye, cuahtendihco ye nunde. Nduco tihcạ ne, cạva nchuhn che devano ne che hua cạhnda che cheh ne ne, ndạca yune che tohnan chedave yahn dihno ne che metah conahn ndah ye. Cuenecạhco ne te namin cạva ihyan min chih Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye ihyan.

12 Ndete che hua cạhco nchuhn cudạdo ne, denạn tihyon yune ne dihno ne cạva che detohnan ye chedave yahn ye, ne mạn ne cuahtendihco ne nunde nạn Dihvo vo Jesucristo.

13 Nducote tihcạ ne, nahn che din vo cudạdo. Ndete che va dehtenduh che rạhco dihno vo che cạhnda che cheh ye ne, tahque ndah che hua chuh vo dehtenduh chemin chan, cạva che hua ndạca yune che detohnan ye chedave yahn ye, cuahtendihco ye nunde.

9

Vederihquentiyon che chenan cuma ihyan apóstol

1 A chitahnó Dihvo vo Jesucristo, ndevá*hn*. Quenan cumá vederihquentiyon, ndí apóstol yahn ye. Mán ndihcheró Dihvo vo. A u tihyon yuné nchuhn che chitahno ne ihyan.

2 Andahre vate ihyan che hua renevahnecun ye u nduhcạ apóstol, ate nchuhn che cuạco ne, a devano ne che ndí apóstol, te a u che cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne, ne nduco chemin ndero ndi che quenan cumá vederihquentiyon yahn ye.

3 Tuhcạ rendahconán yahn ihyan che rendạhchenan ye ntiyon che redín.

4 Nuhn ne, chenan cuma nuhn vederihquentiyon, ndi nuhn apóstol, ne quenan cuma che te ihyan ndiyạco che chuhnun nuhn.

5 Namin co cahnevạco nuhn nduco ạma cahvo vo, conduco ye nuhn nạn che vatechica nuhn nduhcạ che redin dihno Dihvo vo Jesucristo mạn, Pedro mạn, ihyan apóstol chenạhn mạn.

6 U nduco Bernabé ne,
namin chenan cuma nuhn
vederihquentiyon min, nde
hua redin fuerza che din
nuhn tạma nạn ntiyon cạva
che ndạca che chuhnun
nuhn.
7 A devano nchuhn te
nducoyạca sandạdo ne,
ndiyu nạn ntiyon yahn mạn
se riquendạh che rechuhnun
se. Namin ihyan che rihche
ye dihyo uva ne, reh ye
ndute yahn. Atihnocạno tun
ihyan che redin ye cudạdo
chivạto, te rih ye leche yahn
te.
8-9 Hua rạhco nchuhn che
che nahn mán che tihcạ
dirún yahn ne, te yahn
chemin ne, a tihyon yạn
Moisés ạma
vederihquentiyon, dirun ye
tuhcạ: “Hua dechiche duto
itenine che redendeh te trigo
cạva che tiviyạto, te ri yahn
te nahn cheh te.”
Chihquentiyon Dendiohs che
tihcạ, dirun Moisés, ndiyu
demạn yahn che redin ye
cudạdo ite,
10 te nduco ejemplo min
cạh ye, checadino ihyan che
nducoyạca ihyan che redin
ye ntiyon yahn ye ne, a nạn
ntiyon min quendạh che
cheh ye. Tihcạ, te ihyan che
ruhn yạhn mạn, ihyan che
renedin dave ye trigo mạn
ne, redin ye ntiyon min,
chenan ino ye che ndeva ye
ndute ndạta.
11 Namin nuhn che redin
nuhn ntiyon yahn Dendiohs,
cahndudo nuhn ndudo ndah
yahn Dihvo vo Jesucristo,
chitahno ne ne, redin yahn
che te ne che chuhnun nuhn.
12 Ihyan chenạhn ne,
nducote recạh nchuhn
nduhcạ che redin yahn che
rechuhnun ye ne, tahque ca
nuhn, va che te ne, chuhnun
nuhn.
Andahre quenan cuma
che conan ne nuhn, te ne che
chuhnun nuhn, ate nde hua
chica nuhn nchuhn. Tahque
ndah ne, din chahtino nuhn,
te hua nahn denduh nuhn
nchuhn cạva che hua co
vạhche yahn ne che cotahno
ne ndudo ndah yahn Dihvo
vo Jesucristo.
13 A devano nchuhn te
ihyan che redin ye ntiyon
chete yạco mạn, chidocuyạn
che chénun ye nạn ta mạn ne,
a nạn ntiyon min va che
quendạh che chuhnun ye.
14 Namin tihcạ chihco cạde
Dihvo vo Jesucristo che
ihyan che rahndudo ye
ndudo ndah yahn ye ne, a
nạn ntiyon min quendạh che
chuhnun ye.
15 Andahre redin yahn che
nạn ntiyon min quendạh che
chuhnún ne, ate nde hua
retumacạ́h yahn chemin,
nde huane cạva che conan
nchuhn u che tihcạ dirún.
Ndihcó che nde ro che cóh
ne, nde ạma ihyan hua
cahnevi ye vedeyeno yáhn
che hua nạn ntiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo quendạh
che chuhnún.
16 Ndiyu yahn che nahn
din yạdé che rahndudó
ndudo ndah yahn ye, te a
chemin va che dín. Tihcạ, te
ạma vedín ndete che hua
dináhn yahn ye.
17 Chemin che rahndudó

numacuahn vedeyeno yahn mą́n, ne nuhnde menun yáhn. Ate ndete che rahndudó andahre hua náhn ne, atą̄nocą̄ nduh rihco ró che ndihco Dendiohs ntiyon min tą́h.

18 Vedeyeno yáhn ne, che cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, dín tą̄ma nąn ntiyon cą̄va che ndą̄ca che chuhnún, te hua náhn che nąn ntiyon yahn ye quendą̄h che chuhnún andahre tihcą̄ va cą̄de.

19 Andahre hua va che cochicá nduhcą̄ che nahn ą̄ma o ihyan, ate tihcą̄ redín cą̄va che ndą̄ca yune che tahque co yą̄hn ihyan, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo.

20 Cuahn che renún vąn ihyan nación yahn Israel, ihyan chahn che renevahnecun ye ley che dirun Moisés ne, ri dą̄ma ndudó nduco ye, redinąhn dą̄ma nduco ye ley min andahre ametah va che dinąhn. Tihcą̄ redín cą̄va che co yeno ye, ne cotahno ye Dihvo vo Jesucristo.

21 Namin no tun cuahn che renún vąn ihyan nación chenąhn, che hua renevahnecun ye ley min, ndiyu che hua redinąhn vederihquentiyon yahn Dendiohs mąn, Dihvo vo Jesucristo mąn, ate ri dą̄ma ndudó nduco ihyan chahn cą̄va che co yeno ye, cotahno ye.

22 Cuahn che renún vąn dihno vo che hua renahn ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, redin chahtinó yahn ye cą̄va che te yune ye che cą̄h cuande ndáh ihyan. Tihcą̄ redín nduco nducoyą̄ca ihyan. Hua rendą̄hchenán nde ą̄ma nąn che redin ye cą̄va che co yą̄hn ye, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo.

23 Ą̄ma rihcó cudą̄do nduhcą̄ che quechicá vąn nducoyą̄ca ihyan, te nahn che co yą̄hn ye, cotahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ndevąhn dą̄ma nduco ye.

24 A devano nchuhn nduhcą̄ che rano ihyan cą̄de. Yą̄hn ye rano ye nduco vih, ate ą̄ma no ye richa ye, ndondą̄ tą̄h ye premio yahn ye. Nduhcą̄ ihyan che tahque dito chano ye ne, tihcą̄ cuiquendi nchuhn numa ino ne, dinahn ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nde ndą̄ ro che ndą̄hco menun Dendiohs yahn ne.

25 Nducoyą̄ca są̄hn che reduche se ne, redin se cudą̄do są̄hn yahn nducuahn dehtenduh che co din che denda se, te nahn se che cocha se cą̄va che ndondą̄ tą̄h se premio yahn se. Premio chemin chan ne, nun rihno. Ate uvo ne, che ndą̄hco menun Dendiohs yuhn vo ne, hua cuihno.

26 Nduhcą̄ są̄hn che rano se numa ino se mą̄n, nduhcą̄ są̄hn che reduche se numa ino se mą̄n ne, tihcą̄ redín.

27 Nduhcą̄ che ą̄ma redin są̄hn chahn cudą̄do są̄hn cą̄va che hua denda se ne,

tihcą ą̈ma rihcó cudą̨do nąn nducuahn che redín, te cuihno che ą̈ma riyą̨hvé ihyan chenąhn che cą̨hco ye cudą̨do ne, hua náhn che denąn denda mą́n.

10

Yą̨hve Pą̨blo uvo che hua nevahnecun vo dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye

1 Dihnó, nahn che cadino ne che nducoyą̨ca ihyan ndico yuhn vo ne, chahtechica ye nduco vih mąn man che quendihco nąn ro me. Namin chuh ye dą̈ma nduco vih mendą̨hn reche Nuniyą̨hn Cuą̨h.

2 Tihcą chinduco nducoyą̨ca ye Moisés, chahtechica ye nduco vih mąn man me, ne chuh ye nduco vih mendą̨hn nuniyą̨hn me, anduhnecą ndete che dą̈ma chedenune ye nduco vih.

3 Dą̈ma cheh ye nduco vih che cą̨h Dendiohs.

4 Namin adecotino che chahtechica ye nduco vih ne, chih ye nune che quendą̨h nąn yą̨va me che cą̨h Dendiohs ihyan. Yą̨va min ne, anduhnecą Dihvo vo Jesucristo.

5 Andahre ą̈ma din Dendiohs vederihno nduco ye ne, ate a nahn nducoyą̨ca ye chahcotą̨hn ye yahn ye, ne chemin che din Dendiohs castigo ihyan, chih ye yą̨hn nąn che metah duhva.

6 Nducuąhn che chahno chi ihyan chahn ne, cochihve yuhn vo ndete che cua cuande vo yahn cą̨va che hua cuahcotą̨hn vo yahn vedeyahino yahn Dendiohs nduhcą che din ye.

7 Hua quendi nchuhn yune yahn ihyan chahn, te ą̈ma yą̨hn ye ne, nevahnecun ye dehtenduh ndere din ye dendiohs yahn ye. A devano vo che tihcą din ye, te a ndirun nąn Ndudo yahn Dendiohs tuhcą: “Ndo dą̈ma ye nąn chemin cą che ndere din ye dendiohs yahn ye, cheh ye mąn, chih ye mąn, chahte vihco ye mąn.”

8 Hua cuahtenan nchuhn nduco ihyan che hua nihnevą̨co nduco ne nduhcą che din ą̈ma yą̨hn ihyan chahn, ndere chahtechica ye. Din Dendiohs castigo ihyan chahn, chih tenduh ndico ino mil ye che ą̈ma ro no.

9 Hua cuahcotą̨hn nchuhn yahn Dihvo vo Dendiohs, din ne che co doh ino ye nduco ne nduhcą che din ą̈ma yą̨hn ihyan chahn. Din Dendiohs castigo ihyan, ne cą̨h cu ihyan, chih ye.

10 Hua cą̨hma nunde nchuhn yahn Dendiohs nduhcą che cą̨hn nunde ihyan chahn. Din Dendiohs castigo ihyan, dechuh ye ą̈ma ángel, cą̨h ye cah ihyan, chih ye.

11 Nducuahn dehtenduh che tihchan chahno chi ihyan ndico yuhn vo ne, chihquentiyon Dendiohs che quenan cą̨ca cą̨va che, uvo che vato vo mąn ro cuh che a nun cuihno iyehnse ne, cua cuando vo, ne hua ndere din vo.

12 Nducote cạhnda yuhn vo ne, duh nchuhn che hua dehva co yahn ne, che rạhco ne ne, cuihco ne cudạdo che hua denạn condihco ne nunde.
13 Nchuhn ne, retumarande chundah nchuhn nạhn cuạn, rechuhrihn ne nduhcạ che rechuhrihn ihyan chenạhn. Ate Dendiohs ne, redinahn ye ndudo yahn ye, ne hua cuahnecun ye che chuhnan chuhrihn ne. Tahque ndah ye ne, conan ye nchuhn ura che retumarande sạhn min nchuhn cạva che cocha ne.
14 Dihnó che yahinó nchuhn, nducote cạhnda Dendiohs yuhn vo ne, cuihco ne cudạdo. Hua ndeva ne yavenạn dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye.
15 Nchuhn ne, ihyan renahn ne, ne a devanó che conahn ne te cuạco ndudo che tihcạ dirún.
16 Cuahn che rendo dạmo vo nduco vih nduhcạ che chihco cạde Dihvo vo Jesucristo ne, recạh vo nundihve cuahn Dendiohs cạva vino, rih vo. Nduco chemin ne, rihco ro vo che ạma no vederendedecadino yuhn vo, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo che chera yun yahn ye, quenan yạh ye nạn cruz cạvo vo. Namin no tun, ura che rendeh vo pạn, reh vo ne, rihco ro vo che ạma no vederendedecadino yuhn vo, ritahno vo ihyan min che chihco mendạhn ye ihyan, chih ye cạvo vo.
17 Andahre yạhn ri vo, ate nducote ạma no pạn reh vo nduco vih ne, ndero ndi che a nto vo nduco vih anduhnecạ ạma no ihyan.
18 Cuihco nchuhn cudạdo nduhcạ che ri vạn ihyan nación yahn Israel. Nduco che reh ye nduco vih dehtenduh che ndi vedino nạn ta ne, rihnde ro che ạma no vederendedecadino yahn ye.
19 Me dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye ne, cuedevano nchuhn te metah nde ạma vederihquentiyon yahn. Atihnocạ dehtenduh che rihco ye nạn, ri vedino ne, hua cạhnda, te hua dehva ri yahn.
20 Ate rạhn rí nchuhn che hua nahn che dạma co ne nduco ye, te che tihcạ redin ye ne, a vaco chihngạ che rinduco ihyan, ndiyu Dendiohs.
21 Nchuhn che renevahnecun ne Dihvo vo Jesucristo, reh ne pạn mạn, rih ne vino mạn, nduhcạ che chihco cạde ye ne, hua ndạhcạ che dạma co ne nduco ihyan che rahte vihco ye, reh ye mạn, rih ye mạn, che rendeva ye yavenạn vaco chihngạ.
22 A devano nchuhn te Dihvo vo Jesucristo ne, ạma cạhnda ye, ne hua ndạhcạ che cạhn ne vedecạhva ihyan. Ạma vedin ne ndete che din ye castigo nchuhn.

Nduhcạ che nahn che cuahtenan cumo vo vedeyahino nduco vih

23 Cuạco che nducuahn che nahn vo ne, co din vo.

Ate hua nducuahn redin yahn che din vo. Hua nducuahn co conan dihno vo che tahque cochahtino ye Dihvo vo Jesucristo.

24 Ndotenan che din vo dehtenduh che ri yeno mạn vo, tahque ndah ne, din vo dehtenduh che cochihve yahn ihyan chenạhn.

25 Adecodehno che nahn cheh nchuhn ne, co cua ne ndihve. Nde hua ndededecadino ne yahn, nde hua tumerune ne ihyan yahn dehtenduh, a ndi vedino o hua,

26 te iyehnse nduco nducuahn che va ne, a Dihvo vo Dendiohs chihco ye.

27 Namin ndete che ạma ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo yạhve ye nchuhn che cạhn ne, cheh ne nduco ye ne, co cạhn ne ndete che nahn ne. Cocheh ne adecodehno che cheh ye nduco ne, ne cạva che hua chihngạ co ino ye ne, nde hua tumerune ne a ndi vedino dehtenduh chemin chan o hua.

28 Atenạn che mạn ye quendạh chende ye, cạhma ye co ye nchuhn che dehtenduh che chihco ye nạn ne ne, a ndi vedino yahn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye, tuhme che cuạco ne, cạva che hua ndededecadino ye ne, hua cheh ne.

29 Hua cheh ne, ndiyu yahn che cạhnda yahn ne che cheh ne, ate cạva che hua ndededecadino ihyan min.

Ạma o nchuhn ne, co rendededecadino ne che co cheh ne adecodehno che nahn ne, ne rạhco ne che nde hua nahn che din ne cudạdo, andahre chihngạ co ino ihyan chenạhn.

30 Rạhco ne che nde hua redin yahn che ndạhchenan ye yahn dehtenduh che reh ne, te renecạh ne nundihve cuahn Dendiohs cạva chemin.

31 Hua ndạhcạ ndete che tihcạ ndededecadino ne. Tahque ndah ne, cuihco nchuhn cudạdo nạn nducuahn dehtenduh che redin ne mạn, nạn reh ne mạn, nạn rih ne mạn, cạva che ndạca yune che ndeva ihyan yavenạn Dendiohs.

32 Hua cạh yune ne che cạva dehtenduh che redin ne conda nde ạma ihyan, ihyan nación yahn Israel mạn, ihyan nación chenạhn mạn, ihyan yahn Dendiohs che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo mạn.

33 Me u ne, a chihco inó che dín, ndiyu dehtenduh che ri yeno mán, ate dehtenduh che conan ino ihyan chenạhn cạva che ndạca yune che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ye.

11

1 Nduhcạ che riquendí yune yahn Dihvo vo Jesucristo ne, tihcạ cuiquendi nchuhn yune yáhn.

Nduhcạ che va che nevahnecun ihyan ndạhta chete yạco

2 Dihnó, ạma yenó che cuahn dạma renecạhco nchuhn u, ne redinahn ne

nducuahn che chicuáhn nchuhn.
3 Namin nahn te cuandé nchuhn tạma te o ndudo che náhn che cadino ne. Dendiohs Chida ne, ihyan min che rihquentiyon ye Dihvo vo Jesucristo. Jesucristo ne, ihyan min che rihquentiyon ye ihyan chạhn. Ihyan chạhn ne, ihyan chahn che rihquentiyon ye ihyan ndạhta yahn ye.
4 Ihyan chạhn ne, cahtera ye vedecuino yahn ye ndete che cuahco ye pạyon tin ye ura che covạh ye o cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs.
5 Me ihyan ndạhta ne, cahtera ye vedecuino yahn ye ndete che hua cuahco ye pạyon tin ye ura che covạh ye o cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, te ndete che tihcạ ne, anduhnecạ ndete che ndu rah ye tin ye.
6 Ndete che hua cuahco ye tin ye ne, tahque ndah che ndu rah ye. Atenạn che cuihnạn ye ndu rah ye ne, tuhme va che cuahco ye pạyon.
7 Ihyan chạhn ne, hua redin yahn che cuahco ye tin ye, te dendah Dendiohs ihyan cạva che co ro tạcạ mạn ye mạn, tạcạ vederihquentiyon yahn ye mạn. Me ihyan ndạhta ne, dendah Dendiohs ihyan cạva che cạhco ro ye vederihquentiyon yahn inchạhn ye.
8 Tihcạ, te dinoca dendah Dendiohs ihyan chạhn, ne adive dendah ye ihyan ndạhta.
9 A cạva ihyan chạhn che dendah ye ihyan ndạhta. Ndiyu cạva ihyan ndạhta quenan cuma che dendah ye ihyan chạhn.
10 Chemin che va che cuahco ihyan ndạhta pạyon tin ye cạva che cạhco ro ye nạn ihyan mạn, nạn ángel mạn, che nevahnecun ye vederihquentiyon yahn inchạhn ye.
11 Andahre tihcạ ne, ate vạn uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, nde ndạhta, nde chạhn, rigonun chihve.
12 Andahre cạva ihyan chạhn che dendah Dendiohs ihyan ndạhta, ate nde ro min ne, a ihyan ndạhta che racoyạhn ye ihyan chạhn.

A Dendiohs che chihco cạde ye nducuahn

13 A devano mạn nchuhn te hua ndạhcạ che hua cuahco ihyan ndạhta pạyon tin ye ura che covạh ye.
14 A namin no tun ạma vedecuihno che cuahnecun ihyan chạhn che co rahno yudo tin ye.
15 Ate ihyan ndạhta che cuạco ne, redin yahn che cuahtenan cuma ye yudo tin ye che rahno, te richihve cạva che chendih tin ye.
16 Me ihyan che cạnda tin ye che hua conan ino ye che tihcạ te cuandé ne, codevano ye te nuhn mạn, ihyan yahn Dendiohs yahn nducuahn yạco mạn, hua chenan cuma

nuhn costumbre che cuhma chende nuhn.

Ihyan ndiyąco ne, renevih Pąblo nunde yahn ye vąconąn ye

17 Mąn ne, dirún yahn nchuhn yahn ąma nąn che hua ndąhcą redin ne, ne yahn chemin ne, hua co ndevá yavenąn ne. Cane cuahn che rendo dąma ne ne, ndotenan che cochihve yahn ne ne, deredinda ne,

18 te rąhn ihyan ri ye u te cuahn che rendo dąma ne yąco ne, ri ro che ndeh cuąn ndi ne. Tah ne, ritahnó, ne tah ne, hua ritahnó, ate rąhcó te co cuąco nąhn ndudo che rąhn ye.

19 Va che ndeh cuąn co ne, te min co ro cha nchuhn che ritahno ne numa cuąco Dihvo vo Jesucristo.

20 Cuahn che rendo dąma ne, rih ne vino mąn, reh ne pąn mąn, nduhcą che chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo ne, nducote ndeh cuąn ndi ne ne, ndero ndi che hua numacuahn chedave yahn ne,

21 te ndere vihco no che redin ne. Nąhn nchuhn ne, reh nduh ne dehtenduh che riquenda ne. Nąhn ne ne, hua rendąca reh ne. Nąhn ne ne, nde ricoh ne.

22 ¡A chuhnan cuahn che tihcą redin nchuhn! ¿Ametah ndevąco ne, che cuahtenun ne, cheh ne mąn, cuh ne mąn? ¿Dehco che redin duche yahn ne ihyan yahn Dendiohs? ¿Tącą rąhco ne che rihtera ne vedecuihno yahn dihno vo che metah dehva yahn ye? Cua nchuhn tah vedecuihno. Che tihcą redin ne ne, hua co ndevá yavenąn ne.

Nduhcą che chihco cąde Dihvo vo Jesucristo che cheh ihyan pąn mąn, cuh ye vino mąn

23 Hua tihcą chicuáhn nchuhn vederihquentiyon che ndąhco Dihvo vo Jesucristo táh. Tuhcą vederihquentiyon min: Vino che va che necąh ndeh se Dihvo vo Jesucristo, co ye preso ne, ura che cheh vino ye ne, chetąh ye pąn,

24 necąh ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, ne rąhn ye: “Cocheh nchuhn. Chu ne, yute yáhn. Va che nuhn yah ihyan u cąva nchuhn. Tuhcą codin ne, cuenecąhco ne u.”

25 Chihno cheh vino ye ne, namin chetąh ye ąma vąso vino, ne rąhn ye: “Vino cuh ne, yun yáhn che cora cąva che conahn trąto ra che ndąhco cąde Dendiohs. Queri ąma yune che tihcą cuh ne ne, cąhco ro ne che renecąhco ne u.”

26 Rąhn rí nchuhn te nduco tihcą ne, cąhco ro ne che renecąhco ne Dihvo vo Jesucristo, te nde ro che ndaconan chi tun ye ne, queri ąma yune che cheh ne pąn mąn, cuh ne vino mąn, nduhcą che chihco cąde ye ne, cąhco ro ne che renecąhco ne nduhcą che chih ye.

27 Nducote cąhnda vederihquentiyon min ne, adecoduhno ihyan che cheh ye pąn mąn, cuh ye vino

mạn, ate hua nduhcạ che chihco cạde Dihvo vo Jesucristo ne, condihco ye nunde che din duche yahn ye che chih Dihvo vo mạn, che chera yun yahn ye mạn.

28 Chemin che nahn che dinoca ndedecadino ihyan tạchan ihyan ye, tuhme nduco vedino vedenecun cheh ye pạn mạn, cuh ye vino mạn, nduhcạ che chihco cạde Dihvo vo.

29 Tihcạ va che din ye cudạdo, te ihyan che ndere cheh ye, ndere cuh ye, che nde hua ndedecadino ye deh cuande ne, rihco yạn mạn ye castigo che co ye yahn che duche rino ye Dihvo vo Jesucristo.

30 A yahn nunde min che nạhn dihno vo vạn nchuhn ne, ndi ye cah cuno, ne nạhn ye ne, ndi ye tạma te o nạn cah, ne nạhn ye ne, a chih ye.

31 Ate ndete che cạhco vo cudạdo yahn vederihquentiyon min ne, hua conan cuma Dihvo vo Dendiohs che din ye castigo uvo.

32 Ate che redin ye castigo uvo mạn ro cuh ne, che nahn ye che nto ino vo nunde yuhn vo cạva che hua conda vo dạma nduco ihyan nunde.

33 Dihnó, chemin che cuahn che ndo dạma nchuhn, cheh ne pạn mạn, cuh ne vino mạn, nduhcạ che chihco cạde Dihvo vo Jesucristo ne, cuahtenan rino ne vih.

34 Ndete che cuico ne ne, tahque ndah che cuahte ne, cheh ne ndevạco ne che co che cạhn ne ndiyạco, ndere cheh ne, ne conan cuma Dendiohs che din ye castigo nchuhn. Me yahn dehtenduh chenạhn ne, nte cạde vo nduco nchuhn cuahn che chí quendihcheró nchuhn.

12

Vederihquentiyon che recạh Vaco Ndah yahn Dendiohs queri ạma ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

1 Dihnó, nahn che codevano nchuhn yahn ndeh nạn vederihquentiyon che rete Vaco Ndah yahn Dendiohs, chenan cumo vo.

2 A devano nchuhn te cuahn che metah cotahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ne yavenạn dehtenduh che nde hua ri rạhn, che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye.

3 Nducote nahn che codevano ndah nchuhn ne, chemin che rete cuandé nchuhn che adecoduhno ihyan che cạhva ye yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu Vaco Ndah yahn Dendiohs che rihquentiyon ihyan. A namin no tun, adecoduno ihyan che cạhma ye che Jesucristo che Dihve ye ne, a Vaco Ndah yahn Dendiohs che rihquentiyon ihyan.

4 Vạn nducoyạco vo ne, ạma ndeh nạn vederihquentiyon che chenan cumo vo, ate a ạma no Vaco Ndah yahn Dendiohs che rete.

5 Ạma ndeh nạn ntiyon che
redin nducoyạco vo, ate a
ạma no Dihvo vo Jesucristo.
6 Ạma ndeh nạn ntiyon
chenan cumo vo, ate ạma no
Dendiohs che redin ye che
rinahn nducuahn.
7 Queri ạma vo ne, rete
Dendiohs vederihquentiyon
yahn Vaco Ndah yahn ye,
chenan cumo vo cạva che
ndah yahn nducoyạco vo.
8 Nạhn vo ne, redin Vaco
Ndah yahn ye che rihnde tạh
vo vederihquentiyon che co
cạhmo vo numacuahn
vededevano.
9 Nạhn vo ne, che cotahno
vo. Nạhn vo ne, che din vo
che ndoyahn ihyan cah.
10 Nạhn vo ne, che din vo
vederihno. Nạhn vo ne, che
cuahndudo vo ndudo che te
Dendiohs. Nạhn vo ne, che
tumacadino vo cha ihyan
che quenun Vaco Ndah yahn
Dendiohs ihyan, ne cha ye
che quenun vaco chihngạ
ihyan. Nạhn vo ne, che
cuahndudo vo tạma te o nạn
devạco. Nạhn vo ne, che co
cạh cuande vo deh conahn
ndudo che cuahndudo ihyan
devạco chemin chan.
11 Andahre ạma ndeh nạn
vederihquentiyon chemin
chan, ate a ạma no Vaco
Ndah yahn Dendiohs che
rete queri ạma vo tunoca che
nahn mạn.

Nducoyạco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndi vo anduhnecạ ạma no ihyan

12 Hua ndeh cuạn ndi vo
nduco vih, te andahre ạma
yạhn ri vo, ate ndi vo
anduhnecạ ạma no ihyan,
ndi cuande vo yahn Dihvo vo
Jesucristo.
13 Tihcạ, te andahre ihyan
nación yahn Israel, o ihyan
tạma nación uvo, andahre
chenan cumo vo dihvo vo, o
rihquentiyon mạn vo uvo ne,
ate a ạma no Vaco Ndah
yahn Dendiohs nedin dạma
uvo, din che ndo vo
anduhnecạ ạma no ihyan,
quenun queri ạma vo.
14 Ihyan ne, chenan cạh ye
mạn, chenan tạh ye mạn,
chenan nducuahn
dehtenduh yahn ye mạn.
15 Andahre che cạhma cạh
ạma ihyan: “U ne, hua tạh ye
u, ne chemin che hua ndi
cuandé yahn ye”, ate ndiyu
cạva chemin che co din vih.
16 Andahre cạhma revan
ạma ihyan: “U ne, hua
ndutinạn ye u, ne chemin
che hua ndi cuandé yahn
ye”, ate ndiyu cạva chemin
che co din vih.
17 Ndete che ndutinạn no
ihyan chenan ne, ametah
deh nduco che cahnevan ye.
Ndete che revan no ihyan
chenan ne, ametah deh
nduco che tạhno ye.
18 Ate hua tihcạ, te
Dendiohs ne, numa dendah
ye ihyan nduhcạ che nahn
mạn ye.
19 Ndete che demạn cạh
ihyan ne, nde hua cochihve
ye.
20 Ate che cuạco ne,
andahre ạma ndeh nạn
dehtenduh yahn ihyan, ate
ạma no ye.
21 Hua redin yahn che
cạhma ndutinạn ihyan co
tạh ye: “Hua rendotenán

nchuhn." Namin hua redin yahn che cạhma tin ye co cạh ye: "Hua rendotenán nchuhn."

22 Hua redin yahn che tihcạ, te queri ạma ne, rendotenan vih. Nde dehtenduh che rivahn che hua nduh richihve ne, chemin che nde tahque richihve.

23 Dehtenduh che hua nduh rigonun chihve, che rạhco vo ne, chemin che tahque ndah redin vo cudạdo. Namin dehtenduh che hua redin yahn che co ro ne, chemin ne, tahque nduco cudạdo chenan cumo vo

24 che co dehtenduh chenạhn. Tihcạ chihco cạde Dendiohs che tahque din vo cudạdo dehtenduh yuhn vo che hua nduh rigonun chihve, che rạhco vo,

25 cạva che, ndotenan che devavih co ne, ạma cuạn no co, conan vih.

26 Ndete che rechuhrihn ạma nạn dehtenduh yuhn vo ne, rechuhrihn numachahto vo. Namin ndete che yạn ạma nạn dehtenduh yuhn vo ne, yạn numachahto vo.

27 Namin vạn nducoyạco vo ne, chenan cumo vo ndeh nạn vederihquentiyon, ndi vo anduhnecạ ạma no ihyan, ndi cuando vo yahn Dihvo vo Jesucristo.

28 Dendiohs ne, te ye vederihquentiyon yahn queri ạma vo. Nạhn vo ne, te ye vederihquentiyon che tahque chahte che co vo apóstol. Nạhn vo ne, che cuahndudo vo ndudo che te ye. Nạhn vo ne, che cacuahn vo Ndudo yahn ye. Namin te ye tạma te o nạn vederihquentiyon nạhn vo che hua nduh quenun yạn. Nạhn vo ne, che co din vo vederihno. Nạhn vo ne, che co din vo che ndoyahn ihyan cah. Nạhn vo ne, che conan vo chete yạco. Nạhn vo ne, che cạhcantiyon vo chete yạco. Nạhn vo ne, che cuahndudo vo tạma te o nạn devạco.

29 Hua nducoyạco vo va tạh vo vederihquentiyon yahn apóstol. Hua nducoyạco vo va tạh vo vederihquentiyon che cuahndudo vo ndudo che rete Dendiohs. Hua nducoyạco vo va tạh vo vederihquentiyon che cacuahn vo ndudo yahn ye. Hua nducoyạco vo va tạh vo vederihquentiyon che din vo vederihno.

30 Hua nducoyạco vo va tạh vo vederihquentiyon che co din vo che ndoyahn ihyan cah. Hua nducoyạco vo va tạh vo vederihquentiyon che cuahndudo vo tạma te o nạn devạco. Hua nducoyạco vo va tạh vo vederihquentiyon che cạh cuande vo deh conahn devạco chemin chan.

31 Ndete che ạma nahn cuahtenan cuma nchuhn ạma vederihquentiyon chemin chan ne, codin nun ino ne che co cuhnde tạh ne vederihquentiyon che tahque cochihve. Ate te cuandé nchuhn tạma nạn che nde tahque nahn che cuahtenan cumo vo.

13

Nahn che cuahtenan cumo vo vedeyahino

1 Andahre co cuahndudo vo tạma te o nạn devạco, andahre devạco yahn ángel, ate ndete che hua chenan cumo vo vedeyahino ne, ndi vo anduhnecạ tambu mạn, cu dạn che ndere rahco mạn.

2 Namin andahre rahndudo vo ndudo che rete Dendiohs uvo, andahre ạma chenan cumo vo vededevano che nde hua devano ihyan, andahre ạma ritahno vo Dendiohs che nde cocha vederihquentiyon che chenan cumo vo che ndacorun ạma icoyạhn, cuhnde tạma cuạn, ate ndete che hua chenan cumo vo vedeyahino ne, nde hua cochihvo vo.

3 Andahre cuihno ndihco vo nducuahn dehtenduh che va yuhn vo, conan vo ihyan chevạh, andahre cạhco mendạhn vo uvo, cuihno cuco vo, ate ndete che hua chenan cumo vo vedeyahino ne, nde hua cochihve yuhn vo.

4 Ndete che chenan cumo vo vedeyahino ne, chahtino vo mạn, cuno ino vo mạn, hua din ve vo mạn, hua din yạde vo mạn, hua din cun vo mạn,

5 hua ndere din vo mạn, hua din idihya vo mạn, hua ndere co tạn vo mạn, hua cuahtenun ino vo vedecạhva mạn,

6 hua co yeno vo yahn ihyan che rendihco ye nunde mạn. Tahque ndah ne, cuahtenan cumo vo vedeyahino. Tuhme co yeno vo yahn ndudo cuạco,

7 ne yahn nducuahn dehtenduh ne, nevahnecun vo mạn, din chahtino vo mạn, cuahtenan ino vo mạn.

8 Ndạ ro che cuihno vederihquentiyon che cuahndudo vo ndudo che rete Dendiohs mạn, che cuahndudo vo tạma te o nạn devạco mạn, che cuahtenan cumo vo vededevano mạn, ate vedeyahino ne, hua cuihno.

9 Va che cuihno nducuahn vederihquentiyon chemin chan, te hua numa. Hua numa vededevano che chenan cumo vo mạn, hua numa rahndudo vo ndudo che rete Dendiohs mạn.

10 Ate cuahn che ndạhco cạde Dendiohs vederihquentiyon che numa ne, cuihno che hua numa.

11 Cuahn che cạhya uvo ne, rente vo mạn, rendedecadino vo mạn, renahn vo mạn, nduhcạ checạhya. Ate cuạhn che chi ndico vo ne, chihcomạn vo nduhcạ che redin checạhya.

12 Tihcạ, te mạn ro cuh ne, anduhnecạ ndete che ạma cheh ro dehtenduh mạn, hua ndah renahn vo mạn. Ate ndạ ro min ne, nduhcạ che rendihche ndah Dendiohs uvo ne, tihcạ conahn ndah vo yahn nducuahn dehtenduh.

13 Nducote tihcạ ne, va che quendi vo ino nạn vederihquentiyon. Ạma ne, che cotahno vo. Tạma ne, che cuahtenan ino vo. Tạma ne, che cuahtenan cumo vo vedeyahino. Me che cuahtenan cumo vo vedeyahino ne, chemin che

tahque rigonun chihve che co vederihquentiyon chenạhn.

14

Vederihquentiyon che co cuahndudo vo tạma te o nạn devạco

1 Codin nun ino nchuhn che cuahtenan cuma ne vedeyahino, namin che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, menạn vihca che cuahndudo ne ndudo che rete ye.

2 Chemin che tahque nahn, te cuahn che redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che rahndudo ihyan tạma te o nạn devạco ne, atenạn Dendiohs renahn ye.

3 Ate che rahndudo ye ndudo che rete Dendiohs ne, richihve yahn nducoyạco vo, redin che tahque numa ino vo ritahno vo Dihvo vo Jesucristo mạn, necạh yạn chedave yuhn vo mạn.

4 Che rahndudo ihyan tạma te o nạn devạco che hua renahn vo ne, atenạn cạva mạn ye richihve. Ate che rahndudo ye ndudo che rete Dendiohs ne, richihve cạva nducoyạco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

5 Ạma ndạhcạ ndete che nducoyạca nchuhn cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne tạma te o nạn devạco. Ate tahque ndạhcạ ndete che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne ndudo che rete Dendiohs, te vederihquentiyon min ne, tahque rigonun chihve che co vederihquentiyon che rahndudo ihyan tạma te o nạn devạco, atenạn ndete che vate ihyan che te cuande ye uvo deh conahn devạco chemin chan.

6 Dihnó, nducote tihcạ ne, hua cochihve yahn nchuhn ndete che chi cuahndudó tạma te o nạn devạco che hua conahn ne. Atenạn che cuahndudó ndudo che te Dendiohs, o cacuáhn nchuhn Ndudo yahn ye, tuhme cochihve yahn ne.

7 Anduhnecạ cu retive mạn, arpa mạn, che ihyan va che tive ye mạn, cuh ye mạn ne, ndete che a ndere cuah cuạco, o a ndere cuahco che hua nduco yuhno ne, nde hua cochihve.

8 A namin no tun vạn cạnda ne, ndete che a ndere cuah cuạco corneta ne, hua conahn sandạdo yuhno yahn, ne nde ạma se hua cuahteyạn se che cuhma se.

9 A chemin no cuahno co nchuhn ndete che cuahndudo ne demạn devạco che hua conahn ne. A ndere cuahndudo ne devạn yuhne.

10 Cuạco te ạma ndeh nạn devạco va iyehnse, ne ihyan che rente ye devạco chemin chan ne, renahn ye yahn vih.

11 Ndete che cạhmo vo devạco yuhn vo nduco ihyan tạma nación ne, hua conahn ye. Namin ndete che cạhma ye devạco yahn ye nduco vo ne, hua conahn vo.

12 Tihcạ hua cochihve yuhn vo che cạhmo vo

ndudo che hua conahn vo. Ąma ndąhcą che ąma nahn cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ate codin nun ino ne che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che din che nducoyąca nchuhn, ihyan ndiyąco ne, tahque numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo.

13 Dihno vo che cuahndudo ye tąma nąn devąco che hua conahn nchuhn ne, nahn che cąca ye Dendiohs che conahn ye, ne co te cuande ye nchuhn yahn ndudo che cuahndudo ye.

14 Tihcą, te ndete che covąh vo nduco tąma nąn devąco che hua renahn vo ne, anduhnecą ndete che vaco vo che revąh, ate mąn vo hua renahn vo.

15 Nducote tihcą ne, nahn che covąh vo nduco devąco che hua renahn vo, ate namin nahn che covąh vo nduco devąco che renahn vo. Nahn che cąto vo nduco devąco che hua renahn vo, ate namin nahn che cąto vo nduco devąco che renahn vo.

16 Ndete che necąh vo nundihve cuahn Dendiohs nduco tąma nąn devąco che hua renahn ihyan che nduco ye uvo ne, hua necąh ihyan chahn nundihve cuahn Dendiohs dąma nduco vo, te hua devano ye deh che revąh vo.

17 Cuąco te numa ino vo co necąh vo nundihve cuahn Dendiohs nduco tąma nąn devąco. Ate nducote hua conahn dihno vo che nduco ye uvo ne, hua co din che tahque numa ino ye quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo.

18 Nchuhn ne, chenan cuma ne vederihquentiyon che rahndudo ne tąma te o nąn devąco. Namin u ne, quenan cumá vederihquentiyon min, ne renecąh nundihve cuahn Dendiohs che tahque yudo vederihquentiyon min yáhn che co yahn nducoyąca nchuhn.

19 Ate cuahn che quenún chete yąco vąn dihno vo ne, tahque náhn che cuahndudó mare uhn ndudo che co conahn ye che co che cuahndudó ndiche mil ndudo ąma devąco che hua conahn ye.

20 Dihnó, hua co nchuhn nduhcą checąhya nąn vederendedecadino yahn ne. Co ne nduhcą checąhya nąn dehtenduh che chihngą, hua cuahtendihco ne nunde. Ate nąn vederendedecadino yahn ne ne, co ne nduhcą ihyan ndico.

21 Nąn Ndudo yahn Dihvo vo Dendiohs ne, ndirun tuhcą: “Dechúh ihyan tąma nación, cuahndudo ye ndudo yáhn nduco devąco yahn mąn ye, cahnevan ihyan nación cuh. Ate nde nduco nduh ne, hua nevahnecun ye u.”

22 Nducote tihcą ne, devano vo te vederihquentiyon che cuahndudo ihyan tąma nąn devąco ne, a cąva ihyan che hua ritahno ye che chihco cąde Dendiohs, ndiyu cąva

ihyan che ritahno ye. Ate vederihquentiyon che rahndudo ihyan ndudo che rete Dendiohs ne, a cạva ihyan che ritahno ye che chihco cạde ye, ndiyu cạva ihyan che hua ritahno ye.

23 Chemin che ndete che ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ndạ ye chete yạco, ne ura min vari ne rahndudo nducoyạca ne dạmandahn tạma te o nạn devạco ne, ndedecadino ye che luco ne.

24 Ate ndete che ura che ndạ ye rahndudo ne ndudo che rete Dendiohs ne, conahn ye, ne ndo ino ye,

25 tumacadino ye che quendihco ye nunde nạn Dendiohs. Tuhme numacuahn vedenecun nto ino ye nunde yahn ye, ndeva ye yavenạn Dendiohs. Cuacotuhn ye ndudo che cuạco niyon che quenun Dendiohs vạn nchuhn.

26 Dihnó, tuhme ne, cuahn che ndo dạma nchuhn yạco ne, codinahn ne adecochano vederihquentiyon che nte Dendiohs nchuhn, a che cạta ne salmo, a che cacuahn ne Ndudo yahn ye, a che cuahndudo ne ndudo che rete ye, a che cuahndudo ne tạma te o nạn devạco, a che cạh cuande ne deh conahn devạco chemin chan. Ate codin ne cuande che nạn nducuahn dehtenduh che din ne ne, cochihve yahn nducoyạca ne cạva che tahque numa ino ne quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo.

27 Cuahn che cuahndudo nchuhn tạma te o nạn devạco ne, hua dạmandahn cuahndudo nducoyạca ne, te ca ạma ca ạma ne cuahndudo ne. Avạne ne, queri ạma yune che ndo dạma ne ne, co cuahndudo ạma o ne, atenạn cuahn ne, ino ne. Ate va che cạh cuande ạma cha nchuhn deh conahn devạco chemin chan.

28 Ate ndete che ametah duh che te cuande ne, tahque ndah che cạhma queri ạma nchuhn chete chedave yahn ne, cahnevan Dendiohs, che co che cuahndudo ne vạn ihyan.

29 Namin ihyan che chenan cuma ye vederihquentiyon che rahndudo ye ndudo che rete Dendiohs ne, queri ạma yune che ndo dạma ye ne, atenạn o ino ye co cuahndudo ye, ne combiero yahn ye ne, va che cạhcovan ye, din ye cudạdo vederihquentiyon min.

30 Ndete che denạn cạh Dendiohs ndudo che cuahndudo tạma ye ne, ihyan che a quendihco mendạhn rahndudo ye ne, nguan ye cuahndudo ye, cuahnecun ye che cuahndudo combiero yahn ye.

31 Hua redin yahn che dạmandahn cuahndudo nchuhn, te co cuahtenan rino vih ne, cuahndudo ca ạma ca ạma ne cạva che co conahn nducoyạca ihyan ndiyạco, ne cuahtenun ino ye.

32 Co cuahtenan rino vih ne, te andahre

vederihquentiyon che chenan cuma ne redin che rahndudo ne, ate co cạhcantiyon mạn ne, ne cuahndudo ne ura che redin yahn.

33 Tihcạ, te Dendiohs ne, runecạde ye, ne runecạde nducuahn vederihquentiyon yahn ye.

Nduhcạ che va cạde nduh cuạn yạco nạn che rendo dạma ihyan yahn Dendiohs ne,

34 hua redin yahn che cuahndudo ihyan ndạhta. Tahque ndah ye ne, nevahnecun ye nduhcạ che rihquentiyon ley che dirun Moisés.

35 Ndete che va deh che tumerune ye ne, ndevạco ye tumerune ye inchạhn ye, te hua redin yahn che tumerune ye chete yạco.

36 Cuedevano nchuhn, te Ndudo yahn Dendiohs ne, ndiyu nduco nchuhn canạn, nde ndiyu demạn cạva nchuhn che va.

37 Adecochano nchuhn che rạhco ne che quenan cuma ne vederihquentiyon che rahndudo ne ndudo che rete Dendiohs, o tạma nạn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye ne, ndete che cuạco ne, conahn ne che a Dihvo vo Jesucristo chihquentiyon ye che tihcạ dirún.

38 Ate adecoduhno ihyan che hua nevahnecun ye ne, hua nevahnecun nchuhn ihyan.

39 Dihnó, mạn ne, codin nun ino nchuhn che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne ndudo che rete Dendiohs. Namin hua cạhca tạn ne yahn vederihquentiyon che chenạn cuma dihno vo che rahndudo ye tạma te o nạn devạco.

40 Nahn che runecạde ne nạn nducuahn che redin ne. Cạ ạma ca ạma ne cuahndudo ne.

15

Dihvo vo Jesucristo ne, ntuche ye vạn tenạhn

1 Dihnó, namin nahn che ndedecadino nchuhn yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che cahndudó, chihnevan ne. Nevahnecun ne ndudo min, ne nde meniyon riquendi ne ritahno ne ihyan.

2 Ndete che numa cuạco chitahno ne nduhcạ che cahndudó mạn, quendi ne dinahn ne mạn ne, din ndudo min che ndevahn ne.

3 Dendiohs ne, te ye checadinó vederihquentiyon yahn ye che tahque menạn vihca, ne cahndudó, chihnevan nchuhn. Vederihquentiyon min ne, che chih Dihvo vo Jesucristo cạva nunde yuhn vo nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs.

4 Chihno ino ro che cheche ye ne, ntuche ye nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs.

5 Cuahn che a ntuche ye ne, chihnde ro ye nạn Pedro. Chihno min ne, chihnde ro ye nạn nduh che ndichiạma apóstol yahn ye.

6 Adive ne, nchuh ca uhn
ciento dihno vo che ndi
dạma ye ne, ndihchero ye
ihyan. Nạhn ihyan chahn ne,
a chih ye, ne nạhn ye ne,
vate ca ye nde meniyon.
7 Tah cuahn adive ne,
ndihchero Jacobo ihyan.
Chihno min ne, ndihchero
nducoyạca ihyan apóstol
ihyan.
8 Nde nạn che chihnonan
yahn ne, chihnde ro ye nán.
U che nde hua redin yahn
che din yahn ye u ne, namin
ndihchero ihyan.
9 Vạn nducoyạca ihyan
apóstol ne, u che tahque hua
rigonun chihvé. Nde hua
redin yahn che có apóstol, te
din tán nduco ihyan yahn
Dendiohs che ritahno ye
Dihvo vo Jesucristo.
10 Ate din yahino Dendiohs
u, ne ndedevahn ye u, te ye
vederihquentiyon quenan
cumá. Ạma chichihve che
din yahino ye u, te u che
tahque dín ntiyon yahn ye
che co nducoyạca ihyan
apóstol chenạhn. Ate ndiyu
nduco vededevano yahn
mán che din ntiyon yahn ye,
te numacuahn vedeyahino
chinan mạn ye u.
11 Nducote a ntuche Dihvo
vo Jesucristo vạn tenạhn ne,
u mạn, ihyan apóstol
chenạhn mạn, a ndudo min
che rahndudo nducoyạca
nuhn. Me nchuhn ne, a
chihnevan ne ndudo min,
chitahno ne.

Tenạhn ne, va che ntuche ye

12 Nducote a ntuche Dihvo
vo Jesucristo, chacotuhn
nuhn ndudo yahn ne, hua
ndạhcạ redin ạma o ihyan
vạn nchuhn che vatechica ye
rahndudo ye che tenạhn ne,
hua ntuche ye.
13 Ndere rạhn ye chemin,
te Dihvo vo Jesucristo ne,
cuạco niyon che ntuche ye.
14 Andahre tihcạ rạhn
ihyan chahn, ate richihve
ndudo che rahndudo nuhn,
namin cochihve yahn
nchuhn che chitahno ne, te
Dihvo vo Jesucristo ne, a
ntuche ye.
15 Numa cuạco rahndudo
nuhn Ndudo yahn Dendiohs
che ndedetuhche ye Dihvo
vo Jesucristo. Me ihyan
chahn che rạhn ye che hua
ntuche tenạhn ne, nahn
conahn che nde Dihvo vo
Jesucristo ne, hua ntuche ye.
16 Ate Dihvo vo Jesucristo
ne, cuạco niyon che ntuche
ye. Namin quenan cuma che
ntuche tenạhn.
17 Che rạhn ihyan chahn
che metah vederihquentiyon
che ntuche tenạhn ne, nahn
conahn che hua ntuche
Dihvo vo Jesucristo mạn,
hua chichihve yahn ne che
chitahno ne ihyan mạn, nde
hua ndạca ne
vederenchahco cạva nunde
yahn ne mạn.
18 Che lạdo yahn ihyan
chahn ne, tenạhn che
chitahno ye Dihvo vo
Jesucristo ne, ạma yune no
chihnonan yahn ye.
19 Vạn nducoyạca ihyan
ne, uvo che tahque ndah ro
yuhn vo, te ritahno vo Dihvo
vo Jesucristo, ne quenan

cuma che ntuche vo.
20 Menạn vihca ne, ndedetuhche Dendiohs Dihvo vo Jesucristo. Namin quenan cuma che ndedetuhche ye nducoyạca tenạhn che chitahno ye ihyan,
21 te nduhcạ che cạva ạma ihyan chihnde vederih ne, tihcạ cạva tạma ihyan ne, chihnde cạde che ntuche tenạhn.
22 Tihcạ, te che chih Adán ne, quenan cuma che coh nducoyạca ihyan. Namin che ntuche Dihvo vo Jesucristo ne, quenan cuma che ntuche nducoyạca ihyan yahn ye.
23 Ihyan ne, a va cạde ro che ntuche ye. Menạn vihca ntuche Dihvo vo Jesucristo, ne cuahn che ndaconạn chi tun ye ne, tuhme ntuche nducoyạca ihyan yahn ye.
24 Chihno min ne, va che nto iyehnse, decuihno Dihvo vo Jesucristo nducuahn vederihquentiyon che rahcotạhn yahn ye, ne ndạhco ye vederihquentiyon yahn ye tạh Dendiohs Chida.
25 Tihcạ, te Dihvo vo Jesucristo ne, va che quendi ye cạhcantiyon ye nde conan ndạhco ndiya Dendiohs nducoyạca ihyan che hua ri rendihche ye ihyan cạva che nevahnecun ihyan chahn ihyan.
26 Nde nạn che cuihnonan yahn ne, decuihno Dihvo vo Jesucristo vederih.
27 Tihcạ va che co, te a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs che ndạhco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon tạh ye. Che tihcạ ndirun che ndạhco Dendiohs vederihquentiyon tạh Dihvo vo Jesucristo ne, nahn conahn che mạn ye ndinạn ye, hua chuhnan Dihvo vo ihyan.
28 Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs ne, nuhnde tạh ye nducuahn vederihquentiyon, ne nevahnecun ye Chida ye Dendiohs. Cạhco ro mạn ye che ihyan min che ndạhco ye vederihquentiyon tạh ye mạn, ihyan min che ndinạn ye mạn.
29 Me ihyan che redenune ye cạva tenạhn yahn ye ne, ¿a ndiyu che chenan ino ye che ntuche ihyan chahn che tihcạ redin ye? Ndete che hua quenan cuma che ntuche tenạhn ne, co nde hua tihcạ din ye.
30 Ndete che hua va che ntuche tenạhn ne, nde hua redin yahn che cạhco mendạhn nuhn nuhn, din tạn ihyan nduco nuhn.
31 Dihnó, nduhcạ che cuạco che ạma yenó che chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo ne, tihcạ ndudo cuạco che ndihco mendạ́hn u, redin tạn ihyan nducó.
32 Muhn yạn Efeso ne, anduhnecạ ndete che vạn ite tạn quenún. Ndete che hua cuạco che va che ntuche tenạhn ne, nde hua cạhquinó cạhco mendạ́hn u tihcạ. Tahque ndah ne, cochicá vedeyeno yahn mạ́n, chéh mạn, cúh mạn, te caviyạn deman ne, va che

cóh.
33 Hua cahncheh mạn ne
nchuhn, ndedecadino ne che
hua dehva co yahn ne che
dạma co ne nduco ihyan
nunde, te co nino ne, ne
quendi ne yune yahn ye.
34 Condedecadino nchuhn,
ne runecạde cuahtenan ne,
hua cuahtendihco ne nunde.
Redin yahn che tihcạ yạhvé
nchuhn, te nde vạn nchuhn
ne, vate ca ihyan che hua
renahn ye vederihquentiyon
yahn Dendiohs, ne chemin
ne, ạma vedecuihno cạva ne.

Nduhcạ che va che nutuche tenạhn

35 Co vate ạma o nchuhn
che tumerune ne, ¿tạcạ
ntuche tenạhn? ¿Tạcạ ndo
numa ye ne?
36 Ạma tundo ihyan che
tihcạ tumerune ye. A devano
ye te cuahn che rihcho vo
ạma ndute ndạta ne,
riquendạh yạn, ne rihta, ate
mạn ndute ndạta ne, rechạ.
37 Che rihcho vo trigo, o
tạma nạn ndute ndạta ne,
cuahn che riquendạh ne,
ametah dạma nduco ndute
ndạta che chihcho vo.
38 Redin Dendiohs che
rihta tunoca ndạta yahn
nduhcạ che a ndihco cạde ye.
39 Nducuahn che dendah
Dendiohs ne, hua dạma
nduco vih. Vate ihyan mạn,
vate ite che cun cạh te mạn,
vate yạhda mạn, vate yạhca
mạn, ne queri ạma ne, a vih
vih chan.
40 Namin che chenan nạn
ro nduco che va ndiyạhn ne,
hua dạma nduco vih.
Ndạhchan nduh che o nạn,
ate queri ạma ne, a vih vih
chan.
41 Dave yahn yạhn mạn,
dave yahn iyo mạn, dave
yahn iyon mạn ne, hua
dạma. Nde iyon ne, hua
dạma dave yahn nduco vih.
42 Atihnocạ
vederihquentiyon che
ntuche tenạhn, te cuahn che
ntuche ye ne, a ntacorun ye,
ametah dạma ye nduhchan
ye cuahn che chahtenan ye
ihyense. Che rehche ihyan
ne, ndih ye, ate che ntuche ye
ne, ametah ndaconan coh ye.
43 Che rehche ye ne, ndih
ye, ate che ntuche ye ne, ạma
ndạhchan ye. Che rehche ye
ne, ndih ye, ate che ntuche
ye ne, detino ye.
44 Che rehche ye ne, ihyan
iyehnse ye, ate che ntuche ye
ne, ndacorun ye, co ye ihyan
yahn vahchetero, cuahtenan
cuma ye vederihquentiyon
yahn Vaco Ndah yahn
Dendiohs. Vate ihyan
iyehnse; namin vate ihyan
yahn vahchetero.

45 Tihcạ, nduhcạ che a
ndirun nạn Ndudo yahn
Dendiohs tuhcạ: “Vạn ihyan
iyehnse ne, menạn vihca
dendah Dendiohs Adán.”
Adive yahn ihyan min ne,
ndạ tạma ihyan ndinạn che a
nahn dạma nduhcạ ihyan
min, chica ye vahchetero,
chihco ye vederihquentiyon
che va che ntuche ihyan
yahn ye.
46 Mạn ro cuh ne, ihyan
iyehnse uvo, ate caviyạn
deman ne, ndạcondạ vo
ihyan yahn vahchetero.

47 Adán me ne, ihyan
iyehnse ye, dendah
Dendiohs ihyan nduco
yuniyąhn. Adive yahn ihyan
min ne, ndą Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
chica ye vahchetero.
48-49 Nduhcą che dąma vo
nduco ihyan che dendah
Dendiohs nduco yuniyąhn
me ne, tihcą dąma co vo
nduco ihyan che chica ye
vahchetero me.
50 Dihnó, ráhn rí nchuhn te
numanahn che metah
ndacorun ihyan iyehnse ne,
hua co cuahtenan ye
vahchetero nąn che
rihquentiyon Dendiohs. Hua
co ye min nduhchan ye mąn
ro cuh. Ihyan che va che coh
ye ne, hua co cuahtenan ye
min nąn che ametah
ndaconan coh ihyan.
51 Namin nte cuandé
nchuhn ąma ndudo che cade
te Dendiohs checadino vo.
Hua nducoyąco vo va che
coh vo, ate nducoyąco vo ne,
va che ndacorun vo
52 venchahteno nduhcą
che riya cuah. Tihcą va che
co ro min cuahn che cuah
corneta nąn cuihnonan
yahn. Ura che cuah corneta
me ne, ntuche tenąhn,
metah ndaconan coh ye, ne
ihyan che vate ca ye ro min
ne, ndacorun ye.
53 Va che ndacorun ye, te
ihyan ne, hua rengu ye, ne
quenan cuma che ndacondą
ye ihyan che ngu ye cuahn
dąma. Namin ihyan ne, rih
ye, ne quenan cuma che
ndacondą ye ihyan che
metah ndaconan coh ye.
54 Cuahn che a ndo vo
ihyan che rengu ye, che
metah ndaconan coh ye ne,
tuhme conahn nduhcą che a
ndirun nąn Ndudo yahn
Dendiohs tuhcą: “Vederih
ne, cuihno. Ametah
ndaconan coh ihyan.”
55 Vederihquentiyon min
ne, cuihno. Ametah deh
cuande che vąh vo. Ametah
dehva co yuhn vo.
56 Che numacuahn
vedeyah rih ihyan ne,
chihnde cąva nunde yahn
ye. A ley yahn Dendiohs che
dito yahn vederihquentiyon
min.
57 Nundihve cuahn
Dendiohs che dechuh ye
Dihvo vo Jesucristo,
ndedevahn ye uvo tąh
vederih.
58 Dihnó che yahinó
nchuhn ne, nducote va che
ntuche vo ne, chemin che
cuiquendi ne numa ino ne
codin ne ntiyon yahn Dihvo
vo Jesucristo. A devano ne te
ntiyon che redin ne yahn ye
ne, cochihve.

16

Vedino che chi dąma cąva ihyan yahn Dendiohs che vate ye yąn Jerusalén

1 Me yahn vedino che co
dąma cąva ihyan yahn
Dendiohs ne, codin dąma
nchuhn anduhcą che
chihquentiyón nduh cuąn
yąco, yąhn yahn Galacia.
2 Ndate ndate domingo ne,
cuihco vih queri ąma
nchuhn tume nduhva che
tuno tąh ne, cąva che hua

nde ro che ndą́, nedin dą̄ma ne vedino min.
3 Cuahn che ndą́ ne, ihyan che tendą̄hnun nchuhn ne, dechúh ihyan yą̄n Jerusalén. Dirún cą̄ca, quenda ye nduco vedino yahn ne, necą̄h ye dihno vo che vate ye min.
4 Ndete che va che cą̄hn mą́n ne, cą̄hn nuhn dą̄ma nduco vih.

Nte cą̄de Pą̄blo ti nduh ną̄n che va che cą̄hn ye

5 Dinoca cą́hn quendihcheró dihno vo che vate ye yą̄hn yahn Macedonia, tuhme chí quendihcheró nchuhn.
6 Ndete che co ne, conán nduco nchuhn ą̄ma o iyo, o ndete che co ne, conán numacuahn ro iche. Tuhme co conąn nchuhn u adecotino che va che cą́hn.
7 Tihcą̄, te hua náhn che atenąn ą̄ma o ro no conán nduco nchuhn. Ndete che te yune Dendiohs ne, náhn che rą̄hn conán nduco ne.
8 Ate conan cá muhn yą̄n Efeso nde ndą̄ vihco yahn Pentecostés,
9 te ą̄ma va ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che redín mą̄n, ą̄ma yą̄hn ihyan che rahcotą̄hn ye mą̄n.

10 Cuahn che ndą̄ Timoteo ne, cuenevahnecun nchuhn są̄hn cą̄va che conan se numacuahn vedeyeno, te są̄hn min ne, redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nduhcą̄ u.
11 Hua ducherino ne, ndihchero ne są̄hn. Tahque ndah ne, conan ne są̄hn cą̄va che va mą̄n ino se ndą̄ca che chuhnun se che conun yune se, te quenan rinó są̄hn nduco dihno vo chenąhn.
12 Me dihno vo Apolos ne, ą̄ma chica favor są̄hn che chi se nduco dihno vo chenąhn, quendihchero se nchuhn, ate hua cahnecun se. Atenąn cuahn che conun yahn se, chi se.

Renecą̄h Pą̄blo Dendiohs dihno vo che vate ye yą̄n Corinto

13 Cuiquendi nchuhn numa ino ne cotąhno ne Dihvo vo Jesucristo mą̄n, cuahteyąn ne mą̄n, cuan dito ne mą̄n.
14 Nducuahn che din ne ne, codin ne numacuahn vedeyahino.
15 Dihnó, a devano nchuhn te vą̄n ihyan che vate ye yą̄hn yahn Acaya ne, Estéfanas nduco ihyan ndevą̄co ye menąn ndita chitahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin a devano ne te redinahn ihyan chahn vederihquentiyon che rinan ye ihyan yahn Dendiohs.
16 Cuiquendi nchuhn yune yahn ihyan chahn, codinahn ne nduhcą̄ che redinahn nducoyą̄ca ihyan che redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo mą̄n, rinan ye ihyan yahn ye mą̄n.
17 Ą̄ma yenó che ndą̄ Estéfanas mą̄n, Fortunato mą̄n, Acaico mą̄n, te anduhnecą̄ ndete che nchuhn ndą̄ ne.
18 Necą̄h yą̄n ye chedave yáhn mą̄n, nchuhn mą̄n. Nahn che ntumanecun ne

nducoyąca ihyan che
nduhcą ihyan chahn.
19 Numacuahn vedeyahino
yahn Dihvo vo Jesucristo
cuendeva nchuhn Dendiohs
yahn nducoyąca dihno vo
che vate ye yąhn yahn Asia,
Aquila mąn, Priscila mąn,
nduco nducoyąca dihno vo
che rendo dąma ye vąco ye.
20 Cuendeva ne Dendiohs
yahn nducoyąca dihno vo
che vate ye muhn.
Numacuahn vedino
vedenecun cuenecąh ne
Dendiohs vih.
21 U Pąblo, dirun mą́n ąma
o ndudo yahn ne, renté
Dendiohs nchuhn.
22 Cochi Dihvo vo
Jesucristo. Adecoduhno
ihyan che hua din yahino ye
ihyan min ne, conda ye, co
ye castigo yahn Dendiohs.
23 Ihyan min ne, din
yahino ye nchuhn.
24 Me u ne, ąma yahinó
nducoyąca nchuhn che
ritahno ne ihyan. Tihcą co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO ADIVE, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YA̱N CORINTO

1 U Pa̱blo, che tenda̱hnun Dendiohs u che ndi apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo ne, dirún ca̱ca cuh nduco dihno vo Timoteo, dechuh nuhn yahn nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che vate ne ya̱n Corinto ma̱n, numachahte ya̱hn yahn Acaya ma̱n.

2 Chido vo Dendiohs ma̱n, Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din yahino ye nchuhn, din ye che nda̱hca̱ cuahtenan ne.

Nduhca̱ che chuhrihn Pa̱blo

3 Ndeva vo yavena̱n Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che yahino ye uvo ma̱n, reneca̱h ya̱n ye chedave yuhn vo ma̱n.

4 Cuahn che yah rahno nuhn ne, a ihyan min che reneca̱h ya̱n ye chedave yahn nuhn. Tihca̱ redin ye, ca̱va che, nduhca̱ che reneca̱h ya̱n ye chedave yahn nuhn ne, tihca̱ co neca̱h ya̱n nuhn chedave yahn ihyan che yah rahno ye.

5 Co neca̱h ya̱n nuhn chedave yahn ye, te nduhca̱ che a̱ma rechuhrihn ma̱n nuhn na̱hn cua̱n, yahn che ritahno nuhn Dihvo vo Jesucristo ne, tihca̱ rete ndahva ye vedechahtino yahn nuhn, retihyon yune ye nuhn che neca̱h nuhn vedechahtino ihyan chena̱hn.

6 Na̱n rechuhrihn nuhn ma̱n, na̱n renda̱ca nuhn vedechahtino ma̱n, chemin ne, ca̱va che nda̱ca yune che neca̱h ya̱n ne chedave yahn ne, ndevahn ne. Cuahn che chuhrihn ne nduhca̱ che rechuhrihn nuhn ne, co nda̱ca ne vedechahtino, cocha ne.

7 Hua dehve ra̱hco nuhn, te a devano nuhn te cuahn che rechuhrihn nchuhn nduhca̱ che rechuhrihn nuhn ne, namin renda̱ca ne vedechahtino nduhca̱ nuhn.

8 Dihno nuhn, ma̱n ne, nahn nuhn che cadino nchuhn nduhca̱ che a̱ma chuhrihn nuhn min ya̱hn yahn Asia. A̱ma yah chahno nuhn nde a dihya nun ino nuhn chi. Co ametah ndevahn nuhn, che ra̱hco nuhn.

9 A chihco da̱ma ino nuhn nduhca̱ che rihco da̱ma ino ihyan che a devano ye che va che coh ye. Ate chichihve yahn nuhn ca̱va che ndotenan che cochahtino nuhn ma̱n nuhn ne, cochahtino nuhn Dendiohs, ihyan min che rendedetuhche ye tena̱hn.

10 A ihyan min che ndedevahn ye nuhn ro min che a vate nuhn ta̱h vederih. Riquendi ye rendedevahn ye nuhn nde meniyon, ne chenan ino nuhn ihyan che ndedevahn ye nuhn caviya̱n deman.

11 Nahn che covạh nchuhn mạn, covạh ạma yạhn dihno vo mạn, cạva che conan Dendiohs nuhn. Tuhme tumacadino ạma yạhn ihyan che yahino Dendiohs nuhn, ne necạh ye nundihve cuahn ihyan.

Rạhn Pạblo deh cuande che hua ndạ nun ye yạn Corinto

12 Yeno nuhn che hua o nạn o chende nuhn mạn, che runecạde chahtechica nuhn nạn ihyan nunde mạn, menạn vihca nạn nchuhn mạn. Chi chahtechica nuhn tihcạ, te chinan Dendiohs nuhn. Ndiyu nduco vededevano yahn mạn nuhn che tihcạ din nuhn, te a Dendiohs che chinan ye nuhn.

13-14 Hua o nạn o chende nuhn, te nducuahn che redirun nuhn yahn ne ne, numa cuạco, ne a mạn ne conahn ne ura che ndihchenan ne. Nduhcạ che a renahn ne tah ne, chenan ino nuhn che conan conahn ndah ne, cạva che cuahn che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo ne, co yeno nuhn cạva nchuhn, ne namin nchuhn ne, co yeno ne cạva nuhn.

15-16 Nducote a devanó che renevahnecun nchuhn u ne, chihco cạdé che cuahn che cạ́hn yạhn yahn Macedonia ne, dinoca nchuhn, chúh quendihcheró nchuhn, cạva che cuahn che ndaconán ne, co o yune quendihcheró nchuhn. Tuhme conan nchuhn u che cạ́hn yạhn yahn Judea.

17 Andahre hua chi nduhcạ che chihco cạdé, ate hua co cạhma nchuhn che o ndudo dín, nde huane che ndi ninó costumbre min.

18 A devano cuạco Dendiohs te nuhn ne, hua o ndudo redin nuhn nạn nchuhn,

19 te u mạn, Silas mạn, Timoteo mạn, cahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Dạya Dendiohs. Ihyan min ne, ạma ndudo redin no ye, riquendạh cuạco nducuahn che rạhn ye.

20 Cuạco ndudo yahn ye, te redin ye che rinahn nducuahn ndudo che chihco cạde Dendiohs. Chemin che cuahn che rendeva vo yavenạn Dendiohs che cuande yahn vederihquentiyon yahn ihyan min ne, rihco ro vo che yeno vo che ndạhcạ redinahn ye.

21 A Dendiohs che tendạhnun ye uvo, ne redin ye che riquendi vo numa ino vo ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

22 Mạn ye chihco vih ye uvo, nedin yahn ye uvo. Namin din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, chihco ro ye che ndeva ye uvo.

23 Yahn che renan vạhinó nchuhn ne, chemin che quenan rino cá che metah chí yạn vạco ne. Nde muhn nde nạn Dendiohs ne, cuạco che rạ́hn.

24 Nuhn ne, ndiyu che nahn cạhcantiyon nuhn nchuhn nạn che ritahno ne

Dihvo vo Jesucristo, te a ritahno ne ihyan numa ino ne. Che redin nuhn ne, che rinan nuhn nchuhn cạva che tahque co yeno ne.

2

1 Chihco dạma inó che hua chi núṅ yạn vạco nchuhn, te a devanó te ndete che chi núṅ ne, va che díṅ castigo nchuhn, co rạn ne.

2 Ndete che díṅ che co rạn ne, nducote a nchuhn che va che din ne che co yenó ne, hua codin ne, yahn che rạn ne.

3 Chemin che tahque ndah ne, dirun nó yahn nchuhn cạva che, ndotenan che din ne che co rán ne, din ne che co yenó, te a devano cuạcó te ndete che co yenó, namin nchuhn ne, co yeno ne.

4 Hua náhn che co rạn ne, ne chemin che cuahn che dirúṅ yahn ne ne, ạma chi ndạché che ndedecadinó cạva ne, nde chacó, te náhn che tumacadino ne che ạma yahinó nchuhn.

Nchahco Pạblo yahn ạma sạhn che nto ino se nunde yahn se

5 Me sạhn che quendihco nunde me ne, din se che chi rạn vo. Ate che lạdo yáhn ne, anduhnecạ ndete che nde hua chi rán. A nchuhn no che chi rạn ne tah. Tihcạ ráhn, te hua náhn che a ạma yune decuihta nduh vo nunde yahn se.

6 A ndo dạma nducoyạca nchuhn, din ne castigo sạhn, ne nduco chemin ne, a va.

7 Mạn ne, tahque ndah che nchahco nchuhn yahn se, necạh yạn ne chedave yahn se, che co che cuacondạh vedạme ne sạhn, cạva che hua chuhnan cuahn co ndạche se.

8 Chemin che ricá favor nchuhn che ndaconan ne ndo yạn ne nduco se, din yahino ne sạhn.

9 Dirúṅ yahn nchuhn menạn cạva che techecạde ne yahn sạhn min, te nahn ndihchenáṅ nchuhn ndete che renevahnecun ne che rihquentiyónṅ.

10 Adecoduhno ihyan che nchahco nchuhn yahn ye ne, namin u ne, nchahcó yahn ye. Me sạhn min ne, ndiyu che ạma quendihco se nunde náṅ, ate cạva che ndah yahn nchuhn, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a nchahcó yahn se.

11 Tihcạ va che din vo, te a devano vo te ạma mạyon chundah, quechica se rihncheh se, ne hua ndạhcạ che cạh yune vo che din duche yahn se uvo.

Ạma ndedecadino Pạblo, ndạ ye yạn Troas

12 Cuahn che ndá yạn Troas cạva che cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, andahre ạma ndạhcạ cạva che díṅ ntiyon yahn ye min,

13 ate nducote hua ntạcá dihno vo Tito ne, hua chihndemạn inó. Chemin che chihcomáṅ dihno vo che vate ye min, ne cuáhn yạhn yahn Macedonia.

Dendiohs ne, renecạh yạn ye chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

14 Ndeva vo yavenạn Dendiohs, ihyan min che cuahn dạma renecạh yạn ye chedave yuhn vo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne retihyon yune ye uvo che racotuhn vo ndudo ndah yahn ye numachahte.

15 Nuhn ne, rahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Ntiyon min ne, anduhnecạ yạde yahn nạnda che ạma ndah ran. Ạma quenan ino Dendiohs, ne retuhn vạn ihyan che ndevahn ye mạn, vạn ihyan che conda ye mạn.

16 Ihyan che ritahno ye ndudo min ne, retumacadino ye che ndevahn ye, ne ihyan che hua ritahno ye ne, retumacadino ye che va che conda ye. ¿A devano nchuhn duh che quendạh ndah nạn ntiyon min ne?

17 Quendạh ndah nuhn, te hua retihdenan nuhn vededevano yahn mạn nuhn nạn ndudo yahn Dendiohs, nduhcạ che redin ạma yạhn ihyan. A Dendiohs che tendạhnun ye nuhn, ne rahndudo nuhn ndudo yahn ye numa cuạco, redinahn nuhn che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo.

3

Ndudo ndah yahn Dendiohs che ndạhco cạde ye, ndạhco ye tạh Dihvo vo Jesucristo

1 Che tihcạ dirún ne, co riquendi nchuhn rendedecadino ne che rendeva mán yavenạn nuhn, ate hua. Hua rendotenan nuhn che dechuh ihyan cạca yahn nchuhn cạva che conan ne nuhn, nde huane che dechuh mạn ne cạca yahn ihyan cạva che conan ye nuhn, andahre tihcạ va che din nạhn ihyan, ndotenan ye ạma cạca che cạhma nan ihyan cạva che ndạca ntiyon din ye.

2 Nchuhn ne, anduhnecạ ạma cạca che chenan cuma nuhn cạva che cạhma nan nuhn. Che rendihchero ihyan nchuhn mạn, che recadino ye yahn ne mạn ne, retumacadino nducoyạca ye che a Dendiohs che te ye ntiyon che redin nuhn.

3 A ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, chitahno ne ndudo ndah yahn ye che cahndudo nuhn. Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye ndedevahn ye nchuhn, ne vederihquentiyon che ndevahn ne ne, tahque chahte che co vederihquentiyon yahn ley che ndirun nạn tu rahno, che ndạhco Dendiohs tạh Moisés.

4 Nduhcạ che chenan ino nuhn Dendiohs numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a devano cuạco nuhn che conahn ntiyon che redin nuhn yahn ye.

5 Ndiyu vededevano yahn

mạn nuhn richahtino nuhn, cạva che co din nuhn ntiyon yahn ye, te richahtino nuhn che a mạn ye rinan ye nuhn.

6 Tihcạ, te a ihyan min che rete ye vededevano yahn ye nuhn, cạva che co cuhnde tạh nuhn vederihquentiyon ra yahn ye, cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Ndiyu ley che a ndirun che dito yahn vederihquentiyon min, te Vaco Ndah yahn Dendiohs che dito yahn. Ley che a ndirun ne, atenạn che rihco ro che va che conda ihyan nunde, ate Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, redin che cuahtenan ihyan vahchetero numacuahn ro.

7 Ley che ndirun nạn tu rahno, che rihco ro che va che conda ihyan nunde ne, chihco cạde Dendiohs che cuihno vederihquentiyon yahn, hua quendi cuahn dạma. Andahre ạma yudo vederihquentiyon yahn ley min, che nde nạn Moisés ạma diyạhn ro, nde hua ri che ndihchero ihyan nación yahn Israel,

8 ate nde tahque yudo vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

9 Vederihquentiyon yahn ley min, che rihco ro che va che conda ihyan nunde ne, ạma yudo, ate tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, che rendedevahn ihyan.

10 Nducote tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, anduhnecạ ndete che a chihno vederihquentiyon yahn ley min.

11 Tihcạ, te ley min che va che cuihno vederihquentiyon yahn ne, andahre ạma yudo, ate tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, che hua ndạ ro che cuihno.

12 Nducote a devano nuhn che tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che rahndudo nuhn numa ino nuhn.

13 Ametah nde ạma nạn che tihyon ndeh nuhn nduhcạ che din Moisés, che chendih ye ạma tino nạn ye, cạva che hua ndihchero ihyan nación yahn Israel nduhcạ che rino rino ravi che diyạhn ro nạn ye.

14 Rahndudo nuhn ndudo yahn Dendiohs nduco cudạdo, cạva che conahn ihyan. Ate ihyan nación yahn Israel ne, nde meniyon hua renahn ye yahn vederihquentiyon ndico, anduhnecạ ndete che va che redin vạhche yahn ye, te atenạn che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, tuhme conahn ye.

15 Namin nde meniyon cuahn che rahndudo ihyan ndudo che dirun Moisés ne, anduhnecạ ndete che va che redin vạhche yahn ye, hua renahn ye.

16 Ate cuahn che cotahno

ihyan Dihvo vo Jesucristo ne, tuhme conahn ye, cuavi che redin vạhche yahn ye.

17 Dihvo vo Jesucristo ne, anduhnecạ Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, dihn va chedave yahn ye nạn ley che dirun Moisés.

18 Chemin che nducoyạco vo che ritahno vo ihyan min ne, nducote ametah deh che redin vạhche yuhn vo ne, rihco ro vo che ạma yudo vederihquentiyon yahn ye. Ro ro ne, rendo vo nduhcạ mạn ye, redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che tahque rahtenan cumo vo vederihquentiyon yahn ye.

4

1 Nducote mạn Dendiohs yahino ye nuhn, ne chihco ye vederihquentiyon tạh nuhn che cuahnduḍo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che riquendi nuhn numa ino nuhn redinahn nuhn.

2 Hua chihngạ redin nuhn mạn, hua rihtera nuhn vedecuihno yahn nuhn mạn, hua rihncheh nuhn mạn, hua retihdenan nuhn vededevano yahn mạn nuhn nạn Ndudo yahn Dendiohs mạn. Tahque ndah ne, rahnduḍo nuhn demạn ndudo cuạco, ne nduco tihcạ rihco ro nuhn che runecạde nuhn nạn Dendiohs.

3 Ate ihyan che va che conda ye ne, a ihyan chahn che hua renahn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rahnduḍo nuhn.

4 Hua ritahno ye, te a chihncheh chundah ihyan, din se che hua co conahn ye vederihquentiyon chahte yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndihchero ihyan iyehnse ihyan, tumacadino ye tạcạ Dendiohs.

5 Hua rahnduḍo nuhn cạva che nevahnecun ihyan nuhn, te rahnduḍo nuhn cạva che nevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo. Redin nuhn cuande anduhnecạ ndete che mozo yahn nchuhn nuhn, yahn che yahino vo Dihvo vo nduco vih.

6 Tihcạ rahnduḍo nuhn, te Dendiohs, ihyan min che chihquentiyon ye che chiya dave ne, namin din ye che chenahn nuhn yahn vederihquentiyon yahn ye che ndihco ye tạh Dihvo vo Jesucristo.

Nduhcạ che va che cuahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

7 Vederihquentiyon chahte che va tạh nuhn, che rahnduḍo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin ne, nduhcạ ạma vedecuihca, ate mạn nuhn ne, nde hua rigonun chihve nuhn. Tihcạ, cạva che co ro che vederihquentiyon min ne, yahn Dendiohs, ndiyu yahn nuhn.

8 Rechuhrihn nuhn, ate hua ri doh ino nuhn. Ạma rededecadino nuhn, ate hua retehche ino nuhn.

9 Ą̱ma redin tą̱n ihyan
nduco nuhn, ate hua
rihcomą̱n Dendiohs nuhn.
Vate nuhn tą̱h vederih, ate
rendedevahn ye nuhn.
10 Nduh cua̱n na̱n che
vatechica nuhn ne, ą̱ma
rechuhrihn nuhn nduhcą̱
che chuhrihn Dihvo vo
Jesucristo, cą̱va che co ro che
quenduche ye, rinduco ye
nuhn.
11 Numanahn che chenan
nuhn iyehnse ne, ą̱ma
cą̱hnda yahn nuhn, che
nahn cą̱hno ihyan nuhn,
yahn che ritahno nuhn
Dihvo vo Jesucristo, ne
nduco chemin ne, rihnde ro
che va ye cą̱va nuhn.
12 Cuahn dą̱ma vate nuhn
tą̱h vederih, ate cochihve
yahn nchuhn cą̱va che
ndevahn ne.
13 Na̱n Ndudo yahn
Dendiohs ne, ndirun nduhcą̱
che rą̱hn ą̱ma ihyan:
“Chitahnó Dendiohs, ne
chemin che cahndudó
ndudo yahn ye.” Riquendi
nuhn yune yahn ihyan min,
ritahno nuhn Dendiohs.
Na̱min rahndudo nuhn
ndudo yahn Dendiohs,
14 te a devano cuą̱co nuhn
che ndedetuhche ye Dihvo
vo Jesucristo va̱n tenąhn, ne
cą̱va Dihvo vo quenan cuma
che ndedetuhche ye uvo,
nedin dą̱ma ye uvo na̱n ye.
15 Nducuahn che rahno ri
nuhn ne, a cą̱va che ndah
yahn nchuhn, cą̱va che
cuhnde ro vedeyahino yahn
Dendiohs nduco nuhn, ne
ą̱ma yą̱hn ihyan necąh ye
nundihve cuahn ihyan mą̱n,
ndeva ye yavena̱n ye mą̱n.
16 Chemin che hua ri doh
ino nuhn. Andahre ą̱ma ri
cuno nuhn na̱n ntiyon yahn
Dendiohs, ate mą̱n ye
renecąh dito ye chedave
yahn nuhn ro ro.
17 Hua ri doh ino nuhn, te
che rechuhrihn nuhn mą̱n
ro cuh ne, hua ngu cuahn
dą̱ma. Tah ra chemin, te
tahque ndąhcą̱ cuahno nuhn
cuahn che cuahtenan nuhn
vahchetero numacuahn ro.
18 Nducote tihcą̱ ne, hua
retumacąh nuhn dehtenduh
che va ihyehnse cuh, te hua
rengu. Tahque ndah ne,
retumacąh nuhn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, te chemin ne, hua
ndą̱ ro che cuihno.

5

1 Hua recąh cudą̱do uvo
che rechuh rihn vo mą̱n ro
cuh, te a devano cuą̱co vo
che cuahn che ndą̱co vo
iyehnse cuh ne, ndeva
Dendiohs uvo vahchetero
na̱n che cuahtenan vo cuahn
dą̱ma.
2 Chemin che, numanahn
che vato vo iyehnse ne,
rą̱hcora̱n vo che nahn
cuahtenan vo vahchetero.
3 Cuahn che ndą̱co vo
iyehnse cuh ne, a va ya̱n na̱n
che cuahtenan vo.
4 Numanahn che chenan
vo iyehnse cuh ne, rą̱hcora̱n
vo, ndiyu che nahn vo che
coh vo, ate che nahn vo che
ndacorun vo, cuahtenan vo
vahchetero numacuahn ro.
5 Yahn che cuahtenan vo
vahchetero ne, mą̱n
Dendiohs tihyon yune ye
uvo, din ye che quenun Vaco

Ndah yahn ye uvo, rihco ro ye che ndeva ye uvo.

6 Chemin che richahtino vo cuahn dạma. A devano vo te, numanahn che chenan vo iyehnse ne, hua rendihchero vo Dihvo vo Jesucristo.

7 Ate ritahno vo ihyan, riquendi vo yune yahn ye, andahre hua rendihchero vo ihyan.

8 Ndichahtino vo ihyan, nde tuno nahn ndạco vo iyehnse cạva che cuahtenan vo nạn ye.

9 Chemin che a cuahtenan ca vo iyehnse, o hua, redin nun ino vo runecạde vatechico vo cạva che yeno ye nduco vo.

10 Tihcạ, te va che ndo dạma nducoyạco vo, techecạde Dihvo vo Jesucristo yuhn vo. Ro min ndạhco menun ye yahn queri ạmo vo, a ndah, o hua ndah, din vo, chahtenan vo iyehnse.

Vederihquentiyon che ndevahn ihyan

11 Nducote renevahnecun nuhn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che redin nun ino nuhn riyạhve nuhn ihyan nunde, cạva che cotahno ye ihyan. Dendiohs ne, a devano ndah ye che runecạde vatechica nuhn, ne rạhcó te namin nchuhn ne, a devano ne.

12 Che dirún tihcạ ne, co riquendi nchuhn rendedecadino ne che rendeva mạ́n yavenạn nuhn nduhcạ che rạhn ihyan yahn nuhn, ate hua. Che náhn ne, che co yeno nchuhn che runecạde vatechica nuhn cạva che hua co cuihnạn ne, ndahconan ne yahn ihyan che ndere redin yạde ye, redin cạ ye che runecạde ye.

13 Nạhn cuạn ne, co rendedecadino ihyan che luco nuhn, ne nạhn cuạn ne, rendedecadino ye che runecạde nuhn, ate hua dehve din yahn chemin, te redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs, cạva che ndah yahn nchuhn.

14 Tihcạ, te nducote yahino Dihvo vo Jesucristo nuhn ne, chemin che renevahnecun nuhn che rihquentiyon ye. A devano nuhn te, nducote chih ye cạva nducoyạca ihyan ne, nducoyạco vo ne, anduhnecạ ndete che chih vo dạma nduco ye.

15 Tihcạ chih ye cạva che, uvo che ndedevahn ye uvo ne, hua cuahtechico vo vedeyeno yahn mạn vo. A ihyan min che chih ye, ne ntuche ye cạvo vo, ne redin yahn che dinahn vo yahn ye.

16 Chemin che nuhn ne, hua rendạhchenan nuhn nde ạma ihyan, tạchan ihyan ye. Andahre ro menạn ndạhchenan nuhn Dihvo vo Jesucristo, ate mạn ne, ametah tihcạ redin nuhn.

17 Tihcạ, te nducoyạco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, a ndahcorun Dendiohs uvo, a ndo vo anduhnecạ ihyan ra. Nducuahn vederendedecadino chihngạ che chenan cumo vo ro menạn ne, a chihcomạn vo. Mạn ne, a ndacorun

vederendedecadino yuhn vo.
18 A Dendiohs che din ye nducuahn chemin, ndo yạn ye nduco vo che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. Avạne ne, te ye ntiyon nuhn che cạh nuhn, cadino ihyan che a ndo yạn ye nduco ye.
19 Dendiohs ne, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ne che cuande yahn ihyan min ndedevahn ye ihyan iyehnse, nchahco ye nunde yahn ye. Ndaconan rạ́hn che te ye ntiyon nuhn che cạh nuhn, cadino ihyan che ndo yạn ye, nchahco ye nunde yahn ye.
20 Dechuh Dihvo vo Jesucristo nuhn, cahndudo nuhn vạn nchuhn menun Dendiohs, anduhnecạ ndete che a mạn ye riyạhve ye nchuhn. Chemin che riyạhve nuhn nchuhn che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo, che ndạca ne che nchahco nunde Dendiohs, ndo yạn ye nduco ne.
21 Dihvo vo Jesucristo ne, hua quendihco ye nde ạma nunde, ate din Dendiohs che nedihve ye nunde yuhn vo, anduhnecạ ndete che mạn ye quendihco ye nunde. Tihcạ din ye cạva che, nduco che cotahno vo Dihvo vo ne, ndạco vo vederenchahco, ne runecạde cuahtenan vo nduhcạ che nahn ye.

6

1 Nducote redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs ne, riyạhve nuhn nchuhn che hua duche rino ne vedeyahino yahn ye cạva ne,
2 te nạn Ndudo yahn ye ne, rạhn ye ri ye ihyan ndico yuhn vo tuhcạ:

Cuahn che ndạ ro ndah yahn nchuhn ne, chinán nchuhn, ndedevá́hn nchuhn.

Namin nchuhn ne, a ro cuh che ro ndah yahn ne, a ro cuh che ndevahn ne.
3 Nuhn ne, runecạde vatechica nuhn, cạva che hua ndạca yune che ndạhchenan ihyan ntiyon che redin nuhn.
4 Nạn nducuahn che redin nuhn ne, rihco ro nuhn che numa cuạco redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs. Ạma redin chahtino nuhn yahn nducuahn che rechuhrihn nuhn mạn,
5 rahn ihyan nuhn mạn, rih ye nuhn vạcoyạhn mạn, rendo dạma ye, redin cạnda ye nduco nuhn mạn, ạma rechuhrihn nuhn che redin nuhn ntiyon mạn, hua ri che cuahteyạdo nuhn mạn, rih cuico nuhn mạn. Ate vạn nducuahn dehtenduh chemin chan ne, rihco ro nuhn che redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs.
6 Namin rihco ro nuhn che redin nuhn ntiyon yahn ye, yahn che runecạde vatechica nuhn mạn, renahn nuhn ndudo yahn ye mạn, ạma redin chahtino nuhn mạn, chenan cuma nuhn vedevạhino mạn, quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn mạn, numa cuạco redin yahino nuhn ihyan mạn,
7 chenan cuma nuhn vederihquentiyon yahn ye mạn, rahndudo nuhn ndudo

ndah yahn Dihvo vo Jesucristo mạn. Nduhcạ sandạdo che va che ruhn nduco se mạn, va che rendedevahn nduco se sạhn mạn ne, tihcạ nuhn, te a ndo yạn Dendiohs nduco nuhn, nedin yahn ye nuhn, ne hua dehva rinda yahn nuhn.

8 Nạhn ihyan ne, rendeva ye yavenạn nuhn, ne nạhn ye ne, rendạhchenan ye nuhn. Nạhn ihyan ne, ndah rạhn ye yahn nuhn, ne nạhn ye ne, chihngạ rạhn ye yahn nuhn. Nạhn ihyan ne, rạhn ye che rente nuhn ndudo cuạco, ne nạhn ye ne, rạhn ye che rihncheh nuhn.

9 Nạhn ihyan ne, yahino ye nuhn, ne nạhn ye ne, nde hua retumacạh ye nuhn. Nạhn cuạn ne, vate nuhn tạh vederih mạn, redin tạn ihyan nduco nuhn mạn, ate rendedevahn Dendiohs nuhn.

10 Andahre rạn nuhn nạhn cuạn, ate hua dehve rạhco nuhn. Andahre chevạh nuhn, ate anduhnecạ ndete che redin cuihca nuhn ihyan, ricuahn nuhn Ndudo yahn Dendiohs ihyan. Andahre metah dehva yahn nuhn muhn iyehnse cuh, ate rinan Dendiohs nuhn, ne hua dehva rinda yahn nuhn.

11 Nchuhn dihno nuhn che vate ne yạn Corinto, numacuahn chedave yahn nuhn yạhve nuhn nchuhn, hua chihco ndeh nuhn nde ạma ndudo.

12 Nuhn ne, yahino nuhn nchuhn, ate mạn nchuhn ne, ti nạn ti ino ne rendihche ne nuhn.

13 Nduhcạ che riyạhve ihyan dạya ye ne, tihcạ riyạhvé nchuhn, cạva che din yahino ne nuhn nduhcạ che yahino mạn nuhn nchuhn.

Uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ihyan yahn Dendiohs uvo

14 Hua dạma co nchuhn nduco ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te hua redin yahn che ihyan che ndah ihyan ye ne, dạma co ye nduco ihyan che duhtuno ihyan ye. Namin hua redin yahn che ihyan che a ntah ndutinạn ye, renevahnecun ye Ndudo yahn Dendiohs ne, dạma co ye nduco ihyan che hua renevahnecun ye.

15 Dihvo vo Jesucristo ne, hua ri dạma ndudo yahn ye nduco chundah. Namin ihyan che ritahno ye ihyan ne, hua ri dạma ndudo yahn ye nduco ihyan che hua ritahno ye.

16 Ihyan che rendeva ye yavenạn Dendiohs ne, nde hua redin yahn che dạma co ye nduco ihyan che rendeva ye yavenạn dehtenduh che ndiyu Dendiohs. Dendiohs ne, quenduche ye, ne uvo ihyan yahn ye ne, anduhnecạ ndete che yạco yahn ye, nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn ye tuhcạ:

Conún vạn ihyan yáhn.

U che Dendiohs yahn ye.

17-18 Namin ndirun:

Dihvo vo Dendiohs, ihyan
min che quenan cuma
ye nducuahn
vederihquentiyon ne,
rạhn ye:
“Co din vi nchuhn yahn
ihyan nunde,
cuihcomạn ne ihyan.
Hua din ne dehtenduh che
chihngạ,
cuahtendihco ne
nunde.
Tuhme ndevá nchuhn, din
yáhn nchuhn, ndo ne
dạyá.”

7

1 Dihnó che yahinó nchuhn, nducote tihcạ nte Dendiohs ndudo yahn ye ne, nahn che cạhcomạn vo nunde yuhn vo, ne runecạde cuahtechico vo, nevahnecun vo ihyan.

Nto ino ihyan ndiyạco nunde yahn ye

2 Cuenevahnecun nchuhn nuhn. Hua nedin tạn nuhn nduco nde ạma ne. Hua nihncheh nuhn nchuhn. Nde ạma nchuhn, hua ndinda ne cạva nuhn.

3 Che dirún tihcạ ne, ndiyu che rạhn nundé yahn nchuhn, te yahino nuhn nchuhn nduhcạ che a rạ́hn rí nchuhn menạn, andahre va che coh nuhn cạva ne.

4 Ạma rendạcá vedechahtino mạn, ạma yenó mạn, ạma renecạh yạ́n chedave yáhn mạn, cạva ne. Andahre rechuhrihn nuhn, ate ạma yenó.

5 Numacuahn ro che chahtechica nuhn yạhn yahn Macedonia ne, nde tah hua chahtetuhno nuhn, te din tạn ihyan nduco nuhn. Chuhrihn nuhn, ne ạma ndedecadino nuhn nạn ntiyon che redin nuhn.

6 Ate Dendiohs, ihyan min che renecạh yạn ye chedave yahn ihyan che rạn ye ne, necạh yạn ye chedave yahn nuhn, yahn che ntạ Tito.

7 Avạne ne, nte cuande se nuhn nduhcạ che nevahnecun nchuhn sạhn mạn, necạh yạn ne chedave yahn se mạn, ạma chi rạn ne cạva nunde yahn ne mạn, ạma rendedecadino ne cạvá mạn, ne cạva nducuahn chemin ne, nde tahque chi yenó.

8 Cuahn che dirún yahn ne menạn, dín che chi rạn ne ne, nde mạ́n nto inó che tihcạ dín, ate mạn ne, yenó, te checadinó che chichihve yahn ne, nto ino ne nunde yahn ne.

9 Mạn ne, yenó, ndiyu yahn che dín che chi rạn ne, ate yahn che chichihve vederạn yahn ne, din che nto ino ne nunde yahn ne. Hua ndere cạh ríhn nchuhn nduco che tihcạ dirún, te nto ino ne nunde yahn ne numacuahn vederạn, nduhcạ che nahn Dendiohs.

10 Chichihve yahn ne, te cuahn che numacuahn vederạn rento ino vo nunde yuhn vo ne, rendedevahn Dendiohs uvo. Ate vederạn che ametah co quendi vo vedeyeno yahn mạn vo, cuahtendihco vo nunde ne, nde hua cochihve.

11 Condihche nchuhn

nduhcą che chichihve che nto ino ne nunde yahn ne nduhcą che nahn Dendiohs. Chi yudo yahn ne yahn nunde yahn sąhn min, nde dihya ne chi. Runecąde tumacąh ne yahn, ne ndąca ne che nchahco nunde che hua tumacąh ne yahn menąn. Namin necąhco ne u cąva che conán nchuhn. Din ne castigo sąhn, ne nąn nducuahn chemin ne, chihnde ro yahn ne che dave yavenąn ne yahn nunde min.

12 Che dirún yahn nchuhn menąn ne, che náhn che tumacadino ne nąn Dendiohs nduhcą che nevahnecun ne nuhn. Che dirún yahn ne ne, menąn vihca a cąva nchuhn che ndedecadinó, ndiyu demąn yahn sąhn min che quendihco se nunde, nde huane yahn ihyan che din duche yahn se ihyan.

13 Nducote nto ino nchuhn nunde yahn ne ne, chemin che chi yeno nuhn.

Avąne ne, nducote ndihchero nuhn che ąma yeno Tito yahn che necąh yąn nducoyąca nchuhn chedave yahn se ne, chemin che nde tahque chi yeno nuhn.

14 Hua quendąh cuihno u che rąhn rí sąhn che ndah ihyan nchuhn. Nduhcą che riquendąh cuąco nducuahn che renté nduco ne ne, tihcą quendąh cuąco nducuahn che rąhn rí sąhn yahn ne.

15 Me Tito ne, nde tahque yahino se nchuhn mąn ro cuh, che co ro che quenan se yąn vąco ne, te renecąhco se nduhcą che nevahnecun ne sąhn nduco vedino vedenecun, dinahn ne che chihquentiyon se.

16 Me u ne, ąma yenó, te a devanó che renevahnecun nchuhn nducuahn che rihquentiyón.

8

Nduhcą che nahn che cąh vo vedino

1 Dihno nuhn, mąn ne, nte cuande nuhn nchuhn nduhcą che din yahino Dendiohs ihyan yahn ye che vate ye yąhn yahn Macedonia, chinan ye ihyan cąva che tuno tąh ye che cąh ye vedino.

2 Ihyan chahn ne, andahre ąma rechuhrihn ye che redin tąn ihyan nduco ye mąn, ąma chevąh ye mąn, até ąma yeno ye, ne numacuahn chedave yahn ye cąh ndahva ye vedino.

3 Mąn ndihcheró che numacuahn vedeyeno cąh ye nde tahque ndahva ca che co che retumacadino vo che co cąh ye.

4 Ąma chica ye favor nuhn, che cąh yune nuhn che condą vąn nduco ye, conan ye dihno vo.

5 Nde hua ndedecadino nuhn che tihcą din ye, ate nde tahque quendąhnąn ye, te che tahque ndah ne, chihco ye chedave yahn ye nduhcą che nahn Dendiohs, cąva che dinahn ye nducuahn che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo mąn,

cạva che nevahnecun ye nuhn mạn.

6 Nducote tihcạ din ihyan chahn ne, chemin che cạh cuande nuhn Tito che ndaconan se yạn vạco nchuhn, quendi se din dạma se vedino min.

7 Nducote ạma chenan cuma ne vederihquentiyon che cotahno ne mạn, che cuahndudo ne mạn, che devano ne mạn, checo checunde chenan ne nạn ntiyon yahn Dendiohs mạn, yahino ne nuhn mạn ne, chemin che ndạhcạ che din nun ino ne, cuahtenan cuma ne vedevạhino.

8 Ndiyu che rihquentiyón nchuhn, ate rạ́hn nduco ne cạva che cadino ne nduhcạ che chenan cuma dihno vo chenạhn vedevạhino mạn, cạva che cuhnde ro ndete che numa cuạco chenan cuma ne vedeyahino mạn.

9 A devano nchuhn nduhcạ che ạma yahino Dihvo vo Jesucristo uvo, ne nahn che quendi ne yune yahn ye. Nduhcạ ạma ihyan cuihca che ndo chevạh ye, yahn che din ye vedevạhino ne, tihcạ ihyan min, te andahre ạma yudo vederihquentiyon yahn ye, ate nducote yahino ye uvo ne, chihcomạn ye nducuahn, ndạ ye muhn iyehnse cuh cạva che ndedevahn ye uvo.

10 Tihcạ riyạhvé nchuhn cạva che ndah yahn ne, te a mạn nchuhn chihndeyạn chedave yahn ne nde nduyo chuh me, canạn recạh ne vedino min.

11 Mạn ne, nduhcạ che nduco vedeyeno canạn cạh ne, tihcạ nahn che quendi ne dinahn ne tunoca che tuno tạh ne, nde conan cạh ne.

12 Tihcạ, te vedino che recạh vo ne, a devano Dendiohs nduhva che co cạh vo. Cuahn che recạh vo numacuahn chedave yuhn vo ne, renevahnecun ye.

13 Che cạh nchuhn vedino min dihno vo ne, ndiyu che cạh ne nde ndo chevạh mạn ne.

14 Che nahn ne, che conan ne ihyan cạva che ndạca che chuhnun ye mạn ro cuh. Ndạ ro che va vederetạhn yahn mạn ne ne, tihcạ conan ihyan chahn nchuhn. Nduco tihcạ ne, ndạca che chuhnun ạma tạma ne cuahn dạma.

15 Va ạma ejemplo yahn chemin che ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ: “Ihyan che ndeh din dạma ye ne, hua ngạva yahn ye, ne ihyan che doh din dạma ye ne, hua chicuah nan yahn ye.”

Tito nduco combiero yahn se ne, ndaconan se yạn Corinto

16 Nundihve cuahn Dendiohs che cạhn nun ye chete chedave yahn Tito, che namin rendedecadino se cạva che ndah yahn nchuhn nduhcạ che rendedecadinó.

17 Ndetạhno nevahnecun se che yạhvé sạhn che chi se. Avạne ne, nducote a mạn se ndihco se che chi se ne, cochi se quendihchero se nchuhn numacuahn vedeyeno.

18 Dechuh nuhn dạma nduco se ạma dihno vo che

a̱ma ndah ra̱hn ihyan yahn ye nduh cua̱n ya̱co, yahn che a̱ma quenda̱h ndah ye che rahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.

19 Ava̱ne ne, a tenda̱hnun ihyan ndiya̱co dihno vo min, che conduco ye nuhn na̱n che vatechica nuhn. Quenan conan ye nuhn, din da̱ma nuhn vedino che a ndana̱n redin da̱ma nuhn, ca̱va che ndeva ihyan yavena̱n Dihvo vo ma̱n, ca̱va che ca̱hco ro nuhn vedeyahino yahn nchuhn ma̱n.

20 Nducote hua nahn nuhn che ndere ca̱hma nde a̱ma ihyan che toh ma̱n nuhn vedino min ne, chemin che ya̱hve nuhn ihyan ndiya̱co che tenda̱hnun ye a̱ma cha dihno vo, ca̱va che conduco ye nuhn.

21 Tihca̱, te nahn nuhn che dave yavena̱n nuhn na̱n Dendiohs ma̱n, na̱n nducoya̱ca ihyan ma̱n.

22 Ava̱ne ne, dechuh nuhn ta̱ma dihno vo nduco Tito. Dihno vo min ne, a rendihche nuhn ihyan che runeca̱de ye cuahn da̱ma na̱n nducuahn ntiyon yahn Dendiohs. Ihyan min ne, quenan ino ye che conahn ntiyon che chi ye, te a rendihche ndah ye nchuhn.

23 Te cuandé nchuhn te Tito ne, rinduco se u na̱n ntiyon che quenán, cochi se, conan se nchuhn menún. Me dihno vo chena̱hn ne, ihyan ndiya̱co dechuh ye ihyan. Ihyan chahn ne, nducote runeca̱de ye ne, cuhnde ro che a̱ma yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

24 Ma̱n ne, cuinan nchuhn ihyan chahn, ca̱va che cadino ihyan ndiya̱co chena̱hn nduhca̱ che chenan cuma ne vedeyahino ma̱n, ca̱va che hua co cuihna̱n nuhn che rendeva nuhn yavena̱n ne ma̱n.

9

Vedino ca̱va dihno vo

1 Yahn vedino che redin da̱ma nuhn ca̱va dihno vo ne, ra̱hcó che nde hua rendotenan che dirún yahn ne,

2 te a rendihché nchuhn che a̱ma cuno ino ne. Chemin che hua cuihnán renté nduco dihno vo che vate ye ya̱hn yahn Macedonia, yahn nchuhn che vate ne ya̱hn yahn Acaya, che a vateya̱n ne nde nduyo chuh ca̱va che conan ne. Nducote checadino ye che redin nun ino ne reca̱h ne vedino min ne, a nahn nducoya̱ca ye a̱ma ca̱h yeno ino ye, cana̱n reca̱h ye.

3 Andahre tihca̱ ne, dechúh dihno vo chahn ta̱n, ca̱va che cuahteya̱n niyon nchuhn nduhca̱ che a renté yahn ne, ne hua quenda̱h cuihnó che rendonán nchuhn.

4 Tihca̱ dín, te cuahn che chí ne, dena̱n conduco a̱ma o dihno vo che vate ye ya̱hn yahn Macedonia u, ne nahn che a vateya̱n nchuhn. Ndete che hua ne, quenda̱h cuihno nchuhn. Namin quenda̱h cuihno nuhn che a̱ma rendonan nuhn nchuhn.

5 Nducote hua náhn che
quendạh cuihno uvo ne,
yạhvé dihno vo chahn che
chi ye, conan ye nchuhn, din
dạma nduh ne vedino min
che a ndihco ne chedave
yahn ne che cạh ne. Nduco
tihcạ ne, cuahn che ndạ
nuhn ne, hua quenan cuma
nuhn che comạn cạca nuhn
nchuhn.

6 A devano nchuhn te
cuahn che ndahva ndute
ndạta rihno vo ne, ndahva
renevạhn vo, ne cuahn che
doh rihno vo ne, doh
renevạhn vo.

7 Atihnocạno che recạh vo
vedino. Nahn che cạh vo
nduhva che ndihco vo che
cạh vo. Nahn che cạh vo
numacuahn chedave yuhn
vo, hua nduco fuerza, te
Dendiohs ne, yahino ye
ihyan che nduco vedeyeno
recạh ye.

8 Dendiohs ne, va
vederihquentiyon yahn ye
che conan ye nchuhn nạn
nducuahn, cạva che hua
dehva conda yahn mạn ne
mạn, cạva che va ndahva
yahn ne che conan ne ihyan
chenạhn mạn.

9 Tihcạ, te nạn Ndudo yahn
Dendiohs ne, a ndirun tuhcạ:

Ihyan che redin ye
vedevạhino nduco
ihyan chevạh ne,

rinan Dendiohs ihyan cuahn
dạma, ne hua ri doh
dehtenduh yahn ye.

10 A Dendiohs che recạh ye
ndute ndạta che rihno ihyan
mạn, rihquecheh ye ihyan
mạn. A ihyan min che din ye
che co ndeh ndute ndạta
yahn nchuhn mạn, tihdenạn
ye vedeyahino yahn ne mạn,
11 cạva che co chahte
nducuahn ntiyon yahn ne,
conan ne ihyan chevạh
numacuahn chedave yahn
ne. Nduco tihcạ ne, ndeva
ihyan yavenạn Dendiohs
yahn ntiyon che redin nuhn
vạn nchuhn.
12 Tihcạ, te vedino che
vatechica nuhn redin dạma
nuhn ne, din che ndạca che
chuhnun dihno vo mạn, nde
din che ndeva ihyan
yavenạn Dendiohs mạn.
13 Ihyan che ndondạ tạh ye
vedino min ne, ndeva ye
yavenạn Dendiohs, ndiyu
demạn yahn che ạma rinan
nchuhn ihyan mạn, ihyan
chenạhn mạn, ate yahn che
renevahnecun ne ndudo
ndah yahn Dihvo vo
Jesucristo.
14 Namin covạh ye cạva
nchuhn numacuahn
chedave yahn ye yahn che
tihyon yune Dendiohs
nchuhn che din ne
vedevạhino nduco ye.
15 Nundihve cuahn Dendiohs
che ạma chahte vedeyahino
yahn ye cạvo vo, che nde hua
retumacadino mạn vo,
dechuh ye Dihvo vo
Jesucristo, ndedevahn ye
uvo.

10

Vederihquentiyon che quenan cuma Pạblo

1 U Pạblo, riyạhvé nchuhn
numacuahn vedino
vedenecun nduhcạ che nahn
Dihvo vo Jesucristo. Nạhn
nchuhn ne, rạhn ne yáhn che

ą̱ma tą́n cuahn che yahn quenán, ne cuahn che quenún vą̱n nchuhn ne, ą̱ma necún.

2 Ate riyą̱hvé nchuhn che hua din ne che ndą̱ca yune che dín castigo nchuhn cuą̱hn che ndą́, te va inó che dín castigo ihyan che rą̱hn ye che vatechica nuhn vedeyeno yahn mą̱n nuhn.

3 Cuą̱co te ihyan iyehnse nuhn, ate redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs nduhcą̱ che nahn ye, ndiyu nduhcą̱ che nahn mą̱n nuhn.

4 Nduhcą̱ sandą̱do che chenan cuma se dehtenduh che richihve yahn se nąn che ruhn se ne, tihcą̱ chenan cuma nuhn vederihquentiyon chahte. Vederihquentiyon min ne, ndiyu yahn ihyan iyehnse, te yahn Dendiohs, ne co ndą̱hco ndiya ihyan che duhtuno ihyan ye.

5 Namin ndą̱hco ndiya nuhn ihyan, che numacuahn vedeyą̱de mą̱n, vededevano yahn mą̱n ye mą̱n, rahcotą̱hn ye yahn Dendiohs, ne ndą̱hco nuhn ihyan tą̱h Dihvo vo Jesucristo, cą̱va che dinahn ye yahn ye.

6 Cuahn che a ndą̱hcą̱ redinahn nchuhn ne, nuhn ne, vate nuhn cą̱va che din nuhn castigo ihyan che rahcotą̱hn ye.

7 Nchuhn ne, rihco ne cudą̱do nde nąn ran nde nąn rica nuhn, ate hua rendihche ne tą̱cą̱ chedave yahn nuhn. Ndete che devano cuą̱co ne che a yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, cuedevano ne te namin nuhn ne, a yahn ye nuhn.

8 Te Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon nuhn, ndiyu cą̱va che din nuhn che conda nchuhn, ate cą̱va che conan nuhn nchuhn che cotahno ne ihyan numa ino ne. Chemin che, andahre ą̱ma rendonán vederihquentiyon min ne, hua ri cuihnąn.

9 Tihcą̱ rą́hn rí nchuhn cą̱va che hua ndedecadino ne che ndere renahn dihyá nchuhn nduco cą̱ca che redechúh yahn ne.

10 Hua nąhn che namin nchuhn tihcą̱ ndedecadino ne, te nąhn ihyan ne, rą̱hn ye te ą̱ma renan inó che cą̱yá ihyan nąn cą̱ca che redechúh yahn ye, ate cuahn che quenún vą̱n ye ne, hua dito nąn nde hua ndahchan ndudo yáhn.

11 Ihyan che tihcą̱ rą̱hn ye ne, codevano ye te nduhcą̱ che yudo rihquentiyon nuhn cuą̱hn che yahn chenan nuhn, redirun nuhn yahn ne ne, atihnocą̱ yudo cą̱hcantiyon nuhn cuą̱hn che ndą̱ nuhn vą̱n ne.

12 Hua rendeva mą̱n nuhn yavenąn nuhn nduhcą̱ che redin nąhn ihyan che rendonan mą̱n ye ihyan, te ą̱ma vedetundo che redin ye, rendeva mą̱n ye yavenąn ye, rą̱hco ye che tahque rigonun chihve ye che co ihyan chenąhn.

13 Nuhn ne, hua redin yą̱de nuhn, rechuhnan nuhn vederihquentiyon che te

Dendiohs nuhn, che din nuhn ntiyon yahn ye vạn nchuhn.
14 Nuhn che ndạ nuhn menạn ndita, cahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan nchuhn, ne chemin che redin yahn che quendi nuhn cạhcantiyon nuhn nchuhn. Che tihcạ redin nuhn ne, hua rechuhnan nuhn vederihquentiyon che chenan cuma nuhn.
15 Hua redin yạde nuhn, rihquentiyon nuhn nạn che nedin tạma ca ihyan ntiyon. Che cuạco ne, chenan ino nuhn che cotahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne, cạva che co chahte ntiyon che redin nuhn vạn nchuhn, ne quendi nuhn nduhcạ che a cochi nuhn rihquentiyon nuhn.
16 Tuhme quendi nuhn cuacotuhn nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo yạn chenạn, ate hua cahnevi nuhn ntiyon che nedin tạma ca ihyan.
17 Duh nchuhn che nahn ndonan mạn ne nchuhn ne, tahque ndah che ndonan ne Dihvo vo Jesucristo,
18 te ihyan che rendonan mạn ye ihyan ne, hua cochihve yahn ye che tihcạ redin ye. Me ihyan che rendonan Dihvo vo Jesucristo ihyan ne, atenạn ihyan chahn che rendeva Dendiohs ihyan.

11

Sạhn che redin cạ se che apóstol se

1 Ạma ndạhcạ ndete che din chahtino nchuhn che ndonán vederihquentiyon che quenan cumá. Co rạhco ne che ạma vedetundo che tihcạ redín.
2 Ate hua, te ạma yahinó nchuhn nduhcạ che nahn Dendiohs, cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne, ne náhn che dave chedave yahn ne, ndạ ne nạn ye.
3 Nducote chundah ne, ạma mạyon se ne, ndo se cu, chihncheh se Eva. Namin nchuhn ne, vạhinó cạva ne, te denạn hua numa ino ne ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ne cạh yune ne che cahncheh se nchuhn, cuacondạh vedạme ne ihyan.
4 Vạhinó cạva nchuhn, te denạn ndạ sạhn che cacuahn se tạma ndudo menun ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo mạn, cuahndudo se tạma ndudo, redin vahn se che ndudo ndah yahn Dendiohs mạn, conun se nchuhn che nevahnecun ne tạma vaco menun Vaco Ndah yahn Dendiohs mạn, ne a ndah no ino ne cotahno ne nducuahn.
5 Ricá nchuhn che din chahtino ne yáhn, nạn sạhn chạhn che redin vahn ne apóstol ndah, te nde tah hua rinda nan yahn vederihquentiyon che quenan cumá nạn vederihquentiyon yahn se.
6 Andahre hua ndahchan ndudo yáhn nạn che rahndudó, ate nạn

vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a devanó ndendi ndendita nduhcą che a rendihche mąn nchuhn.

7 Hua dehve ąma nunde che din mą́n ntiyon, ndąca che chuhnún cuahn che cahndudó ndudo ndah yahn Dendiohs, chihnevan nchuhn. Tahque ndah ne, quendąh vedechahtinó chuhríhn cąva che ndah yahn ne.

8 Cuahn che quenán vąn nchuhn, dín ntiyon yahn Dendiohs cąva che ndah yahn ne ne, dihno vo che vate ye tąma yąn chinan ye u cąva che ndąca che chuhnún, ate anduhnecą che ndere chehneví yahn ye, te ndiyu ihyan chahn va che conan ye u ro min.

9 Cuahn che chicuah nan yáhn ne, nde ąma nchuhn hua dendúh nchuhn. Tahque ndah ne, ąma o dihno vo che chica ye yąhn yahn Macedonia, chinan ye u. Nduco tihcą ne, hua dendúh nchuhn ro min. Atihnocą hua dendúh nchuhn caviyąn deman.

10 Nde muhn nde nąn Dihvo vo Jesucristo, cuąco rą́hn rí nchuhn chemin. Numachahte yąhn yahn Acaya, hua quendąh cuihnó nąn nde ąma ihyan, yahn che tihcą rą́hn.

11 Ndiyu che hua yahinó nchuhn che hua náhn che conan ne u. A mąn Dendiohs devano ye che ąma yahinó nchuhn.

12 Quendí dín tihcą cąva che co cuihnąn sąhn yąde chahn che vatechica se redin cą se che apóstol se, redin cą se che redin se ntiyon nduhcą che redin nuhn.

13 Sąhn chahn ne, ndere vatechica se, rihncheh se ihyan, redin cą se che apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo sąhn.

14 Hua cąhn ino nchuhn che redin cą se che apóstol se, te a devano vo te namin chundah ne, rendedeche se sąhn, co ndącondą se nde ąma ángel diyąhn ndete che nahn se.

15 Chemin che nde hua cąhn ino nchuhn, ndihchero ne sąhn chahn che redin se ntiyon yahn se, redin cą se che ndudo ndah yahn Dendiohs che rahndudo se. Yahn nducuahn che redin se ne, va che din Dendiohs castigo sąhn, nedihve se nunde yahn se.

Nduhcą che rechuhrihn Pąblo nąn ntiyon yahn Dendiohs

16 Ndaconan rą́hn rí nchuhn che hua ndedecadino ne che ąma vedetundo che náhn ndeva mą́n yavenąn. Ndete che tihcą ndedecadino ne ne, codin chahtino ne yáhn.

17 Che rą́hn rí nchuhn che náhn ndeva mą́n yavenąn ne, ndiyu Dihvo vo Jesucristo che tihcą rihquentiyon ye, te chemin ne, vedetundo yahn mą́n.

18 Nducote ąma yąhn sąhn che redin yąde se che ąma ndah ihyan se ne, namin u ne, ndeva mą́n yavenąn.

19 Tihcą dín, te nchuhn ne, ąma devano ne che rąhco ne,

nde hua ri cuihnạn ne, a ndah no ino ne retuma ino ne sạhn che rendeva mạn se yavenạn se.

20 Andahre redin se decạhya yahn se nchuhn mạn, rendinun rendinạhno se nchuhn mạn, redin yahn se dehtenduh yahn ne mạn, rinạn se yahn nchuhn mạn, rahn se vạconạn ne mạn, ate a ndah no ino ne.

21 Anduhnecạ ndete che ạma vedecuihno chemin cạvá, te nuhn ne, hua rihquino nuhn che ndere din nuhn nduco nchuhn.

Andahre ạma vedetundo, ate namin u ne, co din yạdé nduhcạ che redin sạhn chahn.

22 Ndete che redin yạde se che sạhn nación yahn Israel sạhn ne, namin u ne, ihyan nación yahn Israel u. Ndete yahn che rente se devạco hebreo ne, namin u ne, renté devạco min. Ndete yahn che ndạta yahn Abraham sạhn ne, namin u ne, ndạta yahn ye u.

23 Ndete nạn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nahn din yạde se ne, namin u co dín ạma vedetundo, ndo yạdé, te tahque ndichihve u nạn ntiyon yahn ye mạn, tahque nedín ntiyon yahn ye mạn, tahque ndeh yune nenún vạcoyạhn mạn. Ạma ndeh yune nahn ihyan u mạn, ạma ndeh yune adeche cạhno ihyan u mạn.

24 Sạhn nación yahn Israel ne, uhn yune din se castigo u, chahn se ndico ntihyon cun cuarta u.

25 Ino yune chahn se yạhn u. Ạma yune ndo dạma ihyan, cạh ye tu u nde a chihno ye u, che rạhco ye. Numacuahn ro che quechicá nạn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ino yune cheche nun bạrco nạn che quenún, ạma ro ạma yạn quenún vạn nuniyạhn.

26 Ạma chuhríhn nduh cuạn nạn che quechicá yahn ntiyon che quenán. Ạma ndeh yune adeche quenda ico u. Nduh cuạn nạn che quechicá ne, ạma cạhnda, yahn che ạma vate sạhn duco. Ạma ndeh yune cuahto din tạn ihyan nación yáhn mạn, ihyan nación chenạhn mạn, nducó, adeche cạhno ye u. Adecotino che quechicá, viyạn mạn, viyạta mạn, nuniyạhn mạn, ạma chuhríhn, adeche cóh nạhn cuạn. Me sạhn che redin cạ se che ritahno se Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn dạma chenun ino se vedetạn, nahn cạhno se u.

27 Ạma chi cunó nạn ntiyon mạn, ạma quenduché mạn, ạma chih cuicó mạn, chih yạcá mạn. Nạhn cuạn ne, adeche coh iché, quechicá vạn ngo, nde tino yáhn metah.

28 Avạne yahn nducuahn chemin chan ne, ạma rendedecadinó ro ro, cạva nducoyạca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te u che redín cudạdo ihyan.

29 Nducoyạca dihno vo che hua ndah richahtino ye

Dihvo vo ne, a̱ma rendededecadinó ca̱va ye. Namin nducoya̱ca dihno vo che redin ihyan che rahtendihco ye nunde ne, a̱ma ri rá̱n ca̱va ye.

30 Ndete che nahn co yenó ne, tahque ndah che co yenó yahn dehtenduh che rihco ro che hua rigonun chihvé.

31 Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che rendeva vo yavena̱n ye cuahn da̱ma ne, devano ye te cua̱co che rá̱hn.

32 Cuahn che quenán ya̱n Damasco ne, gobernador che rinan se rey Aretas, va se ya̱n min, ne chih se sanda̱do yune che nahn din se preso u.

33 Ate ndedevah ihyan u chete a̱ma cuahte cuahn veda̱me chete che ndacoriya chihto ya̱n me, ne nduco tihca̱ cáhn.

12

A̱ma vederihno che ca̱h Dihvo vo Jesucristo, ndihchero Pa̱blo

1 Hua redin yahn che ndeva má̱n yavená̱n, ate va che có nchuhn yahn a̱ma vederihno che te Dihvo vo Jesucristo, ndihcheró.

2-3 A ndeh nduyo che ritahnó Dihvo vo Jesucristo, ne ma̱n adive ne, a ri ndiche cun nduyo ne, quenda ye u vahchetero. Hua devanó, a má̱n, o vacó, atena̱n Dendiohs devano ye. Ate tanoca̱ nduh ne, quenda ye u vahchetero.

4 Min chihneván a̱ma ndeh ndudo che nde hua rentaquinó deh che ca̱hmá yahn. Ava̱ne ne, ca̱hnda va che ca̱hmá.

5 Vederihno min che cua̱co, redin yahn che ndonán. Ate ca̱va má̱n ne, nde hua redin yahn che ndo ya̱dé. Atena̱n yahn che nde hua rigonun chihvé, atena̱n yahn chemin che co co yenó.

6 Ndete che nahn ndo ya̱dé ne, dehve ndere ndo ya̱dé, te ndudo cua̱co che ca̱hmá. Ate tahque ndah che nde hua ca̱hmá yahn, ca̱va che hua ca̱va chemin nevahnecun ihyan u, te atena̱n che cahnevan ye che renté ma̱n, ca̱hco ye cuda̱do nduhca̱ che quechicá ma̱n.

7 Ca̱va che hua a̱ma din ya̱dé che ndihcheró vederihno min ne, ca̱h yune Dendiohs che dechuh chundah a̱ma cah ta̱n, cheta̱h u, redin che rechuhríhn cuahn da̱ma.

8 A ino yune a̱ma chicá favor Dihvo vo Jesucristo che cahnevi ye cah min,

9 ate ra̱hn ye ri ye u te nduco che yahino ye u, a va, te tahque rihco ro ye vederihquentiyon yahn ye nduco ihyan che nde hua rigonun chihve ye. Chemin che a̱ma yenó che rechuhríhn, redin cah, te nduco tihca̱ ne, tahque rihco ro Dihvo vo vederihquentiyon yahn ye nducó.

10 Ri yenó yahn nducuahn che rechuhríhn na̱n ntiyon yahn Dihvo vo, che ndere riya ihyan u ma̱n, che redin ta̱n ye nducó ma̱n, che hua

rendaca che rechuhnún man, che yah rahnó man, te cuahn che rendó nde ndiyahn ne, tahque rihco ro Dihvo vo vederihquentiyon yahn ye nducó.

Pablo ne, ama rendededecadino ye cava ihyan yahn Dendiohs che vate ye yan Corinto

11 Ama vedetundo che rahn yadé nduco nchuhn, ate nducote retuma ino ne sahn che rihncheh se nchuhn ne, quenan cuma che tihca dín. Nchuhn che redin yahn che ndeva ne yavenán, ndiyu mán, te andahre lado yáhn nde hua rigonun chihvé, ate hua dehva rinda nan yáhn nan sahn apóstol chemin chan, che rahco ne che ama ndah se.

12 Cuahn che quenán van nchuhn ne, nduco rino nduco ndah dín vederihno, chihnde ro che apóstol numa cuaco u.

13 Nchuhn ne, dama no din yahinó nchuhn nduco dihno vo che vate ye tama yan. Ate ndete che rahco ne che quendihcó nunde yahn che hua dendúh nchuhn che ndaca che chuhnún ne, codin chahtino ne yáhn.

14 Ráhn rí nchuhn te a rihcoyan yáhn che ndaconan chí quendihcheró nchuhn co ino yune. Nde hua dendúh nchuhn, te rechí cava che ndah yahn ne, ndiyu cava che nahn co yáhn dehtenduh che va yahn ne. Tihca, te redín nduhca che redin ihyan che rihcacheh ye daya ye. Ndiyu man ye chenan ino ye che cahcacheh daya ye ihyan.

15 Andahre cuahn che tahque yahinó nchuhn, ra tin ne, ne ti nan ti ino ne rendihchero ne u, ate nde nduco nduh ne, vá vedeyeno che quendí conán nchuhn, nde vá vedeyeno che cahco mendáhn u cava che ndah yahn ne.

16 Andahre devano cuaco nducoyaca nchuhn che hua dendúh nchuhn cava che ndaca che chuhnún, ate nde nduco nduh ama o ne ne, renuhn ino ne, rahn ne che nducote ama mayon u ne, chihnchéh nchuhn.

17 Namin a devano nchuhn che ndiyu che chihnchéh nchuhn che dechúh ama o dihno vo, chendihchero ye nchuhn.

18 A dechúh Tito nduco tama dihno vo, chendihchero se nchuhn, ne a devano ne te hua chihncheh se nchuhn. Namin a devano ne te nde ama nuhn hua nihncheh nuhn nchuhn, te dama vederendededecadino yahn nuhn man, runecade vatechica nuhn man.

19 Dihnó che yahinó nchuhn, che tihca dirún yahn ne ne, co rahco ne che rahn nán man nuhn. Ate hua, te nde muhn nde nan Dendiohs, nducuahn che redin nuhn ne, redin nuhn numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, cava che tahque numa ino ne cotahno ne ihyan.

20 Tihca dín, te nahn che runecade chenan nchuhn

cuahn che ndą́, cąva che co yenó cąva ne, ne hua ndąca yune che dín castigo nchuhn, co rą́n. Vąhinó cąva nchuhn, te denąn cuahn che ndą́, ntącá nchuhn che vate cąnda ne mąn, redin ve ne yahn vih mąn, tąn ne nduco vih mąn, redin yąde ne mąn, redin vi ne mąn, retumacąh ne cuendo nduco vih mąn, rih nunde ą̄ma tąma ne yahn vih mąn, ndeh cuąn ndi ne nduco vih mąn.

21 Namin vąhinó, te denąn cuahn che dechuh tun Dendiohs u vąn nchuhn ne, co cuihnąn cąva ne. Co nde va che cuacó cąva ą̄ma yąhn nchuhn che metah nto ino ne nunde che chenan cuma ne nde ro menąn, metah cąhcomąn ne che chihngą̄ redin ne mąn, che ndere rahtenan ne nduco ihyan che hua nihnevąco ne nduco ye mąn, che ą̄ma idihya ne mąn.

13

Rąhn Pąblo che cąhn tun ye yąn Corinto

1 Mąn co ino yune che ndaconan chí quendihcheró nchuhn. Nducoyąca ne che va nunde yahn ne ne, dinoca ndąhco cuąco o ino ihyan, tuhme co ne castigo.

2 Cuahn che ndą́ chi o yune ne, a rą́hn nduco nchuhn te cuahn che chí tąma yune ne, dín castigo nducoyąca nchuhn che a chendihco ne nunde nde a rąhn me, nde nducoyąca nchuhn che cade rahtendihco ne nunde. Mąn ndaconan dirún yahn ne che a rą́hn cąva che hua conąn ne.

3 Nducote nahn nchuhn che cąhco ró che quenán nąn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn che ndą́ tąn ne, tumacadino ne. Dihvo vo Jesucristo ne, hua dehve vąh ye nchuhn, te yudo vederihquentiyon yahn ye.

4 Andahre quenan yąh ye nąn cruz, chih ye nduhcą ą̄ma ihyan che nde hua rigonun chihve ye, ate ndedetuhche Dendiohs ihyan, ndąhco ye vederihquentiyon tąh ye. Atihnocą nuhn, andahre rąhco ihyan che nde hua rigonun chihve nuhn, ate ritahno nuhn ihyan min, ne chemin che te Dendiohs vederihquentiyon, chenan cuma nuhn cąva che ndah yahn ne.

5 Cuendedecadino nchuhn cąva mąn ne, a ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, o hua. Ndete che numa cuąco ritahno ne ihyan ne, quenun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, ne ndete che hua ne, hua.

6 Quenan inó che codevano nchuhn te nuhn ne, ritahno nuhn ihyan min numa cuąco, quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn.

7 Rica nuhn Dendiohs cąva nchuhn che hua cuahtendihco ne nunde, ne hua conan cuma che din nuhn castigo nchuhn, cuhnde ro che quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn. Andahre ndąhchenan ihyan nuhn, cąhma ye che hua quenun Vaco Ndah yahn ye

nuhn, ate tihcą redin nuhn, te tahque nahn nuhn che runecąde cuahtechica ne, che co che quendąh yavenąn nuhn.

8 Tihcą, te nuhn ne, ndotenan che cąhca tąn nuhn yahn ihyan che redinahn ye Ndudo yahn Dendiohs ne, va che ndeva nuhn yavenąn ye.

9 Vedeyeno yahn nuhn ne, che cotahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne. Dehve din yahn che ndąhchenan ihyan nuhn. Namin revąh nuhn cąva ne, che nde tahque numa ino ne cotahno ne ihyan.

10 Chemin che numanahn che ametah chí ne, dirún cąca cuh, dechúh yahn ne, cąva che nto ino ne nunde yahn ne, ne hua conan cuma che dín castigo nchuhn cuahn che ndą́ tąn. Tihcą, te hua náhn che vederihquentiyon che te Dihvo vo Jesucristo u, cochihve demąn cąva che dín castigo nchuhn. Tahque ndah ne, náhn che cochihve cąva che quendi cotahno ne ihyan numa ino ne.

11 Dihnó, mąn ne, Dendiohs conduco ye nchuhn. Runecąde cuahtenan ne mąn, cuenecąh yąn ąma tąma ne chedave yahn vih mąn, ąma no ndudo codin ne nduco vih mąn, ndąhcą cuahtenan ne nduco vih mąn, ne Dendiohs, ihyan min che yahino ye uvo mąn, redin ye che rahte dihn chedave yuhn vo mąn ne, conduco ye nchuhn.

12 Cuenecąh ąma tąma ne Dendiohs vih numacuahn vedino vedenecun.

13 Cuendeva ne Dendiohs yahn nducoyąca dihno vo che vate ye muhn.

14 Dendiohs mąn, Dihvo vo Jesucristo mąn, din yahino ye nchuhn. Conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn. Tihcą co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO, DECHU̱H YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YA̱N GALACIA

1 U Pa̱blo ne, ndiyu ihyan
iyehnse che chihco ye
vederihquentiyon táh che co
apóstol, te a Dihvo vo
Jesucristo ma̱n, Dendiohs
Chida, ihyan min che
ndedetuhche ye Dihvo vo
va̱n tena̱hn ma̱n.
2 Nchuhn che ritahno ne
Dihvo vo Jesucristo, che vate
ne ya̱hn yahn Galacia, u
nduco nducoya̱ca dihno vo
che chenan ye muhn nducó,
dirún nuhn ca̱ca cuh, dechuh
nuhn yahn ne.
3 Dendiohs Chida ma̱n,
Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din
yahino ye nchuhn, din ye
che nda̱hca̱ cuahtenan ne.
4 A Dihvo vo Jesucristo che
chihco menda̱hn ye ihyan
chih ye ca̱va nunde yuhn vo,
ndedevahn ye uvo va̱n ihyan
nunde nduhca̱ che nahn
Chido vo Dendiohs,
5 ihyan min che va che
ndeva nducoya̱ca ihyan
yavena̱n ye numacuahn ro.
Tihca̱ co.

Va a̱ma na̱n no ndudo ca̱va che ndevahn ihyan

6 A̱ma rahn inó che nduco
nun raconda̱h veda̱me
nchuhn Dendiohs, ihyan
min che tenda̱hnun ye uvo,
dechuh ye Dihvo vo
Jesucristo che yahino ye uvo.
Ma̱n ne, riquendi ne ta̱ma
na̱n ndudo.
7 Ndiyu che va ta̱ma na̱n
ndudo ndah, ate che tahque
ri ne, vate ihyan che
redetohnan ye ino nchuhn,
nahn ndacorun ye ndudo
ndah yahn Dihvo vo
Jesucristo.
8 Adecoduhno ihyan che
cuahndudo ye ta̱ma na̱n
ndudo che ndiyu ndudo che
rahndudo nuhn, rihnevan
nchuhn ne, ihyan min ne, va
che conda ye, andahre u o
a̱ma ángel che ca̱ca ye
vahchetero.
9 Nduhca̱ che chicuáhn
nchuhn ro mena̱n ne, ma̱n
ne, ndaconan ntihyon yán
ta̱ma yune. Adecoduhno
ihyan che cuahndudo ye
ta̱ma na̱n ndudo che ndiyu
ndudo che a chitahno
nchuhn ne, ihyan min ne, va
che conda ye.
10 U ne, hua rinúhn che co
yeno ihyan iyehnse ducó, te
che rinúhn ne, che co yeno
Dendiohs. Ndete che núhn
che co yeno ihyan iyehnse
nducó ne, nde hua co conán
na̱n ntiyon yahn Dihvo vo
Jesucristo.
11 Dihnó, nahn che
codevano nchuhn te ndudo
ndah che cahndudó,
chihnevan ne ne, ndiyu
vededevano yahn ihyan
iyehnse,
12 te nde a̱ma ihyan
iyehnse ne, hua chicuahn ye
u. Che rahndudó ne, ma̱n
Dihvo vo Jesucristo te ye,
checadinó.

13 A checadino nchuhn
nduhcą ihyan u ro menąn
cuahn che chitahnó dąma
nduco ihyan nacíon yahn
Israel. Din tą́n nduco ihyan
yahn Dendiohs, rihcó che
decuihnó ihyan.
14 Nduhcą che ritahno
ihyan nación yáhn Israel ne,
u che tahque quendąhną́n
che co nducoyąca combiero
yáhn, te numa inó quendí
costumbre yahn ihyan ndico
yáhn.
15 Ate Dendiohs ne,
tendąhnun ye u numacuahn
vedeyahino yahn ye, ne
chihco vih ye u nde ro che
metah cuhndeyą́n.
16 Ndą ro che nahn ye ne,
dechuh ye Dąya ye ną́n, te
cuande ye ndudo yahn ye u
cąva che cuahndudó vąn
ihyan nación chenąhn.
Cuahn che tihcą chi ne, hua
cháhn chiqueruné nde ą̱ma
ihyan,
17 nde hua cháhn yąn
Jerusalén chendihcheró
ihyan che tahque menąn ndi
ye apóstol che co u. Tahque
ndah ne, cháhn yąhn yahn
Arabia. Chihno min ne,
ndaconán yąn Damasco.
18 Nde chihno ino nduyo
ne, tuhme cháhn yąn
Jerusalén che ndihcheró
Pedro, ne quenán nduco ye
ntihyon ro.
19 Atenąn ihyan min nduco
Jacobo, dihno Dihvo vo
Jesucristo, ndihcheró ihyan.
Hua ndihcheró ihyan apóstol
chenąhn.
20 Nde nąn Dendiohs ne,
ndudo cuą̱co che dirún yahn
nchuhn.
21 Adive ne, cháhn yąhn
yahn Siria mąn, yąhn yahn
Cilicia mąn.
22 Tąhn min ne, dihno vo
che ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo, che vate ye estądo
yahn Judea ne, hua
rendihche ye u.
23 Che devano ye yáhn ne,
atenąn che rente ihyan che a
u che din tą́n ro menąn me
nduco ihyan che ritahno ye
Dihvo vo mąn, che rahndudó
ndudo che rihcó che
decuihnó ro menąn me mąn,
24 ne rendeva ye yavenąn
Dendiohs cą̱vá.

2

Pąblo ne, nevahnecun ihyan apóstol chenąhn ihyan

1 Chihno ndichecun nduyo
ne, cháhn tąma yune yąn
Jerusalén nduco Bernabé, ne
quendá Tito.
2 Cháhn, te checadinó te
tihcą nahn Dendiohs. Min
ndo dąma demąn ihyan che
ndinąn ye yahn yą̱co, ne
necąh cuandé ihyan yahn
ndudo ndah che rahndudó
vąn ihyan nación chenąhn.
Tihcą dín, te nahn cadinó
deh cąhma ye yahn ntiyon
yáhn, a cochihve o hua.
3 Nde Tito che nduco se u,
andahre sąhn tąma nación
se, ate hua din ye fuerza che
conan seña sąhn.
4 Ą̱ma o sąhn che redin cą
se che ritahno se Dihvo vo
Jesucristo ne, cuąhn ndeh
chendą se min, rano se
nuhn, nahn cua cuande se
nuhn dehco che vatemąn ino
nuhn, ritahno nuhn Dihvo

vo Jesucristo, te nahn se che ndaconan quendi nuhn ley che dirun Moisés, din che denduh ino nuhn.
5 Ate nde tah hua tumacạh nuhn yahn sạhn chahn, te rendededecadino nuhn cạva nchuhn, ne hua cạh yune nuhn che tihdenan se costumbre ndico nạn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.
6 Me ihyan ndinạn chahn ne, a ndinạn ye o hua, chemin ne, nde hua cuande yáhn, te Dendiohs ne, dạma no rendihche ye nducoyạca ihyan. Ihyan chahn ne, metah nde ạma nạn ndudo che quendudonạn devano ye che va che cacuahn ye u.
7 Tahque ndah ne, tumacadino ye che mạn Dendiohs nahn ye ntiyon u che cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo vạn ihyan nación chenạhn nduhcạ che nahn ye Pedro che cuahndudo ye vạn ihyan nación yahn Israel.
8 Nduhcạ che cạh dito Dendiohs Pedro nạn ntiyon vạn ihyan nación yahn Israel ne, tihcạ cạh dito ye u nạn ntiyon vạn ihyan nación chenạhn.
9 Jacobo mạn, Pedro mạn, Juạn mạn, ihyan chahn che ndinạn ye, nducote tumacadino ye te numacuahn vedeyahino nte Dendiohs vederihquentiyon u ne, nevahnecun ye nuhn, u nduco Bernabé, ne nte cạde ye che quendi nuhn cuahndudo nuhn vạn ihyan nación chenạhn, ne mạn ye ne, quendi ye cuahndudo ye vạn ihyan nación yahn Israel.
10 Atenạn che chica ye nuhn ne, che din nuhn cuande cạva ihyan chevạh che vate ye min. Chemin ne, numacuahn vedeyeno dináhn.

Pạblo ne, yạhve ye Pedro min yạn Antioquía

11 Adive cuahn che chahn Pedro yạn Antioquía ne, tumacadinó che hua runecạde ye, ne quenan cuma che yạhvé ihyan.
12 A menạn ne, reh ye dạma nduco ihyan nación chenạhn. Ate cuahn che ndạ ạma o sạhn che dechuh Jacobo ne, din vih ye, ametah cheh ye dạma nduco ihyan chahn, te vạh ye ihyan che riquendi ye redinahn ye ley che dirun Moisés.
13 Nduco chemin ne, chihco ro ye che o nạn o chende ye, ne nducoyạca ihyan nación yahn Israel che rendo dạma ye min, nde Bernabé ne, dạma chi ye nduco ye.
14 Che tihcạ din ye ne, chihnde ro yahn ye che hua runecạde riquendi ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Chemin che ráhn rí Pedro nạn nducoyạca ihyan ndiyạco: “Di, che sạhn nación yahn Israel di, a metah ro che dạma ri nduco dihno vo ihyan nación chenạhn, chihcoman costumbre yahn ihyan nación yehn. Mạn ne, ¿tạca che nahn din fuerza dihno

vo ihyan nación chenạhn che dinahn ye costumbre yahn ihyan nación yehn?"

Ihyan nación yahn Israel mạn, ihyan nación chenạhn mạn, che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndevahn ye

15 Nuhn ne, ihyan nación yahn Israel nuhn, ndiyu ihyan nunde nuhn nduhcạ ihyan nación chenạhn.

16 Ate devano nuhn che atenạn che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo che ndeva Dendiohs uvo, ndiyu che dinahn vo ley che dirun Moisés. Chemin che nạhn nuhn ne, cạva che ndeva Dendiohs nuhn ne, ndotenan che dinahn nuhn che rihquentiyon ley min ne, chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo. Tihcạ din nuhn, te andahre dinahn ihyan che rihquentiyon ley min, ate hua cạva chemin ndeva Dendiohs ihyan.

17 Mạn che a chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, che nahn nuhn che ndeva Dendiohs nuhn ne, ndete che quendạh ro yahn nuhn che ihyan nunde nuhn nduhcạ ihyan nación chenạhn ne, ¿a cạhquino vo cạhmo vo che Dihvo vo quendihco ye nunde ne? Hua.

18 Ạma te a chihcomạn nuhn ley che dirun Moisés ne, ndete che ndaconan nuhn dinahn nuhn che rihquentiyon ne, nduco chemin cạhco ro nuhn che ihyan nunde nuhn.

19 Cuạco che tihcạ, te u ne, a nạn ley min tumacadinó che hua ndạcá vederenchahco che dináhn vederihquentiyon yahn mạn, che tahque ndah cochahtinó Dendiohs mạn.

20 Anduhnecạ ndete che quenan yạh dạma nduco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Dạya Dendiohs. A ihyan min che rihquentiyon ye u, ndiyu mạ́n. A yahino ye u, ne chihco mendạhn ye ihyan chih ye cạvá. Mạn ne, nducuahn che redín ne, a yahn che ritahnó ihyan.

21 Ndiyu che duche rinó vedeyahino yahn Dendiohs, ate hua co ndeva ye ihyan cuande yahn che dinahn ye ley che dirun Moisés, ne chemin che quenan cuma che chih Dihvo vo Jesucristo.

3

Che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua redotenan vo ley che dirun Moisés

1 Nchuhn dihnó che vate ne yạn Galacia, a te cuande ndah nuhn nchuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenan yạh ye. Ate mạn ne, ạma tundo ndạcondạ ne, chitahno ne yahn ihyan che chihncheh ye nchuhn, chihcomạn ne che redinahn ne ndudo cuạco.

2 Nahn che cuahte nchuhn ndedecadino ne. ¿A te Dendiohs Vaco Ndah yahn ye nchuhn yahn che dinahn ne ley che dirun Moisés, o te ye yahn che chitahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo?

3 Hua co nchuhn chevạh cạ tundo. A quenun Vaco Ndah

yahn Dendiohs nchuhn yahn
che chitahno ne, ne hua
ndạhcạ che ndevanạn ne
richahtino ne ley min.
4 Ndete che cạhcomạn
nchuhn ndudo ndah yahn
Dihvo vo Jesucristo ne, nde
ạma nạn dehtenduh che a
din Dendiohs nduco ne, hua
cochihve yahn ne. Ate
quenan inó che cochihve
yahn nchuhn.
5 Cuahn che redin
Dendiohs che renun Vaco
Ndah yahn ye nchuhn,
rinahn vederihno vạn ne ne,
ndiyu cạva che redinahn ne
ley che dirun Moisés, te cạva
che ritahno ne Dihvo vo
Jesucristo.
6 Cua cuande ne nduhcạ
che chinahn nduco
Abraham. Ihyan min ne,
chitahno ye Dendiohs, ne
cạva chemin no che nedin
yahn Dendiohs ihyan.
7 Cuedevano nchuhn te
nducoyạca ihyan che ritahno
ye Dendiohs ne, riquendi ye
yune yahn Abraham.
8 Nde a rạhn me ne, a
ndirun nạn Ndudo yahn
Dendiohs te ihyan nación
chenạhn che cotahno ye ne,
nedin yahn Dendiohs ihyan.
Ndudo ndah min ne, a ndudo
che cạh Dendiohs Abraham,
rạhn ye tuhcạ: “Vedeyahino
che quenan cumá ndoque
ne, a namin che ndah yahn
ihyan nducuahn nación.”
9 Nducote tihcạ ne,
nducoyạca ihyan che
ritahno ye ne, nedin yahn
Dendiohs ihyan nduhcạ che
nedin yahn ye Abraham
yahn che chitahno ye.
10 Me nducoyạca ihyan che
richahtino ye che ndevahn
ye nduco che dinahn ye ley
che dirun Moisés ne, va che
conda ye, te nde ạma ihyan
hua cocha ye dinahn ye ley
min. Va che conda ye, te a
ndirun nạn Ndudo yahn
Dendiohs tuhcạ: “Nducoyạca
ihyan che hua dinahn ye
nducuahn che ndirun nạn
ley ne, va che conda ye.”
11 Nducote tihcạ ne, a
ndero ndi che nde ạma ihyan
hua tuno ye nạn Dendiohs
nduco che dinahn ye ley
min. A namin no tun ndirun
nạn Ndudo yahn Dendiohs
tuhcạ: “A ihyan che ritahno
ye che ndedevahn Dendiohs
ihyan, ndeva ye ihyan.”
12 Ate hua tihcạ ley che
dirun Moisés, te chemin ne,
rihquentiyon che dinahn
ihyan ndiyu che cotahno ye.
Chemin ne, a ndirun nạn ley
min tuhcạ: “Ihyan che
dinahn ye nducuahn che
rihquentiyon ley cuh ne,
ndevahn ye.”
13 Dihvo vo Jesucristo ne, a
ndedevahn ye uvo, metah
che conda vo nduhcạ che
rihquentiyon ley min. Mạn
ye chuhrihn ye menun vo,
chi ye ye castigo che va che
co vo. Chinahn nduco ye
nduhcạ che a ndirun nạn
Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ:
“Nducoyạca ihyan che a
ndinda ye ne, renan yạh ye.”
14 Nduco tihcạ ndedevahn
ye uvo cạva che din ye che
conahn ndudo che necạh
Dendiohs Abraham cạva che
ndah yahn ihyan nación

chenạhn. Namin nduco tihcạ ne, nducoyạco vo che ritahno vo ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo nduhcạ che a cạh ye ndudo yahn ye.

15 Dihnó, cua cuande nchuhn ejemplo cuh che ntihyon yán: Cuahn che redendah ihyan ạma cạca, redin ye firma, rihco ye ne, nde ạma ihyan hua co cạhca tạn ye yahn, nde hua co ndedendah ye nduhcạ che nahn ye.

16 Me ndudo yahn Dendiohs che cạh ye Abraham nduco ndạta yahn ye ne, che ndirun che ndạta yahn ye ne, conahn che ạma no ihyan nạn ndạta yahn ye, ndiyu nducoyạca ye. Ihyan min ne, a Dihvo vo Jesucristo.

17 Cuedevano nchuhn te Dendiohs ne, cạh ye ndudo yahn ye Abraham, ne cạh dito ye. Me ley che dirun Moisés chihno cun ciento ndico ndiche nduyo adive ne, hua co che cạhca tạn yahn ndudo min.

18 Che cạh Dendiohs ndudo yahn ye Abraham che din ye che ndah nduco nducoyạca ihyan ne, conahn nduco ye yahn che tichạ chi yeno Dendiohs ndiyu yahn che dinahn ye ley min.

19 Nducote tihcạ ne, co vate ihyan che ndedecadino ye: "¿Dehra cochihve ley che dirun Moisés tuhme ne?" Cuedevano nchuhn te chihnde adive atenạn cạva che chihco ro nunde yahn ihyan nde ndạ ro che nạn ndạta yahn Abraham quendạh ihyan min che a nente cạde Dendiohs nduco Abraham yahn ye. Dechuh Dendiohs ángel, ndạhco ye ley min tạh Moisés cạva ihyan yạn.

20 A ndero ndi che chichihve Moisés yahn Dendiohs mạn, cạva ihyan yạn mạn. Namin a ndero ndi che Dendiohs che cạh ye ndudo yahn ye Abraham ne, a ihyan min no tun che ndạhco ye ley yahn ye tạh Moisés.

21 Andahre tihcạ, ate ley yahn ye che ndạhco ye tạh Moisés ne, ndiyu che rendạhco cạde ye ndudo che cạh ye Abraham, te hua nedin yahn ye ihyan, ndevahn ye nduco che dinahn ye ley min.

22 Tahque ndah ne, rihco ro ley min che va che conda nducoyạca ihyan, din nunde yahn ye. Tihcạ rihco ro ley min cạva che ihyan che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva Dendiohs ihyan, nduhcạ che a necạh ye ndudo yahn ye.

23 Numanahn che metah ndạ Dihvo vo Jesucristo, cotahno vo ihyan ne, chihco rino ley min uvo.

24 Anduhnecạ ndete che din ley min cudạdo uvo, tihyon yune uvo cạva che cotahno vo ihyan min, nedin yahn Dendiohs uvo.

25-26 Ate mạn che a nedin dạya Dendiohs uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ametah

rendotenan vo ley min.
27 Nducoyạco vo che chedenune vo, nevahnecun vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndo vo ihyan yahn ye.
28 Mạn ne, nde hua redin yahn che ndạhchenan vih vo. Dehve din yahn atạnochan ihyan yahn ye, a ihyan nación yahn Israel ye, o ihyan tạma nación ye, a redin ye ntiyon yahn ihyan, o redin ye ntiyon yahn mạn ye, a ndạhta ye, o chạhn ye. Hua dehve din yahn tạchan vo, te che ndichahtino vo Dihvo vo Jesucristo ne, a dạma no nducoyạco vo.
29 Nducote a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo ne, riquendi vo yune yahn Abraham, ne ndeva Dendiohs uvo nduhcạ che a necạh ye ndudo yahn ye.

4

1 Cua cuande nchuhn tạma ejemplo: Ạma sạhn dihn che va che ndondạ tạh se vedecuihca yahn chida se ne, numanahn che lihn ca se ne, rendihche ihyan sạhn anduhnecạ mozo, andahre sạhn min co yahn se nducuahn.
2 Va ihyan che redin ye cudạdo sạhn mạn, rendihche ye cạva se mạn, nde ndạ ro che ndạhco chida se dehtenduh yahn ye tạh se.
3 Atihnocạ uvo, te ro che metah cotahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, anduhnecạ checạhya uvo, riquendi vo costumbre yahn ihyan ndico yuhn vo.
4 Ate cuahn che tuno ro che a ndihco cạde Dendiohs ne, dechuh ye Dạya ye. Ihyan min ne, ndo ye ihyan iyehnse, chihndeyạn ye, ne dinahn ye ley che dirun Moisés,
5 cạva che nduco tihcạ ndedevahn ye uvo yahn vederihquentiyon yahn ley min, ne nedin dạya Dendiohs uvo.
6 Mạn che a nedin dạya Dendiohs uvo ne, dechuh ye Vaco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Dạya ye, conun chete chedave yuhn vo, ne covạh tuhcạ: “Ndih che Chidá.”
7 Nducote tihcạ ne, a ndero ndi che ndiyu ihyan vạne uvo. A ndevahn vo, nedin dạya Dendiohs uvo, ne ndeva ye uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

Pạblo ne, rendededecadino ye cạva ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

8 Ro menạn me ne, vatechica vạne nchuhn nạn Dendiohs, nde hua devano ne che va ye, rendeva ne yavenạn dehtenduh che ndere redin ne dendiohs yahn ne.
9 Ate mạn che a nevahnecun ne Dendiohs, nedin yahn ye nchuhn ne, ¿tạcạ che ndaconan ne dinahn ne costumbre chemin chan che nde hua cochihve?
10 Nchuhn ne, renevahnecun ne dehtenduh vihco mạn, rihco vih ne iyo mạn, nduyo mạn, che rạhco ne che cạhnda.

11 Rendededecadinó che a
chinda ntiyon che dín vạn
ne, chicuáhn ndudo ndah
yahn Dihvo vo Jesucristo
nchuhn.

12 Dihnó, nducote dạma
chi vo nduco vih ro menạn
me ne, ricá nchuhn che
quendi ne yune yáhn,
cạhcomạn ne costumbre
ndico nduhcạ che a
chihcomán. Quenan inó che
dinahn ne che ricá nduhcạ
che din ne ro menạn me.

13 A devano nchuhn te
yahn che chi cáh, che quenán
yạn vạco ne, ne chemin che
ndạca yune che cahndudó
ndudo ndah yahn Dihvo vo
Jesucristo, chihnevan ne.

14 Andahre ndạca yune
che ndạhchenan nchuhn u
yahn che cáh, ate hua din ne,
nde hua chacondạh vedạme
ne u. Tahque ndah ne,
nevahnecun ne u, ndihche
ne u anduhnecạ ndete che
ạma ángel yahn Dendiohs u
mạn, anduhnecạ mạn Dihvo
vo Jesucristo u mạn.

15 ¿A chinạn nchuhn
vedeyahino che chahtenan
cuma ne nducó ro menạn
me ne? Ạma ndededecadino ne
yahn cah che quenan
ndutináṇ, nde a rino ne che
tico ne ndutinạn ne, te ne u.

16 Mạn ne, ¿a racondạh
vedạme nchuhn u yahn che
riyạhvé nchuhn che
cuahtechica ne nduhcạ che
nahn Dendiohs ne?

17 Sạhn che tihcạ rinun se
nchuhn ne, ndiyu che yahino
se nchuhn, te yahn che nahn
se che cuacondạh vedạme ne
nuhn, nevahnecun ne sạhn.

18 Codin nun ino nchuhn,
codin ne che ndah cuahn
dạma, ndiyu demạn cuahn
che quenún vạn ne.

19 Dạyá che yahinó
nchuhn, ạma rechuhríhn che
rendededecadinó cạva
nchuhn, ne quendi chuhríhn
nde ndạ ro che conan
dinahn ne ndudo yahn
Dihvo vo Jesucristo nduhcạ
che redin yahn.

20 Ạma náhn ndete che a
quenún vạn nchuhn, ne
cacuáhn nchuhn nduco rino
nduco ndah cạva che conahn
ne, te ạma rendededecadinó
cạva ne.

Ejemplo yahn Agar nduco Sara

21 Nchuhn che nahn
nevahnecun ne ley che
dirun Moisés, ¿a renahn ne
nducuahn che rihquentiyon
ne?

22 Nạn ley min ne, ndirun
che Abraham ne, ndạca o
dạya ye. Ạma se ne,
chacoyạhn tạhn decạhya
yahn ye che ndere quenan
ye nduco te, ne tạma se ne,
chacoyạhn ihyan ndạhta
yahn ye.

23 Tạhn decạhya yahn ye
ne, ndạca dạya te yahn che
din chihyo ye tạhn. Ate
ihyan ndạhta yahn ye ne,
ndạca dạya ye yahn che a
tihcạ necạh Dendiohs ndudo
yahn ye.

24-25 Che tihcạ chi ne,
covahn ạma ejemplo che
tuhcạ conahn: Nduh che o
ihyan ndạhta chahn ne,
anduhnecạ o ndudo che
chihco Dendiohs. Agar, tạhn
decạhya che ndere quenan

te nduco Abraham ne,
anduhnecą ley che cąh
Dendiohs Moisés min Cuete
Sinaí, nación yahn Arabia.
Ihyan yąn Jerusalén mąn,
ihyan chenąhn mąn, che
renevahnecun ca ley min ne,
anduhnecą sąhn decuąh
demąn che chacoyąhn tąhn
min, che rihquentiyon ihyan
sąhn.
26 Ate uvo che ritahno vo
Dihvo vo Jesucristo ne, hua
tihchan vo, te quenan cuma
che cuahtenan vo
vahchetero.
27 Tihcą, te a ndirun nąn
Ndudo yahn Dendiohs tuhcą:
Di che hua rendąca daye, che
nde hua devene deh
che renan yah chete
ndąhta che racoyąhn
ye,
co yene, nde tuno cuah yene,
te tahque yąhn dąya ndąhta
demąn
che co ndąhta che va
inchąhn ye.
28 Dihnó, uvo ne,
anduhnecą Isaac, dąya Sara,
ihyan min che a necąh
Dendiohs ndudo yahn ye che
va che cuhndeyąn ye.
29 Cuedevano ne te ro
menąn me ne, sąhn che
chacoyąhn tąhn decąhya che
ndere quenan te nduco
Abraham ne, din tąn se
nduco sąhn dąya Sara, sąhn
min che cąh Vaco Ndah yahn
Dendiohs fuerza chaco se
che ndąca ye sąhn. Atihnocą
mąn ro cuh, te ihyan che
renevahnecun ca ye ley che
dirun Moisés ne, redin tąn ye
nduco uvo che ritahno vo
Dihvo vo Jesucristo.
30 Ate dehve din yahn
chemin, te a ndirun nąn
Ndudo yahn Dendiohs
tuhcą: “Cuacondąh vedame
tąhn decąhya me nduco
sąhn dąya te.” Atihnocą
ihyan che renevahnecun ca
ye ley che dirun Moisés, te
hua co cuande ye vąn ihyan
yahn Dendiohs.
31 Dihnó, nducote tihcą ne,
cuedevano ne te uvo ne,
anduhnecą dąya Sara, ndiyu
nduhcą dąya tąhn decąhya
me.

5

1 Dihvo vo Jesucristo ne, a
ndedevahn ye uvo. Mąn ne,
ametah nahn che cąh rihn
mąn vo uvo, quendi vo
costumbre ndico che
nevahnecun vo ro menąn.
2 U Pąblo ne, riyąhvé
nchuhn. Cuihcovan ne che
cąhmá. Ndete che
cuahnecun ne che conan
seña nchuhn ne, nde hua
cochihve yahn ne che
chitahno ne Dihvo vo
Jesucristo.
3 Namin rąhn rí nchuhn
tąma yune te ihyan che
cuahnecun ye che conan
seña ihyan ne, quenan cuma
che dinahn ye nducuahn che
rihquentiyon ley che dirun
Moisés.
4 Duh nchuhn che rąhco ne
che ndeva Dendiohs nchuhn
yahn che redinahn ne ley
min ne, a chacondąh vedąme
ne Dihvo vo Jesucristo mąn,
a denda ne, te metah yahino
Dendiohs nchuhn mąn.
5 Uvo, nducote ritahno vo
Dihvo vo Jesucristo mąn,
nducote quenun Vaco Ndah

yahn Dendiohs uvo mạn ne,
chenan ino vo che ndeva
Dendiohs uvo.
6 Che ritahno vo Dihvo vo
Jesucristo ne, hua rigonun
chihve a chenan señạ uvo, o
hua. Che rigonun chihve ne,
che cotahno vo ihyan min
mạn, cuahtenan cumo vo
vedeyahino mạn.

7 Ro menạn me ne, ạma
ndạhcạ dinahn nchuhn
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo. Mạn ne,
¿duh rinun nchuhn che
cuacotạhn ne?

8 Dendiohs, ihyan min che
tendạhnun ye nchuhn ne, a
ndero ndi che ndiyu ihyan
min din ye che ndacorune
vederendedecadino yahn ne.

9 Cuedevano nchuhn te
ndudo yahn sạhn min che
rinun se nchuhn ne,
anduhnecạ tahsihn yạ che
rendih vạn nducuahn yạche.

10 U ne, quenan inó Dihvo
vo Jesucristo che din ye che
quendi nchuhn ndudo che
chicuáhn nchuhn. Me
adecoduhno sạhn min che
rinun se nchuhn ne, va che
din Dendiohs castigo sạhn.

11 Dihnó, u ne, hua
rihquentiyón ihyan che
conan señạ ihyan, quendi ye
ley che dirun Moisés, te
ndete che tihcạ redín ne,
ihyan nación yáhn nde hua
din tạn ye nducó mạn, nde
hua co tạn ye che rahndudó
che quenan yạh Dihvo vo
Jesucristo nạn cruz cạva
nducoyạco vo mạn.

12 Sạhn che vatechica se
rinun se nchuhn che conan
señạ nchuhn ne, tahque
ndạhcạ che ạma yune no
cạhca nduh se sạhn.

13 Me nchuhn dihnó ne, a
din Dihvo vo Jesucristo che
vatemạn ino ne. Ametah va
che cạh rihn ne nchuhn,
dinahn ne che rihquentiyon
ley ndico me. Ate hua
ndedecadino ne che nducote
a vatemạn ino ne ne, co
cuahtechica ne vedeyeno
yahn mạn ne, cuahtendihco
ne nunde. Tahque ndah ne,
numacuahn vedeyahino
cuinan ạma tạma ne vih,

14 te vederihquentiyon
yahn Dendiohs che menạn
vihca ne, tuhcạ: “Codin
yahine nducoyạca ihyan
nduhcạ che yahine man di.”

15 Ate ndete che vạn mạn
nchuhn condinun
condinạhno ne vih ne,
cuihco ne cudạdo, te denạn
co ndạche nducoyạca ne, ne
din vi ạma tạma ne yahn vih.

Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rihca tạn che quendi vo vedeyeno yahn mạn vo

16 Rạ́hn rí nchuhn che
dinahn ne vederihquentiyon
yahn Vaco Ndah yahn
Dendiohs cạva che hua
ndạca yune che cuahtechica
ne vedeyeno yahn mạn ne,
cuahtendihco ne nunde,

17 te nduco chemin ne,
recạh ndạche ne Vaco Ndah
yahn Dendiohs. Chemin che
hua ndạhcạ che cuahtechica
ne vedeyeno yahn mạn ne,
cuahtendihco ne nunde.

18 Ndete che recạh yune ne
che rihquentiyon Vaco Ndah
yahn Dendiohs nchuhn ne,
ametah quenan cuma che

dinahn ne vederihquentiyon yahn ley che dirun Moisés.

19 A ndero ndi ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn mạn ye, rahtendihco ye nunde, te ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevạco nduco ye mạn, redin ye dehtenduh che chihngạ mạn, metah vedecuihno nạn ye mạn,
20 rendeva ye yavenạn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye mạn, redin cuah ye mạn, rendihche tạn ye vih mạn, rahte cạnda ye nduco vih mạn, redin dihta ye mạn, ri tạn ye mạn, redin cheche chedave yahn ye nduco ihyan chenạhn mạn, rihco cạnda ye vạn ihyan mạn,
21 redin ve ye mạn, rihno ye vih mạn, rahtechica coh ye mạn, a cudạdo che reh no ye vate ye mạn, a ndeh nạn ca nunde chemin chan rahtendihco ye mạn. Ndaconan riyạhvé nchuhn te nducoyạca ihyan chemin chan ne, hua nedin yahn Dendiohs ihyan.

22 Ate ihyan che recạh yune ye che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, tuhchan ye: Chenan cuma ye vedeyahino mạn, vedeyeno mạn, ndạhcạ chenan ye nduco ihyan chenạhn mạn, chahtino ye mạn, ndah ihyan ye mạn, redinahn ye ndudo yahn ye mạn,
23 necun ye mạn, hua riquendi ye vedeyeno yahn mạn ye, rahtendihco ye nunde mạn. Ihyan chahn ne, rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne ametah quenan cuma che dinahn ye ley che dirun Moisés.
24 Ihyan chahn ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo ihyan, ne ametah riquendi ye vedeyeno yahn mạn ye, rahtendihco ye nunde.
25 Nducote a ndacorun Vaco Ndah yahn Dendiohs vederendedecadino yuhn vo, ndo vo anduhnecạ ihyan ra ne, nahn che nạn nducuahn che redin vo ne, din vo nduhcạ che nahn.
26 Hua din yahn che din cun vo mạn, din ve vo mạn, ndạca yune che co tạn ạma tạma vo nduco vih.

6

Nduhcạ che nahn che cuahtechico vo

1 Dihnó, ndete che ạma cha ihyan vạn nchuhn denạn condihco ye nunde ne, nchuhn che redinahn ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, coyạhve ne ihyan nduco rino nduco ndah cạva che nto ino ye nunde min, ndạca ye vederenchahco. Nahn che ạma ndah cạhco ạma tạma ne cudạdo, te denạn nduco ne condihco ne nunde.
2 Cuinan ạma tạma ne vih, te tihcạ rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo.
3 Ndete che rạhco ạma cha nchuhn che ạma rigonun chihve ne cuahn che hua cuạco ne, rihncheh mạn ne nchuhn.

4 Quenan cuma che
ndedecadino queri a̱ma ne
yahn dehtenduh che redin
ne, hua rendotenan che cua
cuande ne ihyan chena̱hn.
Me ndete che runeca̱de ne
ne, va deh cuande che co
yeno ne.
5 Tihca̱, te queri a̱ma ihyan
ne, ca̱h rihn ma̱n nunde
yahn ye ihyan.
6 Ihyan che rahn ye ndudo
ndah yahn Dihvo vo
Jesucristo ne, nahn che
da̱ma co ye nduco ihyan
ricuahn yahn ye, din ye
dehtenduh che runeca̱de.
7 Hua co nchuhn cheva̱h ca̱
tundo, ndedecadino ne che
co cahncheh ne Dendiohs, te
tuno ca nunde yahn ihyan
ne, a tihca̱ va che nedihve ye.
8 Ndete che cuahtechica ye
vedeyeno yahn ma̱n ye,
cuahtendihco ye nunde ne,
va che conda ye. Ate ndete
che dinahn ye
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn Dendiohs ne,
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro.
9-10 Chemin che quenan
cuma che numacuahn
chedave yuhn vo din vo che
ndah nduco nducoya̱ca
ihyan, mena̱n vihca nduco
ihyan che da̱ma ritahno vo
nduco ye Dihvo vo
Jesucristo, te ndete che tihca̱
din vo cuahn da̱ma ne,
ndeva Dendiohs uvo.
11 Condihche nchuhn
nduhca̱ che a ndero ndi che
a̱ma rahte letra redirun mán
yahn ne.
12 Sa̱hn che redin se fuerza
nchuhn che conan seña
nchuhn ne, tihca̱ redin se, te
nahn se che quenda̱h
yavena̱n se na̱n ihyan nación
yahn Israel ma̱n, hua nahn
se che din ta̱n ye nduco se
yahn che rahndudo se che
quenan ya̱h Dihvo vo
Jesucristo ca̱vo vo ma̱n.
13 Sa̱hn chahn ne, chenan
seña sa̱hn, ate hua redinahn
se nducuahn che
rihquentiyon ley che dirun
Moisés. Che nahn se che
conan seña nchuhn ne,
atena̱n ca̱va che din ya̱de se
che sa̱hn chahn
chihquentiyon se che conan
seña nchuhn. A chemin che
vedeyeno yahn se.
14 Ate u ne, atena̱n che
chih Dihvo vo Jesucristo,
quenan ya̱h ye na̱n cruz,
ndedevahn ye u ne, a chemin
no che vedeyeno yáhn, te
nduco chemin chihcomán
che quechicá vedeyeno yahn
mán, quendihcó nunde.
15 Uvo che ritahno vo
Dihvo vo Jesucristo ne, hua
dehve din yahn a chenan
seña uvo, o hua. Che rigonun
chihve ne, che ndacorun vo
vederendedecadino yuhn
vo, ndo vo anduhneca̱ ihyan
ra.
16 Nducoya̱ca ihyan che
redinahn ye
vederihquentiyon cuh ma̱n,
ihyan chena̱hn che namin
ndi cuande ye va̱n ihyan
yahn Dendiohs ma̱n ne, ricá
Dendiohs che din yahino ye
ihyan, din ye che nda̱hca̱
cuahtenan ye.

17 Che cuahn ca ne, ametah
náhn che denduh nde a̱ma
nchuhn u nduco vedetundo

yahn ne che ritahno ne yahn
sa̱hn chahn. Cuedevano
nchuhn te che chenan muhn
chenan min ya̱to u ne, a
yahn che redín ntiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo.
18 Dihnó, Dihvo vo
Jesucristo din yahino ye
nducoya̱ca nchuhn. Tihca̱
co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO, DECHU̱H YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YA̱N EFESO

1 U Pa̱blo, apóstol yahn
Dihvo vo Jesucristo che
tenda̱hnun Dendiohs u,
dirún ca̱ca cuh, dechúh yahn
nchuhn ihyan yahn
Dendiohs che vate ne ya̱n
Efeso, ritahno ne numa ino
ne Dihvo vo.
2 Chido vo Dendiohs ma̱n,
Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din
yahino ye nchuhn, din ye
che nda̱hca̱ cuahtenan ne.

Redin Dendiohs che ndah nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

3 Ndeva vo yavena̱n
Dendiohs yuhn vo, Chida
Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che din ye nducuahn
che ndah ca̱va chedave yuhn
vo. Din ye che ritahno vo
Dihvo vo, ne ma̱n ne,
anduhneca̱ ndete che vate
vo vahchetero.
4 Nde ro che ametah
cuhnde iyehnse ne, a
tenda̱hnun ye uvo ca̱va che
co vo ihyan yahn ye ma̱n,
ca̱va che hua cuahtendihco
vo nde a̱ma nunde na̱n ye
ma̱n.
5 Numacuahn vedeyahino
chihco ca̱de ye che cotahno
vo Dihvo vo Jesucristo, nedin
da̱ya ye uvo nduhca̱ che
nahn ma̱n ye.
6 Tihca̱ din ye ca̱va che
ndeva vo yavena̱n ye yahn
vedeyahino chahte yahn ye.
Nedin yahn ye uvo, te a̱ma
yahino ye uvo che cuande
yahn Da̱ya ye che yahino ye,
7 ihyan min che chera yun
yahn ye ca̱va che ndevahn
vo. Ma̱n ne, a nchahco
Dendiohs nunde yuhn vo, te
a̱ma yahino ye uvo.
8 Te ndahva ye
vededevano chahte uvo,
9 din ye che chenahn vo
ta̱ca̱ che nahn ma̱n ye, che
nde hua tumacadino ihyan
ro mena̱n. Tihca̱ din ye
nduhca̱ che a chihco ca̱de
ma̱n ye.
10 Nducote ndedevahn
Dihvo vo Jesucristo ihyan
yahn ye ne, chihco ca̱de
Dendiohs che ndo da̱ma
nducoya̱ca nducondi ihyan
chahn. Nda̱ ro yahn ne, a
vahchetero, o muhn iyehnse
cuh, adecotino che chenan
ye, va che ndo da̱ma ye.
11 Dendiohs che redin ye
nducuahn ata̱neca̱ che nahn
ma̱n ye ne, a tenda̱hnun ye
nuhn ca̱va che cotahno nuhn
Dihvo vo Jesucristo,
ndevahn nuhn.
12 Tihca̱ din ye, te nahn ye
che ndeva ihyan yavena̱n ye
che cuande yahn nuhn che
tahque mena̱n chitahno
nuhn Dihvo vo Jesucristo.
13 Namin nchuhn che
chihcovan ne ndudo ndah,
ndudo cua̱co che
rendedevahn ihyan, a
chitahno ne Dihvo vo
Jesucristo, ndevahn ne. A
chitahno ne ihyan, ne
chemin che Vaco Ndah yahn

Dendiohs che necạh ye ndudo yahn ye che va che chi muhn iyehnse cuh ne, a chihco vih nchuhn.
14 Quenun Vaco Ndah yahn ye queri ạma vo cạva che co devano vo che va che conahn che ndevahn vo. Chemin che ndeva vo yavenạn Dendiohs, ihyan min che ạma yudo vederihquentiyon yahn ye.

Chica Pạblo che din Dendiohs che conahn ndah ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

15 Nducote tihcạ va che co mạn, nducote a checadinó che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo Jesucristo mạn, redin yahino ne nducoyạca ihyan yahn ye mạn,
16 riquendí renecậh nundihve cuahn Dendiohs cạva ne queri ạma yune che revậh.
17 Ricá Dendiohs yahn Dihvo vo Jesucristo, Dendiohs Chida che ạma yudo vederihquentiyon yahn ye, che din ye che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, din che cuahtenan cuma ne vededevano, conahn ne ndudo ndah yahn ye.
18 Ricá ihyan che din ye che codevano ne che tendạhnun ye nchuhn cạva che ndeva ye nchuhn mạn, nduhcạ che, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, ndedevahn ye ihyan yahn ye mạn,
19 rendahcorun ye vederendedecadino yuhn vo, redin ye che rendo vo anduhnecạ ihyan ra mạn. A numacuahn vederihquentiyon min,
20 ndedetuhche ye Dihvo Jesucristo vạn tenạhn, chihco ndah ye ihyan lạdo tạh cuạco ye vahchetero,
21 cạva che cạhcantiyon ye nducoyạca ihyan che chenan cuma ye vederihquentiyon mạn, nde nducoyạca ángel mạn. Cạhcantiyon ye cuahn dạma, ro cuh mạn, ro che cochi mạn.
22 Ndạhco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon tạh ye, ne chaconahn ye ihyan che conạn ye yahn nducoyạca ihyan yahn ye.
23 Vạn nducoyạca ihyan chahn ne, anduhnecạ ndete che ri numa mạn ye. Ihyan min ne, rihquentiyon ye numachahte.

2

Ndedevahn Dendiohs ihyan yahn ye

1 Ro menạn me ne, anduhnecạ ndete che a ndih vo, nedin nunde yuhn vo. Ate mạn ne, ndo yạn Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo.
2 Ro min ne, din vo nducuahn che hua ndah, dinahn vo nduhcạ che nahn chundah, sạhn min che nde meniyon rihquentiyon se vaco chihngạ mạn, ihyan che rahcotạhn ye yahn Dendiohs mạn.
3 Anduhnechan ihyan chahn, tihchan nducoyạco vo ro menạn, te chahtechico vo vedeyeno yahn mạn vo, chahtendihco vo nunde. Chemin che a vate mendạhn

vo ro min che co vo castigo yah yahn Dendiohs.
4 Ate Dendiohs, nducote a̱ma chahte vedeva̱hino
que̱nan cuma ye ne, a̱ma yahino ye uvo.
5 Andahre anduhneca̱ ndete che a ndih vo, din
nunde yuhn vo, ate nducote chitahno vo Dihvo vo
Jesucristo ne, ndo ya̱n Dendiohs nduco vo, nedin
yahn ye uvo. Ma̱n ne, anduhneca̱ ndete che a
ndedetuhche ye uvo, ametah rahtechico vo vedeyeno
yahn ma̱n vo, rahtendihco vo nunde. A ndedevahn ye
uvo numacuahn vedeyahino yahn ye.
6 Ndedetuhche ye Dihvo vo, chihco ndah ye ihyan
vahchetero, ne anduhneca̱ ndete che tihca̱ din ye nduco
vo, nedin da̱ma ye uvo nduco ye.
7 Tihca̱ din ye ca̱va che ca̱hco ro ye numacuahn ro
che a̱ma yahino ye uvo che cuande yahn Dihvo vo
Jesucristo.
8 Din ye che chitahno vo ihyan min, ndedevahn ye
uvo numacuahn vedeyahino yahn ye. A yahn vedeyahino
yahn ma̱n ye din ye che chitahno vo, ndiyu yahn
vederendedecadino yahn ma̱n vo ma̱n,
9 ndiyu yahn che rigonun chihve dehtenduh che nedin
vo ma̱n. A tihca̱ va ca̱de ca̱va che hua din ya̱de nde a̱ma
ihyan.
10 A Dendiohs che chihco ca̱de ye ta̱chan ihyan uvo.
Nde ro che ametah cotahno vo, a ndihco ca̱de ye yune
che quendi vo. A ihyan min che din ye che chitahno vo
Dihvo vo Jesucristo.

Ndo ya̱n Dendiohs nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

11 Nducote tihca̱ din Dendiohs nduco vo ne, cuahtenun ino nchuhn te ro mena̱n me ne, vatechica va̱ne ne, hua ndi cuande ne va̱n ihyan nación yahn Israel che chenan seṉ̃a che raconahn ma̱n ye ihyan.
12 Ro min ne, anduhneca̱ ndete che ametah Dihvo vo Jesucristo ca̱va nchuhn ma̱n, hua ndi cuande ne va̱n ihyan nación yahn Israel ma̱n, nde hua ca̱va ne che nente ca̱de Dendiohs ndudo yahn ye ma̱n. A ndere vate ne iyehnse, nde hua devano ne yahn che rendedevahn Dendiohs ihyan, nde hua devano ne che va ye.
13 Ro min ne, a̱ma yahn chenan ne che cotahno ne Dendiohs. Ate ma̱n che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chera yun yahn ye ca̱vo vo ne, nedin yahn Dendiohs nchuhn,
14 te din Dihvo vo che ndo ya̱n ye nduco vo. Ava̱ne ne, nuhn ihyan nación yahn Israel ma̱n, nchuhn ihyan ta̱ma nación ma̱n, din ye che ndo ya̱n vo nduco vih,
15 chihnovi ye vedeta̱n yuhn vo. Chihco menda̱hn ye ihyan, chih ye, ne nduco chemin ne, chihnovi ye vederihquentiyon yahn ley

che dirun Moisés, nedin ye ą̄ma cuą̄n no uvo nduco vih.
16 Quenan yą̄h ye ną̄n cruz, ne nduco chemin ne, chihnovi ye vedetą̄n yuhn vo, nedin dą̄ma ye uvo nduco vih. Din ye che ndo yą̄n Dendiohs nduco vo.
17 Tihcą̄ ndą̄ Dihvo vo Jesucristo, cahndudo ye ndudo ndah che ndo yą̄n Dendiohs nduco vo, nuhn ihyan nación yahn Israel che a nedin yahn Dendiohs nuhn mą̄n, nchuhn ihyan tą̄ma nación che metah nedin yahn ye nchuhn mą̄n.
18 Nducote ritahno nducoyą̄co vo ihyan min ne, a ihyan nación yahn Israel uvo, o ihyan tą̄ma nación, dehve din yahn, te a ndo yą̄n Dendiohs Chida nduco vo, din Vaco Ndah yahn ye.
19 Chemin che andahre ihyan tą̄ma nación nchuhn, ate a ndi cuande ne vą̄n ihyan yahn Dendiohs, a nedin dą̄ya ye nchuhn.
20 Nchuhn ne, anduhnecą̄ ą̄ma yą̄co che nti ną̄n ą̄ma nąme che chihco ihyan profeta mą̄n, ihyan apóstol mą̄n. Dihvo vo Jesucristo ne, anduhnecą̄ tu che tahque richihve yahn.
21 Tunoca che ritahno ihyan Dihvo vo ne, anduhnecą̄ queri ą̄ma tu che ndahto che ndi ą̄ma yą̄co che ndi vih cą̄va Dendiohs.
22 Namin nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, ndo dą̄ma ne nduco ihyan yahn ye, ndi ne anduhnecą̄ ą̄ma yą̄co yahn Dendiohs ną̄n che quenun Vaco Ndah yahn ye.

3

Cą̄h Dendiohs ntiyon Pą̄blo che cuahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo vą̄n ihyan nación chenąhn

1 A ndi cuande nchuhn vą̄n ihyan yahn Dendiohs. Chemin che, u Pą̄blo, che quenún vą̄coyą̄hn yahn che rahndudo ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, rihnevan nchuhn, ricá Dendiohs cą̄va ne.
2 Co a devano nchuhn che chihco Dendiohs tą́h ntiyon che cuahndudó ndudo nduhcą̄ che yahino ye nchuhn.
3 Dendiohs ne, din ye che checadinó ą̄ma ndudo ra, dirún tah yahn nchuhn.
4 Cuahn che ndihchenan ne ne, tumacadino ne te a chenáhn ndudo ra yahn Dihvo vo Jesucristo.
5 Ndudo min ne, hua cą̄h Dendiohs, checadino ihyan che chahte ye a rą̄hn me. Ate mą̄n ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, recą̄h ye, recadino ihyan apóstol yahn ye mą̄n, ihyan che rahndudo ye ndudo yahn ye mą̄n.
6 Ndudo min ne, tuhcą̄ conahn: Che ihyan nación yahn Israel mą̄n, ihyan nación chenąhn mą̄n, ndevahn ye dą̄ma nduco vih. Cotahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ne ndedevahn Dendiohs ihyan nduhcą̄ che a nente cą̄de ye.

7 Yahino Dendiohs u, ne
numaạuahn
vederihquentiyon yahn ye,
tendạhnun ye u che co
apóstol yahn ye, ndạhco ye
ndudo ndah min tạ́h cạva
che cuahndudó.
8 Andahre vạn nducoyạca
ihyan yahn ye, u che tahque
hua rigonun chihvé, ate
ndạhco ye ntiyon ndah cuh
tạ́h cạva che cuahndudó vạn
ihyan nación chenạhn
nduhcạ che ạma chahte
vedeyahino yahn Dihvo vo
Jesucristo cạva ye, che nde
hua renan retumacadino vo.
9 Chihquentiyon Dendiohs
che cạh cuandé nducoyạca
ihyan nduhcạ che
rendedevahn ye ihyan. A
ihyan min che dendah ye
nducuahn che va, ne nde a
rạhn me, atenạn mạn ye
devano ye nduhcạ che redin
ye.
10 Ate mạn ne, ndạhco ye
ndudo yahn vededevano
chahte yahn ye tạh ihyan
yahn ye cạva che cuahndudo
ye, cadino nde ángel che vate
ye vahchetero.
11 Nde ro che ametah
cuhnde iyehnse ne, a tihcạ
ndihco cạde Dendiohs che
dechuh ye Dihvo vo
Jesucristo, ndedevahn ye
ihyan che nevahnecun ye
ihyan. Mạn ne, a chinahn.
12 Nducote ritahno vo
Dihvo vo Jesucristo, ndi
cuande vo vạn ihyan yahn ye
ne, co ndạ vo nạn Dendiohs,
hua dehve rạhco vo.
13 Chemin che nahn che
quendi nchuhn cotahno ne
numa ino ne, hua dihya nun
ino ne co che rechuhríhn che
cuande yahn ne. Tahque
ndah ne, co yeno ne che
tihcạ rahno rí cạva ne.

Nduhcạ che yahino Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn ye

14 Yahn che a ndevahn
nchuhn ne, chemin che
revạ́h nạn Dendiohs Chida
Dihvo vo Jesucristo,
15 ihyan min che nedin
dạya ye nducoyạca ihyan
yahn ye che chenan ye
vahchetero mạn, muhn
iyehnse cuh mạn.
16 A ihyan min che Chido
vo. Ricá ihyan che
numaạuahn
vederihquentiyon chahte
yahn ye, din ye che conun
Vaco Ndah yahn ye nchuhn,
cotahno ne numa ino ne.
17 Ricá che conan Dihvo vo
Jesucristo nduco ne, tunoca
che ritahno ne. Namin ricá
che quendi nchuhn numa
ino ne, cuahtenan cuma ne
vedeyahino,
18 cạva che co conahn
ndah ne nduco nducoyạca
ihyan yahn Dendiohs
nduhcạ che ạma yahino
Dihvo vo Jesucristo uvo.
19 Náhn che tumacadio ne
vedeyahino chahte yahn ye
che nde metah conan
conahn vo. Nduco tihcạ ne,
numa ino ne ndạhco ne
chedave yahn ne tạh
Dendiohs.
20 Mạn ne, ndeva vo
yavenạn Dendiohs, ihyan
min che ạma yudo
vederihquentiyon yahn ye,
ihyan min che ri redin ye
nde tahque ndeh ca che co
che rico vo mạn, che

rendededecadino vo mạn. A vederihquentiyon yahn ye che chenan cumo vo, ne chemin che redin che rinahn.
21 Nducoyạca ihyan che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, nducote ritahno ye ihyan ne, ndạhcạ che ndeva ye yavenạn Dendiohs numacuahn ro. Tihcạ co.

4

Din Vaco Ndah yahn Dendiohs che ạma ndudo ndi no vo, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo

1 Nducote a ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, chemin che u Pạblo, che quenún vạcoyạhn yahn che rahndudó ndudo yahn ye, náhn che cuahtechica ne nduhcạ che redin yahn che cuahtechica ihyan che tendạh nun Dendiohs.
2 Cuahtechica ne nduco vedino vedenecun, codin chahtino ne yahn vih numacuahn vedeyahino.
3 A Vaco Ndah yahn Dendiohs din che ạma no ndudo ri nchuhn nduco vih. Mạn ne, codin nun ino ne, cuiquendi ne ndạhcạ cuahtenan ne nduco vih.
4 Ạma no ndudo ndi vo nduco vih, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. A ạma no Vaco Ndah yahn Dendiohs che quenun queri ạma vo. A tendạhnun Dendiohs nducoyạco vo. Dạma ndichahtino vo ihyan che ndedevahn ye uvo.
5 A ạma no Dihvo vo Jesucristo. Dạma ritahno nducoyạco vo ihyan. A ihyan min no cah vo ihyan, che chedenune vo.
6 Va ạma no Dendiohs, Chida nducoyạco vo. A ihyan min che rihquentiyon ye nducoyạco vo. Va ye cạvo vo. Rinduco ye uvo.
7 Andahre dạma ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ate a vih vih vederihquentiyon che chenan cuma queri ạmo vo, te numacuahn vedeyahino te ye vederihquentiyon yahn ye uvo tunoca che nahn mạn ye.
8 Che tihcạ co ne, a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ:

Cuahn che conạhn ye
vahchetero ne,
quenda ye ạma yạhn
ihyan che ndedevahn
ye ihyan mạn,
cạh ye vederihquentiyon,
cuahtenan cuma
ihyan yahn ye mạn.

9 Yahn che ndirun che conạhn ye vahchetero ne, conahn vo che dinoca ndạ ye muhn iyehnse cuh, tuhme ndạca ye.
10 Ihyan che ndạ ye muhn iyehnse cuh ne, a ihyan min no che conạhn ye vahchetero, nuhnde tạh ye vederihquentiyon cạva che cạhcantiyon ye numachahte.
11 A mạn ye cạh ye ntiyon che din queri ạma ihyan yahn ye. Nạhn ye ne, ndondạ tạh ye ntiyon che co ye apóstol. Nạhn ye ne, che cạh ye, checadino ihyan vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nạhn ye ne, che

cuahtechica ye cuahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Nạhn ye ne, che din ye cudạdo ihyan yahn Dendiohs. Nạhn ye ne, che cacuahn ye Ndudo yahn Dendiohs.

12 Tihcạ chaconahn Dihvo vo Jesucristo ihyan ndinạn yahn yạco cạva che conan ye uvo che dinahn vo ntiyon che va tạh vo mạn, conahn ndah vo Ndudo yahn Dendiohs mạn,

13 nde cande cotahno nducoyạco vo ihyan min che Dạya Dendiohs, conan conahn vo ndudo yahn ye. Nduhcạ checạhya che rahn, ri numa vededevano yahn ne, tihcạ nahn che quendi vo cuahn vo ndudo yahn ye, nde conan conahn vo yahn.

14 Hua co vo nduhcạ checạhya che ritahno adecodehno che rente ihyan. Hua co vo nduhcạ yạta cuma che riquenda yuhne adecotino che nahn. Hua cotahno vo adecodehno ndudo che rente ihyan che cochi ye nahn cahncheh ye uvo.

15 Tahque ndah ne, quendi vo numacuahn vedeyahino, cotahno vo ndudo cuạco yahn Dendiohs. Nduco tihcạ ne, ca rino ca rino co vo nduhcạ Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinạn ye yuhn vo, ndi ye tin yahn nducoyạca ihyan yahn ye.

16 Nduhcạ che rihquentiyon tin vo numacuahn vo ne, tihcạ rihquentiyon ye deh che din queri ạma vo. Cuahn che redinahn vo yahn ye ne, rinan ạma tạma vo vih cạva che tahque ndạhcạ conahn ntiyon che redin queri ạmo vo mạn, tahque chenan cumo vo vedeyahino nduco vih mạn.

17 Mạn ne, nduhcạ che nahn Dihvo vo Jesucristo, rạ́hn rí nchuhn che ametah quendi ne cuahtechica ne nduhcạ che vatechica ihyan che hua ritahno ye Dendiohs, rendedecadino ye dehtenduh che hua cochihve.

18 Ihyan chahn ne, hua ndạhcạ vederendedecadino yahn ye, nde hua devano ye che rendedevahn Dendiohs ihyan, te redin vedetundo yahn ye che cheche chedave yahn ye.

19 Ihyan chahn ne, ametah devano ye deh che vedecuihno, ne ndihco mendạhn ye ihyan, redin ye numa ino ye nducuahn dehtenduh che chihngạ.

20-21 Ndete che cuạco che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, chahn ne ndudo cuạco yahn ye ne, tuhme a devano ne te hua tihcạ chihco cạde ye.

22 Mạn ne, cuihcomạn nchuhn vedeyeno yahn mạn ne che quendi ne ro menạn. Chemin ne, numacuahn vederihncheh din che rinda ne.

23 Condahcorun ne vederendedecadino yahn ne.

24 Co ne anduhnecạ ihyan ra che redin ye nducuahn che ndah nduhcạ che redin Dendiohs.

25 Nducote nahn Dendiohs
che co vo ihyan ndah nduhcą
mąn ye mąn, dąma ritahno
vo Dihvo vo Jesucristo mąn,
chemin che cuente nchuhn
demąn ndudo cuąco nduco
nducoyąca ihyan, ametah
cąhma ne ndudo cuahnde.

26 Condi ne ndere co tąn
ne, cuahtendihco ne nunde.
Ndete che va deh che din che
co tąn ne ne, codin nun ino
ne, condo yąn ne cąva che
hua tąn ne numa ro.

27 Hua cuahnecun ne che
ndąca yune che cahncheh
chundah nchuhn.

28 Ndete che vate ąma o
nchuhn che duco ne ro
menąn ne, tahque ndah
cuihcomąn ne vededuco, ne
codin ne ntiyon che
runecąde cąva che co conan
ne ihyan chevąh.

29 Hua nte ne ndudo
chihngą. Tahque ndah ne,
cuente ne demąn ndudo
ndah nduhcą che redin yahn
cąva che conahn ihyan yahn
vedeyahino yahn Dendiohs,
necąh yąn chedave yahn ye.

30 Hua cąh yune ne che din
ndudo yahn ne che co rąn
Vaco Ndah yahn Dendiohs
che quenun nchuhn, rihco
ro che a nchuhn che
ndedevahn ye ndą ro yahn.

31 Hua cuahtenun ino ne
vedetąn. Hua chihngą
cąhma ne. Hua cuah cąnda
ne nduco ihyan.

32 Tahque ndah codin
yahino ne vih. Ndete che va
dehca che redinda ne ne,
cuenchahco ąma tąma ne
yahn vih nduhcą che
nchahco Dendiohs yahn ne
che cuande yahn Dihvo vo
Jesucristo.

5

Nduhcą che va che cuahtechica ihyan yahn Dendiohs

1 Nducote yahino
Dendiohs nchuhn, nedin
yahn ye nchuhn ne, codin
nun ino ne che co ne nduhcą
mąn ye.

2 Cuahtenan cuma ne
vedeyahino nduhcą che
quenan cuma Dihvo vo
Jesucristo nduco vo. Nduhcą
ąma itecuche lihn che
chihno ihyan ite, chi te
vedino nąn Dendiohs, din
che quenan ino ye ne, tihcą
ihyan min, te chihco
mendąhn ye ihyan, chih ye
cąvo vo.

3 Nducote ihyan yahn
Dendiohs nchuhn ne, hua
ndere cuahtenan nchuhn
nduco ihyan che hua
nihnevąco ne nduco ye. Hua
cuahtendihco ne nde ąma
nunde chemin chan. Hua
cuahtenan cuma ne vede
idihya, ndere din yahn ne
dehtenduh.

4 Hua nte ne ndudo nine
mąn, nde ąma ndudo che din
che co cuihnąn ne mąn, te
hua ndąhcą. Tahque ndah
cuenecąh ne nundihve
cuahn Dendiohs.

5 Ihyan che idihya ye ne,
dąma ri ye nduco ihyan che
rendeva ye yavenąn
dehtenduh che redin ye
dendiohs yahn ye. Codevano
cuąco ne te ihyan chahn
mąn, ihyan che ndere
rahtenan ye nduco ihyan che
hua nihnevąco nduco ye

mạn, ihyan che rahtendihco ye adecochano nunde chemin chan mạn, nde Dihvo vo Jesucristo, nde Dendiohs, hua nda cuande ye ihyan.

6 Cuihco nchuhn cudạdo che hua cahncheh nde ạma ihyan nchuhn nduco ndudo tundo yahn ye, conun ye nchuhn che cuahtendihco ne nunde chemin chan, te din Dendiohs castigo yah nducoyạca ihyan che rahcotạhn ye ndudo yahn ye, rahtendihco ye nunde.

7 Hua dạma co nchuhn nduco ye,

8 te ro menạn me ne, tundo nchuhn, ate mạn ne, a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndonun cuạco vederendedecadino yahn ne. Cuahtechica ne nduhcạ che vatechica ihyan devano,

9 te ihyan devano ne, runecạde ye, ne redin ye nducuahn dehtenduh che ndah mạn, riquendi ye nducuahn dehtenduh che cuạco mạn.

10 Codin nun ino ne, codin ne dehtenduh che nahn Dihvo vo Jesucristo.

11 Hua dạma co nchuhn nduco ihyan tundo che ndere chenan ye iyehnse, nde hua devano ye che va Dendiohs. Tahque ndah ne, coyạhve ne ihyan che hua ndạhcạ che ndere vatechica ye, rahtendihco ye nunde.

12 Tihcạ va che yạhve ne ihyan. Andahre nde tuno ri cuihnạn vo yahn dehtenduh che chihngạ che redin ye cuạhn ndeh,

13 ate quenan cuma che yạhvo vo ihyan. Cạh cuande vo Ndudo yahn Dendiohs ihyan, te co din che nto ino ye nunde yahn ye, nchahco Dendiohs yahn ye.

14 A tihcạ va che co, te va ạma ndudo che tuhcạ:

Nchuhn che ndih i ne, nedin
nunde yahn ne
nduhcạ ihyan che
quiyạdo ye, o ndih ye,
cuentuche ne, cuah ne Dihvo
vo Jesucristo, ne
ndedevahn ye
nchuhn.

15 Nducote hua ndạhcạ che dạma co nchuhn nduco ihyan nunde ne, cuihco ne cudạdo, ne runecạde cuahtechica ne. Hua ndạcondạ ne ihyan tundo. Tahque ndah ne, cuahtechica ne nduhcạ ihyan che renahn ye Ndudo yahn Dendiohs.

16 Codin ne ntiyon yahn Dendiohs numa ino ne, hua denda ne ura yahn ne, te ro che vato vo ne, cạhnda.

17 Chemin che nahn che conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, hua co ne nduhcạ ihyan tundo.

18 Hua cocoh nchuhn, te ihyan coh ne, redin ye dehtenduh che chihngạ. Tahque ndah ne, cạh yune ne che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.

19 Cuendo dạma nchuhn nduco vih, cuihte ne ạma o salmo mạn, himno mạn, cuendeva ne yavenạn Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yahn ne.

20 Cuahn dạma cuenecạh
ne nundihve cuahn
Dendiohs Chida yahn
nducuahn dehtenduh che
cuande yahn Dihvo vo
Jesucristo.

Nduhcạ che va che din yahino
vih ihyan che ritahno ye
Dihvo vo Jesucristo

21 Nducọte renevahnecun
nchuhn Dihvo vo Jesucristo
ne, cuenevahnecun ạma
tạma ne vih, codinahn ne
yahn vih.
22 Nchuhn ihyan ndạhta
ne, codinahn ne yahn
inchạhn ne, te tihcạ nahn
Dihvo vo.
23 Tihcạ, te ihyan chahn
ne, inchạhn ne che
rihquentiyon ye nchuhn
nduhcạ che rihquentiyon
Dihvo vo Jesucristo ihyan
yahn ye che ndedevahn ye
ihyan.
24 Nduhcạ che redinahn
ihyan yahn Dihvo vo
Jesucristo che rihquentiyon
ye ne, tihcạ va che dinahn
nchuhn nducuahn che
rihquentiyon inchạhn ne.
25 Nchuhn ihyan chạhn ne,
codin yahino ne ihyan
ndạhta yahn ne nduhcạ che
yahino Dihvo vo Jesucristo
uvo ihyan yahn ye, chihco
mendạhn ye ihyan, chih ye
26 cạva che nchahco
Dendiohs yuhn vo. Tihcạ din
ye cạva che ndo dave
chedave yuhn vo mạn,
chedenune vo nduhcạ che va
cạde nạn Ndudo yahn
Dendiohs mạn,
27 co vo ihyan ndah yahn
ye mạn, hua cuahtendihco
vo nde ạma nunde, ndạ vo
numacuahn
vederihquentiyon yahn ye
nạn ye mạn.
28 Tihcạ va che din yahino
nchuhn ihyan ndạhta yahn
ne. Codin yahino ne ihyan
anduhnecạ mạn ne. Cuahn
che redin yahino ne ihyan
ne, anduhnecạ ndete che
yahino mạn ne nchuhn.
29 A tihcạ, te nde ạma
ihyan ne, hua rendihche tạn
mạn ye ihyan. Tahque ndah
ne, redin mạn ye cudạdo
ihyan, yahino ye ihyan
nduhcạ che redin Dihvo vo
Jesucristo nduco uvo ihyan
yahn ye.
30 Redin ye cudạdo uvo
mạn, yahino ye uvo mạn,
anduhnecạ ndete che uvo
che yute yahn ye mạn, ine
yahn ye mạn.
31 Cuạco che tihcạ dirún, te
atihnocạ ndirun nạn Ndudo
yahn Dendiohs: “Ihyan
chạhn che rihnevạco ye ne,
va che cạhcomạn ye chida ye
mạn, chaco ye mạn, cạva che
conan cuma ye ihyan ndạhta
yahn ye, ne vạn nduh che o
ye ne, anduhnecạ ndete che
ạma no ye.”
32 Che tihcạ ndirun ne,
ạma ejemplo nduhcạ che
Dihvo vo Jesucristo nduco
ihyan yahn ye ndo ye
anduhnecạ ndete che ạma
no ihyan. Chemin ne, ạma
vededevano chahte yahn
Dendiohs che cade te ye,
checadino vo.
33 Mạn ne, ndaconan
rihquentiyón nchuhn che
din yahino ne ihyan ndạhta
yahn ne nduhcạ che yahino

mạn ne nchuhn. Me nchuhn, ihyan ndạhta ne, cuenevahnecun ne inchạhn ne.

6

1 Me nchuhn decạhya ne, codinahn ne yahn indihte yahn ne, te tihcạ che ndạhcạ mạn, tihcạ nahn Dihvo vo Jesucristo mạn.

2 Dendiohs ne, cạh ye ndudo yahn ye che din ye che ndah nduco ihyan che dinahn ye vederihquentiyon yahn ye che tahque yudo. Vederihquentiyon min ne, tuhcạ: “Cuendeva yavenạn chide mạn, cheque mạn,

3 cạva che rạhn conen iyehnse mạn, ndạhcạ conen mạn.”

4 Me nchuhn che vate dạya ne ne, hua din tạn ne nduco, din ne che co tạn. Tahque ndah ne, cotạve ne nduco cudạdo, cuicuahn ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo.

5 Nchuhn che vate dihve ne, codinahn ne yahn ye numacuahn chedave yahn ne mạn, numacuahn vedenecun mạn, te tihcạ nahn Dihvo vo Jesucristo.

6 Codin ne ntiyon yahn ye numa ino ne, cuahn che chenan ye nạn ne mạn, cuahn che ametah ye mạn. Nducote rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, codinahn ne numacuahn chedave yahn ne nducuahn che nahn Dendiohs.

7 Numacuahn vedeyeno codin ne ntiyon yahn ye. Codin ne cuande anduhnecạ ndete che ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo redin ne.

8 A devano mạn nchuhn te nducoyạco vo, a vate dihvo vo, o ametah ye, ndạhco menun Dihvo vo Jesucristo yuhn vo tunoca ntiyon ndah che din vo, chahtenan vo iyehnse.

9 Nchuhn che chenan cuma ne ihyan redin ntiyon ne, namin codin ne che ndah nduco ye. Hua cạhcantiyon ne ihyan nduco vedetạn, te a devano mạn ne te ạma no Dihve ne Jesucristo, va ye vahchetero, chenan cuma ne nduco vih. Ihyan min ne, dạma yahino ye nducoyạco vo.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che chenan cuma ihyan yahn ye

10 Dihnó, mạn ne, cuenecạh dito ne chedave yahn ne numacuahn vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo Jesucristo.

11 Nduhcạ sandạdo che nda se deh che ndedevahn nduco se sạhn, tihcạ cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs cạva che quendi ne numa ino ne, hua dinahn ne che cahncheh chundah nchuhn.

12 A sạhn min che rinun se uvo, ndiyu ihyan iyehnse. A sạhn min nduco nducoyạca vaco chihngạ che vatechica vạn yuhne, rihquentiyon se ihyan nunde muhn iyehnse.

13 Chemin che cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs cạva che cocha ne ro che tumarande se

nchuhn, ne quendi ne cotahno ne numa ino ne.
14 Nduhcą sąhn redin ntiyon che necąh chiche se chete se nduco ima mąn, nduhcą sandądo che chenun ticua se coraza che rendedevahn nduco se sąhn mąn, tihcą cuahteyąn nchuhn. Quendi ne cotahno ne ndudo cuąco yahn Dihvo vo Jesucristo mąn, runecąde cuahtechica ne nduhcą che nahn Dendiohs mąn.
15 Nduhcą sandądo che chenun cąh zapąto yahn se, vatendi yąn se ne, tihcą cuahteyąn nchuhn cąva che cąhn ne, cuahndudo ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rendedevahn ihyan, redin che ndąhcą rahtenan ye.
16 Nduhcą che quenan cuma che quenda sandądo escudo che ndedevahn nduco se sąhn ne, tihcą quenan cuma che quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, cąva che cocha ne cąhco vąne ne nducuahn vederihncheh yahn chundah che rinun se nchuhn.
17 Nduhcą sandądo che rahtenun tin se cąsco mąn, nda se espąda mąn, tihcą quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye nchuhn. Namin cuenevahnecun ne Ndudo yahn Dendiohs che redin Vaco Ndah yahn ye che renahn ne.
18 Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs covąh nchuhn cuahn dąma. Cuiquendi ne cuahteyąn ne. Covąh ne cąva nducoyąca ihyan yahn Dendiohs.
19 Namin covąh ne cąva u. Cuica ne Dendiohs che din ye che cuahndudó numa inó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che cade te ye, checadino vo.
20 A dechuh ye u che cuahndudó ndudo ndah min, ne chemin che quenún vącoyąhn. Covąh nchuhn cąva che conan ye u che cuahndudó numa inó ndudo min nduhcą che redin yahn.

Chica Pąblo che conan Dendiohs ihyan yahn ye

21 Dihno vo Tíquico che yahino vo sąhn, che rinan se nuhn numa ino se nąn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a chihco cądé, ne a dechúh sąhn, quendihchero se nchuhn. Quenan nte cuande se nchuhn yahn ntiyon che redín mąn, nduhcą che quenán mąn.
22 Dechúh sąhn cąva che checadino ne tącą chenan nuhn mąn, cąva che necąh yąn se chedave yahn ne mąn.
23 Dihnó che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, din Dendiohs Chida mąn, Dihvo vo Jesucristo mąn, che ndąhcą cuahtenan ne, cuahtenan cuma ne vedeyahino nduco vih.
24 Dendiohs din yahino ye nducoyąca nchuhn che yahino ne Dihvo vo Jesucristo cuahn dąma. Tihcą co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO, DECHU̱H YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YA̱N FILIPOS

1 Nducoya̱ca nchuhn che
ritahno ne Dihvo vo
Jesucristo, nedin yahn
Dendiohs nchuhn, nduco
ihyan ndina̱n yahn ya̱co
ma̱n, ihyan che redin ye
ntiyon ndiya̱co ma̱n, che
vate ne ya̱n Filipos ne, u
Pa̱blo nduco Timoteo, che
redin nuhn ntiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo, dirun
nuhn ca̱ca cuh, dechuh nuhn
yahn ne.

2 Chida vo Dendiohs ma̱n,
Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din
yahino ye nchuhn, din ye
che nda̱hca̱ cuahtenan ne.

Reva̱h Pa̱blo ca̱va ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

3 Queri a̱ma yune che
reneca̱hcó nchuhn ne,
renéca̱h nundihve cuahn
Dendiohs.

4 Cuahn che reváh ne,
numacuahn vedeyeno ricá
Dendiohs ca̱va ne,

5 te, nde ro mena̱n nde
meniyon, a̱ma rinan ne u
che quechicá rahndudó
ndudo ndah yahn Dihvo vo
Jesucristo.

6 A devano cua̱có te
Dendiohs, ihyan min che din
ye che ndo ne ihyan ra ne,
quendi ye conan ye nchuhn
nde nda̱ ro che ndaconan chi
tun Dihvo vo Jesucristo.

7 Redin yahn che ntihyon
yán nducoya̱ca nchuhn
cuahn che reváh, te a̱ma
yahinó nchuhn yahn che
rinduco ne u na̱n nducuahn
che numacuahn vedeyahino
rete yune Dendiohs che
rahno rí. Rinduco ne u
cuahn che renún va̱coya̱hn
ma̱n, cuahn che rahndudó
ndudo ndah yahn Dihvo vo
Jesucristo ma̱n, cuahn che
ráhn na̱n intiyahn, ra̱hn nán
ndudo min ma̱n.

8 A ma̱n Dendiohs devano
ye che nduhca̱ che a̱ma
yahino Dihvo vo Jesucristo
nducoya̱co vo ne, tihca̱ a̱ma
yahinó nducoya̱ca nchuhn.

9 Ricá Dendiohs che din ye
che numacuahn vededevano
ma̱n, numacuahn
vederendedecadino che
nda̱hca̱ ma̱n, tahque quendi
ne cuahtenan cuma ne
vedeyahino,

10 ca̱va che tumacadino ne
quendi ne dehtenduh che
tahque ndah, ne dave
yavena̱n ne, hua chendihco
ne nunde cuahn che
ndaconan chi Dihvo vo
Jesucristo.

11 Nduco tihca̱ ne, conan
Dihvo vo Jesucristo nchuhn
che runeca̱de cuahtenan ne
cuahn da̱ma, ne ca̱va
nchuhn ne, ndeva ihyan
chena̱hn yavena̱n Dendiohs.

Ra̱hn Pa̱blo te vedeyeno yahn ye che quenan ye iyehnse ne, che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

12 Dihnó, cuedevano ne te
nducuahn che rahno rí ne,

ndotenan che to nan nạn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, redin che tahque retuhn ndudo ndah yahn ye.

13 Nducoyạca sandạdo che redin se cudạdo palạcio yahn emperador, nde nducoyạca ihyan chenạhn ne, a devano ye che quenún vạcoyạhn, yahn che redín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

14 Namin a yahn che quenún vạcoyạhn ne, a nahn nducoyạca dihno vo ne, ndotenan che dihya nun ino ye co ne, nde tahque richahtino ye Dihvo vo Jesucristo, rahndudo ye numa ino ye Ndudo yahn Dendiohs.

15 A devano nchuhn te nạhn dihno vo ne, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, te nahn ye che cotuhn. Me nạhn se ne, ve se mạn, cạnda tin se mạn,

16 ne rahndudo se te nahn se che conahn vederendedecadino yahn mạn se. Sạhn chahn ne, o nạn o chende se, ne rendedecuan se cạnda, te nahn se che tahque chuhríhn, ndedecadinó mạn che quenún vạcoyạhn.

17 Ate dihno vo chenạhn ne, rahndudo ye, te yahino ye u, ne retumacadino ye che cahnecun Dendiohs che quenún vạcoyạhn cạva che cạhma nán ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.

18 Sạhn chahn ne, andahre o nạn o chende se, ate hua dehve din yahn, te nducote rahndudo se ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ri yenó.

Nde tahque co yeno cá,

19 te nducote revạh nchuhn cạvá mạn, rinan Vaco Dihvo vo Jesucristo u mạn ne, a devanó te ndedevahn Dendiohs u vạn nducuahn che rechuhríhn.

20 Tihcạ, te quenan inó che hua co cuihnán, ne cuahn dạma quendí cuahndudó ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numa inó. A conan cá iyehnse, o cạhno ihyan u, ate nahn quendí cạhco ró che ạma yudo vederihquentiyon yahn ye.

21 Che lạdo yáhn, numanahn che quenán iyehnse ne, che ritahnó Dihvo vo Jesucristo, chemin che vedeyeno yáhn. Me ndete che cạhno ihyan u ne, tahque ndah ro yáhn.

22 Ndete che conan cá iyehnse ne, co quendí cochihvé nạn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Nde hua devanó cha che tahque ndah che cạcá Dendiohs.

23 Nde hua rentạquinó cha che tahque ndah. Che lạdo yáhn ne, tahque ndah che cóh, te tuhme ndeva Dihvo vo Jesucristo u.

24 Ate che lạdo yahn nchuhn ne, tahque nahn che conan cá iyehnse, te tuhme co quendí conán nchuhn.

25 Nducote a devanó te chemin che tahque nahn ne, vá vedeyeno che quendí conán cạva che conán nchuhn, ne numacuahn

vedeyeno quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo.

26 Ndaconán chí quendihcheró nchuhn, ne ą̄ma ndeva ne yavenąn Dihvo vo Jesucristo che ndedevahn ye u.

27 Codin nchuhn cuande, ne runecą̄de cuahtenan ne, te nducote ritahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, tihcą̄ redin yahn che din ne. Nduco tihcą̄ ne, a chí quendihcheró nchuhn, o hua, ate náhn che, adecotino che quenán ne, cadinó che ą̄ma cuąn ndi no ne, ą̄ma ndudo ri no ne, riquendi ne numa ino ne rahndudo ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.

28 Hua din vą̄h ne sąhn che rendihche tąn se nchuhn nąn ntiyon min, te nduco chemin ne, rihnde ro te sąhn chahn ne, conda se, ne nchuhn ne, ndedevahn Dendiohs nchuhn.

29 Tihcą̄, te ą̄ma ndah ro yahn nchuhn, rete yune Dendiohs che ndiyu demąn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ate namin che rechuhrihn ne cą̄va ye.

30 Uvo ne, dą̄ma ri vo nduco vih, numa ino vo redin vo ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Nchuhn ne, a ndihche ne nduhcą̄ che chuhríhn nąn ntiyon yahn ye ro menąn. Mąn ne, a devano ne nduhcą̄ che riquendí rechuhríhn.

2

Dihvo vo Jesucristo ne, chica ye vahchetero, ndo ye nduhcą̄ ihyan iyehnse

1 Ndete che ndichahtino nchuhn Dihvo vo Jesucristo mąn, ndete che numacuahn vedeyahino renecą̄h yąn ye chedave yahn ne mąn, ndete che quenun Vaco ye nchuhn mąn, ndete che chenan cuma ne vedeyahino mąn, vedevą̄hino mąn ne,

2 tuhme codin nun ino ne, ndą̄hcą̄ cuahtenan ą̄ma tą̄ma ne mąn, ą̄ma no vederendedecadino cuahtenan cuma ne nduco vih mąn, ą̄ma no ndudo co ne nduco vih mąn, codin yahino ą̄ma tą̄ma ne vih mąn, cą̄va che nde tahque co yenó cą̄va ne.

3 Nąn nducuahn che redin nchuhn ne, hua din yą̄de ne mąn, hua din ne nde ą̄ma nąn dehtenduh cą̄va vedeyeno yahn mąn ne mąn. Tahque ndah ne ne, cuenevahnecun ą̄ma tą̄ma ne vih, hua ndą̄hco ndiya ne vih.

4 Ndotenan che din vi ne ne, cuinan ą̄ma tą̄ma ne vih.

5 Cua cuande nchuhn yahn Dihvo vo Jesucristo, cuiquendi ne yune yahn ye.

6 Ihyan min ne, dą̄ma ye nduco Dendiohs. Ate hua quendą̄hnąn ye, chinąn ye nduhcą̄ che ndinąn Dendiohs.

7 Tahque ndah ne, ndą̄hco ndiya mąn ye ihyan, ndo ye nduhcą̄ ą̄ma mozo, chihndeyąn ye nduhcą̄ che rahteyąn ihyan iyehnse.

8 Numacuahn ro che quenan ye iyehnse ne, ą̄ma necun ye mąn, ą̄ma dinahn ye mąn, nde chihco

mendạhn ye ihyan, chih ye nạn cruz nduhcạ che rih sạhn che chendihco nunde rahte.
9 Chemin che chihco ndah Dendiohs ihyan lạdo tạh cuạco ye, ne cạh ye vederihquentiyon che tahque yudo ihyan,
10 cạva che nducoyạca nducondi ihyan, ihyan che chenan ye vahchetero mạn, ihyan che vate ye numachahte iyehnse mạn ne, ndeva ye yavenạn ye.
11 Namin ndeva nducoyạca ihyan yavenạn Dendiohs Chida, nevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo, ne cạhma ye che a ihyan min che Dihve ye.

Ihyan nunde ne, ra cuande ye nduhcạ che runecạde vatechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

12 Dihnó che yahinó nchuhn, nduhcạ che dinahn nchuhn che chihquentiyón numacuahn ro che quenán yạn vạco ne ne, tahque nahn che dinahn ne mạn che yahn quenán. Numacuahn vedino vedenecun quendi ne codinahn ne vederihquentiyon ndah yahn Dendiohs nde ndạ ro che ndeva ye nchuhn.
13 A ihyan min che redin ye che devano nchuhn dehtenduh che ndah che nahn ye che din ne, ne rinan ye nchuhn che redinahn ne.
14 Nducuahn che redin ne ne, codin ne numacuahn vedeyeno, hua quenan ca cạhma nunde ne,
15 cạva che dave yavenạn ne nạn nducoyạca ihyan, te dạya Dendiohs nchuhn, ne nahn che runecạde cuahtechica ne, cua cuande ihyan nunde. Nduhcạ iyon che chenan nạn ro che diyạhn ro nạn che ạma man ne, tihchan nchuhn vạn ihyan nunde,
16 te numa ino ne riquendi ne ritahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che din che ndevahn ihyan. Nduco tihcạ ne, co yenó cạva nchuhn cuahn che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo, te a devanó che hua chinda ntiyon che dín che cahndudó ndudo yahn ye.
17 Andahre va che cóh nạn ntiyon min, ate hua dehve din yahn, te a tihyon yuné nchuhn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ne ạma co yenó.
18 Namin nchuhn ne, conduco ne u, co yeno ne.

Timoteo nduco Epafrodito

19 Ndete che nahn Dihvo vo Jesucristo ne, nun dechúh Timoteo, quendihchero se nchuhn, te nahn cadinó tạcạ chenan ne cạva che co yenó.
20 Dechúh sạhn min, te metah nde tạma se che ndedecadino se nduhcạ che rendedecadinó, cuạhcorạn se cạva nchuhn,
21 te nducoyạca sạhn chenạhn ne, rendedecadino se cạva che ndah yahn mạn se, nde hua rạhcorạn se cạva ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.
22 Nchuhn ne, a devano ne nduhcạ che richihve

Timoteo, rinan se u nạn ntiyon che rahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Rinan se u nduhcạ che rinan ihyan indihte yahn ye.

23 Chemin che va inó che dechúh sạhn ndetạhno cadinó tạcạ cuhnde cạde yáhn.

24 Quenan inó Dihvo vo Jesucristo che cuahnecun ye che namin u ne, nun chí quendihcheró nchuhn.

25 Rạhcó te namin va che dechúh dihno vo Epafrodito che rinduco se u, rinan se u nạn ntiyon. Sạhn min ne, a mạn nchuhn dechuh ne sạhn che rinan se u nạn vederetạhn yáhn.

26 Ạma nahn nạhn se, conan se nduco nchuhn. Ạma nahn nạhn se, te devano se che checadino nchuhn che chi cah se, ne hua nahn se che co rạn ne cạva se.

27 Cuạco che ạma chi cah se, a ura che coh se. Ate quenan vạhino Dendiohs sạhn mạn, quenan vạhino ye u mạn, din ye che ndoyahn se cạva che hua nde tahque co ráhn.

28 Cạva che metah ndedecadino nchuhn cạva se ne, chemin che tahque náhn che nạhn se, ne co yeno ne, ndaconan ndihchero ne sạhn. Nduco tihcạ ne, nuhnde mạn inó, co yenó.

29 Nducote dạma ritahno vo nduco se Dihvo vo Jesucristo ne, cuenevahnecun ne sạhn numacuahn vedeyeno. Codin yahino ne ducoyạca ihyan che rihco mendạhn ye ihyan, redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nduhcạ che redin se.

30 Sạhn min ne, a ura che coh se nạn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, chihco mendạhn se sạhn che rinan se u, redinahn se ntiyon che dechuh ne sạhn.

3

Nahn che runecạde cuahtechico vo

1 Dihnó, cuahte ne vedeyeno che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. U ne, hua renduh inó andahre a dirún yahn ne ạma nạn no, te cochihve yahn ne.

2 Cuihco nchuhn cudạdo, te ạma yạhn se vatechica se, redetohnan se nạn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Sạhn chahn ne, a nduhcạ yạhna tihchan se. Ndere recạh rihn se ihyan, rihquentiyon se che conan señạ ihyan, ricuahn se che nduco chemin ndevahn ye.

3 Cuihco nchuhn cudạdo, te a uvo che a nedin yahn Dendiohs uvo, ndiyu sạhn chahn. A uvo che rendeva vo yavenạn ye numa ino vo. Yeno vo che a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo, ne hua ndichahtino vo che ndedevahn mạn vo uvo.

4 Ndete che cạva dehtenduh che redin vo mạn, tạchan ihyan uvo mạn, che ndevahn vo ne, tuhme u che tahque menạn vihca cochahtinó che ndeváhn, ndiyu sạhn chahn.

5 Chihno nine ro che
chihndeyán ne, chaconahn
ihyan seña u. U ne, ihyan
nación yahn Israel, ndata
yahn Benjamín. Ihyan
devaco hebreo u nduhca
indihte yáhn. Nan
vederihquentiyon yahn
Dendiohs ne, fariseo u.
6 Ama din cudadó
vederihquentiyon min. Ro
menan ne, ama din tán
nduco ihyan che ritahno ye
Dihvo vo Jesucristo. Ama
dináhn vederihquentiyon
min, nde ama ihyan hua co
cahma nunde ye yáhn.
7 Nducuahn dehtenduh
chemin chan ne, ama
rigonun chihve che lado
yáhn che rahcó ro menan,
ate chihcomán nducuahn,
chitahnó Dihvo vo
Jesucristo.
8 Van nducuahn
dehtenduh che co nguahco
yáhn ne, tahque rigonun
chihve che ritahnó Dihvo vo
Jesucristo. A chihco vané
nducuahn dehtenduh, redin
cuandé anduhneca ndete
che iyaca, cava che quendí
yune yahn Dihvo vo
Jesucristo,
9 ne nedin yahn ye u. Hua
richahtinó che ndeváhn
nduco che dináhn ley che
dirun Moisés, te man ne,
nduco che ritahnó Dihvo vo
Jesucristo ne, nedin yahn
Dendiohs u nduhca che
redin yahn ye nducoyaca
ihyan che ritahno ye.
10 Ama yudo
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo che
ntuche ye van tenahn. Nahn
quendí yune yahn ye, conan
cumá vederihquentiyon
min. Nahn chuhríhn nduhca
che chuhrihn ye, nde cóh
nduhca che chih ye.
11 Quenan inó che quendí
dináhn yahn ye cava che
ndedetuhche ye u van
tenahn.

Nahn che quendi vo numa ino vo cotahno vo Dihvo vo Jesucristo

12 Hua ráhn che a va táh
nducuahn, nde huane che
ama runecade u, ate
riquendí yune yahn Dihvo
vo Jesucristo, quenan inó
che conahn nducuahn, te a
nedin yahn ye u.
13 Dihnó, nduhca che a
ráhn rí nchuhn ne, metah
tuno táh nducuahn. Nde
metah retumacáh yahn
dehtenduh che a chihcomán
cava che quendí numa inó
yune yahn Dihvo vo
Jesucristo.
14 Nduhca sahn che rano se
cade ne, tihca riquendí yune
yahn Dihvo vo Jesucristo che
ritahnó ihyan, nde nda ro
che ndeva Dendiohs u, conán
vahchetero.
15 Nducoyaco vo che a
ndah renahn vo
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo ne, tihca
nahn che ndedecadino vo.
Ndete che hua tihca
rendedecadino nchuhn ne,
din Dendiohs che conahn ne
nduhca che nahn.
16 Atanoca nduh, a renahn
vo nduhca che redin yahn, o
hua, ate nahn che quendi vo
numa ino vo yune yahn

Dihvo vo Jesucristo, hua cạhcomạn vo.
17 Dihnó, cuiquendi nchuhn yune yáhn. Namin cua cuande ne yahn dihno vo che runecạde vatechica ye nduhcạ che chicuahn nuhn nchuhn.
18 A ạma ndeh yune rete cudạdó nchuhn yahn sạhn che vatechica se rihncheh se. Riquendí riyạhvé nchuhn, nde ạma ri ndạché, te ạma yạhn se che rendihche tạn se Dihvo vo Jesucristo, redetohnan se vederihquentiyon yahn ye che chih ye nạn cruz.
19 Sạhn chahn ne, ndere vatechica se vedeyeno yahn mạn se a chemin che rivahn dendiohs yahn se. Ndotenan che co cuihnạn se ne, numacuahn vedeyạde vatechica se, rahtendihco se nunde. Ate ndạ ro yahn ne, decuihno Dendiohs sạhn.
20 Me uvo ne, ndi cuande vo vahchetero, ne chenan rino vo che min cạca Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo, ndaconan chi ye.
21 Uvo ne, ihyan vederih uvo, ate ihyan min ne, rihquentiyon ye nducuahn dehtenduh, ne numacuahn vederihquentiyon yudo yahn ye, ndacorun ye uvo, ndo vo nduhcạ mạn ye.

4

Cuahte yeno vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo

1 Dihnó che yahinó nchuhn, ạma yenó cạva ne, ne ạma nahn chí quendihcheró nchuhn. A cạva nchuhn che quendạh yavenán nạn Dendiohs. Nducote chenan rino vo che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo ne, cuiquendi nchuhn numa ino ne cochahtino ne ihyan.
2 Evodia nduco Síntique, nducote ritahno te Dihvo vo Jesucristo ne, riyạhvé tạhn che nchahco te yahn vih, nedin ndah te ndudo nduco vih.
3 Me ndih dihnó che ạma ndah rinan ne u nạn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, nahn che conan ne cahvo vo chahn cạva che nedin ndah te ndudo nduco vih, te chinan te u, chacotuhn nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin Clemente mạn, yạhn ca dihno vo mạn, chinan ye u nạn ntiyon min. Nducoyạca ihyan chahn ne, a ndaconahn cạca Dendiohs ihyan cạva che cuahtenan ye vahchetero.
4 Cuahn dạma cuahte yeno nchuhn yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.
5 Codin yahino ne nducoyạca ihyan, cua cuande ye che chenan cuma ne vedeyahino. A devano ne te a nun ndahconan chi tun Dihvo vo Jesucristo.
6 Hua co rạn ne yahn dehtenduh che rahno ne. Cuica ne Dendiohs che conan ye nchuhn nạn nducuahn. Namin cuahn che covạh ne ne, cuenecạh ne nundihve cuahn ihyan.
7 Ndete che tihcạ din ne ne, din Dendiohs che ạma cuahtemạn ino ne. Andahre

nde a̱ma ihyan hua conan conahn ye yahn, ate din ye che a̱ma cuahtema̱n ino ne. Cuahtema̱n chedave yahn ne ma̱n, vederendedecadino yahn ne ma̱n, cochahtino ne Dihvo vo Jesucristo.

Ndedecadino vo yahn dehtenduh che ndah

8 Dihnó, cuendedecadino nchuhn yahn dehtenduh che ndah ma̱n, che runeca̱de ma̱n, dehtenduh che cuahtenan ino ihyan, ne ndah ca̱hma ye yahn ma̱n, dehtenduh che din che ndeva ihyan yavena̱n Dendiohs ma̱n.

9 Cuiquendi ne nducuahn che chicuáhn nchuhn ma̱n, nducuahn che ca cuande ne na̱n renté ma̱n, dehtenduh che dín ma̱n. Ndete che tihca̱ din ne ne, conduco Dendiohs nchuhn, din ye che cuahtema̱n ino ne na̱n ye.

Ihyan ya̱n Filipos ne, dechuh ye vedino yahn Pa̱blo

10 Nducote ritahnó Dihvo vo Jesucristo ne, a̱ma ri yenó che renta̱ tin nchuhn u. A devanó che hua ndina̱n nchuhn u, ate yahn che yahn chenan ne ne, hua chi che chinan ne u.

11 Ndiyu che ra̱hn nundé che a̱ma va vedereta̱hn yáhn che tihca̱ ráhn, te a ndi ninó che renán vedeyeno nduco adecodehno che rendа̱cá.

12 A devanó yahn vedecheva̱h, te a nchuhrihn mán. Namin a devanó ta̱ca̱ cuahn che a̱ma va dehtenduh, te na̱hn cua̱n ne, va yáhn. Chemin che hua ra cuda̱do u, a va, o metah yáhn, andahre nde metah deh che chéh.

13 Na̱n nducuahn che rahno rí ne, nde hua ra cuda̱do u, te a Dihvo vo Jesucristo che rinan ye u, rete ye vedechahtino yáhn.

14 Andahre hua nduh rendotenan ne, a̱ma nda̱hca̱ din nchuhn che chinan ne u ma̱n che rechuhríhn.

15 Nchuhn ihyan ya̱n Filipos, a devano ne te ro mena̱n cuahn che nda̱cá nación yahn ne Macedonia, che cana̱n cháhn cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, atena̱n nchuhn che chinán ne u, dechuh ne vedino yáhn, yahn che yeno ne che chinán nchuhn, chitahno ne Dihvo vo Jesucristo.

16 Ava̱ne ne, cuahn che metah nda̱cá nación yahn ne, numanahn che quenan cá ya̱n Tesalónica ne, a nde ro min cana̱n ne, dechuh ne o ino yune vedino yáhn, chinan ne u.

17 Ndiyu dema̱n che conda̱ táh vedino yahn nchuhn che tihca̱ dirún yahn ne. Che tahque nahn ne, che din ne che ndah ca̱va che nda̱hco menun Dendiohs yahn ne.

18 Nduco vedino che dechuh nchuhn nduco dihno vo Epafrodito ne, nde renga̱va ca yáhn. Dendiohs ne, a̱ma renan ino ye che tihca̱ din ne, te anduhneca̱ ndete che ca̱h ne a̱ma vedino ndah ihyan.

19 Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye, conan ye nchuhn

nạn nducuahn vederetạhn
yahn ne, te ritahno ne Dihvo
vo Jesucristo.
20 ¡Ndeva vo yavenạn Chido
vo Dendiohs cuahn dạma!
Tihcạ co.
21 Numacuahn vedeyahino
yahn Dihvo vo Jesucristo,
cuenecạh nchuhn Dendiohs
nducoyạca ihyan yahn
Dendiohs che vate ye tạn.
Cuendeva ne Dendiohs yahn
dihno vo che chenan ye
muhn nducó.
22 Cuendeva ne Dendiohs
yahn nducoyạca ihyan yahn
ye che chenan ye muhn,
menạn vihca ihyan che
chenan ye ndevạco
emperador.
23 Din yahino Dihvo vo
Jesucristo nducoyạca
nchuhn. Tihcạ co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO, DECHU̱H YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YA̱N COLOSAS

1 U Pa̱blo, che chaconahn
Dendiohs u che co apóstol
yahn Dihvo vo Jesucristo,
nduco dihno vo Timoteo,
2 dirun nuhn ca̱ca cuh,
dechuh nuhn yahn nchuhn,
ihyan yahn Dendiohs che
ritahno ne numa ino ne
Dihvo vo Jesucristo. Chido
vo Dendiohs din yahino ye
nchuhn, din ye che nda̱hca̱
cuahtenan ne.

Reva̱h Pa̱blo ca̱va ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

3 Cuahn da̱ma che reva̱h
nuhn ne, reneca̱h nuhn
nundihve cuahn Dendiohs,
Chida Dihvo vo Jesucristo,
ca̱va nchuhn,
4 te recadino nuhn nduhca̱
che ritahno ne Dihvo vo
Jesucristo ma̱n, nduhca̱ che
redin yahino ne nducoya̱ca
ihyan yahn Dendiohs ma̱n,
5 nduhca̱ che chenan ino
ne che ndeva ye nchuhn,
cuahtenan ne vahchetero
ma̱n. Nchuhn ne, a
chichahtino ne che
cuahtenan ne vahchetero
nde ro che chihnevan ne
ndudo ndah yahn Dihvo vo
Jesucristo.
6 Ndudo min ne, chetuhn
va̱n nchuhn, ne retuhn
numachahte iyehnse. A̱ma ri
ya̱hn ihyan che ritahno ye,
ne redin ndudo me che ndah
nduco ye, nduhca̱ che din
nduco nchuhn nde ro che
chihnevan ne, ne chenahn
ndah ne yahn vedeyahino
yahn Dendiohs.
7 Ndudo min ne, a dihno vo
Epafras che yahino vo sa̱hn,
chicuahn se nchuhn. Sa̱hn
min ne, combiero yahn nuhn
na̱n ntiyon yahn Dihvo vo
Jesucristo, ne numacuahn
chedave yahn se rahndudo
se ndudo yahn Dihvo vo va̱n
nchuhn.
8 A sa̱hn min nte cuande se
nuhn che quenun Vaco Ndah
yahn Dendiohs nchuhn,
chenan cuma ne
vedeyahino.

9-10 Chemin che nde ro che
checadino nuhn ne, hua
reguan nuhn rica nuhn
Dendiohs che conan ye
nchuhn, din ye che conahn
ndah ne vederihquentiyon
yahn ye ma̱n,
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn ye ma̱n. Rica
nuhn ihyan che din ye che
runeca̱de cuahtechica ne
nduhca̱ che redin yahn che
cuahtechica ihyan yahn
Dihvo vo Jesucristo, din ne
nducuahn che ndah nduhca̱
che renan ino ye.
11 Namin rica nuhn ihyan
che numacuahn
vederihquentiyon yudo
yahn ye din ye che
numacuahn vedeyeno
cochahtino ne ihyan,
quenda̱h ne vedechahtino
na̱n nducuahn.
12 A Chido vo Dendiohs che
nedin yahn ye uvo ca̱va che
cuahtenan vo vahchetero

dą̄ma nduco ihyan yahn ye, ne nahn che cuenecą̄h ne nundihve cuahn ihyan,

13 te ndedevahn ye uvo tą̄h chundah, ne ndą̄hco ye uvo tą̄h Dąya ye, ihyan min che ą̄ma yahino ye cą̄va che dinahn vo che rihquentiyon ye.

14 A Dąya ye che chihco mendą̄hn ye ihyan, chera yun yahn ye, chih ye cą̄va che ndą̄co vo vederenchahco.

Vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

15 Dihvo vo Jesucristo ne, a va ye nde ro che metah cuhnde iyehnse, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che hua ro ye.

16 Nduco ye Dendiohs dendah ye nducuahn dehtenduh che va vahchetero mą̄n, iyehnse mą̄n, dehtenduh che ro mą̄n, che hua ro mą̄n, ángel mą̄n, vaco chihngą̄ mą̄n. A cą̄va mą̄n ye dendah ye nducuahn.

17 Ihyan min ne, va ye nde ro che metah cuhnde iyehnse, ne nducuahn dehtenduh ne, hua dehva ri yahn, te a mą̄n ye redin ye cudą̄do.

18 Avą̄ne ne, a ihyan min che quenan cuma ye vederihquentiyon che tahque chahte, ne ntuche ye meną̄n vih vą̄n teną̄hn cą̄va che conąn ye nąn nducuahn.

19 Tihcą̄, te numacuahn vedeyeno ndą̄hco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon yahn ye tą̄h ihyan min.

20 Cą̄va Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihco mendą̄hn ye ihyan, chera yun yahn ye, chih ye nąn cruz ne, ndo ino Dendiohs nduco nducuahn dehtenduh che va iyehnse mą̄n, vahchetero mą̄n.

21 Ro menąn me ne, ą̄ma yahn chenan nchuhn nąn Dendiohs, chahcotą̄hn ne vederihquentiyon yahn ye, chahtechica ne vedeyeno yahn mą̄n ne, chahtendihco ne nunde.

22 Ate mą̄n che ndo Dihvo vo Jesucristo nduhcą̄ ihyan iyehnse, chih ye ne, ndo yą̄n Dendiohs nduco ne, nchahco ye yahn ne, nedin yahn ye nchuhn.

23 Ate nahn che quendi ne cotahno ne numa ino ne. Hua o ndedecadino ne. Ą̄ma cuiquendi no ne cochahtino ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che chihnevan ne. Ndudo min ne, rahndudo ihyan, retuhn numachahte iyehnse, ne namin u Pą̄blo rinducó ihyan rahndudó.

Pą̄blo ne, nda cuande yahn ye redin ye cudą̄do ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

24 Mą̄n ne, ą̄ma yenó che riquendí redín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, rechuhríhn cą̄va che ndah yahn nchuhn, ihyan yahn ye.

25 A chaconahn Dendiohs u nąn ntiyon che cuahndudó ndendi ndendita ndudo yahn ye vą̄n nducoyą̄ca nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo,

26 te cuandé nchuhn
ndudo yahn ye che chihnde
nde a rạhn me. Ndudo min
ne, nde hua devano ihyan
yahn, ate mạn ne, cade cạh
ye, checadino ihyan yahn ye.
27 Quenan cuma ye
vedeyeno che cạh ye,
checadino ihyan chahn.
Ạma yudo ndudo min, ne
retuhn vạn ihyan nación
chenạhn. Ndudo min ne, che
rinduco Dihvo vo Jesucristo
nchuhn, ihyan yahn ye, ne
cochahtino ne ihyan,
ndevahn ne.
28 Rahndudo nuhn ndudo
yahn Dihvo vo, ne
numacuahn vededevano
riyạhve nuhn mạn, ricuahn
nuhn mạn, nducoyạca ihyan,
cạva che cotahno ye Dihvo
vo, conahn ndah ye Ndudo
yahn Dendiohs, ne ndeva ye
ihyan.
29 Numacuahn
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo che te ye
u ne, redín ntiyon min
numacuahn chedave yáhn
cạva che conahn.

2

1 Nạhn che codevano
nchuhn te ạma
rendededecadinó cạva ne mạn,
cạva dihno vo che vate ye
yạn Laodicea mạn, cạva ạma
yạhn ca dihno vo che metah
ndihchero ye u mạn.
2 Nahn che nchuhn mạn,
ihyan chahn mạn, necạh yạn
ne chedave yahn ne, ạma
ndudo co no ne, din yahino
ne vih. Ndudo che cade te
Dendiohs, checadino vo ne, a
ndudo yahn Dihvo vo
Jesucristo, ne nahn che
conahn ndah ne, cochahtino
ne ihyan,
3 te vededevano yahn
Dendiohs ne, ạma yudo, ne a
ihyan min che quenan cuma
ye nducuahn.
4 Tihcạ dirún yahn nchuhn
cạva che tumacadino ne, ne
hua co cahncheh nde ạma
ihyan nchuhn nduco ndudo
yạde yahn ye,
5 te andahre yahn quenán
yahn nchuhn, ate
rendededecadinó cạva ne, ne
ạma yenó che riquendi ne
numa ino ne nduhcạ che
redin yahn, ritahno ne Dihvo
vo Jesucristo.
6 Nducote chitahno
nchuhn Dihvo vo Jesucristo
ne, nahn che quendi ne yune
yahn ye, cochahtino ne
ihyan.
7 Numacuahn chedave
yahn ne cochahtino ne
Dihvo vo, hua cạhcomạn ne
ihyan. Yahn chemin ne, a
chahn nchuhn, ne nahn che
quendi ne dinahn ne. Namin
nahn che necạh ne nundihve
cuahn Dendiohs cuahn
dạma.

Rendacorun
vederendededecadino yahn
ihyan cuahn che ritahno ye
Dihvo vo Jesucristo

8 Cuihco nchuhn cudạdo
yahn sạhn che vatechica se
ricuahn se vededevano yahn
mạn se. Condi ne cuahnecun
ne che cahncheh se nchuhn,
te sạhn chahn ne, ndotenan
che cacuahn se ndudo yahn
Dihvo vo Jesucristo ne,
ricuahn se costumbre yahn

ihyan iyehnse mạn,
vededevano yahn se mạn.

9 Hua cạhcovan nchuhn
che ricuahn sạhn chahn, te a
Dihvo vo Jesucristo che
quenan cuma ye nducuahn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs,
10 ne nducote ritahno ne
ihyan ne, hua rendotenan ne
tạma nạn vederihquentiyon.
Tahque yudo
vederihquentiyon yahn ye
che co vederihquentiyon
yahn nducoyạca ángel mạn,
vaco chihngạ mạn.
11 Cuahn che chitahno ne
Dihvo vo Jesucristo ne,
chacondạh vedạme ne
costumbre che renan seña
ihyan. Namin chihcomạn ne
vedeyeno yahn mạn ne, ne
chichahtino ne Dihvo vo,
nedin yahn ye nchuhn.
12 Cuahn che chedenune
nchuhn, nevahnecun ne
Dihvo vo Jesucristo ne,
anduhnecạ ndete che chih
ne dạma nduco ye,
chihcomạn ne che
rahtendihco ne nunde. Mạn
ne, nduhcạ che numacuahn
vederihquentiyon chahte
ndedetuhche Dendiohs
Dihvo vo vạn tenạhn ne,
tihcạ ndahcorun ye nchuhn,
ndo ne ihyan ra yahn che
chitahno ne ihyan.
13 Ro menạn me ne, ạma
yahn chenan nchuhn nạn
Dendiohs, nedin nunde yahn
ne. Avạne ne, ihyan tạma
nación nchuhn, hua ndi
cuande ne vạn ihyan yahn
ye. Ate mạn ne, a ndedevahn
ye nchuhn, chitahno ne
Dihvo vo Jesucristo, nchahco
ye nunde yahn ne.
14 Nchahco ye nducuahn
nunde yahn ne che
chahtendihco ne,
chahcotạhn ne
vederihquentiyon yahn ye.
Ndedevahn ye nchuhn,
dechuh ye Dihvo vo
Jesucristo, quenan yạh ye
nạn cruz, nedihve ye nunde
yahn ne.
15 Dihvo vo Jesucristo ne,
chih ye nạn cruz, ne nduco
chemin ne, ndạhco ndiya ye
vaco chihngạ nạn nducoyạca
ihyan, chehnevi ye
vederihquentiyon yahn.

Nahn che ndedecadino vo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs

16 Chemin che hua ndạhcạ
che ndạhchenan ihyan
nchuhn nạn che reh ne mạn,
nạn che rih ne mạn, yahn
che hua rahte vihco ne
cuahn che renuhnde iyo
mạn, yahn che hua redin ne
dehtenduh vihco mạn, yahn
che hua rahtetuhno ne ro
sạbado mạn.
17 Hua nduh rigonun
chihve dehtenduh chemin
chan che riquendi ihyan.
Vederihquentiyon che
tahque rigonun chihve ne,
che ndedevahn Dendiohs
uvo che ritahno vo Dihvo vo
Jesucristo.
18 Hua cuahnecun ne che
cahncheh ihyan nchuhn,
conun ye nchuhn che quendi
ne yune yahn ye, din cạ ne
che necun ne, te ihyan chahn
ne, rendeva ye yavenạn
ángel mạn, rente ye demạn
yahn dehtenduh che nde
hua rendihche ye mạn, redin

yạde ye, ndere rendonan mạn ye ihyan che ạma devano ye mạn,

19 hua riquendi ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinạn ye yuhn vo mạn. A Dihvo vo Jesucristo che ndi ye tin yahn nducoyạco vo che yahn Dendiohs uvo, ne redin ye che ạma cuạn no ndi vo nduco vih, rinan ye uvo che cotahno ndah vo nduhcạ che nahn Dendiohs.

20 Nducote anduhnecạ ndete che a chih nchuhn nduco Dihvo vo Jesucristo, chihcomạn ne vededevano yahn ihyan iyehnse ne,

21 hua redin yahn che dinahn ne che rạhn sạhn chahn tuhcạ: “Hua toh ne chu, hua toh ne chạ, hua cheh ne chu, hua cheh ne chạ, te cạhnda.”

22 Nducuahn dehtenduh chemin chan che rihco yudo se yahn ne, demạn vederihquentiyon yahn ihyan, nde hua regu.

23 Vederihquentiyon che tihcạ rihco yudo se ne, rivahn che ạma devano se, rinan se ihyan chenạhn cạva che tahque cotahno ye Dendiohs mạn, cạva che tahque cuahtenan cuma ye vedenecun mạn, cạva che tahque cạh rihn mạn ye ihyan mạn, ate hua richihve cạva che cạhco tạn che cuahtechica ye vedeyeno yahn mạn ye, cuahtendihco ye nunde.

3

1 Mạn che a ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, anduhnecạ ndete che a ntuche ne nduco ye vạn tenạhn. Chemin che nahn che codin nun ino ne cạva che co cuahtenan ne vahchetero nạn che va ye lạdo tạh cuạco Dendiohs.

2 Ndotenan che ndedecadino ne, nahn yahn ne dehtenduh che va muhn iyehnse ne, codin nun ino ne cạva che co cuahtenan ne vahchetero.

3 Cuenecạhco ne te anduhnecạ ndete che a chih ne dạma nduco Dihvo vo, ne mạn che ritahno ne ihyan ne, nedin yahn Dendiohs nchuhn.

4 A yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo che va che cuahtenan vo vahchetero, ne cuahn che ndaconan chi tun ye numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye ne, nedin dạma ye uvo nạn ye.

Nduhcạ che nahn che cuahtechico vo

5 Nducote tihcạ ne, cuihcomạn nchuhn che rahtechica ne vedeyeno yahn mạn ne, rahtendihco ne nunde. Hua ndere cuahtenan ne nduco ihyan che hua nihnevạco ne nduco ye mạn, hua din ne dehtenduh che chihngạ mạn, nde hua din yahino ne tume, te nunde min ne, a dạma nduco nunde che rendeva ihyan yavenạn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye.

6 Ihyan che rahcotạhn ye yahn Dendiohs, rahtendihco ye nunde che tuhchan ne, va che din Dendiohs castigo yah ihyan.

7 Ro menạn me ne, namin nduco nchuhn chahtendihco ne nducuahn nunde che tuhchan.

8 Ate mạn ne, nahn che cạhcomạn ne. Namin nahn che cạhcomạn ne che ri tạn ne mạn, che rahtenun ino ne vedetạn mạn, che redin tạn ne mạn, che ra ne cạnda ihyan mạn, che rạhn ne ndudo chihngạ mạn.

9 Hua cahncheh ne vih, te nchuhn ne, a chihcomạn ne vedeyeno yahn mạn ne che chahtechica ne ro menạn, chahtendihco ne nunde.

10 Mạn ne, a ndedevahn Dendiohs nchuhn, ndahcorun ye vederendedecadino yahn ne, din ye che ndo ne anduhnecạ ihyan ra. Ro ro rinan ye nchuhn cạva che nde tahque runecạde cuahtechica ne, nde conan conahn ne vederihquentiyon yahn ye, ndo ne ihyan nduhcạ che nahn ye.

11 Dehve din yahn, a ihyan nación yahn Israel uvo, o ihyan tạma nación, a chenan seña uvo, o hua, a redin vo ntiyon yahn ihyan, o redin vo ntiyon yahn mạn vo, te che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, a dạma no nducoyạco vo. Che richihve yuhn vo ne, che ritahno vo ihyan min, ndi cuando vo vạn ihyan yahn ye.

12 Numacuahn vedeyahino tendạhnun Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn. Chemin che nahn che cuahtenan cuma ne vedeyahino mạn, vedevạhino mạn, vedenecun mạn, vedechahtino mạn.

13 Codin chahtino ạma tạma ne yahn vih, ne ndete che din tạn ạma cha nchuhn nduco vih ne, cuenchahco ne yahn vih. Dihvo vo Jesucristo ne, a nchahco ye yahn nchuhn, ne nahn che quendi ne yune yahn ye, nchahco ne yahn vih.

14 Nạn nducuahn ne, codin yahino ne vih cạva che ndạhcạ cuahtenan ne nduco vih, ne ạma no ndudo co nducoyạca ne.

15 Dendiohs din ye che cuahtemạn chedave yahn ne, te a cạva chemin che tendạhnun ye nchuhn, ạma cuạn co no ne nduco vih. Nahn che necạh ne nundihve cuahn ihyan yahn nducuahn che din ye nduco ne.

16 Cuahtenun ino ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo cuahn dạma, hua cạhcomạn ne. Numacuahn vededevano cuicuahn vih ne mạn, cuenecạh ne vedechahtino vih ne mạn, cuahndudo ne salmo mạn, cuita ne himno mạn, cuah ne Dendiohs chete chedave yahn ne, cuenecạh ne nundihve cuahn ihyan mạn.

17 Nạn nducuahn che redin ne mạn, che rente ne mạn, cuenecạhco ne te va Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecạh ne nundihve cuahn Dendiohs che cuande yahn ihyan min.

18 Nchuhn ihyan ndạhta, codinahn ne yahn inchạhn ne, te nducote ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, quenan cuma che tihcạ din ne.
19 Nchuhn ihyan chạhn, codin yahino ne ihyan ndạhta yahn ne, hua co tạn ne nduco ye.
20 Nchuhn decạhya, codinahn ne nducuahn che rihquentiyon indihte yahn ne, te chemin che renan ino Dihvo vo.
21 Nchuhn che vate dạya ne, hua ndere din tạn ne nduco dạya ne cạva che hua co ndạche.
22 Nchuhn che redin ne ntiyon yahn ihyan, codinahn ne yahn patrón yahn ne numacuahn chedave yahn ne. Ndạhcạ codin ne ntiyon yahn ye cuahn dạma, ndiyu demạn cuahn che rendihchero ye nchuhn, te nducote ritahno ne Dendiohs ne, tihcạ nahn che din ne.
23 Nducuahn ntiyon che redin ne ne, codin ne nduco vedeyeno, cuenecạhco ne te va Dihvo vo Jesucristo.
24 Cuedevano ne te ndete che tihcạ dinahn ne ne, redinahn ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne mạn ye ndạhco menun ye yahn ne, ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne vahchetero.
25 Namin cuedevano ne te ihyan che duhtuno ihyan ye ne, va che co ye castigo yahn nunde yahn ye. Ndạhco menun Dendiohs yahn ye tunoca che nedin ye. Hua dehve rạhco ne, te Dendiohs ne, dạma no rendihche ye nducoyạca ihyan.

4

1 Nchuhn che chenan cuma ne mozo yahn ne, cuihquentiyon ne ihyan nduhcạ che redin yahn, hua din tạn ne nduco ye. Cuenecạhco ne te namin nchuhn ne, va Dihve ne Jesucristo vahchetero.
2 Nducoyạca nchuhn ne, cuahteyạn ne cuahn dạma, covạh ne mạn, cuenecạh ne nundihve cuahn Dendiohs mạn.
3 Cuica ne Dendiohs che din ye che ndạca yune che cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ndudo min che hua devano ihyan ro menạn. A yahn che rahndudó ndudo min che quenún vạcoyạhn.
4 Cuica ne Dendiohs che conan ye u che cuahndudó nduhcạ che redin yahn cạva che conahn ihyan.
5 Nạn nducuahn che redin nchuhn vạn ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che nduco rino nduco ndah cạva che ndạca yune che yạhve ne ihyan, ne cotahno ye.
6 Nạn ndudo yahn ne ne, nahn che runecạde ne. Namin nahn che devano ne tạcạ ndahconan ne yahn dehtenduh che tumerune queri ạma ihyan.

Renecạh Pạblo Dendiohs ihyan

7 Dihno vo Tíquico che yahino vo sạhn ne, ạma

ndah redinahn se, rinan se u nạn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Sạhn min nte cuande se nchuhn nduhcạ che quenán muhn.

8 Dechúh sạhn tạn cạva che nte cuande se nchuhn nduhcạ che chenan nuhn muhn mạn, cạva che necạh yạn se chedave yahn ne mạn.

9 Dihno vo Onésimo, sạhn yạn vạco ne, che yahino vo sạhn mạn, che ndạhcạ redinahn se nạn ntiyon yahn Dihvo vo mạn ne, namin nduco se cuenchi se tạn. Sạhn sih nte cuande se nchuhn yahn dehtenduh che ri muhn.

10 Aristạrco che dạma quenun se vạcoyạhn nducó ne, dechuh se Dendiohs yahn nchuhn. Namin Mạrcos sạhn vih Bernabé ne, dechuh se Dendiohs yahn ne. Sạhn min ne, a nté nduco nchuhn yahn se. Cuenevahnecun ne sạhn ndete che denạn chi se tạn.

11 Namin Jesús che namin duche se Justo ne, dechuh se Dendiohs yahn nchuhn. Vạn ihyan nación yahn Israel che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, atenạn sạhn chahn che rinan se u nạn ntiyon yahn Dendiohs, rendạcá vedechahtino chahte.

12 Epafras, tạma sạhn yạn vạco ne, che redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, dechuh se Dendiohs yahn nchuhn. Sạhn min ne, cuahn dạma ạma rica se Dendiohs che din ye che quendi nchuhn cotahno ne numa ino ne mạn, dinahn ne nducuahn vederihquentiyon yahn ye mạn.

13 U devano cuạcó nduhcạ che ạma rendededecadino se cạva nchuhn mạn, dihno vo che vate ye yạn Laodicea mạn, yạn Hierápolis mạn.

14 Doctor Lucas che yahino vo ihyan mạn, Demas mạn ne, dechuh ye Dendiohs yahn ne.

15 Cuenecạh nchuhn Dendiohs dihno vo che vate ye yạn Laodicea mạn, Ninfas mạn, dihno vo che rendo dạma ye vạco ye, rendeva ye yavenạn Dendiohs mạn.

16 Cuihno ndihchenan nchuhn cạca cuh tạn ne, cuedechuh ne yạn Laodicea, ndihchenan dihvo vo che vate ye min. Namin condihchenan ne cạca che dechúh yahn ihyan chahn.

17 Cạhma ne co ne Arquipo che ndạhcạ dinahn ye ntiyon che ndihco Dihvo vo Jesucristo tạh ye.

18 Nạn che rente nuhn Dendiohs nchuhn nạn cạca cuh ne, mán dirún. Cuenecạhco ne te u ne, vạcoyạhn quenún. Dendiohs din yahino ye nchuhn. Tihcạ co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO MENA̱N, DECHUH YE YA̱HN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YA̱N TESALONICA

1 Nchuhn, ihyan yahn Dendiohs Chida ma̱n, yahn Dihvo vo Jesucristo ma̱n, che vate ne ya̱n Tesalónica, u Pa̱blo nduco Silas nduco Timoteo, dirun nuhn yahn ne. Chido vo Dendiohs ma̱n, Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din yahino ye nchuhn, din ye che nda̱hca̱ cuahtenan ne.

Nduhca̱ che chitahno ihyan ya̱n Tesalónica

2 Cuahn da̱ma reneca̱h nuhn nundihve cuahn Dendiohs ca̱va nducoya̱ca nchuhn, reva̱h nuhn ca̱va ne.

3 Cuahn da̱ma rentihyon ya̱n nuhn na̱n Chido vo Dendiohs yahn ntiyon che redin nchuhn ma̱n, nduhca̱ che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, yahino ne ihyan ma̱n, nduhca̱ che rechuhrihn ne numacuahn vedenecun, ndichahtino ne ihyan ma̱n.

4 Dihno nuhn, Dendiohs ne, yahino ye nchuhn. Devano nuhn te ma̱n ye tenda̱hnun ye nchuhn.

5 Cahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino nuhn, chihnevan nchuhn, ne numacuahn vederihquentiyon din Vaco Ndah yahn Dendiohs che chitahno ne. A devano nchuhn nduhca̱ che chahtechica nuhn va̱n ne ca̱va che ndah yahn ne.

6 Quendi nchuhn nduhca̱ che chicuahn Dihvo vo Jesucristo ma̱n, nduhca̱ che chicuahn nuhn ma̱n. Andahre a̱ma chuhrihn ne, ate din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecun ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numacuahn vedeyeno.

7 A̱ma ya̱hn ihyan, ya̱hn yahn Macedonia ma̱n, Acaya ma̱n, chihco ye cuda̱do nduhca̱ che chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo, ne namin chitahno ye ihyan.

8 Tihca̱ chi che chetuhn ndudo yahn Dihvo vo va̱n nchuhn. Ndiyu dema̱n ya̱hn yahn Macedonia ma̱n, Acaya ma̱n, te numachahte devano ihyan nduhca̱ che redinahn nchuhn ndudo yahn Dendiohs. Nde nuhn, metah deh cuande che ca̱hma nuhn,

9 te nde ma̱n ihyan chahn rente cuande ye nuhn nduhca̱ che nevahnecun nchuhn nuhn, chihcoma̱n ne dehtenduh che redin ihyan dendiohs yahn ye, ne chitahno ne Dendiohs, ihyan min che quenduche ye, ndeva ne yavena̱n ye.

10 Rente ye yahn Dihvo vo Jesucristo, Da̱ya Dendiohs, ihyan min che ndedetuhche Dendiohs ihyan va̱n tena̱hn, ihyan min che ndedevahn ye uvo yahn castigo yah che va che cuahno co ihyan nunde.

Namin rente ye nduhcą che chenan rino nchuhn che cąca ye vahchetero, ndaconan chi tun ye.

2

Nduhcą che cahndudo Pąblo Ndudo yahn Dendiohs

1 Dihno nuhn, a mąn nchuhn devano ne te chichihve ntiyon che din nuhn vąn ne.

2 Andahre ąma chuhrihn nuhn ro menąn, din tąn ihyan yąn Filipos nduco nuhn, ate Dendiohs ne, chinan ye nuhn, ne numa ino nuhn cahndudo nuhn ndudo ndah yahn ye vąn nchuhn.

3 A devano cuąco nuhn te ndudo ndah che rahndudo nuhn. Hua ndere rahndudo nuhn dehtenduh ndudo cąva che cahncheh nuhn ihyan.

4 Tendąhnun Dendiohs nuhn, ne chihquentiyon ye che cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn ye. Nducuahn chemin che rahndudo nuhn. Hua retumacąh nuhn andahre hua renan ino ihyan, te Dendiohs ne, tihcą nahn ye. A ihyan min che rendihche ye chedave yahn nuhn.

5 Hua nte yąde nuhn nduco nchuhn cąva che te ne tume nuhn. A devano mąn nchuhn chemin, nde Dendiohs ne, a devano ye.

6 Andahre nuhn ne, nduhcą intiyahn che dechuh Dihvo vo Jesucristo, ate hua renuhn nuhn che ndeva ihyan yavenąn nuhn.

7 Tahque ndah ne, chahtechica nuhn numacuahn vedenecun. Chahtenan nuhn vąn nchuhn, din yahino nuhn nchuhn nduhcą che yahino ihyan ndąhta dąya ye che retąve ye nduco cudądo.

8 Ąma yahino nuhn nchuhn. Chemin che chicuahn nuhn ndudo ndah yahn Dendiohs nchuhn, nde mąn nuhn, chihco mendąhn nuhn cąva ne.

9 Dihno nuhn, namin a devano nchuhn nduhcą che chuhrihn nuhn, din nuhn ntiyon nde ro nde rąhn cąva che ndąca che chuhnun nuhn. Tihcą din nuhn numacuahn ro che chahtenan nuhn yąn vąco nchuhn, cahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dendiohs, te hua nahn denduh nuhn nde ąma cha nchuhn.

10 Nduco cudądo chahtenan nuhn vąn nchuhn, nde ąma nunde hua chahtendihco nuhn. A mąn nchuhn a devano ne, nde Dendiohs ne, a devano ye.

11 Namin a devano nchuhn te necąh yąn nuhn chedave yahn ne nduhcą che renecąh yąn ihyan chedave yahn dąya ye.

12 Tihcą din nuhn, chicuahn nuhn nchuhn nduhcą che va che cuahtechica nchuhn nduco cudądo, te nchuhn ne, ihyan yahn Dendiohs, ihyan min che ąma yudo vederihquentiyon yahn ye.

13 Cuahn che cahndudo nuhn ndudo yahn Dendiohs, chihnevan nchuhn ne, nevahnecun ne, te chenahn ne che chemin che vederihquentiyon yahn

Dendiohs, ndiyu yahn ihyan iyehnse. A ndudo min che redin che ndah nduco nchuhn che chitahno ne. Chemin che cuahn dạma renecạh nuhn nundihve cuahn Dendiohs.

14 Dihnó, nduhcạ che redin ihyan nación yahn Israel che rechuhrihn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye estạdo yahn Judea, tihcạ rechuhrihn nchuhn, redin ihyan yạn vạco ne.

15 A ihyan nación yahn Israel chahn che chihno ye Dihvo vo Jesucristo. A ihyan ndico yahn ihyan chahn che chihno ye ihyan profeta a rạhn me. Mạn ne, a ihyan chahn tun che redecạno ye nuhn. Hua redinahn ye che rihquentiyon Dendiohs. Nde ạma ihyan hua ri rendihche ye.

16 Rihca tạn ye che cuahndudo nuhn, cahnevan ihyan nación chenạhn cạva che ndedevahn Dendiohs ihyan nduhcạ che ndedevahn ye uvo. Nduco tihcạ din chahte nduh ye nunde yahn ye. Ate mạn che cuạco ne, a vate ye vedeyah, ri ye castigo yah yahn Dendiohs.

Nahn cạhn Pạblo tạma yune, quendihchero ye ihyan yạn Tesalónica

17 Dihnó, cuahn che ndạca nuhn vạn nchuhn ne, ạma chi rạn nuhn. Andahre yahn chenan nuhn, ate ạma renecạhco nuhn nchuhn, ạma nahn ndaconan chi nuhn quendihchero nuhn nchuhn.

18 U Pạblo ne, ạma ndeh yune nahn chí mạn, ạma náhn che chi nuhn mạn. Ate queri ạma yune ne, din vạhche chundah.

19 Ạma yeno nuhn che chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo. Cuahn che naconan chi tun ye ne, ạma co yeno nuhn, te ro min ne, co ro ntiyon che din nuhn vạn nchuhn.

20 A cạva nchuhn che ạma yeno nuhn.

3

1 Ro che ạma ndedecadino nuhn cạva nchuhn ne, chihco dạma ino nuhn che cuahtenan nuhn demạn nuhn yạn Atenas,

2 ne dechuh nuhn dihno vo Timoteo cạva che necạh yạn se chedave yahn nchuhn. Sạhn min ne, nduco se nuhn, redin se ntiyon yahn Dendiohs, rahndudo se ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.

3 Dechuh nuhn sạhn, te hua nahn nuhn che co rạn nchuhn yahn dehtenduh che rechuhrihn ne. A devano mạn ne te va che chuhrihn vo.

4 Cuahn che chenan ca nuhn nduco nchuhn ne, a rente nuhn nduco ne te va che chuhrihn vo. Mạn ne, a chinahn ndudo min. A rendihche ne.

5 Nducote ametah chichá che rendededecadinó cạva nchuhn ne, dechúh che tumeruné ndete che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

Ndedecadinó te co a detohnan chundah ntiyon che din nuhn, din se che chihcomạn ne che chitahno ne.
6 Ate mạn ne, a ndaconan Timoteo, ne nte cuande se nuhn nduhcạ che riquendi nchuhn ritahno ne mạn, nduhcạ che chenan cuma ne vedeyahino mạn. Namin nte cuande se nuhn che renecạhco nchuhn nuhn numacuahn vedeyahino, nahn ndihchero ne nuhn nduhcạ che nahn ndihchero mạn nuhn nchuhn.
7 Dihnó, chemin che andahre ạma rechuhrihn nuhn, ate ạma yeno nuhn mạn che checadino nuhn nduhcạ che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.
8 Ạma vedechahtino cạva nuhn che tihcạ riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo.
9 Nde hua rentạquino nuhn tạcạ necạh nuhn nundihve cuahn Dendiohs yuhn vo che ạma yeno nuhn cạva nchuhn.
10 Nde ro nde rạhn revạh nuhn che nahn ndihchero nuhn nchuhn, cacuahn ca nuhn nchuhn che quendi ne cotahno ne numa ino ne.
11 Ạma nahn nuhn che mạn Chido vo Dendiohs mạn, Dihvo vo Jesucristo mạn, te yune ye che chi nuhn quendihchero nuhn nchuhn.
12 Nahn nuhn che din Dihvo vo che conahn ndah ne vederihquentiyon yahn ye, din yahino vih ne mạn, din yahino ne nducoyạca ihyan mạn, nduhcạ che yahino mạn nuhn nchuhn.
13 Namin nahn nuhn che din ye che quendi nchuhn cotahno ne ihyan numa ino ne, cạva che ndạ ro che ndạ ye nduco ihyan yahn ye ne, dave yavenạn ne nạn Chido vo Dendiohs.

4

Nduhcạ che nahn Dendiohs che cuahtenan ihyan

1 Dihnó, mạn ne, va ạma nạn che rihquentiyon nuhn nchuhn numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Nchuhn ne, a ca cuande ne yahn nuhn nduhcạ che nahn Dendiohs che cuahtenan vo iyehnse, ne tihcạ chenan ne nduco vih. Ate nahn nuhn che nde tahque ndạhcạ cuahtenan ne.
2 A devano nchuhn nduhcạ che chicuahn nuhn nchuhn numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.
3 Nahn Dendiohs che dave yavenạn nchuhn nạn ye. Hua ndere cuahtenan ne nduco ihyan che hua nihnevạco ne nduco ye.
4 Queri ạma nchuhn, cuahtenan cuma ne ndạhta yahn ne nduco vedino vedenecun.
5 Hua ndere cuahtechica nchuhn vedeyeno yahn mạn ne, nduhcạ che vatechica ihyan che nde hua devano ye che va Dendiohs.
6 Hua tihcạ cuahtechica nchuhn, cuahtendihco ne nunde nạn ihyan, te Dihvo vo Dendiohs ne, din ye castigo ihyan yahn nunde

che tuhchan, nduhcą che a te cuande nuhn nchuhn.
7 Dendiohs ne, a tendąhnun ye uvo, ne nahn ye che dave yavenąn vo nąn ye. Hua nahn ye che ndere cuahtechico vo.
8 Adecoduhno ihyan che hua redinahn ye che tihcą rihquentiyon nuhn ne, hua rahcotąhn ye vederihquentiyon yahn ndere ihyan, te rahcotąhn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che rete ye Vaco Ndah yahn ye uvo.
9 Me nduhcą che va che din yahino nchuhn vih ne, nde hua redin fuerza che dirun nuhn yahn ne, te a mąn Dendiohs chicuahn ye nchuhn che din yahino vih ne.
10 Dihnó, a redin yahino nchuhn nducoyąca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye yąhn yahn Macedonia, ne ąma nahn nuhn che tihcą quendi ne.
11 Ndąhcą cuahtenan nchuhn. Hua condą mendąhn ne nąn dehtenduh che redin ihyan. Codin ne ntiyon nduhcą che a te cuande nuhn nchuhn,
12 cąva che ndąhcą chuhnun ne, ne nevahnecun nducoyąca ihyan nchuhn. Va che ndą tun Dihvo vo Jesucristo.
13 Dihnó, nahn nuhn che codevano nchuhn yahn dihno vo che rendąca ye iyehnse cuh. Hua co rąn nchuhn cąva ye, nduhcą che redin ihyan che hua devano ye che va che ntuche tenąhn, ne cuahn che rih ąma ihyan yahn ye ne, rąhco ye te ąma yune no chihnonan yahn ye.
14 Uvo ne, a devano vo te chih Dihvo vo Jesucristo, ne ntuche ye. Namin a devano vo te nducoyąca tenąhn che chitahno ye ihyan cuahn che chahte ye iyehnse ne, va che ndedetuhche Dendiohs ihyan.
15 Chemin che numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo rete cuande nuhn nchuhn, te ro che ndą tun ye ne, nducoyąco vo che chenan ca vo iyehnse, hua quendąhnąn vo yahn dihno vo che a ndih ye.
16 Ndą ro min ne, mąn Dihvo vo Jesucristo cąca ye vahchetero. Ura min ne, cuah ąma ndudo nąn ro numacuahn vederihquentiyon. Namin cuah ąma ángel ndinąn. Namin cuah corneta yahn Dendiohs. Tuhme menąn vihca va che ntuche nducoyąca tenąhn che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo.
17 Cuihno min ne, nducoyąco vo che chenan ca vo iyehnse, ndedecuan Dendiohs uvo dąma nduco ihyan chahn vąn man, ne ntąhn nun vih vo nduco Dihvo vo Jesucristo nąn ro. Tuhme cuahtenan vo nduco Dihvo vo numacuahn ro.
18 Nducote a tihcą va cąde che va che conahn ne, cuente nchuhn yahn chemin nduco vih, cuenecąh yąn ne chedave yahn ąma tąma ne.

5

1 Dihnó, hua co co nuhn
nchuhn deh ro, o deh nduyo
che tihcạ conahn,
2 te a devano cuạco mạn
nchuhn te adenạn techecạde
Dendiohs yahn ihyan, nde
hua duh devano deh ura.
3 Cuahn che tahque
ndạhcạ vate ihyan, che nde
tah hua rendededecadino ye
ne, a denạn ndạ venecuino
min nạn ye nduhcạ che ra
yah chete ndạhta che a ndạ
ura che cuacoyạhn ye, ne
hua co ndevahn ye yahn
vedeyah min.
4 Ate nchuhn dihnó,
nducote a chitahno ne Dihvo
vo Jesucristo ne, a vateyạn
ne adecodehno ura che
conahn.
5 Uvo ne, a ndedevahn
Dendiohs uvo. Ate ihyan
chenạhn ne, cạhnda yahn ye.
6 Chemin che nahn che
cuahteyạn vo cạva che hua
co man vo nduhcạ ihyan
chahn.
7 Nạhn ye ne, vateyạdo ye,
ne nạhn ye vatechica coh ye.
8 Ate uvo ne, a chitahno vo
Dihvo vo Jesucristo, ne nahn
che runecạde cuahtechico
vo. Nduhcạ sandạdo che va
deh nduco che ndedevahn se
sạhn ne, tihcạ uvo, te ritahno
vo Dihvo vo Jesucristo, ne
cuahtenan cumo vo
vedeyahino, ndichahtino vo
che ndedevahn ye uvo.
9 Dendiohs ne, tendạhnun
ye uvo, din ye che chitahno
vo Dihvo vo Jesucristo cạva
che ndedevahn ye uvo yahn
castigo yah che va che co
ihyan nunde.
10 A cạva uvo che chih
Dihvo vo, ne ro che ndạ ye
ne, a ndih vo, o chenduche
vo, va che cuahtenan vo
dạma nduco ye.
11 Chemin che cuiquendi
nchuhn cuenecạh yạn ne
chedave yahn ạma tạma ne.

Riyạhve Pạblo ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

12 Dihnó, nahn nuhn che
nevahnecun nchuhn ihyan
che rahndudo ye ndudo
yahn Dihvo vo Jesucristo,
riyạhve ye nchuhn, te ihyan
chahn ne, chenan cuma ye
vederihquentiyon.
13 Va che din yahino ne
ihyan cạva ntiyon che redin
ye.
Ndạhcạ cuahtenan ạma
tạma ne nduco vih.
14 Dihnó, nahn nuhn che
yạhve nchuhn dihno vo che
hua nahn din ye ntiyon mạn,
cuenecạh yạn ne chedave
yahn ihyan che rạn ye mạn,
cuenan ne ihyan che hua
ndah ritahno ye mạn, codin
chahtino ne yahn nducoyạca
ye mạn.
15 Cuihco nchuhn cudạdo.
Hua dạma co ne nduco ihyan
che redin tạn ye nduco ne.
Tahque ndah ne, codin nun
ino ne, codin ne che ndah
nduco vih mạn, nduco
nducoyạca ihyan mạn.
16-17 Cuahn dạma
cuenecạh yạn nchuhn
chedave yahn ne mạn, covạh
ne mạn.
18 Ạdehno che cuahno co
nchuhn ne, cuenecạh ne
nundihve cuahn Dendiohs.
Tihcạ nahn Dendiohs che
dinahn nchuhn. Chemin che

dechuh ye Dạya ye
Jesucristo.
19 Hua cuahcotạhn
nchuhn vederihquentiyon
yahn Vaco Dendiohs.
20 Cuenevahnecun ne
ndudo che recạh Dendiohs
che rente ihyan nduco ne.
21 Cuihco nchuhn cudạdo
yahn ndudo che rihnevan
ne. Cha che ndah ne,
codinahn ne.
22 Hua nevahnecun ne nde
ạma nạn dehtenduh che
chihngạ.
23 Dendiohs, ihyan min che
redin ye che rahte dihn
chedave yahn ihyan, mạn ye
nchahco ye nunde yahn
nchuhn, nedin dave ye
chedave yahn ne. Ndạ ro che
ndạ Dihvo vo Jesucristo ne,
ndeva ye nchuhn.
24 A ihyan min che
tendạhnun ye nchuhn. Va
che dinahn ye nducuahn, te
redinahn ye ndudo yahn ye.
25 Dihnó, covạh nchuhn
cạva nuhn.
26 Cuenecạh nchuhn
Dendiohs nducoyạca dihno
vo numacuahn vedenecun.
27 Numacuahn
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo
rihquentiyón che
cuahndudo nchuhn cạca
cuh, cahnevan nducoyạca
dihno vo.
28 Dihvo vo Jesucristo din
yahino ye nchuhn. Tihcạ co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO ADIVE, DEHCUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YA̱N TESALONICA

1 Nchuhn, ihyan yahn Chido vo Dendiohs ma̱n, yahn Dihvo vo Jesucristo ma̱n, che vate ne ya̱n Tesalónica, u Pa̱blo nduco Silas nduco Timoteo, dirun nuhn yahn ne.

2 Chido vo Dendiohs ma̱n, Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din yahino ye nchuhn, din ye che nda̱hca̱ cuahtenan ne.

Va che techeca̱de Dendiohs yahn nducoya̱ca ihyan nunde

3 Dihnó, numacuahn ro renec̱ah nuhn nundihve cuahn Dendiohs ca̱va nchuhn. A tihca̱ va che nec̱ah nuhn nundihve cuahn ihyan, te queri a̱ma ro ne, nde tahque ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ma̱n, nde tahque yahino vih ne ma̱n.

4 Chemin che adecotino che renda̱ nuhn va̱n ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, rente nuhn numacuahn vedeyeno nduhca̱ che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo numacuahn chedave yahn ne, andahre a̱ma ndeh na̱n dehtenduh che rahno ri ne ma̱n, rechuhrihn ne ma̱n.

5 Hua cua ne cuda̱do, te Dendiohs yuhn vo retecheca̱de ye numa cua̱co. Cuahn che cuihno techeca̱de ye ne, ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne na̱n che rihquentiyon ye. A va che cuahtenan ne min, te yahn chemin che rechuhrihn ne.

6 Va che din Dendiohs castigo ihyan che redin ye che rechuhrihn nchuhn.

7 Cuahn che ca̱ca Dihvo vo Jesucristo vahchetero nduco ángel yahn ye, cuhnde ro ye numacuahn vederihquentiyon yahn ye va̱n ruchiya̱hn che ca̱ca na̱n ro ne, cahnevi Dendiohs nducuahn che rechuhrihn vo.

8 Nda̱ ro min ne, nducoya̱ca ihyan che hua chitahno ye Dendiohs, hua dinahn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, din Dihvo vo castigo ihyan.

9 ¡A̱ma chahte vederihquentiyon yahn Dihvo vo! ¡A̱ma yudo na̱n va ye! Ihyan che ndinda ye ne, a̱ma yahn na̱n va Dihvo vo, min va che cuahtenun ye, co ye castigo numacuahn ro.

10 Cuahn che ndaconan chi Dihvo vo ne, ndeva ihyan yahn ye yavena̱n ye, ne a̱ma ndah ro yahn ye, te a chitahno ye ihyan. Namin a̱ma ndah ro yahn nchuhn, te a chitahno ne ndudo yahn ye che cahndudo nuhn.

11 Yahn che tihca̱ va che conahn ne, chemin che reva̱h nuhn ca̱va nchuhn ro ro, rica nuhn Dendiohs yuhn vo ca̱va che nda̱hca̱ quendi nchuhn, ne hua nto ino ye che a tenda̱hnun ye nchuhn. Namin rica nuhn ihyan che

numacuahn vederihquentiyon yahn ye din ye che conahn nduco nchuhn nducuahn che ndah mạn, conahn nducuahn ntiyon che nahn din ne yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo mạn.

12 Nduco tihcạ ne, ndeva ihyan yavenạn Dihvo vo. Namin ndeva ye yavenạn nchuhn yahn che Chido vo Dendiohs mạn, Dihvo vo Jesucristo mạn, yahino ye nchuhn.

2

Va che ndạ ạma sạhn ndinda

1 Dihnó, nducote va che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo, nedin dạma ye nducoyạco vo, conduco vo ihyan ne, va ạma ndudo che co nuhn nchuhn.

2 Hua cuahnecun nchuhn che cahncheh nde ạma ihyan nchuhn. Andahre cạhma ạma vaco che a ndạ Dihvo vo Jesucristo mạn, andahre cuahndudo ihyan che a ndạ ye mạn, andahre dechuh ihyan ndudo yahn ne che a ndạ ye mạn, din cạ ye che nuhn dirun nuhn yahn ne, ate nde hua cotahno ne, nde hua dihya ne co.

3 Hua tumecạh ne yahn nde ạma ihyan che tihcạ nahn cahncheh ye nchuhn. Numanahn che metah ndạ ro min ne, va che necuan ihyan, co tạn ye nduco Dendiohs. Namin va che ndạ ạma sạhn ndinda.

4 Sạhn min ne, co tạn se nduco nducuahn che rendeva ihyan yavenạn, redin vahn ye Dendiohs. Nde condạ se chete yạco chahte yahn Dendiohs, ndere cuahndudo se che sạhn min che Dendiohs.

5 Cuenecạhco nchuhn. Ro menạn me cuahn che quenán nduco nchuhn ne, a ráhn rí nchuhn che tihcạ va che co.

6 A devano nchuhn duh che redin vạhche yahn sạhn min mạn ro cuh, cạva che hua co chi se nde ndạ ro yahn se.

7 Vederihquentiyon chihngạ che va cuạhn ndeh ne, a va iyehnse cuh. Mạn ne, adeche cuavi cha che redin vạhche yahn,

8 tuhme ndạ sạhn ndinda me. Ate cuahn che ndạ Dihvo vo Jesucristo ne, decuihno ye sạhn.

9 Sạhn ndinda me ne, quenạn cuma se vederihquentiyon chahte yahn chundah, ne ạma ndeh nạn vederihno din se numacuahn vederihncheh.

10 Cahncheh se nducoyạca ihyan che va che conda ye, che hua chitahno ye ndudo cuạco cạva che ndevahn ye.

11 Chemin che cuahnecun Dendiohs che cotahno ye vederihncheh min.

12 Tihcạ va che conda nducoyạca ye, te hua nahn cotahno ye ndudo cuạco, ne tahque ndah ye ne, riquendi ye dehtenduh che chihngạ.

Tendạhnun Dendiohs ihyan che ndeva ye

13 Me nchuhn dihnó, yahino Dihvo vo Jesucristo nchuhn. Chemin che renecạh nuhn nundihve

cuahn Dendiohs cạva ne, te nde ro menạn ne, tendạhnun ye nchuhn cạva che ndedevahn ye nchuhn. Nedin dave ye chedave yahn ne numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, din ye che chitahno ne ndudo cuạco.

14 Te yune Dendiohs che chitahno nchuhn ndudo che cahndudo nuhn, te a tendạhnun ye nchuhn cạva che ndedevahn ye nchuhn, ne cuahtenan cuma nduco ne vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo Jesucristo.

15 Dihnó, quendi nchuhn cotahno ne numacuahn chedave yahn ne che chicuahn nuhn nchuhn mạn, che dirun nuhn yahn ne mạn.

16 A Dendiohs che yahino ye uvo, ne renecạh yạn ye chedave yuhn vo numacuahn ro, redin ye che chenan ino vo ihyan.

17 Dihvo vo Jesucristo mạn, Chido vo Dendiohs mạn, necạh yạn ye chedave yahn nchuhn, din ye che cotahno ne numa ino ne, cạva che runecạde nducuahn nạn ndudo che rente ne mạn, nạn ntiyon che redin ne mạn.

3

Nahn Pạblo che covạh ihyan

1 Dihnó, covạh nchuhn cạva nuhn. Cuihca ne Dendiohs che din ye che nun cotuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numachahte, ne nevahnecun ihyan nduhcạ che nevahnecun ne.

2 Nducote vate ihyan che duhtuno ihyan ye, che hua ritahno ye Dihvo vo ne, cuihca ne Dendiohs che hua cuahnecun ye che din tạn ye nduco nuhn.

3 Dihvo vo Dendiohs ne, redinahn ye ndudo yahn ye. Din ye che quendi nchuhn, cotahno ne numa ino ne. Din ye cudạdo nchuhn cạva che hua dehva cuahno co ne.

4 Ndichahtino nuhn Dihvo vo Dendiohs che quendi nchuhn dinahn ne nducuahn che te cuande nuhn nchuhn.

5 Dihvo vo Jesucristo din ye che quendi nchuhn cotahno ne ihyan numacuahn chedave yahn ne mạn, din ye che tumacadino ne che yahino Dendiohs nchuhn mạn.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che din ye ntiyon

6 Dihnó, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, rihquentiyon nuhn che cạhcomạn nchuhn dihno vo che hua nahn din ye ntiyon mạn, che hua nahn dinahn ye nduhcạ che chicuahn nuhn nchuhn mạn.

7 A mạn nchuhn devano ne te va che quendi ne nduhcạ che din nuhn cuahn che chahtenan nuhn nduco nchuhn, din nuhn ntiyon.

8 Hua ndere cheh nuhn yahn nchuhn. Nde ro nde rạhn ạma chuhrihn nuhn din nuhn ntiyon cạva che hua denduh nuhn nde ạma cha nchuhn.

9 Andahre nchuhn va che
te ne che cheh nuhn, ate din
mạn nuhn ntiyon, ndạca che
chuhnun nuhn, te nahn
nuhn che cua cuande
nchuhn, ne tihcạ quendi ne
din ne ntiyon.
10 Ro min ne, tuhcạ
chicuahn nuhn nchuhn:
“Duh che hua nahn din
ntiyon ne, hua ndạhcạ che
cheh.”
11 A checadino nuhn te vạn
nchuhn ne, vate ạma o ihyan
che hua nahn din ye ntiyon.
Ndere vatechica ihyan
chahn rendạhchenan ye
dehtenduh che redin ihyan.
12 Numacuahn
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo
rihquentiyon nuhn che
cuahte tahn ihyan chahn,
din ye ntiyon, ndạca che
chuhnun ye.
13 Dihnó, cuiquendi ne
codin ne che ndah; hua cua
dạhno ne.
14 Ndete che vate ihyan
che hua nahn dinahn ye che
rihquentiyon nuhn ne,
cuihco nchuhn cudạdo cha
ihyan che tihcạ redin ye, ne
cuihcomạn ne ihyan cạva
che co cuihnạn ye.
15 Hua ndihche tạn
nchuhn ihyan. Cuiyạhve ne
ihyan nduco ndah, te dihno
ne ihyan.
16 Mạn ne, Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
redin ye che rahte dihn
chedave yahn ihyan, mạn ye
din ye che ndạhcạ
cuahtenan nducoyạca
nchuhn, conduco ye nchuhn
numacuahn ro.
17 U Pạblo, dirún cạca cuh,
dechúh yahn nchuhn, nté
Dendiohs nchuhn. Cuihco
nchuhn cudạdo. Tuhcạ
rahconáhn che duché nạn
nducuahn cạca che
redechúh.
18 Dihvo vo Jesucristo din
yahino ye nducoyạca
nchuhn. Tihcạ co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO MENA̱N, DECHUH YE̱ YAHN TIMOTEO

1 Dendiohs, ihyan min che
ndedevahn ye uvo ne,
tenda̱hnun ye u Pa̱blo, che
co apóstol yahn Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
ndichahtino vo ihyan.
2 Timoteo, dechúh ca̱ca
cuh yehn. Di ne, nduhca̱
da̱ya mán di, te riquendi u,
ritehne numa cua̱co Dihvo
vo Jesucristo. Chido vo
Dendiohs nduco Dihvo vo
Jesucristo, din yahino ye di,
din ye che nduhca̱ conen.

Reca̱h Pa̱blo cuda̱do Timoteo

3 Cuahn che metah cáhn
ya̱hn yahn Macedonia ne,
ráhn ndoque che conen ya̱n
Efeso ca̱va che ca̱hcantiyen
che nguan ihyan cacuahn ye
dehtenduh che hua cua̱co,
4 ca̱hcoma̱n ye che ricuahn
ye nda̱me na̱n cuento ma̱n,
ta̱ca̱ cochi nda̱ta yahn ye
ma̱n, te dehtenduh chemin
chan ne, dema̱n che
rahteruhn chende ihyan, ate
hua cochihve yuhn vo ca̱va
che cotahno vo Dendiohs
ma̱n, cuahtenan vo nduhca̱
che nahn ye ma̱n.
5 Nducote dave yavena̱n
vo ma̱n, redinahn vo ndudo
yahn Dendiohs ma̱n, ritahno
vo Dihvo vo Jesucristo
numacuahn chedave yuhn
vo ma̱n, chemin che nahn
Dendiohs che cuahtenan
cumo vo vedeyahino.
6 Ate vate sa̱hn che hua
redinahn se, ne a ndere dera
dera̱hn se.
7 A̱ma ra̱hn a̱ma ri no se
ricuahn ye ley che dirun
Moisés, ate nde che rente
ma̱n se, hua renahn se.
8 Devano vo te ley min ne,
ndah, ne va na̱n che
cochihve.
9 Chihnde ndiyu ca̱va
ihyan che ndah ihyan ye na̱n
Dendiohs, ate ca̱va sa̱hn
nunde ma̱n, sa̱hn che
duhtuno ihyan se ma̱n, sa̱hn
che hua renevahnecun se
Dendiohs ma̱n, sa̱h rihno
ihyan ma̱n, sa̱hn che rihno
se chida se ma̱n, sa̱hn che
rihno se chaco se ma̱n,
10 sa̱hn che ndere
rahtenan se nduco nda̱hta
che ndiyu nda̱hta yahn se
ma̱n, sa̱hn che ndere
rahtenan se va̱n ma̱n se
nduco vih ma̱n, sa̱hn che
reduco se ihyan ma̱n, sa̱hn
rihncheh ma̱n, sa̱hn che
ndere reca̱h se ndudo yahn
se che hua cua̱co ma̱n, sa̱hn
che rahtendihco se ndeh na̱n
ca nunde ma̱n.
11 Dendiohs, ihyan min che
rendeva vo yavena̱n ye, a
ndudo ndah yahn ye che
rihco yudo yahn nducuahn
nunde chemin chan. A
ndudo min che va táh che
rahndudó.

Reneca̱h Pa̱blo nundihve cuahn Dihvo vo Jesucristo

12 Renéca̱h nundihve
cuahn Dihvo vo Jesucristo, te
nde a ra̱hn me a devano ye
che dináhn, ne chaconahn ye

u nạn ntiyon yahn ye mạn, rinan ye u mạn.
13 Tihcạ din ye nducó, andahre ro menạn ne, din duche yáhn vederihquentiyon yahn ye, ne chi tán nduco ye, din tán nduco ihyan che ritahno ye ihyan. Ro min ne, vạn vedetundo yáhn che tihcạ dín, te metah cotahnó ihyan. Ate quenan vạhino Dendiohs u,
14 ne andahre ạma chahte vedetạn yáhn, ate nde tahque chahte vedeyahino yahn ye, din che chitahnó Dihvo vo Jesucristo.
15 Ndạhcạ che cotahno nducoyạca ihyan ndudo cuạco cuh yahn Dihvo vo Jesucristo, nduhcạ che ndạ ye muhn iyehnse cuh cạva che ndedevahn ye ihyan nunde. Vạn ihyan chahn ne, u che tahque quendihcó nunde.
16 Ate quenan vạhino Dendiohs u, ne nchahco Dihvo vo Jesucristo nunde yáhn, chihco ro ye che ạma chahtino ye. Tihcạ din ye cạva che cua cuande ihyan nunde chenạhn, ne namin cotahno ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.
17 Va ạma no Dendiohs. Ihyan min ne, hua ro ye. Hua ndạ ro che coh ye. Ạma va vededevano yahn ye. Ndạhcạ che ndeva vo yavenạn ye cuahn dạma. Tihcạ co.
18 Dạyá Timoteo, nduhcạ che rạhn ạma o dihno vo numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, namin rihquentiyón di che nduhcạ sandạdo che yahino se ntiyon che nda se, ruhn se numa ino se, tihcạ quendi dinehn ntiyon che va tah.
19 Cotehne Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yehn. Codinehn Ndudo yahn Dendiohs. Chenun vạn ạma o se che hua nahn dinahn se, ne chihcomạn se che ritahno se.
20 Tihcạ din Himeneo mạn, Alejandro mạn. Sạhn chahn ne, a ndạhcó sạhn tạh chundah cạva che tuma cuahn se.

2

Nduhcạ che va che covạh ihyan

1 Menạn vihca rihquentiyón che covạh nchuhn cạva nducoyạca ihyan iyehnse, cuenecạh ne nundihve cuahn Dendiohs cạva ye.
2 Covạh ne cạva nducoyạca ihyan ndinạn mạn, intiyahn mạn, cạva che cạhco dihn ye numachahte, ne ndạhcạ cuahtenan vo nạn Dendiohs mạn, nạn ihyan mạn.
3 Dendiohs, ihyan min che rendedevahn ye uvo ne, renan ino ye che tihcạ din vo.
4 Ihyan min ne, nahn ye che codevano nducoyạca ihyan ndudo cuạco, ne ndevahn ye.
5 Va ạma no Dendiohs. Namin va ạma no ihyan che rạhn nan ye ihyan iyehnse nạn ye. Ihyan min che Dihvo vo Jesucristo.

6 Dihvo vo ne, cahnecun ye
che chihno ihyan nunde
ihyan. Nduco tihcạ ne,
nedihve ye nunde yahn
ihyan iyehnse. Ndạ ro che
nahn Dendiohs ne, din ye
che chetuhn ndudo yahn che
tihcạ chi.
7 Chemin che tendạhnun
ye u cạva che co apóstol,
cuahndudó ndudo cuạco
min, cacuáhn ihyan nación
chenạhn, ne cotahno ye.
Nducote ritahnó Dihvo vo
Jesucristo, cuạco che ráhn.
8 Nahn che numachahte
covạh ihyan chạhn
numacuahn chedave yahn
ye, cuahtenan cuma ye
vedeyahino nduco vih.
9 Namin ihyan ndạhta ne,
nahn che runecạde
cuahtenun ye tino yahn ye.
Hua ndedecuco ye tin ye.
Hua ndedecuco ye ihyan
nduco tu diyạhn, o
diyạhnguạn. Hua cuahtenun
ye tino diyạhn.
10 Tahque ndạhcạ che
runecạde cuahtenan ye, din
ye ntiyon che cochihve
nduhcạ che redin ndạhta
che ritahno ye Dendiohs
numa cuạco.
11 Ihyan ndạhta ne, va che
cạhcovan ye Ndudo yahn
Dendiohs numacuahn
vedenecun.
12 Rihquentiyón che dihn
cuahte chende ye. Hua
cacuahn ye, nde hua
cạhcantiyon ye ihyan chạhn.
13 Tihcạ chihco cạde
Dendiohs. Menạn ne,
dendah ye Adán. Adive ne,
dendah ye Eva.
14 Ndiyu Adán menạn
vihca quendihco ye nunde,
te dinoca ihyan ndạhta min,
yahn che cạh yune ye che
chihncheh chundah ihyan.
15 Chemin che cạhnda va
yahn nducoyạca ihyan
ndạhta, ndạ ro che
cuacoyạhn ye. Ate ndete che
quendi ye cotahno ye Dihvo
vo Jesucristo, din yahino ye
ihyan mạn, dave yavenạn ye
nạn Dendiohs mạn,
runecạde cuahtechica ye
mạn ne, hua dehva co yahn
ye.

3

Nduhcạ che va che cuahtechica ihyan ndinạn yahn yạco

1 Cuạco te ihyan che conan
ye ntiyon ndinạn ne, conan
ye ntiyon ndah.
2 Chemin che ihyan che
conạn ye yahn ihyan che
ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo ne, nahn che ạma
no ndạhta conan cuma ye,
nahn che runecạde conan ye
cạva che nde ạma ihyan hua
cạhma nunde ye yahn ye
mạn, hua ricoh ye mạn,
conan ye numacuahn vedino
vedenecun mạn,
nevahnecun ye nducoyạca
ihyan mạn, ndạhcạ cacuahn
ye Ndudo yahn Dendiohs
mạn.
3 Ntiyon cuh ne, hua co
conan nde ạma sạhngoh,
nde ạma sạhn che doh ino se
mạn, nde ạma sạhn che
ndichahtino se tume mạn.
Atenạn ihyan che necun ye
mạn, chahtino ye mạn, co
conan ye ntiyon cuh.

4 Nahn a̱ma ihyan che
ndạhca̱ rihquentiyon ye
va̱co ye ma̱n, redinahn da̱ya
ye yahn ye ma̱n,
renevahnecun ihyan ma̱n.
5 Nahn a̱ma ihyan che
tihca̱ ye, te ndete che hua
devano ye ca̱hcantiyon ye
va̱co ma̱n ye ne, hua co
ca̱hcantiyon ye ihyan yahn
Dendiohs.
6 Nahn a̱ma ihyan che a
ra̱hn ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo, te ndete a̱ma
ihyan che cade cana̱n
ritahno ye ne, dena̱n din
ya̱de ye, ne co ye castigo
yahn Dendiohs nduhca̱ che
chahno chi chundah.
7 Namin nahn a̱ma ihyan
che, nde ihyan che hua
ritahno ye, nevahnecun ye
ihyan ca̱va che hua cora nde
a̱ma na̱n vedecuihno yahn
ye, din chundah.

*Nduhca̱ che va che
cuahtechica ihyan che
cuahtenan ye ntiyon yahn
ya̱co*

8 Tihca̱ ihyan che
cuahtenan ye ntiyon yahn
ya̱co, nahn che runeca̱de ye,
che hua o na̱n o chende ye
ma̱n, che hua ricoh ye ma̱n,
che hua ndichahtino ye
tume ma̱n.
9 Nahn ihyan che riquendi
ye ndudo yahn Dihvo vo
Jesucristo numacuahn
chedave yahn ye.
10 Nahn che a rendihche
ndah ihyan ndiya̱co ihyan.
Ndete che ametah deh che
redin va̱hche yahn ye ne,
tuhme co cuahtenan ye
ntiyon cuh.
11 Ndạhta yahn ihyan
chahn ne, namin nahn che
runeca̱de ye ma̱n, redinahn
ye ndudo yahn ye ma̱n, hua
ricoh ye ma̱n, hua nte ye
cuendo ma̱n.
12 A̱ma ihyan che conan ye
ntiyon yahn ya̱co ne, nahn
che a̱ma no ndạhta conan
cuma ye ma̱n, ndạhca̱
rihquentiyon ye va̱co ye
ma̱n, da̱ya ye ma̱n.
13 Ihyan che ndạhca̱
quenda ye ntiyon yahn ya̱co
ne, rendeva ihyan yavena̱n
ye ma̱n, nde tahque
richahtino ye che ritahno ye
Dihvo vo Jesucristo ma̱n.

*Nduhca̱ che va che cuahtenan
ihyan che ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo*

14 Rendedecadinó che a
nun chí quendihcheró di.
Numanahmin ne, dechúh
ca̱ca cuh yehn,
15 te ndete che dena̱n hua
co chi núⁿ ne, cochihve yehn
ca̱va che codevene nduhca̱
che va che cuahtechico vo
va̱n ihyan yahn Dendiohs,
ihyan min che quenduche
ye. Ihyan chahn ne, nduhca̱
ya̱co yahn Dendiohs tihchan
ye, te Dendiohs ne, nduco ye
ihyan. Ihyan chahn che va
ta̱h ye Ndudo yahn
Dendiohs, redin ye cuda̱do.
16 Cua̱co niyon te ndudo
che ritahno vo, che cade te
Dendiohs, checadino vo ne,
a̱ma yudo. Tuhca̱ conahn
ndudo min:
Dendiohs ne, nda̱ ye muhn
iyehnse cuh,
ndaconda̱ ye ihyan.

Chihco ro Vaco Ndah yahn
ye che metah nde a̱ma
nunde yahn ye.
Cua̱co ndudo cuh, te nde
ángel ndihchero ye
ihyan.
Chetuhn ndudo yahn ye
numachahte iyehnse,
ne ihyan yahn
nducuahn nación,
chitahno ye ihyan.
Chihno min ne, numacuahn
vederihquentiyon
cona̱hn ye vahchetero.

4

Ihyan che ca̱hcoma̱n ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

1 Vaco Dendiohs ne, rete cuande numa cua̱co te adive ne, cuahte dihno vo che ca̱hcoma̱n ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, quendi ye vaco che rihncheh ma̱n, che ricuahn chundah ma̱n.

2 Ca̱hcovan ye ndudo yahn ihyan cuendo che o na̱n o chende ye, che metah vederendedecadino yahn ye anduhneca̱ ndete che a ndih chedave yahn ye, nedin a̱ma cu che nto ruchiya̱hn.

3 Ihyan chemin chan chahn ne, ndere ca̱hca ta̱n ye che cahneva̱co ihyan ma̱n, ca̱hco ca̱hnda ye che cheh ihyan a̱ma o na̱n dehtenduh ma̱n, andahre ma̱n Dendiohs chihco ye nducuahn ca̱va che ihyan che ritahno ye ihyan ma̱n, che quendi ye ndudo cua̱co yahn ye ma̱n, neca̱h ye nundihve cuahn ihyan, ne cheh ye.

4 Cua̱co te nducuahn dehtenduh che chihco Dendiohs ne, ndah, ne ndotenan che nda̱hchenan vo ne, tahque ndah che neca̱h vo nundihve cuahn ihyan, ne chuh vo,

5 te nducuahn dehtenduh che reh vo ne, ri vihco nduco ndudo yahn Dendiohs ma̱n, nduco ndudo che reva̱h vo ma̱n.

A̱ma sa̱hn che nda̱hca̱ redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

6 Ndete che tihca̱ cacuehn dihno vo ne, nda̱hca̱ din ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne cochahtine ndudo ndah che chehn.

7 Hua tumecah yahn dehtenduh cuendo che rente ihyan, te chemin ne, anduhneca̱ cuendo yahn nda̱hta. Tahque ndah che quendi nevahnecon Dendiohs.

8 Richihve che rahn ihyan che ndo ca̱ne ye ca̱va che nda̱hca̱ duche ye. Ate nde tahque richihve che cuahn ye nevahnecun ye Dendiohs, te chemin che cochihve yahn ye numanahn che chenan ye iyehnse, nde cochihve yahn ye ca̱va che tuno ye vahchetero.

9 A chu che vedechahtino yuhn vo. Nahn che cotahno nducoya̱ca ihyan.

10 A ca̱va chu che redin vo ntiyon ma̱n, che rechuhrihn vo vedeta̱n yahn ihyan ma̱n, ndihco vo vedechahtino yuhn vo ta̱h Dendiohs, ihyan min che quenduche ye. A ihyan min che rendedevahn ye nducoya̱ca ihyan, mena̱n

vihca ihyan che ritahno ye ihyan.
11 Cuihquentiyen mạn, cuicuehn mạn, dehtenduh che tuhchan.
12 Andahre sạhn yuno di, ate cochique nduco ndah cạva che nevahnecun nducoyạca ihyan di. Cuihque cudạdo nạn ndudo yehn mạn, nạn nducuahn che redin mạn. Codin yahine nducoyạca ihyan mạn, cuitehne Dendiohs numa ine mạn, ndạhcạ conen nạn Dendiohs mạn. Nduco tihcạ ne, cạh yeno ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne quendi ye yune yehn.
13 Numanahn che ndá ne, cuahndode ndudo yahn Dendiohs cuahn dạma, cuenecạh yan chedave yahn dihno vo, cuicuehn ihyan.
14 Hua cạhcoman vederihquentiyon che te Dendiohs di ro che din ye che checadino intiyahn yạco ntiyon che conen. Ihyan chahn ne, nahn tạh ye di, chica ye Dendiohs cave.
15 Cuiquenda ntiyon yehn numa ine cạva che ndihchero nducoyạca ihyan che ndạhcạ redinehn.
16 Cuihque man cudạdo di. Namin cuihque cudạdo che ricuehn. Cuiquendi numa ine nducuahn che rạhn ndoque. Ndete che tihcạ din ne, ndevahn di mạn, ihyan che rihnevan ye che rahndode mạn.

5

Nduhcạ che va che cuahtechico vo vạn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

1 Hua cahve nduco nde ạma ihyan ndico. Tahque ndah ne, coyahve ihyan nduhcạ che riyahve chide. Sạhn decạhya ne, coyahve sạhn nduhcạ che riyahve dihne.
2 Indihte ndạhta ne, coyahve ihyan nduhcạ che riyahve cheque. Tạhn decạhya ne, coyahve tạhn nduhcạ che riyahve quehve, cuenevahnecon tạhn.
3 Ihyan ndiyạco ne, va che conan ye ihyan ndạhta vạh che metah duhva yahn ye.
4 Ihyan ndạhta vạh che vate dạya ye mạn, dạya ino ye mạn ne, a ihyan chahn yahn ye va che ndihche ye cạva ye, te a chuhrihn ye tạve ye ihyan. Tihcạ renan ino Dendiohs che din ihyan.
5 Ihyan ndạhta vạh che metah duhva yahn ye ne, a Dendiohs che vedechahtino yahn ye, ne hua renguan ye revạh ye nde ro nde rạhn.
6 Ate ihyan ndạhta vạh che vatechica ye vedeyeno yahn mạn ye ne, anduhnecạ ndete che a ndih ye nạn Dendiohs.
7 Cuicuehn ihyan nducuahn dehtenduh che tuhchan cạva che hua ndạca yune che cạhma nunde ihyan yahn ye.
8 Ndete che vate ihyan che hua rinan ye ihyan yahn ye che chenun vạco ye mạn, ihyan chenạhn mạn ne, redetohnan ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne

nde tahque duhtuno ihyan rendaconda ye che co ihyan che hua ritahno ye.

9 Ndahta vah che ama no inchahn ye nenan cuma ye man, ndahta vah che a ri ye ino raco nduyo, o tahque a ndico ye man, atenan ihyan chahn co co cuande ye van ndahta vah che redin ye ntiyon yahn yaco.

10 Avane ne, nahn che runecade ndahte ye man, ntave ye daya ye man, nenevahnecun ye ihyan vaco ye man, ndinan ye ihyan yahn Dendiohs numacuahn vedenecun man, nedin yahino ye ihyan che rechuhrihn ye man, nedin ye nducuahn che ndah man.

11 Ate hua co cuande ndahta vah che decahya te, te denan nda ro che nahn cahnevaco tun te, ne cahcoman te ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che quenan te,

12 denda te ndudo yahn te, condihco te nunde.

13 Avane ne, ndete che cuahtechica te nduh vah nduh vah co te nduhca ihyan che metah ntiyon yahn ye, ne cuanan nte te cuendo man, conda van te nduh cuan nan che hua ra cuande yahn te man, cahma te dehtenduh che hua ndahca man.

14 Chemin che nahn che cahnevaco tun tahn ndahta vah che decahya te, ndaca daya te man, din te cudado vaco te man, cava che hua ndaca yune che chihnga cahma ihyan.

15 Tihca ráhn ndoque, te ama o ndahta vah ne, a chihcoman te che ritahno te Dihvo vo Jesucristo, ne redinahn te che rihquentiyon chundah.

16 Dihno vo man, cahvo vo man, che chenan nda ndahta vah ndevaco ye ne, va che conan ye ihyan cava che hua ndaca yune che ihyan ndiyaco conan ye ihyan. Nduco tihca ne, tuno yahn ihyan ndiyaco che conan ye ndahta vah che metah duhva yahn ye.

17 Intiyahn yaco che ndahca rihquentiyon ye, menan vihca ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ricuahn ye man ne, va che ndahva conan ihyan ndiyaco ihyan.

18 Tihca va che co, te ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: "Hua dechiche duto itenine che redendeh te trigo cava che tiviyato, te ri yahn te, nahn cheh te." Namin ndirun tama cuan: "Ihyan redin ntiyon ne, va che nevihve yahn ye."

19 Hua tumacah yahn ihyan che caca nunde ye yahn intiyahn yaco cuahn che metah o ino ihyan che cahma ye che cuaco.

20 Ate ndete che va ama ihyan chahn che quendihco ye nunde, tuhme coyahve ihyan nan nducoyaca dihno vo cava che dihya nun ino combiero yahn ye co, ne cahco ye cudado.

21 Nan Dendiohs man, nan Dihvo vo Jesucristo man,

nạn ángel yahn ye mạn, rihquentiyón di che dinehn nducuahn dehtenduh che tuhchan quendihconahn, hua cuacondih nunde yahn nde ạma ihyan.

22 Hua aderene nehn ntiyon yahn yạco adecoduhno ihyan cuahn che metah ndihche ndah ihyan, te denạn ndere din ye, ne nde di condihque nunde che cuande yahn ye. Cuihque cudạdo cạva che dave yavenan nạn Dendiohs.

23 Hua demạn cuahn nune iche coh. Cuih tah vino cạva vạcochendereh yehn yahn che cuahn dạma ri cah.

24 Vạn ihyan che rahque che co cuahtenan ye ntiyon yahn yạco ne, nạhn ye ne, nde metah cuhnde cạde yahn ye, ne a ndero ndi che chendihco ye nunde. Nạhn tun ye ne, hua duh devano che chendihco ye nunde, ate va ro che cuhnde ro nunde yahn ye.

25 A namin no tun, ndete che ndah redin ihyan chahn ne, a ndero ndi. Me ndete che chihngạ redin ye ne, andahre hua devano ihyan ne, ate va ro che cadino ye.

6

1 Queri ạma dihno vo che va dihve ye ne, nahn che ạma nevahnecun ye ihyan cạva che hua chihngạ cạhma ihyan yahn Dendiohs mạn, yahn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo mạn.

2 Me ndete che dihve dihno vo chahn ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che nde tahque nevahnecun ye ihyan mạn, tahque ndah din ye ntiyon yahn ye mạn, te ntiyon che redin ye ne, cochihve yahn dihno ye che yahino ye.
Vederihquentiyon cuh cacuehn mạn, coyahve ihyan che dinahn ye mạn.

Nahn che cuahte vo vedeyeno nduco che rete Dendiohs uvo

3 Ndete che vate ihyan che hua ricuahn ye tihcạ mạn, che hua ricuahn ye ndudo cuạco mạn, che hua renan ino ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che ritahno vo mạn ne,

4 ihyan chahn ne, cun ye mạn, yạde ye mạn, nde tah hua renahn ye. Ạma ruhn chende ye nduco ihyan yahn dehtenduh che nde hua redin yahn che cuhma chende ye. A chemin no che vedeyeno yahn ye. Nduco tihcạ ạma rendedecuan ye cạnda mạn, vedeve mạn, redin ye che retạhn nan ihyan vih mạn, recạh ye nunde vih mạn,

5 rahtenun ino ye vedetạn nduco vih mạn. Ihyan che ametah va cuạco vederendededecadino yahn ye mạn, che hua devano ye ndudo cuạco mạn, che rạhco ye che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo cạva che ndạca vo vedecuihca mạn, atenạn ihyan chahn che dạma ri ye nduco vih. Nahn che din vi vo yahn ihyan chemin chan.

6 Cuạco te che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che tahque richihve

yuhn vo ndete che vato vo vedeyeno nduco che rete Dendiohs uvo.
7 Nduhcą che hua dehva nda vo che ndą vo muhn iyehnse cuh ne, tihcą hua dehva ndiquenda vo che ndąco vo muhn.
8 Nduco che ndąca che chuh vo mąn, tino che cuahtenun vo mąn, a nduco chemin cuahtenan vo vedeyeno.
9 Ate ihyan che nahn cuahtenan cuma ye vedecuihca ne, rendąca yune che retumarande chundah ihyan mąn, riya ye muhn min nąn che cąhnda yahn ye mąn. Vąn vedetundo yahn ye rih ye vederąhn ihyan, renuhn ye ąma ndeh nąn dehtenduh che redin che rechuhrihn ye mąn, rinda ye mąn.
10 Tihcą, te vedeyahino cąva tume ne, chemin che redin che rihquino ihyan redin ye nducuahn dehtenduh che chihngą. A chemin tun redin nduco nąhn dihno vo che rihcomąn ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, renuhn mąn ye vedeyah cąva chedave yahn ye.

Nduhcą che va che quendi vo Dihvo vo Jesucristo

11 Me di che redin ntiyon yahn Dendiohs ne, codin vih yahn nducuahn dehtenduh che chemin chan, codin nducuahn che ndah. Cuiquendi cuenevahnecon Dendiohs mąn, cuitehne Dihvo vo Jesucristo mąn, codin yahine ihyan mąn, conan come vedechahtino mąn, vedenecun mąn.
12 Nduhcą che ruhn sandądo numa ino se che hua nahn denda se ne, tihcą cuitehne Dihvo vo Jesucristo numa ine, te chemin che cochihve yehn cąva che hua denda che conen vahchetero numacuahn ro. A cąva chemin che tendąhnun Dendiohs di, ne cahndode nduhcą che ritehne Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ąma yąhn ihyan.
13 Mąn ne, nąn Dendiohs, ihyan min che dendah ye iyehnse mąn, che va tąh ye nducuahn dehtenduh mąn, nąn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che cąh ye ndudo cuąco yahn ye numa ino ye nąn Poncio Piląto mąn, rihquentiyón di
14 che dinehn nduco cudądo ntiyon che va tah. Condicate detohnen nde tah. Cuiquendi nde ndą Dihvo vo Jesucristo,
15 te ndą ro che ndihco cąde Dendiohs ne, dechuh ye ihyan. ¡Ąma yudo vederihquentiyon yahn Dendiohs, ametah nde tąma nduhcą ye! ¡Ąma nahn che ndeva nducoyąca ihyan yavenąn ye! A ihyan min rihquentiyon ye nducoyąca ihyan ndinąn mąn, nducoyąca rey mąn.
16 Ąma no ihyan min che hua ndą ro che cuihno ye. Ąma yudo nąn va ye, nde ąma ihyan hua co cąhn ndą ye. Nde ąma ihyan hua ntihchero ye ihyan, nde hua co ndihchero ye ihyan. Ąma

yudo vederihquentiyon
yahn ye; hua ndạ ro che
cuihno. Va che ndeva
nducoyạca ihyan yavenạn
ye. Tihcạ co.
17 Cạh cuende dihno vo
che cuihca ye che hua din
cun ye mạn, che hua din
yạde ye mạn, che hua
cochahtino ye vedecuihca
yahn ye mạn, te chemin ne,
hua rengu numacuahn ro.
Tahque ndah ne, cochahtino
ye Dendiohs, ihyan min che
quenduche ye mạn, che rete
ndahva ye nducuahn
dehtenduh che rendotenan
vo mạn.
18 Cạh cuende ihyan che
din ye che ndah mạn, din ye
vedevạhino mạn,
19 te chemin che cochihve
yahn ye nạn Dendiohs
anduhnecạ ạma vedecuihca
che cuhnde ndah yahn ye, ne
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro.

Pạblo ne, chihno yạhve ye Timoteo

20 Timoteo, condihche.
Codin cudạdo ntiyon che
ndihco Dendiohs tah. Hua
tumecah yahn ndudo ndeh
che rente ihyan che hua
renevahnecun ye Dendiohs
mạn, vederihquentiyon che
hua cochihve, che redin
vạhche nạn Ndudo yahn
Dendiohs mạn.
21 Vate ihyan che riquendi
ye dehtenduh chemin chan,
ne a ndihcomạn ye che
ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo.
Chu che dirún yehn.
Dendiohs din yahino ye di.
Tihcạ co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO ADIVE, DECHUH YE YAHN TIMOTEO

1 Dendiohs ne, tenda̱hnun ye u Pa̱blo che co apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, ne chihco ye ntiyon táh che cuahndudó ndudo yahn ye che ca̱h ye nde ro mena̱n. Ndudo min che vedevihche yahn chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

2 Timoteo, da̱yá che yahinó, dirún ca̱ca cuh, dechúh yehn. Dendiohs Chida ma̱n, Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din yahino ye di, din ye che nda̱hca̱ conen.

Rente Pa̱blo yahn Dihvo vo Jesucristo

3 Dendiohs che rendevá ya̱vena̱n ye numa inó nduhca̱ che din ihyan ndico yáhn, nde ro nde ra̱hn reváh, recáh nundihve cuahn ihyan cave.

4 Reneca̱hcó che a̱ma chi ran ro che chihcoma̱n vih vo, ne chemin che nahn chí ndihcheró di ca̱va che co yeno chedave yáhn.

5 Quenun inó che ritehne Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yehn nduhca̱ che chitahno checohn Loida nduco cheque Eunice.

6 Ma̱n ne, rihquentiyón di che quendi numa ine vederihquentiyon che te Dendiohs di ro che nahn ta̱h di, cova̱h cave.

7 Vaco Ndah yahn Dendiohs che te ye uvo ne, redin che cuahtenan cuma vo vederihquentiyon ma̱n, vedeyahino ma̱n, runeca̱de cuahtechica vo ma̱n, hua va̱h vo ma̱n.

8 Chemin che condi cocuihnan che rahndode ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin hua cocuihnan che rindoque u che quenún va̱coya̱hn ca̱va ndudo yahn ye. Tahque ndah ca̱h ine chuhrihn ca̱va ndudo ndah yahn ye, codin chahtine Dendiohs che rinan ye uvo.

9 A ihyan min che ndedevahn ye uvo, ne tenda̱hnun ye uvo ca̱va che din dave ye chedave yuhn vo. Tihca̱ din ye, ndiyu yahn che ndah ihyan uvo, ate din ye yahn che tihca̱ nahn ma̱n ye. Nde cuahn che metah dendah ye iyehnse, a nde ro min yahino ye uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

10 Chihco ro ye vedeyahino min cuahn che nda̱ Dihvo vo Jesucristo, decuihno ye vederihquentiyon yahn vederih, ndedevahn ye ihyan che ritahno ye ndudo ndah yahn ye.

11 Chaconahn Dendiohs u che co apóstol ca̱va che cahndudó ma̱n, cacuáhn ma̱n, ndudo cuh va̱n ihyan nación chena̱hn.

12 Chemin che rechuhríhn. Ate hua ricuihnán, te

ritahnó Dihvo vo Jesucristo,
ne a devano cuạcó te va
vederihquentiyon yahn ye
che din ye cudạdo chedave
yáhn che a ndihcó tạh ye nde
ndạ ro che a ndihco cạde
Dendiohs.
13 Conun ine ndudo ndah
che chicuáhn di. Quendi
cotehne Dihvo vo Jesucristo,
codin yahine ihyan.
14 Nduco
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn Dendiohs che
quenun queri ạmo vo,
ndạhcạ cuiquenda
vederihquentiyon che
ndihco Dendiohs tah.
15 A devene che ạma yạhn
ihyan yạhn yahn Asia,
chihcomạn ye u. Vạn ihyan
chahn ne, nduco Figelo mạn,
Hermógenes mạn.
16 Dihvo vo Dendiohs din
yahino ye Onesíforo nduco
ihyan ndevạco ye, te hua
chicuihnạn ye cạvá, ne
tahque ndah ne, ạma ndeh
yune chinan ye u cuahn che
quenún vạcoyạhn.
17 Cuahn che quenán yạn
Roma ne, chahn ye chinuhn
ye u nde nạn che ntạca ye u.
18 Namin a devene che
ạma chinan ye uvo min yạn
Éfeso. Dihvo vo Dendiohs
din yahino ye ihyan ndạ ro
che chihco cạde ye.

2

Nduhcạ che va che din ihyan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

1 Di dạyá, cochahtine
vedeyahino yahn Dendiohs
che rete ye uvo che ritahno
Dihvo vo Jesucristo.
2 Ndudo che chicuáhn di
nạn ạma yạhn ihyan,
cuihquentiyen ihyan che
redinahn ye che co cacuahn
ye ihyan chenạhn.
3 Nduhcạ ạma sandạdo
ndah che hua dehve rạhco se
che rechuhrihn se ne, tihcạ
quendi nạn ntiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo.
4 Nde ạma sandạdo hua
redin se tạma nạn ntiyon, te
nahn che conan yạn se deh
che cạhcantiyon sạhn
ndinạn yahn se.
5 Namin sạhn reduche.
Hua co din se ganar ndete
che hua dinahn se.
6 Namin tun ihyan redin
ntiyon yahn viyạta. Redin
yahn che nevạhn ye ndute
ndạta yahn ye, te a din ye
ntiyon.
7 Cuihque cudạdo che rạhn
ndoque, ne Dihvo vo
Dendiohs te ye vededevano
yehn, conahn nducuahn.
8 Cuenecahque Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
ntuche ye vạn tenạhn, ihyan
min che ndạta yahn rey
David. A yahn ihyan min
ndudo ndah ché rahndudó.
9 A cạva che racotúhn
ndudo min che rechuhríhn,
quenún vạcoyạhn, nde
nchiche cadena u nduhcạ
che rechiche ạma sạhn rihno
ihyan. Ate ndudo yahn
Dendiohs ne, hua co cạhca
tạn ihyan, te riquendi
retuhn.
10 Chemin che andahre
redin tạn ihyan nducó, ate
richá rechuhríhn nducuahn
cạva che, ihyan che a
ndetendạhnun Dendiohs ne,

cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne numacuahn ro cuahtenan ye vahchetero nạn che ạma yudo.

11 Va ạma ndudo che tuhcạ ndirun che cochahtino vo:
Andahre cạhno ihyan uvo
che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ate hua dehve din yahn, te cuahtenan vo vahchetero nduco ye.
12 Andahre chuhrihn vo, ate hua dehve din yahn, te cạhcantiyon vo nduco ye.
Ndete che cocuihnạn vo cạva ye ne, namin cocuihnạn ye cạvo vo.
13 Andahre cạhcomạn vo ihyan, ate mạn ye hua cạhcomạn ye uvo, te redinahn ye ndudo yahn ye.

14 Cahme nduco ihyan ndiyạco cạva che ntạ tin ye ndudo cuh. Cuihquentiyen ihyan nạn Dihvo vo Dendiohs che nguan ye cuahtecuhma chende ye nduco vih. Chemin ne, hua deh cuahno cochihve, te tahque ndah ne, redin che reto ino ihyan che rihnevan ye.

15 Nduhcạ ạma sạhn che ndah redin se ntiyon, che metah deh cuande che cocuihnạn se ne, tihcạ numa cuạco mạn, numa ine mạn, cacuehn ndudo cuạco cạva che nevahnecun Dendiohs ntiyon che redin.

16 Hua tumacah yahn ndudo ndeh che hua cochihve, te ihyan che ndere rente ye ndudo chemin chan ne, nde tahque redecuihta ye nunde yahn ye.

17 Nduhcạ ạma cah che nun rendih, tihchan ndudo yahn ihyan chahn, te nun retuhn. Tihcạ redin Himeneo mạn, Fileto mạn,
18 te a chihcomạn se ndudo cuạco. Rahndudo se te a chuh yahn che rentuche ihyan vạn tenạhn, redin se che reto ino ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

19 Ate hua dehve rạhco vo, te ndudo che ndihco cạde Dendiohs ne, hua ndạ ro che cuihno. Mạn ye redinahn ye ndudo min nduhcạ che a ndirun: “Dihvo vo Dendiohs ne, a rendihche ye ihyan yahn ye, ne ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che cạhcomạn ye nducuahn nunde.”

20 Ạma vah chahte ne, vạn dehtenduh che retoh ihyan ne, va dehtenduh che ndahchan che ndinah nduco diyạhnguạn mạn, diyạhngua mạn. Namin va dehtenduh che ndere cuahn che ndindah nduco yạhn mạn, yạhn mạn. Dehtenduh che ndahchan me ne, retoh ye nạn ntiyon ndah, ne dehtenduh che chihngạ chan me ne, retoh ye nạn ntiyon ndere.

21 Nduhcạ dehtenduh che ndahchan me che retoh ye nạn ntiyon ndah ne, tihcạ uvo ndete che cạhcomạn vo nducuahn nunde, te Dihvo vo Jesucristo ne, cạhco vih ye uvo cạva che cochivo vo nạn ntiyon yahn ye.

22 Chemin che cuihcoman
nducuahn nunde che
rendedecadino sạhn yuno,
ne quendi conen runecạde
nạn Dendiohs mạn, cuitehne
Dihvo vo Jesucristo mạn,
codin yahine ihyan mạn,
ndạhcạ conen vạn ihyan
mạn, nduhcạ ihyan che rah
ye Dihvo vo Jesucristo
numacuahn chedave yahn
ye, renevahnecun ye ihyan.
23 Hua tumecah yahn
ndudo ndeh che rente ihyan
che nine ye, te a devene che
chemin che redin che redin
tạn ye nduco vih.
24 Ihyan che redin ye
ntiyon yahn Dihvo vo
Jesucristo ne, hua ndạhcạ
che cuhma chende ye nduco
ihyan. Tahque ndah ne,
ndạhcạ cuahtenan ye nduco
nducoyạca ihyan mạn,
ndạhcạ cacuahn ye Ndudo
yahn Dendiohs mạn, din
chahtino ye yahn ihyan mạn,
25 nduco ndah yạhve ye
ihyan che hua nahn
nevahnecun ye mạn. ¿A
huane cạh yune Dendiohs
che nto ino ihyan chahn
nunde yahn ye, ne cotahno
ye ndudo cuạco?,
26 cạva che nạne ndutinạn
ye, ne ndevahn ye tạh
chundah che ndico chiche se
ihyan, redinahn ye che nahn
se.

3

Nduhcạ che cuahtechica ihyan caviyạn deman

1 Codevene te caviyạn
deman, cuahn che ndạ nino
ro che nto iyehnse ne, ihyan
che ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo ne, yah cuahno ye,
2 te ihyan che hua ritahno
ye ne, ạma duhtuno ihyan
ndạcondạ ye. Yahino mạn ye
ihyan mạn, yahino ye tume
mạn, yạde ye mạn, cun ye
mạn, hua nevahnecun ye
indihte yahn ye mạn, hua
ntumanecun ye mạn,
ducherino ye Dendiohs mạn,
chihngạ chan chedave yahn
ye mạn,
3 hua cuahtenan cuma ye
vedeyahino mạn,
vedevạhino mạn, cuahnde
chende ye mạn, hua cocha
ye cạhcomạn ye nunde yahn
ye mạn, cuahtenan cuma ye
vedetạn mạn, hua din ye nde
ạma nạn che ndah mạn,
4 o nạn o chende ye mạn,
doh ino ye mạn,
ndedecadino ye che metah
nde tạma ihyan nduh chan
ye mạn. Ndotenan che
necạhco ye Dendiohs ne,
tahque ndah ye quendi ye
vedeyeno yahn mạn ye.
5 Din cạ ye che
nevahnecun ye Dendiohs,
ate nduco che chihngạ redin
ye ne, co ro che nde hua
cuạco. Cuihque cudạdo
nduco ihyan chahn.
6 Vạn ihyan chahn ne,
nduco sạhn che rendạ se
vạco ihyan numacuahn
vederihncheh, rinun se
ihyan ndạhta che cuno ino
ye mạn, che ri luco ino ye
yahn ducuahn nunde yahn
ye mạn, che ạma ndeh nạn
dehtenduh nahn ye mạn, ne
quenda se ihyan lạdo yahn
se.

7 Ndąhta chahn ne, cuahn dąma nahn cuahn ye, ate hua ndą ro che conahn ye ndudo cuąco.

8 Nduhcą che chahcotąhn sąhn cuah Janes mąn, Jambres mąn, yahn Moisés ne, tihchan sąhn chahn, te cuahcotąhn se yahn ndudo cuąco. Avąne ne, hua va cuąco vederendedecadino yahn se, redin cą se che ritahno se Dendiohs.

9 Ate nduhcą che hua chicha vedecuah yahn sąhn che o chahn che chahcotąhn se yahn Moisés ne, tihcą hua ngu vededevano yahn sąhn chahn, te cadino ihyan che hua cochihve, ne cąhcomąn ye.

Pąblo ne, chihno yąhve ye Timoteo

10 Me di ne, a devene ndah ndudo che ricuáhn mąn, nduhcą che quechicá mąn, ntiyon che nahn che conahn mąn, nduhcą che ritahnó mąn, nduhcą che ndichahtinó mąn, nduhcą che redin yahinó mąn, nduhcą che din chahtinó

11 che din tąn ihyan nducó mąn, chuhríhn mąn, min yąn Antioquía mąn, Iconio mąn, Listra mąn. Namin a devene nduhcą che ndedevahn Dihvo vo Dendiohs u yahn nducuahn che chahno chí.

12 A devano cuąco vo che nducoyąca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, che nahn quendi ye vederihquentiyon yahn ye numa cuąco ne, din tąn ihyan nduco ye.

13 Sąhn nunde mąn, sąhn rihncheh mąn, nde tahque duhtuno ihyan ndącondą se, quendi se cahncheh se ihyan mąn, cuahnecun se cahncheh ihyan sąhn mąn.

14 Me di ne, cuiquendi numa ine ndudo che chehn mąn, che nevahnecon mąn. Cuenecahque tącą ihyan che chicuahn ye di.

15 Namin cuenecahque te nde ro che lihn di chehn Ndudo yahn Dendiohs, ndudo min che redin che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne ndevahn vo.

16-17 Ndudo min ne, a mąn Dendiohs chihco ye, ne cochihve cąva che cacuahn vo ihyan yahn ye mąn, yąhvo vo ihyan mąn. Nduco tihcą ne, ndąhcą cuahtenan ye nąn Dendiohs, ne ndąca ye vederihquentiyon, din ye nducuahn che ndah.

4

1 Nąn Dendiohs mąn, nąn Dihvo vo Jesucristo mąn, ihyan min che chi ye numacuahn vederihquentiyon yahn ye techecąde ye yahn nducoyąca ihyan, ihyan che chenduche ye mąn, ihyan che ndih ye mąn, rihquentiyón di

2 che cuahndode ndudo yahn Dendiohs cuahn dąma. Andahre hua nahn cahnevan ihyan o nahn cahnevan ye, ate di ne, cuiquendi cuahndode numa ine. Numacuahn vedechahtino yehn cuicuehn ihyan, codin che conahn ye Ndudo yahn Dendiohs.

Coyahve ihyan che cotahno ye mạn, hua ndere din ye mạn.
3 Tihcạ codin, te cochi ro cuahn che metah quendạh ino ihyan, cahnevan ye ndudo ndah. Tahque ndah ye ne, nuhn ye ạma yạhn sạhn che cacuahn se ihyan ndudo che ri yeno mạn.
4 Cuạcondạh vedạme ye ndudo cuạco, ne cotahno ye dehtenduh cuento.
5 Me di ne, cuiquendi numa ine, codin chahtine che rechuhrihn. Cuahndode ndudo yahn Dendiohs, codinehn ntiyon che quenen.
6 Tihcạ riyạhvé di, te u ne, a nun va che cạhno ihyan u, ndạcá muhn iyehnse cuh.
7 Nduhcạ ạma sandạdo che cuhn se nde chinahn ntiyon ndah che nda se, nduhcạ ạma sạhn reduche che chano se nde din se ganar, tihcạ quendí numa inó chitahnó Dihvo vo Jesucristo,
8 ihyan min che retechecạde ye numa cuạco. Mạn ne, a nihneva ndah ye vedino cuande yahn che dave chedave yáhn, ne te ye u ro che techecạde ye. Namin cạh ye nducoyạca ihyan che ndichahtino ye che ndaconan chi tun ye.
9 Codin nun ine, chi ndihchero u,
10 te Crescente ne, riquendi se nạn ntiyon yahn Dendiohs, cuahn se yạn Galacia, ne Tito ne, cuahn se yạn Dalmacia. Me Demas ne, tahque renan ino se cochica se vedeyeno yahn mạn se, ne chihcomạn se u, cuahn se yạn Tesalónica.
11 A demạn Lucas quenan ye ducó. Cuahn che chi ne, cuiquenda Juạn Mạrcos. Náhn sạhn, te richihve se nạn ntiyon.
12 Tíquico ne, dechúh sạhn yạn Efeso.
13 Cuahn che choh yạn Troas ne, cuiquenda cuyạno tu che rendiché che chaconáhn ndevạco Carpo. Namin cuiquenda libro chahn, menạn vihca cạca che ndirun.
14 Alejandro, sạhn vihchecu me ne, ạma din tạn se nducó. Mạn Dihvo vo Jesucristo techecạde ye yahn se yahn che tihcạ din se.
15 Cuihque cudạdo sạhn, te ạma rihca tạn se ndudo che rahndudo vo.
16 Cuahn che cháhn menạn, ndedeváhn u nạn ihyan ndinạn ne, nde ạma dihno vo hua chinan ye u, te chihcomạn nducoyạca ye u. Dendiohs nchahco ye cạva ye che tihcạ din ye.
17 Andahre chihcomạn ihyan chahn u, ate Dihvo vo Jesucristo chinduco ye u, ne chinan ye u nde chihno dináhn cahndudó ndudo yahn ye, chihnevan ạma yạhn ihyan nación chenạhn. Tihcạ ndedevahn ye u tạh vederih.
18 A devanó che quendi ye ndedevahn ye u nduh cuạn nạn che cạhnda cạvá, nde ndeva ye u, conán vahchetero nạn che rihquentiyon ye. ¡Ndeva vo yavenạn ye cuahn dạma!

Tihca co.
19 Cuenecah Dendiohs
Priscila nduco Aquila man,
ihyan ndevaco Onesíforo
man, che cuande yáhn.
20 Erasto ne, quenan se yan
Corinto, ne Trófimo ne, chi
cah se, ne chaconáhn sahn
yan Mileto.
21 Codin nun ine cochi
numanahn che metah
cuanan ro iche. Eubulo man,
Pudente man, Lino man,
Claudia man, nducoyaca
dihno vo chenahn man,
dechuh ye Dendiohs yehn.
22 Dihvo vo Jesucristo
conduco ye di, din yahino ye
nducoyaca nchuhn. Tihca
co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO, DECHŪH YE YAHN TITO

1 U Pa̱blo, apóstol yahn
Dihvo vo Jesucristo ne,
chaconahn Dendiohs u na̱n
ntiyon yahn ye che cacuáhn
ihyan che tenda̱hnun ye,
ca̱va che cotahno ndah ye
Dihvo vo ma̱n, conahn ye
ndudo cua̱co che redin che
runeca̱de rahtechico vo
ma̱n,
2 cochahtino ye che
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro ma̱n.
Dendiohs ne, hua rihncheh
ye, ne nde ro che metah
cuhnde iyehnse ne, ca̱h ye
ndudo yahn ye che
cuahtenan vo vahchetero
numacuahn ro.
3 A ihyan min che
ndedevahn ye uvo, ne ma̱n
che nda̱ ro yahn ne, chihco
ye ntiyon táh che cuahndudó
ndudo yahn ye.
4 Tito, di ne, anduhneca̱
da̱ya mán, te chitehne ndudo
yahn Dihvo vo Jesucristo che
chicuáhn di. Dirún ca̱ca cuh,
dechúh yehn, ne quenan inó
che Chido vo Dendiohs ma̱n,
Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che ndedevahn ye uvo
ma̱n, din yahino ye di, din ye
che nda̱hca̱ conen.

Ntiyon che din Tito ya̱hn yahn Creta

5 Chaconáhn di ya̱hn yahn
Creta ca̱va che ca̱hcoyan
dehtenduh che renda ca,
cuaconehn intiyahn ya̱co
nducuahn ya̱n nduhca̱ che
chihquentiyón di.
6 A devene te ihyan che
cuahtenan ye ntiyon min ne,
nahn che runeca̱de ye ma̱n,
che a̱ma no nda̱hta quenan
cuma ye ma̱n. Me da̱ya ye
ne, nahn che ritahno ma̱n,
che runeca̱de ma̱n, che
redinahn ma̱n, che metah
deh che ca̱hma nunde ihyan
yahn ma̱n.
7 Tihca̱, te ihyan che cona̱n
ye ndiya̱co ne, nducote
ihyan chahn che cuhnde ta̱h
ye ntiyon yahn Dendiohs ne,
hua co conan nde a̱ma ihyan
che ya̱de ye ma̱n, cun ye
ma̱n, che doh ino ye ma̱n,
che ricoh ye ma̱n, che ca̱nda
tin ye ma̱n, che idihya ye
ca̱va tume ma̱n.
8 Ihyan che ndah ihyan ye
ma̱n, runeca̱de ye ma̱n, dave
yavena̱n ye ma̱n, chahtino
ye ma̱n, che renevahnecun
ye ihyan va̱co ye ma̱n,
atena̱n ihyan che tihchan ye
co cuahtenan ye.
9 Namin nahn che nda̱hca̱
quendi ye ndudo cua̱co che
chahn ye, ca̱va che quena̱n
yahn ye cacuahn ye ma̱n,
nda̱hco ndiya ye ihyan che
rahcota̱hn ye ma̱n.
10 Tihca̱, te a̱ma vate sa̱hn
che rahcota̱hn se ma̱n, rente
se ndudo nine ma̱n,
rihncheh se ihyan ma̱n. Va̱n
sa̱hn chahn ne, sa̱hn nación
yahn Israel che tahque
redenduh se.
11 A sa̱hn chahn va che
nda̱hco ndiya nchuhn, te
ca̱va che nda̱ca se tume ne,
rihncheh se a̱ma ya̱hn dihno

vo nduco nducoyąca ihyan ndevąco ye, ricuahn se ndudo che hua redin yahn che cacuahn se.

12 Ąma sąhn devano vąn sąhn chahn ne, rąhn se tuhcą: “Ihyan che vate ye yąhn yahn Creta ne, cuahnde chende ye mąn, ite ye mąn, cane chete ye mąn, dąhnde ye mąn.”

13 Nducuahn chemin ne, cuąco, ne chemin che hua nahn ndą chende coyahve ihyan, cąva che numa cuąco cotahno ye Dihvo vo Jesucristo,

14 ne cąhcomąn ye dehtenduh cuento che dera derąhn ihyan nación yahn Israel mąn, ndudo che rihquentiyon sąhn che rahcotąhn se ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo mąn.

15 Ihyan che ndąhcą vederendedecadino yahn ye ne, hua rendąhchenan ye nde ąma nąn dehtenduh. Ate ihyan nunde che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, rendąhchenan ye nducuahn dehtenduh che ndah, te chihngą ihyan ye mąn, chihngą vederendedecadino yahn ye mąn.

16 Redin cą ye che ritahno ye Dendiohs, ate hua cuąco. Chihngą ihyan ye mąn, chihngą redin ye mąn, rahcotąhn ye yahn Dendiohs mąn, nde hua rendą yahn ye che din ye dehtenduh che ndah mąn.

2

Ndudo ndah che va che cacuahn vo

1 Me di ne, cuihque cudądo nąn ndudo yehn cąva che hua detohnen ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.

2 Coyahve ihyan chąhn che runecąde cuahtenan ye mąn, che ndąhcą ndedecadino ye mąn, che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo numa cuąco mąn, che cuahtenan cuma ye vedeyahino mąn, vedechahtino mąn.

3 Indihte ndąhta ne, coyahve ihyan che runecąde cuahtenan ye mąn, che hua cuahtechica ye nte ye cuendo mąn, che hua cocoh ye mąn. Va che cąh cuande ye nducuahn che ndah,

4 tihyon yune ye tąhn decąhya, cąva che din yahino te inchąhn te mąn, dąya te mąn,

5 ndąhcą ndedecadino te mąn, runecąde cuahtenan te mąn, cuahtenun tahn te vąco te, din te cudądo mąn, cuahtenan te numacuahn vedino vedenecun mąn, dinahn te yahn inchąhn te mąn. Nduco tihcą ne, hua ndąca yune che chihngą cąhma ihyan yahn Ndudo yahn Dendiohs.

6 Namin sąhn decąhya ne, coyahve sąhn che runecąde cuahtechica se.

7 Runecąde cochique man cąva che cua cuande ihyan yahn nducuahn che redin, ne quendi ye yune yehn. Runecąde cuicuehn mąn, numa cuąco mąn.

8 Nahn che nduco ndah cahme cąva che nde ąma ihyan, hua ndąca yune che

chihngą cąhma ye yuhn vo. Nduco tihcą ne, co cuihnąn adecoduhno ihyan che hua ri rendihche ye uvo, ne hua conąn yahn ye che cąhma nunde ye yuhn vo.

9 Coyahve ihyan che chenan ye vąco dihve ye che nevahnecun ye ihyan mąn, che hua cuahcotąhn ye yahn ye mąn, che hua cąhma tąhn ye nduco ye mąn,

10 che hua duco ye mąn. Nahn che runecąde ye nąn nducuahn, cąva che cua cuande ihyan, ne tumacadino ye che Ndudo yahn Dendiohs, ihyan min che ndedevahn ye uvo ne, ndah.

11 Tihcą nahn che din ye, te Dendiohs ne, chihco ro ye che yahino ye nducoąca ihyan iyehnse, ndedevahn ye ihyan.

12 Tihyon yune ye uvo cąva che ametah cuahtechico vo vedeyeno yahn mąn vo, cuahtendihco vo nunde mąn, che runecąde cuahtechico vo nduhcą che nahn ye mąn.

13 Namin te cuande ye uvo che cochahtino vo nde ndą ro che conahn ndudo yahn ye che te ye uvo, ne ąma co yeno vo. Ro min ne, numacuahn vederihquentiyon yudo ndą Dendiohs yuhn vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo.

14 A ihyan min che chihco mendąhn ye ihyan chih ye, cąva che ndedevahn ye uvo, nchahco ye nunde yuhn vo. Nedin yahn ye uvo, tihyon yune ye uvo cąva che numa ino vo din vo che ndah.

15 Numacuahn vederihquentiyon cuicuehn ndudo che tuhchan, coyahve ihyan cąva che dinahn ye. Hua ndąhcą che ndąhco ndiya nde ąma ihyan di.

3

Nduhcą che va che cuahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

1 Coyahve ihyan che nevahnecun ye intiyahn mąn, ihyan ndinąn mąn, dinahn ye mąn, din ye dehtenduh che ndah mąn,

2 hua chihngą cąhma ye yahn nde ąma ihyan mąn, hua cąnda tin ye mąn, cuahtenan cuma ye vedeyahino mąn, vedenecun mąn, nduco nducoyąca ihyan.

3 Tihcą nahn che dinahn ye, te hua ndąhcą che quendi ye nduhcą che chahtechico vo ro menąn me. Tąhn min ne, nine vederendedecadino yuhn vo mąn, chahcotąhn vo mąn, vatechica vąne vo yahn Dendiohs mąn, chi luco ino vo chahtechico vo vedeyeno yahn mąn vo mąn, chihngą din vo mąn, chahtenan cumo vo vedeve mąn, ndihche tąn ihyan uvo mąn, ndihche tąn mąn vo ihyan mąn.

4-5 Ate chihco ro Dendiohs che yahino ye ihyan iyehnse, ne ndedevahn ye uvo. Andahre hua din vo nde ąma nąn dehtenduh che ndah, ate nducote mąn ye quenan vąhino ye uvo ne, ndedevahn ye uvo, din ye

che ndahcorun Vaco Ndah yahn ye vederendedecadino yuhn vo, ndo vo ihyan ra.

6 Numacuahn vedeyahino din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo numacuahn vederihquentiyon che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo.

7 Numacuahn vedeyahino nedin yahn ye uvo cạva che cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro nduhcạ che ndichahtino vo.

8 Ndudo che tuhchan ne, cuạco mạn, ndah mạn, ne cochihve yahn nducoyạca ihyan. Nahn che numa ine cạh cuende ihyan che ritahno ye Dendiohs, cạva che din ye che ndah.

9 Coyahve ihyan che nine ye; hua cuahnecon che cuahtecuhma chende ye nduco vih yahn tạcạ cochi ndạta yahn ye mạn, yahn ley che dirun Moisés mạn, te che tihcạ redin ye ne, nde tah hua cochihve yahn ye.

10 Ihyan che conun ye ihyan ndiyạco che o cuạn co ye ne, coyahve ihyan ạma o yune. Me ndete che hua cạhcovan ye che cahme ne, ametah cuahnecon che conduco ye nchuhn.

11 A devene te ihyan che tihcạ redin ye ne, a ndinda ye, nedin nunde yahn ye.

12 Cuahn che dechúh Artemas o Tíquico tạn ne, codin nun ine cahn yạn Nicópolis, ndihchero u, te a chihcó che min conán ro iche.

13 Cuinen nduhva che tuno tah abogạdo Zenas mạn, Apolos mạn, cah ndahva nducuahn che cochihve yahn se che cuahtenun yune se cạva che hua cacuahnan yahn se.

14 Namin cạh cuende dihno vo che din ye che ndah, conan ye ihyan che va vederetạhn yahn ye, cạhco ro ye che richihve ye.

15 Nducoyạca dihno vo che chenan ye muhn nducó ne, dechuh ye Dendiohs yehn. Nducoyạca dihno vo mạn, cahvo vo mạn, che chenan ye tạn ne, cuenecah Dendiohs ihyan che cuande yahn nuhn. Dendiohs din yahino ye nducoyạca nchuhn. Tihcạ co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PA̱BLO, DECHŪH YE YAHN FILEMON

1 Filemón, dihno nuhn che yahino nuhn ndih, che namin redin ne ntiyon yahn Dendioh, u Pa̱blo che quenún va̱coya̱hn yahn che redín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ma̱n, dihno vo Timoteo ma̱n ne, dirun nuhn ca̱ca cuh, dechuh nuhn yahn nchuhn, ndih ma̱n,

2 cahve nuhn Apia che yahino nuhn ihyan ma̱n, Arquipo che rinduco se nuhn na̱n ntiyon yahn Dihvo vo ma̱n, nducoya̱ca dihno vo ma̱n, cahvo vo ma̱n, che rendo da̱ma ye ndeva̱co ne.

3 Chido vo Dendiohs ma̱n, Dihvo vo Jesucristo ma̱n, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca̱ cuahtenan ne.

4 Cuahn da̱ma revaẖ ca̱va ne, renecaẖ nundihve cuahn Dendiohs yuhn vo,

5 te checadinó che numacuahn vedeyahino ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ma̱n, redin yahino ne nducoya̱ca ihyan yahn ye ma̱n.

6 Namin revaẖ ca̱va ihyan che quendi ye yune yahn ne, chitahno ye, ca̱va che conahn ndah ye nduhca̱ che redin yahino Dendiohs uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

7 Dihnó, a̱ma yenó ma̱n, renda̱cá vedechahtino ma̱n, yahn che a̱ma quenan cuma ne vedeyahino. A ca̱va ndih che reneca̱h ya̱n ihyan yahn Dendiohs chedave yahn ye.

8 Chemin che, andahre apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo u ma̱n, andahre quenan cumá vederihquentiyon che ca̱hcantiyón ndih ma̱n ne,

9 ate tahque ndah che numacuahn vedeyahino ricá favor ndih. Condihche ne. U Pa̱blo ne, a indihte u. Ava̱ne ne, quenún va̱coya̱hn yahn che ritahnó Dihvo vo Jesucristo.

10 Onésimo ne, a nduhca̱ da̱yá rihnó sa̱hn yahn che a̱ma richihve se yáhn muhn va̱coya̱hn. Ma̱n ne, ricá favor ndih che nchahco ne yahn se.

11 A ra̱hn me ne, hua ndahca̱ din se chihcoma̱n se ntiyon yahn ne, ate ma̱n ne, a̱ma richihve se yáhn, ne namin cochihve se na̱n ne.

12 Andahre a̱ma yahinó sa̱hn, ate ndedechúh sa̱hn ndeva̱co ne. Cuendeva ne sa̱hn, codin ne cuande anduhneca̱ ndete che u ndeva ne.

13 Numanahn che quenún va̱coya̱hn ca̱va ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, náhn che conan se nducó muhn ca̱va che cochihve se yáhn menun ne.

14 Ate nducote metah ca̱hmá nduco ne ne, hua chaconáhn sa̱hn muhn. Tahque ndahca̱ che ma̱n ne ca̱hma ne che conan se, te náhn che nducuahn favor che din ne nducó ne, a na̱n vedeyeno yahn ma̱n ne.

15 Rạhcó te co chica se
ndevạco ne cạva che cuahn
che ndaconan se ne, conan
se cuahn dạma,
16 ne nevahnecun ne sạhn
nduhcạ ạma dihno ne che
yahino ne, ndiyu demạn
nduhcạ ạma sạhn decạhya
yahn ne. U ne, ạma yahinó
sạhn, ate rạhcó te ndih ne,
nde tahque yahino ne sạhn
yahn che ndah ihyan se mạn,
yahn che ritahno se Dihvo vo
Jesucristo mạn.

17 Chemin che ndete che
rihno ne u nduhcạ combiero
yahn ne ne, cuenevahnecun
ne sạhn, codin ne cuande
anduhnecạ ndete che u
nevahnecun ne.
18 Ndete che va deh che
nedinda se yahn ne o
quendihco se ne, conahn
cạca ne cuande yáhn.
19 U Pạblo dirún cạca cuh.
U nedihvé yahn ne, andahre
mạn ne quendihco ne yáhn
yahn che tihyon yuné ndih
che chitahno ne Dihvo vo
Jesucristo, ndevahn ne.
20 Tihcạ dihnó. Cạva Dihvo
vo Jesucristo, ihyan min che
ritahno vo ihyan ne, redin
yahn che dinahn ne che ricá
ndih, necạh yạn ne chedave
yáhn.

21 Dirún yahn ne, te
quenan inó ndih che dinahn
ne ndiyu demạn favor che
ricá, te nde tahque chuhnan
ca din ne favor nducó.
22 Namin ricá ndih che
cạhcoyạn ne nạn che conán,
te quenan inó che
cuahnecun Dendiohs che chí
quendihcheró nchuhn
nduhcạ che rica ne ihyan.

23 Dihno vo Epafras che
nduco se u quenun se
vạcoyahn yahn che ritahno
se Dihvo vo Jesucristo ne,
dechuh se Dendiohs yahn ne.
24 Me Mạrcos mạn,
Aristarco mạn, Demas mạn,
Lucas mạn, ihyan chuhn che
rinan ye u nạn ntiyon yahn
Dihvo vo ne, namin dechuh
ye Dendiohs yahn ne.
25 Dihvo vo Jesucristo din
yahino ye nchuhn. Tihcạ co.

CAQA CHE NDONDA TAH IHYAN CHE RENTE YE DEVAQCO HEBREO

Dechuh Dendiohs Daya ye, caḥ ye, checadino ihyan iyehnse ndudo yahn ye

1 Ro menan me ne, ama ndeh yune man, ama nuhn ino Dendiohs man, caḥ cuande ye ndudo yahn ye ihyan profeta cava che cuahndudo ye, cahnevan ihyan ndico yuhn vo.

2 Man adive ne, dechuh ye Daya ye, ndahco ye nducuahn dehtenduh tah ye. A nduco ihyan min dendah ye iyehnse. Dechuh ye ihyan, te nduco ihyan min te ye ndudo yahn ye, checadino vo.

3 Nduhca yahn che rendihco dave yahn ne, tihca rihco ro ihyan min vederihquentiyon yahn Chida ye. Ihyan min nduco Chida ye ne, dama no ye. Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, redin ye cudado iyehnse. A ihyan min che nedihve ye yahn nunde yuhn vo, ndaco vo vederenchahco. Tuhme chihnde ye vahchetero lado tah cuaco Dendiohs.

Daya Dendiohs ne, tahque ndinan ye che co nducoyaca ángel

4 Daya Dendiohs ne, tahque ndinan ye che co nducoyaca ángel, te tahque yudo vederihquentiyon ndahco Dendiohs tah ye.

5 Tihca, te Dendiohs ne, nde menahn hua rahn ye ri ye nde ama ángel:
Di che Daya.
Man ro cuh chihco ró che Daya di.
Nde hua rahn ye yahn nde ama ángel:
Daya ihyan.
U che Chida ye.

6 Ate cuahn che dechuh ye Daya ye che menan iyehnse ne, rahn ye:
Nchuhn, nducoyaca ángel yáhn, cuendeva ne yavenan ye.

7 Me yahn ángel ne, tuhca rahn ye:
Dín che co nchuhn nduhca vaco man, ruchiyahn man.

8 Ate yahn Daya ye ne, rahn ye:
Di Dendiohs,
vederihquentiyon yehn ne, hua nda ro che cuihno.
Numa cuaco rihquentiyen.

9 Renan ine nducuahn che ndah, ne racondah vedame nducuahn che chihnga.
Chemin che u Dendiohs yehn, redín che tahque ri yene che co nducoyaca combiero yehn.

10 Namin rahn ye:
Di Dihve ihyan iyehnse, nde ro menan me ne, dendah iyehnse man, nan ro man.

11 Chemin ne, va che cuihno, ate di ne, conen cuahn dama.

Nducuahn dehtenduh
chemin chan ne, va
che co ndico nduhcą
che ri ndico tino.
12 Din anduhcą che nehn
nduco dehtenduh
chemin chan, cahnevi
anduhnecą ndete che
ąma tino, ne
ndacorun.
Ate man di, hua ndą ro che
ndacoron, nde hua
ndą ro che coh.
13 Nde menahn hua rąhn
Dendiohs ri ye nde ąma
ángel:
Cuihnde lądo tąh cuącó
numanahn che
ndąhco ndiyá ihyan
che hua ri rendihche
ye di, cąva che
nevahnecun ye di.
14 Nducoyąca ángel ne, vaco
che redin ye ntiyon yahn
Dendiohs. Redechuh ye
ihyan cąva che conan ye
ihyan iyehnse che quenan
cuma che ndevahn ye.

2

Hua ndąhcą che cąhcomąn vo Ndudo yahn Dendiohs

1 Nducote tahque yudo
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo che co
ángel ne, chemin che quenan
cuma che cuahtenun ino vo
ndudo che a chihnevan vo
cąva che hua cąhcomąn vo.
2 Tihcą, te nducote a
chinahn ndudo yahn
Dendiohs che dechuh ye
nduco ángel a rąhn me, ne
ihyan che chahcotąhn ye
yahn ndudo min, chendihco
ye nunde, a chi ye castigo
che redin yahn che co ye ne,
3 namin uvo ne, hua co
ndevahn vo ndete che hua
tumacąh vo yahn ndudo
ndah yahn vederenchahco
che rete Dendiohs uvo.
Ndudo min ne, a Dihvo vo
Jesucristo menąn vih
cahndudo ye, ne nuhn che
chihnevan nuhn ndudo min
ne, tumacadino nuhn che
cuąco.
4 Avąne ne, ąma ndeh nąn
vederihno din Dendiohs,
chihco ro ye che cuąco, nde
din ye che chenan cuma vo
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn ye tunoca che
nahn mąn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndą ye muhn iyehnse cuh, ndącondą ye ihyan

5 Vederihquentiyon cuh
che rendąhconun yąn che va
che cuhnde ne, hua chihco
Dendiohs tąh ángel.
6 Hua, te ąma cuąn nąn
Ndudo yahn ye dirun ąma
ihyan tuhcą:
Dendiohs, nde hua rigonun
chihve ihyan iyehnse
cąva che necąhco ne
ihyan.
Nde hua rigonun chihve ye
cąva che din ne
cudądo ihyan.
7 Numanahn min ne, tahque
doh vederihquentiyon
cąh ne ihyan che co
ángel.
Vąn nducuahn dehtenduh
che dendah ne ne,
tahque cąh ne
vededevano ihyan.
Cąh ne vederihquentiyon
ihyan cąva che
cąhcantiyon ye

nducuahn dehtenduh
che dendah ne.
8 Ndạhco ne nducuahn
dehtenduh tạh ye.
Nducote ndạhco Dendiohs
nducuahn dehtenduh tạh
ihyan ne, nducuahn va che
cạhcantiyon ye. Mạn ro cuh
ne, ametah nevahnecun
nducuahn dehtenduh ihyan.
9 Ate Dihvo vo Jesucristo che
cuạco ne, nducote chih ye
ne, renevahnecun nducuahn
dehtenduh ihyan, rendeva
yavenạn ye. Numacuahn
vedeyahino cahnecun
Dendiohs che chih ye cạva
nducoyạca ihyan iyehnse.
10 Nducuahn dehtenduh
ne, yahn Dendiohs. Mạn ye
dendah ye, ne nahn ndeva
ye nducoyạca dạya ye
vahchetero. Chemin che
quenan cuma che cạh yune
ye che chuhrihn Dihvo vo
Jesucristo, dinahn ye
nducuahn, ndedevahn ye
ihyan yahn ye.
11 Ihyan che rendevahn ye
mạn, ihyan min che
rendedevahn ye ihyan mạn
ne, dạya Dendiohs
nducoyạca ye. Chemin che
Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che Dạya Dendiohs ne,
hua ri cuihnạn ye che redin
dihno ye ihyan,
12 nduhcạ che a ndirun
nạn Ndudo yahn Dendiohs
tuhcạ:
Nté yahn ne nduco dihnó.
Cạtá himno, ndevá yavenạn
ne vạn nducoyạca
ihyan yahn ne.
13 Namin ndirun:
U ne, richahtinó Dendiohs.
Namin ndirun:
Muhn quenún nduco dạyá
che te Dendiohs u.
14 Nducoyạca ihyan che
dihno ye vih ne, dạma ndạta
yahn ye. Chemin che Dihvo
vo Jesucristo ne, ndo ye
nduhcạ ihyan iyehnse cạva
che chi chih ye, ndạhco
ndiya ye chundah, sạhn min
che redin se che rinda ihyan,
15 ne ndedevahn ye
nducoyạca ihyan che hua va
mạn chedave yahn ye cuahn
dạma, vạh ye vederih.
16 A devano vo te Dihvo vo
Jesucristo ne, ndạ ye cạva
che ndedevahn ye ihyan che
ndạta yahn Abraham, ndiyu
cạva che ndedevahn ye ángel.
17 Chemin che quenan
cuma che ndo ye dạma
nduhcạ ihyan iyehnse,
tumacadino mạn ye
nducuahn vederihn cạva
che tahque conan cuma ye
vedevạhino nduco vo, ne
cochahtino vo ihyan. Redin
ye cudạdo uvo, rạhn nan ye
uvo nạn Dendiohs, nde
chihco mendạhn ye ihyan,
chih ye cạva che nchahco ye
nunde yuhn vo.
18 Nducote chuhrihn mạn
ye, tumarande chundah
ihyan ne, tahque nun
rendedevahn ye ihyan che
retumarande se ihyan.

3

Vederihquentiyon che quenan cuma Dihvo vo Jesucristo ne, tahque yudo che co vederihquentiyon che quenan cuma Moisés

1 Dihnó che a tendạhnun
Dendiohs nchuhn, nducote a

nedin yahn ye nchuhn ne,
cuiquendi ne yune yahn
Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che dechuh ye ihyan
cạva che din ye cudạdo uvo,
tihyon yune ye uvo che
cotahno vo ihyan.

2 Nduhcạ che dinahn
Moisés yahn Dendiohs vạn
nducoyạca ihyan yahn ye ne,
tihcạ dinahn Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
ndạhco Dendiohs
vederihquentiyon tạh ye.

3 Dihvo vo Jesucristo ne,
redin yahn che tahque
rendeva vo yavenạn ye che
co Moisés. Tihcạ, te ihyan
che rihno ye ạma vah ne,
ihyan min che ndeva vo
yavenạn ye, ndiyu vah me.

4 Queri ạma vah ne, va
ihyan che dendah ye. Namin
nducuahn che va iyehnse ne,
a Dendiohs che dendah ye.

5 Cuạco te Moisés ne, din
ye ntiyon yahn Dendiohs,
dinahn ye vạn nducoyạca
ihyan yahn ye. Ntiyon che
quenan cuma ye ne, che
cuahndudo ye ndudo yahn
Dendiohs tunoca che recạh
ye ihyan.

6 Namin Dihvo vo
Jesucristo ne, dinahn ye, ate
nde tahque yudo
vederihquentiyon quenan
cuma ye, te nducote ihyan
min che Dạya Dendiohs ne,
ndinạn ye vạn nducoyạca
ihyan yahn ye. Uvo ne, a
ihyan yahn Dendiohs uvo,
ndete che quendi vo
numacuahn vedeyeno
cochahtino vo ihyan nde ndạ
ro che ndeva ye uvo.

Ihyan che cuahtenan ye nạn Dendiohs

7 Nducote tihcạ ne, ndạhcạ
che dinahn vo ndudo che,
numacuahn
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn Dendiohs, a
ndirun tuhcạ:

Mạn che cahnevan nchuhn
ndudo yáhn,
8 hua din cheche ne chedave
yahn ne nduhcạ che
din ihyan ndico yahn
ne che chahcotạhn ye
yáhn,
ducherino ye u cuahn che
chahtechica ye yạhn
nạn che metah duhva.
9 Ihyan ndico yahn nchuhn
ne, hua chitahno ye u,
andahre ndihchero ye
vederihno che dín
nduco ye chete o raco
nduyo.
10 Chemin che chi tạ́n nduco
ye,
ne ndedecadinó: "Ihyan sih
ne, hua richahtino ye
u numacuahn
chedave yahn ye,
nde hua redinahn ye che
rihquentiyón."
11 Chemin che chi tạ́n nduco
ye, ne numacuahn
vedeyudo chihco
dạma inó che hua ndạ
ro che ndevá ihyan,
cuahtenan ye nducó.

12 Dihnó, cuihco
nducoyạca nchuhn cudạdo.
Hua din cheche ne chedave
yahn ne, cạhcomạn ne che
ritahno ne Dendiohs, ihyan
min che va ye vahchetero.

13 Tahque ndah ne,
coyạhve ạma tạma ne vih ro
ro, numanahn che chenan

ne iyehnse, cạva che nde
ạma ne hua cahncheh mạn
ne nchuhn, din cheche ne
chedave yahn ne,
cuahtendihco ne nunde.
14 Tihcạ, te ndạ ro che chi
Dihvo vo Jesucristo ne,
ndeva ye uvo ndete che
quendi vo numa ino vo
cochahtino vo ihyan, nduhcạ
che richahtino vo ihyan nde
ro che canạn chitahno vo
ihyan.

15 Nahn che cạhcovan vo
nduhcạ che yạhve Dendiohs
uvo tuhcạ:

Mạn che cahnevan nchuhn
ndudo yáhn, hua din
cheche ne chedave
yahn ne nduhcạ che
din ihyan ndico yahn
ne che chahcotạhn ye
yáhn.

16 Nducoyạca ihyan che
ndetendạh Moisés nación
yahn Egipto ne, a ihyan
chahn che chihnevan ye
ndudo yahn Dendiohs, ne
chahcotạhn ye.
17 Ihyan che chahtendihco ye
nunde, ne chih ye yạhn nạn
che metah duhva ne, a ihyan
chahn che chi tạn Dendiohs
nduco ye.
18 Ihyan che hua dinahn ye
yahn Dendiohs ne, a ihyan
chahn che, numacuahn
vedeyudo, chihco dạma ino
Dendiohs che hua ndạ ro che
ndeva ye ihyan, cuahtenan
ye nduco ye.
19 A devano vo te hua chi
tuno ihyan chahn nạn
Dendiohs, yahn che hua
chitahno ye ihyan.

4

1 Chemin che numanahn
che rete ca Dendiohs ndudo
yahn ye che ndeva ye uvo ne,
nahn che cạhco vo cudạdo,
denạn vate ạma o vo che hua
tuno vo nạn ye.
2 Cạh Dendiohs ndudo
ndah yahn ye ihyan ndico
chahn, ne namin te ye uvo.
Ate ihyan chahn ne, nde hua
chichihve che chihnevan ye,
yahn che hua chitahno ye.
3 A uvo che chitahno vo
che ndeva Dendiohs uvo,
cuahtenan vo nduco ye, te
rạhn ye yahn ihyan chahn
tuhcạ:
Chemin che chi tán nduco
ihyan sih, ne
numacuahn vedeyudo
chihco dạma inó che
hua ndạ ro che ndevá
ihyan, cuahtenan ye
nducó.
Cuahn che chihno ntiyon
yahn Dendiohs che dendah
ye iyehnse ne, a va yạn ye
che ndeva ye ihyan cạva che
cuahtenan ye nduco ye.
4 Cuạco chemin, te ạma cuạn
nạn Ndudo yahn ye ndirun
yahn ro sạbado tuhcạ:
Ro sạbado ne, nducote a
nihno ntiyon yahn
Dendiohs che dendah
ye iyehnse ne,
chihnde tuhno ye.
5 Namin tạma cuạn nạn
Ndudo yahn ye ndirun
tuhcạ:
Hua ndạ ro che ndevá ihyan
sih, cuahtenan ye
nducó.
6 Nducote tihcạ ne, a ndero
ndi che a va yạn Dendiohs
che ndeva ye tạma te o
ihyan, cuahtenan ye nduco

ye. Ihyan chahn che chihnevan ye ndudo ndah yahn Dendiohs menạn ne, hua tuno ye nạn ye yahn che chahcotạhn ye.
7 Chemin che chihno ạma ndeh nduyo ne, ndaconan yạhve Dendiohs ihyan tạma yune. Yahn chemin ne, a dirún. Din ye che dirun David tuhcạ:
Mạn che cahnevan nchuhn
ndudo yahn Dendiohs ne,
hua din cheche ne chedave
yahn ne.
8 Nạn che ndeva Dendiohs ihyan, cuahtenan ye nduco vih ne, ndiyu yạhn nạn che ndạ Josué nduco ihyan ndico chahn, te ndete che a min ne, ametah ndaconan rạhn Dendiohs che ndeva ye ihyan.
9 Devano vo te comạn va che ndeva Dendiohs ihyan yahn ye,
10 te ihyan che ndeva ye ne, cuahte tuhno ye nduhcạ che chihnde tuhno mạn ye ro che chihno ntiyon yahn ye che dendah ye iyehnse.
11 Chemin che nahn che din nun ino vo cạva che ndeva Dendiohs uvo. Condi dạma co ạma o vo nduco ihyan ndico chahn che hua chitahno ye.

12 Tihcạ, te Ndudo yahn Dendiohs ne, yudo vederihquentiyon yahn, redin che rendạ ihyan nạn ye. Tahque nun ca rendạ chete chedave yahn ihyan che co ạma espạda che o can yahn, ne rihco ro vederendedecadino yahn ye.

13 A Dendiohs che techecạde ye yahn ihyan. A ihyan min che dendah ye nducuahn, ne metah nde ạma nạn dehtenduh che co conun ndeh nạn ye. A nạn ye va nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, nda cuande ye ihyan yahn ye

14 A Dihvo vo Jesucristo Dạya Dendiohs, che nda cuande ye uvo. Ihyan min ne, conạhn ye vahchetero, rạhn nan ye uvo nạn Dendiohs. Chemin che nahn che quendi vo numa ino vo cotahno vo ihyan.

15 Dihvo vo Jesucristo ne, tumarande chundah ihyan nạn nducuahn, ate hua quendihco ye nde ạma nunde. Chemin che, nducote mạn ye chuhrihn ye ne, a devano ye nduhcạ che rechuhrihn vo, ne renan vạhino ye uvo.

16 Mạn ne, nahn che dehve rạhco vo, covạh vo nạn Dendiohs yuhn vo, ihyan min che yahino ye uvo, cạva che numacuahn vedeyahino mạn, vedevạhino mạn, conan ye uvo cuahn che yah rahno vo.

5

1 Queri ạma chidocuyạn ndinạn ne, retendạhnun Dendiohs ihyan vạn ihyan iyehnse cạva che cạhma nan ye ihyan nạn Dendiohs mạn, rihno ye ite che co te vedino cạva nunde yahn ye mạn.

2 Chidocuyạn chahn ne, nducote ihyan nunde ye nduhcạ ihyan chenạhn ne, chemin che riquendạh ye

vedechahtino cạva ihyan tundo mạn, ihyan che redinda ye mạn.
3 Va che cạhno ye ite che co te vedino cạva nunde yahn ihyan yạn, ne nducote namin ihyan nunde ye ne, quenan cuma che cạhno ye ite che co te vedino cạva nunde yahn mạn ye.
4 Nde ạma ihyan ne, hua co tendạhnun mạn ye vederihquentiyon min, conan cuma ye. Atenạn mạn Dendiohs retendạhnun ye ihyan che recạh ye vederihquentiyon min nduhcạ che cạh ye Aarón.
5 Atihnocạ Dihvo vo Jesucristo. Hua tendạhnun mạn ye vederihquentiyon min, quenan cuma ye. Tahque ndah ne, a mạn Dendiohs tendạhnun ye ihyan. Rạhn ye ri ye ihyan:

Di che Dạyá.
Mạn ro cuh chihco ró che Dạyá di.

6 Namin rạhn ye ri ye ihyan nduhcạ che ndirun nạn Ndudo yahn ye tuhcạ:

A tendạhnún di che co chidocuyạn ndinạn, cuhnde tah vederihquentiyon nduhcạ che quenan cuma Melquisedec,
ne hua ndạ ro che cuihno vederihquentiyon yehn.

7 Cuahn che quechica Dihvo vo Jesucristo muhn iyehnse ne, covạh ye numa ino ye, nde chaco ye, ne Dendiohs, ihyan min che va vederihquentiyon yahn ye che ndedevahn ye ihyan tạh vederih ne, chihcovan ye yahn che ndeva Dihvo vo yavenạn ye.
8 Andahre Dạya Dendiohs ihyan ne, ate chi nino ye dinahn ye vạn nducuahn che chuhrihn ye.
9 Cuahn che chenan dinahn ye nducuahn ne, chihco mendạhn ye ihyan, chih ye cạva che, nducoyạca ihyan che cotahno ye ihyan ne, ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.
10 Tihcạ, te a tendạhnun Dendiohs ihyan che co ye chidocuyạn ndinạn, cuhnde tạh ye vederihquentiyon nduhcạ che quenan cuma Melquisedec.

Cạhnda che cạhcomạn vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo

11 Ạma va ca dehtenduh che nahn te cuandé nchuhn, ate ạma vạhche che dín che conahn ne yahn che hua rihco ne che conahn ne.
12-13 Ametah ro che ritahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo, ate ndotenan che mạn ne cacuahn ne ne, rendotenan ne che ndaconan cacuahn ihyan nchuhn dehtenduh che nde hua vạhche nạn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduhcạ decuạh yuno che hua ri che cheh dehtenduh, te demạn leche rih ne, tihchan nchuhn. Hua renahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, nde hua retumacadino ne tạcạ che cuahtechica ne runecạde.

14 Ihyan che ndah renahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a ihyan chahn che devano tendạhnun ye dehtenduh. Riquendi ye cha che ndah, ne rihcomạn ye cha che hua ndah.

6

1 Nducote tihcạ ne, quendi vo cuahn ndah vo vederihquentiyon yahn Dendiohs cạva che conahn ndah vo. Dehtenduh che chahn vo cuahn che cade chitahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu dechemin dechemin cuahn vo cuahn dạma, te ạma va ca vederihquentiyon yahn ye che nahn che cuahn vo. Hua demạn yahn nduhcạ che rento ino ihyan nunde yahn ye che redin che rinda ye mạn, nduhcạ che ritahno ihyan Dendiohs mạn,

2 nduhcạ che redenune ihyan mạn, nduhcạ che renahn tạh ye ihyan, revạh ye cạva ye mạn, nduhcạ che ntuche tenạhn mạn, nduhcạ che techecạde Dendiohs yahn ihyan nunde, din ye castigo ihyan cuahn dạma mạn. Hua demạn dehtenduh chemin chan che va che cuahn vo,

3 te ạma va ca vederihquentiyon yahn Dendiohs che cacuáhn nchuhn ndete che cuahnecun ye.

4-6 Ihyan che a chenahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs mạn, ndudo ndah yahn ye mạn ne, tumacadino ye vedeyahino yahn ye mạn, vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye mạn, vederihquentiyon che cuahtenan ihyan vahchetero mạn. Ndete che cuacondạh vedạme ye Dendiohs ne, ạma yune denda ye, te anduhnecạ che ndaconan nahn yạh ye Dihvo vo Jesucristo, din duche yahn ye ihyan nạn nducoyạca ihyan.

7 Nduhcạ ạma yạhn nạn che ndạhcạ ran co ne, ndete che ndah ri chendạta yahn ihyan ne, nedin yahn Dendiohs yạhn min.

8 Ate ndete che demạn chano yạn ri ne, din dine ye, nde cạhco vih ye cạva che cuco.

Richahtino vo Dihvo vo Jesucristo cuahn dạma

9 Dihnó che yahinó nchuhn, a dirún yahn ne nduhcạ che rahno ihyan che racondạh vedạme ye Dendiohs, ate a devano cuạcó che a ndedevahn ye nchuhn, redin ye che runecạde vatechica ne.

10 Dendiohs ne, ndah ye, ne ra cuande ye nduhcạ che din yahino ne ihyan yahn ye, chinan ne ihyan, nde rinan ca ne ihyan.

11 Nahn che quendi nchuhn numa ino ne nduhcạ che a cochi ne, nde ndạ ro che chenan ino vo cuahn che ndeva Dendiohs nchuhn.

12 Hua nahn che din dạhnde nchuhn. Tahque ndah ne ne, cuiquendi ne yune yahn ihyan che chitahno ye Dendiohs, ndichahtino ye che ndedevahn ye ihyan nduhcạ

che a necạh ye ndudo yahn ye.
13 Cuahn che cạh Dendiohs ndudo yahn ye Abraham ne, cạh ye numacuahn vederihquentiyon yahn mạn ye, te ametah tạma ca ihyan che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co mạn ye.
14 Rạhn ye ri ye Abraham: "Cuạco rạ́hn rí di che ạma dín che ndah ndoque, ạma dín che co yạhn ndạta yehn."
15 Abraham ne, quenan rino ye numacuahn vedechahtino nde chinahn ndudo che cạh Dendiohs ihyan.
16 Ihyan iyehnse ne, cuahn che cạh ye ndudo yahn ye ne, rendạhconun yạn ye Dendiohs, te ihyan min che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye. Cuahn che tihcạ cạh ye ndudo yahn ye ne, nde nạn che cạhma ye, metah.
17 Namin Dendiohs, cuahn che cạh ye ndudo yahn ye Abraham ne, cạh ye numacuahn vederihquentiyon yahn mạn ye, chihco ro ye cạva ihyan yahn ye che dinahn ye.
18 Tihcạ cạh Dendiohs ndudo yahn ye numacuahn vedeyudo, ne co cochahtino vo ihyan, te redinahn ye ndudo yahn ye. Nducoyạco vo che a ndạhco vo chedave yuhn vo tạh ye che ndedevahn ye uvo ne, hua dehve rạhco vo, te ndedevahn ye uvo nduhcạ che a necạh ye ndudo yahn ye.
19-20 Quenan cuma che ndevahn chedave yuhn vo, ametah che ndedecadino vo. A chitahno vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che va ye vahchetero, rạhn nan ye uvo nạn Dendiohs cạva che co condạ vo min. Ihyan min ne, anduhnecạ ạma chidocuyạn ndinạn che va tạh ye vederihquentiyon nduhcạ che quenan cuma Melquisedec che hua ndạ ro che cuihno.

7

Va tạh Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon nduhcạ che quenan cuma Melquisedec

1 Melquisedec ne, rey yahn yạn Salem, namin chi ye ạma chidocuyạn ndinạn yahn Dendiohs, ihyan min che ạma yudo vederihquentiyon yahn ye. Cuahn che ndaconan Abraham che chahn ye, cuhn ye nduco ino cun rey chahn, decuihno ye ihyan ne, chahn Melquisedec, chendi yune ye ihyan, ne chica ye che conan Dendiohs ihyan.
2 Me Abraham ne, ndạhco ye neve dehtenduh che ndạca ye vạn cạnda me tạh ihyan min. Nạn che ndiche dehtenduh ne, cạh ye ạma ihyan. Che duche rey min, Melquisedec ne, tuhcạ conahn: "Rey ndah." Namin dihn va nạn che chihquentiyon ye, te yạn yahn ye, Salem ne, tuhcạ conahn: "Yạn nạn che dihn va."
3 Ihyan min ne, anduhnecạ ndete che co mạn ye, te hua

duh devano duh che chaco ye mạn, duh che chida ye mạn, nde hua duh devano ti chica ndạta yahn ye. Hua duh devano ticuahn chihndeyạn ye mạn, ticuahn chih ye mạn, ndete che chihno vederihquentiyon yahn ye mạn. Atihnocạ Dihvo vo Jesucristo, Dạya Dendiohs, te ndi ye anduhnecạ chidocuyạn ndinạn, ne hua cuihno vederihquentiyon yahn ye.

4 A ndero ndi te ạma yudo vederihquentiyon quenan cuma Melquisedec, te nde ihyan ndico yuhn vo Abraham nevahnecun ye ihyan, ne ndeh nạn dehtenduh che chihnevi ye yahn rey chahn, ndạhco ye tạh ye.

5 Nduhcạ che rihquentiyon ley che dirun Moisés ne, va che cạh ihyan nación yahn Israel ạma dehtenduh nạn che ndiche queri ạma nạn dehtenduh yahn ye che va, ndondạ tạh chidocuyạn che ndạta yahn Leví. Tihcạ va che din ye, te ndạta yahn Abraham ihyan nduco vih.

6 Ate Melquisedec ne, andahre hua ndạta yahn Leví ihyan ne, ndondạ tạh ye dehtenduh che cạh Abraham, ihyan min che cạh Dendiohs ndudo yahn ye ihyan. A Melquisedec che chica ye che conan Dendiohs Abraham,

7 ne a devano vo te ihyan che rica ye Dendiohs cạva ihyan chenạhn ne, tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye.

8 A ndero ndi che tahque yudo vederihquentiyon che quenan cuma Melquisedec che co vederihquentiyon che chahtenan cuma chidocuyạn che ndạta yahn Leví. Ihyan chahn ne, chihno chih ye, ate Melquisedec ne, a ndirun yahn ye nạn Ndudo yahn Dendiohs anduhnecạ ndete che va ca ye.

9-10 Leví nduco nducoyạca chidocuyạn che ndạta yahn ye ne, anduhnecạ ndete che nduco ye Abraham, ndeva ye yavenạn Melquisedec, te andahre ametah ye ro min, ate Abraham che chihco ndạta ye ihyan.

11 Chidocuyạn che ndạta yahn Leví, che namin ndạta yahn Aarón ne, ihyan chahn che chihnde tạh ye ley che dirun Moisés, chicuahn ye ihyan nación yahn Israel. Ate nducote hua ndevahn ihyan nduco vederihquentiyon che chahtenan cuma chidocuyạn che ndạta yahn Leví ne, quenan cuma che dechuh Dendiohs Dihvo vo Jesucristo, nuhnde tạh ye vederihquentiyon nduhcạ che quenan cuma Melquisedec.

12 Che ndacorun Dendiohs vederihquentiyon yahn chidocuyạn ne, nde ley yahn ye va che ndạhco cạde ye.

13 Tihcạ, te Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu ndạta yahn chidocuyạn ihyan.

14 A devano cuạco vo te nạn ndạta yahn Judá cochi ndạta yahn ye. Namin a

devano vo nduhcą che
chihquentiyon Moisés che
atenąn nąn ndąta yahn Leví
quendąh chidocuyąn.
15 Nducote nuhnde tąh
Dihvo vo Jesucristo
vederihquentiyon nduhcą
che quenan cuma
Melquisedec ne, a ndero ndi
che a ndąhco cąde Dendiohs
ley che dirun Moisés,
16 te nuhnde tąh ye
vederihquentiyon min,
ndiyu yahn che ndąta yahn
chidocuyąn ihyan, ate yahn
che quenan cuma ye
vederihquentiyon che hua
ndą ro che cuihno.
17 Tihcą, te a yahn ihyan
min che ndirun nąn Ndudo
yahn Dendiohs tuhcą:
A tendąhnún di che co
chidocuyąn ndinąn,
cuhnde tah
vederihquentiyon
nduhcą che quenan
cuma Melquisedec,
ne hua ndą ro che cuihno
vederihquentiyon
yehn.
18 Nduco tihcą, ndąhco cąde
Dendiohs ley che dirun
Moisés, te hua cochihve
19 cąva che ndedevahn
ihyan. Menun ley min ne,
ndą Dihvo vo Jesucristo che
tahque ndah
vederihquentiyon yahn ye.
Ihyan min cochahtino vo
ihyan cąva che tuno vo nąn
Dendiohs.
20 Avąne ne, cuahn che
dechuh Dendiohs Dihvo vo
Jesucristo ne, numacuahn
vedeyudo cąh ye ndudo
yahn ye che co ye nduhcą
chidocuyąn ndinąn.
21 Yahn chidocuyąn
chenąhn chahn ne, hua tihcą
cąh ye ndudo yahn ye.
Cuahn che ndąhco ye
vederihquentiyon min tąh
Dihvo vo ne, cąh ye ndudo
yahn ye che ndirun tuhcą:
Dihvo vo Dendiohs ne,
numacuahn vedeyudo
cąh ye ndudo yahn ye,
ne va che conahn.
Rąhn ye ri ye Dąya ye: "A
tendąhnún di che co
chidocuyąn ndinąn,
cuhnde tah
vederihquentiyon
nduhcą che quenan
cuma Melquisedec,
ne hua ndą ro che cuihno
vederihquentiyon
yehn."
22 Nducote a Dihvo vo
Jesucristo che nuhnde tąh ye
vederihquentiyon min ne,
conahn ndudo che chihco
cąde Dendiohs cąvo vo.
Ndudo min ne, tahque ndah
che co ley che chihnde a
rąhn me.
23 Chidocuyąn chahn ne,
yąhn ye chahtenan ye nąn
ntiyon, te nducote ihyan
iyehnse ye ne, ca rih ye ca
rendacorun ye.
24 Ate Dihvo vo Jesucristo ne,
cuhnde tąh ye
vederihquentiyon min
cuahn dąma, te hua ndą ro
che coh ye.
25 Chemin che ihyan che
tuno ye nąn Dendiohs cąva
ye ne, ndedevahn ye ihyan,
ne ametah conda ye, te va ye
cuahn dąma, rąhn nan ye
ihyan nąn Dendiohs.
26 Ąma chidocuyąn
nduhcą ihyan min che

rendotenan vo. Ihyan min ne, ndah ye, ne metah nde a̱ma nunde yahn ye. Hua da̱ma ri ye nduco ihyan nunde. Ndeva Dendiohs yavena̱n ye, ndeva ye ihyan vahchetero.
27 Chidocuya̱n ndina̱n chena̱hn chahn ne, rendotenan ye che ca̱hno ye ite cuahn da̱ma, co te vedino ca̱va nunde yahn ma̱n ye ma̱n, nunde yahn ihyan ma̱n. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chihco mendа̱hn ye ihyan, chih ye, ne nduco chemin a̱ma yune no nedihve ye nunde yahn ihyan iyehnse.
28 Chidocuya̱n ndina̱n chena̱hn chahn che chihnde ta̱h ye ley che dirun Moisés ne, ihyan nunde ye. Ate cuahn che nda̱hco ca̱de Dendiohs ley min ne, numacuahn vedeyudo nda̱hco ye vederihquentiyon ta̱h Da̱ya ye, ihyan min che hua nda̱ ro che condihco ye nunde.

8

Nuhnde ta̱h Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon ra che nda̱hco ca̱de Dendiohs

1 Dihvo vo Jesucristo ne, ndi ye nduhca̱ a̱ma chidocuya̱n che tahque ndina̱n, ra̱hn nan ye uvo, va ye vahchetero la̱do ta̱h cua̱co Dendiohs. Ndudo cuh che tahque mena̱n vihca va̱n nducuahn che a dirún na̱n ca̱ca cuh.
2 Chidocuya̱n che tahque ndina̱n che chahte ye iyehnse ne, chahtenun ye chete ya̱co che dendah ihyan. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, va ye vahchetero. Min ne, ndiyu ihyan iyehnse dendah ye.
3 Chidocuya̱n chahn ne, chenan cuma ye ntiyon che rihco ye ndeh na̱n vedino na̱n ta. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chihco mendа̱hn ye ihyan, chi ye vedino ca̱vo vo.
4 Ndete che muhn iyehnse quenan Dihvo vo ne, nde hua conan ye na̱n ntiyon che redin chidocuya̱n che rihco ye vedino na̱n ta nduhca̱ che rihquentiyon ley che dirun Moisés, te a ihyan chahn che nda cuande yahn ye ntiyon min.
5 Ihyan chahn ne, redin ye ntiyon chete ya̱co che ndedendah ihyan menun vahchetero na̱n che va Dendiohs. Devano vo che menun, te cuahn che cana̱n Moisés dendah ye ya̱co me ne, ra̱hn Dendiohs, ri ye ihyan: “Cuihque cuda̱do, ne cuedendah nducuahn nduhca̱ che na̱hme di tingüete me.”
6 Chidocuya̱n chahn ne, muhn iyehnse cuh che va ntiyon yahn ye. Ate Dihvo vo Jesucristo che ndi ye anduhneca̱ chidocuya̱n che ra̱hn nan ye uvo na̱n Dendiohs ne, tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon yahn ihyan chahn, te tahque ndah vederihquentiyon che nda̱hco ca̱de Dendiohs che co vederihquentiyon ndico

me mạn, tahque ndah ndudo
che te ye uvo che co ndudo
che cạh ye ihyan ndico yuhn
vo mạn.
7 Vederihquentiyon ndico
me ne, hua quendạh ndah,
ne chemin che ndaconan
ndạhco cạde ye.
8 Nducote ndihchero
Dihvo vo Dendiohs che hua
redinahn ihyan
vederihquentiyon ndico me
ne, rạhn ye:
Caviyạn deman ne, ndạhco
cạdé ndudo yáhn
nduco ihyan nación
yahn Israel mạn,
ihyan nación yahn
Judá mạn.
9 Ndạhco cạdé ndudo che
cạh ihyan ndico yahn
ye cuahn che chinán
ihyan, ndetendạh
ihyan nación yahn
Egipto.
Ihyan chahn ne, hua dinahn
ye vederihquentiyon
che cạh ihyan, ne
chemin che
chacondạh vedạmé
ihyan.
10 Ndạ ro yahn ne, ndạhco
cạdé ndudo yáhn
nduco ihyan nación
yahn Israel.
Dín che conahn ye
vederihquentiyon
yáhn, ne hua conạn ye.
Tuhme nedin yáhn ihyan, ne
ndeva ye yavenạ́n.
11 Ndạ ro min ne, hua
rendotenan che
cacuahn vih ye vạn
dihno ye mạn, vạn
combiero yahn ye
mạn, cạva che
tumacadino ye
vederihquentiyon
yáhn,
te tumacadino nducoyạca
ihyan, nde ihyan
ndico mạn, nde
checạhya mạn.
12 Nchahcó yahn ye, ne
ametah ndaconan
conun inó nunde yahn
ye.
13 Nducote rạhn Dendiohs
che a ndạhco cạde ye
vederihquentiyon yahn ye
ne, a devano vo che a chuh
ro yahn vederihquentiyon
ndico me, a chihcomạn ye.

9

1 Ihyan ndico yuhn vo ne,
chihnde tạh ye
vederihquentiyon ndico nạn
che ndihco cạde Dendiohs
nduhcạ che quenan cuma
che ndeva ihyan yavenạn ye.
Namin chihnde tạh ye ạma
yạco che dendah ye.
2 Nạn derendạ chete yạco
me ne, duche Nạn Ta Yudo.
Min va candelero mạn, mesa
nạn che retạve pạn che ri
vedino mạn.
3 Mendạhn chete yạco ne,
quendihco ạma tino chahte
numa chahno. Cuạhn
candevah vedạme tino me
ne, duche Nạn Ta Che
Tahque Yudo.
4 Min va ạma nạn ta
diyạhnguạn nạn che riche
cuhn. Namin va ạma yave
che ndacotuma diyạhnguạn.
Chete ne, chenun tu rahno
nạn che ndirun
vederihquentiyon yahn
Dendiohs mạn, quenun ạma
jarro che ndinda nduco
diyạhnguạn nạn che chenun

pạn che duche maná mạn. Namin quenun nducodi che neve, che quenan cuma Aarón.

5 Menạn yave me ne, a min che nạn ta nạn che rihnde vedino cạva nunde yahn ihyan. Min vatendi o ángel che ndindah ye, ne chendah reche ye. Ạma quendihco yudo min, te min riya Dendiohs. Conahn nạn vo muhn che rente vo yahn nạn ta me.

6 Tihcạ va yạn nducuahn chete yaco me, ne chidocuyạn chahn ne, rendạ ye cuahn dạma nạn ta nạn derendạ me, redinahn ye ntiyon che chenan cuma ye.

7 Ate Nạn Ta che Tahque Yudo me ne, atenạn chidocuyạn che tahque ndinạn me rendạ ye ạma yune no che ạma nduyo. Queri ạma yune che condạ ye ne, va che quenda ye yun yahn ite cạva che co vedino yahn nunde yahn mạn ye mạn, nunde yahn nducoyạca ihyan mạn.

8 Nduco chemin ne, rete Vaco Ndah yahn Dendiohs, recadino vo te numanahn che va ca vederihquentiyon ndico me ne, nduhcạ che quendihco tino mendahn chete yạco, ne hua co condạ adecoduhno ihyan Nạn Ta Che Tahque Yudo me ne, tihcạ hua co tuno ihyan vahchetero.

9 Yahn tino che quendihco chete yạco ne, a ndero ndi che rihco vih ihyan nạn Dendiohs ro min cuahn che va ca vederihquentiyon ndico me. Nde ạma nạn dehtenduh vedino che recạh ihyan Dendiohs ro min ne, hua co din che cuahtemạn ino ye.

10 Vederihquentiyon min ne, chihnde cạva che co devano ihyan dehtenduh che co cheh ye mạn, cuh ye mạn, tạcạ che nạno ye tạh ye mạn, dehtenduh yahn ye man, ne chengu nde dechuh Dendiohs Dihvo vo Jesucristo, ndạhco cạde ye.

11 Cuahn che ndạ Dihvo vo ne, ndi ye nduhcạ ạma chidocuyạn che tahque ndinạn, nda ye vederihquentiyon ra che tahque ndah. Chihno min ne, conạhn ye vahchetero. Chidocuyạn che tahque ndinạn chahn che chihnde tạh ye vederihquentiyon ndico me ne, din ye ntiyon chete yạco che ihyan dendah ye. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, vahchetero va Ye.

12 Chidocuyạn che tahque ndinạn chahn ne, nduyo nduyo rendotenan ye yun yahn chivạto mạn, itenine cạhya mạn, cạva che co vedino yahn nunde yahn ihyan. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chihco mendạhn ye ihyan, ne nduco yun yahn mạn ye nedihve ye nunde yuhn vo. Ạma yune no ndedevahn ye uvo, conạhn ye vahchetero nạn Dendiohs.

13 Nạn vederihquentiyon ndico me ne, richihve yun yahn chivạto mạn, itenine mạn iya yahn itenine che

ndihquiyạhn ye ite mạn,
cạva che co vedino, ne
cuhndemạn ino ihyan che
cạhnda yahn ye che condạ
ye chete yạco.
14 Ate nde tahque richihve
yun yahn Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
metah nde ạma nunde yahn
ye. Ihyan min ne,
numacuahn
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn Dendiohs, chihco
mendạhn ye ihyan, chih ye
cạva che ndạco vo
vederenchahco yahn nunde
yuhn vo, ndevahn vo. Mạn
ne, hua dehve rạhco vo,
redinahn vo
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, ihyan min che va
ye vahchetero.
15 Nducote chih Dihvo vo
Jesucristo, chera yun yahn
ye ne, va tạh ye
vederihquentiyon ra, rạhn
nan ye uvo nạn Dendiohs.
Chemin che ihyan che a
tendạhnun Dendiohs ne,
cuahtenan ye vahchetero
numacuahn ro nduhcạ che
cạh Dendiohs ndudo yahn
ye. Nducote chih Dihvo vo
ne, ndedevahn ye uvo, te
cạva ihyan min nchahco
Dendiohs nunde yuhn vo
che hua dinahn vo
vederihquentiyon yahn ye
che chihnde ro menạn.
16 Testamento che rihco
ihyan ne, ndete che nuhnde
cuạco che a chih ye ne,
conahn.
17 Ate ndete che va ca ye
ne, hua co conahn.
18 Vederihquentiyon che
rihco cạde Dendiohs ne, va
che cora yun cạva che
conahn.
19 Chemin che cuahn che
chihno cahndudo Moisés
vederihquentiyon che cạh
Dendiohs ihyan, chihnevan
nducoyạca ihyan yạn ne,
chetạh ye ạma tihve yudo
yahn itecuche che necah
cuạh nduco ạma ticua yạta
che duche hisopo, ne
decạhnda ye nduco yun
yahn itenine cạhya mạn, yun
yahn chivạto mạn, che
ndihchetạhn nduco nune.
Tuhme cạhnan ye yun me
nạn libro che ndirun
vederihquentiyon min mạn,
chinun ye vạn nducoyạca
ihyan mạn,
20 ne rạhn ye: “Nduco yun
cuh, conahn
vederihquentiyon yahn
Dendiohs che te ye uvo.”
21 Namin cạhnan ye yun
me chete yạco mạn, nạn
dehtenduh che va min mạn.
22 Nạn vederihquentiyon
yahn Dendiohs che dirun
Moisés ne, a nahn nducuahn
dehtenduh va che co vihco
nduco yun yahn ite. Namin
va che coh ite, cora yun yahn
te cạva che nchahco
Dendiohs nunde yahn ihyan.

Chih Dihvo vo Jesucristo cạva nunde yuhn vo

23 Yạco nạn che chihnde
vederihquentiyon ndico min
ne, chihnde menun
vahchetero. Ndeucuahn
dehtenduh che va chete yạco
min ne, rendotenan yun
yahn ite cạva che co vihco.
Ate cạva che tuno vo
vahchetero nạn va Dendiohs

ne, hua cochihve yun yahn ite.

24 Chidocuyạn ndinạn chahn ne, atenạn chete yạco min chihnde vederihquentiyon yahn ye. Ate tahque yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, te vahchetero va ye, rạhn van ye uvo nạn Dendiohs.

25 Chidocuyạn chahn ne, nduyo nduyo rendạ ye Nạn Ta Che Tahque Yudo, ne rendotenan ye yun yahn ite cạva che co vedino. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, ạma yune no chih ye, chera yun yahn ye cạva nunde yuhn vo.

26 Nde nạn canạn iyehnse ne, ạma yạhn ite quenan cuma che chihno ihyan ndico yuhn vo, chi te vedino. Ate ndạ ro che ndạhco cạde Dendiohs vederihquentiyon yahn ye ne, ndạ Dihvo vo Jesucristo, chihco mendạhn ye ihyan, chih ye ạma yune no, cạva che nchahco Dendiohs nunde yuhn vo.

27 Nducoyạca ihyan iyehnse ne, a nihnde cạde che va che coh ye. Adive ne, va che techecạde Dendiohs yahn ye.

28 Dihvo vo Jesucristo ne, chih ye ạma yune no, nedihve ye nunde yahn ạma yạhn ihyan. Ndạ ro yahn ne, ndaconan chi tun ye, ndiyu cạva che coh ye tạma yune cạva nunde, ate cạva che ndeva ye ihyan che numa ino ye chenan rino ye ihyan.

10

1 Vederihquentiyon che ndạhco cạde Dendiohs ne, tahque ndah che co vederihquentiyon che chihnde tạh Moisés. Nạn vederihquentiyon ndico me ne, hua tuno ihyan nạn Dendiohs, andahre nduyo nduyo recạh ye vedino cạva nunde yahn ye.

2 Ndete che ndạca ihyan chahn vederenchahco cạva nunde yahn ye ạma yune no ne, ametah rendotenan che ndaconan cạh ye vedino. Ate hua nchahco Dendiohs nunde yahn ye ạma yune no, ne chemin che hua rihndemạn ino ye, redin nunde yahn ye.

3 Nduyo nduyo che recạh ye vedino ne, renecạhco ye che chendihco ye nunde,

4 te yun yahn itenine mạn, yun yahn chivạto mạn ne, hua co din che ạma yune no ndạca ihyan vederenchahco cạva nunde yahn ye.

5 Chemin che cuahn che ndạ Dihvo vo Jesucristo iyehnse ne, rạhn ye ri ye Dendiohs:

Hua renan ino ne che rihno ihyan ite, ri te vedino nạn ne.

Tahque ndah ne ne, din ne che ndó nduhcạ ạma ihyan iyehnse, cạhco mendáhn u cóh, nedihvé nunde yahn ihyan.

6 Hua renan ino ne che rihno ye ite, rihquiyạhn ye ite, ri te vedino cạva che nchahco ne nunde yahn ye.

7 Dendiohs yáhn, nducote
hua renan ino ne
dehtenduh vedino
chemin chan ne, a ndą́
muhn iyehnse cąva
che dináhn che
rihquentiyon ne
nduhcą che a ndirun
yáhn nąn Ndudo yahn
ne.
8 Dinoca rąhn Dihvo vo
Jesucristo che hua renan ino
Dendiohs dehtenduh vedino
che recąh ihyan cąva nunde
yahn ye andahre nąn
vederihquentiyon ndico a
nihnde cąde che va che cąh
ye.
9 Tuhme rąhn ye: “A ndą́
muhn iyehnse cąva che
dináhn che rihquentiyon
ne.” Nduco che tihcą rąhn ye
ne, chihco ro ye che a
nuhnde cąde
vederihquentiyon ndico me,
te chihco mendąhn ye ihyan
menun vedino che recąh
ihyan ro menąn.
10 Nąn vederihquentiyon che
ndąhco cąde Dendiohs ne,
nchahco ye nunde yuhn vo
yahn che chihco mendąhn
Dihvo vo Jesucristo ihyan,
chih ye ą̈ma yune no,
ndedevahn ye uvo.

11 Nąn vederihquentiyon
ndico me ne, va che cąhco
chidocuyąn chahn vedino ro
ro, ate vedino chemin chan
ne, hua redin che ndąca
ihyan vederenchahco cąva
nunde yahn ye ą̈ma yune no.
12 Ate Dihvo vo Jesucristo
ne, chih ye, nedihve ye
nunde yuhn vo ą̈ma yune no.
Chihno min ne, conąhn ye
vahchetero, chihnde ye lą̨do
tąh cuąco Dendiohs.
13 Min quenan rino ye nde
ndą ro che ndąhco ndiya
Dendiohs ihyan che hua ri
rendihche ye ihyan,
nevahnecun ye ihyan.
14 Ihyan min ne, ą̈ma yune
no ndedevahn ye ihyan yahn
ye, chihco mendąhn ye
ihyan, chih ye cąva ye.
15 Cuąco chemin, te namin
din Vaco Ndah yahn
Dendiohs che dirun ihyan
profeta tuhcą:
16 Rąhn Dihvo vo Dendiohs:
“Ndą ro yahn ne,
ndąhco cądé ndudo
yáhn nduco ihyan
yáhn.
Dín che conahn ye
vederihquentiyon
yáhn, ne hua conąn
ye.”
17 Namin rąhn ye:
Nchahcó yahn ye, ne ametah
ndaconan conun inó
nunde yahn ye.
18 Cuahn che a nchahco
Dendiohs nunde yahn ihyan
ne, ametah rendotenan che
cąh ca ye vedino.

Nahn che cochahtino vo Dendiohs
19 Dihnó, nąn
vederihquentiyon ndico me
ne, nde ą̈ma ihyan yąn hua
co ndą ye Nąn Ta Che
Tahque Yudo. Ate nąn
vederihquentiyon ra ne,
nducote a chih Dihvo vo
Jesucristo, chera yun yahn
ye, nedihve ye nunde yuhn
vo ne, hua dehve rąhco vo,
co tuno vo vahchetero nąn
Dendiohs.
20 Nąn vederihquentiyon
ndico me ne, quendihco tino

me chete yaco cava che hua chuh ihyan, nda ye Nan Ta Che Tahque Yudo me. Ate nan vederihquenityon ra che va tah Dihvo vo Jesucristo ne, co tuno vo vahchetero nan Dendiohs, te chihco mendahn ye ihyan, chih ye cavo vo.

21 Nducote ndi Dihvo vo Jesucristo nduhca ama chidocuyan che tahque ndinan, rahn nan ye uvo ihyan yahn Dendiohs ne,

22 chemin che ndahco vo chedave yuhn vo tah Dendiohs. Hua dehve rahco vo, te ritahno vo Dihvo vo Jesucristo numa ino vo. A ndaco vo vederenchahco cava nunde yuhn vo. A chedenune vo, ne man ne, anduhneca ndete che a ndo dave vo nduco nune dave.

23 Quendi vo numa ino vo cochahtino vo che ndeva Dendiohs uvo, te dinahn ye ndudo yahn ye che te ye uvo.

24 Nahn che necah yan ama tamo vo chedave yahn vih cava che quendi vo din yahino vih vo man, din vo che ndah man.

25 Hua cahcoman vo che rendo damo vo nduco vih nduhca che redin nahn dihno vo che rihcoman ye. Tahque ndah ne, quendi vo nde tahque numa ino vo necah yan ama tamo vo chedave yahn vih, te a cochi nino ro che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo.

26 Ndete che a chenahn vo ndudo ndah yahn Dendiohs, ne cuahcotahn vo ne, tuhme ametah nchahco ye yuhn vo. Ndete che cuahcotahn vo ne, metah nguahco yuhn vo che chih Dihvo vo Jesucristo.

27 Hua co cuahteman ino vo, te va che cuhnde cade yuhn vo, co vo castigo yah van ruchiyahn dama nduco ihyan che hua ri rendihche ye Dendiohs.

28 Nducoyaca ihyan che rahcotahn ye yahn vederihquentiyon che dirun Moisés ne, ndete che ndahco cuaco o ino ihyan nunde yahn ye ne, va che cahno ihyan yan ihyan, ametah vederenchahco cava ye.

29 Ihyan che a chenahn ye Ndudo yahn Dendiohs ne, ndete che cuacondah vedame ye Daya Dendiohs man, ndete che duche rino ye vederihquentiyon yahn Dendiohs che chih Daya ye, chera yun yahn ye cava che ndedevahn ye ihyan iyehnse man, ndete che cuahcotahn ye yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ihyan min che yahino ye ihyan man ne, tuhme tahque chahte castigo va che co ye che co ihyan chahn.

30 Ihyan che tihca redin ye ne, hua co ndevahn ye, te rahn Dendiohs: "U dín castigo ihyan nunde, ndahco menún yahn ye." Namin rahn ye: "Ihyan yáhn ne, u che Dihve ye. U techecadé yahn ye."

31 ¡Ama cahnda yuhn vo che cuahtendihco vo nunde nan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero!

32 Cuenecahco nchuhn

cuahn che cade chihnevan
ne ndudo ndah yahn Dihvo
vo Jesucristo, chitahno ne
ihyan. Ąma quendąh ne
vedechahtino che ąma din
tąn ihyan nduco ne.
33 Nąhn cuąn ne, din
duche yahn ye nchuhn,
chahn ye nchuhn nąn
nducoyąca ihyan. Nąhn
cuąn ne, ąma chi rąn ne che
chahn ihyan combiero yahn
ne che nduco ne mąn,
34 din ne vedevąhino
nduco combiero yahn ne che
chahtenun ye vącoyąhn
mąn. Din chahtino ne, nde
hua chi rąn ne yahn che
chehnevinan ihyan
dehtenduh yahn ne, te a
devano ne che nuhnde
menun yahn ne vahchetero
dehtenduh che nde tahque
ndah, che ngu cuahn dąma.
35 Chemin che nahn che
quendi ne cochahtino ne. A
devano ne che ndąhco
menun ndahva Dendiohs
yahn ne.
36 Nahn che cuahtenan
cuma ne vedechahtino cąva
che dinahn ne
vederihquentiyon yahn ye,
ne ndeva ye nchuhn nduhcą
che te ye ndudo yahn ye.
37 Nąn Ndudo yahn ye ne,
a ndirun tuhcą:

A nun cuahn ndą ihyan min
che a va cąde che chi
ye. Ametah condah ye.

38 Ihyan che ritahno ye u ne,
nedin yáhn ihyan.
Va che quendi ye cochahtino
ye u, te ndete che
cąhcomąn ye u ne,
cuacondąh vedąmé
ihyan.

39 Uvo ne, ritahno vo
Dendiohs, ne chemin che
ndichahtino vo che ndeva ye
uvo. Hua dąma co vo nduco
ihyan che racondąh vedąme
ye Dendiohs, ne rinda ye.

11

Nduhcą che ritahno ihyan Dendiohs

1 Che ritahno vo che ndeva
Dendiohs uvo ne, chenan ino
vo che va che conahn.
Andahre condah conahn, ate
nducote ritahno vo ihyan ne,
a devano vo te va che
conahn.
2 Tihcą, te ihyan ndico
yuhn vo ne, nedin yahn
Dendiohs ihyan yahn che
chitahno ye ihyan.
3 Nducote ritahno vo
Dendiohs ne, a devano vo te
mąn ye dendah ye iyehnse.
Andahre metah dehva ro
menąn, ate chihquentiyon
no ye, ne chihnde ro.
4 Abel ne, chitahno se
Dendiohs, ne chemin che
cąh se ihyan ąma vedino che
tahque ndah che co che cąh
Caín. Nducote chitahno se
ihyan ne, nedin yahn ye
sąhn, nevahnecun ye vedino
yahn se. Sąhn min ne, a ndih
se, ate nducote chitahno se
Dendiohs ne, nde meniyon
retihyon yune se uvo che
cotahno vo Dendiohs
nduhcą che chitahno se.
5 Enoc ne, chitahno ye
Dendiohs, ne chemin che
ndeva ye ihyan vahchetero
dequenduche ye. Ametah
ndąca ndihchero ihyan
iyehnse ihyan. Nąn Ndudo
yahn Dendiohs ne, a ndirun
yahn Enoc, che cuahn che

quenan ye iyehnse ne, ndạhcạ quenan ye nạn Dendiohs, ne nedin yahn Dendiohs ihyan.

6 Cạva che tuno vo nạn Dendiohs ne, va che cotahno vo ihyan, te ihyan che ritahno ye che va ye mạn, che rah ye ihyan mạn ne, atenạn ihyan chahn che rendeva ye ihyan.

7 Noé ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che dinahn ye, dendah ye arca me cuahn che cạhn Dendiohs chi ye ihyan che va che ndedetoh ye iyehnse. Chete arca me quenun ye nduco ihyan yahn ye, ndevahn ye. Nducote chitahno ye ndudo min yahn dehtenduh che comạn cochi che co ne, chihco ro ye che ihyan nunde ne, a ndinda ye yahn che hua chitahno ye. Namin nducote chitahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan.

8 Abraham ne, nducote chitahno ye Dendiohs ne, dinahn ye cuahn che yạhve ye ihyan che cạhn ye yạhn yahn nạn che cạh ye ihyan. Andahre nde hua devano ye ti quenda Dendiohs ihyan, ate chihcomạn ye yạn vạco ye, cuahn ye.

9 Nducote chitahno ye Dendiohs ne, quenan ye yạhn min, andahre tạma nación. Quenun ye vah tino nduhcạ ihyan chenun ye yune. Tihcạ quendi Isaac mạn, Jacobo mạn, che namin nduco ye cạh Dendiohs ndudo yahn ye ihyan.

10 Tihcạ din Abraham, te quenan rino ye che ndeva Dendiohs ihyan vahchetero, nạn che ạma ndạhcạ, nạn che mạn Dendiohs dendah ye.

11 Namin ihyan ndạhta yahn ye Sara ne, chitahno ye Dendiohs, ne andahre indihte cuahn ye, ate chichahtino ye che conahn ndudo yahn Dendiohs, ne chemin che ndạca ạma dạya ye nduhcạ che cạh Dendiohs ndudo yahn ye ihyan.

12 Min quendinan che ạma chi yạhn ndạta yahn Abraham, andahre a indihte cuahn ye ro min. Nduhcạ che ndeh iyon che chenan nạn ro mạn, nduhcạ che ndeh yạhndute che chetạve chihto nuniyạhn mạn, che nde hua cocha vo din ducho vo ne, tihcạ ạma chi yạhn ndạta yahn ye.

13 Nducoyạca ihyan ndico chahn ne, chih ye. Numanahn che chahtenan ca ye iyehnse ne, hua chenan chinahn nduco ye nducuahn dehtenduh che cạh Dendiohs ndudo yahn ye ihyan. Ate chichahtino ye che va che conahn ducuahn, ne chi yeno ye, te a devano ye te ndiyu iyehnse cuh va che cuahtenan ye cuahn dạma. Redin ye cuande che anduhnecạ ihyan chenun yune ye, te a devano ye che neve ro no cuahtenan ye iyehnse, tuhme ndeva Dendiohs ihyan.

14 Nducote redin ye cuande che anduhnecạ ihyan chenun yune ye ne,

rihco ro ye che chenan ino ye che cuahtenan ye vahchetero.
15 Ndete che ndedecadino ye yahn yạn vạco ye che chihcomạn ye ne, a ndaconan ca ye.
16 Ate hua tihcạ din ye, te tahque ndah ye ne, chahtenan ino ye che ndạ ye vahchetero. Chemin che nedin yahn Dendiohs ihyan numa ino ye, ne chihco yạn ye vahchetero cạva ye.
17-18 Cuahn che ndihchenan Dendiohs Abraham ne, nducote chitahno Abraham ihyan ne, dinahn ye yahn ye, ne quenda ye dạya ye Isaac cạva che cạhno ye sạhn, co se vedino nduhcạ che chihquentiyon ye. Ạma ndiyạhn ra sạhn min yahn ye, ate a chihquino ye che cạhno ye sạhn, andahre a necạh Dendiohs ndudo yahn ye ihyan che a sạhn min cạhco ndạta se ndạta yahn ye.
19 A devano ye te Dendiohs ne, nde tenạhn ri rendedetuhche ye. Che lạdo yahn Abraham ne, anduhnecạ ndete che ntuche se vạn tenạhn, te a va che coh se che rạhco ye.
20 Isaac ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che chica ye ihyan che conan ye dạya ye Jacob mạn, Esaú mạn, din ye che ndạhcạ cuahtenan se.
21 Jacob ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che cuahn che a ndạ nino ro che coh ye ne, chica ye ihyan che conan ye queri ạma dạya José, din ye che ndạhcạ cuahtenan se. Chihno min ne, quendih ndudo ye indạhco yahn ye, ndeva ye yavenạn Dendiohs.
22 José ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che, cuahn che ndạ nino ro che coh ye ne, rạhn ye ri ye ihyan nación yahn ye Israel, che adive ne, va che ndạca ye nación yahn Egipto. Namin chihquentiyon ye ihyan chahn che ndạ ro min ne, ndiquenda ye ine yahn ye.
23 Indihte yahn Moisés ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che cuahn che chihndeyạn Moisés ne, tihyon ndeh ye sạhn ino iyo. Chichahtino ye Dendiohs che ndedevahn ye sạhn cạva che hua cạhno sandạdo sạhn nduhcạ che ndihquentiyon rey yahn Egipto, te ndihchero ye che ạma ndạhcạ se.
24 Moisés ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che cuahn che a chi mạhn ihyan ye ne, tehche ino ye tạhn dạya rey me che din dạya te ihyan.
25 Ndotenan che quendi ye vedeyeno yahn mạn ye numanahn che quenan ye iyehnse, condihco ye nunde ne, quenan ino ye, ndo nduco ye ihyan yahn Dendiohs, chuhrihn ye nduco vih.
26 Tahque ndah ye ne, chihcomạn ye nducuahn vedecuihca che va nación yahn Egipto, ne numacuahn vedeyeno chuhrihn ye, din

tạn ihyan nduco ye nduhcạ che din tạn ihyan nduco Dihvo vo Jesucristo. Tihcạ din ye, te chichahtino ye Dendiohs che ndạhco menun ye yahn ye.

27 Nducote chitahno ye Dendiohs ne, andahre ạma tạn rey me, ate nde hua din vạh ye ihyan, chica ye nación yahn Egipto. Tihcạ din ye, te din chahtino ye Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

28 Nducote chitahno ye Dendiohs ne, din ye vihco ro yudo, ne chihquentiyon ye ihyan nación yahn Israel che cạhnan ye yun yahn itecuche cạhya nạn yạhn yahn chendevah vạco ye, cạva che, cuahn che dechuh Dendiohs ángel me ne, ndihchero ye, ne hua cạhno ye daya ye che menạn.

29 Ihyan nación yahn Israel ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che chi chuh ye mendạhn Nuniyạhn Cuạh anduhnecạ che chuh ye nạn yạhn cuma. Ate cuahn che chuh sandạdo yahn Egipto che ndạh se ihyan chahn ne, chendih nune sạhn, chanorine se.

30 Adive ne, nducote chitahno ihyan chahn Dendiohs ne, chihno ndache ro che chacondutonan ye chete yahn yạn Jericó ne, ndora.

31 Rahab, ạma ndạhta che ndere quechica te ro menạn ne, chitahno te Dendiohs, ne nevahnecun te sandạdo yahn nación yahn Israel che vatechica se rendihchero ndudo se. Chemin che ndevahn te, hua chih te dạma nduco ihyan che chahcotạhn ye yahn Dendiohs.

32 Ạma yạhn ca ihyan che chitahno ye Dendiohs, co nte vo yahn ye. Ate cạva che hua nduh condah yuhn vo ne, atenạn tạma te o ye ntihyon yán ihyan, nduhcạ Gedeón mạn, Barac mạn, Sansón mạn, Jefté mạn, David mạn, Samuel mạn, ihyan profeta chenạhn mạn.

33 Ihyan chahn ne, nducote chitahno ye Dendiohs ne, nạhn ye ne, ndạhco ndiya ye ndeh nación. Nạhn ye ne, ndạhcạ chihquentiyon ye. Nạhn ye ne, chinan Dendiohs ihyan nduhcạ che cạh ye ndudo yahn ye ihyan. Nạhn ye ne, cuahn che tạhn nun ye león ne, ndedevahn Dendiohs ihyan, hua cheh te ihyan.

34 Nạhn ye ne, ndedevahn Dendiohs ihyan vạn ruchiyạhn, ne hua chiche ye. Nạhn ye ne, ndedevahn Dendiohs ihyan tin espạda, ne hua dehva chi yahn ye. Nạhn ye ne, andahre hua dito ye, cạh dito Dendiohs ihyan. Nạhn ye ne, chinan Dendiohs ihyan vạn cạnda, ne ndạhco ndiya ye sạhn che ruhn se nduco ye.

35 Namin nạhn ihyan ndạhta, ndedetuhche Dendiohs tenạhn yahn ye.

Nạhn ye, andahre cạh rihn sạhn nunde ihyan, chihno se ihyan, ate hua chacondạh vedạme ye Dendiohs, te

chenan ino ye che ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero.
36 Nạhn ye ne, din duche yahn se ihyan mạn, chahn se ihyan mạn, chiquiyạhto se cadena ihyan mạn, chih se ihyan vạcoyạhn mạn.
37 Nạhn ye ne, chihno se ihyan nduco tu. Nạhn ye ne, chihca mạhn se ihyan. Nạhn ye ne, tumarande se ihyan. Nạhn ye ne, chihno se ihyan nduco espạda. Nạhn ye ne, chahtechica muhn chahtechica min ye, atenạn dima itecuche mạn, chivạto mạn, chahtenun ye. Chahtechica ye vedevạh vedecheh, din tạn ihyan nduco ye.
38 Rahtenan muhn rahtenan min ye, yạhn nạn che metah duhva mạn, vạn icoyạhn mạn, iveyạva mạn, dutiyạhn mạn. Nducoyạca ihyan chahn ne, che cạva ihyan nunde ne, nde hua redin yahn che tihcạ chuhrihn ye, chahtechica ye.
39 Nducoyạca ihyan chahn ne, andahre nedin yahn Dendiohs ihyan yahn che chitahno ye ihyan, ate metah conan conahn nduco ye nducuahn che necạh ye ndudo yahn ye ihyan,
40 te a ndihco cạde ye che cuahtenan rino ihyan chahn nde ndạ ro che dạma ndeva ye uvo nduco ye vahchetero.

12

Cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo

1 Nducote ạma yạhn ihyan chahn chitahno ye Dendiohs, chihco ro ye vạn vo nduhcạ che chitahno ye ne, chemin che nahn che nuhn ino vo, cạhcomạn vo che rahtechico vo vedeyeno yahn mạn vo, rahtendihco vo nunde, ne nduhcạ sạhn che numa ino se rano se cạde, nde nạn che quendạhnạn se, tuno se nạn yạhn cạde ne, tihcạ quendi vo numacuahn vedechahtino, dinahn vo che nahn Dendiohs.
2 Nahn che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che tihyon yune ye uvo che chitahno vo Dendiohs mạn, din ye che tuno vo nạn ye mạn. Ihyan min ne, chihco mendạhn ye ihyan, quenan yạh ye nạn cruz. Hua tumacạh ye andahre ạma chuhrihn ye, ne numacuahn vedecuihno chih ye, te a devano ye te cuihno min ne, ạma co yeno ye. Mạn ne, va ye vahchetero, lạdo tạh cuạco Dendiohs.
3 Condedecadino nchuhn nduhcạ che ạma chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, din tạn ihyan nunde nduco ye cạva che quendi ne yune yahn ye, ne hua co doh ino ne mạn, cạva che hua cạhcomạn ne mạn.
4 Dehve rạhco ne, andahre ạma rechuhrihn ne, redin tạn ihyan nunde nduco ne, ate vate ca dihno vo che nde tahque rechuhrihn ye, nde rihno ihyan nunde ihyan.
5 A devano ne nduhcạ che rạhn Dendiohs, ndirun nạn Ndudo yahn ye tuhcạ:

Dạyá, u che Dihve nchuhn,
redín castigo nchuhn
cạva che ndah yahn
ne.
Cuenevahnecun ne. Hua co
ndạche ne.
6 A devano ne te ihyan che a
nedin dạyá ihyan, che
yahinó ihyan ne, a
ihyan chahn che redín
castigo ihyan cạva che
ndah yahn ye.
7 Codin chahtino ne yahn che
redin Dendiohs castigo
nchuhn, te rendihche ye
nchuhn nduhcạ dạya ye, ne
a cạva che ndah yahn ne che
tihcạ redin ye. A devano vo
te nducoyạca ihyan redin ye
castigo dạya ye cạva che
ndah yahn.
8 Ihyan che hua redin
Dendiohs castigo ihyan
nduhcạ che redin ye castigo
nducoyạca dạya ye cạva che
ndah yahn ne, ihyan chahn
che hua redin yahn ye ihyan.
9 Cuahn che tạve indihte
yuhn vo uvo ne, din ye
castigo uvo cạva che ndah
yuhn vo. Nducote
nevahnecun vo ihyan ne,
nde tahque redin yahn che
nevahnecun vo Chido vo che
va ye vahchetero, che redin
ye castigo uvo cạva che
ndạhcạ cuahtenan vo.
10 Cuahn che checạhya uvo
ne, din indihte yuhn vo
castigo uvo cạva che ndah
yuhn vo anduhneva che
tuno vederendededecadino
yahn ye. Ate tahque ndah ro
yuhn vo che redin Dendiohs
castigo uvo, te nahn ye che
ndah ihyan co vo nduhcạ che
ndah mạn ye.
11 Cuahn che redin Dendiohs
castigo uvo ne, hua renan
ino vo, te ạma rechuhrihn
vo. Ate cuahn che tuma
cuahn vo castigo yahn ye ne,
ạma cochihve yuhn vo cạva
che runecạde cuahtechico
vo, cuahte dihn chedave
yuhn vo.

Ạma cạhnda che cuahcotạhn vo yahn Ndudo yahn Dendiohs

12 Nducote ạma richihve
castigo che redin Dendiohs
uvo ne, chemin che
cuenecạh yạn nchuhn
chedave yahn ne, hua co rạn
ne.
13 Codin ne cuande, ne
numa ino ne runecạde
cuahtechica ne cạva che cua
cuande ihyan che ndạche
ino ye, ne necạh yạn ye
chedave yahn ye, quendi ye
yune yahn ne.
14 Codin nchuhn cuande,
ne runecạde cuahtechica ne,
hua cuahte cạnda ne nduco
ihyan. Tihcạ, te ihyan che
hua runecạde ye ne, hua
tuno ye nạn Dihvo vo
Dendiohs.
15 Nducoyạca nchuhn ne,
cuihco ne cudạdo cạva che
quendi Dendiohs din yahino
ye nchuhn. Hua ndihche tạn
ne vih, detohnan ne chedave
yahn mạn ne mạn, ihyan
chenạhn mạn.
16 Hua cuahtenan nde ạma
nchuhn nduco ihyan che
hua nihnevạco nduco ne.
Nde hua tehche tạh ne che
ndah yahn ne, nduhcạ che
din Esaú, che nduco tahsihn
comida chahcorun se ndudo
ndah che va che cạhco chida

se cạva se yahn che sạhn menạn se.
17 A devano ne te cuahn
che ndạ ro che cạhco chida
se ndudo ndah cạva se ne,
hua ndạca se andahre ạma
chaco se, te a ntihcue se.
18 Ihyan ndico yuhn vo ne,
ndere chuhrihn ye, chahn ye
tingüete me, quenan ye
canedihya. Min ne, ạma
chiche mạn, ạma chi man
mạn, ạma chi yudo mạn.
19 Chihnevan ye che tive
corneta mạn, che nte
Dendiohs nduco ye mạn, ne
nducote ạma yudo ndudo
yahn ye ne, chica ye favor
ihyan che metah quendi ye
cạhma ye.
20 Dihya ihyan chahn chi
yahn che ạma chihco yudo
Dendiohs tingüete me, te
chihquentiyon ye che
andahre ạma ite che cạhn
ndạ te min ne, va che cạhno
ihyan ite nduco tu, o nduco
lạnza.
21 Ạma yudo chi min, che
nde mạn Moisés ne, ạma
dihya ye chi, nde tuno
rendoh ye che vạh ye.
22 Ate uvo ne, tahque ndah
ro yuhn vo, te ndotenan che
cuhn vo tingüete me ne, tuno
vo vahchetero nạn va
Dendiohs, ihyan min che
ạma yudo vederihquentiyon
yahn ye. Min chenan cạde
mil ángel, rendeva ye
yavenạn ye numacuahn
vedeyeno.
23 Uvo ne, a ndi cuande vo
vahchetero, ne va che ndo
dạmo vo nduco nducoyạca
ihyan yahn Dendiohs che
vate ye min. Uvo ne,
ndichahtino vo Dendiohs,
ihyan min che techecạde ye
yahn nducoyạca ihyan
nunde.
24 Namin ndichahtino vo
Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che a va tạh ye
vederihquentiyon ra, rạhn
nan ye uvo nạn Dendiohs.
Ihyan min ne, chihco
mendạhn ye ihyan, chera
yun yahn ye cạva che
nchahco Dendiohs nunde
yuhn vo. A devano vo te
namin chera yun yahn Abel,
ate hua chichihve cạva nde
ạma ihyan.
25 Cuihco nchuhn cudạdo,
ne hua cuahcotạhn ne yahn
Dendiohs, ihyan min che va
ye vahchetero, che riyạhve
ye nchuhn. Nducote hua
ndevahn ihyan ndico yuhn
vo che chahcotạhn ye yahn
ye ro che yạhve ye ihyan
tingüete me ne, tahque uvo
ne, hua ndevahn vo ndete
che cuacondạh vedạmo vo
ihyan.
26 Ro min che yạhve ye
ihyan chahn ne, nde yạhn
nuhn. Tahque mạn ne, nde
tahque yudo, te rạhn ye:
“Tạma yune ne, ndiyu
demạn yạhn dín che nuhn, te
namin nde nducuahn che
chenan nạn ro dín che
nuhn.”
27 Nducote rạhn ye che
“tạma yune” ne, a devano vo
te ndedetoh ye nducuahn
dehtenduh che va che
cuihno, ne nuhnde demạn
dehtenduh che a nihnde
cạde che hua cuihno.
28 Chemin che necạh vo
nundihve cuahn Dendiohs,

te vederihquentiyon che te ye uvo ne, hua ndạ ro che cuihno. Ndeva vo yavenạn ye numacuahn chedave yuhn vo nduhcạ che renan ino ye.

29 Tihcạ, te Dendiohs yuhn vo ne, ạma yudo vederihquentiyon yahn ye nduhcạ yạhn che redin che rendo iya dehtenduh.

13

Nduhcạ che nahn Dendiohs che cuahtechico vo

1 Cuiquendi nchuhn din yahino ne ạma tạma ne vih.

2 Cuenevahnecun ne ihyan chenun yune che ndạ ye ndevạco ne, te vạn ihyan che renevahnecun ye ihyan chenun yune ndevạco ye ne, chahte ihyan che nevahnecun ye nde ángel andahre nde hua tumacadino ye.

3 Conan vạhino ne ihyan che chenun ye vạcoyạhn anduhnecạ ndete che mạn ne chenun ne vạcoyạhn. Conan vạhino ne ihyan che rechuhrihn ye, redin tạn ihyan nduco ye, te namin nchuhn ne, iyehnse vate ne.

4 Nducoyạca nchuhn che nihnevạco ne ne, hua ndere cuahtechica ne nduco ihyan che hua nihnevạco nduco ne, te Dendiohs ne, din ye castigo nducoyạca ihyan che ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevạco nduco ye mạn, nducoyạca ihyan che redin duche yahn ye che a nihnevạco ye mạn.

5 Hua cuahcorạn nchuhn cạva tume. Cuahtenan ne vedeyeno nduco che a va yahn ne, te rạhn Dendiohs: “Hua cạhcomán nchuhn, nde hua cuạcondạh vedạmé nchuhn.”

6 Chemin che nahn che cochahtino vo ihyan nduhcạ che chichahtino ihyan ndico yuhn vo che dirun ye tuhcạ: Dihvé Dendiohs ne, a ihyan min che rinan ye u. Chemin che hua dehve rạhcó, andahre din tạn ihyan nducó.

7 Condihche ne ihyan ndinạn yahn ne che cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, chihnevan ne. Cuihco nchuhn cudạdo nduhcạ che vatechica ye, ne cuiquendi ne yune yahn ye, cuitahno ne Dihvo vo Jesucristo nduhcạ che ritahno ye.

8 Dihvo vo Jesucristo ne, ạma no vederihquentiyon yahn ye. Numacuahn ro, nde nạn che canạn, nde meniyon, nde ro che cochi ne, hua ndacorun.

9 Hua quendi nchuhn dehtenduh costumbre che ricuahn ihyan. Tahque ndah che cochahtino ne Dendiohs, ihyan min che yahino ye nchuhn, che co che quendi ne ạma ndeh nạn costumbre nạn dehtenduh che reh ne, te costumbre chemin chan ne, hua richihve nde cạva mạn ihyan che riquendi ye.

10 Nạn vederihquentiyon ndico me ne, rihco chidocuyạn chahn vedino nạn ta, ne nạn ntiyon min riquendạh che reh ye. Ate

mạn che ndạhco cạde Dendiohs vederihquentiyon min ne, tahque ndah ro yuhn vo che co ihyan chahn, te Dihvo vo Jesucristo ne, chi ye nduhcạ ạma vedino nạn Dendiohs, chih ye cạva nunde yuhn vo.

11 Nạn vederihquentiyon ndico me ne, rendạ chidocuyạn che tahque ndinạn Nạn Ta che Tahque Yudo, nda ye yun yahn ite che ri vedino cạva che nchahco Dendiohs nunde yahn ihyan. Me yute yahn te ne, riquiyạhn ye ạma lạdo, cuạhn chihto yạn.

12 Namin Dihvo vo Jesucristo ne, cuạhn chihto yạn nahn yạh sandạdo ihyan, chih ye. Min chera yun yahn ye cạva che nchahco Dendiohs nunde yuhn vo, nedin yahn ye uvo.

13 Chemin che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, quendi vo yune yahn ye, andahre ndạhchenan ihyan uvo, nduhcạ che chahno mạn ye.

14 A devano vo te ndiyu muhn iyehnse cuahtenan vo cuahn dạma, te chenan ino vo che ndeva Dendioh uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro.

15 Nducote tihcạ ne, cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, ndeva vo yavenạn Dendiohs cuahn dạma, cahnevan ihyan chenạhn. Chemin ne, anduhnecạ ạma vedino che cạh vo Dendiohs.

16 Codin nchuhn che ndah mạn, codin ne vedevạhino nduco ihyan che va vederetạhn yahn ye mạn, te chemin che renan ino Dendiohs.

17 Cuenevahnecun nchuhn ihyan ndinạn yahn yạco, codinahn ne yahn ye, te ihyan chahn che nda cuande ye nchuhn, ne va che necạh cuande ye Dendiohs cạva ne. Runecạde cuahtenan nchuhn cạva che hua cuih ne vederạn ihyan chahn, ne co yeno ye cạva ne, te ndete che hua runecạde cuahtenan ne ne, nde hua cochihve che redin ne.

18 Covạh nchuhn cạva nuhn. A devano nuhn te runecạde vatechica nuhn, ne nahn quendi nuhn din nuhn che ndah.

19 Nde tahque nahn che covạh nchuhn cạva che cuahnecun Dendiohs che hua condah ndaconan chí quendihcheró nchuhn.

20 A Dendiohs che redin ye che rahte dihn chedave yuhn vo mạn, che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo mạn, ihyan min che ndah redin ye cudạdo uvo nduhcạ che redin ihyan cudạdo itecuche yahn ye. Dihvo vo ne, chihco mendạhn ye ihyan, chih ye, chera yun yahn ye, din ye che chinahn vederihquentiyon ra che hua ndạ ro che cuihno.

21 Chemin che din Dendiohs che cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo cạva che runecạde cuahtenan ne, din ne che ndah nduhcạ che nahn ye. Ndeva vo yavenạn Dihvo vo cuahn dạma. Tihcạ co.

22 Dihnó, dirún tah yahn
ne, ne ricá nchuhn che din
chahtino ne che riyaahvé
nchuhn.
23 Reté, checadino nchuhn
te dihno vo Timoteo ne, a
ndiquendah se vacoyahn.
Ndete che ndá nun se muhn
ne, quendá sahn cuahn che
chí quendihcheró nchuhn.
24 Cuenecah ne Dendiohs
nducoyaca ihyan ndinan
yahn yaco man, nducoyaca
dihno vo chenahn man.
Cuendeva ne Dendiohs yahn
dihno vo che vate ye nación
yahn Italia.
25 Dendiohs din yahino ye
nducoyaca nchuhn. Tihcah
co.

CA̱CA CHE DIRUN SANTIA̱GO

1 U Santia̱go che redín
ntiyon yahn Dendiohs ma̱n,
Dihvo vo Jesucristo ma̱n,
renté Dendiohs nducoya̱ca
nchuhn, nduh che ndichio
nda̱ta yahn Israel, che
chetuhn ne numachahte
iyehnse.

Vededevano che rete Dendiohs

2-3 Dihnó, cuahn che
chuhrihn nchuhn
adecodehno yahn che
ritahno ne Dihvo vo
Jesucristo ne, nda̱hca̱ che co
yeno ne, te a devano ne te
cochihve yahn ne ca̱va che
nde tahque cuahtenan cuma
ne vedechahtino.

4 Codin ne cuande, ne hua
ndeh ndedecadino ne ca̱va
che conahn ndah ne, ne
runeca̱de cuahtenan ne.

5 Nchuhn che metah
conahn ne ne, cuica ne
Dendiohs che din ye che
conahn ne, ne din ye che
conahn ndah ne, te ihyan
min ne, a̱ma chahtino ye, ne
numa ino ye redinahn ye,
reca̱h ndahva ye
adecodehno che rica ihyan.

6 A̱te nahn che cochahtino
ne che te Dendiohs
vededevano che ca̱ca ne.
Hua o ndedecadino ne, te
ihyan che o rendedecadino
ye ne, nduhca̱ yan yahn
nune che riquenda yuhne
muhn min ne, tihchan ye.

7-8 Cuedevano nchuhn te
ndete che tihchan ne ne, hua
te Dihvo vo Dendiohs nde
a̱ma na̱n dehtenduh che
ca̱ca ne.

9 Nchuhn dihnó che
chieva̱h ne, cuahte ne
vedeyeno yahn che
ndedevahn Dendiohs
nchuhn.

10-11 Namin nchuhn che
cuihca ne ne, cuahte ne
vedeyeno che a devano ne
che hua co cochahtino ne
vedecuihca yahn ne ca̱va
che ndevahn ne. Condihche
ne na̱nda. Andahre a̱ma
nda̱hchan, ate cuahn che
riquenda̱h ya̱hn ne, rih di, ne
retih. Atihnoca̱ ihyan cuihca,
te namin va che coh ye,
ca̱hcoma̱n ye ntiyon yahn ye.

Vederendedecadino yahn ihyan che hua nda̱hca̱

12 A̱ma ndah ro yahn ihyan
che yahino ye Dendiohs, che
redin chahtino ye cuahn che
rendedecadino ye che din ye
dehtenduh che hua ndah,
cuahtendihco ye nunde, te
adive ne, nduhca̱ che ca̱h
Dendiohs ndudo yahn ye ne,
ndeva ye ihyan, cuahtenan
ye vahchetero.

13 Cuedevano nchuhn te
cuahn che rendedecadino ne
che din ne dehtenduh che
hua ndah, cuahtendihco ne
nunde ne, ndiyu Dendiohs
che retumarande ye nchuhn,
te ihyan min ne, nde hua
renda̱ yahn ye che din ye
dehtenduh che hua ndah,
nde huane che tumarande
ye nde a̱ma ihyan, tihyon
yune ye ihyan che
cuahtendihco ye nunde.

14 Che cua̱co ne, cuahn che
renda̱ yahn ihyan che din ye
dehtenduh che hua ndah ne,

a mạn ye rendededecadino ye chemin.
15 Tuhme ndete che
dinahn ye, cuahtendihco ye
nunde ne, va che co ye
castigo ndạ ro yahn.
16 Dihnó che yahinó
nchuhn, hua cahncheh mạn
ne nchuhn.
17 Cuedevano ne te a
Dendiohs, ihyan min che va
ye vahchetero, che dendah
ye yạhn mạn, iyo mạn, iyon
mạn ne, redin ye nducuahn
che ndah nduco vo, rete ye
nducuahn che ndah che
rendondạ tạh vo.
Numacuahn ro ne, redin ye
che ndah. Hua ndạ ro che
din ye che hua ndah.
18 Nducote chitahno vo
Ndudo ndah yahn ye ne,
menạn vihca nedin yahn ye
uvo nduhcạ che nahn mạn
ye, chihco ro ye che ndeva ca
ye ạma yạhn ihyan.

Nduhcạ che redin yahn che cotahno vo Dendiohs

19 Dihnó che yahinó
nchuhn, nducote tihcạ ne,
nahn che ndah cua cuande
queri ạma ne ndudo yahn ye
che rihnevan ne. Hua ndere
condạ mendạhn ne, nte ne
mạn, nde hua ndere co tạn
ne mạn,
20 te cuahn che ri tạn ihyan
ne, hua redin ye dehtenduh
che ndạhcạ nạn Dendiohs.
21 Chemin che hua nahn
che quendi nchuhn
dehtenduh che chihngạ che
redin a nahn nducoyạca
ihyan, rahtendihco ye
nunde. Tahque ndah ne ne,
numacuahn vedino
vedenecun cuiquendi ne
Ndudo yahn Dendiohs che a
chitahno ne cạva che
ndevahn ne.
22 Cuihcovạn ne Ndudo
yahn Dendiohs, ne codinahn
ne, te ndete che hua ne,
cahncheh mạn ne nchuhn.
23 Tihcạ, te ihyan che
rihnevan ye, ne hua
redinahn ye ne, ihyan chahn
ne, nduhcạ ihyan che
rendihchenun ye yavenạn
ye nạn tuyuno,
24 ne ndetạhno che ravi ye
ne, a rinạn no ye tạcạ
yavenạn ye.
25 Ate ihyan che riquendi
ye rihnevan ye nduco
cudạdo, ne redinahn ye ne,
redin Dendiohs che yeno ye
nạn nducuahn che redin ye.
Tihcạ, te Ndudo yahn ye ne,
ndah, ne redin che ihyan che
redinahn ye ne, vatemạn ino
ye nạn ye.
26 Ihyan che rạhco ye che
ritahno ye Dendiohs, ate hua
rihco ye cudạdo nạn che
rente ye ne, rihncheh mạn
ye ihyan.
27 Ihyan che rendihche
Chido vo Dendiohs che numa
cuạco ritahno ye ihyan ne,
redin ye vedevạhino nduco
checạhya devạh mạn,
ndạhta vạh mạn, nạn
vederetạhn yahn ye, ne hua
ndere rahtechica ye nduhcạ
che redin ihyan nunde.

2

Nahn che dạma no nevahnecun vo nducoyạca ihyan

1 Dihnó, nducote ritahno
ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che ạma yudo
vederihquentiyon yahn ye

ne, hua ndạhcạ che
ndạhchenan ne nde ạma
ihyan.
2-3 Dạma no
cuendevahnecun ne
nducoyạca ihyan che rendạ
ye vạn ne. Cuahn che ndạ
ạma ihyan che quenun ye
tino ndah mạn, chenun tạh
chinetạh diyahnguạn mạn
ne, cuendevahnecun ne
ihyan, dechuh ne ihyan,
cuhnde ye dạma nduco
ihyan chenạhn. Namin
cuahn che ndạ ạma ihyan
chevạh ne, cuendevahnecun
ne ihyan, dechuh ne ihyan,
cuhnde ye dạma nduco
ihyan chenạhn,
4 te ndete che ti nạn ti ino
ne, dechuh ne ihyan, cuandi
ye cuạhn chihto, o cuhnde ye
ndiyạhn yahn che chevạh ye
ne, tuhme a rendạhchenan
ne ihyan. Ndete che tahque
rendevahnecun ne ihyan
cuihca che co ihyan chevạh
ne, hua ndạhcạ
vederendedecadino yahn ne.
5 Dihnó che yahino
nchuhn, cuedevano ne te
namin vạn ihyan chevạh ne,
a tendạhnun Dendiohs ihyan
cạva che ndạhcạ cuahno ye,
cotahno ye Dihvo vo
Jesucristo mạn, cạva che
nedin yahn ye ihyan, ndeva
ye ihyan vahchetero nduhcạ
che cạh ye ndudo yahn ye
mạn. Min cuahtenan ye
nduco ihyan che yahino ye
Dendiohs.
6 Ate ndete che
ndạhchenan nchuhn ihyan
chevạh ne, din ne che co
cuihnạn ye. Cuededevano ne
te nde hua redin yahn che
tahque nevahnecun ne
ihyan cuihca che co ihyan
chevạh, te a ihyan cuihca
che rendinun rendinạhno ye
nchuhn, ne cuahn che
rahtendihco ne yahn ye ne,
rica nunde ye yahn ne nạn
intiyahn.
7 Namin a ihyan chahn che
rendạhchenan ye Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
renevahnecun ne ihyan,
ritahno ne ihyan.
8 Ạma ndạhcạ che numa
cuạco dinahn queri ạma
nchuhn vederihquentiyon
chahte yahn Dendiohs. Ạma
nạn vederihquentiyon min
ne, ndirun tuhcạ: “Codin
yahine nducoyạca ihyan
nduhcạ che yahino man di.”
9 Ate ndete che
rendạhchenan ne ihyan ne,
rahcotạhn ne
vederihquentiyon yahn
Dendiohs, rahtendihco ne
nunde nạn ye.
10 Cuedevano ne te
adecoduhno ihyan che
redinahn ye a nahn
nducuahn vederihquentiyon
yahn Dendiohs ate nduco
ạma nạn no che cuahcotạhn
ye ne, condihco ye nunde
nạn nducuahn.
11 Tihcạ, te
vederihquentiyon yahn
Dendiohs ne, a mạn ye
chihco cạde ye nducuahn.
Chihquentiyon ye che hua
din duche yahn ihyan che a
nihnevạco ye mạn, che hua
cạhno ye vih mạn. Chemin
che andahre hua din duche
yahn ihyan che a nihnevạco
ye, ate ndete che cạhno ye
vih ne, cuahtendihco ye

nunde anduhneca ndete che chahcotahn ye nducuahn.

12 A Ndudo yahn Dendiohs che redin che vatemạn ino vo nạn ye. Nducote quenan cuma che techecạde ye yuhn vo nduhcạ che a ndihco cạde ye nạn Ndudo min ne, chemin che cuihco nchuhn cudạdo nạn ndudo yahn ne mạn, nạn nducuahn che redin ne mạn.

13 Runecạde cuahtenan nchuhn. Cuedevano ne te ihyan che hua devano conan vạhino ye ne, techecạde Dendiohs yahn ye, ne co ye castigo yahn queri ạma nunde yahn ye. Ate ihyan che va vedevạhino nạn ye ne, ametah che ndedecadino ye ro che cuhnde cạde yahn ye.

14 Dihnó, cuendedecadino ne yahn nạhn ihyan che rạhn ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ate hua redin ye dehtenduh che ndah. ¿A co ndevahn ye nduhcạ che tihcạ dendudo no rạhn ye che ritahno ye?

15 Cuahn che tạhn nun nchuhn ạma dihno vo, o ạma cahvo vo che metah tino yahn ye mạn, metah deh che cheh ye mạn ne,

16 nahn che conan ne ihyan. Co cạhma ne co ne ihyan: "Dendiohs conduco ye ndih. Codin ne cudạdo ndih yahn iche mạn, ndah cocheh ne mạn." Ate ndete che hua conan ne ihyan ne, nde hua cochihve yahn ne, te dendudo no che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

17 Adecoduhno ihyan che rạhn ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ate metah vedevạhino nạn ye ne, nde hua cuạco che rạhn ye.

18 Co vate nchuhn che rạhn ne ri ne vih: "Di ne, rahn che ritehne, ne u ne, ritahno mạn, redin dehtenduh che ndah mạn. Cuihco ro tạcạ che ritehne, te hua ro che redin dehtenduh che ndah. U ne, rihco ró che ritahnó, te redín dehtenduh che ndah.

19 Di ne, ritehne che va ạma no Dendiohs. Ndạhcạ chemin, ate ndete che dendudo no ne, nde hua cochihve yehn. Namin chundah ne, devano se che va Dendiohs, nde tuno rendoh se che vạh se."

20 Duh nchuhn che tihcạ dendudo no che rạhn ne che ritahno ne ne, hua renahn ne. Cuedevano ne te ihyan che rạhn ye che ritahno ye, ne hua redin ye dehtenduh che ndah ne, nde hua cuạco che rạhn ye.

21 Ihyan ndico yuhn vo Abraham ne, hua dendudo no che chitahno ye, te dinahn ye cuahn che chihquentiyon Dendiohs che cạhno ye dạya ye Isaac, co se vedino, ne chemin che nedin yahn Dendiohs ihyan.

22 Cua cuande nchuhn nduhcạ che ndiyu dendudo no chitahno Abraham, te dinahn ye, ne nduco chemin chihco ro ye che numa cuạco chitahno ye.

23 Nduco che tihcạ din ye ne, chihco ro ye che cuạco che ndirun yahn ye nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ: "Abraham ne,

chitahno ye Dendiohs, ne chemin che nedin yahn Dendiohs ihyan." A ihyan min che din Dendiohs amigo yahn ye ihyan.

24 Tuhme ne, cuedevano nchuhn te ihyan che numa cuąco ritahno ye, redin ye dehtenduh che ndah ne, a ihyan chahn che renedin yahn Dendiohs ihyan.

25 Rahab, tąhn che ndere quechica ro menąn me ne, chihco ro te che tihcą numa cuąco chitahno te, te chinan te sandądo che vatechica se rendihchero ndudo se, chih ndeh te sąhn ndevąco te numanahn che ndedechuh te sąhn cuąhn ndeh, ne chemin che nedin yahn Dendiohs tąhn.

26 Ihyan che hua chenun ico ye ne, a ndih ye. Atihnocą ihyan che dendudo rąhn ye che ritahno ye Dendiohs ate hua redin ye dehtenduh che ndah, te anduhnecą ndete a ndih ye.

3

Nahn che cąhco vo cudądo nąn nducuahn che rente vo

1 Dihnó, hua ndąhcą che ąma yąhn nchuhn tendąhnun mąn ne ntiyon che cacuahn ne Ndudo yahn Dendiohs, te a devano ne che cąhnda ntiyon min, ne nuhn che ricuahn nuhn ne, tahque va che ndącarune Dendiohs nuhn che co ihyan chenąhn.

2 Nducoyąco vo ne, a cąde no che ąma redinda vo. Ndete che va ąma ihyan che renahn ndą chende ye ne, ihyan min ne, runecąde ye nąn nducuahn che rente ye mąn, nąn nducuahn che redin ye mąn.

3 Cuahn che tihyon vo freno chende cabąllo ne, dinahn te yuhn vo, cąhn te cuąhn nąn che nahn vo.

4 A namin no tun bąrco. Andahre ąma rahte mąn, ąma dito yuhne che racondą mąn, ate nduco indu lihn che quenan cuąhn dahn bąrco me ne, co ndąhconduto sąhn che ricąhca se adecotino cuąhn che nahn se.

5 Atihnocą ihyan nąn che rente ye, te nduco ndudo yahn ye ne, ąma ndeh nąn dehtenduh co detohnan ye. Nduco ąma cuhdiyąhn lihn ne, co cua yąhn icoyąhn rahte, ne cuihno cuco.

6 Atihnocą ihyan che hua renahn ndą chende ye nąn che rente ye. Ndudo yahn ye ne, anduhcą mąn ruchiyąhn yahn infierno, te numacuahn ro che chenan ye iyehnse redetohnan ye ąma ndeh nąn dehtenduh, nde redinda mąn ye ihyan.

7 Ihyan ne, ri rihquentiyon ye nducoyąca nąn ite chano mąn, ite che chenun te nuniyąhn mąn, yąhda mąn, cu mąn,

8 ate hua ri rihquentiyon mąn ye ihyan nąn che rente ye, te hua renahn ndą chende ye. Ndudo yahn ye ne, anduhnecą vehde cu.

9 Vate dihno vo che rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenąn Chido vo Dendiohs, ate cuahn che ri tąn ye ne, rąhva yah ye yahn adecoduhno ihyan, nde hua

rendạ tin ye che a Dendiohs che dendah ye nducoyạca ihyan nduhcạ mạn ye.

10 Ihyan chahn ne, hua ạma no vederendededecadino yahn ye. Cuahn che nahn ye ne, revạh ye cạva ihyan, ne cuahn che nahn ye ne, rạhva yah ye yahn ihyan. Dihnó, a condi nchuhn dạma co ne nduco ihyan che tihchan ye, te hua ndạhcạ che tihcạ redin ye.

11 ¿Ti rendihche nchuhn che dạma riquendạh nune ndah nduco nune dine ne?

12 Dihnó, a devano nchuhn te ndiyu nạn yạhn higo che ri ndute yahn yạhn olivo. Namin a devano ne te ndiyu nạn dihyo uva che ri ndute yahn yạhn higo. A namin no tun hua dạma riquendạh nune dine nduco nune ndah.

Vededevano che cochihve

13 Nchuhn che devano ne mạn, che renahn ne mạn ne, nahn che runecạde cuahtechica ne mạn, nahn che cuahtenan cuma ne vedenecun mạn, te ihyan che richihve vededevano yahn ye ne, chenan cuma ye vedenecun.

14 Me nchuhn che redin ve ne yahn vih mạn, rạhcorạn ne cạva mạn no ne mạn ne, nde hua cochihve che din yạde ne yahn che devano ne, te ducherino ne ndudo ndah yahn Dendiohs.

15 Vededevano yahn ihyan che tihchan ye ne, ndiyu Dendiohs che recạh ye, te chemin ne, vededevano yahn ihyan nunde che recạh chundah.

16 Tihcạ, te ihyan che redin ve ye yahn vih mạn, rạhcorạn ye cạva mạn no ye mạn ne, ạma cạnda tin ye, rahtendihco nducuahn nạn nunde.

17 Ate hua tihchan ihyan che chenan cuma ye vededevano che recạh Dendiohs, te ihyan chahn ne, runecạde vate ye mạn, dihn nạn ye mạn, cuno ino ye mạn, renahn ye mạn, chenan cuma ye vedeyahino mạn, redin ye dehtenduh che ndah mạn, ạma no vederendededecadino yahn ye mạn, hua rihncheh ye mạn.

18 Cuedevano nchuhn te ihyan che nduco ndah riyạhve ye che ndo yạn ihyan nduco vih ne, retihyon yune ye ihyan chahn che runecạde cuahtenan ye nduco vih.

4

Hua ndạhcạ che dạma co vo nduco ihyan nunde

1 Nducote rahtechica nchuhn vedeyeno yahn mạn ne, rahtendihco ne nunde ne, chemin che rahte cạnda ne nduco vih.

2 Ạma redin ve ne, nahn yahn ne dehtenduh che va yahn ihyan, ne cuahn che hua rendạca ne nduco ndah ne, ruhn ne nduco ye, nde rihno ne ihyan. Ạma nahn yahn ne dehtenduh, ate hua rendạca ne, te hua rica ne Dendiohs.

3 Me ndete che rica ne ne, nde hua rete Dendiohs, te ndotenan che cạca ne che cochihve yahn ne ne, rica ne

dehtenduh cạva che cuahtechica ne vedeyeno yahn mạn ne, cuahtendihco ne nunde.
4 Nchuhn che ducherino ne Dendiohs, cuedevano ne te che cuahtechico vo vedeyeno yahn mạn vo ne, racondạh vedạmo vo Dendiohs. Adecoduhno ihyan che nahn cochica ye vedeyeno yahn mạn ye ne, racondạh vedạme ye Dendiohs.
5 Ndiyu ndere ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ: “Redin Dendiohs che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, te yahino ye uvo, ne nahn ye che a mạn no ye din yahino vo ihyan.”
6 Andahre vạhche ri yuhn vo che dinahn vo che rihquentiyon Dendiohs, ate numacuahn vedeyahino yahn ye rinan ye uvo che dinahn vo, nduhcạ che a ndirun tạma cuạn nạn Ndudo yahn ye tuhcạ: “Dendiohs ne, rendạhco ndiya ye ihyan che yạde ye, ate numacuahn vedeyahino rinan ye ihyan che necun ye.”
7 Chemin che condạhco ne chedave yahn ne tạh Dendiohs. Hua dinahn ne yahn chundah, ne dihya se co, cạhcomạn se nchuhn.
8 Cuah ne Dendiohs, ne conduco ye nchuhn. Nchuhn ihyan nunde mạn, nchuhn che tah ritahno ne Dendiohs, ne tah rahtechica ne vedeyeno yahn mạn ne mạn ne, cuihcomạn ne nunde yahn ne.
9 Ndotenan che ạma cuahte yeno ne ne, cuendedecadino ne, ne cuahte rạn ne cạva nunde yahn ne, cuento ino ne.
10 Cuendạhco ndiya mạn ne nchuhn nạn Dihvo vo Dendiohs, cuihcomạn ne vedeyạde yahn ne, ne ndeva ye nchuhn.

Hua ndạhcạ che ndạhchenan vo ihyan chenạhn

11 Dihnó, hua ndạhcạ che cạhma yah nchuhn yahn vih. Adecoduhno ihyan che ra cuande ye tạma ca ihyan, rạhn yah ye yahn ye, o rendạhchenan ye ihyan ne, nduco chemin ne, ducherino ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne rạhco ye che tahque richihve vededevano yahn mạn ye. Ihyan che ducherino ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, ndotenan che dinahn ye ne, rahcotạhn ye.
12 A Dendiohs che chihco ye vederihquentiyon che va che dinahn vo, ne a ihyan min va che techecạde ye yuhn vo. Ihyan min ne, co decuihno ye ihyan mạn, co ndedevahn ye ihyan mạn. Ate nchuhn ne, metah nde ạma vederihquentiyon cạva che ndạhchenan ne vih.

Nde hua devano vo deh che cuahno co vo caviyạn deman

13 Nchuhn che rihco cạde mạn ne dehtenduh che din ne queri ạma ro, cuihco ne cudạdo. ¿Tạcạ che rihco cạde ne ạma ro che cạhn ne tạma yạn, cuahtenan ne ạma nduyo, din ne ntiyon?,

14 te nde hua devano ne
ndete che vate ca ne ndạ ro
min. Condihchero ne yan. Ri
ro menạn lihn, ne venchahte
rento. Tihchan uvo, te neve
ro ra chenan vo iyehnse.
15 Tahque ndah ne,
cochahtino vo Dihvo vo
Dendiohs, ne cạhma vo:
“Ndete che Dendiohs te ye
vedevihche yuhn vo ne, din
vo chu caviyạn, ne din vo
chạ deman.”
16 Ate hua tihcạ redin
nchuhn. Tahque ndah ne ne,
numacuahn vedeyạde rihco
cạde mạn ne dehtenduh che
din ne queri ạma ro.
Cuedevano ne te hua ndạhcạ
che tihcạ redin yạde ne.
17 Adecoduhno ihyan che
devano ye tạcạ che din ye
che ndah ate hua redin ye
ne, rendihco ye nunde nạn
Dendiohs.

5

Riyạhve ye ihyan cuihca

1 Nchuhn ihyan cuihca che
duhtuno ihyan ne,
cuihcovan ne.
Cuendedecadino ne, ne
cuahte rạn ne yahn castigo
che va che co ne.
2 Nducuahn vedecuihca
yahn ne ne, hua cochihve
cạva che ndevahn ne. Codin
ne cuande anduhnecạ ndete
che a nchạ mạn, anduhnecạ
ndete che a ncheh ndạh tino
ndah yahn ne mạn.
3 Diyạhnguạn yahn ne
mạn, diyạhngua yahn ne
mạn ne, anduhnecạ ndete
che a nihno ncheh dache.
Mạn ro cuh che a nun nto
iyehnse ne, ạma nedin dạma
ne vedecuihca, ate mạn
vedecuihca yahn ne nuhnde
nchuhn che chendihco ne
nunde, ne co ne castigo yahn
anduhnecạ ndete che cuihno
cuco nchuhn.
4 Nchuhn ne, chendihco ne
nunde che nde hua
renedihve ne yahn ihyan
chevạh che redin ye ntiyon
yahn ne. Ate Dendiohs,
ihyan min che ạma yudo
vederihquentiyon yahn ye
ne, nda cuande ye ihyan
chahn, ne a devano ye
nduhcạ che recạh rihn ne
ihyan, reduco ne yahn ye.
5 Nchuhn ne, ạma ndạhcạ
chenan ne iyehnse cuh, vate
ne vedeyeno ro ro. Nduhcạ
ite ndạta che ri dun te, che
cudạdo reh no te nde ndạ ro
che cạhno ihyan ite ne,
tihchan nchuhn, te vatechica
ne vedeyeno yahn mạn ne,
redecuihta ne nunde yahn
ne nde ndạ ro che co ne
castigo.
6 Nchuhn ne, rendinun
rendinạhno ne ihyan che
ndah ihyan ye, nde rihno ne
ihyan. Nde hua retạhn
vạhche ne, te ihyan chahn
ne, necun ye, nde hua
rendahconan ye yahn ne.

Nahn che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, covạh vo cuahn dạma

7 Dihnó, vạn nducuahn che
rechuhrihn nchuhn ne,
quendạh ne vedechahtino
nde ndạ ro che ndaconan chi
Dihvo vo Jesucristo. Codin
chahtino ne nduhcạ che
redin chahtino ihyan che a
nino ye chendạta yahn ye, ne
chenan ino ye che co yahn.

8 Codin chahtino ne mạn, cuenecạh yạn ne chedave yahn ne mạn, te metah condah Dihvo vo.
9 Dihnó, hua cạhma nunde ạma tạma ne yahn vih, cạva che hua co ne castigo, te Dihvo vo, ihyan min che techecạde ye yuhn vo ne, a nun ndaconan chi ye.
10 Dihnó, cuendedecadino ne yahn ihyan profeta che cahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Dendiohs a rạhn me. Cua cuande ne nduhcạ che quendạh ye vedechahtino vạn nducuahn che chuhrihn ye, ne cuiquendi ne yune yahn ye.
11 A devano vo te ạma ndah ro yahn ihyan chahn che din chahtino ye. Nchuhn ne, a devano ne nduhcạ che chichahtino Job Dihvo vo Dendiohs. Namin a devano ne nduhcạ che din yahino Dendiohs ihyan, din ye che ndah nduco ye. Chemin che ndạhcạ che cua cuande ne yahn vedechahtino yahn ihyan chahn, quendi ne yune yahn ye.

12 Dihnó, nạn nducuahn ne, ạma nahn che din ne cudạdo nạn che rente ne. Cuahn che cạh ne ndudo yahn ne ne, hua ndere cạhma ne: “Nde muhn nde nạn Dendiohs.” Hua ndere tihyon yạn ne dehtenduh numacuahn vedeyudo. Codin ne cudạdo che hua chuhnan ne, ne cuahtendihco ne nunde, cạva che hua quenan cuma che din Dendiohs castigo nchuhn. Tahque ndah ne ne, ạma o no cạhma ne. Nạn nducuahn che rente cạde ne ne, ndete che cạhma ne: “Tạcạ hua” ne, a chemin no cạhma ne. Ndete che: “Hua” ne, a chemin no tun cạhma ne. Hua chuhnan ne che cạhma ne.

13 Cuahn che rechuhrihn nchuhn ne, covạh ne. Cuahn che yeno ne ne, cuita ne, cuendeva ne yavenạn Dendiohs.
14 Cuahn che cah ne ne, coyạhve ne intiyahn yạco cạva che covạh ye cạva ne, cuacotạhme ye aceite nchuhn, cuah ye Dihvo vo Jesucristo che din ye che ndoyahn ne.
15 Cuahn che covạh ne ne, nahn che cotahno ne che conahn che cạca ne, ne din Dendiohs che ndoyahn ne, nchahco ye nunde yahn ne.
16 Condạca ne che nchahco nunde vih, ne covạh ne cạva che din Dendiohs che ndoyahn ne. Cuedevano ne te ihyan che ndah ihyan ye nạn Dendiohs ne, redinahn Dendiohs deh che rica ye numa ino ye.
17 Cuenecạhco ne ihyan profeta Elías. Ihyan min ne, ihyan iyehnse nduhcạ uvo. Ate cuahn che chica ye Dendiohs che hua cuan co ne, hua chan chete ino nduyo quenan mạhn.
18 Chihno min ne, covạh tun ye, chica Dendiohs che cuan co, ne chan, ne ndaconan chi chendạta.
19-20 Dihnó, ndete che vate dihno vo che cuacondạh vedạme ye Ndudo ndah yahn Dendiohs,

cuahtendihco ye nunde ne,
cuedevano ne te ndete che
yahve ne ihyan, din ne che
ndonun yune ye, ndaconan
quendi ye vederihquentiyon
yahn Dendiohs ne, nchahco
Dendiohs nducuahn nunde
yahn ye, ndedevahn ye
ihyan.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PEDRO MENA̱N

1 U Pedro, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, dechúh ca̱ca cuh yahn nchuhn che vate ne ya̱n va̱co ihyan, ya̱hn yahn Ponto ma̱n, Galacia ma̱n, Capadocia ma̱n, Asia ma̱n, Bitinia ma̱n.

2 Ma̱n Dendiohs Chida tenda̱hnun ye nchuhn, chihco vih Vaco Ndah yahn ye nchuhn, ca̱va che nevahnecun ne Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ne yahn che chera yun yahn ye ca̱va ne.

Ricá Dendiohs che a̱ma din yahino ye nchuhn, din ye che a̱ma nda̱hca̱ cuahtenan ne.

3 Ndeva vo yavena̱n Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, te a̱ma din yahino ye uvo, ne din ye che ndo vo anduhneca̱ ihyan ra, ntihyon cua̱co ye vederendedecadino yuhn vo. Cuahn che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo va̱n tena̱hn ne, nda̱hcorun ye nducuahn ca̱va che ndah yuhn vo. Ma̱n ne, ndichahtino vo che ndeva ye uvo, ne metah nde a̱ma na̱n dehtenduh che co din che hua conahn.

4 A va ca̱de che cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro, ne chemin ne, anduhneca̱ a̱ma vedecuihca che hua nda̱ ro che cuihno. A ma̱n Dendiohs din ye che conahn.

5 Nchuhn ne, ritahno ne Dendiohs, ne numacuahn vederihquentiyon yahn ye redin ye cuda̱do nchuhn ca̱va che ndeva ye nchuhn nda̱ ro che cuihno iyehnse.

6 Chemin che vate nchuhn vedeyeno andahre a̱ma ndeh na̱n dehtenduh che rahno ri ne ma̱n ro cuh. Che rechuhrihn ne ne, neve ro no chemin.

7 Ate va che chuhrihn ne ca̱va che cuhnde ro che numa cua̱co ritahno ne Dendiohs. Ndete che numa cua̱co ritahno ne ihyan ne, ndeva ye nchuhn, quenda̱h yavena̱n ne ro che nda̱ Dihvo vo Jesucristo. Diya̱hngua̱n ne, hua rengu cuahn da̱ma, ate retive ihyan ya̱hn, rendedevihne ye, rendihchenan ye ndete che ndah. Me nchuhn che ritahno ne Dendiohs ne, tahque redin yahn che ndihchenan ye ndete che numa cua̱co ritahno ne.

8 Dihvo vo Jesucristo ne, andahre hua rendihchero nchuhn ihyan, ate yahino ne ihyan, ritahno ne ihyan, ne chemin che a̱ma yeno ne.

9 Nducote ritahno ne ihyan ne, quenan cuma che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

10 Ihyan profeta che chahte ye a ra̱hn me ne, cahndudo ye che ndedevahn Dendiohs nchuhn, ne a̱ma ndiquendi ye nduco cuda̱do, nahn cadino ndah ye yahn.

11 Vaco Dihvo vo Jesucristo ne, quenun ihyan chahn, din che cahndudo ye yahn dehtenduh che va che chuhrihn Dihvo vo ma̱n, yahn vederihquentiyon

chahte che ndondą tąh ye cuihno min mąn. Hua chenan chenahn ihyan chahn, ne chemin che ndiquendi ye, nahn cadino ye duh ihyan min mąn, ticuąhn conahn mąn.

12 Cąh Dendiohs, checadino ihyan chahn che ndudo che cahndudo ye ne, ndiyu cąva che ndah yahn mąn ye, te che ndah yuhn vo. Mąn ne, ihyan che rahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs che dechuh ye ne, a cahndudo ye ndudo min che dirun ihyan profeta chahn, chihnevan nchuhn. Yahn ndudo min ne, nde ángel che vate ye vahchetero, nahn tumacadino ye.

Nahn Dendiohs che runecąde cuahtechica ihyan yahn ye

13 Nducote nedin yahn Dendiohs nchuhn ne, nahn che cuahteyąn nchuhn mąn, nahn che runecąde cuahtechica ne mąn, nahn che quendi ne numa ino ne cochahtino ne che ndeva Dendiohs nchuhn ro che ndą Dihvo vo Jesucristo mąn.

14 Codinahn ne yahn Dendiohs, ne hua quendi ne cuahtechica ne nduhcą che a chahtechica ne ro menąn cuahn che metah cahnevan ne Ndudo yahn ye.

15 Tahque ndah ne, runecąde cuahtechica ne, te Dendiohs che nedin yahn ye nchuhn, ndiyu ndere ihyan. Tihcą nahn che din ne,

16 te nąn Ndudo yahn Dendiohs ndirun tuhcą: “Hua ndere cuahtechica nchuhn, cuahtendihco ne nunde, te u ne, ndiyu ihyan nunde u.”

17 Dendiohs ne, numa cuąco retechecąde ye tunoca che nedin ihyan. Nducote renevahnecun ne ihyan, rąhn ne te Chida ne ihyan cuahn che revąh ne ne, nahn che quendi ne nevahnecun ne ihyan numacuahn ro che cuahtenan ne iyehnse.

18 A devano ne te ro menąn me ne, quendi ne costumbre che nde hua cochihve, che chihco ihyan ndico yahn ne, ate a ndedevahn Dendiohs nchuhn yahn nducuahn chemin. A ndevahn ne, ndiyu nduco dehtenduh che rihno nduhcą diyąhnguąn o diyąhngua,

19 te ndevahn ne nduco yun yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihco mendąhn ye ihyan nduhcą ąma itecuche lihn che hua dehva niyahn te, chi te vedino cąva nunde yahn ihyan.

20 Nde ro che metah cuhnde iyehnse ne, a va cąde che tihcą cuahno co Dihvo vo, ne chinahn nde mąn ro cuh cąva che ndah yahn nchuhn.

21 A cąva Dihvo vo Jesucristo che ritahno nchuhn Dendiohs, ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo vąn tenąhn, ne ndąhco ye vederihquentiyon chahte tąh ye. Mąn ne, a Dendiohs che vedechahtino

yahn ne, chenan ino ne che ndeva ye nchuhn.

22 Din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecun nchuhn Ndudo yahn Dendiohs, ndo ne ihyan runecạde. Numa cuạco redin yahino vih ne, ne nahn che quendi ne numa ino ne din yahino vih ne.

23 A Dendiohs din ye che ndo ne ihyan ra, anduhnecạ ndete che quenuma ra chahteyạn ne. A nduco Ndudo yahn ye chihco vih ye nchuhn cạva che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro, ne Ndudo yahn ye ne, hua ndạ ro che cuihno.

24 Nạn Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhcạ:

Nducoyạca ihyan iyehnse
ne, anduhnecạ chano,
te hua rengu ye,
ne vederihquentiyon yahn
ye ne, anduhnecạ
nạnda, te rihno.
Chano ne, retih, ne nạnda
ne, ra;
25 ate Ndudo yahn Dihvo vo
Dendiohs ne, hua ndạ
ro che cuihno.

Ndudo min ne, a Ndudo Ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che cahndudo ihyan, chihnevan nchuhn.

2

1 Chemin che nahn che hua ndere cuahtechica nchuhn, din ne dehtenduh che chihngạ. Hua cahncheh ne mạn, hua din o nạn o chende ne mạn, hua din ve ne mạn, hua nte ne ndudo cuahnde mạn.

2 Nduhcạ decuạh yuno che ạma nahn cuh leche cạva che cuihta ne, tihcạ codin nun ino nchuhn, cạhcovan ne Ndudo yahn Dendiohs, te nahn che conahn ndah ne mạn, cochahtino ne mạn, cạva che ndevahn ne.

3 Tihcạ, te a tumacadino ne che Dihvo vo Dendiohs ne, ạma quenan cuma ye vedeyahino cạva ne.

4 Cuinevahnecun nchuhn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. Anduhnecạ ạma tu che chacondạh vedạme sạhn vihcherahto ro menạn, ne adive tumacadino se che tu min che tahque cochihve cạva nạme yahn vah che rihno se ne, tihcạ ihyan min, te a chihco vih Dendiohs ihyan cạva che ndeva ihyan iyehnse yavenạn ye.

5 Nduhcạ che retendạhnun sạhn vihcherahto tu che rahto se ạma yạco ne, tihcạ cạh yune nchuhn che nedin dạma Dendiohs nchuhn cạva che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, ne ndo ne anduhnecạ chidocuyạn ndah, din ne ntiyon yahn ye numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

6 Nạn Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhcạ:

U ne, chihco víh ạma ihyan
che co ye anduhnecạ
ạma tu ndah che
tendạhnun sạhn
vihcherahto che co
esquina yahn nạme
yahn yạco vạn ihyan
nación yahn Israel.

Nducoyąca ihyan che
cotahno ye ihyan min
ne, quendąh yavenąn
ye.
7 Nchuhn che ritahno ne
ihyan min ne, ąma yahino ne
ihyan, ate ihyan che hua
ritahno ye ihyan ne, conahn
nduco ye nduhcą che a
ndirun nąn Ndudo yahn
Dendiohs tuhcą:
Ihyan min ne, conahn nduco
ye nduhcą che
chinahn nduco tu che
chacondąh vedąme
sąhn vihcherahto
menąn,
te tu min che tahque
chichihve adive.
8 Namin ndirun nąn Ndudo
yahn ye tąma cuąn tuhcą:
Ihyan min ne, co ye nduhcą
ąma tu che renda cąh
ihyan mąn, che redin
che rendave ye mąn.
Tihcą, te ihyan che hua
chitahno ye ndudo ndah
yahn Dihvo vo Jesucristo ne,
a chinda ye nduhcą che a
nihnde cąde yahn ye.

Ihyan yahn Dendiohs

9 Nchuhn ne, a ndihco vih
Dendiohs nchuhn, a ndo ne
anduhnecą ihyan nación
yahn Israel. A ndo ne
anduhnecą chidocuyąn,
rendeva ne yavenąn Dihvo
vo Jesucristo, ihyan min che
ndinąn ye yahn ne. A
tendąhnun Dendiohs
nchuhn che co ne ihyan
yahn ye cąva che cuahndudo
ne yahn vederihno rahte che
din ye nduco ne. Ro menąn
me ne, anduhnecą ndete che
ntude ndutinąn ne, ate din
ye che chenahn ne ndudo
ndah yahn ye.
10 Ro menąn me ne, hua
ndi cuande ne vąn ihyan
yahn ye, ate mąn ne, a nedin
yahn ye nchuhn. Ro menąn
me ne, vatemąn ne, metah
duh che quenan vąhino
nchuhn, ate mąn ne, renan
vąhino ye nchuhn.
11 Dihnó che yahinó
nchuhn, che vate ne yąn
vąco ihyan, ricá nchuhn che
hua ndere cuahtechica ne,
cuahtendihco ne nunde, te
chemin redin che rinda
ihyan.
12 Runecąde cuahtechica
ne vąn ihyan che hua
renevahnecun ye Dendiohs
cąva che nduco tihcą ne,
andahre rąhn ye yahn
nchuhn che duhtuno ihyan
ne, ate ndihchero ye che
runecąde vatechica ne, ne
ndeva ye yavenąn Dendiohs
ndą ro che techecąde ye
yahn nducoyąca ihyan.
13 Cąva che quendąh
yavenąn Dihvo vo Jesucristo
ne, codinahn ne yahn ihyan
ndinąn che rihquentiyon ye
muhn iyehnse, emperador
che tahque yudo
vederihquentiyon yahn ye
mąn,
14 sąhn ndinąn che rinan
se ihyan mąn. Sąhn chahn
ne, redechuh ye cąva che din
se castigo sąhn che
chendihco nunde, ne redin
se cudądo ihyan che ndah
ihyan ye.
15 Tihcą nahn che din
nchuhn, te nahn Dendiohs
che runecąde cuahtechica ne
cąva che nduco tihcą ne, nde

nạn che cạhma ihyan tundo metah.
16 Mạn ne, metah rihquentiyon nunde yahn ne nchuhn, te a ndedevahn Dendiohs nchuhn. Chemin che nahn che runecạde cuahtechica ne. Hua ndedecadino ne che nducote a ndedevahn Dendiohs nchuhn ne, co ndere cuahtechica ne, cuahtendihco ne nunde. Tahque ndah ne, runecạde cuahtechica ne nduhcạ che rihquentiyon Dendiohs.
17 Cuenevahnecun ne Dendiohs. Cuenevahnecun ne emperador. Cuenevahnecun ne queri ạma ihyan. Cuahtenan cuma ne vedeyahino vạn mạn ne nduco vih che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

Nduhcạ che va che chuhrihn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

18 Nchuhn che redin ne ntiyon yahn ihyan ne, numacuahn vedenecun codinahn ne yahn ihyan che redin nduco ne ntiyon, a ndah ihyan ye, o duhtuno ihyan ye.
19 Andahre rechuhrihn ne, ndere redin tạn ihyan nduco ne, ate ndete redin chahtino ne yahn che renevahnecun ne Dendiohs ne, quendạh yavenạn ne.
20 Tihcạ, te ndete che quendạh ne vedechahtino cuahn che co nchuhn castigo yahn che chendihco ne nunde ne, nde hua cochihve yahn ne. Ate ndete che quendạh ne vedechahtino cuahn che ndere redin ihyan castigo nchuhn yahn dehtenduh che ndah che redin ne ne, tuhme che cuạco quendạh yavenạn ne nạn Dendiohs.
21 Tihcạ va che din chahtino nchuhn, te a cạva chemin che tendạhnun Dendiohs nchuhn. Dihvo vo Jesucristo ne, chuhrihn ye cạva nchuhn, ne tihyon yune ye nchuhn che quendi ne yune yahn ye.
22 Ihyan min ne, hua ndere quechica ye, quendihco ye nunde, nde hua chihncheh ye nde ạma ihyan.
23 Cuahn che rạhva ihyan nduco ye ne, hua ndahconan ye ndudo tạn. Cuahn che redin tạn ihyan nduco ye ne, quendạh ye vedechahtino, ne ndạhco ye nducuahn che redin ye tạh Dendiohs, ihyan min che retechecạde ye numa cuạco.
24 A mạn Dihvo vo Jesucristo chuhrihn ye, quenan yạh ye nạn cruz, nedihve ye nunde yuhn vo, cạva che cạhcomạn vo nunde yuhn vo, ne runecạde cuahtechico vo. Chih ye cạva che ndedevahn ye uvo,
25 te ro menạn me ne, vatechica vạne vo anduhnecạ itecuche che chinda te, ate mạn ne, nevahnecun vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye cudạdo uvo nduhcạ ihyan che redin ye cudạdo itecuche yahn ye.

3

Nduhcạ che va che cuahtenan ihyan che nihnevạco ye nduco

vih

1-2 Nchuhn ihyan ndạhta
che nihnevạco ne ne,
cuenevahnecun ne inchạhn
ne. Nduco tihcạ ne, andahre
hua rihcovan inchạhn ne
ndudo ndah yahn Dihvo vo
Jesucristo, ate tumacadino
ye che runecạde ne mạn,
necun ne mạn, ne
nevahnecun ye ndudo min,
nde hua ndotenan che yạhve
ne ihyan.

3 Ndiyu demạn che ạma
ndedecuco ne tin ne mạn,
ndedecuco ne nchuhn nduco
diyạhnguạn mạn,
cuahtenun ne tino che ạma
ndahchan mạn.

4 Che tahque nahn ne, che
cuahtenan cuma ne
vedenecun, te chemin che
ạma richihve nạn Dendiohs.

5 Ihyan ndạhta che chahte
ye a rạhn me, che ndah
ihyan ye mạn, che
chichahtino ye Dendiohs
mạn ne, tihcạ chahtenan
cuma ye vedenecun, ne
dinahn ye yahn inchạhn ye.

6 Nduhcạ Sara che
nevahnecun ye inchạhn ye
Abraham, ne rạhn ye che
dihve ye ihyan. Me nchuhn
ne, quendi ne yune yahn ye
ndete che runecạde ne mạn,
cochahtino ne Dendiohs,
ndạhco ne nducuahn tạh ye
mạn.

7 Namin nchuhn ihyan
chạhn che nihnevạco ne ne,
cuahtenan cuma ne ihyan
ndạhta yahn ne nduco
vedino vedenecun, te a
devano ne te hua dạma
fuerza yahn ye nduco ne.
Tihcạ va che din ne, te
namin ndeva Dendiohs
ihyan chahn dạma nduco ne.
Ndete che hua dinahn ne
tihcạ ne, nde hua nguahco
yahn che revạh ne.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndere redin tạn ihyan nduco ye yahn che redin ye dehtenduh che ndah

8 Mạn ne, rạ́hn rí
nducoyạca nchuhn che ạma
no vederendedecadino
cuahtenan cuma ne nduco
vih. Cuenevahnecun ne vih
numacuahn vedino
vedenecun. Codin yahino
ạma tạma ne vih.

9 Hua dạma co ne nduco
ihyan che redin tạn ye nduco
ne. Hua dạma co ne nduco
ihyan che retạhn nan ye
nchuhn. Tahque ndah ne,
codin ne che ndah nduco ye,
te cuahn che tendạhnun
Dendiohs nchuhn ne, nte ye
ndudo yahn ye che din ye
che ndah nduco ne.

10 Tihcạ, te nạn Ndudo
yahn Dendiohs ne, a ndirun
tuhcạ:

Ihyan che nahn ye che
ndạhcạ cuahtenan ye
iyehnse ne,
nahn che hua ndere cạhma
ye ndudo tạn mạn,
ndudo cuahnde mạn.

11 Nahn che cạhcomạn ye
nducuahn che
chihngạ, ne din ye che
ndah mạn,
nahn che ndạhcạ cuahtenan
ye nduco ihyan
chenạhn, hua cuahte
cạnda ye mạn.

12 Tihcạ, te Dihvo vo
Dendiohs ne, nda
cuande ye ihyan che
ndah ihyan ye, ne

rihcovan ye che revạh ye.
Ate ihyan che duhtuno ihyan ye ne, redin ye castigo ihyan.

13 Ndete che din nchuhn che ndah ne, nde ạma ihyan hua ndạhco ndiya ye nchuhn.
14 Andahre din tạn ihyan nduco ne yahn che redin ne che ndah, ate ndah ro yahn ne. Hua cua ne cudạdo, hua din vạh ne nde ạma ihyan.
15 Cuendeva ne yavenạn Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yahn ne, codinahn ne yahn ye. Cuahteyạn nchuhn cạva che numacuahn vedino vedenecun cạh cuande ne adecoduhno ihyan che tumerune ye nchuhn yahn che chenan ino ne che ndeva Dendiohs nchuhn.
16 Hua cuahtenun ino nchuhn vedetạn nduco nde ạma ihyan, cạva che ihyan che chihngạ rạhn ye yahn nchuhn ne, tumacadino ye che runecạde vatechica ne, ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ne co cuihnạn ye che tihcạ rạhn ye.
17 Tahque ndah che chuhrihn vo, din tạn ihyan nduco vo yahn che din vo dehtenduh che ndah ndete che tihcạ nahn Dendiohs, che co che chuhrihn vo, din tạn ihyan nduco vo yahn che din vo dehtenduh che hua ndah.
18 Tihcạ, te nde mạn Dihvo vo Jesucristo chih ye, nedihve ye ạma yune no nducuahn nunde yuhn vo. Ihyan min ne, metah nde ạma nunde yahn ye, ate chih ye cạva che, uvo che chendihco vo nunde ne, ndo yạn Dendiohs nduco vo, ne nedin yahn ye uvo. Ihyan iyehnse ne, chihno ye ihyan, ate ndeva Dendiohs ihyan.
19 Numanahn che metah ntuche ye ne, chahn ye cahndudo ye ndudo yahn ye, chihnevan vaco tenạhn che chenan rino ye che co ye castigo.
20 Ihyan chahn che chahcotạhn ye yahn Dendiohs a rạhn me, ro che quenan Noé iyehnse. Ro min numanahn che chindah arca me ne, numacuahn vedechahtino quenan rino Dendiohs che nto ino ye nunde yahn ye. Ate hua nto ino ye, ne atenạn nine ihyan che ndevahn ye vạn nune.
21 Nune min ne, ạma ejemplo yahn che rededenune ihyan mạn ro cuh. Nduhcạ che ndevahn neve ihyan chahn nạn nune ne, tihcạ ndevahn ihyan che rededenune ye mạn ro cuh. Ihyan ne, redenune ye, ndiyu cạva che ndere ndo dave ye, te redenunde ye yahn che a ndạca ye vederenchahco, ne nduco tihcạ rah ye Dendiohs, richahtino ye ihyan. Ihyan che redenune ye ne, ndevahn ye yahn che ntuche Dihvo vo Jesucristo,
22 ihyan min che condạ ye vahchetero, ne va ye lạdo tạh cuạco Dendiohs, rihquentiyon ye ángel mạn, nducuahn vederihquentiyon

che va iyehnse mạn.

4

Nahn che din yahino ạma tạma vo vih

1 Nducọte chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, quenan yạh ye nạn cruz ne, codin nchuhn cuande anduhnecạ ndete che a mạn nchuhn chih ne, cạva che nduco tihcạ ne, metah che quendi ne cuahtendihco ne nunde.
2 Tahque ndah ne, numacuahn ro che cuahtenan ca ne iyehnse ne, cuahtechica ne nduhcạ che nahn Dendiohs, ndiyu nduhcạ che nahn mạn ne.
3 A co ngua nchuhn nduhcạ che chahtechica ne ro menạn me. Dạma chi ne nduco ihyan che hua ritahno ye Dendiohs, chahtechica ne vedeyeno yahn mạn ne, chahtendihco ne nunde. Chicoh ne mạn, chahte ne vihco vedecoh mạn, chihngạ din ne, ndeva ne yavenạn dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye mạn.
4 Ihyan chahn ne, ri yudo yahn ye che ametah dạma ri ne nduco ye, ndere cuahtechica ne, ne chemin che chihngạ rạhn ye yahn ne.
5 Ate va che cuhnde cạde yahn ye nạn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va yạn ye che techecạde ye yahn nducoyạca ihyan, ihyan che chenduche ye mạn, tenạhn mạn.
6 Chemin che tenạhn chahn ne, namin cahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ye, cạva che andahre va che cuhnde cạde yahn ye nduhcạ nducoyạca ihyan chenạhn, a metah va che conda ye, te co ndeva Dendiohs ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.
7 A cochi nino ro che nto iyehnse. Chemin che nahn che runecạde cuahtechica nchuhn mạn, covạh ne mạn.
8 Che tahque nahn ne, che cuahtenan cuma ne vedeyahino nduco vih, te ndete che tihcạ din ne ne, andahre ạma ndeh yune cuahtendihco ne nunde nạn vih ne, co nchahco ạma tạma ne yahn vih.
9 Numacuahn chedave yahn ne cuenevahnecun ạma tạma ne vih ndevạco ne.
10 Ạma ndeh nạn vederihquentiyon nte Dendiohs nchuhn, ne nahn che runecạde conan cuma queri ạma nchuhn vederihquentiyon che nte ye nchuhn, codin ne che cochihve cạva che ndah yahn ihyan chenạhn.
11 Nchuhn che chenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs ne, cuahndudo ne Ndudo yahn ye nduhcạ che redin yahn. Nchuhn che chenan cuma ne vederihquentiyon che conan ne ihyan chenạhn ne, cuinan ne ihyan numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nạn nducuahn ntiyon che redin ne yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, codin nun ino

ne che quendạh yavenạn Dendiohs. Dihvo vo ne, quenan cuma ye vederihquentiyon chahte numacuahn ro, ne redin yahn che ndeva vo yavenạn ye cuahn dạma. Tihcạ co.

Nahn che cuahtenan cumo vo vedechahtino

12 Dihnó che yahinó nchuhn, hua cạhn ino ne yahn che ạma rechuhrihn ne, rendihchenan Dendiohs nchuhn, ndedecadino ne deh cuande che tihcạ rahno ne.

13 Tahque ndah ne, cuenecạh yạn ne chedave yahn ne cuahn che rechuhrihn ne nduhcạ che chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, te ndete che tihcạ din ne ne, namin co yeno ne cuahn che ndaconan ye numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye.

14 Ndete che din tạn ihyan nduco ne yahn che ritahno ne Dihvo vo ne, ạma ndah ro yahn ne, te a ndero ndi che quenun Vaco Dendiohs nchuhn numacuahn vederihquentiyon yahn.

15-16 Ndete che chuhrihn ne, din tạn ihyan nduco ne yahn che ritahno ne Dihvo vo ne, hua co cuihnạn ne. Tahque ndah ne, cuiquendi ne cochahtino ne ihyan cạva che quendạh yavenạn Dendiohs. Ate hua cạhno ne ihyan mạn, hua duco ne mạn, hua cuahtendihco ne tạma nạn nunde mạn, hua condạ mendạhn ne nạn dehtenduh che redin ihyan mạn, te hua ndạhcạ che tihcạ din ne, co ne castigo, chuhrihn ne.

17 A cochi nino ro che cuhnde cạde yahn nducoyạca ihyan iyehnse. Nducote cuanạn nduco uvo ihyan yahn Dendiohs ne, nde tahque chuhrihn ihyan che hua rihcovan ye ndudo ndah yahn ye.

18 Tihcạ, nduhcạ che a ndirun nạn Ndudo yahn Dendiohs tuhcạ:

Nducote ihyan che ndah
ihyan ye a conunde co
ndevahn ye ne,
ihyan che duhtuno ihyan ye
ne, a va che conda ye.

19 Chemin che ndete che rechuhrihn ne, redin tạn ihyan nduco ne yahn che runecạde vatechica ne nduhcạ che nahn Dendiohs ne, cuiquendi ne runecạde cuahtechica ne, condạhco ne nducuahn tạh Dendiohs, ihyan min che dendah ye iyehnse mạn, redinahn ye ndudo yahn ye mạn.

5

Ihyan ndinạn yahn yạco ne, va che din ye cudạdo ihyan yahn Dendiohs

1 Nchuhn, ihyan ndinạn che nda cuande ne ihyan ndiyạco, riyạhvé nchuhn, te namin u ne, quenan cumá vederihquentiyon min, ne ndihchero mán che quenan yạh Dihvo vo Jesucristo mạn, che ndondạ tạh ye vederihquentiyon chahte nduhcạ che conan cuma ye ro che ndaconan chi tun ye mạn.

2 Nduhcą ihyan che redin
ye cudą̄do itecuche yahn ye
ne, tihcą codin nchuhn
cudą̄do ihyan yahn
Dendiohs che nda cuande
ne. Codin ne ntiyon min
numacuahn vedeyeno,
ndiyu nduco fuerza, nde
huane cą̄va tume.
3 Hua condinun
condiną̄hno ne ihyan chahn
che nda cuande ne. Tahque
ndah ne, runecą̄de
cuahtechica ne, cotihyon
yune ne ihyan cą̄va che tihcą
quendi ye.
4 Nduco tihcą ne, cuahn
che ndą Dihvo vo Jesucristo,
ihyan min che ndiną̄n ye
yahn ihyan yahn Dendiohs,
redin ye cudą̄do ihyan ne,
ndeva ye nchuhn, quendą̄h
yaveną̄n ne, cuahtenan ne
nduco ye numacuahn ro.
5 Namin nchuhn są̄hn
decą̄hya, cuenevahnecun ne
ihyan ndiną̄n che nda
cuande ye ihyan ndiyą̄co.
Nducoyą̄ca nchuhn che
ritahno ne Dihvo vo
Jesucristo, numacuahn
vedino vedenecun codinahn
ą̄ma tą̄ma ne yahn vih, te a
ndirun ną̄n Ndudo yahn
Dendiohs tuhcą̄:
Dendiohs ne, rendą̄hco
ndiya ye ihyan che
yą̄de ye,
ate numacuahn vedeyahino
rinan ye ihyan che
necun ye.
6 Chemin che condą̄hco
ndiya mą̄n ne nchuhn nąn
Dendiohs, ihyan min che
ą̄ma yudo vederihquentiyon
quenan cuma ye, cą̄va che
ndeva ye nchuhn ndą ro che
cuhnde cą̄de yahn ihyan
iyehnse.
7 Hua cua nchuhn cudą̄do.
Tahque ndah ne condą̄hco
ne nducuahn tą̄h Dendiohs,
te ihyan min ne, redin ye
cudą̄do nchuhn.
8 Cuahteyą̄n nchuhn, te
chundah, są̄hn min che hua
ri rendihche se nchuhn ne,
quechica se numachahte,
rinuhn se ihyan che co din se
che conda ye. Są̄hn min ne,
nde tahque duhtuno se che
co ą̄ma yą̄hyan tą̄n che
rinuhn te ihyan che cheh te.
9 Cuiquendi ne numa ino
ne cochahtino ne Dihvo vo
Jesucristo, ne hua tumacą̄h
ne yahn se, te a devano ne te
numa chahte iyehnse recą̄h
rihn se ihyan yahn
Dendiohs.
10 Cuihno che a nchuhrihn
nchuhn neve ro ne,
Dendiohs, ihyan min che
quenan cuma ye vedeyahino
chahte, ne a tendą̄hnun ye
nchuhn cą̄va che cotahno ne
Dihvo vo Jesucristo,
cuahtenan ne vahchetero
numacuahn ro ne, mą̄n ye
cą̄h dito ye nchuhn, din ye
che quendą̄h ndah ne,
quendi ne numa ino ne yune
yahn ye.
11 Ihyan min ne, quenan
cuma ye vederihquentiyon
chahte numacuahn ro, ne
redin yahn che ndeva vo
yavenąn ye cuahn dąma.
Tihcą co.
12 Dirún neve ndudo yahn
nchuhn, dechúh cąca cuh
nduco dihno vo Silvano,
sąhn min che quenan inó
che co cochahtino nchuhn

che cạhma se. Che dirún
yahn ne ne, riyạhvé nchuhn
numa cuạco yahn
vedeyahino che quenan
cuma Dendiohs nduco ne.
Cochahtino ne ihyan min.
13 Ihyan ndiyạco che vate
ye yạn che rạhn ihyan
Babilonia yahn, che
tendạhnun Dendiohs ihyan
nduhcạ nchuhn ne, dechuh
ye Dendiohs yahn ne.
Mạrcos, sạhn min che
nduhcạ dạyá rihnó sạhn,
namin dechuh se Dendiohs
yahn ne.
14 Numacuahn vedeyahino
cuenecạh ạma tạma nchuhn
Dendiohs vih che cuande
yáhn.
Ricá Dendiohs che din ye
che ndạhcạ cuahtenan
nducoyạca nchuhn che
ritahno ne Dihvo vo
Jesucristo. Tihcạ co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN PEDRO ADIVE

1 U Simón Pedro, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, dechúh ca̱ca cuh yahn nchuhn che numa cua̱co din Dendiohs yuhn vo ma̱n, Dihvo vo Jesucristo ma̱n, che chitahno ne nduhca̱ nuhn. Che chitahno ne ne, a̱ma nda̱hca̱ ca̱va ne.

2 Ricá Dendiohs che a̱ma din yahino ye nchuhn, din ye che a̱ma nda̱hca̱ cuahtenan ne. Ricá ihyan che din ye che, nduco vededevano yahn ye ma̱n, yahn Dihvo vo Jesucristo ma̱n, che chenan cuma ne ne, tumacadino ne che a ihyan min che redin ye che ndah nduco ne.

Nduhca̱ che nahn che cuahtechica ihyan yahn Dendiohs

3 Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs din Dihvo vo nducuahn che nahn ca̱va che runeca̱de co cuahtechico vo iyehnse ma̱n, co cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro ma̱n. Din ye che checadino vo yahn Dendiohs, ihyan min che numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye tenda̱hnun ye uvo,

4 ne ca̱h ye ndudo yahn ye che a̱ma rigonun chihve ca̱vo vo. Che dinahn nchuhn ndudo min ne, ndevahn ne, metah che quendi ne vedeyeno yahn ma̱n ne, cuahtendihco ne nunde, ne ndo ne ihyan ndah nduhca̱ ma̱n ye.

5-7 Chemin che nducote ritahno ne ne, nahn che runeca̱de cuahtechica ne ma̱n, nahn che tahque chahte co vededevano yahn ne ma̱n, nahn che din cheche ino ne ca̱va che hua ndere cuahtechica ne, cuahtendihco ne nunde ma̱n, nahn che cuahtenan cuma ne vedechahtino ma̱n, vedeyahino ma̱n, nahn che din yahino a̱ma ta̱ma ne vih ma̱n.

8 Me ndete che tihca̱ din nchuhn numacuahn chedave yahn ne ne, nde tahque conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

9 Me ndete che hua tihca̱ din ne ne, anduhneca̱ ndete che ve ndutina̱n ma̱n, anduhneca̱ ndete che a china̱n ne che a nchahco Dihvo vo Jesucristo nunde che chahtendihco ne ro mena̱n ma̱n.

10 Dihnó, chemin che nde tahque redin yahn che cuahtenun ino ne che a tenda̱hnun Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn, te ndete che tihca̱ din ne ne, hua nda̱ ro che conda ne,

11 ne numacuahn vedeyeno ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne numacuahn ro na̱n che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo.

12 Chemin che andahre a devano nchuhn dehtenduh chemin chan, ne riquendi ne numa ino ne Ndudo yahn

Dendiohs che va tạh ne, ate
quendí ntihyon yạ́n yahn.
13 Rạhcó che redin yahn
che quendí yạhvé nchuhn
numanahn che quenán
iyehnse,
14 te a te Dihvo vo
Jesucristo, checadinó che a
nun va che cóh.
15 Namin redirún yahn ne
cạva che cuahn che ndạcá
iyehnse cuh ne, hua conạn
ne dehtenduh che tuhchan,
ntihyon yạn ne adecodehno
ura.

Vederihquentiyon chahte che ndondạ tạh Dihvo vo Jesucristo

16 Yahn vederihquentiyon
chahte yahn Dihvo vo
Jesucristo mạn, yahn che va
che ndaconan chi tun ye
mạn, che a chicuahn nuhn
nchuhn ne, ndiyu ndere
cuento che ndedecadino
mạn nuhn cạva che
cahncheh nuhn ihyan, te
mạn nuhn ndihchero nuhn
vederihquentiyon chahte
yahn ye.
17 Cuahn che ndeva
Dendiohs Chida yavenạn ye,
chihco ro ye
vederihquentiyon chahte
che ndạhco ye tạh ye ne,
rạhn ye numacuahn
vederihquentiyon yahn ye:
“Ihyan cuh che Dạyá. Yahinó
ihyan. Ạma yenó cạva ye.”
18 Nduco nuhn ihyan
cuahn che chahn ye tin ico
me nạn che ndo diyạhn ye,
ne a mạn nuhn chihnevan
nuhn ndudo min che rạhn
Dendiohs nde vahchetero.
19 Chemin che nde tahque
richahtino nuhn ndudo che
dirun ihyan profeta che
chahte ye a rạhn me.
Nchuhn ne, ndạhcạ redin ne
che rihcovan ne ndudo min,
te anduhcạ ạma yạhn che
riche, rendihco dave nạn che
man nde ndạ ro che
ndaconan chi tun Dihvo vo
Jesucristo. Tạhn min ne,
anduhnecạ cuahn che a
cochi ri dave, cuahn che
quendạh yuhdo chahte, ne
ạma co yeno nchuhn.
20 Menạn vihca cuedevano
nchuhn te nde ạma ihyan ne,
hua co conahn ye nduco
vederendecadino yahn mạn
ye Ndudo yahn Dendiohs che
dirun ihyan profeta yahn
dehtenduh che va che co,
21 te mạn ihyan profeta
chahn ne, hua cahndudo ye
nduco vederendedecadino
yahn mạn ye. A Vaco Ndah
yahn Dendiohs din che
cahndudo ye.

2

Sạhn rihncheh

1 Vạn ihyan nación yahn
Israel ne, namin chahte sạhn
rihncheh che redin cạ se che
profeta se. Namin vạn
nchuhn ne quendạh sạhn
che numacuahn
vederihncheh cacuahn se
ndudo che din che conda
ihyan. Cuacondạh vedạme
se Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che chih ye cạva nunde
yahn nducoyạco vo, nde
cạva nunde yahn sạhn
chahn, ne yahn chemin che a
denạn co se castigo.
2 Ạma yạhn ihyan dạma co
ye nduco se, ndere
cuahtechica ye,

cuahtendihco ye nunde, ne chemin din che ndạca yune che chihngạ cạhma ihyan yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo.

3 Nducote ạma idihya se, nahn yahn se tume ne, numacuahn vederihncheh cuahndudo se, tico se tume yahn ne. Nde a rạhn me ne, a va cạde che din Dendiohs castigo sạhn.

4 Va che co se castigo, te nde yahn ángel che chahtendihco ye nunde, hua nchahco Dendiohs yahn ye, dechuh ye ihyan vạn ruchiyạhn, quechiche cadena ihyan, cuahtenun ye vạn man vạn rạhn nde ndạ ro che techecạde ye yahn ihyan iyehnse.

5 Atihnocạ hua nchahco Dendiohs yahn ihyan nunde che chahte ye a rạhn me. Din ye che chan co nạhn nde chito nune iyehnse, ne chihno chih nducoyạca ye. Noé, ihyan min che cahndudo ye che runecạde cuahtechica ihyan nduhcạ che nahn Dendiohs, atenạn ihyan min nduco te ndache ihyan ndedevahn Dendiohs.

6 Atihnocạ decuihno Dendiohs ihyan nunde che vate ye yạn Sodoma mạn, yạn Gomorra mạn, din ye che chiche yạn chahn nde chihno ndo iya, cạva che cạh ye, checadino ihyan nunde che cuahte ye adive che namin va che co ye castigo.

7-8 Ate ndedevahn ye Lot, ạma ihyan che runecạde ye, che ạma chi rạn ye yahn che ndere chahtechica ihyan chahn chahtendihco ye nunde, te quenan ye yạn vạco ye, ne ndihchero ye mạn, chihnevan ye mạn, che tihcạ redin ye.

9 Nduco tihcạ a retumacadino vo che Dihvo vo Dendiohs ne, rendedevahn ye ihyan che ndah ihyan ye vạn dehtenduh che rechuhrihn ye, ne redin ye castigo ihyan che duhtuno ihyan ye nde ndạ ro che techecạde ye yahn ihyan iyehnse.

10 Din ye castigo ihyan chahn, menạn vihca ihyan che ndere vatechica ye, rahtendihco ye nunde mạn, ihyan che reducherino ye vederihquentiyon yahn ye mạn.

Sạhn rihncheh chahn ne, ạma duhtuno se, ne hua vạhino se ducherino se vederihquentiyon chahte che chenan cuma vaco chihngạ,

11 andahre ángel che nde tahque chahte vederihquentiyon chenan cuma ye, hua rihquino ye ndạhco ndiya ye vederihquentiyon min nạn Dihvo vo Dendiohs.

12 Nduhnecạ ite chano che, nde hua rendedecadino te redin te dehtenduh, vate no te cạva che cạhno ihyan ite ne, tihchan sạhn chahn, te andahre nde hua renahn se yahn vederihquentiyon min, ate ducherino se. Chemin che va che cuahno co se nduhcạ ite chano chahn,

13 chuhrihn se, din nunde yahn se yahn che cạh rihn se

ihyan chenạhn. Vedeyeno yahn sạhn chahn ne, che cuahtendihco se nunde nạn nducoyạca ihyan. Nduhcạ dehtenduh che ạma chihngạ che cạhva rino vo ne, tihchan sạhn chahn. Ạma rihtera se vedecuihno, rinduco se nchuhn cuahn che rahtevihco ne, nde yeno ri se che rihncheh se nchuhn.

14 Nducoyạca ndạhta che rendihchero se ne, nahn yahn se tạhn, cuahn dạma rahtendihco se nunde. Rihncheh se ihyan tundo che metah conahn ndah ye ndudo yahn Dendiohs. Ạma mạyon se cạva che tico se tume yahn ihyan. Sạhn chahn ne, a ndinda se.

15 A ndinda se, te chacondạh vedạme se ndudo ndah yahn Dendiohs, riquendi se yune yahn profeta Balaam dạya Beor, sạhn min che cạva che ndạca se tume ne, din se che chihngạ.

16 Sạhn min ne, chihca tạn Dendiohs nunde che va ino se che din se, din ye che nte ạma burro nduco se, yạhve te sạhn nduhcạ che rente ihyan, ne hua din se.

17 Sạhn chahn ne, nde hua richihve se. Nduhcạ ạma pozo che diya mạn, nduhcạ man cuma che rechuh dạma, riquenda yuhne mạn, tihchan se. A ndinda se, a va yạn nạn man nạn rạhn nạn che cuahtenun se, co se castigo cuahn dạma.

18 Sạhn chahn ne, numacuahn vedeyạde rahndudo se ndudo che nde hua cochihve. Rihncheh se ihyan che a cade ndevahn ye che rahtendihco ye nunde, rinun se ihyan che ndere cuahtechica ye vedeyeno yahn mạn ye.

19 Rạhn se te ndete che tihcạ din ye ne, cuahtemạn ino ye, cạhcantiyon mạn ye ihyan, ate hua cuạco chemin, te nde mạn se hua vatemạn ino se, rihquentiyon nunde yahn se sạhn. Tihcạ, te adecodehno nunde che chenan cuma ihyan ne, a nunde min rihquentiyon ihyan.

20 Ihyan che a ndedevahn Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn nunde che chahtendihco ye ne, ndete che cạhcomạn ye che nevahnecun ye ihyan min, ndaconan cuahtendihco ye nunde ne, tahque vedin ye che co ro menạn,

21 te tahque ndạhcạ cạva ye ndete che nde hua checadino ye ndudo ndah yahn Dendiohs che co che a checadino ye, ne chihcomạn ye.

22 Ihyan chahn ne, a chinahn nduco ye ndudo che rente ihyan tuhcạ: “Yạhna ne, rihno rendạche te, ne rendaconan te rencheh tun te. Me cuche ne, rihno rine te, ne rendatonun tun te vạn nchete.”

3

Va che ndaconun chi tun Dihvo vo Jesucristo

1 Dihnó che yahinó nchuhn, cạca cuh a co o yune che redirún yahn nchuhn,

rentihyon yán yahn nchuhn yahn dehtenduh che a devano ne cạva che ndedecadino ndah ne yahn.

2 Cuenecạhco ne ndudo che dirun ihyan profeta ndah che chahte ye a rạhn me mạn, ndudo che chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo che dinahn vo mạn. Ndudo min ne, cahndudo ihyan apóstol, chihnevan ne cuahn che chahn ye yạn vạco ne.

3 Menạn vihca nahn che codevano nchuhn te cuahn che a cochi nino ro che cuihno iyehnse ne, cuahte sạhn che ndere cuahtechica se vedeyeno yahn mạn se. Sạhn chahn ne, ducherino se,

4 ne cạhma se: "¿Tạcạ che chi tun Dihve nchuhn Jesucristo? Cạh ye ndudo yahn ihyan ndico che chi tun ye, ate nde hua cuạco chemin, te a chihno chih nducoyạca ye, ne iyehnse ne, anduhnecạ nde ro che chihnde."

5 Tihcạ cạhma sạhn chahn, te ducherino se. Anduhnecạ ndete che hua devano se che nde menạn me ne, nduco ndudo che rạhn Dendiohs ne, chihnde cạde nạn ro mạn, iyehnse mạn. Chihco vih ye yạhn vạn nune mạn, chihco cạde ye che ran co cạva che ndạca cue yahn mạn.

6 Ihyan nunde che chahte ye a rạhn me ne, decuihno Dendiohs ihyan, din ye che chito nune iyehnse.

7 Nạn ro mạn, iyehnse mạn ne, va che cuco nduhcạ che a ndihco cạde Dendiohs, ndạ ro che techecạde ye yahn ihyan nunde, din ye castigo ihyan.

8 Dihnó che yahinó nchuhn, cuedevano ne te nạn Dihvo vo Dendiohs ne, ạma ro ne, anduhnecạ ạma mil nduyo, ne ạma mil nduyo ne, anduhnecạ ạma ro.

9 Ihyan min ne, nahn ye che nto ino ihyan nunde yahn ye cạva che hua co ye castigo, ne chemin che redin chahtino ca ye. Ndiyu che chinạn ye ndudo che cạh ye nduhcạ che rendededecadino ạma o ihyan.

10 Dihvo vo Jesucristo ne, ndaconan chi tun ye ro che nde hua rendededecadino ihyan. Nduhcạ che a denạn rendạ sạhn duco ura che nde hua vate ihyan cudạdo ne, tihcạ ro min, te a denạn ndạ Dihvo vo. Ndạ ro min ne, ạma yudo co anduhnecạ ndete che ạma dito cune, ne iyehnse mạn, nducuahn che va mạn, nducuahn che chenan nạn ro mạn ne, cuihno cuco.

11 Nducote tihcạ va che cuihno nducuahn ne, nahn che ạma runecạde cuahtechica nchuhn nduhcạ che nahn Dendiohs,

12 nde ndạ ro che techecạde ye yahn ihyan iyehnse. A ro min che chenan rino ne, chenan ino ne che nun conahn. Ro min ne, nduhcạ che a rạ́hn rí nchuhn ne, nạn ro nduco nducuahn che chenan ne, cuihno cuco.

13 Nduhcạ che a cạh Dendiohs ndudo yahn ye ne, chenan ino vo che nedin ra ye nạn ro mạn, iyehnse mạn, nạn che atenạn ihyan che ndah ihyan ye cuahtenan ye.

14-15 Dihnó che yahinó nchuhn, chemin che numanahn che chenan rino ne che conahn dehtenduh chemin chan ne, codin nun ino ne, runecạde cuahtechica ne, ne vatemạn ino ne cuahn che ndạ Dihvo vo Jesucristo. Cuedevano ne te nducote quenan cuma ca ye vedechahtino nduco vo ne, a ndero ndi che ndedevahn ye uvo. Yahn chemin ne, dihno vo Pạblo che yahino vo ihyan ne, a dirun ye yahn nchuhn, numacuahn vededevano che cạh Dendiohs ihyan,

16 ntihyon yạn ye yahn chemin nạn nducuahn cạca che dechuh ye. Nạhn cuạn ne, vạhche, ne chemin che ihyan tundo che hua ndah renahn ye ne, a vih rạhn, ne a vih renahn ye. Atihnocạ redin ye nạn nducuahn Ndudo yahn Dendiohs, redinda mạn ye ihyan.

17 Dihnó che yahinó nchuhn, chemin che nducote a devano ne chemin ne, codin ne cudạdo cạva che hua cotahno ne vederihncheh yahn sạhn nunde chahn, cahcomạn ne che riquendi ne yune yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne.

18 Tahque ndah ne, codin nun ino ne cạva che nde tahque conahn ndah ne yahn vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo. Ndạhcạ che ndeva vo yavenạn ye cuahn dạma. Tihcạ co.

CA̱CA CHE DIRUN SAN JUA̱N MENA̱N

1 Dihvo vo Jesucristo ne, a
va ye nde ro che metah
cuhnde iyehnse. Ihyan min
ne, anduhneca̱ Ndudo yahn
Dendiohs che dechuh ye
ca̱va che ndedevahn ye uvo,
cuahtenan vo vahchetero
numacuahn ro. Nuhn ne,
ndihchero nuhn ihyan ma̱n,
chihnevan nuhn ndudo
yahn ye ma̱n, da̱ma cheh
da̱ma chih nuhn nduco ye
ma̱n.
2 Ihyan min ne, quechica
ye iyehnse cuh, ne nuhn ne,
chinduco nuhn ihyan.
Rahndudo nuhn ndudo yahn
ye, rihnevan nchuhn, te a
devano nuhn che cua̱co.
Ihyan min ne, a nduco ye
Dendiohs Chida, ate nda̱ ye
iyehnse cuh ca̱va che
ndedevahn ye uvo,
cuahtenan vo vahchetero
numacuahn ro.
3 Ndaconan rete cuande
ndáh nchuhn che chinduco
nuhn ihyan min ma̱n,
chihnevan nuhn ndudo
yahn ye ma̱n, te náhn che
conduco ne nuhn, cotahno
vo Dendiohs Chida ma̱n,
ihyan min che Da̱ya ye ma̱n.
4 Condihchenan ndah ne
che dirún yahn ne ca̱va che
numacuahn vedeyeno
quendi ne cotahno ne ihyan.

Dendiohs ne, ndiyu ihyan nunde ye

5 Dendiohs ne, nduhca̱
a̱ma ndah dave ya̱hn ne,
tihca̱ a̱ma ndah ihyan ye,
metah nde a̱ma nunde yahn
ye. Ndudo cuh ne, ma̱n
Dihvo vo Jesucristo chicuahn
ye nuhn, ne rete cuande
nuhn nchuhn.
6 Ihyan che ra̱hn ye che
ritahno ye Dendiohs ate
rahtechica ye vedeyeno
yahn ma̱n ye, rahtendihco ye
nunde ne, a ndero ndi che
ndere ra̱hn ye, te hua
runeca̱de rahtechica ye.
7 Ate ndete che runeca̱de
vatechico vo nduhca̱ che
nahn Dendiohs ne, nda̱hca̱
cuahtenan vo nduco vih, ne
nchahco ye nducuahn nunde
yuhn vo, yahn che chih Da̱ya
ye, Dihvo vo Jesucristo,
chera yun yahn ye ca̱vo vo.
8 Ndete che ca̱hmo vo che
metah nunde yuhn vo ne,
rihncheh ma̱n vo uvo, nde
hua cua̱co che ra̱hn vo.
9 Ndete che ntuma ino vo
nunde yuhn vo ne, nchahco
Dendiohs yuhn vo, te ihyan
min ne, runeca̱de ye, ne
redinahn ye ndudo yahn ye.
10 Ate ndete che ca̱hmo vo
che hua chendihco vo nunde
ne, duche rino vo Dendiohs,
te anduhneca̱ ndete che
ca̱hmo vo che ndere ra̱hn ye.
Ndete che tihca̱ ne, a ndero
ndi che nde hua ritahno vo
Ndudo yahn ye.

2

Dihvo vo Jesucristo ne, ra̱hn nan ye uvo

1 Da̱yá, dirún ca̱ca cuh
yahn ne ca̱va che
ndedecadino ne, ne hua
ndere cuahtechica ne,
cuahtendihco ne nunde. Ate

ndete che va duh che quendihco nunde ne, va Dihvo vo Jesucristo, ne va tạh ye vederihquentiyon che rạhn nan ye uvo nạn Dendiohs Chida. Ihyan min ne, metah nde ạma nunde yahn ye,

2 ne chihco mendạhn ye ihyan, chih ye cạva nunde yuhn vo mạn, nunde yahn nducoyạca ihyan iyehnse mạn. Nduco tihcạ ndo yạn Dendiohs nduco nducoyạco vo.

3 Ndete che redinahn vo vederihquentiyon yahn ye ne, a devano cuạco vo che ritahno vo ihyan.

4 Duh ihyan che rạhn ye che ritahno ye ihyan ate hua redinahn ye vederihquentiyon yahn ye ne, ndere rạhn ye.

5 Ate ndete che redinahn vo vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, a devano cuạco vo che yahino vo Dendiohs numacuahn chedave yuhn vo mạn, che nedin yahn ye uvo mạn.

6 Duh ihyan che rạhn ye che a nedin yahn Dendiohs ihyan ne, nahn che runecạde cochica ye nduhcạ che quechica Dihvo vo Jesucristo.

Nahn che din yahino vo vih

7 Dihnó, dirún yahn ne, rentihyon yạ́n vederihquentiyon che chihnde nde a rạhn me, chidevano ne nde ro che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo.

8 Vederihquentiyon min, nducote dinahn Dihvo vo Jesucristo mạn, redinahn mạn ne mạn ne, ndạhcạ che rentihyon yạ́n yahn ne. Tihcạ, te ca retuhn Ndudo Ndah yahn Dendiohs ne, ca rihno vedetundo yahn ihyan.

9 Duh ihyan che rạhn ye che a chenahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ate rendihche tạn ye ihyan chenạhn ne, ihyan min ne, riquendi ye vedetundo yahn ye, metah conahn ye.

10 Ihyan che redin yahino ye ihyan chenạhn ne, a chenahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riquendi ye. A runecạde vederendededecadino yahn ye, ne hua rahtendihco ye nunde.

11 Me ihyan che rendihche tạn ye ihyan chenạhn ne, riquendi ye vedetundo yahn ye, nto ye nduhcạ ạma ihyan nạn ve, nde hua devano ye ti ndạ ti tuno ye.

12 Dạyá, dirún yahn ne, te a nchahco Dendiohs nunde yahn ne che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo.

13 Nchuhn ihyan ndico, dirún yahn ne, te nde a rạhn me ne, a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va ye nde cuahn che metah cuhnde iyehnse. Nchuhn ihyan decạhya, dirún yahn ne, te hua riquendi ne vederihquentiyon yahn chundah.

Dạyá, dirún yahn ne, te a nedin yahn Dendiohs Chida

nchuhn.
14 Nchuhn ihyan ndico,
dirún yahn ne, te a chitahno
ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che a va ye nde ro che
metah cuhnde iyehnse.
Nchuhn ihyan decạhya,
dirún yahn ne, te ạma yune
no chihcomạn ne vedeyeno
yahn mạn ne mạn, ritahno
ne Ndudo yahn Dendiohs
numacuahn chedave yahn
ne mạn, rahcotạhn ne
vederihquentiyon yahn
chundah mạn.
15 Hua dạma co nchuhn
nduco ihyan nunde, quendi
ne vedeyeno yahn mạn ne,
cuahtendihco ne nunde, te
ihyan che riquendi ye
vedeyeno yahn mạn ye ne,
hua yahino ye Dendiohs
Chida.
16 Tihcạ, te che ndere
rahtechica ihyan,
rahtendihco ye nunde mạn,
che idihya ye mạn, che redin
yạde ye mạn ne, nducuahn
nunde chemin chan ne, a
nạn vederendedecadino
yahn ihyan riquendạh,
ndiyu Dendiohs che
rihquentiyon ye chemin.
17 Nducoyạca ihyan che
rahtechica ye vedeyeno
yahn mạn ye, rahtendihco ye
nunde ne, rendạ ro che rihno
ye. Ate ihyan che redinahn
ye vederihquentiyon yahn
Dendiohs ne, cuahtenan ye
vahchetero numacuahn ro.

Sạhn che rendihche tạn se Dihvo vo Jesucristo

18 Dạyá, a cochi nino ro che
nto iyehnse. Nchuhn ne, a
devano ne te a va cạde che
ndạ sạhn duhtuno ihyan me
che rendihche tạn se Dihvo
vo. Ạma yạhn se che nduhcạ
se sạhn min ne, a ndạ se.
Chemin che a devano vo te a
cochi nino ro che nto
iyehnse.
19 Sạhn chemin chan ne, a
vạn dihno vo quendạh se,
ate hua chitahno se Dihvo vo
nduhcạ che ritahno vo.
Tihcạ, te ndete che chitahno
se numa cuạco ne, hua din
vih se. Ate ndiquendạh
nducoyạca se vạn vo, chihco
ro se che a devavih ndi se.
20 Ate nchuhn ne, hua
dạma ri ne nduco sạhn
chahn, te din Dihvo vo
Jesucristo che quenun Vaco
Ndah yahn Dendiohs
nchuhn, tumacadino ne
ndudo ndah yahn ye.
21 Dirún yahn ne, te a
chenahn ne ndudo min, ne a
devano ne cha che cuạco, ne
cha che hua cuạco.
22 Sạhn che rạhn se che
ndiyu Dihvo vo Jesucristo
che tendạhnun Dendiohs
cạva che ndedevahn ye uvo
ne, cuahnde chende se. Sạhn
che rendihche tạn se Dihvo
vo Jesucristo, Dạya Dendiohs
ne, racondạh vedạme se
vederihquentiyon yahn ye
mạn, vederihquentiyon
yahn Dendiohs Chida mạn.
23 Ihyan che racondạh
vedạme ye Dihvo vo
Jesucristo, Dạya Dendiohs
ne, namin racondạh vedạme
ye Dendiohs Chida. Ihyan
che ritahno ye Dihvo vo
Jesucristo, Dạya Dendiohs
ne, din yahn Dendiohs Chida
ihyan.

24 Chemin che nahn che
quendi nchuhn numacuahn
chedave yahn ne ndudo
yahn Dihvo vo Jesucristo che
chitahno ne a rạhn me.
Ndete che quendi ne ne,
tuhme Dendiohs Chida mạn,
Dihvo vo Jesucristo, Dạya ye
mạn ne, ndeva ye nchuhn.
25 Tihcạ, te Dihvo vo ne, te
ye ndudo yahn ye che ndeva
ye uvo, cuahtenan vo
vahchetero numacuahn ro.
26 Nducote vate sạhn che
rihncheh se ne, chemin che
tihcạ dirún yahn nchuhn.
27 Nducote din Dihvo vo
Jesucristo che quenun Vaco
Ndah yahn Dendiohs
nchuhn ne, hua rendotenan
ne nde ạma ihyan che
cacuahn ye nchuhn. Mạn
Vaco Ndah yahn Dendiohs
redin che ri devano nchuhn
demạn nducuahn
dehtenduh che cuạco.
Nduhcạ che a ca cuande ne
yahn Vaco Ndah yahn
Dendiohs ne, cuiquendi ne,
cochahtino ne Dihvo vo.
28 Dạyá, cuiquendi ne
cochahtino ne Dihvo vo cạva
che hua dehva rạhco ne, nde
hua co cuihnạn ne,
ndihchero ne ihyan cuahn
che ndaconan chi tun ye.
29 Nducote a devano ne
che ạma ndah ihyan Dihvo
vo Jesucristo ne, cuedevano
ne te nducoyạca ihyan che
redin ye che ndah ne, a
nedin yahn ye ihyan.

3

A nedin dạya Dendiohs uvo

1 Condihche nchuhn
nduhcạ che ạma yahino
Dendiohs Chida uvo, nedin
dạya ye uvo. Ihyan nunde
ne, nducote hua
retumacadino ye tạcạ
Dendiohs ne, namin hua
retumacadino ye che a nedin
dạya ye uvo.
2 Dihnó che yahinó
nchuhn, a nedin dạya
Dendiohs uvo, nde metah
tumacadino vo nduhcạ che
ạma ndah ro yuhn vo cuahn
che ndeva ye uvo. Ate a
devano vo te cuahn che
ndaconan chi tun Dihvo vo
Jesucristo ne, ndo vo nduhcạ
mạn ye, ndihchero vo ihyan.
3 Nducoyạca ihyan che
chenan ino ye che ndihchero
ye ihyan ne, rihcomạn ye
vedeyeno yahn mạn ye, ne
rendo ye ihyan ndah nduhcạ
Dihvo vo Jesucristo.
4 Ate nducoyạca ihyan che
rahtendihco ye nunde ne,
rahcotạhn ye
vederihquentiyon yahn
Dendiohs. A
vederihquentiyon min che
rihco ro nunde yahn ihyan.
5 Nchuhn ne, a devano ne
te Dihvo vo Jesucristo ne,
ndiyu ihyan nunde ye.
Namin a devano ne te ndạ ye
muhn iyehnse cuh, chihco
mendạhn ye ihyan, chih ye
cạva nunde yuhn vo.
6 Nducoyạca ihyan che
richahtino ye ihyan min ne,
hua ndere rahtechica ye
vedeyeno yahn mạn ye,
rahtendihco ye nunde, ne
ihyan che ndere rahtechica
ye vedeyeno yahn mạn ye,
rahtendihco ye nunde ne,
nde hua ritahno ye ihyan,

andahre tihcą rąhn ye.

7 Dąyá, cuihco nchuhn cudą̄do che hua cahncheh nde ą̄ma ihyan nchuhn. Cuedevano ne te ihyan che runecą̄de rahtechica ye ne, ndah ihyan ye nduhcą Dihvo vo Jesucristo,

8 ne ihyan che ndere rahtechica ye vedeyeno yahn mą̄n ye, rahtendihco ye nunde ne, riquendi ye vederihquentiyon yahn chundah, te a sąhn min che canąn quendihco se nunde. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, ndą ye muhn iyehnse cuh cą̄va che decuihno ye vederihquentiyon yahn se.

9 Nde ą̄ma ihyan che a nedin dąya Dendiohs ne, hua riquendi ye rechica ye vedeyeno yahn mą̄n ye, rendihco ye nunde, te a ndahcorun ye vederendedecadino yahn ye. Hua co quendi ye condihco ye nunde, te a nedin dąya Dendiohs ihyan, ndo ye ihyan ra.

10 A ndero ndi ihyan che a nedin dąya Dendiohs ihyan. Namin a ndero ndi ihyan che a nedin yahn chundah ihyan. Tihcą, te nducoyą̄ca ihyan che hua redin ye che ndah mą̄n, nducoyą̄ca ihyan che hua yahino ye ihyan chenąhn mą̄n ne, hua yahn Dendiohs ihyan.

Nahn che din yahino ą̄ma tą̄ma vo vih

11 Nahn che din yahino ą̄ma tą̄ma vo vih. Vederihquentiyon min ne, a devano nchuhn nde ro che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo.

12 Hua ndąhcą che quendi vo yune yahn Caín, sąhn min che dinahn se yahn chundah, chihno se dihno se. A devano vo te Caín ne, duhtuno ihyan se, ne chemin che chihno se dihno se che ndah ihyan ye.

13 Dihnó, hua dehva rąhco nchuhn cuahn che rendihche tą̄n ihyan nunde nchuhn.

14 A ndedevahn Dendiohs uvo vą̄n ihyan nunde che va che co ye castigo yah, din nunde yahn ye. A devano vo te cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro, te redin yahino ą̄ma tą̄ma vo vih. Ihyan che hua redin yahino ye vih ne, metah ndedevahn Dendiohs ihyan, ne va che co ye castigo.

15 Nducoyą̄ca ihyan che rendihche tą̄n ye ihyan chenąhn ne, dąma ri ye nduco sąhn rihno ihyan, ne a devano vo te nducoyą̄ca sąhn rihno ihyan, hua chenan ino se che ndeva Dendiohs sąhn, cuahtenan se vahchetero numacuahn ro.

16 A devano vo nduhcą che yahino Dihvo vo Jesucristo uvo, chihco mendąhn ye ihyan, chih ye cą̄vo vo. Nahn che tihcą din yahino ą̄ma tą̄ma vo vih, andahre nde cąhco mendąhn vo uvo, coh vo cą̄va vih.

17 Ndete che va che rechuhnun vo ate hua conan vąhino vo dihno vo che va vederetąhn yahn ye, conan

vo ihyan ne, a ndero ndi che nde hua yahino vo Dendiohs.

18 Dạyá, nde hua cochihve che dendudo cạhmo vo che redin yahino vo vih. Tahque ndah ne, din yahino vo vih numa cuạco, conan vih vo nạn vederetạhn yuhn vo.

Nduhcạ che redin chahtino vo Dendiohs

19 Ndete che tihcạ din yahino ạma tạmo vo vih ne, a devano vo che redinahn vo ndudo ndah yahn Dendiohs, ne vatemạn ino vo.

20 Ndete che va deh cuande che hua vatemạn ino vo ne, va Dendiohs che devano ye nducuahn, ne co din ye che cuahtemạn ino vo.

21 Dihnó che yahinó nchuhn, ndete che vatemạn ino vo ne, cochahtino vo Dendiohs,

22 ne dinahn ye nducuahn che cạco vo ihyan, te redinahn vo vederihquentiyon yahn ye, redin vo dehtenduh che renan ino ye.

23 Nạn nducuahn vederihquentiyon yahn ye ne, nahn ye che cotahno vo Dạya ye, Dihvo vo Jesucristo, ne din yahino ạma tạma vo vih nduhcạ che chihquentiyon Dihvo vo.

24 Nducoyạco vo che redinahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, richahtino vo ihyan, ne rinduco ye uvo. A devano vo che rinduco ye uvo, te din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo.

4

Vaco Ndah yahn Dendiohs mạn, vaco chihngạ mạn

1 Dihnó che yahinó nchuhn, hua ndetạhno cotahno ne yahn sạhn che rạhn se che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sạhn. Cạh yune ne che nte se, ne cuicarune ne sạhn cạva che cadino ne ndete che chenan cuma se vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, o vederihquentiyon yahn vaco chihngạ. Tihcạ codin ne, te ạma yạhn se vatechica se rihncheh se, rạhn se te ndudo yahn Dendiohs che rahndudo se.

2 Co cadino ne duh ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, te va che cạhma ye che Dihvo vo Jesucristo ne, ndo ye nduhcạ ihyan, ndạ ye muhn iyehnse.

3 Ate nducoyạca sạhn che hua tihcạ cạhma se ne, hua chenan cuma se vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. Sạhn chahn ne, chenun vaco chihngạ sạhn, chenan cuma se vederihquentiyon yahn sạhn min che rendihche tạn se Dihvo vo. A devano vo te sạhn min ne, va che cochica se muhn iyehnse, ne yạhn sạhn che vatechica se, chenan cuma se vederihquentiyon yahn se.

4 Dạyá, a nedin yahn Dendiohs nchuhn, ne a ndạhco ndiya ne sạhn chahn che vatechica se rihncheh se, te vederihquentiyon yahn

Vaco Ndah yahn Dendiohs
che quenun nchuhn ne,
tahque yudo che co
vederihquentiyon yahn
chundah.
5 Sa̱hn chahn ne, sa̱hn
nunde se, ne chemin che
rente se dehtenduh che
chihnga̱, rihcovan ihyan
nunde.
6 Ate nuhn ne, a yahn
Dendiohs nuhn, ne ihyan
yahn ye ne, rihcovan ye che
rahndudo nuhn, ne ihyan
che hua yahn ye ne, hua
rihcovan ye. Nduco chemin
ne, co devano vo cha sa̱hn
che quenun Vaco Ndah yahn
Dendiohs sa̱hn, ne cha sa̱hn
che quenun vaco chihnga̱
sa̱hn.

Yahino Dendiohs uvo

7 Dihnó che yahinó
nchuhn, quenan cuma che
din yahino a̱ma ta̱ma vo vih,
te redin Dendiohs che
chenan cumo vo
vedeyahino. Adecoduhno
ihyan che quenan cuma ye
vedeyahino ne, ritahno ye
Dendiohs, ne a yahn ye
ihyan.
8 Ihyan che hua chenan
cuma ye vedeyahino ne, hua
yahn Dendiohs ihyan, te
ihyan yahn Dendiohs ne,
redin Dendiohs che chenan
cuma ye vedeyahino.
9 Chihco ro Dendiohs che
yahino ye uvo, te andahre
a̱ma ndiya̱hn ra Da̱ya ye, ate
dechuh ye ihyan muhn
iyehnse, ca̱va che
ndedevahn ye uvo, ne
cuahtenan vo vahchetero
numacuahn ro.
10 Yahino vo Dendiohs, ate
tahque chahte vedeyahino
yahn ma̱n ye che co
vedeyahino yuhn vo, te
dechuh ye Da̱ya ye, chihco
menda̱hn ye ihyan, chih ye
ca̱va nunde yuhn vo. A tihca̱
ndo ya̱n Dendiohs nduco
nducoya̱co vo.

11 Dihnó che yahinó
nchuhn, nducote tihca̱ din
yahino Dendiohs uvo ne,
quenan cuma che din yahino
a̱ma ta̱ma vo vih.
12 Nde a̱ma ihyan hua
ntihche ye Dendiohs. Ate
ndete che din yahino a̱ma
ta̱ma vo vih ne, nedin yahn
Dendiohs uvo, conduco ye
uvo, ne cuahtenan cumo vo
vedeyahino yahn ye.
13 A devano vo te a yahn
Dendiohs uvo, rinduco ye
uvo, te a din ye che quenun
Vaco Ndah yahn ye uvo.
14 Nuhn ne, a devano
cua̱co nuhn, ne rahndudo
nuhn ndudo yahn che a
dechuh Dendiohs Chida
Da̱ya ye, ca̱va che
ndedevahn ye ihyan
iyehnse.
15 Adecoduhno ihyan che
ca̱hma ye numacuahn
chedave yahn ye che Dihvo
vo Jesucristo ne, Da̱ya
Dendiohs ihyan ne, nedin
yahn Dendiohs ihyan, ne
conduco ye ihyan.

16 A devano cua̱co vo che
yahino Dendiohs uvo. Ihyan
min ne, quenan cuma ye
vedeyahino, ne nducoya̱ca
ihyan che chenan cuma ye
vedeyahino ne, nedin yahn

Dendiohs ihyan, rinduco ye ihyan.
17 Tihcą cuahtenan cumo vo vedeyahino cą̈va che hua dehva rą̈hco vo ndą̈ ro che techecą̈de Dendiohs yahn ihyan. Hua dehva rą̈hco vo ndą̈ ro min, te numanahn che chenan vo iyehnse ne, quendi vo yune yahn Dihvo vo Jesucristo, cuahtenan cumo vo vedeyahino nduhcą̈ mą̈n ye.
18 Ihyan che chenan cuma ye vedeyahino ne, vatemą̈n ino ye nąn Dendiohs. Ate ihyan che hua vatemą̈n ino ye ne, vą̈hino ye che co ye castigo, te hua chenan cuma ye vedeyahino.
19 Uvo ne, yahino vo Dendiohs yahn che menąn vihca din yahino mą̈n ye uvo.
20 Ihyan che rą̈hn ye che yahino ye Dendiohs ate rendihche tą̈n ye ihyan chenąhn ne, hua cuąco che rą̈hn ye, te ndete che hua yahino ye ihyan che dą̈ma chenan ye iyehnse nduco vih ne, hua co din yahino ye Dendiohs che nde hua rendihche ye ihyan.
21 Mą̈n Dendiohs chihquentiyon ye che din yahino vo ihyan mą̈n, din yahino ą̈ma tą̈ma vo vih mą̈n.

5

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, rihcomą̈n ye vedeyeno yahn mą̈n ye

1 Nducoyą̈ca ihyan che ritahno ye che Dendiohs dechuh ye Dihvo vo Jesucristo cą̈va che ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, ihyan chahn ne, a nedin dą̈ya Dendiohs ihyan. Ihyan che yahino ye Dendiohs Chida ne, namin yahino ye nducoyą̈ca ihyan che a nedin dą̈ya ye.
2 Cuahn che yahino vo Dendiohs, redinahn vo vederihquentiyon yahn ye ne, namin yahino vo nducoyą̈ca ihyan che a nedin dą̈ya ye.
3 Cuahn che yahino vo Dendiohs ne, redinahn vo vederihquentiyon yahn ye. Vederihquentiyon yahn ye ne, nde hua vą̈hche cą̈va che dinahn vo.
4 Nducoyą̈ca ihyan che a nedin dą̈ya Dendiohs ihyan ne, rihcomą̈n ye vedeyeno yahn ye che redin che rahtendihco ye nunde. Uvo ne, nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, rihcomą̈n vo vedeyeno yuhn vo che redin che rahtendihco vo nunde.
5 Ihyan che ritahno ye che Dihvo vo Jesucristo che Dą̈ya Dendiohs ne, atenąn ihyan chahn che ri rihcomą̈n ye vedeyeno yahn ye che redin che rahtendihco ye nunde.

Dihvo vo Jesucristo ne, ihyan min che Dą̈ya Dendiohs

6 A devano vo te Dihvo vo Jesucristo ne, Dą̈ya Dendiohs ihyan, te tihcą rą̈hn Dendiohs cuahn che chedenune ye mą̈n, tihcą chihco ro mą̈n ye cuahn che chih ye, chera yun yahn ye mą̈n, tihcą rete Vaco Ndah

yahn Dendiohs che recadino vo mạn, ne a devano vo te Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, hua rihncheh.

7 Vahchetero ne, Dendiohs Chida mạn, Dạya ye che dechuh ye nduco ndudo yahn ye mạn, Vaco Ndah yahn ye mạn, rete ye, recadino vo che cuạco chemin. Ihyan chahn ne, ạma no vederihquentiyon chenan cuma ye.

8 Muhn iyehnse cuh ne, a devano vo te Dihvo vo Jesucristo ne, Dạya Dendiohs ihyan, te tihcạ rạhn Dendiohs cuahn che chedenune ye mạn, tihcạ chihco ro mạn ye cuahn che chih ye, chera yun yahn ye mạn, tihcạ rete Vaco Ndah yahn Dendiohs che recadino vo mạn.

9 Ritahno vo ndudo che rente ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, che ihyan min che Dạya Dendiohs. Ate nde tahque nun ritahno vo ndudo che rete mạn Dendiohs che ihyan min che Dạya ye.

10 Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, a devano cuạco ye che ihyan min che Dạya Dendiohs. Ihyan che hua ritahno ye ne, ducherino ye Dendiohs, te andahre rạhn Dendiohs che ihyan min che Dạya ye, ate hua ritahno ye.

11 Rạhn Dendiohs ndiyu demạn che a ihyan min che Dạya ye, ate namin rạhn ye te ihyan che ritahno ye ihyan ne, ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

12 Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, Dạya Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ate ihyan che hua ritahno ye ihyan ne, nde hua ndạca vahchetero cuahtenan ye.

13 Tihcạ dirún yahn nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, Dạya Dendiohs, cạva che codevano cuạco ne te cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

14 Richahtino vo Dendiohs, ne a devano vo te nducuahn che cạco vo ihyan nduhneva che renan ino ye ne, te ye uvo.

15 Nducote a devano vo che te ye dehtenduh che cạco vo ihyan ne, din vo cuande anduhnecạ ndete che a va tạh vo dehtenduh che rico vo.

16 Ndete che cadino nchuhn che rendihco ạma cha dihno ne nunde che hua din che conda ye ne, covạh ne cạva ye, ne nchahco Dendiohs yahn ye. Ate cuihco ne cudạdo che ndiyu nunde che din che conda ye, te va nunde che redin che rinda ihyan, ne hua rihquentiyón che covạh ne cạva ihyan che rahtendihco ye nunde chemin chan.

17 Nducuahn dehtenduh che chihngạ che redin ihyan ne, nunde. Ate va nunde che hua redin che conda ye.

18 A devano vo te nducoyạca ihyan che a nedin dạya Dendiohs ihyan ne, hua ndere rahtechica ye, rahtendihco ye nunde, te Dihvo vo Jesucristo, Dạya

Dendiohs ne, redin ye
cudạ̄do ihyan chahn, ne hua
co cạ̄hcantiyon chundah
ihyan.
19 A devano vo che yahn
Dendiohs uvo, ne nducoyạ̄ca
ihyan nunde ne, vate ye tạ̄h
chundah.
20 Namin a devano vo che
Dihvo vo Jesucristo, Dạ̄ya
Dendiohs ne, ndạ̄ ye iyehnse,
chicuahn ye uvo, tihyon
yune ye uvo che cotahno vo
ạ̄ma no Dendiohs, ihyan min
che va ye vahchetero. Uvo
ne, ndichahtino vo ihyan.
Namin ndichahtino vo Dạ̄ya
ye, che mạ̄n ye dechuh ye.
Chemin che cuahtenan vo
vahchetero numacuahn ro.
21 Dạ̄yá, cuihco nchuhn
cudạ̄do, condi ne cotahno ne
dehtenduh che ndere redin
ihyan dendiohs yahn ye.
Tihcạ̄ co.

CA̱CA CHE DIRUN SA̱N JUA̱N YAHN A̱MA IHYAN NDA̱HTA CHE RITAHNO YE DIHVO VO JESUCRISTO

1 Cahvé che a tenda̱hnun
Dendiohs ndih, u indihte
Jua̱n dirún ca̱ca cuh, dechúh
yahn ne ma̱n, yahn da̱ya ne
ma̱n. Yahinó nchuhn
numacuahn chedave yáhn.
Nducoya̱ca dihno vo che
ritahno vo Ndudo yahn
Dendiohs nduco ye ne,
namin yahino ye nchuhn.
2 Yahinó nchuhn yahn che
ritahno vo nduco vih Ndudo
yahn Dendiohs, riquendi vo
cuahn da̱ma.
3 Dendiohs Chida ma̱n,
Da̱ya ye Dihvo vo Jesucristo
ma̱n, numacuahn
vedeva̱hino din yahino ye
nchuhn, din ye che nda̱hca̱
cuahtenan ne.
4 A̱ma yenó che nta̱cá a̱ma
o da̱ya ne. Ihyan chahn ne,
runeca̱de vatechica ye
nduhca̱ che rihquentiyon
Dendiohs Chida che dinahn
vo.
5 Cahvé, numacuahn
vedenecun dirún yahn ne
che din yahino a̱ma ta̱ma vo
vih. Vederihquentiyon cuh
ne, a devano vo nde a ra̱hn
me.
6 Ndete che redinahn vo
vederihquentiyon yahn
Dendiohs ne, chenan cuma
vo vedeyahino. A devano
nchuhn che rihquentiyon ye
nde a ra̱hn me che din
yahino a̱ma ta̱ma vo vih.

Sa̱hn rihncheh

7 A̱ma ya̱hn sa̱hn che
rendihche ta̱n se Dihvo vo
Jesucristo, vatechica se
rihncheh se. Sa̱hn chahn ne,
hua ritahno se che ndo ye
nduhca̱ ihyan, nda̱ ye muhn
iyehnse cuh.
8 Cuihco nchuhn cuda̱do,
ne hua tumaca̱h ne yahn se.
Cuiquendi ne cotahno ne
numa ino ne nde nda̱ ro che
ndeva Dendiohs nchuhn
nduhca̱ che chenan ino ne.
9 Adecoduhno ihyan che
rihco va̱ne ye
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo Jesucristo, Da̱ya
Dendiohs, riquendi ye
vederendededecadino yahn
ihyan iyehnse ne, hua
renedin yahn Dendiohs
ihyan. Ate adecoduhno
ihyan che riquendi ye
redinahn ye
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo ne, renedin yahn
ye ihyan. Namin renedin
yahn Dendiohs Chida ihyan.
10 Ndete che nda̱ a̱ma se
che hua ricuahn se
vederihquentiyon yahn
Dihvo vo ne, hua
nevahnecun ne sa̱hn
ndeva̱co ne, nde hua neca̱h
ne Dendiohs sa̱hn,
11 te ihyan che reneca̱h ye
Dendiohs sa̱hn ne, da̱ma ri
ye nduco se, rahtendihco ye
nunde.
12 A̱ma va dehtenduh che
te cuandé nchuhn, ate
tahque ndah chí nte mán
nduco nchuhn che co che

dirún yahn ne, cạva che
tahque co yeno ne.
13 Coh ne, che namin a
tendạhnun Dendiohs ihyan
ne, dechuh dạya ye
Dendiohs yahn ne.

CA̱CA CHE DIRUN SA̱N JUA̱N YAHN DIHNO VO GAYO

1 Gayo che yahinó ndih numacuahn chedave yáhn, u indihte Jua̱n dirún ca̱ca cuh, dechúh yahn ne.

2 Dihnó che yahinó ndih, ricá Dendiohs che din ye che nda̱hca̱ conan ne, ne quendi ye te ye vedevihche yahn ne nduhca̱ che rinan ye ndih che ritahno ne numa ino ne.

3 Nda̱ a̱ma o dihno vo, ne rente ye yahn ne che riquendi ne numa ino ne redinahn ne Ndudo ndah yahn Dendiohs, ne chemin che a̱ma chi yenó.

4 Cuahn che recadinó che riquendi da̱yá numa ino ye redinahn ye Ndudo yahn Dendiohs ne, chemin redin che tahque ri yenó na̱n nducuahn.

5 Dihnó che yahinó ndih, a̱ma nda̱hca̱ che rinan ne dihno vo, mena̱n vihca dihno vo che chenun yune ye, te nducote ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, tihca̱ redin yahn che redin ne.

6 Cuahn che renda̱ ihyan chahn muhn ndiya̱co ne, rente ye nduhca̱ che redin yahino ne ihyan, rinan ne ihyan. A̱ma nda̱hca̱ che quendi ne conan ne dihno vo che chenun yune ye nduhca̱ che redin yahn na̱n Dendiohs,

7 te ihyan chahn ne, vatechica ye rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ne hua nahn ye che va̱n ihyan che hua ritahno ye Dendiohs quenda̱h che chuhnun ye.

8 Chemin che uvo conda̱ cuande yuhn vo ihyan chahn, conan vo ihyan, nda̱ca che chuhnun ye. Nahn che conan vo ihyan ca̱va che conduco vo ihyan na̱n ntiyon che racotuhn ye Ndudo yahn Dendiohs.

Diótrefes ne, hua runeca̱de se

9 U ne, dirún yahn ihyan ndiya̱co, ate Diótrefes ne, hua nahn se che ca̱hcantiyon nuhn, te ma̱n se nahn ca̱hcantiyon se.

10 Chemin che ndete che ca̱hn min ne, nda̱caruné sa̱hn deh cuande che ndere ra̱hn se yahn nuhn. Ava̱ne ne, dihno vo che vatechica ye rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs ne, cuahn che renda̱ ye min ne, hua renevahnecun se ihyan, nde rihca ta̱n se che nevahnecun ihyan chena̱hn ihyan. Me ndete che vate ihyan che nevahnecun ye ihyan ndeva̱co ye ne, rendetenda̱h no se ihyan ndiya̱co.

11 Dihnó che yahinó ndih, condi ne quendi ne yune yahn ihyan che chihnga̱ redin ye. A devano vo te ihyan che chihnga̱ redin ye ne, hua yahn Dendiohs ihyan, ne ihyan che redin ye che ndah ne, a yahn Dendiohs ihyan.

Demetrio ne, runeca̱de ye

12 Nducoyaca dihno vo ne,
rente ye che a̱ma runeca̱de
dihno vo Demetrio, ne a
ndero ndi che runeca̱de ye.
Namin nuhn ne, a devano
cua̱co nuhn che runeca̱de ye,
ne nchuhn ne, a devano ne
che dema̱n ndudo cua̱co
rente nuhn.
13-14 A̱ma va che te cuandé
ndih ate ndotenan che dirún
yahn ne ne, tahque ndah che
nte mán nduco ne, te a nun
chí quendihcheró ndih.
15 Dendiohs conduco ye
ndih. Cuendeva ne Dendiohs
yahn dihno vo che vate ye
muhn. Cueneca̱h ne
Dendiohs che cuande yáhn
queri a̱ma dihno vo che vate
ye ta̱n.

CA̱CA CHE DIRUN SAN JUDAS

1 U Judas, dihno Jacobo,
che redín ntiyon yahn Dihvo
vo Jesucristo ne, dirún ca̱ca
cuh, dechúh yahn nchuhn
che yahino Dendiohs Chida
nchuhn, tenda̱hnun ye
nchuhn, redin ye cuda̱do
nchuhn ca̱va che ndeva
Dihvo vo Jesucristo nchuhn.
2 Ricá Dendiohs che a̱ma
din yahino ye nchuhn, din ye
che nda̱hca̱ cuahtenan ne.

Sa̱hn rihncheh
3 Dihnó che yahinó
nchuhn, a̱ma nahn dirún
yahn ne nduhca̱ che
ndedevahn Dihvo vo
Jesucristo nchuhn ma̱n, u
ma̱n, ate ma̱n ne, quenan
cuma che dirún yahn ne,
riya̱hvé nchuhn che ca̱hca
ta̱n ne che nahn ndacorun
ihyan vederihquentiyon che
a̱ma yune no nda̱hco
Dendiohs ta̱h ihyan yahn ye,
che va che cotahno vo Dihvo
vo Jesucristo.
4 Riya̱hvé nchuhn, te a
checadinó te a̱ma o sa̱hn che
a ndirun yahn se che va che
conda se ne, numacuahn
vedema̱yon nda̱ se va̱n
nchuhn. Sa̱hn chahn ne,
a̱ma duhtuno ihyan se.
Ricuahn se te ihyan che
renevahnecun ye ndudo
ndah yahn Dendiohs ne, co
cuahtechica ye vedeyeno
yahn ma̱n ye, cuahtendihco
ye nunde. Che tihca̱ redin se
ne, raconda̱h veda̱me se
Dihvo vo Dendiohs, ihyan
min che ndina̱n ye yuhn vo
ma̱n, Dihvo vo Jesucristo
ma̱n.

5 Hua da̱ma co nchuhn
nduco se. Va a̱ma na̱n che
ntihyon yán yahn ne
andahre a devano ne yahn.
Cueneca̱hco ne te Dendiohs
ne, andahre ndetenda̱h ye
ihyan nación yahn Israel
nación yahn Egipto, ate din
ye castigo va̱n ihyan chahn,
decuihno ye ihyan che hua
chitahno ye.
6 Namin cueneca̱hco ne
nduhca̱ che chahno chi ángel
che hua dinahn ye ntiyon
che chenan cuma ye,
chahtechica va̱ne ye. Ihyan
chahn ne, va che co ye
castigo cuahn da̱ma. Nduhca̱
che chihquentiyon Dendiohs
ne, nchiche cadena ihyan,
chenun ye va̱n man va̱n
ra̱hn, chenan rino ye nde
nda̱ ro cuahn che
numacuahn vedeyudo
cuhnde ca̱de yahn ihyan
iyehnse.
7 Namin cueneca̱hco ne
nduhca̱ che chahno chi
ihyan ya̱n Sodoma ma̱n,
Gomorra ma̱n, ihyan ya̱n che
nino min ma̱n. Ihyan chahn
ne, da̱ma chi ye nduco ángel
chahn, ndere chahtechica
ye, chahtendihco ye nunde.
Chahtenan ye nduco nda̱hta
che hua nihneva̱co nduco ye
ma̱n, chahtenan ye va̱n ma̱n
ye nduco vih ma̱n. Ihyan
chahn ne, din Dendiohs
castigo ihyan, ne va che
cuahtenun ye va̱n ruchiya̱hn
cuahn da̱ma. Che tihca̱

chahno ye ne, cochihve yahn ihyan chenạhn cạva che hua quendi ye yune min.

8 Namin sạhn chahn ne, redin se dehtenduh che chihngạ. Recadino se dehtenduh vạn yạhnde yahn se, ne chemin che ndere vatechica se nduco ndạhta mạn, rahcotạhn se vederihquentiyon yahn Dendiohs mạn, ducherino se vederihquentiyon che chenan cuma vaco chihngạ mạn.

9 Nde Miguel, ángel che tahque ndinạn ye ne, hua chuhnan ye, te cuahn che chih Moisés ne, andahre chihca tạn ye che hua quenda chundah ihyan, cuhn chende ye nduco se, ate hua chihquino ye din dine ye sạhn. Tahque ndah ye ne, rạhn ye ri ye sạhn tuhcạ: "Dihvo vo Dendiohs din ye castigo di."

10 Ate sạhn chahn ne, rạhva se yahn vederihquentiyon min che nde hua renahn se yahn. Riquendi ve nạn se yune chihngạ anduhnecạ ite chano che redin te dehtenduh nde hua rendedecadino te yahn. Chemin che va che conda se.

11 ¡Ạma vedin se!, te riquendi se yune yahn Cain mạn, yahn che nahn yahn se tume ne, rahtendihco se nunde nduhcạ che din Balaam mạn. Va che co se castigo nduhcạ che chahno Coré che decuihno Dendiohs sạhn, din nunde yahn se.

12 Sạhn chahn ne, rihtera se vedecuihno cuahn che rendo dạma se nduco nchuhn ro che rahte vihco ne numacuahn vedeyahino che ritạhno ne Dihvo vo Jesucristo. Reh se mạn, rih se mạn, redin se anduhnecạ ndete che vihco vedecoh. Redin se cuande cạva mạn se, nde hua cuande yahn se cạva ihyan chenạhn. Anduhnecạ man cuma che rechuh dạma, riquenda yuhne ne, tihchan se, te nde hua richihve se. A ndinda se anduhnecạ yạhn ndạta che hua ri ndute yahn che ca tihve duto, ne nihno ntih.

13 Sạhn chạhn ne, anduhnecạ yan yahn nuniyạhn cuahn che ạma rano yuhne tạn, te vatechica se muhn min, rihtera se vedecuihno yahn se. Nduhcạ iyon che hua quenun yune yahn, tihchan se, te nde hua devano se ti ndạ ti tuno se. Ate a va yạn castigo che din Dendiohs sạhn, cuahtenun se vạn man vạn rạhn numacuahn ro.

14 Enoc, ihyan min che a ri ndache ihyan nạn ndạta yahn Adán ne, cạh Dendiohs, checadino ye vạn yạhnde yahn ye, ne namin cahndudo ye yahn sạhn chahn. Rạhn ye: "Ndihcheró Dihvo vo che ndạ ye nduco ạma ndeh mil ángel yahn ye,

15 cạva che techecạde ye yahn nducoyạca ihyan iyehnse, ne din ye castigo sạhn nunde yahn nducuahn dehtenduh nunde che chendihco se mạn, ndudo tạn che necạhn se yahn ye mạn."

16 Sạhn nunde chahn ne,
rạhn nunde se yahn
nducuahn mạn,
rendạhchenan se mạn,
vatechica se vedeyeno yahn
mạn se, rahtendihco se
nunde mạn, numacuahn
vedeyạde rendonan mạn se
sạhn mạn, rendonan se
ihyan cạva che dinahn ye
dehtenduh che nahn se mạn.

Riyạhve ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

17 Dihnó che yahinó
nchuhn, cuenecạhco ne
ndudo che rente ihyan
apóstol yahn Dihvo vo
Jesucristo, chihnevan ne.
18 Rạhn ye: "Cuahn che a
cochi nino ro che nto
iyehnse ne, quendạh sạhn
che ducherino se yune yahn
Dendiohs, quendi se
vedeyeno yahn mạn se,
cuahtendihco se nunde."
19 Sạhn chahn ne, hua
quenun Vaco Ndah yahn
Dendiohs sạhn mạn,
riquendi se yune chihngạ
yahn mạn se mạn, redin se
che rahte cạnda ihyan nduco
vih mạn.
20 Me nchuhn, dihnó che
yahinó nchuhn ne,
cuiquendi ne numa ino ne
cotahno ne Dihvo vo
Jesucristo mạn, covạh ne
numacuahn
vederihquentiyon yahn Vaco
Ndah yahn Dendiohs mạn,
21 cuahtenun ino ne che
yahino Dendiohs nchuhn
mạn, cuahteyạn ne nde ndạ
ro che numacuahn
vedeyahino ndeva Dihvo vo
Jesucristo nchuhn,
cuahtenan ne vahchetero
numacuahn ro mạn.
22 Ihyan che a vate ye che
cạhcomạn ye yune yahn
Dendiohs, quendi ye yune
yahn sạhn chahn ne,
coyạhve nchuhn ihyan,
cuentihyon yune ne ihyan,
ndaconan cotahno ye.
23 Nduhcạ che rehnevi
ihyan dehtenduh vạn
ruchiyạhn cạva che hua
cuco ne, tihcạ cuendedevahn
nchuhn ihyan chahn, te
cạhnda yahn ye. Namin
conan vạhino ne ihyan che
vatechica ye vedeyeno yahn
mạn ye, rahtendihco ye
nunde. Ate cuihco ne cudạdo
che hua dạma co ne nduco
ye. Codin vi ne yahn nunde
che rahtendihco ye.
24-25 Ạma no Dendiohs
yuhn vo, ihyan min che
ndedevahn ye uvo.
Numacuahn
vederihquentiyon yahn ye
redin ye cudạdo nchuhn
cạva che hua cạhcomạn ne
yune yahn ye, ne dave
yavenạn ne ndeva ye
nchuhn. Ndạ ro min ne, ạma
co yeno ne. Ihyan min che
quenan cuma ye
vederihquentiyon
numacuahn ro. Ndạhcạ che
ndeva ihyan yavenạn ye che
cuande yahn Dihvo vo
Jesucristo. Tihcạ co.

NDUDO CHE CAH DIHVO VO JESUCRISTO, CHECADINO SAN JUAN YAHN DEHTENDUH CHE VA CHE CONAHN

1 Nan libro cuh ne, ndirun
ndudo che cah cuande
Dendiohs Dihvo vo
Jesucristo yahn dehtenduh
che a nun va che conahn
cava che cah ye che cadino
ihyan che ritahno ye ihyan.
U Juan, che redín ntiyon
yahn Dihvo vo ne, dechuh ye
ángel yahn ye, te ye che
checadinó yahn.
2 Dirún yahn nducuahn
dehtenduh che Dendiohs
man, Dihvo vo Jesucristo
man, te ye che checadinó
man, ndihcheró man.
3 Che dirún nan libro cuh
ne, a Dendiohs te ye
checadinó, ne ndah ro yahn
ihyan che rahndudo ye man,
ihyan che rihnevan ye man,
rendevahnecun ye man, te a
cochi nino ro che conahn.

San Juan ne, dirun ye yahn ihyan yahn nduh che ndache yaco

4 U Juan ne, dirún yahn
nchuhn ihyan yahn nduh
che ndache yaco che vate ne
yahn yahn Asia. Dendiohs,
ihyan min che va ye
numacuahn ro man, va che
chi ye man, nduco Vaco
Ndah yahn ye che ama yudo
vederihquentiyon yahn, che
rinduco ihyan nan che
rihquentiyon ye ne, din
yahino ye nchuhn, din ye
che ndahca cuahtenan ne.
5 Namin Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
cuaco nducuahn che rente
ye man, che menan vihca
ntuche ye van tenahn man,
che tahque yudo
vederihquentiyon yahn ye
che co nducoyaca rey che
vate ye iyehnse man, din
yahino ye nchuhn, din ye che
ndahca cuahtenan ne. Ihyan
min ne, yahino ye uvo, ne
chih ye, chera yun yahn ye
cavo vo. Man ne, anduhneca
ndete che nedin dave ye uvo
nduco yun yahn ye che
nchahco ye nunde yuhn vo.
6 Te ye vederihquentiyon
uvo, ne man ne, a ndi vo
anduhneca rey man,
anduhneca chidocuyan
man, cava che din vo ntiyon
yahn Chida ye, ihyan min
che Dendiohs yahn ye. Nahn
che dinahn nducoyaca ihyan
che rihquentiyon ye, ndeva
ye yavenan ye cuahn dama.
Cuaco. Tihca co.

7 Condihche nchuhn.
Dihvo vo Jesucristo ne, va
che chi ye van man.
Nducoyaca ihyan iyehnse
ne, ndihchero ye ihyan, nde
sahn che chihno se ihyan, ne
nducoyaca ye cuaco ye
cuahn che ndihchero ye
ihyan. Cuaco. Tihca co.

8 Dihvo vo, ihyan min che
ama quenan cuma ye
vederihquentiyon ne, tuhca
rahn ye: "U che vá

numacuahn ro, nde nạn canạn nde nạn cuihnonan. U che va che chí."
9 U Juạn, che dihno nchuhn che namin rechuhríhn nduco ne mạn, chenan vo nạn ntiyon yahn Dendiohs mạn, chenan cumo vo vedechahtino che rete Dihvo vo Jesucristo uvo mạn, quenán preso nạn yạhn che duche Patmos, yahn che cahndudó ndudo ndah yahn Dendiohs mạn, che cahndudó yahn Dihvo vo Jesucristo mạn.
10 Ạma ro yahn Dihvo vo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs u, ne chihneván ạma ndudo cuạhn vedạmé, che ạma dito rạhn, nduhcạ che rah trompeta.
11 Rạhn tuhcạ:
—U che vá numacuahn ro, nde nạn canạn, nde nạn cuihnonan. Cuediron nạn ạma libro dehtenduh che ndihchero, ne cuedechoh yahn ihyan yahn Dendiohs, nduh che ndache yạco, yạhn yahn Asia, yạn Efeso mạn, Esmirna mạn, Pérgamo mạn, Tiatira mạn, Sardis mạn, Filadelfia mạn, Laodicea mạn.
12 Ndaconán che nahn ndihcheró duh che rạhn nducó, ne cuahn che ndaconán ne, ndihcheró ndache candelero diyạhnguạn.
13 Mendạhn nạn che vatendi candelero chahn ne, ndihcheró ạma ihyan che nduhcạ ihyan min che rinduco ye nducoyạca ihyan. Tino yahn ye ne, riya nde cạh ye, ne numa yạco ticua ye quenun ạma cinturón diyạhnguạn.
14 Yudo tin ye ne, cua nduhcạ cuche mạn, nduhcạ ihve mạn, ne ndutenạn ye ne, nduhcạ ruchiyạhn.
15 Cạh ye ne, riya nduhcạ cu cuạn che ca riche riche, ne ndudo ye ne, ạma yudo, nduhcạ che rahco ndin ạma ndeh ico.
16 Tạh cuạco ye ne, chenan ndache iyon. Chende ye ne, riquendạh ạma espạda che ạma cuiyon, ne can nduh che o lạdo. Vạconạn ye ne, ạma yudo ro nduhcạ che ro nạn yạhn cuahn che ạma ihno.
17 Cuahn che ndihcheró ihyan ne, chendavá nạn ye, ne chih tạhn. Ate nahn tạh ye u nduco tạh cuạco ye, ne rạhn ye ri ye u:
—Hua te vah. U che vá cuahn dạma, nde nạn canạn, nde nạn cuihnonan.
18 U che chíh, ate mạn ne, vá cuahn dạma. U che rihquentiyón vederih mạn, nạn chenun tenạhn mạn.
19 Codiron yahn dehtenduh che rendihchero che va mạn ro cuh mạn, che cuhnde adive mạn.
20 Tuhcạ conahn yahn ndache iyon che chenan tạh cuạcó: iyon chahn ne, sạhn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs nduh che ndache yạco, ne candelero che ndache ne, conahn nduh che ndache yạco.

2

1 'Codiron yahn sạhn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs, che quenan se

yạco che va min yạn Efeso:
“Tuhcạ rạhn Ihyan che
chenan ndache iyon tạh
cuạco ye, ne quechica ye
mendạhn nạn che vatendi
nduh che ndache candelero
diyạhnguạn:
2 U devanó nducuahn che
redin nchuhn mạn, devanó
nduhcạ che rechuhrihn ne,
redin ne ntiyon mạn, che
quenan cuma ne
vedechahtino mạn, che ạma
canderino ne ihyan che
duhtuno ihyan ye mạn.
Namin devanó che a cạh
cuihno ne sạhn che redin cạ
se che apóstol se, tumacadino
ne che sạhn rihncheh se.
3 Quendạh ne
vedechahtino, chuhrihn ne
mạn, ạma nedin ne ntiyon
yáhn yahn che ritahno ne u
mạn.
4 Ate va ạma nạn che hua
renan inó che redin ne, yahn
che ametah chenan cuma ne
vedeyahino nduhcạ ro
menạn.
5 Cuenecạhco ne nduhcạ
che ạma yahn denda ne.
Cuento ino ne nunde yahn
ne, ne cuiquendi ne nduhcạ
che a cochi ne ro menạn.
Ndete che hua ne, co tạ́n
nduco ne, ne cạhn núṅ, ne
cahneví candelero yahn ne
nạn che va.
6 Ndạhcạ redin nchuhn
che hua renan ino ne che
redin sạhn Nicolaita.
Chemin ne, namin u ne, hua
renan inó.
7 Nducoyạca nchuhn,
ihyan ndiyạco,
cuendedecadino ndah ne
che tihcạ rạhn Vaco
Dendiohs ri nchuhn. Duh
nchuhn che cocha ne ne, té
ndutiyạde che va
vahchetero, cheh ne.
Chemin ne, din che
cuahtenan ne numacuahn ro
nạn Dendiohs.”
8 ’Namin codiron yahn
sạhn che rahndudo se ndudo
yahn Dendiohs che quenan
se yạco che va yạn Esmirna:
“Tuhcạ rạhn Ihyan che va ye
cuahn dạma, nde nạn canạn,
nde nạn cuihnonan, ihyan
min che chih ye, ne
ndaconan ntuche ye:
9 U devanó nducuahn che
redin nchuhn mạn, che
rechuhrihn ne mạn, che
chevạh ne mạn, ate nạn
Dendiohs ne cuihca ne.
Namin devanó nduhcạ che
chihngạ rạhn ạma o se yahn
ne. Sạhn chahn ne, rạhn se
te ihyan nación yahn Israel
sạhn, ate che cuạco ne, lạdo
yahn chundah ndi cuande
se.
10 Hua dihya ne co yahn
che va che chuhrihn ne, te
chundah ne, din se che cuih
ihyan neve nchuhn
vạcoyạhn, cạva che
tumarande se nchuhn,
chuhrihn ne chete che
ndiche ro. Ate cuiquendi ne
codinahn ne ndudo yáhn nde
ro che ndạca ne iyehnse, ne
u ndạhco menúṅ yahn ne,
díṅ che cuahtenan ne
vahchetero numacuahn ro.
11 Nchuhn, ihyan ndiyạco,
cuendedecadino ndah ne
che tihcạ rạhn Vaco
Dendiohs ri nchuhn.
Nchuhn che cocha ne ne,
hua deh va co yahn ne ro che
co ihyan castigo cạva nunde
yahn ye.”
12 ’Namin codiron yahn

sạhn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yạco che va yạn Pérgamo: "Tuhcạ rạhn Ihyan che nda ye espạda cuiyon che can nduh che o lạdo me:

13 U devanó nducuahn che redin nchuhn, devanó che yạn nạn che chenan ne ne, chundah rihquentiyon se. Andahre tihcạ ne, riquendi ne nạn ntiyon yáhn. Hua rihcomạn ne che ritahno ne u, andahre ndihchero ne nduhcạ che chih Antipas. Ihyan min ne, devano cuạco ye ndudo yáhn, ne quendi ye nạn ntiyon yáhn cuahn che quenan ye iyehnse. Chihno se ihyan vạn nchuhn min nạn che rihquentiyon chundah.

14 Ate va ạma o nạn dehtenduh che hua renan inó che redin ne. Hua renan inó che retuma ino ne min yạn Pérgamo neve sạhn che riquendi se ricuahn se ndudo yahn Balaam, sạhn min che chinun se Balac cạva che din se che cuahtendihco ihyan nación yahn Israel nunde, cheh ye dehtenduh che rihco ihyan nạn che rivahn dendiohs yahn ye mạn, che cuahtendihco ye nunde che ndere cuahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevạco nduco ye mạn.

15 Namin retuma ino ne neve sạhn che riquendi se che rạhn sạhn Nicolaita. Chemin che tán nduco ne.

16 Cuento ino ne, ne cuihco yudo ne che ametah quendi se, te ndete hua ne, cáhn yạn yahn ne, ne cuhmá nduco sạhn chahn, cuáhn sạhn nduco espạda che riquendạh chendé.

17 Nchuhn ihyan ndiyạco, cuendedecadino ndah ne che tihcạ rạhn Vaco Dendiohs ri nchuhn. Ihyan che cocha ye quendạh ye ne, cáh maná, cheh ye. Pạn min ne, quenun ndeh. Namin cáh ạma tu cua, ne nạn tu me ne, ndirun che duche ạma ihyan, che nde ạma ihyan hua devano ye, atenạn ihyan che ndondạ tạh ye tu me."

18 'Namin codiron yahn sạhn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yạco che va yạn Tiatira: "Tuhcạ rạhn Daya Dendiohs, ihyan min che nduhcạ ro ruchiyạhn ro ndutinạn ye, ne cạh ye ne, riya nduhcạ cu cuạn che ca riche riche:

19 U devanó nducuahn che redin nchuhn. Devanó che quenan cuma ne vedeyahino mạn, ritahno ne mạn, ntiyon che redin ne mạn, che quenan cuma ne vedechahtino mạn. Devanó te nde tahque numa ino ne redin ne ntiyon mạn che co cuahn che canạn ne.

20 Ate va ạma nạn che redin ne che hua renan inó. Hua renan inó che a ndah no ino ne che redin tạhn che duche te Jezabel, che ndere rạhn te che rahndudo te ndudo yahn Dendiohs. Ate nduco ndudo che ricuahn te ne, rihncheh te ihyan che redin ye ntiyon yáhn, cạva che cuahtenan ye nduco ndạhta che ndiyu ndạhta yahn ye mạn, cheh ye

dehtenduh che rihco ihyan nạn che redin vahn ye dendiohs yahn ye mạn.
21 U ne, recạh cá ro quenan te iyehnse, cạva che nto ino te nunde yahn te, ate hua rento ino te, ne riquendi te ndere rechica te.
22 Mạn ne, dín che cotạh ạma cah tạhn, condite te nạn yundo. Namin dín che ạma chuhrihn sạhn che redin chihyo se tạhn, rahtenan se nduco te, ndete che hua ngua se che dạma ri se nduco te.
23 Namin dín che coh dạya te cạva che cadino nducoyạca ihyan yahn Dendiohs yahn nducuahn yạco, che u ne, recadinó che rendededecadino ihyan, ne queri ạma nchuhn ne, ndạhco menún yahn ne tuno ca ntiyon che nedin ne.
24 Ate combiero yahn nchuhn che vate ye yạn min che hua riquendi ye che ricuahn tạhn min mạn, che hua riquendi ye vederihquentiyon chahte yahn chundah che rahtechica ihyan vedeyeno yahn mạn ye, rahtendihco ye nunde mạn ne, rạhn rí nchuhn te hua dín che chuhrihn ye.
25 Ntiyon che va tạh nchuhn ne, codin ne cudạdo nde ro che ndaconan chi tún.
26 Ihyan che cocha ye quendạh ye mạn, quendi ye dinahn ye che rihquentiyón nde ro che ndạ mạn ne, cạh vederihquentiyon ihyan che cạhcantiyon ye ndeh nación.
27 Nduhcạ vederihquentiyon che te Chidá u ne, tihcạ vederihquentiyon che cuahtenan cuma ye. Chemin ne, anduhnecạ ạma cu che cạhcantiyon nduco ye nación chahn, ne co ndeh ye ndete che nahn ye, anduhnecạ ndete che chite yạhn.
28 Namin cạh yuhdo chahte che riquendạh cuahn che a co dave, ndondạ tạh ye.
29 Nchuhn ihyan ndiyạco, cuendededecadino ndah ne che tihcạ rạhn Vaco Dendiohs ri nchuhn."

3

1 'Namin codiron yahn sạhn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yạco che va yạn Sardis: "Tuhcạ rạhn Ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon chahte yahn Vaco Dendiohs mạn, nduh che ndache iyon mạn: U devanó nducuahn che redin nchuhn. Devanó che anduhnecạ ndete che a ndih ne nạn Dendiohs andahre quenduche ne nạn ihyan iyehnse.
2 Cuenuhn ino ne, ne cuenecạh dito ne dehtenduh che va ca che a nahn cuihno denda ne. Tihcạ, te rendihché che nducuahn che redin ne ne, hua ndạhcạ nạn Dendiohs yáhn.
3 Cuento ino ne nunde yahn ne, cuenecạhco ne nducuahn che chahn ne, ne cuiquendi ne. Ndete che hua nuhn ino ne ne, adenạn ndạ tạn nduhcạ che rendạ sạhn duco, che nde hua devano ne deh ura, ne dín castigo nchuhn.

4 Andahre tihcą ne, retuma
ino ne min yąn Sardis te
neve ihyan che metah detoh
ye chedave yahn ye. Ihyan
chahn ne, conduco ye u,
cuahtenun ye tino cua. Tihcą
redin yahn, te dave yavenąn
ye.
5 Ihyan che cocha ye
quendąh ye ne, cuahtenun
ye tino cua, ne hua ntihné
che duche ye nąn libro che
rihquentiyon che cuahtenan
ihyan vahchetero cuahn
dąma. Tahque ndah ne,
ndevá ihyan nąn Chidá mąn,
nąn ángel yahn ye mąn.
6 Nchuhn ihyan ndiyąco,
cuendedecadino ndah ne
che tihcą rąhn Vaco
Dendiohs ri nchuhn."
7 'Namin codiron yahn
sąhn che rahndudo se ndudo
yahn Dendiohs che quenan
se yąco che va yąn Filadelfia:
"Cuihcovan nchuhn yahn
Ihyan che dave ye nąn
Dendiohs mąn, cuąco
nducuahn ndudo yahn ye
mąn, ihyan min che quenan
cuma ye lląve yahn rey
David. Cuahn che nąhne ye
ne, nde ąma ihyan hua co
necąhde ye, ne cuahn che
necąhde ye ne, nde ąma
ihyan hua co nąhne ye. Rąhn
ye tuhcą:
8 U devanó nducuahn che
redin nchuhn. Chacondah
chendevah cąva ne, ne nde
ąma ihyan hua co necąhde
ye. Andahre hua nduh
rigonun chihve ne ne, ate
retumacąh ne yahn ndudo
yáhn, ne hua racondąh
vedąme ne u.
9 Rąhn rí nchuhn che
ndąhco ndiyá sąhn rihncheh
che ndi cuande se lądo yahn
chundah, ndere rąhn se che
sąhn nación yahn Israel se.
Dín che cahntihya se nąn
nchuhn cąva che codevano
se che yahinó nchuhn.
10 Redinahn nchuhn che
rihquentiyón yahn che
chenan cuma ne
vedechahtino. Chemin che
ndedevához nchuhn yahn
castigo che va che co
nducoyąca ihyan iyehnse.
11 A nun chí. Codin ne
cudądo ntiyon che chenan
ne cąva che nde ąma ihyan
hua ndąhco ndiya ye
nchuhn, detohnan ye ntiyon
yahn ne, din ye che hua
nuhnde menun yahn ne.
12 Ihyan che cocha ye
quendąh ye ne, ąma ndah ro
yahn ye. U dín che conąn ye
nąn che rihquentiyon
Dendiohs yáhn, ne hua ndą
ro che ndiquendąh ye min.
Nąn ye ne, cuaconáhn che
duche Dendiohs yáhn mąn,
che duche yąn yahn ye,
Jerusalén ra mąn, che chi
nde vahchetero nde nąn va
ye. Namin dirún che duché
quenuma ra.
13 Nchuhn ihyan ndiyąco,
cuendedecadino ndah ne
che tihcą rąhn Vaco
Dendiohs ri nchuhn."
14 'Namin codiron yahn
sąhn che rahndudo se ndudo
yahn Dendiohs che quenan
se yąco che va yąn Laodicea:
"Tuhcą rąhn Ihyan che
devano cuąco ye mąn, che
rąhn ye ndudo cuąco mąn,
ihyan min che nduco
Dendiohs dendah ye

nducuahn:
15 U devanó nduhchạn nchuhn nạn ntiyon yáhn;
nde huane ihno ne, nde
huane iche ra ne. Tahque
ndah ne ndete che cuiquendi
ne numa ino ne, o ạma yune
no cuihcomạn ne.
16 Ate nducote vatemạn
ino ne ne, tahque ndah che
cuacondạh vedạmé nchuhn.
17 Nchuhn ne, rạhn ne che
ạma va yahn ne, che ạma
ndạhcạ rahno ne, che nde
ạma vederetạhn yahn ne
metah. Me nde hua
retumacadino ne che ạma
ndạche chenan ne mạn, ạma
chevạh ne mạn. Anduhnecạ
ndete ve nạn ne mạn,
anduhnecạ ndete che
devạne ne mạn.
18 Chemin che riyạhvé
nchuhn che dinahn ne
ndudo yáhn. Chemin ne,
anduhnecạ diyạhnguạn
ndah cạva ne, cạva che co
niyon ne nduhcạ ihyan
cuihca. Che dinahn ne
ndudo yáhn, quendi ne yune
yáhn ne, anduhnecạ che
cuahtenun ne tino cua, ne
ametah cora vedecuihno
yahn ne che anduhnecạ
ndete che devạne ne. Namin
cochihve yahn ne nduhcạ ico
che cuih ne ndutinạn ne
cạva che co ro nạn ne.
19 U ne, riyạhvé mạn, redín
castigo mạn, nducoyạca
ihyan che yahinó ihyan.
Chemin che codin nun ino
nchuhn, ne cuento ino ne
nunde yahn ne.
20 Condihche nchuhn. U
ne, riyạhvé ihyan. Ihyan che
rihcovan ye ndudo yáhn, ne
renevahnecun ye u ne,
conducó ihyan, dạma chéh
dạma cúh nduco ye.
21 Ihyan che dinahn ye nde
nạn cuihnonan ne, cạh yuné
che nduco ye cuhnde ye nạn
che vá rihquentiyón, nduhcạ
che dinahn mán, ne vá dạma
nduco Chidá nạn che
rihquentiyon ye.
22 Nchuhn ihyan ndiyạco,
cuendedecadino ndah ne
che tihcạ rạhn Vaco
Dendiohs ri nchuhn."

4

Rendeva ihyan yavenạn Dendiohs vahchetero

1 Chihno min ne,
ndihcheró vạn yạhnde yáhn
ạma chendevah che
quendah vahchetero.
Tuhme ángel che rạhn ye
nducó menạn me ne, rạhn
tun ye. Ạma yudo ndudo ye
anduhnecạ ạma trompeta
cuahn che retive ihyan.
Rạhn ye:
—Cochi muhn, ne nahmé
di dehtenduh che va che co.
2 Ndetạhno din Vaco Ndah
yahn Dendiohs che
anduhnecạ ndete che
vahchetero quenún, ne
ndihcheró ạma ihyan che va
ye nạn che rihquentiyon ye.
3 Me ihyan min ne, ạma
diyạhn ro ye anduhnecạ tu
diyạhn che duche jaspe mạn,
cornalina mạn. Netạhn
cuaco nạn va ye ne,
quendihco ạma che decạ ro
curecuhnde decạ ro, ne ạma
diyạhn ro nduhcạ che ro tu
che duche esmeralda.
4 Numa ndive chihto nạn
che va ihyan ndinạn me ne,
vate ndico cun indihte nạn

che rihquentiyon ye. Ihyan chahn ne, chenun ye tino cua, ne chenun tin ye corona diyąhnguąn.

5 Nąn che va ihyan ndinąn me ne, ą̄ma riya cuah mąn, ą̄ma rine dąve mąn, ą̄ma yudo ri mąn. Cuąco nąn che rendihchero ihyan ndinąn me ne, riche ndache yąhn, ne checadinó te chemin che Vaco Ndah yahn Dendiohs.

6 Ndiyąhn cuąhn menąn nąn che va ye ne, decą̄ ro tuyuno decą̄ ro. Ą̄ma chahte anduhnecą̄ ą̄ma vine.

Netąhn cuaco nąn che va ihyan ndinąn me ne, vate cun che decą̄ ro ite decą̄ ro, ne ą̄ma ndeh ndutinąn chenan cuąhn menąn mąn, cuąhn vedą̄me mąn.

7 Ą̄ma ne, decą̄ ro león decą̄ ro, tą̄ma ne, decą̄ ro itenine decą̄ ro, tą̄ma ne, decą̄ ro nąn ihyan decą̄ ro nąn, ne tą̄ma ne, decą̄ ro ihya che quendihco te devąn yuhne decą̄ ro.

8 Queri ą̄ma che decą̄ ro ite decą̄ ro me ne, chenan ą̄n reche, ne ą̄ma ndeh ndutinąn chenan cuąhn vedą̄me mąn, cuąhn menąn mąn, mąn reche mąn. Nde ro nde rąhn hua reguan rendeva yavenąn ihyan ndinąn me, rąhn tuhcą̄:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih
che quenan cuma ne
vederihquentiyon che
tahque chahte, ą̄ma
ndah ne, ametah nde
ą̄ma nunde yahn ne.

Va ne numacuahn ro; hua
ndą̄ ro che cuihno
vederihquentiyon
yahn ne.

9 Queri ą̄ma yune che rendeva che decą̄ ro ite decą̄ ro me yavenąn ihyan ndinąn me che va ye numacuahn ro mąn, renecąh nundihve cuahn ihyan mąn ne,

10 nduh che ndico cun indihte chahn ne, rehntihya ye nąn ihyan min, rendeva ye yavenąn ye. Numacuahn vedenecun rihntą̄ve queri ą̄ma ye corona yahn ye nąn ye, ne rąhn ye:

11 Dihve nuhn Dendiohs,
redin yahn che ndeva
nducoyąca ihyan
yavenąn ne,
te quenan cuma ne
vederihquentiyon
chahte, dendah ne
nducuahn che va.
Ndete che hua ndih ne, nde
metah dehva.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, ndondą̄ tąh ye cą̄ca che chenan ndache sello

1 Namin ndihcheró che ihyan ndinąn me ne, nda ye ą̄ma cą̄ca ndechetive tąh cuąco ye. Cą̄ca me ne, ndirun cuąhn chete mąn, cuąhn vedą̄me mąn, ne ntude chiche, chenan ndache sello.

2 Namin ndihcheró ą̄ma ángel che ą̄ma detino ye, ne chihneván che numa dito tumerune ye:

—¿A va ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello, ntąh ye cą̄ca cuh ne?

3-4 Ate numachahte iyehnse mąn, vahchetero mąn, vąn tenąhn mąn ne,

hua quendạh nde ạma ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello chahn, ndihchenan ye cạca me, ne chemin che ạma chi rán, nde chacó ura min.

5 Tuhme rạhn ạma cha indihte chahn ri ye u:

—Ametah cueque. Ngạ ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye vạn ndạta yahn Judá mạn, David mạn. A chicha ye dinahn ye ntiyon che quenan cuma ye, ne co ndeh ye nduh che ndache sello, ntạh ye cạca tih.

6 Tuhme ndihcheró ạma itecuche lihn che a ndero ndi che a nihno ihyan ite ro menạn, ndi te vedino, nti te nino nạn va ihyan ndinạn me, mendạhn nạn che chenun nduh che cun che decạ ro ite decạ ro me mạn, nduh che ndico cun indihte chahn mạn. Chenan ndache dihne te mạn, ndache ndutinạn te mạn. Checadinó te itecuche lihn me ne, a Dihvo vo Jesucristo. Che chenan ndache dihne te ne, conahn che ạma yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. Che chenan ndache ndutinạn te ne, conahn che Vaco Ndah yahn Dendiohs che rahn numachahte iyehnse ne, quenun ihyan.

7 Tuhme chahn ye, ne ndondạ tạh ye cạca me che nda ihyan ndinạn me tạh cuạco ye.

8 Ura che chetạh ye cạca me ne, cuahn nduh che cun che decạ ro ite decạ ro me, ne chehntihya nạn ye. Namin nduh che ndico cun indihte chahn ne, cuahn ye chehntihya ye nạn ye, nda queri ạma ye ạma arpa mạn, ạma cu diyạhnguạn che richenun cuhn mạn. Checadinó te yạhme cuhn me ne, chemin ndudo che revạh ihyan yahn Dendiohs.

9 Tuhme canạn rita nduh che cun che decạ ro ite decạ ro me mạn, indihte chahn mạn, ạma himno ra che tuhcạ:

Ndih ne, redin yahn che
ndondạ tạh ne cạca me, ndeh ne sello yahn,
te chihno ihyan iyehnse
ndih, ne chera yun yahn ne cạva che ndedevahn ne ihyan queri ạma nación mạn, queri ạma nạn ndạta yahn ye numachahte iyehnse mạn, queri ạma nạn devạco mạn, nedin yahn Dendiohs ihyan.
10 Ihyan chahn ne, din ne che chi ye ihyan yahn Dendiohs mạn, chi ye anduhnecạ chidocuyạn che cuahtenan ye nạn ntiyon yahn ye mạn.
Ihyan chahn ne, cạhcantiyon ye ihyan iyehnse.

11 Tuhme ndihcheró che ạma yạhn ángel ndito ye ntạhn cuaco nạn che va ihyan ndinạn me mạn, nạn che chenun nduh che cun che decạ ro ite decạ ro me mạn, nduh che ndico cun indihte chahn mạn, ne chihneván

12 che a̱ma dito ra̱hn ye tuhca̱:
Ihyan tih che chih ye nduhca̱ a̱ma itecuche lihn che ndi te vedino ne,
redin yahn che ndeva nducoya̱ca ihyan yavena̱n ye, te quenan cuma ye vederihquetiyon chahte ma̱n, va ta̱h ye nducuahn che va ma̱n, nducuahn vededevano ma̱n.
13 Tuhme nducoya̱ca ihyan che vate ye vahchetero ma̱n, ihyan che vate ye iyehnse ma̱n, tena̱hn ma̱n, nducoya̱ca na̱n ite che vate te iyehnse ma̱n, va̱n nuniya̱hn ma̱n, nde nducuahn dehtenduh che va ne, ra̱hn tuhca̱:
Dendiohs che va ne rihquentiyon ne ma̱n, Dihve nuhn che chih ne nduhca̱ a̱ma itecuche lihn che chi te vedino ma̱n,
ndeva nuhn yavena̱n nchuhn cuahn da̱ma, te a̱ma yudo vederihquentiyon chenan cuma ne.
14 Namin nduh che cun che deca̱ ro ite deca̱ ro me ne, ra̱hn:
—¡Tihca̱!
Tuhme nduh che ndico cun indihte chahn ne, chehntihya ye, ndeva ye yavena̱n Dendiohs, ihyan min che va ye numacuahn ro.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, ndeh ye sello che chenan na̱n ca̱ca me

1 Chihno min ne, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca̱ a̱ma itecuche lihn che chi te vedino ne, ndihcheró che ndeh ye a̱ma sello chahn, ne chihnevá̱n che ya̱hve a̱ma cha che deca̱ ro ite deca̱ ro me u. A̱ma yudo ndudo nduhca̱ che rine da̱ve, ne ra̱hn:
—¡Cochi condihchero!
2 Tuhme ndihcheró a̱ma caba̱llo cua, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndonda̱ ta̱h ye a̱ma corona, ne cuahn ye nda̱hco ndiya ye ihyan iyehnse, nda ye a̱ma nducoruhnde nduco yave.
3 Cuahn che ndeh Dihvo vo ta̱ma sello ne, chihnevá̱n che ya̱hve ta̱ma che deca̱ ro ite deca̱ ro me u:
—¡Cochi condihchero!
4 Tuhme ndihcheró a̱ma caba̱llo cua̱h, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndonda̱ ta̱h ye vederihquentiyon che din ye che cuahtecuhma ihyan iyehnse, ca̱hno ye vih. Namin ndonda̱ ta̱h ye a̱ma espa̱da chahte.
5 Cuahn che ndeh Dihvo vo ta̱ma sello na̱n che chi ino ne, ya̱hve ta̱ma che deca̱ ro ite deca̱ ro me u:
—¡Cochi condihchero!
Tuhme ndihcheró a̱ma caba̱llo cuan, ne ihyan che quendudo ye ite ne, nda ye a̱ma ica̱de.
6 Chihnevá̱n a̱ma ndudo che chica na̱n che chenun nduh che cun che deca̱ ro ite deca̱ ro me che ra̱hn tuhca̱:
—Codin che cuhnde cuico nde atena̱n a̱ma kilo trigo o ino kilo cebada nda̱ca ihyan

yahn che din ye ntiyon ą̄ma ro. Ate hua decuihne yą̄hn olivo mą̄n, dihyo uva mą̄n, cą̄va che ndą̄ca aceite mą̄n, vino mą̄n.

7 Cuahn che ndeh Dihvo vo tą̄ma sello ną̄n che a chi cun ne, yą̄hve tą̄ma che decą̄ ro ite decą̄ ro me u:

—¡Cochi condihchero!

8 Tuhme ndihcheró ą̄ma cabą̄llo cuą̄n, ne checadinó te ihyan che quendudo ye ite ne, a ihyan min che vederih. Cuą̄hn vedą̄me ye ne, cuahn tą̄ma ihyan, ihyan min che duche ye Ną̄n Che Chenan Rino Tenąhn. Ihyan chahn ne, ndondą̄ tą̄h ye vederihquentiyon che din ye che cuhnde cą̄nda mą̄n, cuhnde cuico mą̄n, cuhnde cah mą̄n, cą̄hno ite tą̄n ihyan mą̄n, ne coh a nahn mą̄hn va ihyan iyehnse.

9 Namin min va ą̄ma nąn ta, ne cuahn che ndeh ye tą̄ma sello nąn che a chi uhn ne, mą̄n nąn ta me ne, ndihcheró nducoyą̄ca ihyan che chihno ihyan iyehnse ihyan yahn che chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs mą̄n, cahndudo ye mą̄n.

10 Ihyan chahn ne, numa dito ye rą̄hn ye:

—Dihve nuhn Dendiohs, ndih che ą̄ma ndah ne, ne redinahn ne ndudo yahn ne, ¿ticuą̄hn techecą̄de ne yahn nuhn, din ne castigo ihyan iyehnse che chihno ye nuhn ne?

11 Tuhme ndondą̄ tą̄h ihyan chahn tino cua che cuahtenun ye, ne rą̄hn Dendiohs ri ye ihyan che cuahte tuhno ca ye nde conan ndą̄ nducoyą̄ca ihyan che namin ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, redin ye ntiyon yahn ye, che a va cą̄de che cą̄hno ihyan iyehnse ihyan nduhcą̄ che chihno ye ihyan chahn.

12 Cuahn che ndeh Dihvo vo tą̄ma sello nąn che chi ą̄n ne, ndihcheró che ą̄ma nuhn yą̄hn. Yą̄hn ne, ą̄ma chi cuan, nduhcą̄ che ro tino cuan ro. Iyo ne, ą̄ma chi cuą̄h nduhcą̄ che ro yun ro.

13 Iyon ne, chera numachahte iyehnse nduhcą̄ che ra higo cuahn che rano yuhne tą̄n.

14 Dehtenduh che chenan nąn ro ne, chihno anduhnecą̄ che nedihno chi. Ico mą̄n, yą̄hn cuma che vate vą̄n nuniyą̄hn mą̄n ne, chihno ndahchetą̄hn.

15 Tuhme nducoyą̄ca ihyan che chenan cuma ye vederihquentiyon mą̄n, ihyan ndinąn mą̄n, ihyan nąhn mą̄n, ihyan cuihca mą̄n, ihyan ndinąn yahn sandą̄do mą̄n, ihyan che redin ye ntiyon yahn ihyan mą̄n, ihyan che redin ye ntiyon yahn mą̄n ye mą̄n, nducoyą̄ca ihyan chahn ne, chahtenun ndeh ye chete iviyą̄va mą̄n, tinduh rendah tu mą̄n.

16 Nde ą̄ma nahn ye che ico mą̄n, yą̄va mą̄n, cora ndudo ihyan cą̄va che chendih ihyan, ne Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye mą̄n, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhcą̄ ą̄ma itecuche lihn che chi te

vedino, ihyan min che
quenan cuma che din ye
castigo ihyan chahn
numacuahn vedetạn mạn
ne, hua ndihchero ye ihyan,
17 te a ndạ ro che co ye
castigo yah, ne nde ạma ye
hua cocha ye.

7

Ihyan nación yahn Israel che ndeva Dendiohs

1 Chihno min ne,
ndihcheró cun ángel che
vatendi ye ntạhn cuaco
iyehnse. Ihyan chahn ne,
nda ye vederihquentiyon
che hua cuahnecun ye che
cuano yuhne numachahte
iyehnse, ndiyạhn mạn, vạn
yạhn mạn, nạn nuniyahn
mạn.
2 Namin ndihcheró tạma
ángel che ndạ ye, cochi ye
cuạhn nạn che riquendạh
yạhn, nda ye sello yahn
Dendiohs, ihyan min che va
ye vahchetero. Rạhn ángel
me numa dito ye ri ye nduh
che cun combiero yahn ye
che vatendi ye iyehnse,
ihyan chahn che nda ye
vederihquentiyon che din ye
che chuhrihn ihyan iyehnse:
3 —Codin nchuhn cudạdo
che hua cuano yuhne tạn
ndiyạhn mạn, vạn yạhn
mạn, nạn nuniyạhn mạn,
numạnahn che metah nahn
vo sello chata nducoyạca
ihyan yahn Dendiohs yuhn
vo.
4 Tuhme chihneván
nduhva yạhn ihyan nación
yahn Israel che chenan sello
ihyan, ne ri ye ạma ciento
quenan o raco cun mil ihyan
chahn.
5 Nạn ndạta yahn Judá ne,
ndichio mil ye, nạn ndạta
yahn Rubén ne, ndichio mil
ye, nạn ndạta yahn Gad ne,
ndichio mil ye,
6 nạn ndạta yahn Aser ne,
ndichio mil ye, nạn ndạta
yahn Neftalí ne, ndichio mil
ye, nạn ndạta yahn Manasés
ne, ndichio mil ye,
7 nạn ndạta yahn Simeón
ne, ndichio mil ye, nạn ndạta
yahn Leví ne, ndichio mil ye,
nạn ndạta yahn Isacar ne,
ndichio mil ye,
8 nạn ndạta yahn Zabulón
ne, ndichio mil ye, nạn ndạta
yahn José ne, ndichio mil ye,
ne nạn ndạta yahn Benjamín
ne, ndichio mil ye.

Ạma yạhn ihyan chenun ye tino cua

9 Chihno min ne,
ndihcheró ạma yạhn ihyan
che chica ye numachahte
iyehnse, queri ạma nación
mạn, queri ạma nạn ndạta
yahn ye mạn, queri ạma nạn
devạco mạn. Nto dạma
nducoyạca ye, vatendi ye
cuạhn menạn nạn che va
Dendiohs mạn, nạn che nti
Dihvo vo, ihyan min che chih
ye nduhcạ ạma itecuche lihn
che chi te vedino nạn
Dendiohs mạn. Ạma yạhn
ihyan chahn che nde ạma
ihyan hua co cạh duche ye
ihyan. Chenun ye tino cua,
chetah tạh queri ạma ye yạta
iyon.
10 Rạhn nducoyạca ye
numa dito tuhcạ:

Ndih Dendiohs yahn nuhn
che va ne
rihquentiyon ne mạn,
ndih Dihve nuhn che chih ne
cạva nuhn nduhcạ
ạma itecuche lihn che
chi te vedino mạn,
rendeva nuhn yavenạn
nchuhn che
ndedevahn ne nuhn.
11 Namin nducoyạca ángel
vatendi ye ntạhn cuaco nạn
va ihyan ndinạn me mạn,
nạn che chenun nduh che
cun che decạ ro ite decạ ro
me mạn, nduh che ndico cun
indihte chahn mạn, ne
chehntihya ye, ndeva ye
yavenạn Dendiohs.
12 Rạhn ye:

—¡Tihcạ! Redin yahn che ndeva nducoyạca nuhn yavenạn ne, nte nuhn nundihve cuahn ndih numacuahn ro, te quenan cuma ne vederihquentiyon chahte mạn, nducuahn vededevano mạn, ne hua ndạ ro che cuihno.

13 Tuhme tumerune ạma cha indihte chahn u:

—Ihyan sih che chenun ye tino cua ne, ¿a devene duh ihyan ye mạn, ti chica ye mạn ne?

14 Ndahconán yahn ye:

—Hua devanó, ate rạhcó te a devano mạn ne.

Tuhme rạhn ye ri ye u:

—A ihyan sih che chuh ye vedeyah che chihnde iyehnse. Chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhcạ ạma itecuche lihn che chi te vedino nạn Dendiohs. A ndevahn ye. Anduhnecạ ndete che nạno ye tino yahn ye, ndo cua nduco yun yahn Dihvo vo.

15 Chemin che chenun ye muhn vahchetero, rendeva ye yavenạn Dendiohs nde ro nde rạhn. Dendiohs ne, conduco ye ihyan, din ye cudạdo ihyan.

16 Ametah chuhrihn ye, nuhn ye che cheh ye mạn, che cuh ye mạn, ametah chuhrihn ye, cuahtenun ye vạn yạn mạn, vạn ihno mạn,

17 te nduhcạ che redin ihyan cudạdo itecuche yahn ye, riquenda ye ite, rih te nune ne, tihcạ din Dihvo vo Jesucristo cudạdo ihyan chahn, ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ihyan chahn ne, din Dendiohs che ạma co yeno ye, ametah ndaconan cadino ye deh che vederạn mạn, deh che cuaco ye mạn.

8

Ndeh Dihvo vo Jesucristo tạma sello nạn chi ndache

1 Cuahn che ndeh Dihvo vo tạma sello nạn che chi ndache ne, co tenduh mạhn ura ạma chi dihn vahchetero.

2 Chihno min ne, ndache ángel chahn che vatendi yạn ye nạn Dendiohs ne, ndihcheró che ndondạ tạh ye ạma trompeta queri ạma ye.

3-4 Tuhme ndạ tạma ángel, nda ye ạma cu diyạhnguạn che richenun cuhn, ne cuahn ye nạn ta diyạhnguạn me che va nạn Dendiohs. Ndondạ tạh ye ạma ndeh cuhn cạva che cạhquiyạhn

ye, ne cą yąhme yahn ura
che revąh ihyan yahn
Dendiohs.
5 Cuahn che chihno chiche
cuhn me ne, chetąh ángel me
nducoyąhn nąn ta, chih ye
chete cu che richenun cuhn
me, ne chihtera ye
numachahte iyehnse.
Ndetahno nuhn yąhn mąn,
chiya cuah mąn, chine dąve
mąn, ąma yudo chi mąn.

Tive ángel chahn trompeta

6 Tuhme chahteyąn ángel
chahn cąva che tive ye
trompeta yahn ye.
7 Cuahn che tive ąma ye
ne, chera yun mąn, yąhn
mąn, yun mąn, numachahte
iyehnse, ne chihno chiche a
nahn mąhn yąhn mąn, a
nahn mąhn yąhn rahte mąn,
nducuahn chano mąn.
8 Cuahn che tive tąma
ángel ne, ąma che decą ro ico
decą ro, ąma riche,
chendąhnun chete
nuniyąhn, ne a nahn mąhn
nuniyąhn ndącondą yun.
9 Namin bąrco che
vatechica nąn nuniyąhn ne,
a nahn mąhn va chihno
ndeh, ne a nahn mąhn va ite
che chenun te vąn nuniyąhn
chihno chih te.
10-11 Cuahn che tive tąma
ángel nąn che a chi ino ye ne,
ąma iyon ndico che duche
Ajenjo, ąma riche, chica nąn
ro, chera vąn nune che va
iyehnse, ne a nahn mąhn va
ico mąn, vąco nune mąn,
ndącondą nune yą. Ąma
yąhn ihyan chih ye, din nune
yą me.
12 Cuahn che tive tąma
ángel nąn che a chi cun ye ne,
chihno a nahn mąhn dave
yahn yąhn mąn, dave yahn
iyo mąn, dave yahn iyon
mąn, ne a nahn mąhn yąhn
ne, chiya dąh mąn, a nahn
mąhn yąn ne, hua
quendihco dave iyo mąn.
13 Tuhme ndihcheró ąma
ángel che quechica ye devąn
yuhne nąn mąhn nąn ro, ne
chihneván che rąhn ye numa
dito ye:
—Chevąh ihyan iyehnse,
¡ąma yah rí cąva ye cuahn
che tive te ino ángel chahn
trompeta yahn ye!

9

1 Cuahn che tive tąma
ángel nąn che a chi uhn ye
ne, ndihcheró ąma ihyan che
decą ro iyon decą ro ye,
chica ye nąn ro, chiya ye
ndiyąhn. Ndondą tąh ye ąma
lląve yahn infierno.
2 Ndetąhno che nąhne ye
ne, quendąh yąhme nduhcą
che riquendąh nąn ąma
horno chahte, ne ąma chi
mąn numachahte.
3 Vąn yąhme me ne,
quendąh yąhcadąhn che
chenąn cuma te
vederihquentiyon nduhcą
vederihquentiyon che
chenąn cuma itedahn.
4 Din Dendiohs che hua
cheh te chano mąn, yąta
yahn yąhn mąn, atenąn
ihyan che hua chenan sello
yahn Dendiohs chata ye va
che din tąn te nduco ye.
5 Cahnecun Dendiohs che
cąh te ihyan chahn chete che
uhn iyo, ate hua cahnecun
ye che cąhno te ihyan. Ąma
rendih run yahn te nduhcą

che rendih run yahn itedahn.
6 Checadinó te cuahn che conahn chemin ne, ą̈ma nahn ihyan che coh ye, ate metah vederih cą̈va ye ro min, te va che co ye castigo.
7 Yą̈hcadą̈hn chahn ne, ą̈ma vateyą̈n te nduhcą̈ che rahteyą̈n cabą̈llo che rahn te vą̈n cą̈nda. Tin te ne, chenan ą̈ma nąn che decą̈ ro corona diyą̈hnguą̈n decą̈ ro. Nąn te ne, decą̈ ro nąn ihyan decą̈ ro.
8 Yudo tin te ne, ą̈ma rahno nduhcą̈ yudo tin ndą̈hta. Dihyon te ne, nduhcą̈ dihyon león.
9 Dą̈te yahn te ne, nduhcą̈ cu che renun ticua sandą̈do che rendedevahn są̈hn tihcą̈. Cuahn che rą̈ te ne, ą̈ma yudo rahco reche te nduhcą̈ che rahco cą̈rro che rindą̈ yuhdo vą̈n cą̈nda.
10 Nducodahn te ne, chendudo yą̈n yahn nduhcą̈ itedahn, ne va vederihquentiyon yahn cą̈va che cą̈h te ihyan chete che uhn iyo.
11 Angel yahn infierno che ndinąn ye yahn te. Devą̈co hebreo ne, duche ye Abadón, ne devą̈co griego ne, duche ye Apolión. Tihcą̈ duche ye, te ihyan min che redecuihno ye ihyan.
12 Nduco chemin ne, a chuh ą̈ma nąn vedeyah, ate renda ca te o.
13 Cuahn che tive tą̈ma ángel nąn che a chi ą̈n ye ne, chihneván ą̈ma ndudo che chica nąn ta diyą̈hnguą̈n me, vą̈n nduh che cun dihne te che ninetą̈ve me,
14 ne rą̈hn ri ángel che cade tive ye trompeta me:
—Cuentate nduh che cun ángel che nchiche ye chihto ico chahte che duche Eufrates.
15 Angel chahn ne, chenan rino ye nde ndą̈ ura min che ntą̈te ye, te chenan cuma ye ntiyon che ndą̈ ura min ne, va che cą̈hno ye a nahn mą̈hn va ihyan iyehnse.
16 Chihneván nduh va yą̈hn sandą̈do yahn ye che chendudo se yuhdo, ne ri se o ciento millón.
17 Ndihcheró che chenun se cu che duche coraza. Color yahn ne, cuą̈h mą̈n, cue nąn ro mą̈n, cuą̈n mą̈n. Cabą̈llo yahn se ne, nduhcą̈ nąn león tihchan nąn te. Chende te ne, riquendą̈ yą̈hn mą̈n, yą̈hme mą̈n, azufre mą̈n.
18 Nduco yą̈hn mą̈n, yą̈hme mą̈n, azufre mą̈n, che riquendą̈h chende te ne, chihno te a nahn mą̈hn va ihyan iyehnse.
19 Cabą̈llo chahn ne, chenan cuma te vederihquentiyon che cą̈hno te ihyan nduco chende te mą̈n, nducodahn te mą̈n. Nducodahn te ne, nduhcą̈ cu tihcą̈, ne nduco chemin ne, renuhn yah te ihyan.
20 Ihyan che ndevahn ye che hua chihno te ihyan ne, hua nto ino ye nunde yahn ye, quendi ye rendeva ye yavenąn vaco chihngą̈ mą̈n, dehtenduh che redendah mą̈n ye, redin ye dendiohs yahn ye mą̈n. Dehtenduh chemichan ne, redindah ye nduco diyą̈hnguą̈n mą̈n,

diyąhngua mąn, cu cuąn mąn, tu mąn, yąhn mąn, ne ndere chenan ndutinąn, ate hua ronąn, ndere chenan revan, te hua rihnevan, ndere chenan cąh, te hua rica.
21 Ihyan chahn ne, hua nahn cąhcomąn ye yune chihngą yahn ye. Tahque ndah ye ne, quendi ye rihno ye vih mąn, reduco ye mąn, redin cuah ye mąn, ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevąco nduco ye mąn.

10

Ąma ángel nda ye ąma cąca lihn
1 Chihno min ne, ndihcheró tąma ángel che detino ye chica ye vahchetero, chiya ye ndiyąhn. Quendihco ąma man ntąhn cuaco chihto nąn ye mąn, quendihco ąma curecuhnde nihno tin ye mąn. Nąn ye ne, ąma diyąhn ro nduhcą yąhn che quenan nąn ro. Cąh ye ne, nduhcą che ro ruchiyąhn tihcą ro.
2 Nda ye ąma cąca lihn nentąh ye. Chihno ye cąh cuąco ye nąn nuniyąhn, ne cąh cueh ye ne, chihno ye ndiyąhn.
3 Tuhme cah ye numa dito ye, ne ndudo ye ne, nduhcą ndudo león cuahn che retuhche te. Cuahn che cah ye ne, chihneván ndache yune ndudo che ąma yudo chenun nduhcą che rine dąve.
4 Chihno min ne, a va yąn che dirún deh conahn ndudo chahn, ate ndaconan chihneván tąma ndudo che chica vahchetero che rąhn nducó:
—Conun ine nduh che ndache ndudo che chihneven, ne hua diron.
5 Tuhme ángel me che nihno cąh ye nąn nuniyąhn mąn, ndiyąhn mąn ne, ndihcheró che chenihyon ye tąh cuąco ye nąn ro, ne chihneván che rąhn ye:
6 —Nde muhn nde nąn Dendiohs, ihyan min che va ye cuahn dąma mąn, ihyan min che dendah ye nąn ro mąn, iyehnse mąn, nuniyąhn mąn, nducuahn che va mąn, a nun cuahn conahn
7 ndudo yahn ye che cąh ye checadino ihyan profeta yahn ye, che nde hua devano ihyan ro menąn. Cuahn che tive tąma ángel nąn che a co ndache ye ne, conahn.
8 Tuhme ndudo che a chihneván menąn che chica vahchetero ne, ndaconan rąhn nducó:
—Cochi, cotah cąca che nda ángel che nti ye nąn nuniyąhn mąn, ndiyąhn mąn.
9 Tuhme cháhn nąn ángel chicá cąca me ihyan, ne rąhn ye ri ye u:
—Ngą, cocheh. Ura che cheh ne, ąma yąde chihn nduhcą che rihn nedih yahn, ate cuihno cheh ne, ndacondą yą.
10 Chéh cąca me, ne chinahn nduhcą che rąhn ángel me ri ye u.

11 Tuhme chihneván tạma
ndudo che rạhn ri u:
—Va ca ndudo che diron
yahn dehtenduh che va che
cuahno co ạma yạhn ihyan,
queri ạma nación mạn,
ndạta yahn ye mạn, devạco
yahn ye mạn, yahn che va
che cuahno co ihyan ndinạn
mạn.

11

O ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs

1 Chihno min ne, ndondạ
tạh ạma nducocạde, ne
chihneván che rạhn
Dendiohs ri ye u:
—Cuedecade yạco chahte
yáhn mạn, nạn ta mạn.
Namin codin doche ihyan
che chenun ye chete,
rendeva ye yavenán.
2 Ate hua decade cuạhn
chevah, te min ne, a ndondạ
tạh sạhn tạma nación, ne
condinun condinạhno se yạn
yáhn chete che o raco o iyo.
3 Cuedevene te dechúh o
ihyan che chenun ye tino
cuan, cuahndudo ye ndudo
yáhn chete che ạma mil
quendudo o ciento ino raco
ro.
4 Nạn Ndudo yahn
Dendiohs nạn che ndirun
yahn o yạhn olivo mạn, o
candelero mạn, che vatendi
nạn Dendiohs, ihyan min
che rihquentiyon ye iyehnse
ne, checadinó te chemin ne,
a yahn ihyan che o chahn
che cuahndudo ye ndudo
yahn Dendiohs.
5 Ndete che vate ihyan che
nahn din tạn ye nduco ihyan
chahn ne, quendạh
ruchiyạhn chende ye, ne
cuihno cuco ye. Nducoyạca
ihyan che din tạn ye nduco
ihyan chahn ne, va che coh
ye.
6 Cuahtenan cuma ihyan
chahn vederihquentiyon
cạva che din ye che hua cuan
co numanahn che
cuahndudo ye mạn, che din
ye che nune ne, ndacondạ
yun mạn, che din ye che
cuhnde nducuahn nạn
vedeyah iyehnse adehno ura
che nahn ye mạn.
7 Ate cuahn che a dinahn
ye ntiyon che cuahtenan
cuma ye ne, quendạh ạma ite
tạn nạn infierno, cuhma te
nduco ye, ne cạhno te ihyan.
8 Cotạve ye cuạn yune
viyạn, yạn chahte me nạn
che quenan yạh Dihvo vo
Jesucristo. Nạhn cuạn ne,
rạhn ihyan te yạn min ne, a
nahn dạma nduco Egipto
mạn, nduco Sodoma mạn.
9 Nducoyạca ihyan, queri
ạma nación mạn, ndạta yahn
ye mạn, devạco yahn ye mạn
ne, ndihchero ye tenạhn
chahn chete che ino ro
quenan mạhn, ne hua
cuahnecun ye che cuehche
ye.
10 Ihyan iyehnse ne, ạma
co yeno ye cuahn che coh
ihyan chahn, nde tuno
dechuh ạma tạma ye vedino
yahn vih. Ạma co yeno ye
che coh ihyan chahn, te ạma
chuhrihn ye yahn
vederihquentiyon che
cuahtenan cuma ye.
11 Ate cuihno ino ro
quenan mạhn ne,
ndedetuhche Dendiohs

ihyan, ne nducoyąca ihyan
che ndihchero ye ne, ąma
dihya ye co.
12 Cahnevan ihyan chahn
ąma ndudo che cąca nąn ro,
ąma dito cąhma nduco ye:
—Cochi nchuhn.
Tuhme nducoyąca ihyan
che hua ri rendihche ye
ihyan chahn ne, ndihchero
ye che ndą ye vahchetero
vąn man.
13 A ura min no ąma nuhn
yąhn, ne ąma ndeh cuąn
cora vah viyąn, coh ndache
mil ihyan. Ihyan che hua coh
ye ne, ąma dihya ye co, nde
tuno ndeva ye yavenąn
Dendiohs, ihyan min che va
ye vahchetero.
14 Nduco chemin ne, co o
yune che cuhnde vedeyah,
ate renda ca tąma.

Nąn che chi ndache ángel che tive ye trompeta

15 Cuahn che tive tąma
ángel nąn che a chi ndache
ye ne, chihneván che ąma
yudo chenun ndudo yahn
ąma yąhn ihyan vahchetero
che rąhn tuhcą:
Nducuahn
vederihquentiyon che
va iyehnse ne, a
ndondą tąh
Dihvo vo Dendiohs mąn,
Dihvo vo Jesucristo,
ihyan min che dechuh
ye, ndedevahn ye
ihyan iyehnse mąn.
Dihvo vo Dendiohs
cąhcantiyon ye
numacuahn ro.
16 Tuhme nduh che ndico
cun indihte chahn ne,
chehntihya ye, ndeva ye
yavenąn Dendiohs,
17 ne rąhn ye:
Dihve nuhn Dendiohs che
ąma chahte
vederihquentiyon
quenan cuma ne mąn,
che va ne numacuahn
ro mąn,
rente nuhn nundihve cuahn
ndih
yahn che chihco ro ne
vederihquentiyon
chahte yahn ne mąn,
canąn rihquentiyon ne
numa dito ne mąn.
18 Chi tąn ihyan iyehnse,
ate a ndą ro che cuhnde cąde
yahn nducoyąca ye
mąn, tenąhn man,
din ne castigo ihyan che hua
ri rendihche ye ndih
mąn,
decuihno ne ihyan che
redetohnan ye
iyehnse mąn.
A ndą ro che ndeva ne ihyan
profeta yahn ne mąn,
nducoyąca ihyan yahn ne, a
chahte o hua chahte
vederihquentiyon
chenan cuma ye mąn.
19 Tuhme vahchetero nąn
che va Dendiohs ne,
ndihcheró yave nąn che
quenun ndah ndudo che cąh
ye che ndedevahn ye ihyan
yahn ye. Ura min ąma nuhn
yąhn mąn, ąma chiya cuah
mąn, ąma chine dąve mąn,
ąma chera yun mąn.

12

Ihyan ndąhta che cuhn ite tąn nduco ye

1 Vąn yąhnde yáhn ne,
ndihcheró che chinahn ąma
vederihno nąn ro. Chihnde
ro ąma ihyan ndąhta che

decą ro dave yahn yąhn decą ro tino yahn ye mąn, che quenun tin ye ąma corona che chenan ndichio iyon mąn, ne cuąhn ndiya cąh ye ne, quenan iyo.

2 Ihyan min ne, rah ye che a ra yah chete ye, te ndą ura che cuacoyąhn ye.

3 Tuhme chihnde ro ąma ite tąn che ąma yu cą te. Ite min ne, cuąh te, ne chenan ndache tin te mąn, ndiche dihne te mąn. Queri ąma tin te ne, quenun ąma corona.

4 A nahn mąhn va iyon che chendihco nąn ro chihtera te nde ndiyąhn nduco nducodahn te. Chandi yąn te nąn ihyan ndąhta me cąva che cheh te dąya ye ndetąhn che cuhndeyąn.

5 Ihyan ndąhta me ne, chacoyąhn ye ąma decuąh chąhn che a va cąde che cąhcantiyon numachahte iyehnse. Ąma chahte vederihquentiyon conan cuma, nde ąma ihyan hua co ndąhco ndiya ye. Ate hua chi cheh te decuąh me, te ndeva Dendiohs, chaconahn ye nąn vederihquentiyan yahn ye.

6 Tuhme chano ihyan ndąhta me, cuahn ye conan ye ąma cuąn yąhn nąn che metah duhva nąn che a ndihcoyąn Dendiohs. Min cąhcacheh ye ihyan chete che ąma mil quendudo o ciento ino raco ro.

7 Adive ne, Miguel nduco ángel che rihquentiyon ye ne, cuhn ye nduco ite tąn me mąn, ángel yahn te mąn.

8 Hua chicha te, ne ametah chi chahtenan te vahchetero nduco vih.

9 Tahque ndah ne, chacondąh ye ite nduco ihyan yahn te nde ndiyąhn. Ite tąn me ne, a chemin che chundah, sąhn min che ndacondą se cu ro menąn me mąn, sąhn min che quechica numachahte iyehnse, rihncheh se ihyan mąn.

10 Tuhme chihneván ąma ndudo vahchetero che ąma dito rąhn:

—A chihco ro Dendiohs yuhn vo vederihquentiyon chahte che quenan cuma ye, a ndero ndi che a ndedevahn ye ihyan yahn ye. Dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, cąva che ndedevahn ye ihyan iyehnse, ne a ndą ro che ndondą tąh ihyan min vederihquentiyon, cuanąn cąhcantiyon ye. Tihcą, te a denda chundah, sąhn min che ricanunde se yahn dihno vo nąn Dendiohs nde ro nde rąhn.

11 Dihno vo chahn ne, ndąhco ndiya ye vederihquentiyon yahn se, te chi chahtino ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhcą ama itecuche lihn che chi te vedino nąn Dendiohs, quendi ye cahndudo ye Ndudo Ndah yahn ye, nde hua din vąh ye sąhn andahre va che coh ye.

12 Chemin che nchuhn che vate ne vahchetero ne, cuahte ne vedeyeno. Me nchuhn che vate ne iyehnse mąn, che vatechica ne nąn nuniyąhn mąn ne, ¡yah rí cąva ne!, te nducote denda

chundah ne, numacuahn vedetạn cochi se vạn nchuhn, ne a devano se te cuihno te neve ro me, a cuihno vederihquentiyon yahn se.

13 Cuahn che chendạh ite tạn me nde ndiyạhn ne, quendạh te ihyan ndạhta me.

14 Ate ihyan ndạhta me ne, din Dendiohs che quenan reche ye nduhcạ reche ihya, nduco tihcạ ndevahn ye, ne quendihco yạco ye, cuahn ye yạhn nạn che metah dehva. Min cạhcacheh Dendiohs ihyan chete che ino nduyo quenan mạhn.

15 Ite tạn me ne, tendạh te nune chende te cạva che ndo ạma ico, canerine ihyan ndạhta me.

16 Ate hua dehva chi yahn ye, te chehchenun yạhn min, ne chera nun nune me.

17 Nduco chemin ne, ạma chi tạn ite min nduco ndạhta me, ne cuahn te, din tạn te nduco ndạta yahn ye, ihyan chahn che redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

13

O ite tạn

1 Vạn yạhnde yáhn ne, anduhnecạ ndete che chandí chihto nuniyạhn. Min ndihcheró ạma ite tạn che chenan ndache tin te mạn, ndiche dihne te mạn. Queri ạma dihne te ne, quenan ạma corona, ne queri ạma tin te ne, quenan ạma ndudo che chihngạ rạhn yahn Dendiohs.

2 Ite min ne, decạ ro yạhyan de cạ ro te. Cạh te ne, nduhcạ cạh oso, ne chende te ne, nduhcạ chende león. Ite tạn che quendạh te ihyan ndạhta me ne, ndạco te vederihquentiyon che quenan cuma te tạh ite che decạ ro yạhyan decạ ro me cạva che cạhcantiyon te menun te.

3 Ite che decạ ro yạhyan decạ ro me ne, ạma tin te ne, ạma yah, adeche coh te. Ate ndoyahn te, ne ạma rahn ino ihyan iyehnse, ne chinduco ye ite.

4 Ihyan iyehnse ne, ndeva ye yavenạn ite ndinạn me yahn che ndạco te vederihquentiyon yahn te tạh ite che tạma me. Namin ndeva ye yavenạn ite che ndondạ tạh te vederihquentiyon me, ne rạhn ye yahn te:

—Metah nde ạma ihyan nduhcạ te. Nde ạma ye hua co ndạhco ndiya ye vederihquentiyon yahn te.

5 Namin ndondạ tạh te vederihquentiyon che ndonan mạn te ite mạn, chihngạ cạhma te yahn Dendiohs mạn, ne cahnecun Dendiohs che cạhcantiyon te chete che o raco o iyo.

6 Chihngạ rạhn te yahn Dendiohs mạn, ndạhchenan te vahchetero nạn che va ye mạn, ihyan yahn ye che chenun ye min mạn.

7 Namin cahnecun ye che cuhma te nduco ihyan yahn ye nde ndạhco ndiya te

ihyan, ne nuhnde tạh te vederihquentiyon che cạhcantiyon te nducoyạca ihyan iyehnse, queri ạma nación mạn, queri ạma ndạta yahn ye mạn, devạco yahn ye mạn.

8 Nạn libro yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhcạ ạma itecuche lihn che chi te vedino nạn Dendiohs ne, nde ro che metah cuhnde iyehnse ne, chenan cạca ihyan che chenan cuma che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro, ne nducoyạca ihyan che hua chenan che duche ye nạn libro me ne, ndeva ye yavenạn ite min.

9 Nducoyạca nchuhn, cuendedecadino ndah ne yahn ndudo che cạhmá.

10 Cuedevạno ne te nducoyạca ihyan che din ye preso ihyan chenạhn ne, namin va che co ye preso, ne ihyan che cạhno ye ihyan ne, namin nduco vederih min va che coh ye. Chemin che ihyan yahn Dendiohs ne, nahn che cuahtenan cuma ye vedechahtino mạn, nahn che quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo mạn.

11 Chihno min ne, ndihcheró tạma ite tạn che quendạh ro te ndiyạhn. Ite min ne, chenan o dihne te che decạ ro dihne itecuche lihn decạ ro, ne numacuahn vedetạn rah tạ te.

12 Quenan cuma te vederihquentiyon yahn ite che chi yah tin me, ne redinahn te yahn te, nde redin te fuerza ihyan iyehnse che ndeva ye yavenạn ite min.

13 Redin te vederihno rahte nde redin te che ra yạhn che rica nạn ro, rendihchero ihyan.

14 Ite ndinạn me, ite min che ndoyahn te che ndạca yah tin te nduco espạda ne, cạh yune te che din ite che tạma me vederihno, ne nduco chemin chihncheh te ihyan iyehnse, chinun te ihyan che ntạve ye ite ndinạn me.

15 Cuahn che a ntạve ye ite che ndinan me ne, ndondạ tạh ite che tạma me vederihquentiyon che din te che conun ico mạn, che co cạhma mạn, ne cạhcantiyon te che coh ihyan che hua ndeva ye yavenạn.

16 Chihquentiyon te che ihyan che rinduco ye ite, nde checạhya nde checune, ihyan cuihca mạn, ihyan chevạh man, ihyan che redin ye ntiyon yahn ihyan mạn, ihyan che redin ye ntiyon yahn mạn ye mạn, che conan cạde yahn ite ndinạn yahn te tạh cuạco ye o chata ye.

17-18 Nde ạma ihyan hua co cua ye, nde hua co ndihcue ye, ndete che hua quenan cạde yahn te ihyan. Cạde min ne, número ạn ciento quenan ino raco ạn, ne nahn che ndedecadino nchuhn nduco cudạdo cạva che conahn ne deh conahn.

14

Ihyan che ạma ciento quenan o raco cun mil chahn ne, chita

ye a̱ma himno ra, ndeva ye yavena̱n Dendiohs

1 Chihno min ne,
ndihcheró Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
chih ye nduhca̱ a̱ma itecuche
lihn che chi te vedino na̱n
Dendiohs, nti ye tingüete che
duche Sion, ne nduco ye
ihyan che a̱ma ciento
quenan o raco cun mil chahn
che chenan ca̱de chata ye
che duche Dihvo vo ma̱n,
Chido vo Dendiohs ma̱n.
2 Chihnevá̱n che ri ihyan
arpa, ne a̱ma yudo chenun
che ca na̱hn na̱hn rahco
ma̱n, nduhca̱ che rine da̱ve
ma̱n.
3 Tuhme cana̱n rita ihyan
chahn a̱ma himno ra na̱n va
Dendiohs, min na̱n che
chenun nduh che cun che
deca̱ ro ite deca̱ ro me ma̱n,
nduh che ndico cun indihte
chahn ma̱n. Nde a̱ma ihyan
hua co conun ino ye himno
min, atena̱n ihyan che a̱ma
ciento quenan o raco cun mil
chahn che ndedevahn
Dendiohs ihyan va̱n ihyan
iyenhse.
4 Ihyan che a̱ma ciento
quenan o raco cun mil chahn
ne, hua chahtenan cuma ye
nda̱hta. A ihyan chahn
mena̱n vihca che ndihco vih
Dendiohs ihyan ca̱va che din
ye ntiyon yahn ye ma̱n,
ntiyon yahn Dihvo vo
Jesucristo ma̱n. Rinduco ye
Dihvo vo na̱n ntiyon yahn ye
adecotino che quechica ye.
5 Ihyan chahn ne, hua nte
ye nde a̱ma ndudo cuendo,
dave yavena̱n ye na̱n
Dendiohs.

Ino ángel

6 Chihno min ne,
ndihcheró a̱ma ángel che
quechica ye deva̱n yuhne
menda̱hn na̱n ro, nda ye
vederihquentiyon che
cuahndudo ye Ndudo Ndah
yahn Dihvo vo Jesucristo,
cahnevan nducoya̱ca ihyan
iyehnse, queri a̱ma nación
ma̱n, nda̱ta yahn ye ma̱n,
deva̱co yahn ye ma̱n.
7 Ra̱hn ángel me numa dito
ye:

—Cuenevahnecun nchuhn
Dendiohs, ihyan min che
dendah ye na̱n ro ma̱n,
iyehnse ma̱n, nuniya̱hn
ma̱n, va̱co nune ma̱n.
Cuendeva ne yavena̱n ye, te
a nda̱ ro che techeca̱de ye.

8 Tuhme quenda̱h yahn
ta̱ma ángel, ne ra̱hn ye:

—Ihyan ya̱n Babilonia che
a̱ma chi na̱n chi chahte ne, a
denda ye. Ihyan chahn ne,
ndere chahtechica ye,
chahtendihco ye nunde, nde
tihyon yune ye ihyan
numachahte iyehnse che
dama chi ye nduco ye. Ate
ma̱n ne, a denda ye.

9 Quenda̱h yahn ta̱ma
ángel na̱n che chi ino ye, ne
a̱ma dito ra̱hn ye:

—Ihyan che ndeva ye
yavena̱n ite ta̱n che ndina̱n
me ma̱n, che ndeva ye
yavena̱n che nta̱ve ye che
conan menun te ma̱n, che
cuahnecun ye che conan
ca̱de yahn te ta̱h ye o chata
ye ma̱n ne,

10 numacuahn vedeta̱n din
Dendiohs castigo ihyan,
cuahtenun ye va̱n ruchiya̱hn

che riche nduco azufre. Nạn
Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che chih ye nduhcạ ạma
itecuche lihn che chi te
vedino mạn, nạn ángel yahn
Dendiohs mạn ne, va che co
ihyan chahn castigo yah.
11 Cuahn dạma cuahtenun
ye min vạn ruchiyạhn,
chuhrihn ye nde ro nde
rạhn.
12 Chemin che ihyan yahn
Dendiohs, ihyan chahn che
renevahnecun ye
vederihquentiyan yahn ye
mạn, riquendi ritahno ye
Dihvo vo Jesucristo mạn ne,
nahn che cuahtenan cuma
ye vedechahtino.
13 Tuhme chihneván ạma
ndudo che chica vahchetero
che rạhn ri u:
—Codiron tuhcạ: "Ạma
ndah ro yahn tenạhn che
chitahno ye Dihvo vo
Jesucristo cuahn che
chahtenan ye iyehnse."
Namin codiron ndudo cuh
che rạhn Vaco Ndah yahn
Dendiohs: "Mạn ne, cuahte
tuhno ye, a quenan nạn che
din ye ntiyon yahn
Dendiohs, chahtenan ye
iyehnse. Nducote runecạde
chahtenan ye min ne, mạn
ne, ạma ndah ro yahn ye."

Ndạ ro che cuhnde cạde yahn nducoyạca ihyan

14 Tuhme ndihcheró ạma
man cua, ne menạn mạn me
ne, va ihyan min che rinduco
ye nducoyạca ihyan.
Quenun tin ye ạma corona
diyạhnguạn, ne nda ye ạma
hoz che ạma can.
15 Ura min chica tạma
ángel vahchetero nạn va
Dendiohs, ne numa dito ye
rạhn ye ri ye ihyan min:
—A ndạ ro che ndevạhn ne
ndute ndạta che va iyehnse.
Cuica ne trigo, cuenedin
dạma ne, te a va yạn.
16 Tuhme ihyan che va ye
nạn man me ne, chica ye
trigo nduco hoz yahn ye,
nedin dạma ye.
17 Chihno min ne, chica
tạma ángel vahchetero nạn
va Dendiohs, ne namin nda
ye ạma hoz che ạma can.
18 Tuhme ángel che redin
ye cudạdo yạhn nạta me ne,
chica ye min, ne numa dito
ye rạhn ye ri ye ángel che nda
ye hoz me:
—Cotah hoz yehn, ne
cuique ndute yahn dihyo
uva che va iyehnse, te a nine.
19 Dinahn ángel me, ne
chica ye duhndo uva nduco
hoz yahn ye, chih ye chete
tanque nạn che va che
cuhno. Checadinó te che
cuhno uva chahn ne, conahn
nduhcạ che din Dendiohs
castigo yah ihyan nunde.
20 Ndihcheró che chihno
uva chahn cuạhn chihto yạn
Jerusalén. Cuahn che ndo ya
tanque me ne, demạn yun
ndiquendạh, chetuhn ntạhn
cuaco chihto tanque me
tenduh ino ciento kilometro,
ne che yạno ne, rehche ạma
cabạllo vạn yun me rahn nde
nạn freno yahn te.

15

Ndache ángel che chenan cuma ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan iyehnse

1 Chihno min ne,
ndihcheró che chinahn tą̄ma
vederihno chahte. Chihnde
ro ndache ángel che chenan
cuma ye vederihquentiyon
che din ye castigo ihyan
iyehnse. Nduco chemin ne,
cuihnonan vedeyah che
numacuahn vedetą̄n cą̄h
Dendiohs ihyan.

2 Tuhme ndihcheró nąn
che decą̄ ro tuyuno decą̄ ro
me che chahte nduhcą̄ ą̄ma
vine. Ą̄ma diyą̄hn ro nduhcą̄
ruchiyą̄hn. Chihto min ne,
vatendi ihyan che hua
nevahnecun ye ite tąn me
mąn, che nentą̄ve ihyan
yahn te menun te mąn, che
hua cahnecun ye che conan
cą̄de yahn te ihyan mąn. Nda
queri ą̄ma ye arpa che a
necą̄h Dendiohs ihyan,

3 ne rita ye himno che
dirun Moisés, ihyan min che
din ye ntiyon yahn Dendiohs
mąn, dirun Dihvo vo
Jesucristo, ihyan min che
chih ye nduhcą̄ ą̄ma itecuche
lihn che chi te vedino nąn
Dendiohs mąn. Himno me
ne, tuhcą̄:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih
che ą̄ma chahte
vederihquentiyon
quenan cuma ne,
¡ą̄ma ndą̄hcą̄ nducuahn che
din ne!
A ndih che rihquentiyon ne
nducuahn nación.
¡Ą̄ma runecą̄de ne nąn
vederihquentiyon
yahn ne!

4 Dihve nuhn, nducoyą̄ca
ihyan renevahnecun
ye ndih, rendeva ye
yavenan ne.
Atenąn ndih che ndah, te
ndiyu ihyan nunde
ndih.
Ihyan nducuahn nación ndą̄
ye nąn ne, ndeva ye
yavenąn ne,
te a ndero ndi che ą̄ma
runecą̄de ne nąn
vederihquentiyon
yahn ne.

5 Chihno min ne, min
vahchetero ndihcheró che
nąne vah tino nąn che riya
Dendiohs ro menąn.

6 Namin ndihcheró che
quendą̄h ndache ángel, nda
queri ą̄ma ye
vederihquentiyon che din ye
che chuhrihn ihyan ro che
cuihno iyehnse. Chenun ye
tino cua che tuno diyą̄hn ro
mąn, chenun ticua ye
cinturón diyą̄hnguą̄n mąn.

7 Tuhme ą̄ma cha che decą̄
ro ite decą̄ ro me, cą̄h ą̄ma
cuh diyą̄hnguą̄n queri ą̄ma
ye. Nduh che ndache cuh
chahn ne, chenun ą̄ma nąn
nune, ne nduco chemin ne,
numacuahn vedetą̄n din
Dendiohs castigo ihyan
iyehnse.

8 Ura min ą̄ma chito
yą̄hme nąn che quenun
Dendiohs, ne nduco chemin
chihnde ro che ą̄ma yudo
vederihquentiyon yahn ye.
Nde ą̄ma ihyan hua co ndą̄
ye min nde cuihno co ihyan
iyehnse castigo yah, din
ángel che ndache chahn.

16

Ndache ángel nda ye ą̄ma cuh queri ą̄ma ye

1 Tuhme chihneván ndudo
che ą̄ma yudo chenun

vahchetero che rạhn ri nduh che ndache ángel chahn:

—Cuahn ca ạma ca ạma nchuhn, ndạhco ya ne nune che chenun cuh yahn ne min iyehnse.

2 Cuahn che cuahn ạma ye, ndạhco ya ye cuh yahn ye ne, nducoyạca ihyan che chenan cạde yahn ite tạn me ihyan mạn, che rendeva ye yavenan che nentạve ihyan yahn te menun te mạn ne, quendạh ạma yute che ạma yah ihyan.

3 Cuahn che cuahn tạma ángel nạn che chi o ye ne, ndạhco ya ye cuh yahn ye nạn nuniyạhn, ne ndacondạ yun nduhcạ yun yahn tenạhn, chih nducoyạca nạn ite che chenun te.

4 Cuahn che cuahn tạma ángel nạn che chi ino ye, ndạhco ya ye cuh yahn iyehnse ne, nducuahn ico mạn, vạco nune mạn, ndacondạ yun.

5 Tuhme ángel che va tạh ye vederihquentiyon che din ye cudạdo nune ne, ndeva ye yavenạn Dendiohs, ne chihnevản che tuhcạ rạhn ye:

—Dihvé Dendiohs che va ne numacuahn ro, ndiyu ihyan nunde ndih. Redin yahn che din ne castigo ihyan sih tihcạ, cuh ye yun,

6 te a ihyan sih che chihno ye ihyan yahn ne mạn, profeta yahn ne mạn, chihtera ye yun yahn ye.

7 Namin chihnevản tạma ndudo che chica nạn ta min vahchetero che rạhn:

—Dihve nuhn Dendiohs che ạma yudo vederihquentiyon che quenan cuma ne, cuạco rạhn ye, te numa cuạco techecạde ne yahn ihyan sih.

8 Cuahn tạma ángel nạn che chi cun ye, ndạhco ya ye cuh yahn ye nạn yạhn che quendihco nạn ro, ne quenan cuma yạhn me vederihquentiyon che cạhcayạhn ihyan iyehnse.

9 Ạma chiche nducoyạca ye, ate nde nduco nduh hua nto ino ye nunde yahn ye, nde hua ndeva ye yavenạn Dendiohs, ihyan min che va tạh ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan. Tahque ndah ye ne, chihngạ rạhn ihyan chahn yahn ye.

10 Cuahn tạma ángel nạn che chi uhn ye, ndạhco ya ye cuh yahn ye nạn che va ite tạn me rihquentiyon te, ne chi man mumachahte nạn che rihquentiyon te. Nducoyạca ihyan ne, nde tuno racondi ye, recạh dihyon ye chihya ye, te ạma retạh yah ihyan.

11 Rạhva ye yahn Dendiohs yahn che rechuhrihn ye che ra yah ihyan mạn, che chenan yute ihyan mạn. Nde tah hua ndạ yahn ye che nto ino ye nunde yahn ye.

12 Cuahn tạma ángel nạn che chi ạn ye, ndạhco ya ye cuh yahn ye chete ico chahte che duche Eufrates, ne tihnan ico me, ndo ạma yune cạva che chuh ạma yạhn rey che chica ye cuạhn nạn che riquendạ yạhn.

13 Tuhme ndihcheró ite tạn che ndinạn me mạn, ite tạn che quendạh vạn nune mạn, ite tạn che quendạh ro ndiyạhn, che redin cạ te che rahndudo te Ndudo yahn Dendiohs mạn. Chende queri ạma ite chahn ne, quendạh ạma vaco chihngạ che decạ ro yạhva decạ ro.

14-16 Vaco chihngạ chahn ne, redin vederihno, ne rahn numachahte iyehnse che renedin dạma nducoyạca rey ạma cuạn che duche Armegedón che devạco hebreo, cạva che cuhma ye ro che techecạde Dendiohs, ihyan min che ạma chahte vederihquentiyon quenan cuma ye.

Tuhme chihnevản ndudo che rạhn Dihvo vo Jesucristo tuhcạ:

—Cuihco nchuhn cudạdo che cạhmá nduco ne. U ne, adenạn ndạ́ nduhcạ che rendạ sạhn duco ura che hua vateyạn ihyan. Ạma ndah ro yahn nchuhn ndete che vateyạn ne ro min mạn, ndete che dave yavenạn ne mạn.

17 Cuahn tạma ángel nạn che chi ndache ye, ndạhco ya ye cuh yahn ye devạn yuhne, ne chihnevản ạma ndudo che chica vahchetero nạn va ihyan ndinạn me. Ạma dito rạhn tuhcạ:

—A chinahn vedeyah che nda nduh che ndache ángel chahn.

18 Tuhme chiya cuah mạn, chine dạve mạn, ạma yudo chi mạn, ạma nuhn yạhn mạn. Nde tahque ca dito ca nuhn che co cuahn che nuhn ro che vate ihyan iyehnse.

19 Yạn che nduhcạ yạn Babilonia che ạma chi nạn chi chahte ne, ndah, chi ino ndi. Namin nducuahn yạn rahte numachahte iyehnse ne, chihno ndora. Tuhme numacuahn vedetạn din Dendiohs castigo yah yạn min che nduhcạ Babilonia.

20 Nducuahn ico rahte che vate iyehnse mạn, che vate chete nuniyạhn mạn ne, chihno ndora.

21 Namin chera yun vạn ihyan iyehnse. Ạma rahte, i tenduh o raco kilo queri ạma. Tuhme ạma chihngạ rạhn ye yahn Dendiohs yahn castigo yah che chera yun me.

17

Tạhn che ạma ndere quechica me

1 Chihno min ne, ndihcheró ạma cha ángel che nda ye nduh che ndache cuh chahn, ne rạhn ye ri ye u:

—Cochi ndihchero castigo che co tạhn che ạma ndere quechica me che va te nạn nuniyạhn.

2 Rey che vate se iyehnse ne, ndere chahtenan se nduco te, ne nducoyạca ihyan iyehnse ne, quendi ye yune chihngạ yahn te.

3 Tuhme din Vaco Dendiohs che chihnó che quenda ạma ángel u ạma cuạn yạhn nạn che metah duhva. Min ndihcheró tạhn ndere quechica me, quendudo te ạma ite tạn che cuạh te mạn, che chenan ndudo che chihngạ rạhn

yahn Dendiohs numachahte te mạn. Chenan ndache tin te mạn, ndiche dihne te mạn.
4 Tạhn ndere quechica me, quenun te ạma tino morạdo mạn, cuạh mạn, ne necuco te diyạhnguạn mạn, tu diyạhn mạn, perla mạn. Nda te ạma vạso diyạhnguạn ndito dehtenduh che chihngạ, rihco ro nunde yahn te che ndere quechica te.
5 Nạn chata te ne, quenan che duche te che nde ạma ihyan hua renahn ye, ndirun tuhcạ: "Yạn che nduhcạ yạn Babilonia che ạma chi nạn chi chahte. Yạn che chihnde nducuahn nunde chihngạ, quendi yạn chenạhn."
6 Checadinó che ndehdạme te yun yahn ihyan yahn Dendiohs che cahndudo ye Ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ne ạma cuahn inó chi yahn chemin.
7 Tuhme rạhn ángel me ri ye u:
—Hua cạhn ine co. Té che cadine deh conahn yahn tạhn min mạn, ite che quendudo te mạn, deh conahn yahn ndache tin te mạn, ndiche dihne te mạn.
8 Ite min ne, quenan te iyehnse ro menạn, ne chih te. Ate ntuche te, ne a nun va che cạca te nạn che quenun chiche te, ndạ tun te iyehnse numanahn che ametah din Dendiohs castigo ite, conun te vạn ruchiyạhn cuahn dạma. Nducoyạca ihyan che hua chenan cạca ye nạn lista yahn Dendiohs nde ro che metah cuhnde iyehnse ne, ạma cạhn ino ye che ndaconan ndihchero ye ite, te quenan te iyehnse ro menạn, ne chih te, ate ndaconan ntuche te.
9 'Codiron chu cạva ihyan che ndedecadino ye nduco cudạdo: Che ndache tin ite min ne, conahn che ndache ico nạn che va yạn min che quenan che duche chata tạhn min.
10 Namin che ndache tin te ne, conahn che ndache rey. Uhn rey chahn ne, a chih se, tạma se nạn che chi ạn se ne, rihquentiyon ca se, ne tạma se nạn che co ndache se ne, metah condạ tạh se vederihquentiyon. Cuahn che condạ tạh se vederihquentiyon ne, hua rạhn conan se.
11 Me ite tạn me che chih te, ne ntuche te, ite min che va che co te castigo vạn ruchiyạhn ne, conahn tạma rey nạn che co nine se che cuhnde tạh se ntiyon che chahtenan sạhn che ndache chahn.
12 'Me che ndiche dihne te ne, conahn che ndiche rey che comạn cuahte se, cuahtenan cuma se vederihquentiyon ạma ura dạma nduco ite tạn me.
13 Sạhn chahn ne, co dạma ndudo yahn se nduco vih, conan se ite tạn me.
14 Cuahtecuhma se nduco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhcạ ạma itecuche lihn che chi te vedino nạn Dendiohs. Ate ndạhco ndiya ye sạhn, te ihyan min ne, tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyạca rey mạn,

ihyan yudo ihyan rahte mạn. Ihyan che nduco ye ihyan ne, a tendạhnun Dendiohs ihyan, nedin yahn ye ihyan. Ihyan chahn ne, redinahn ye ndudo yahn ye.

15 Namin rạhn ángel me ri ye u:

—Nuniyạhn nạn che va tạhn che ndere quechica me ne, conahn ihyan numachahte iyehnse, nducuahn nación mạn, ndạta yạhn ye mạn, devạco yahn ye mạn.

16 Nduh che ndiche rey che conahn yahn dihne ite tạn me ne, condinun condinạhno se yạn min che nduhcạ Babilonia, cahnevi se nducuahn dehtenduh che va, cuihno ndahtera se, cạhquiyạhn se.

17 Tihcạ din se, te mạn Dendiohs cạhma nun ye chete chedave se che dinahn se che nahn ye. Chemin che codạma ndudo yahn se nduco vih, conan se ite tạn me nde che conahn nduhcạ che rạhn Dendiohs.

18 Ndạhta ndere quechica me ne, conahn yạn min che nduhcạ yạn Babilonia che ạma chi nạn chi chahte mạn, nạn che rendạhco ndiya nducoyạca rey yahn numachahte iyehnse mạn.

18

Chihnonan yahn yạn che nduhcạ yạn Babilonia

1 Chihno min ne, ndihcheró tạma ángel che numacuahn vederihquentiyon chica ye vahchetero, ne ạma quendihco dave numachahte iyehnse ura che chiya ye.

2 Ạma dito rạhn ye tuhcạ:

—A chihnonan yahn yạn min che nduhcạ yạn Babilonia che ạma chi nạn chi chahte. Mạn ne, min nedin vạco vaco chihngạ mạn, rahte yạhda chihngạ mạn.

3 Tihcạ chahno chi, te ihyan yạn min ntihyon yune ye ihyan yahn nducuahn nación che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Namin nducoyạca rey yahn numachahte iyehnse ne, dạma chi ye nduco ihyan yạn min, ne vạn nunde yahn ihyan chahn ne, chi cuihca nducoyạca sạhn rendihcue.

4 Tuhme chihneván tạma ndudo che chica vahchetero che rạhn tuhcạ:

—Nducoyạca nchuhn ihyan yáhn, cuendiquendạh ne yạn min cạva che hua dạma co ne nduco ihyan yạn min mạn, cạva che hua nduco ne co ne castigo che co ihyan chahn mạn,

5 te ihyan chahn ne, a decuihta nduh ye nunde yahn ye, ne a ndạ ro che dín castigo ihyan.

6 Mạn ne, va che chuhrihn ye nduhcạ che cạh rihn ye ihyan chenạhn, nde condudonạn ca chuhrihn ye, nedihve ye nunde yahn ye. Nde tahque chuhrihn mạn ye che co che din ye che chuhrihn ihyan chenạhn.

7 Va che a̱ma chuhrihn ye,
co ye castigo yah, yahn che
numacuahn vedeya̱de
chahte ye iyehnse, ne numa
ino ye ndere chahtechica ye,
chahtendihco ye nunde.
Ihyan chahn ne,
ndedecadino ye che ametah
duhva nduhchan ye. Hua
dehva co yahn ye, nde hua
vatema̱n ye, che ra̱hco ye.
8 Chemin che ndo da̱ma
nducuahn castigo che co ye.
Chuhrihn ye ma̱n, ndihche
ye cuico ma̱n. Cuihno coh ye,
nde cuihno cuco ya̱n va̱co ye.
Tihca̱ va che cuahno co ye, te
a Dihvo vo Dendiohs che din
ye castigo ihyan, ne ihyan
min ne, a̱ma chahte
vederihquentiyon yahn ye.

9 Nducoya̱ca rey yahn
numachahte iyehnse che
da̱ma chi ye nduco ihyan
chahn, chahtendihco ye
nunde ne, ndihchero ye che
cuihnonan yahn ihyan
chahn, cuihno cuco ya̱n va̱co
ye, ne a̱ma condа̱che ye, nde
cuaco ye.
10 Nde hua nahn
ndedecadino ye yahn castigo
me, che va̱h ye, ne ca̱hma ye:

—¡A̱ma yah ri nuhn ca̱va
nchuhn! Ya̱n va̱co ne che
nduhca̱ ya̱n Babilonia, a̱ma
chi na̱n chi chahte ro mena̱n,
ate ma̱n ne, a̱ma yune no
chihno ndo iya, din
Dendiohs castigo.

11 Namin nducoya̱ca sa̱hn
rendihcue ne, condа̱che se,
nde cuaco se ca̱va ya̱n min,
te ametah nda̱ca duh che cua
dehtenduh yahn se:
12 diya̱hnguа̱n ma̱n,
diya̱hngua ma̱n, tu diya̱hn
ma̱n, perla ma̱n, nducuahn
na̱n tino ndah, tino mora̱do
ma̱n, tino cua̱h ma̱n,
nducuahn na̱n ya̱hn che
ndah ran ma̱n, ya̱hn ndah
ma̱n, dehtenduh che
ndindah nduco marfil ma̱n,
cu ma̱n, cu cua̱n ma̱n, tu che
duche mármol ma̱n,
13 canela ma̱n, ndute da̱n
ma̱n, cuhn ma̱n, yuneda̱n
che duche mirra ma̱n,
nuneda̱n ma̱n, vino ma̱n,
aceite ma̱n, yune pa̱n ma̱n,
trigo ma̱n, ite dito ma̱n,
itecuche ma̱n, caba̱llo ma̱n,
ca̱rro ma̱n, nde ihyan che
rendihcue se ma̱n.
14 Ndedecadino se: “¡Tiya
ihyan che a̱ma chenan cuma
vedecuihca me! ¡Tiya ihyan
che a̱ma renan ino
dehtenduh che ndah me!”
15 Nducoya̱ca sa̱hn che chi
cuihca se ya̱n min, ndihcue
se dehtenduh ne, nde hua
nahn ndedecadino se yahn
castigo che chi ihyan chahn,
che va̱h se. A̱ma condа̱che
se, nde cuaco se,
16 ne ca̱hma se:

—¡A̱ma ri nda̱che nuhn
ca̱va ya̱n min! Ro mena̱n me
ne, a̱ma chi na̱n chi chahte,
a̱ma chihnde vedecuihca.
Nduhca̱ a̱ma nda̱hta che
a̱ma nendeva ca te nduco
tino ndah, tino mora̱do ma̱n,
tino cua̱h ma̱n, che nenecuco
te diya̱hnguа̱n ma̱n, tu
diya̱hn ma̱n, perla ma̱n ne,
tihca̱ ya̱n min.
17 Ate ma̱n ne, a̱ma yune
no chihnonan yahn
vedecuihca me.

Nducoya̱ca sa̱hn rica̱hca

barco maṇ, saḥn ndinaṇ yahn se maṇ, ihyan che nda se chede maṇ, nducoyaca saḥn chenaḥn che redin se ntiyon naṇ nuniyaḥn maṇ, chan yahn se,

18 ndihchero se ura che riche. Necaḥco yah se, ne raḥn se numa dito se:

—Ro menaṇ me, ¡a̱ma chi naṇ chi chahte yaṇ caḥ! ¡Nde a̱ma yaṇ nduhca̱!

19 Chih se yune yaḥn vaṇ yudo tin se, raco se maṇ, rah raṇ se maṇ, ne raḥn se numa dito se:

—Ro menaṇ me ne, ¡a̱ma chi naṇ chi chahte yaṇ caḥ! Min chi cuihca nducoyaca saḥn che va barco yahn se, techeca̱n se dehtenduh naṇ nuniyaḥn. Ate maṇ ne, a̱ma yune no chihnonan yahn. ¡A̱ma yah ri nuhn ca̱va!

20 Me nchuhn, che chenun ne vahchetero maṇ, nchuhn ihyan apóstol maṇ, nchuhn che rahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs maṇ, nchuhn ihyan yahn Dendiohs maṇ, cuahte yeno ne, te techeca̱de Dendiohs yahn ne, din ye castigo ihyan yaṇ min.

21 Tuhme a̱ma ángel che a̱ma dito ye ne, chetaḥ ye a̱ma tu nduhca̱ a̱ma tu yudo, chihnun ye vaṇ nuniyaḥn, ne raḥn ye:

—Tihca̱ cuahno co yaṇ che nduhca̱ yaṇ Babilonia che a̱ma chi naṇ chi chahte, ne a̱metah ndaconan ndihchero ihyan.

22 Ametah ndaconan cuahco arpa maṇ, flauta maṇ, trompeta maṇ, yaṇ min. Ametah ndaconan cuahte ihyan redin ntiyon, nde metah ndaconan cuahco molino.

23 Ametah ndaconan co ro yaḥn, ametah ndaconan cuahte vihco ihyan che rihneva̱co ye. Andahre ro menaṇ me a̱ma chi cuihca saḥn rendihcue yaṇ min maṇ, andahre a̱ma chihncheh ihyan yaṇ min ihyan nación chenaḥn, ntihyon yune ye ihyan che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde, ate maṇ ne, a chihnonan yahn.

24 Ihyan yaṇ min ne, ndehda̱me ye yun yahn ihyan che cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs maṇ, ihyan yahn Dendiohs maṇ, che chih ye yaṇ min, numachahte iyehnse maṇ.

19

1 Chihno min ne, chihnevá̱n che a̱ma dito raḥn a̱ma yaḥn ihyan che chenun ye vahchetero:

—Ndeva vo yavenaṇ Dendiohs yuhn vo, te a̱ma chahte vederihquentiyon yahn ye, ne ndedevahn ye uvo.

2 Retechecade ye numa cua̱co, ne din ye castigo ihyan yaṇ che nduhca̱ yaṇ Babilonia che a̱ma chi naṇ chi chahte. Ihyan chahn ne, retihyon yune ye nducoyaca ihyan iyehnse che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Ate maṇ ne, din Dendiohs castigo ihyan, yahn che chihno ye ihyan yahn ye.

3 Ndaconan rạhn ihyan
chahn che chenun ye
vahchetero:
—Ndeva vo yavenạn
Dendiohs, te yạn min ne,
cuco cuahn dạma.
4 Tuhme nduh che ndico
cun indihte chahn mạn,
nduh che cun che decạ ro ite
decạ ro me mạn, chehntihya
ye, ndeva ye yavenạn
Dendiohs che va ye nạn che
rihquentiyon ye, ne rạhn ye:
—¡Tihcạ co! ¡Ndeva nuhn
yavenạn ne!
5 Ura min chihneván ạma
ndudo che chica nạn va ye,
che rạhn tuhcạ:
—Nducoyạca nchuhn, nde
ihyan ndinạn mạn, nde
ihyan chenạhn mạn, che
renevahnecun ne Dendiohs
yuhn vo, redin ne ntiyon
yahn ye ne, cuendeva ne
yavenạn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ye ihyan yahn ye

6 Chihno min ne,
chihneván ạma ndudo che
ạma yudo chenun, nduhcạ
cuahn che ạma rahco ico
mạn, ạma rine dạve mạn.
Ndudo min ne, ndudo yahn
ạma yạhn ihyan che rạhn ye
tuhcạ:
—Ndeva vo yavenạn
Dihvo vo Dendiohs, ihyan
min che ạma chahte
vederihquentiyon yahn ye,
te a canạn rihquentiyon ye
numacuahn vedeyudo.
7-8 Ndeva vo yavenạn ye
numacuahn vedeyeno, te
Dihvo vo Jesucristo, ihyan
min che chih ye nduhcạ ạma
itecuche lihn che chi te
vedino nạn Dendiohs ne, a
ndạ ro che ndeva ye ihyan
yahn ye. Ihyan chahn ne,
anduhnecạ ạma tạhn che
neneva ca te tino cua che nde
tuno diyạhn ro, che a va yạn
te che cahnevạco te. Tihcạ, te
a vate yạn ye, chenun ye tino
cua cạva che ndeva Dihvo vo
ihyan. Che chenun ye tino
cua ne, conahn che a ihyan
yahn Dendiohs ihyan, a dave
yavenạn ye.
9 Tuhme rạhn ángel me ri
ye u:
—Codiron tuhcạ: "Ạma
ndah ro yahn ihyan che
ndeva Dihvo vo Jesucristo
ihyan."
Namin rạhn ye ri ye u:
—Nducuahn dehtenduh
che ráhn rí di ne, a mạn
Dendiohs chihquentiyon ye.
10 Tuhme chehntihyá nạn
ángel me cạva che ndevá
yavenạn ye. Ate rạhn ye ri ye
u:
—Hua din tihcạ, te u ne,
anduhnecạ nchuhn che
redin ne ntiyon yahn
Dendiohs, riquendi ne numa
ino ne, ritahno ne ndudo
yahn Dihvo vo Jesucristo.
¡Cuendeva yavenạn Dendiohs!
Cuedevano nchuhn te
ihyan che rahndudo ye
ndudo yahn Dihvo vo
Jesucristo ne, ndiyu che
cuande yahn mạn ye che
rahndudo ye, te a mạn
Dendiohs che rihquentiyon
ye ihyan.

Ihyan che quendudo ye cabạllo cua

11 Chihno min ne,
ndihcheró che quendah
vahchetero, ne chihnde ro
ạma cabạllo cua. Ihyan che

quendudo ye ite ne, duche ye Ihyan Che Redinahn Ye Ndudo Yahn Ye mạn, Ihyan Che Numa Cuạco Quechica Ye mạn. Ihyan min ne, retechecạde ye numa cuạco, rendạhco ndiya ye ihyan che rendihche tạn ye Dendiohs.

12 Ndutinạn ye ne, ạma riya nduhcạ ruchiyạhn. Ạma ndeh corona chendudo tin ye, ne chata ye ne, ndirun che duche ye che atenạn mạn ye renahn ye.

13 Quenun ye ạma tino che ạma chenan yun, ne duche ye Ndudo yahn Dendiohs.

14 Nda ye ạma yạhn ángel che cuhma ye. Ihyan chahn ne, chenun ye ạma nạn tino ndah che cua cuche, chendudo ye cabạllo cua.

15 Ihyan ndinạn me ne, quetah chende ye ạma espạda che ạma can, ne nduco chemin ne, ndạhco ndiya ye ihyan yahn nducuahn nación. Cạhcantiyon ye ihyan numacuahn vedeyudo, ne din ye castigo yah ihyan numacuahn vedetạn nduhcạ che nahn Dendiohs, ihyan min che ạma chahte vederihquentiyon yahn ye.

16 Nạn tino yahn ye mạn, nạn dihma ye mạn, ndirun tuhcạ: "Rey che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyạca rey mạn, ihyan yudo ihyan rahte mạn."

17 Tuhme ndihcheró ạma ángel che nti ye nạn quendihco yạhn. Ạma dito cah ye yahn nducoyạca yạhda che reh te yute:

—Menchi nchuhn, cuendo dạma ne, te numacuahn vedeyudo din Dendioh castigo ihyan iyehnse.

18 Cheh ne yute yahn rey mạn, sạhn ndinạn mạn, sạhn tạn mạn, cabạllo mạn, sạhn che chendudo se ite mạn, sạhn cuihca mạn, sạhn chevạh mạn, nde che cạhya nde che cune.

19 Tuhme ndihcheró ite tạn che ndinạn me. Nduco te nducoyạca rey yahn numachahte iyehnse mạn, sandạdo yahn se mạn, vateyạn se cạva che cuhma se nduco ihyan ndinạn che quendudo ye cabạllo cua me mạn, nduco ihyan yahn ye mạn.

20 Denda ite tạn me, ne chi te preso nduco sạhn rihncheh che chinan se ite, din se vederihno numacuahn vederihquentiyon yahn te, chihncheh se ihyan che cahnecun ye che quenan cạde yahn te ihyan mạn, ndeva ye yavenạn che nentạve me mạn. Tuhme chacondạhnun ye ite tạn me nduco sạhn rihncheh me vạn ruchiyạhn che riche nduco azufre.

21 Me nducoyạca sạhn che nduco te ne, chih se nduco espạda che quetah chende ihyan ndinạn che quendudo cabạllo me, ne ndo dạma nducoyạca yạhda chahn, cheh te sạhn.

20

1 Chihno min ne, ndihcheró ạma ángel che

chica ye vahchetero, nda ye llạve yahn nạn che chenan rino tenạhn mạn, ạma cadena chahte mạn.

2-3 Chiquiyạhto ye ite tạn me, ntihyon chiche ye ite infierno, ne chaconahn ye sello chendevah. Min conun chiche te nde cuihno ạma mil nduyo cạva che metah cochica te, cahncheh te ihyan iyehnse. Tuno ro min ne, ndiquendạh te, cochica te neve ro. Ite tạn me ne, chemin che chundah, sạhn min che ndạcondạ se cu ro menạn.

4 Tuhme ndihcheró ạma yạhn ihyan che vate ye nạn che rihquentiyon ye. Ihyan chahn ne, ndondạ tạh ye vederihquentiyon cạva che techecạde ye. Namin ndihcheró ihyan che chihno se ihyan iyehnse, chihca yạn se dạndo ye, yahn che cahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo mạn, Ndudo yahn Dendiohs mạn. Ihyan chahn ne, hua ndeva ye yavenạn ite che nentạve me, nde hua cahnecun ye che quenan cạde yahn ite che ndinạn me ihyan. Namin ndihcheró che ntuche ye, ne chinan ye Dihvo vo Jesucristo, chihquentiyon ye chete che ạma mil nduyo.

5 A ihyan chahn che ntuche ye menạn vihca. Me tenạhn chenạhn ne, hua ntuche ye ro min, te nde chihno nduh che ạma mil nduyo.

6 ¡Ama ndah ro yahn ihyan chahn che ntuche ye ndạ ro min! ¡A yahn Dendiohs ihyan! Ametah che co ye castigo che co ihyan nunde. Co ye nduhcạ chidocuyạn yahn Dendiohs mạn, Dihvo vo Jesucristo mạn, cạhcantiyon ye nduco Dihvo vo chete che ạma mil nduyo.

7 Chihno nduh che ạma mil nduyo ne, ntạte sạhn chundah,

8 ne quechica se iyehnse, chihncheh se ihyan yahn nducuahn nación. Ạma nạn ye ne, Gog, ne tạma nạn ye ne, Magog, ne nedin dạma se ihyan, cạva che cuhma ye. Ạma yạhn ye nduhcạ che ndeh yạhndute che va chihto nuniyạhn,

9 chica ye numachahte iyehnse, teche ndive ye nạn vate ihyan yahn Dendiohs, yạn che yah ino ye. Ate din Dendiohs che chera yạhn che chica nạn ro, ne chihno chiche ye.

10 Me sạhn chundah me che chihncheh se ihyan iyehnse ne, chacondạhnun Dendiohs sạhn vạn ruchiyạhn che riche nduco azufre, nạn che chacondạhnun ye ite tạn me nduco sạhn rihncheh che rinan se ite. Min va che chuhrihn se nde ro nde rạhn numacuahn ro.

Techecạde Dendiohs yahn ihyan nunde

11 Tuhme ndihcheró Dendiohs che va ye nạn che retechecạde ye. Ạma yudo vederihquentiyon quenan cuma ye mạn, numạ cuạco retechecạde ye mạn. Numacuahn vederihquentiyon yahn ye

ndạhco ndiya ye nducuahn vederihquentiyon che va vahchetero mạn, iyehnse mạn.

12 Namin ndihcheró nducoyạca tenạhn, ihyan yudo ihyan rahte mạn, ihyan chenạhn mạn, vatendi ye nạn ye. Tuhme nạhne ye nducuahn libro nạn che chenan cạca nducuahn che nedin ihyan. Namin nạhne ye tạma libro nạn che chenan cạca nducoyạca ihyan che va che cuahtenan ye vahchetero. Ura min techecạde ye yahn tenạhn chahn anduhneva che chenan cạca yahn ye.

13 Min nduco nducoyạca nducondi tenạhn, nde ihyan che chih ye vạn nuniyạhn. Chica ye nạn che chahtenan rino ye, ndo dạma ye min.

14-15 Chihno techecạde ye ne, decuihno ye nạn che chahtenan rino tenạhn mạn, vederih mạn, chehnevi ye vederihquentiyon yahn. Me nducoyạca nducondi ihyan che hua chenan cạca ye nạn libro che va che cuahtenan ye vahchetero ne, dechuh ye ihyan vạn ruchiyạhn nạn che co ye castigo cuahn dạma.

21

Nedin ra Dendiohs vahchetero mạn, iyehnse mạn

1 Chihno min ne, ndihcheró vahchetero mạn, iyehnse mạn, che a nedin ra Dendiohs. Vahchetero mạn, iyehnse mạn, che va ro menạn me ne, ametah, nde nuniyạhn ametah.

2 U Juạn ne, ndihcheró yạn ra che namin duche Jerusalén, yạn yahn Dendiohs, che chica vahchetero nạn Dendiohs, cochahn cuạhn iyehnse. Ạma ndạhcạ ro nduhcạ che ro ạma tạhn rihnevạco che neneva ca te.

3 Namin chihneván ạma ndudo che chica vahchetero. Ạma dito rạhn tuhcạ:

—Condihche, mạn ne, nduco mạn Dendiohs ihyan iyehnse, nedin yahn ye ihyan, ne ihyan chahn ne, nevahnecun ye ihyan.

4 Dendiohs din ye che ametah vederih nạn ihyan chahn mạn, ametah co rạn mạn, ametah cuaco ye mạn, ametah chuhrihn ye mạn. Nducuahn vedeyah che chuh ye ro menạn ne, a chihno.

5 Tuhme Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye ne, rạhn ye:

—Condihche, u ne, nedin rá nducuahn dehtenduh che va.

Namin rạhn ye ri ye u:

—Codiron ndudo che chihneven, te cuạco, ne redin yahn che cochahtino ihyan.

6-7 Rạhn ye tạma yune ri ye u:

—Nducuahn ndudo che chihcocạdé ne, a chinahn. U ne, vá numacuahn ro. U dendáh nducuahn che va. Hua ndạ ro che cuihno vederihquentiyon yáhn. Ihyan che rendạ yahn ye che nevahnecun ye u, ne hua ndạcadạma ye u che Dendiohs yahn ye ne, numacuahn vedeyeno

ndevá ihyan, nedin dạyá ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Chemin ne, anduhnecạ ạma vedecuihca cạva ye.

8 Me ihyan che hua rihquino ye cotahno ye u mạn, ihyan che hua richahtino ye u mạn, ihyan che chihngạ ihyan ye mạn, ihyan rihno ihyan mạn, ihyan che ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevạco nduco ye mạn, ihyan che redin cuah ye mạn, ihyan che rendeva ye yavenạn dehtenduh che redendah mạn ihyan, redin ye dendiohs yahn ye mạn, ihyan rihncheh mạn, nducoyạca ihyan chahn ne, va che co ye castigo cuahn dạma, cuahtenun ye vạn ruchiyạhn che riche nduco azufre.

Yạn Jerusalén ra

9 Tuhme ndihcheró ạma cha ángel che ndache chahn che nda ye nduh che ndache cuh che chenun vedeyah cạva ihyan iyehnse nạn che cuihnonan yahn, ne rạhn ye ri ye u:

—Cochi ndihchero ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhcạ ạma itecuche lihn che chi te vedino nạn Dendiohs.

10 Tuhme din Vaco Dendiohs che chihnó che quenda ángel me u ạma tin ico yạco. Min nạhme ye u yạn yahn Dendiohs che ạma yudo, yạn min che duche Jerusalén che chica vahchetero nạn Dendiohs.

11 Ạma diyạhn ro, rihco ro vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduhcạ che ro tu yuhno che duche jaspe tihcạ ro.

12 Ntạhn cuaco yạn me ne, ndahto ạma chete yạco che chenan ndichio chendevah yahn, ne quenan ạma ángel queri ạma chendevah chahn, redin ye cudạdo. Queri ạma chendevah chahn ne, quenan che duche queri ạma ndạta yahn ihyan nación yahn Israel.

13 Nduh che cun lạdo chete me ne, chenan ino chendevah queri ạma lạdo.

14 Nạme yahn chete me ne, ndavih nduco ndichio tu rahte, ne nạn queri ạma tu chahn ne, quenan che duche queri ạma ihyan apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo.

15 Ángel me ne, nda ye ạma cạde diyạhnguạn cạva che decạde ye yạn me, chete yahn mạn, chendevah yahn mạn.

16 Yạn me ne, dạma no nduh che cun lạdo, o mil quenan o ciento kilómetro queri ạma lạdo. Che chahno ạma lạdo ne, ti va che yạco.

17 Chete me ne, ri ino raco ndiche cun metro che yạco.

18 Chete me ne, ndahto nduco tu che duche jaspe. Viyạn me ne, demạn diyạhnguạn, nde tuno diyạhn ro nduhcạ tu yuhno.

19 Nduh che ndichio tu rahte che ndi nạme yahn chete me ne, nenecuco nduco nducuahn nạn tu

diyąhn. Ąma ne, nenecuco nduco jaspe; tąma ne, nduco zafiro; tąma ne, nduco ágata; tąma ne, nduco esmeralda;
20 tąma ne, nduco ónice; tąma ne, nduco cornalina; tąma ne, nduco crisólito; tąma ne, nduco berilo; tąma ne, nduco topacio; tąma ne, nduco crisoprasa; tąma ne, nduco jacinto; tąma ne, nduco amatista.
21 Nduh che ndichio chendevah chahn ne, ndindah nduco perla; queri ąma ne, ndindah nduco ąma perla. Yune viyąn me ne, demąn diyąhnguąn, nde tuno diyąhn ro nduhcą tu yuhno.

22 Metah nde ąma yąco viyąn me, te Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ąma yudo vederihquentiyon yahn ye ne, quenun ye min. Namin min quenun Dihvo vo Jesucristo.

23 Yąn me ne, hua rendotenan yąhn mąn, iyo mąn, cąva che cuhnde ro dave, te nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs mąn, Dihvo vo Jesucristo mąn, quendihco dave numachahte.

24 Quendihco dave numachahte, ne ihyan yahn nducuahn nación che ndevahn ye ne, chenun ye min, nde rey che ąma yudo vederihquentiyon chahtenan cuma ye, nduco ye, chenun ye min.

25 Yąn min ne, hua ndą ro che co man, ne chendevah yahn ne, chendah cuahn dąma.

26 Ihyan yahn nducuahn nación che ąma chahte vederihquentiyon chahtenan cuma ne, nduco ye, chenun ye min.

27 Ate nde ąma nąn dehtenduh che chihngą hua co condą min, nde hua co condą nde ąma ihyan nunde, ihyan che chihngą redin ye mąn, ihyan rihncheh mąn. Ihyan che ndedevahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan chahn che chenan cąca ye nąn libro che cuahtenan ye vahchetero ne, atenąn ihyan chahn che chenun ye min.

22

1 Tuhme ángel me ne, nąhme ye u ąma ico che demąn nune dave che redin che rahtenun ico ihyan. Riquendąh nąn va Dendiohs nduco Dihvo vo Jesucristo,
2 rechuh mendąhn yune viyąn. Nduh che o lądo chihto ico me ne, vatendi yąhn che redin che rahtenun ico ihyan. Nduh iyo nduh iyo ri ndute yahn, ne yąta yahn ne, richihve cąva che co ico ihyan nducuahn nación.
3 Viyąn me ne, metah nde ąma nąn dehtenduh che chihngą che chihco cąde Dendiohs che va che conda. Dendiohs mąn, Dihvo vo Jesucristo mąn, min cuahte ye cąhcantiyon ye, ne ndeva ihyan yahn ye yąvenan ye.
4 Cuahtenan ihyan chahn nąn Dendiohs, ne conan che duche ye chata queri ąma ihyan chahn.
5 Min ne, ametah ndą ro che co man; ametah

ndotenan ihyan yạhn che quendihco nạn ro mạn, linterna mạn, te mạn Dihvo vo Dendiohs din ye che condihco dave. Ihyan chahn ne, cạhcantiyon ye cuahn dạma.

A nun ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo

6 Tuhme rạhn ángel me ri ye u:

—Cuạco nducuahn che ndihchero mạn, chihneven mạn, ne redin yahn che cochahtino ihyan. Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che recạh ye ndudo yahn ye che rahndudo ihyan ne, a mạn ye dechuh ye ángel yahn ye, cạh ye, checadino ihyan yahn ye yahn dehtenduh che a nun va che conahn.

7 Rạhn Dihvo vo Jesucristo tuhcạ: "¡A nun va che ndaconan chí! ¡Ndah ro yahn ihyan che tumacạh ye yahn ndudo yahn Dendiohs che va che diron!"

8 U Juạn, chihneván mạn, ndihcheró mạn, dehtenduh chetuhchan. Chihno min ne, chehntihyá nạn ángel, nahn ndevá yavenạn ye.

9 Ate rạhn ye ri ye u:

—Hua ndeva yavenán, te u ne, atenạn redín ntiyon yahn Dendiohs nduhcạ di mạn, nduhcạ ihyan chenạhn che rahndudo ye ndudo yahn ye mạn, nduhcạ nducoyạca ihyan che tumacạh ye yahn ndudo che va che diron mạn. Dendiohs, ihyan min cuendeva yavenạn ye.

10 Namin rạhn ángel me ri ye u:

—Hua cạhcondeh nde ạma nạn dehtenduh. Codiron nducuahn, te a nun va che conahn.

11 Numanahn min ne, dehve din yahn che quendi ihyan nunde yune yahn ye. Ate ihyan yahn Dendiohs ne, quendi ye din ye che ndah, hua cạhcomạn ye che ritahno ye ihyan.

12 Rạhn Dihvo vo Jesucristo tuhcạ: "¡A nun va che ndaconán chí! Ndạhco menún yahn queri ạma ihyan tuno ca ntiyon che nedin ye.

13 U che vá numacuahn ro. U dendáh nducuahn che va. Hua ndạ ro che cuihno vederihquentiyon yáhn."

14 ¡Ạma ndah ro ihyan che ndạca ye vederenchahco cạva nunde yahn ye!, te nduco tihcạ ne, co cuahtenan ye yạn me mạn, cheh ye ndute yahn yạhn che redin che rahtenun ico ihyan mạn.

15 Ate ihyan che hua ritahno ye mạn, ihyan che redin cuah ye mạn, ihyan che ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevạco nduco ye mạn, ihyan che rihno vih ye mạn, ihyan che rendeva ye yavenạn dehtenduh che redendah ihyan che redin ye dendiohs yahn ye mạn, ihyan rihncheh mạn, nde ạma ihyan chahn hua co condạ ye viyạn me.

16 Namin rạhn Dihvo vo:

—U Jesucristo, dechúh ángel yáhn, cạh ye ndudo chetuhchan, checadino ihyan yáhn nducuahn yạco.

A u che tahque chahte vederihquentiyon yáhn vạn nducoyạca ihyan, ndạta yahn David. U ne, anduhnecạ yuhdo chahte che riquendạh vatiyạn.

17 Nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs mạn, ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo mạn, ihyan che cahnevan ye ndudo chetuhchan mạn, che ndaconan chi tun Dihvo vo.

Me ihyan che nahn cuahtenan ye vahchetero ne, atenạn che nevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo conahn nduco ye.

18 Nducoyạca nchuhn che cahnevan ne ndudo yahn Dendiohs che ndirun nạn libro cuh ne, u reté cudạdo nchuhn: Ndete che va duh ihyan che tihdenan ye nạn ndudo che ndirun ne, tahque chahte castigo va che co ye, tihdenan Dendiohs castigo che a chenan cạca nạn libro cuh.

19 Ndete che va duh ihyan che cahnevi ye nạn ndudo che ndirun ne, cahnevi Dendiohs che duche ye nạn libro che cuahtenan ye vahchetero, ne hua co condạ ye min, nde hua conahn nduco ye dehtenduh che ndah che ndirun yahn nạn libro cuh.

20 U che te cuandé nchuhn yahn dehtenduh chetuhchan ne, rạ́hn rí nchuhn:

—A nun ndaconan chí.

Dihve nuhn Jesucristo, ¡tihcạ co! ¡Cochi tun ne!

21 Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyạca nchuhn, din ye che ndah nduco ne. Tihcạ co.